

Haarlem

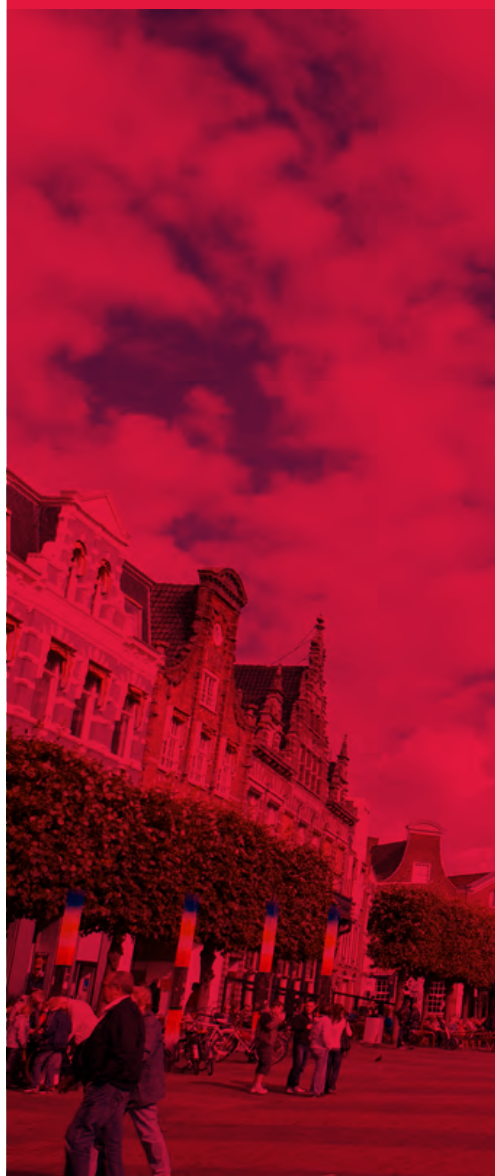
Reageren
antwoord@haarlem.nl

Meer informatie
www.haarlem.nl

Vragen
023 – 511 51 15

Gemeente Haarlem

Jaarverslag en Jaarrekening 2013

Jaarverslag en Jaarrekening 2013 gemeente Haarlem

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Samenstelling bestuur.....	7
Kerngegevens	9
Organisatiestructuur	11
Deel 1 Algemeen.....	13
1.1 Inleiding en leeswijzer.....	15
1.2 Beleidsmatige resultaten.....	16
1.3 Uitkomsten jaarrekening op hoofdlijnen	23
1.4 Doeltreffendheid- en doelmatigheidsonderzoek.....	30
1.5 Bezuinigingen.....	31
Deel 2 Programmaverantwoording.....	35
2.1 Inleiding.....	37
2.2 Samenvatting baten en lasten per programma en mutatie reserves	42
2.3 Specificatie mutaties reserves.....	44
2.4 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene uitgaven	45
Programma 1 Burger en Bestuur	46
Programma 2 Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	62
Programma 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg.....	81
Programma 4 Jeugd, Onderwijs en Sport.....	99
Programma 5 Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling	119
Programma 6 Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie	141
Programma 7 Werk en inkomen.....	155
Programma 8 Bereikbaarheid en Mobiliteit	169
Programma 9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving.....	183
Programma 10 Financiën / Algemene dekkingsmiddelen.....	203
Deel 3 Paragrafen	213
3.1 Inleiding.....	215
3.2 Lokale heffingen.....	219
3.3 Risico's en weerstandsvermogen	226
3.4 Onderhoud kapitaalgoederen.....	233
3.5 Financiering.....	240

3.6 Bedrijfsvoering.....	246
3.7 Verbonden partijen en subsidies.....	256
3.8 Grond- en vastgoedbeleid.....	267
3.9 Sociaal domein	275
Deel 4 Jaarrekening	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd. 77
4.1 Balans	278
4.2 Programmarekening	2800
4.3 Toelichting op de jaarrekening.....	2811
4.4 Controleverklaring.....	3066
Deel 5 Besluit	307
Deel 6 Bijlagen.....	313
6.1 Rekening naar programma's, beleidsvelden en producten.....	314
6.2 Personeelsformatie	322
6.3 Investeringskredieten.....	323
6.4 Reserves en voorzieningen	326
6.5 Single information / single audit	331
6.6 Begrotingscriteria rechtmatigheid	346
6.7 Verantwoordingsinformatie MPG	350
6.8 Kostenonderbouwingen heffingen conform model VNG	351
6.9 Incidentele baten en lasten.....	358
6.10 Vooruitontvangen en nog te ontvangen subsidies	360
6.11 Haarlem Presteert Beter.....	368
6.12 Afkortingenoverzicht / Begrippenlijst.....	382

Voorwoord

In het Jaarverslag en de Jaarrekening 2013 legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de realisatie van afgesproken beleid en over de financiële resultaten.

Het begrotingssaldo is in 2013 tussentijds bijgesteld naar een overschot van € 1,8 miljoen. De Jaarrekening 2013 sluit met een voordelig saldo van € 2,0 miljoen. Dit betekent dat het rekeningresultaat € 0,2 miljoen voordeliger is uitgevallen dan geraamd.

De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven ten aanzien van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de Jaarrekening 2013.

Het college van burgemeester & wethouders,
8 april 2014

Samenstelling bestuur

College van burgemeester & wethouders (per 31-12-2013)

B.B. (Bernt) Schneiders, Burgemeester

Portefeuille: openbare orde en veiligheid, bestuurszaken en stadspromotie.

Voorzitter van het college van burgemeester en wethouders en voorzitter van de gemeenteraad.

E.P. (Ewout) Cassee, Wethouder (D66)

Portefeuille: Provincie/regio/MRA, ruimtelijke ordening, bestemmingsplannen en projectbesluiten, vastgoed, participatie en inspraak.

L. (Lukas) Mulder, Wethouder (GroenLinks)

Portefeuille: duurzaamheid, wijken, mobiliteit, beheer en onderhoud.

J. Chr. (Jack) van der Hoek, Wethouder (D66)

Portefeuille: sport, wmo, welzijn, volksgezondheid, dienstverlening en communicatie.

C. (Cornelis) Mooij, Wethouder (VVD)

Portefeuille: financiën, bedrijfsvoering, cultuur.

J. (Jan) Nieuwenburg, Wethouder (PvdA)

Portefeuille: economie, volkshuisvesting, onderwijs, jeugdbeleid, sociale zaken en deregulering.

J. (Jan) Scholten, Gemeentesecretaris

Gemeenteraad (per 31-12-2013)

D66 (7 zetels)

mw. L.C. van Zetten, mw. D. Leitner, dhr. A.P. Marselje, mw. M.G.B. Breed, mw. D. Kerbert, dhr. E. de Iongh, mw. M. Pippel

PvdA (7 zetels)

mw. J. Langenacker, dhr. M. Aynan, mw. H. Koper, dhr. J. Fritz, mw. A. Ramsodit, dhr. R. Schaart, mw. M.C.M. Schopman

GroenLinks (7 zetels)

mw. C.Y. Sikkema, mw. T.E.M. Hoffmans, dhr. A. Azannay, dhr. H. Kruisman, dhr. D.A. Bol, mw. M.D.A. Huysse, dhr. R. Gebhart

VVD (6 zetels)

dhr. R.G.J. de Jong, dhr. W.R. van Haga, mw. P.J. Bosma-Piek, dhr. W.J. Rutten, mw. M. Otten, dhr. J. Boer

Sociaal Lokaal (3 zetels)

dhr. R.H.C. Hiltmann, dhr. J. van de Manakker, dhr. P. Schouten

CDA (3 zetels)

dhr. M. Snoek, dhr. J.J. Visser, dhr. G.B. van Driel

SP (2 zetels)

mw. S. Özogül-Özen, dhr. B. Jonkers

Ouderenpartij Haarlem (1 zetel)

mw. F. de Leeuw - de Kleuver

Haarlem Plus (1 zetel)

dhr. C.J. Schrama

Fractie Reeskamp (1 zetel)

dhr. F.H. Reeskamp

Actiepartij (1 zetel)

dhr. J. Vrugt

Griffier

dhr. B. Nijman

Na de verkiezingen per 26 maart 2014 is de samenstelling van de gemeenteraad gewijzigd. Voor de actuele samenstelling zie: gemeentebestuur.haarlem.nl/Gemeentebestuur

Kerngegevens

I. Sociale Structuur

Bevolking naar leeftijd 2010-2013

Leeftijd	2010		2011		2012		2013	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0-19 jaar	32.502	22%	32.585	22%	33.103	22%	33.508	22%
20-44 jaar	54.357	36%	54.305	36%	54.422	36%	54.422	36%
45-64 jaar	39.868	27%	40.586	27%	40.412	27%	40.512	26%
65 jaar en ouder	22.849	15%	22.946	15%	23.904	16%	24.638	16%
Totaal	149.546	100%	150.695	100%	151.841	100%	153.080	100%
<i>Waarvan 15-64 jaar (potentiële beroepsbevolking)</i>	101.998	68%	102.519	68%	102.395	67%	102.422	67%

Bron: Bevolkingsgegevens: GBA-Haarlem

Bevolking naar herkomst 2010-2013

Leeftijd	2010		2011		2012		2013	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Autochtonen	112.216	75%	112.624	75%	112.775	74%	113.032	74%
Allochtonen	37.360	25%	38.071	25%	39.066	26%	40.048	26%
<i>Waarvan niet-westers</i>	20.419	14%	20.716	14%	21.398	14%	21.887	14%
Totaal	149.576	100%	150.695	100%	151.841	100%	153.080	100%

Allochtoon met als herkomstgroepering één van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.
Aantal en percentage van het totaal aantal Haarlemmers.

Aantal uitkeringsgerechtigden (per 31-12 voorgaand jaar) en aantal huishoudens met een laag inkomen

	2010	2011	2012	2013
Huishoudens met een laag inkomen (rond het sociaal minimum 105%)	5.650 (2008)	5.660 (2009)	5.880 (2010)	6.350 (2011)
Bijstandsgerechtigden	2.463	2.470	2.508	2.806
WAO-gerechtigden	6.124	5.747	5.180	4.746
WAZ-gerechtigden	221	199	156	129
WAjong-gerechtigden	1.447	1.608	1.688	1.772
WIA-gerechtigden	784	1.034	1.331	1.583
WW-gerechtigden	2.490	2.336	2.142	3.022

II. Fysieke Structuur

Oppervlakte gemeente, lengte wegen, aantal woningen en bevolkingsdichtheid

	Aantal
Oppervlakte gemeente in hectares	3.209 ha (2012)
- waarvan woonterrein	1.247 ha (2012)
- waarvan binnenwater	287 ha (2012)
- waarvan historische stads- of dorpskern (wijk Oude Stad)	161 ha (2012)
- waarvan openbaar groen (parken/plantsoenen, bos en natuurlijk terrein)	288 ha (2010)
Lengte wegen in km	433 km (2013)
Aantal woningen	71.975 (2013)
Bevolkingsdichtheid per km ² land	5.195 (2012)

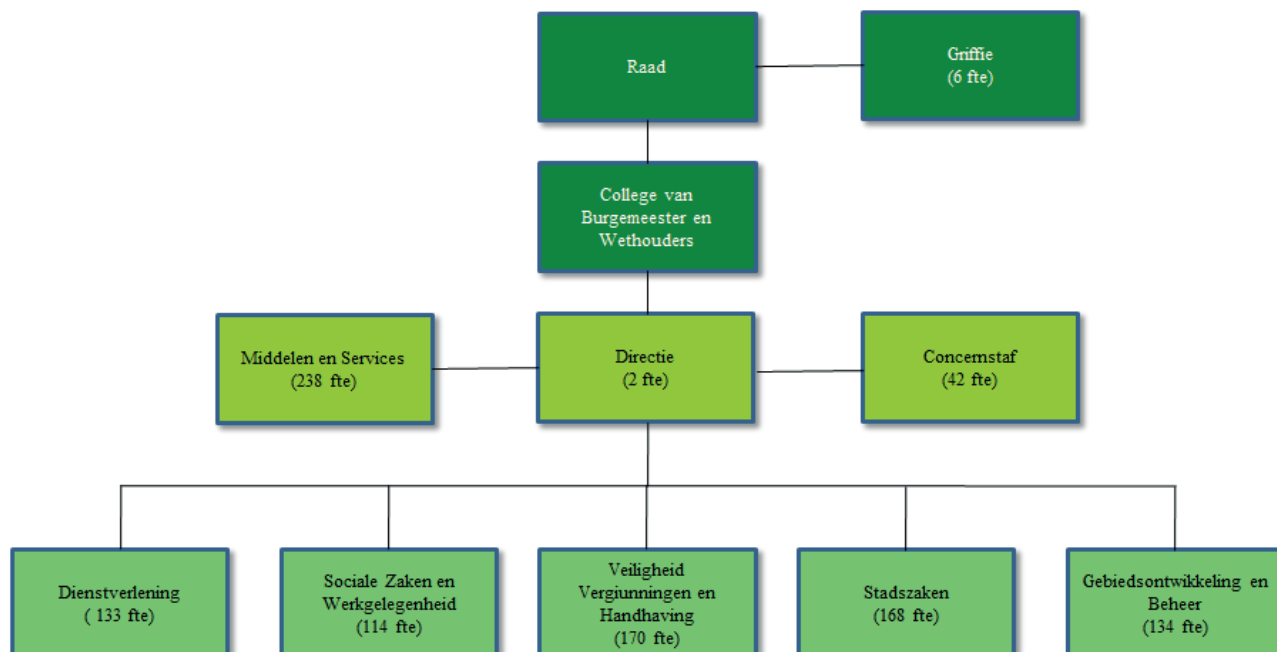
Bevolkingsdichtheid per km² land voor Nederland is in 2012: 496.

III. Financiële Structuur

Algemene financiële gegevens 2013

	Bedrag (x €1.000)
Totale baten (exclusief reservemutaties)	-435.089
Totale lasten (exclusief reservemutaties)	444.790
Saldo toevoeging en onttrekking reserves	-11.698
Saldo baten en lasten (+ = negatief saldo)	-1.997
Algemene reserve	23.630
Algemene inkomsten gemeentefonds	178.918
Opbrengst Onroerend Zaak Belasting (OZB)	33.128
Netto-investeringsvolume	39.095
Vaste schuld	556.380

Organisatiestructuur

Totaal formatie 2013: 1.007 fte.

Deel 1 Algemeen

1.1 Inleiding en leeswijzer

In dit jaarverslag legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over wat de gemeente heeft gedaan in 2013 en wat dat heeft gekost. Uitgangspunt daarbij zijn de voornemens uit de begroting 2013, zoals deze door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Deze voornemens zijn gegroepeerd in tien programma's; voor elk programma is daarbij aangegeven welk maatschappelijk effect de gemeente daarmee in de stad wil bereiken. Ieder programma is vervolgens onderverdeeld in beleidsvelden en per beleidsveld vermeldt dit jaarverslag wat er is bereikt, wat er niet is bereikt en wat de financiële uitkomst is.

Voor wie is dit jaarverslag?

Met dit jaarverslag legt het college verantwoording af aan de raad en de inwoners van Haarlem over het gevoerde beleid en beheer in 2013. Het jaarverslag is daarnaast ook interessant voor de partners in de stad, zoals woningcorporaties, bedrijven en gesubsidieerde instellingen. Ook voor hen staat interessante informatie in dit jaarverslag.

De gemeentelijke Rekenkamercommissie beoordeelt de jaarrekening en het jaarverslag en publiceert daarover een rapport met een advies aan de gemeenteraad over het vaststellen van de jaarrekening en het jaarverslag.

Jaarverslag en jaarrekening verschijnen zowel als gedrukt boekwerk als digitaal. Op de website www.haarlem.nl zijn alle delen hiervan in te zien.

De gemeenteraad behandelt het jaarverslag en de jaarrekening en het rapport van de Rekenkamercommissie in de raadsvergadering van 12 juni 2014. Zowel de commissie als raadsvergadering zijn rechtstreeks te volgen via www.haarlem.nl.

1.2 Beleidsmatige resultaten

In april 2010 sloten vier partijen (D66, PvdA, GroenLinks en VVD) het coalitieakkoord 2010-2014 'Het oog op morgen'. Dit akkoord vormt de leidraad voor het besturen van de stad. Aan de hand van de vier hoofdthema's van dit akkoord wordt in dit hoofdstuk beschreven wat op elk van deze thema's de belangrijkste resultaten zijn in 2013.

Alle taken tegen het licht

De Haarlemse bezuinigingsopgave was al aan het begin van de raadsperiode 2010-2014 bekend. Daarom was al eerder tot een omvangrijk pakket aan maatregelen besloten, evenwichtig verdeeld over verschillende terreinen. De bezuinigingsnoodzaak bleek echter groter dan verwacht doordat de crisis aanhield en dat heroverwegingen van taken en bezuinigingen ook op rijksniveau noodzakelijk zijn. Bezuinigingen op rijksniveau betekenen dat de gemeenten minder inkomsten ontvangen uit het Gemeentefonds. Vanaf 2015 zal daarom nog eens € 10 miljoen structureel moeten worden bezuinigd.

Eerdere bezuinigingen waren voor een groot deel gevonden in efficiencymaatregelen en kaasschaven op begrotingsposten. Daar zit inmiddels geen ruimte meer in. Om nu substantieel te kunnen bezuinigen is het onontkoombaar dat Haarlem zich bezint op haar taken. Hiervoor is een takeninventarisatie gemaakt die, aan de hand van de programma's in de begroting, de verschillende taken van de gemeente doorlicht en mogelijkheden aangeeft om taken te stoppen of reduceren. Dit heeft een reeks mogelijke maatregelen opgeleverd, die pijnlijk en ook voelbaar zullen zijn voor de Haarlemse burgers en bedrijven en voor de eigen organisatie.

Het college heeft de inventarisatie aangeboden aan de gemeenteraad. Op basis van deze stukken heeft de raad begin 2014 een stadsgesprek gehouden.

Onderhoud

De onderhoudsbehoefte is ten opzichte van de verwachting hoger. Dit komt voornamelijk als gevolg van de compenserende maatregelen in 2013 waarin een aantal groot onderhoudswerken is doorgeschoven naar 2015 en verder. De in 2012 vastgelegde achterstand is wel ingelopen, maar de reductie van de onderhoudsbehoefte is minder dan gepland.

Het totaaloordeel over de openbare ruimte blijft nagenoeg stabiel op 6,6. Dit is het resultaat van het wegwerken van onderhoudsachterstand in de afgelopen jaren en van de dagelijkse onderhoudsinspanningen. Het percentage onderhoudsbehoefte ten opzichte van het totale areaal (3,7%) zit nagenoeg op de streefwaarde. Het percentage Haarlemmers dat denkt dat de buurt erop vooruit gegaan is (19%) is iets gestegen vergeleken met 2012, maar zit nog wel onder de streefwaarde. Niet alleen het onderhoud van de openbare ruimte is van invloed op dit oordeel, maar ook de leefbaarheid en veiligheid in de buurten en wijken.

Veiligheid en vertrouwen

Het vertrouwen in het bestuur is ten opzichte van 2012 gedaald met drie procent, de streefwaarde wordt wel bereikt. De daling van het vertrouwen kan mogelijk verklaard worden door de grote bezuinigingsopgave van het gemeentebestuur. De stad merkt steeds meer van de gemeentelijke bezuinigingen.

In de woonaantrekkelijkheidsindex van de Atlas voor Gemeenten 2013 staat Haarlem op de vijfde plaats (cijfers 2012). Daarmee is de doelstelling om in de top tien te blijven gehaald. Over de dienstverlening is de waardering van de Haarlemse burger toegenomen tot een rapportcijfer 7,3. Het vertrouwen van de Haarlemmer in het gemeentebestuur (raad en college) is in 2013 gedaald naar 21%.

De drie effectindicatoren geven met deze uitkomsten over 2013 een gemengd beeld. Enerzijds kan Haarlem trots zijn op deze plaats in de woonaantrekkelijkheidsindex en zijn meer Haarlemmers tevreden over de dienstverlening van de gemeente; anderzijds hebben minder Haarlemmers veel tot onbeperkt vertrouwen in het bestuur van de stad dan in 2012 (toen was dit 24%).

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
Percentage Haarlemmers dat veel tot onbeperkt vertrouwen heeft in het gemeentebestuur ¹	22% (2009)	24% (2010) 21% (2011) 24% (2012)	21%	21%	Omnibusonderzoek
Positie in rangorde woonaantrekkelijkheidsindex ²	5 (2005)	3 (2007) 7 (2008) 7 (2009) 6 (2010) 7 (2011)	Top 10	5 (2012) ³	Atlas voor Gemeenten
Percentage Haarlemmers dat Haarlem een (zeer) veilige stad vindt	64% (2010)	64% (2010) 78% (2011) 74% (2012)	80%	75%	Omnibusonderzoek
Aantal incidenten (zowel aangiften als meldingen overlast / voorvallen)	36.436 (2009)	38.263 (2010) 40.602 (2011) 36.617 (2012)	40.000	36.228	Politie Kennemerland

¹ Gemeentebestuur is gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders. Vertrouwen wordt afzonderlijk gemeten; voor de indicator is het rekenkundig gemiddelde genomen.

² De index bestaat uit de bereikbaarheid van banen, cultureel aanbod, veiligheid, aandeel koopwoningen in woningvoorraad, nabijheid natuurgebieden, culinaire kwaliteit, aanwezigheid universiteit en het historisch karakter van de stad. Een hoge plaats op de ranglijst betekent dat Haarlem het op deze aspecten gemiddeld genomen goed doet en voor haar inwoners en bezoekers een aantrekkelijke stad is.

³ In de Atlas voor Gemeenten 2013 zijn cijfers over 2012 opgenomen. De Atlas voor Gemeenten 2014 wordt in mei 2014 verwacht. Hierin zijn de cijfers voor 2013 opgenomen.

In 2013 is Haarlem weer wat veiliger geworden. Het percentage Haarlemmers dat Haarlem een (zeer) veilige stad vindt is licht gestegen en het aantal geregistreerde incidenten is licht gedaald. Beide ontwikkelingen zijn positief. De streefwaarde van het veiligheidsgevoel is nog niet gehaald. Veiligheidsgevoel is overigens afhankelijk van meerdere factoren die niet altijd goed beïnvloedbaar zijn. Een verdere toelichting van de inspanningen op het gebied van veiligheid wordt in programma 2 gegeven.

Een krachtige kleine organisatie

In 2013 zijn drie hoofdafdelingen gereorganiseerd. Twee daarvan zijn samengevoegd tot de nieuwe hoofdafdeling GebiedsOntwikkeling en Beheer (GOB). Daarnaast is Sociale Zaken en Werkgelegenheid gereorganiseerd. Met deze reorganisaties is dit deel van de organisatie aangepast op de eisen van de huidige tijd.

Haarlem is ook in 2013 internationaal georiënteerd geweest. Jumelages en stedenbanden zijn voortgezet. De oriëntering op Europa is versterkt onder andere door deelname aan de Europese werkgroep van de MRA.

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
Vermeden en bespaarde CO ₂ uitstoot (x1000 ton) in Haarlem	76 (2010)	76 (2010) 124 (2011) 134 (2012)	82	p.m. ¹	CO ₂ monitor

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
Positie in rangorde woonaantrekkelijkheidsindex ²	5 (2005)	3 (2007) 7 (2008) 7 (2009) 6 (2010) 7 (2011) 5 (2012)	Top 10	5 (2012)	Atlas voor Gemeenten
Totaaloordeel burger over kwaliteit openbare ruimte op een schaal van 0 (slecht) naar 10 (perfect) ³	6,2 (2008)	6,4 (2009) 6,5 (2010) 6,6 (2011) 6,6 (2012)	6,5	6,6	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemmers dat denkt dat de buurt het afgelopen jaar vooruit is gegaan	23% (2005)	23% (2007) 16% (2009) 16% (2010) 20% (2011) 17% (2012)	20%	19%	Omnibusonderzoek
Percentage onderhoudsbehoefte t.o.v. totaal areaal ⁴	6,4% (2009)	5,8% (2010) 4,8% (2011) 4,1% (2012)	3,5%	3,7%	Gemeentelijke registratie
Score Leefbaarometer Delftwijk ⁵	-10 (2008) Positief	-5 (2010) Positief	-	-4 (2012) Positief	Leefbaarometer Ministerie BZK
Score Leefbaarometer Zomerzone ⁵	-8 (2008) Matig positief	-5 (2010) Matig positief -	-	-6 (2012) Matig positief	Leefbaarometer Ministerie BZK
Score Leefbaarometer Schalkwijk ⁵	-5 (2008) Matig positief	-4 (2010) Matig positief	-	-4 (2012) Matig positief	Leefbaarometer Ministerie BZK

¹ De gegevens over het energieverbruik komen in het tweede kwartaal van het jaar beschikbaar.

² De index bestaat uit de bereikbaarheid van banen, cultureel aanbod, veiligheid, aandeel koopwoningen in woningvoorraad, nabijheid natuurgebieden, culinaire kwaliteit, aanwezigheid universiteit en het historisch karakter van de stad. Een hoge plaats op de ranglijst betekent dat Haarlem het op deze aspecten gemiddeld genomen goed doet en voor haar inwoners en bezoekers een aantrekkelijke stad is. In de Atlas voor Gemeenten 2013 zijn cijfers over 2012 opgenomen. De Atlas voor Gemeenten 2014 wordt in mei 2014 verwacht. Hierin zijn de cijfers voor 2013 opgenomen.

³ Tot en met 2009 werd gevraagd naar het totaaloordeel inclusief 'milieu'; vanaf 2010 exclusief 'milieu'.

⁴ De onderhoudsbehoefte is het bedrag aan achterstallig onderhoud als percentage van de vervangingswaarde van het totale areaal.

⁵ De score op de Leefbaarometer geeft aan of een gebied beter of slechter scoort dan het landelijk gemiddelde. De score is gebaseerd op een samengestelde score op zes dimensies: woningvoorraad, publieke ruimte, voorzieningenniveau, bevolkingssamenstelling, sociale samenhang en veiligheid. (Voor meer uitleg over de scores, zie programma 5.) De cijfers voor de Leefbaarometer worden om het jaar gepubliceerd. Het laatst beschikbare jaar is zodoende 2012.

Groen en duurzaam

Jarenlang steeg de jaarlijkse uitstoot van CO₂ gestaag. Maar de afgelopen jaren lijkt met deze trend gebroken, mede door de vele uitgevoerde projecten in het kader van het programma Haarlem Klimaat Neutraal. De cijfers over de vermeden en bespaarde CO₂ uitstoot zijn afkomstig uit de jaarlijkse CO₂ monitor. De cijfers over 2013 verschijnen in het tweede kwartaal van 2014, dus net te laat voor dit jaarverslag.

Ruimtelijke kwaliteit

De structuurvisie openbare ruimte richt zich op het behoud van een hoogwaardige openbare ruimte. Het in standhouden van een kwalitatief goede onbebouwde ruimte is van groot belang voor het leefklimaat. Daarnaast levert het een bijdrage aan cultuur en toerisme. In 2013 is gewerkt aan fase

twee van de Structuurvisie hetgeen een voorontwerp opgeleverd heeft. Dit voorontwerp is met uitgebreide participatie tot stand gekomen.

Vitaal en ondernemend

De strategische ligging van Haarlem, nabij IJmond, Amsterdam en Schiphol, bepaalt voor een groot deel de economische kracht. Maar deze ligging alleen is niet voldoende. Daarom is in 2013 gewerkt aan de MRA-West visie waarin de tien gemeenten die de MRA-West vormen, te weten de regio's IJmond en Zuid-Kennemerland plus Haarlemmermeer, een gezamenlijke visie op hun positie in de MRA geven. Belangrijke conclusies uit deze visie zijn dat de MRA-West een zeer grote bijdrage levert aan de economie van de MRA als geheel en dat de verwevenheid van de verschillende gebieden binnen de MRA zo sterk is dat de MRA steeds meer als één stedelijk gebied kan worden gezien.

Bereikbaarheid

Haarlemmers geven, conform de streefwaarde, een 7 aan de bereikbaarheid van de stad. De score is waarschijnlijk mede te danken aan de structurele inzet van de gemeente op het domein van de mobiliteit. Daarbij gaat het niet alleen over auto, fiets en openbaar vervoer, maar ook over het goed regelen van omleidingen bij wegafzettingen en reconstructies. Het percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de fietsvoorzieningen in hun buurt is 47%. De streefwaarde van 52% is niet gehaald. Dit percentage laat over de jaren overigens een fluctuerend beeld zien, van steeds tegen de 50%. Het percentage Haarlemmers dat tevreden is over de openbaar vervoervoorzieningen is 78% in 2013. Daarmee is het, met 2010, de hoogste score sinds 2007. Dat er sprake is van een stijgende lijn kan onder andere te maken hebben met de oplevering van het busstation op het Stationsplein en de aanleg van toegankelijke haltes. Het rapportcijfer van de Haarlemmer voor de autobereikbaarheid van Haarlem is een 5,7 in 2013. Alhoewel de streefwaarde, een 6, daarmee net niet gehaald werd, is het de hoogste score in de laatste zes jaar. De oorzaak ligt wellicht in de aanpassingen aan de oostzijde van de stad, zoals de opening van de fly-over en de Schoterbrug.

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
Aantal toeristische dagbezoekers naar Haarlem (x 1.000)	930 (2005)	1.120 (2008) 1.163 (2009) 1.234 (2010) 1.203 (2011) 1.152 (2012)	>1.200	1.057	Continu Vakantie Onderzoek (CVO)
Groei aantal arbeidsplaatsen (betaald werk voor meer dan 12 uur in de week)	-1,6% (2005)	2,0% (2008) - 0,1% (2009) -2,2% (2010) -1,4% (2011) 0,35% (2012)	-0,3% ¹	-1,1	Landelijke Informatie Systeem Arbeidsplaatsen (LISA)
Slagingspercentage van de deelnemers van het voortgezet algemeen volwassenen onderwijs (VAVO)	60% (2009)	70% (2010) 70%(2011) 67% (2012)	75%	75%	Rapportages VAVO met akkoord. verklaring
Oordeel Haarlemmers over bereikbaarheid van de stad (rapportcijfer)	6,5 (2007)	6,9 (2008) 6,6 (2009) 6,6 (2010) 6,6 (2011) 7,0 (2012)	7,0	7,0	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de fietsvoorzieningen in hun buurt	50% (2010)	50% (2010) 45% (2011) 48% (2012)	52 %	47%	Omnibusonderzoek

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
Percentage Haarlemmers dat tevreden is over OV-voorzieningen in hun buurt	64% (2005)	74% (2007) 76% (2009) 78% (2010) 74% (2011) 76% (2012)	80%	78%	Omnibusonderzoek
Oordeel <i>Haarlemmers</i> over de autobereikbaarheid van de stad (rapportcijfer)	5,3 (2007)	5,6 (2008) 5,3 (2009) 5,3 (2010) 5,3 (2011) 5,6 (2012)	6,0	5,7	Omnibusonderzoek
Oordeel Haarlemse ondernemers over de autobereikbaarheid van de stad (rapportcijfer)	6,6 (2005)	6,9 (2009) 6,9 (2010)	7,1	n.b. ²	Benchmark Gem. Ondernemersklimaat

¹ Als streefwaarde is gebruik gemaakt van de CPB-raming (gepubliceerd augustus 2012); dit zijn gemiddelden voor heel Nederland.

² Benchmark Gemeentelijk Ondernemersklimaat wordt niet meer uitgevoerd door Ministerie van Economische Zaken; met OenS wordt alternatief onderzocht.

Versterking economie

Het is een grote uitdaging om in tijden van economische stagnatie de doelen uit het coalitieakkoord te realiseren. De rollen die de overheid speelt in het versterken van de economie zijn die van facilitator, stimulator, regievoerder en samenwerkingspartner. De rol van de overheid is mede benoemd in de Arbeidsmarktagenda Haarlem en in de Cultuurnota. In deze nota's is de trend van verzakelijking doorgezet die eerder met de nota verzakelijking subsidiesystematiek is ingezet.

De gemeente werkt aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de stad door onder andere de samenwerking met bedrijven op te zoeken via Parkmanagement Waarderpolder en de Centrummanagement Groep (CMG). In de City Index die het afgelopen jaar tot stand is gekomen in opdracht van de CMG komt naar voren dat de binnenstad is gegroeid ten opzichte van voorgaande jaren. Het positieve indexcijfer is tot stand gekomen via indicatoren als bereikbaarheid, verdienvermogen en het culturele aanbod. Haarlem is gekozen als beste winkelstad 2013 van Nederland.

De werkloosheid in Haarlem is relatief laag voor een stad van de omvang (100.000+) van Haarlem. Het cijfer van voortijdig schooluitval is het afgelopen jaar wederom gedaald. Aandachtspunt op de arbeidsmarkt zijn de vele openstaande vacatures in bijvoorbeeld de Waarderpolder. Mismatch op de arbeidsmarkt van schoolverlaters en openstaande vacatures blijft een aandachtspunt voor de komende jaren.

De herstructurering van de Waarderpolder is het afgelopen jaar voltooid met de oplevering van de zogenaamde Noordkop in de Waarderpolder. Deze herstructurering heeft geleid tot een modern bedrijventerrein dat ruimte biedt aan bedrijven op het moment dat zij zich wensen te vestigen of uit te breiden.

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
Rapportcijfer Haarlemmers voor het eigen welzijn	6,9 (2008)	6,8 (2009) 6,8 (2010) 6,4 (2011) 6,5 (2012)	≥ 7	6,8	Omnibusonderzoek

Topindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
Kerncijfer sociale kwaliteit	6,1 (2005)	6,1 (2007) 6,1 (2009) 6,1 (2010) 6,2 (2011) 6,2 (2012)	≥ 6,2	6,1	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemmers dat eigen gezondheid (zeer) goed noemt	78% (2007)	78% (2009) 78% (2010) 78% (2011) 78% (2012)	≥ 78%	78%	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemmers dat aangeeft enigszins of ernstig beperkt te zijn in zelfredzaamheid ¹	15% (2011)	15% (2011) 14% (2012)	15%	13%	Omnibusonderzoek
Percentage Haarlemmers (> 15 jaar) dat regelmatig (minstens 1x per 2 weken) sport	55% (2006)	56% (2007) 56% (2008) 59% (2009) 61% (2010) 62% (2011) 63% (2012)	63%	65%	Omnibusonderzoek
Percentage afwijking van aantal ontvangers aanvullende inkomensondersteuning tov referentiegemeenten	18 (2006)	12 (2011)	≥ G25	n.b. ²	Gemeentelijke registratie/ APE

¹ Met ingang van 2013 wordt de indicator 'tevredenheid over voorzieningen voor ouderen in de buurt' vervangen door de ook al over de jaren heen gemeten indicator 'percentage Haarlemmers dat aangeeft enigszins of ernstig beperkt te zijn in zelfredzaamheid'.

² Deze indicator wordt niet meer gemeten. Er wordt gezocht naar een geschikt alternatief.

Sociaal en betrokken

In 2006 is gestart met het meten van regelmatig sporten door Haarlemmers. Ten opzichte van 2006 ligt in 2013 het percentage 10% hoger. Beleidsmaatregelen voor specifieke doelgroepen hebben mogelijk bijgedragen aan het goede resultaat van de indicator. Er zijn veel activiteiten ingezet om ook de inactieven te laten bewegen, waaronder het bewegingsaanbod en de sportstimuleringsactiviteiten die door combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches georganiseerd worden.

In 2012 is met partner Paswerk de afspraak gemaakt dat de stijging van het aantal bijstandontvangers 3% onder het landelijk gemiddelde ligt. Hoewel in 2013 het aantal bijstandsgerechtigden gestegen is, is de stijging lager dan het landelijk gemiddelde.

Uitgaan van eigen kracht

Begin 2013 heeft de raad de kaderstellende nota 'Samen voor elkaar: op weg naar een nieuwe sociale infrastructuur' vastgesteld. 2013 is vooral het jaar waarin de basis voor de transitie van het sociaal domein is gelegd. De uitgangspunten van de transitie, gecombineerd met de verzakelijking van subsidierelaties, zorgen er voor dat instellingen de kanteling van specialistisch aanbod naar een antwoord op de vraag binnen de basisinfrastructuur inzetten. In dialoog met de instellingen zijn de maatschappelijke effecten en beleidsdoelen uit de programmabegroting geactualiseerd om hier goed vorm aan te kunnen geven.

In 2013 is ook op onderdelen concreet uitvoering gegeven aan de transitie, bijvoorbeeld met twee sociaal wijkteams. Ook zijn afspraken gemaakt over Social Return on Investment met de grotere instellingen in het sociaal domein. BUUV, aanvullend op vrijwillige inzet door zich te richten op de match van informele zorg en hulp, heeft landelijke en internationale erkenning gekregen. Verdere uitrol over de stad wordt voorbereid. Door huisartsen en welzijnswerk met elkaar te verbinden worden

mensen met psychosociale klachten niet behandeld, maar op recept doorverwezen naar het welzijnswerk met als doel zelf actief hun gezondheid en welzijn te verhogen door activiteiten en ontmoeting.

In de tussentijd blijft het goed gaan met Haarlem als sociale en betrokken stad. De indicatoren sociale kwaliteit en gezondheid blijven op niveau, het rapportcijfer voor het eigen welzijn is, na een lager cijfer in 2011 en 2012, weer terug op het oude niveau. Zo lang mogelijk zelfredzaam zijn, ongeacht eventuele beperkingen, is een belangrijk doel. Het is daarom goed te zien dat het percentage Haarlemmers dat aangeeft hierin beperkt te zijn verder is gedaald.

De advisering over het brede sociale domein aan de gemeente, gevraagd en ongevraagd, wordt sinds september 2013 gedaan door de Participatieraad. De Stedelijke Adviesraad Multiculturele Stad (SAMS), de SoZaWe-raad en de Wmo-raad hebben hun taken beëindigd.

1.3 Uitkomsten jaarrekening op hoofdlijnen

Algemeen

De financiële verantwoording over 2013 is op verzoek van de gemeenteraad - net als vorig jaar - uitgebreid naar een verantwoording per beleidsveld, waarbij inzicht wordt gegeven in zowel de totstandkoming van de budgetten (van begroting naar begrotingswijziging) als in de realisatie in 2013 ten opzichte van de gewijzigde begroting. Zoals gebruikelijk zijn afwijkingen van € 100.000 of meer bruto toegelicht, dat wil zeggen dat baten en lasten niet gesaldeerd zijn. Tevens is bij afwijkingen waar het relevant is, aangegeven of en waarom deze afwijking niet eerder te voorzien was.

Gedurende het begrotingsjaar is de begroting bijgesteld, omdat door financiële tegenvallers er aanvullende bezuinigingsmaatregelen getroffen moesten worden. De opbouw van het begrotingssaldo kan als volgt worden samengevat:

(bedragen x € 1.000)

Opbouw begrotingssaldo 2013	
Primaire begroting 2013	0 v
Doorwerking Bestuursrapportage 2012-2 voor zover nog niet geraamd in Programmabegroting 2013	333 n
Doorwerking Bestuursrapportage 2012-3	190 n
Mutaties Bestuursrapportage 2013-1	2.475 n
Begrotingsuitkomst na Bestuursrapportage 2013-1	2.998 n
Mutaties Kadernota 2013	-1.406 v
Begrotingsuitkomst na Kadernota 2013	1.592 n
Nog te verwerken BTW-voordeel	-2.100 v
Mutaties Bestuursrapportage 2013-2	361 n
Begrotingsuitkomst na Bestuursrapportage 2013-2	-147 v
Mutaties Bestuursrapportage 2013-3	-1.680 v
Begrotingsuitkomst na Bestuursrapportage 2013-3	-1.827 v

Ontwikkeling begroting in 2013

In 2013 is fors bijgestuurd om een sluitende begroting te houden.

Bij de Kadernota 2013 en Bestuursrapportage 2013-1 werd een tekort voorzien van € 11,9 miljoen in het lopende jaar 2013. Bij de kadernota is besloten om voor bijna € 6 miljoen aan bestemmingsreserves te onttrekken om dit tekort te verminderen. Vervolgens is voor een bedrag van € 6,2 miljoen aan compenserende maatregelen getroffen, die zijn geformaliseerd bij het vaststellen van de tweede bestuursrapportage. Door deze bijsturing was het voorziene tekort gedekt en sloot de begroting met een voordeel van € 147.000. Na de derde bestuursrapportage werd een voordeel voorzien van € 1,8 miljoen.

Realisatie begroting

De jaarrekening sluit met een voordelig saldo van afgerond € 2 miljoen. De begroting na wijziging sloot met een batig saldo van afgerond € 1,8 miljoen. Dit betekent dat het rekeningresultaat € 0,2 miljoen voordeliger is uitgevallen dan de primaire begroting. Het resultaat van € 0,2 miljoen wordt in de volgende paragraaf nader geanalyseerd.

Analyse uitkomsten Jaarrekening 2013

De begroting 2013, voor het laatst bijgesteld op basis van de derde bestuursrapportage over 2013, vastgesteld in de raad van december 2013 sloot met een batig saldo van € 1,8 miljoen na mutatie reserves. In deze paragraaf wordt een verklaring op hoofdlijnen gegeven voor het verschil ten opzichte van de (bijgestelde) begroting 2013. Hiervoor worden (uitsluitend in deze paragraaf) verschillen van € 250.000 of meer per beleidsveld netto toegelicht. De raad heeft immers de budgetten per beleidsveld geautoriseerd. Een verdere toelichting (oorzaak van de afwijking) is opgenomen in het programmagedeelte (daarin worden verschillen van € 100.000 of meer bruto toegelicht).

De uitkomsten uitgesplitst naar programma (inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves) zien er per saldo als volgt uit:

(bedragen x € 1.000)

Programma	saldo begroting na wijziging	n/v	Saldo rekening	n/v	Afwijking	n/v
1 Burger en Bestuur	13.543	n	13.667	n	125	n
2 Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	29.076	n	28.476	n	-600	v
3 Welzijn, Gezondheid en Zorg	47.151	n	46.446	n	-705	v
4 Jeugd, Onderwijs en Sport	40.536	n	40.280	n	-257	v
5 Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling	1.775	n	4.425	n	2.649	n
6 Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie	27.707	n	27.770	n	64	n
7 Werk en Inkomen	16.696	n	12.766	n	-3.930	v
8 Bereikbaarheid en Mobiliteit	112	n	87	n	-24	v
9 Kwaliteit fysieke leefomgeving	57.249	n	58.313	n	1.064	n
10 Algemene dekkingsmiddelen	-235.672	v	-234.227	v	1.444	n
Totaal	-1.827	v	-1.997	v	-170	v

De belangrijkste financiële afwijkingen

Het volgende overzicht laat de belangrijkste financiële afwijkingen zien van de Jaarrekening 2013 ten opzichte van de bijgestelde begroting 2013 (het betreft primair financiële afwijkingen groter dan € 250.000). Indien een afwijking in lasten gecorrigeerd wordt door een evenredige afwijking in de baten, dan zijn die afwijkingen buiten beschouwing gelaten (budgettair-neutraal). De verklaring van de afwijkingen is gegeven in de analyse van de beleidsvelden bij de desbetreffende programma's.

(bedragen x € 1.000)

		Inc./	
		Str.	
Saldo begroting na wijziging (inclusief mutaties reserves)			-1.827 v
Budgettaire tegenvallers			
Prog. Beleidsveld	Omschrijving		€
5 Vastgoed	Dotatie aan voorziening erfpacht	i	3.557
7 Inkomen	Lagere opbrengsten debiteuren en baten omliggende gemeenten	i	427
7 Reserves	Minder onttrekking aan reserves	i	392
8 Autoverkeer en veiligheid	Hogere lasten parkeren	i	288
9 Openbare ruimte ondergronds	Hogere lasten door afboeking van mat. Vaste activa	i	1.629
9 Reserves	Lagere onttrekking aan reserve baggeren	i	1.049
10 Algemene dekkingsmiddelen	voorziening fiscale risico's	i	3.369
10 Algemene dekkingsmiddelen	Lagere onttrekking aan reserve Kans en Kracht	i	1.074
Budgettaire tegenvallers			11.785
Budgettaire meevaller			
Prog. Beleidsveld	Omschrijving		€
2 Branden en crisis	Herberekening FLO (VRK)	i	253
2 Integrale vergunningverlening	Minder ureninzet	i	470
5 Wonen	Verrekening NRF/SVN	i	298
5 Vastgoed	Realisatie vastgoed	i	610
7 Werk en re-integratie	ESF-projecten	i	393
7 Inkomen	Uitkeringslasten	i	3.290
7 Minimabeleid	Lagere lasten	i	767
8 Autoverkeer en veiligheid	Niet realiseren van verkeersregelinstallaties	i	314
9 Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid	Lagere lasten bodemprogramma en kapitaallasten	i	690
9 Waterwegen	Lagere lasten	i	780
10 Algemene dekkingsmiddelen	Algemene uitkering	i	1.040
10 Algemene dekkingsmiddelen	rente	i	1.206
10 Algemene dekkingsmiddelen	vervallen voorziening archief	i	584
10 Lokale heffingen en belastingen	Vrijval dubieuze debiteuren belastingen	i	606
	Voordelige overige uitkomsten diverse beleidsvelden <€ 250.000	i	654
Budgettaire meevallers			11.955
i = incidenteel			
s = structureel			
Rekeningresultaat 2013			-1.997 v

De genoemde afwijkingen hebben in hoofdzaak betrekking op open-einde regelingen (uitkeringslasten), de algemene uitkering, voorzieningen en afboeking van activa.

Bij Bestuursrapportage 2013-2 is ingeschat dat als gevolg van de aanhoudende crisis, de werkloosheid zou toenemen en daarmee op termijn ook de kosten van bijstand zouden stijgen (€ 1,6 miljoen). Hiermee is het budget verhoogd. Deze stijging heeft zich niet voorgedaan, waardoor er per saldo een voordeel van € 3,5 miljoen op het beleidsveld inkomen is gerealiseerd.

Een tweede grotere afwijking betreft de algemene uitkering, die ruim € 1 miljoen hoger is berekend, aan de hand van de decembercirculaire. Deze wijziging kon daarom niet eerder al in de begroting worden verwerkt.

Bij het afsluiten van de jaarrekening wordt ook getoetst of de voorzieningen nog toereikend zijn en of er nog nieuwe voorzieningen getroffen moeten worden. Uit deze toetsing is gebleken dat er een nieuwe voorziening getroffen moesten worden voor fiscale risico's voor een bedrag van € 3,4 miljoen en dat er een extra storting in de voorziening erfpacht noodzakelijk was voor een bedrag van € 3,5 miljoen. Daar tegenover staat dat er voor een bedrag van € 1,9 miljoen aan voorzieningen kon vrijvallen (Pieter Wantelaan, archief en dubieuze belastingdebiteuren).

Omdat de geplande prestaties in 2013 niet konden worden geleverd, is er minder onttrokken aan de reserves baggeren en Kans en kracht voor een bedrag van ruim € 2 miljoen.

Een andere grotere afwijking betreft een nadeel van € 1,6 miljoen vanwege het afboeken van materiële vaste activa. Deze zijn getoetst op rechtmatigheid en bestaansrecht. Met name voor het beleidsveld openbare ruimte ondergronds is vastgesteld dat een aantal lasten niet geactiveerd hadden mogen worden die betrekking hebben op bergbezinkbassins. Deze lasten zijn nu versneld afgeschreven.

Budgetbeheer en rechtmatigheidscriteria

In bijlage 6.6 wordt afzonderlijk gerapporteerd over de rechtmatigheidscriteria die gelden voor kostenoverschrijdingen. Gelet op het belang van een transparante verantwoording zijn de belangrijkste conclusies ten aanzien van de rechtmatigheidscriteria in deze paragraaf samengevat. De criteria die worden gebruikt zijn gepubliceerd door het platform rechtmatigheid.

Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in zeven categorieën:

1. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten zoals subsidies.
2. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd. Bijvoorbeeld vanwege een open einde (subsidie)regeling. Vaak blijken dergelijke zaken pas in het kader van het opmaken van de jaarrekening.

Deze overschrijdingen zijn wel onrechtmatig, maar tellen niet mee in het oordeel van de accountant.

De volgende overschrijdingen zijn eveneens onrechtmatig en tellen mee als onrechtmatig in het accountantsoordeel.

3. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gemeld.
4. Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten, die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.
5. Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en rentelasten in het jaar van investeren. Hogere afschrijvings- en rentelasten in latere jaren zijn wel onrechtmatig, maar tellen niet mee voor het oordeel. Indien geconstateerd tijdens het verantwoordingsjaar is de overschrijding onrechtmatig en telt mee voor het oordeel. Indien geconstateerd na

verantwoordingsjaar is de overschrijding onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.

6. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd, omdat dit uit nader onderzoek van een subsidieverstrekker, belastingdienst, toezichthouder etc. blijkt. Het gaat dan vaak om interpretatieverschillen. Als dit in het verantwoordingsjaar wordt geconstateerd telt de overschrijding wel mee in het accountantsoordeel. Na het verantwoordingsjaar telt de overschrijding niet mee in het accountantsoordeel.
7. Kostenoverschrijdingen van activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.

Daarbij is het uitgangspunt dat een beleidsveld het autorisatieniveau is op basis waarvan de raad het college heeft geautoriseerd conform de financiële verordening van de gemeente Haarlem. Over dit budget wordt verantwoording afgelegd. Voorts zijn baten en lasten conform de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten bruto beschouwd (dus niet gesaldeerd, zoals wel is toegepast bij de verklaring van het rekeningsaldo).

(bedragen x € 1.000)

Progr.	Beleidsveld	Rechtmatigheidscriteria						
		Cat 1	Cat 2	Cat 3	Cat 4	Cat 5	Cat 6	Cat 7
1	Gemeentelijk bestuur en samenwerking	714						
2	Integrale vergunningverlening en handhaving	596						
4	Voorzieningen en zorg voor de Jeugd	191						
	Onderwijs	477						
5	Vastgoed		1.311					
6	Economie			212				
8	Parkeren			288				
9	Openbare ruimte ondergronds					1.629		
9	Afvalinzameling	693						
10	Algemene dekkingsmiddelen en financiële positie	839	3.118					
	Lokale heffingen en belastingen	106						
Totaal		3.616	4.429	500		1.629		

Conclusies:

A. De budgetoverschrijdingen in de categorieën 1 en 2 voor een bedrag van € 8 miljoen tellen niet mee in het accountantsoordeel.

De kostenoverschrijdingen die zijn gerealiseerd in categorie 1 van € 3,6 miljoen betreffen overschrijdingen die gecompenseerd worden door direct gerelateerde baten. Deze overschrijdingen zijn budgetneutraal, maar de baten en lasten behoren zoveel als mogelijk tijdig, via de Bestuursrapportages, geraamd te worden of al opgenomen te zijn in de primaire begroting.

De overschrijdingen in categorie 2 hebben betrekking op lasten die ontstaan bij het opmaken van de jaarrekening op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording ook in het desbetreffende jaar verantwoord moeten worden. Het betreft in hoofdzaak de noodzaak tot het treffen van voorzieningen voor een bedrag van ruim € 4,4 miljoen.

B. De budgetoverschrijdingen in de categorie 5 voor een bedrag van € 1,6 betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd. Het betreft afwaardering als gevolg van

uitgevoerde bestaanscontrole. Geen rechtmatigheidsgevolg voor verantwoordingsjaar 2013. Overschrijding is duidelijk toegelicht in de jaarrekening.

C. De budgetoverschrijdingen in categorie 3 voor een bedrag van € 0,5 miljoen betreft een kostenoverschrijding van activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd. Het betreft afwaardering als gevolg van een uitgevoerde bestaanscontrole. Dit heeft geen rechtmatigheidsgevolg voor het verantwoordingsjaar 2013. De overschrijding is toegelicht in de jaarrekening.

Omdat de overschrijdingen in de categorieën 3 en 5 wel binnen het bestaande beleid hebben plaatsgevonden, wordt de raad verzocht deze lasten alsnog bij de jaarrekening te autoriseren. Dit is een afzonderlijk beslispunt voor de raad bij het besluit tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening (zie deel 5).

Kredieten

In de financiële beheersverordening is in artikel 4, lid 4 het volgende opgenomen: “Indien het college voorziet dat een investeringskrediet dreigt te worden overschreden met meer dan € 50.000, wordt dit in de eerstvolgende tussenrapportage of via een separaat voorstel aan de raad gemeld.”

De investeringsuitgaven in 2013 zijn getoetst aan deze criteria en de conclusie luidt dat er in 2013 geen overschrijdingen hebben plaatsgevonden met meer dan € 50.000.

Ontwikkeling van de algemene reserve in 2013

De algemene reserve is in 2013 met ruim € 17 miljoen afgenomen, in hoofdzaak vanwege het nadelig rekeningresultaat over 2012 van ruim € 11 miljoen. Daarnaast is nog € 2,4 miljoen onttrokken om de begroting 2013 sluitend te krijgen en is € 3,7 onttrokken om toe te kunnen voegen aan de bestemmingsreserve frictiekosten.

In het navolgende overzicht wordt het verloop van de algemene reserve (in enge zin) aangegeven. Het saldo van de jaarrekening 2013 maakt hier nog geen onderdeel van uit, omdat hier pas bij de Kadernota 2014 besluitvorming over plaatsvindt.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Budgettair effect; v (-) is voordelig; n is nadelig						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Stand algemene reserve per 1-1	-40.902 v	-23.631 v	-26.110 v	-24.502 v	-24.703 v	-24.989 v	
- Verschoven dotatie algemene reserve (kadernota 2011)		-1.900 v					
- Terugstorten onttrekking 2011 Wmo (amendent Kadernota 2011)	-500 v	-500 v					
- Nationaal uitvoeringsprogramma (kasschuif Rijk)	-280 v	-280 v	1.120 n				
- Egaliseren baten en lasten nieuw beleid	65 n	-65 v					
- Eenmalige onttrekking om jaarschijf 2013 sluitend te krijgen	2.420 n						
- Terugstorting eenmalige onttrekking om jaarschijf 2013		-2.420 v					
- Dotatie c.q. onttrekking aan bestemmingsreserve voor verevening van frictiekosten	3.732 n	2.686 n	488 n	-201 v		-286 v	-39 v
- Onttrekking voormalig BTW-compensatie-reserve	760 n						
- Onttrekking vanwege afwaardering materiele vaste activa	320 n						
- Dotatie i.v.m. verwerking besluit compensatie sportverenigingen kledingaccommodaties	-268 v						
- Terugstorting eerder onttrekking voor Kans en Kracht							-1.796 v
- Bestemming rekeningresultaat 2012	11.022 n						
Stand algemene reserve per 31-12	-23.631 v	-26.110 v	-24.502 v	-24.703 v	-24.989 v	-26.824 v	

Bestemming rekeningresultaat

Conform bestendige gedragslijn wordt de bestemming van het rekeningresultaat besproken bij de kadernota. Het college zal hiervoor een voorstel in de kadernota opnemen.

1.4 Doeltreffendheid- en doelmatigheidsonderzoek

Zoals door de raad is vastgesteld in de Verordening Gemeentewet art.213a voert het college jaarlijks 213a-onderzoeken uit. Dit zijn onderzoeken naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het door het college gevoerde beleid.

In 2013 waren twee onderwerpen opgenomen in de begroting:

- Doelmatigheid en doeltreffendheid onderwijshuisvesting;
- Interne digitaliseringsstructuur en archivering.

Het onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijshuisvesting is in 2013 uitgevoerd. Het bestuurlijk traject wordt in het eerste kwartaal van 2014 doorlopen. Het 213a-onderzoek naar interne digitalisering en archivering heeft grote overlap met het rapport van de archiefinspectie uit 2014. Daardoor is dit een achterhaald onderwerp voor een 213a onderzoek. Bij de uitvoering voor het 213a-onderzoek is in 2013 geen aanspraak gemaakt op het budget.

1.5 Bezuinigingen

Conform het coalitieakkoord 2010-2014 werkt Haarlem toe naar een totale bezuiniging van € 35 miljoen in 2018 verdeeld over clusters. Het totaalbedrag is 'verkaveld' naar vijf clusters, waarmee een evenwichtige verdeling van de pijn over de stad, de burgers, de instellingen, bedrijven en het gemeentelijk apparaat is beoogd. In onderstaande tabel is aangegeven welk bedrag per cluster in 2018 wordt omgebogen:

(bedragen afgerond x € 1.000)

Taakstelling	2018
Investeringen	7.000
Woonlasten en andere inkomsten	8.000
Efficiency en interne organisatie	6.000
Subsidies en verbonden partijen	9.000
Taken	5.000
Totaal taakstellingen	35.000

Het te bezuinigen bedrag loopt de komende jaren geleidelijk op. Voor 2013 is het om te buigen bedrag conform Coalitieakkoord bijna € 11,8 miljoen. Per saldo wordt er in 2013 € 3,8 miljoen meer bezuinigd dan in 2012.

In schema

(bedragen x € 1.000)

Cluster	Totale taakstelling 2013	waarvan nieuwe bezuinigingen 2013 ten opzichte van 2012
Investeringen	0,2	0,7
Inkomsten	3,8	0,7
Efficiency	2,9	0,3
Subsidies	3,0	1,3
Taken/overig	2,0	0,8
Totaal taakstellingen	11,8	3,8

De belangrijkste nieuwe posten zijn:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2013
Hogere toeristenbelasting	114
Verbeteren inkoop	1.800
Geen indexatie gesubsidieerde instellingen	150
Peuterspeelzaalwerk	200

NB. Het totaalbedrag van de geraamde maatregelen in de clusters efficiency en inkomsten is hoger dan de taakstellingen. Dit voordeel is in de Programmabegroting 2013 als voordeel meegenomen in de financiële meerjarenraming.

Er is in 2013 aanmerkelijk meer bezuinigd dan het in het bovenstaand schema vermelde bedrag van € 11,8 miljoen. De afgelopen jaren zijn er om de meerjarenraming sluitend te houden op diverse momenten bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd. Zo is bijvoorbeeld om tot een sluitende jaarschijf

2013 te komen bij de Programmabegroting 2013-2017 besloten tot een pakket bezuinigingsmaatregelen ter grootte van ruim € 8,4 miljoen. In totaal gaat het voor 2013 in totaal om ruim € 29 miljoen (daarbij zijn de bezuinigingen in het kader van Hof 2.0 nog niet meegerekend). In schema:

(bedragen x € 1 miljoen)

Taakstelling	2013
Taakstellingen coalitieakkoord	11,8
Aanvullende maatregelen Kadernota 2011	1,8
Aanvullende maatregelen Programmabegroting 2011	1,1
Aanvullende maatregelen Kadernota 2013	6,0
Aanvullende maatregelen Programmabegroting 2013	8,4
Totaal taakstellingen 2013	29,1

In deze paragraaf wordt per cluster uit het coalitieakkoord beschreven wat is gerealiseerd. Daarbij wordt gefocust op maatregelen die in 2013 ingaan of maatregelen waarbij er in 2013 een hoger bezuinigingsbedrag moest worden gerealiseerd dan in 2012. De realisatie van maatregelen die in 2012 of eerder ingingen, zijn in het Jaarverslag 2012 aan de orde geweest.

Investeringsen

Om de kosten van de investeringen en de schuldpositie beheersbaar te houden, is in 2011 een investeringsplafond ingevoerd. Dit is gerealiseerd door het beperkt honoreren van nieuwe investeringen en het schrappen van niet noodzakelijke investeringen. Daarnaast zijn investeringen met maatschappelijk nut, indien mogelijk, in de exploitatiebegroting opgenomen. Dit heeft in 2013 een positief effect op de omvang van de kapitaallasten. In latere jaarschijven stijgt het voordeel verder. De taakstelling op het cluster investeringen is geheel ingevuld.

Inkomsten

De bezuinigingen zijn geformaliseerd met het vaststellen van de belastingtarieven 2013 en de leges- en tarievenverordening. De belangrijkste aanpassingen betroffen het verhogen van de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimte (€ 500.000 extra opbrengst) en het verhogen van de kostendekkendheid van heffingen ((€ 150.000 extra opbrengst).

De bezuinigingsmaatregel "aanlegkosten gehandicaptenparkeerplaatsen" levert in werkelijkheid niet de beoogde bezuiniging van € 50.000 op. De gemaakte aanlegkosten van gehandicaptenparkeerplaatsen worden in rekening gebracht bij de aanvrager. Er vinden echter de nodige kwijtscheldingen plaats. Het niet gerealiseerde deel van de bezuiniging wordt gedekt uit baten die de gemeente van derden ontvangt voor herstelwerkzaamheden inzake wegen, straten en pleinen.

Efficiency

De maatregelen uit de cluster efficiency betreffen verlaging van materiële budgetten, formatiereductie, mogelijk gemaakt door het verbeteren van zowel de structuur als de processen, en het beperken van de externe inhuur. Om de taakstelling in te rekenen, is een verdeling gemaakt over de hoofdafdelingen op basis van het aantal fte's.

Ook in 2013 is er per saldo een forse formatiereductie doorgevoerd. Zowel de hoofdafdelingen Stadszaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid als Gebiedsontwikkeling en Beheer (voorheen de hoofdafdelingen Wijkzaken en Stedelijke Projecten) voerden reorganisaties door. Dit komt bovenop de formatiereductie van 30 fte die eerder (2011/2012) is doorgevoerd. Per ultimo 2013 is de formatie tot 1.007 fte gedaald.

De formatiereductie die in het coalitieakkoord 2010-2014 is opgenomen (een vermindering van 100 fte tot aan 2018) is daarmee ver binnen de gestelde periode gehaald.

Taakstelling inkoop

Bij Bestuursrapportage 2013-2 is gemeld dat de taakstelling voor een bedrag van ruim € 1,3 miljoen niet kan worden gerealiseerd. Deze tegenvaller is opgevangen door maatregelen te nemen om tot een sluitende begroting te komen (zie Programmabegroting 2014-2018).

Subsidies en verbonden partijen

Gesubsidieerde instellingen

In het Coalitieakkoord is gesteld dat alle subsidies de komende jaren onder de loep worden genomen met als resultaat een korting van gemiddeld 10% (taakstellend € 3 miljoen) op de subsidieverstrekingen van Haarlem. Voor de jaarschijf 2013 bedroeg de geraamde bezuiniging bijna € 1,4 miljoen. Dit bedrag is gerealiseerd.

Verbonden partijen

In 2013 is een besparing van ruim € 1,6 miljoen ingeboekt op de verbonden partijen. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

(bedragen x € 1.000)

Taakstelling verbonden partijen	2013
VRK	608
Paswerk	29
Spaarnelanden	498
SRO	270
Cosensus	96
Archiefdienst	102
Stichting Parkmanagement Waarderpolder	5
Spaarnwoude	9
	1.617

De twee grootste besparingen betreffen die op Spaarnelanden en de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK):

- De besparing bij Spaarnelanden is gerealiseerd bij de taken openbaar groen en het inzamelen van afval. Spaarnelanden heeft dezelfde diensten geleverd tegen een lagere kostprijs.
- De bezuiniging op de bijdrage aan de VRK is gerealiseerd. In latere jaarschijven worden de taakstellingen niet volledig gerealiseerd. Meer hierover volgt in de Kadernota 2014.
- Na onderhandelingen in het bestuur van het Noord-Hollands Archief bleek een bezuiniging van 10% op de Haarlemse bijdrage (exclusief huisvestingskosten) maximaal haalbaar. Dit is gemeld bij de Kadernota 2012 en afgesproken is de totaal in de gemeentebegroting geraamde bezuiniging te verlagen met € 19.000 in 2014 oplopend tot € 153.000 in 2018. Dit nadeel is meer dan gecompenseerd door de maatregel om voor vier jaar voor 0,5% geen indexatie toe te passen op de budgetten van de gesubsidieerde instellingen (exclusief verbonden partijen, zie Kadernota 2012).
- Paswerk: de geplande bezuiniging op de bestuurskosten wordt in 2013 niet gerealiseerd. In financiële zin doet zich in 2013 geen tegenvaller voor: het te bezuinigen bedrag wordt opgevangen binnen de totaalbudgetten van programma 7.

- Spaarnwoude: de bezuiniging wordt –evenals in 2012- niet gerealiseerd. Haarlem heeft bezwaar gemaakt tegen de begroting van de gemeenschappelijke regeling Spaarnwoude, omdat de bezuiniging niet was verwerkt (2012/249161). Uitgaven aan een gemeenschappelijke regeling betreffen wettelijke uitgaven. Dit is een niet te vermijden risico van bezuinigen op een gemeenschappelijke regeling. De bezuiniging is qua bedrag gering. Het besparingsverlies is in financiële zin beperkt en kan worden opgevangen binnen de exploitatie van programma 8.

Taken

Het schrappen van 13 verkeersregelinstallaties (voetgangersoversteekplaatsen) moet na 2013 € 52.000 opleveren. Om deze bezuiniging te realiseren, hadden deze verkeersregelinstallaties in 2013 verwijderd moeten worden. Dit is echter nog niet gebeurd.

Bij de Programmabegroting 2013 is besloten om € 375.000 in te boeken op de te ontvangen middelen voor taakmutaties en decentralisaties. Om dit bedrag te realiseren is als beleid vastgelegd dat 5 % van de ontvangen middelen voor taakmutaties en decentralisaties taakstellend wordt aangewend voor dekking van apparaatskosten. Er geldt daarbij een uitzondering voor de situatie dat middelen aan de begroting wordt toegevoegd vanuit de rol als Centrumgemeente. Deze bezuiniging leek reëel omdat er de afgelopen jaren voor ruim € 30 miljoen voor dergelijke taakmutaties is ontvangen. Geconcludeerd wordt dat de bezuiniging in 2013 niet is gerealiseerd voor een bedrag van € 275.000. Dit is gemeld bij de Bestuursrapportage 2013-2 en dit nadeel is gecompenseerd door aanvullende maatregelen voor het sluitend maken van de Programmabegroting 2014.

Deel 2

Programmaverantwoording

2.1 Inleiding

Om resultaatgericht op hoofdlijnen te kunnen sturen, kaders te stellen en verantwoording af te leggen zijn door de raad tien programma's (resultaatgebieden) vastgesteld. Voor elk programma wordt expliciet aangegeven welk maatschappelijk effect wordt nagestreefd met het programma. De programma's zijn onderverdeeld in meerdere beleidsvelden, waarbinnen de doelstellingen en prestaties zijn benoemd.

De presentatie van de programma's beoogt de discussie over output (prestaties) en outcome (doelen) - en de koppeling daartussen - te stimuleren. Om deze discussie beter te stroomlijnen worden in deze programmaverantwoording 2013 steeds vier vaste vragen beantwoord:

1. Wat hebben we bereikt in 2013?
2. Wat hebben we niet bereikt in 2013?
3. Wat hebben we gedaan in 2013?
4. Wat hebben we niet gedaan in 2013?

Daarmee wordt niet alleen duidelijk wat er in 2013 gerealiseerd is, maar ook welke ambities niet (volledig) zijn gehaald. Resumerend moet daaruit blijken of de gemeente nog steeds op koers ligt in het realiseren van haar doelen en prestaties of dat bijsturing noodzakelijk is. Op die manier genereren jaarrekening en -verslag ook input voor de kadernota (periode 2014-2018), waarmee de planning- & controlcyclus weer rond is.

Het bereiken van de beoogde maatschappelijke effecten is overigens niet iets wat volledig door de gemeente zelf wordt bepaald. De maatschappelijke effecten worden vaak mede beïnvloed - zowel in positieve als in negatieve zin - door verschillende andere factoren. Regionale, landelijke en zelfs mondiale ontwikkelingen spelen daarbij een rol. Een heel duidelijk voorbeeld op dit moment is de economische recessie en de gevolgen daarvan op de verschillende beleidsvelden van de gemeente.

Verder is het van belang om te beseffen dat veel van de prestaties, die worden ingezet om de beleidsdoelen van Haarlem te bereiken, lang niet altijd door de gemeente zelf worden verricht, maar door anderen (zoals onze partners in de stad, bijvoorbeeld woningcorporaties en gesubsidieerde instellingen). De gemeente heeft dan meer een regisserende taak en voorwaardenstellende rol, en levert de prestaties niet zelf.

Daar waar door de gemeente nagestreefde doelen en prestaties worden beïnvloed door factoren van buitenaf, en daar waar de gemeente samenwerkt met partners in de stad voor het bereiken van doelen en prestaties, wordt dat in de programmateksten vermeld.

N.B. In dit deel worden alle programma's doorgenomen. Voor de beleidsmatige uitkomsten op hoofdlijnen verwijzen wij u naar deel 1 van dit jaarverslag.

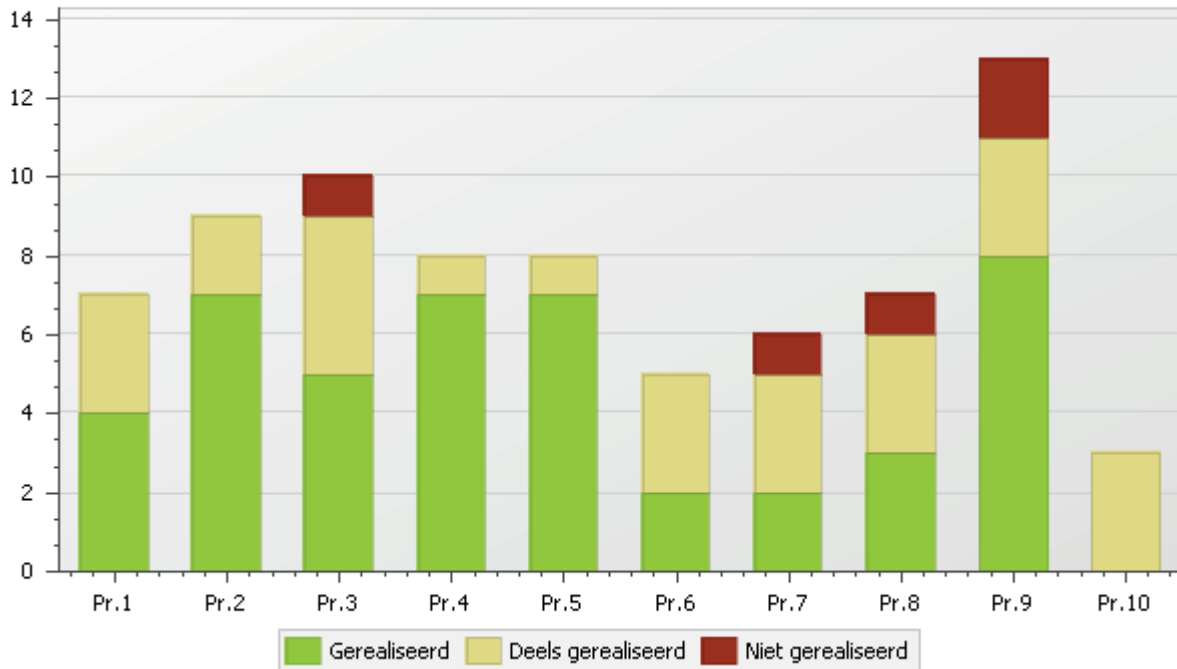
Samenvatting van de beleidsvoornemens

Voor zowel de doelen als de prestaties uit de programmabegroting 2013 is nagegaan in hoeverre zij in 2013 zijn bereikt.

Binnen de tien programma's zijn in totaal 77 doelen geformuleerd. Uit onderstaande grafieken blijkt dat 59% van de doelen volledig, 34% gedeeltelijk en 7% niet is gerealiseerd. Programma 5 (Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling) kent relatief het hoogste percentage gerealiseerde doelen, met 89%. Dit programma wordt gevolgd door programma 4 (Jeugd, Onderwijs en Sport), met 88%. Programma 1

(Burger en Bestuur) en programma 8 (Bereikbaarheid en Mobiliteit) kennen verhoudingsgewijs de meeste doelen die slecht deels gerealiseerd zijn, beiden 43%.

Realisatie doelen

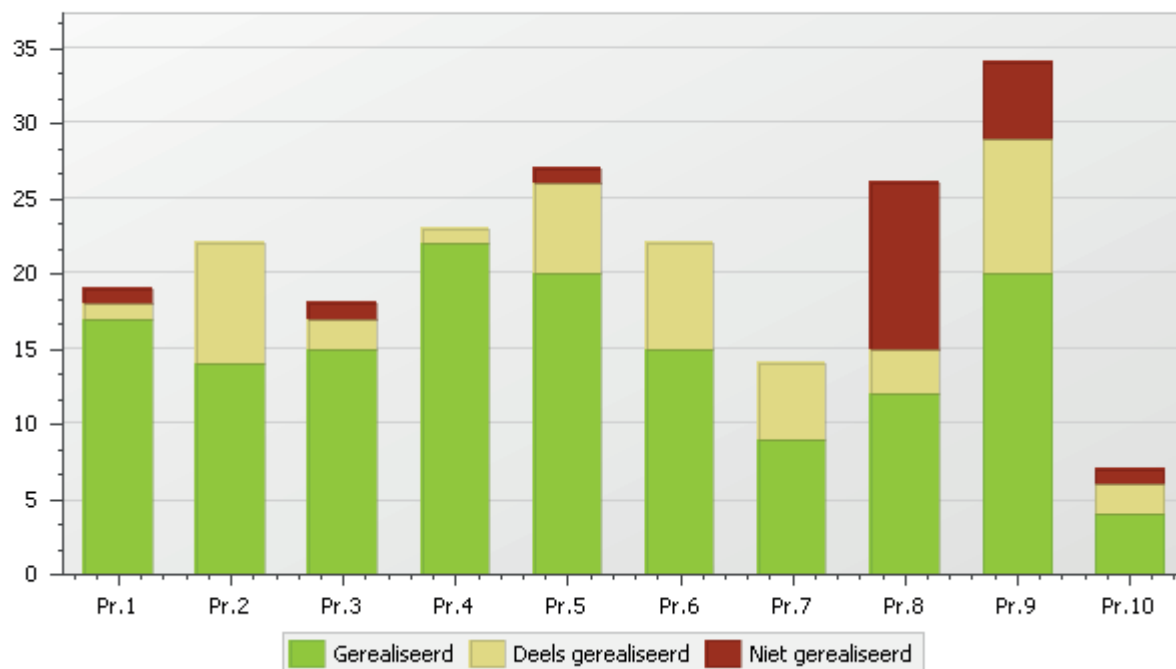

Programma 1: Burger en Bestuur
 Programma 2: Veiligheid, Vergunningen en Handhaving
 Programma 3: Welzijn, Gezondheid en Zorg
 Programma 4: Jeugd, Onderwijs en Sport
 Programma 5: Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling

Programma 6: Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie
 Programma 7: Werk en Inkomen
 Programma 8: Bereikbaarheid en Mobiliteit
 Programma 9: Kwaliteit Fysieke Leefomgeving
 Programma 10: Financiën en Algemene dekkingsmiddelen

Om deze doelen te bereiken zijn in de Programmabegroting 2013-2017 expliciet 212 prestaties benoemd (zie grafiek op volgende pagina). Van deze prestaties is 71% compleet gerealiseerd, 20% deels en 9% niet gerealiseerd. Het programma met verhoudingsgewijs het grootste aandeel compleet gerealiseerde prestaties is programma 4 (Jeugd, Onderwijs, Sport), met 96%. Programma 1 (Burger en Bestuur) volgt met 89%. Programma 2 (Veiligheid, Vergunningen en Handhaving) telt relatief gezien het grootste percentage deels gerealiseerde doelen met 36%. Programma 8 (Bereikbaarheid en Mobiliteit) heeft relatief met 42% het hoogste percentage niet gerealiseerde doelen.

Realisatie prestaties

Programma 1: Burger en Bestuur

Programma 2: Veiligheid, Vergunningen en Handhaving

Programma 3: Welzijn, Gezondheid en Zorg

Programma 4: Jeugd, Onderwijs en Sport

Programma 5: Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling

Programma 6: Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie

Programma 7: Werk en Inkomen

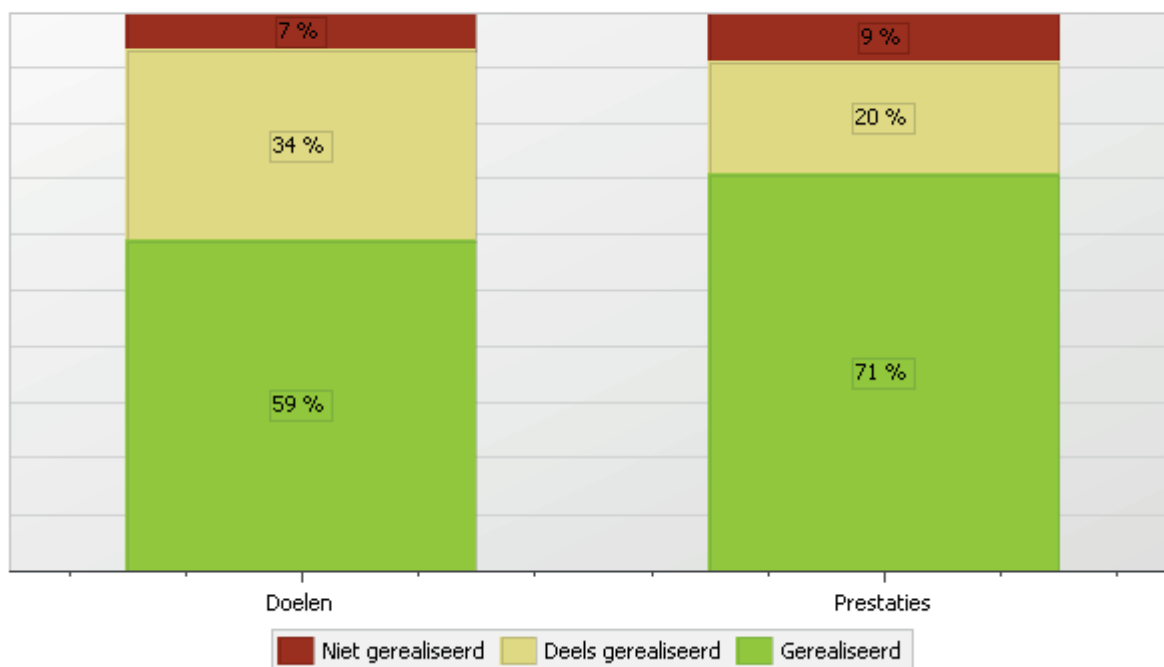
Programma 8: Bereikbaarheid en Mobiliteit

Programma 9: Kwaliteit Fysieke Leefomgeving

Programma 10: Financiën en Algemene dekkingsmiddelen

Een totaaloverzicht van de uitkomsten van de programma's ziet er als volgt uit:

Realisatie prestaties en doelen

Leeswijzer

In deel 2 van het jaarverslag zijn de tien programmateksten opgenomen. Er wordt gerapporteerd op basis van de structuur en inhoud van de begroting 2013. Belangrijke onderdelen zijn:

1. In de inleidende tekst wordt de programmadoelstelling (missie) benoemd en wordt ingegaan op de vraag of de programmadoelstelling meer binnen het bereik van Haarlem is gekomen. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de samenhang met de bereikte doelen en verrichte prestaties.
2. Een systematische verantwoording over de drie zogenaamde W-vragen:
 - Wat hebben we bereikt in 2013 (doelen)?
 - Wat hebben we gedaan in 2013 (prestaties)?
 - Wat heeft het gekost?

De beantwoording van de eerste twee W-vragen wordt, conform de systematiek die in 2013 is gevolgd bij de bestuursrapportages, samengevat in de vorm van gekleurde 'verkeerslichten'.

Deze verkeerslichten hebben de volgende betekenis:

- Groen verkeerslicht ☺: doel resp. prestatie is (nagenoeg) volledig gerealiseerd;
- Geel verkeerslicht ☹: doel resp. prestatie is gedeeltelijk gerealiseerd;
- Rood verkeerslicht ☹: doel resp. prestatie is niet gerealiseerd.

Bij de beantwoording van de derde W-vraag (Wat heeft het gekost?) worden de financiële afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de werkelijke uitkomsten geanalyseerd. Hierbij worden afwijkingen op individuele posten van meer dan € 100.000 kort toegelicht.

Per programma worden de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vermeld. Dit was één van de aanbevelingen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de provincie Noord-Holland voortkomend uit de Begrotingsscan Haarlem 2008.

3. Er wordt systematisch verantwoording afgelegd over de effect- en prestatie-indicatoren (inclusief streefwaarden) die waren opgenomen in de programmabegroting 2013. Niet altijd heeft in 2013 een meting plaatsgevonden; in enkele gevallen zijn daarom de resultaten over eerdere jaren vermeld.

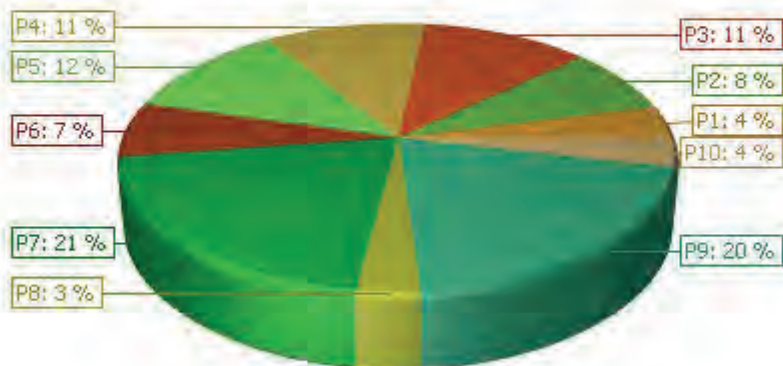
Veel van de realisatiecijfers zijn afkomstig van derden, waaronder onze partners in de stad. In een enkel geval was de tijdige aanlevering daarvan een probleem, omdat derden nog niet klaar waren met hun jaarverslag op het moment dat Haarlem de gegevens nodig had voor dit jaarverslag.

2.2 Samenvatting baten en lasten per programma en mutatie reserves

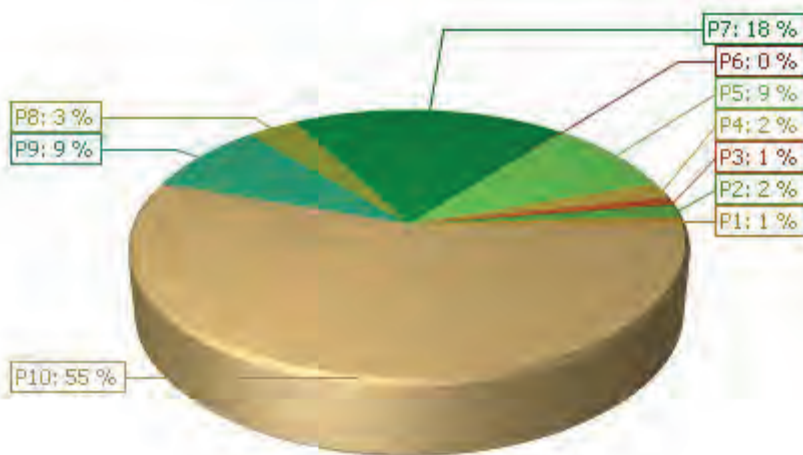
(bedragen x € 1.000)

	Programma	Rekening 2012	2013		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
Lasten					
1	Burger en bestuur	17.859	16.654	16.744	17.369
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	34.815	33.591	34.816	35.261
3	Welzijn en zorg	51.466	50.897	52.810	50.519
4	Jeugd Onderwijs en Sport	49.854	43.416	47.577	48.179
5	Wonen, Wijken en stedelijke ontwikkelingen	61.064	28.342	50.895	51.991
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	31.645	28.962	29.101	29.147
7	Werk en inkomen	90.850	88.075	96.161	91.711
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	17.179	15.499	14.363	14.375
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	104.546	85.239	89.969	90.669
10	Financiën/ Algemene dekkingsmiddelen	22.456	-103	11.506	15.569
	Totaal lasten	481.734	390.572	443.942	444.790
Baten					
1	Burger en bestuur	4.044	3.459	3.270	3.782
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	7.182	5.683	5.740	6.785
3	Welzijn en zorg	5.401	3.010	3.563	3.798
4	Jeugd Onderwijs en Sport	5.542	6.541	7.365	8.224
5	Wonen, Wijken en stedelijke ontwikkelingen	56.924	23.735	37.234	39.865
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	2.154	431	498	480
7	Werk en inkomen	78.307	70.116	79.972	79.937
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	14.970	14.326	14.667	14.703
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	34.008	34.564	36.315	37.450
10	Financiën/ Algemene dekkingsmiddelen	238.495	233.192	236.352	240.065
	Totaal baten	447.027	395.057	424.976	435.089
Saldo per programma					
1	Burger en bestuur	13.815	13.195	13.474	13.587
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	27.633	27.908	29.076	28.476
3	Welzijn en zorg	46.065	47.887	49.247	46.721
4	Jeugd Onderwijs en Sport	44.312	36.875	40.212	39.955
5	Wonen, Wijken en stedelijke ontwikkelingen	4.140	4.607	13.661	12.126
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	29.491	28.531	28.603	28.667
7	Werk en inkomen	12.543	17.959	16.189	11.774
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	2.209	1.173	-304	-328
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	70.538	50.675	53.654	53.219
10	Financiën/ Algemene dekkingsmiddelen	-216.039	-233.295	-224.846	-224.496
	Totaal resultaat voor bestemming	34.707	-4.485	18.966	9.701
	Totaal toevoegingen aan reserves	68.559	14.340	35.578	43.261
	Totaal onttrekkingen aan reserves	93.872	9.855	56.371	54.959
	Totaal resultaat na bestemming	9.394	-	-1.827	-1.997

Lasten per programma

Baten per programma

2.3 Specificatie mutaties reserves

(bedragen x € 1.000)

Naam reserve	Toevoegingen 2013	Onttrekkingen 2013	Mutatie 2013
Verkiezingen	80		80
Reserve WMO	1.867	3.299	-1.432
Beheer Welzijnsaccommodaties		110	-110
Achterstallig Onderhoud Dolhuijs			
Duurzame sportvoorzieningen	72	180	-108
Reserve grondexploitatie	7.737	5.545	2.192
Reserve omslagwerken Waarderpolder			
Reserve erfpachtgronden		247	-247
Reserve Volkshuisvesting		402	-402
Reserve Vastgoed	4.378	1.543	2.835
Reserve archeologisch onderzoek			
Depot Frans Hals Museum	110		110
Kunstaankopen monumentale kunst		242	-242
Onderhoud cultuurpodia	150	1.054	-904
WWB Inkomensdeel	2.486	1.256	1.230
Kans en Kracht		234	-234
Rotonde Raaksbruggen		48	-48
Inhuur tijdelijk personeel	-63	403	-466
Bodemprogramma 2010-2014	1.132	1.976	-844
Baggeren	219	165	54
Algemene reserve	1.048	18.319	-17.271
Cofinanciering WSW		1.024	-1.024
Afbouw precario ondergrondse leidingen		1.200	-1.200
Lasten Lokale rekenkamer			
Opleidingen (opheffing IZA)		148	-148
Beheer en Onderhoud Openbare Ruimte	889	590	299
Organisatiefricties	3.732	4.415	-683
Regionale Mobiliteit	415		415
Bestemmingsreserves ISV		9.890	-9.890
Nieuw Beleid		50	-50
ISV Milieu	2.290	1.600	690
ISV Leefomgeving	6.645	6.257	388
ISV Wonen	4.628	1.265	3.363
Budgetoverheveling	5.445	2.889	2.556
Resultaat 2012		-9.394	9.394
Totaal	43.260	54.957	-11.697

2.4 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene uitgaven

(bedragen x € 1.000)

Algemene dekkingsmiddelen en overige inkomsten	Rekening 2012	Begroting 2013	Rekening 2013
Algemene uitkering gemeentefonds	181.706	177.877	178.918
Onroerendezaakbelasting	33.051	33.410	33.128
Roerende woon- en verblijfsruimtebelasting	37	48	89
Precario kabels en leidingen	4.788	4.652	4.643
Precario overig	475	562	560
Hondenbelasting	499	522	509
Toeristenbelasting	666	745	601
Parkeerbelasting	6.385	6.613	6.491
Reclamebelasting	521	527	508
Saldo van de financieringsfunctie	13.437	12.741	14.255
Opbrengst beleggingen (dividenden)	1.354	4.524	1.257
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	242.919	242.221	240.959

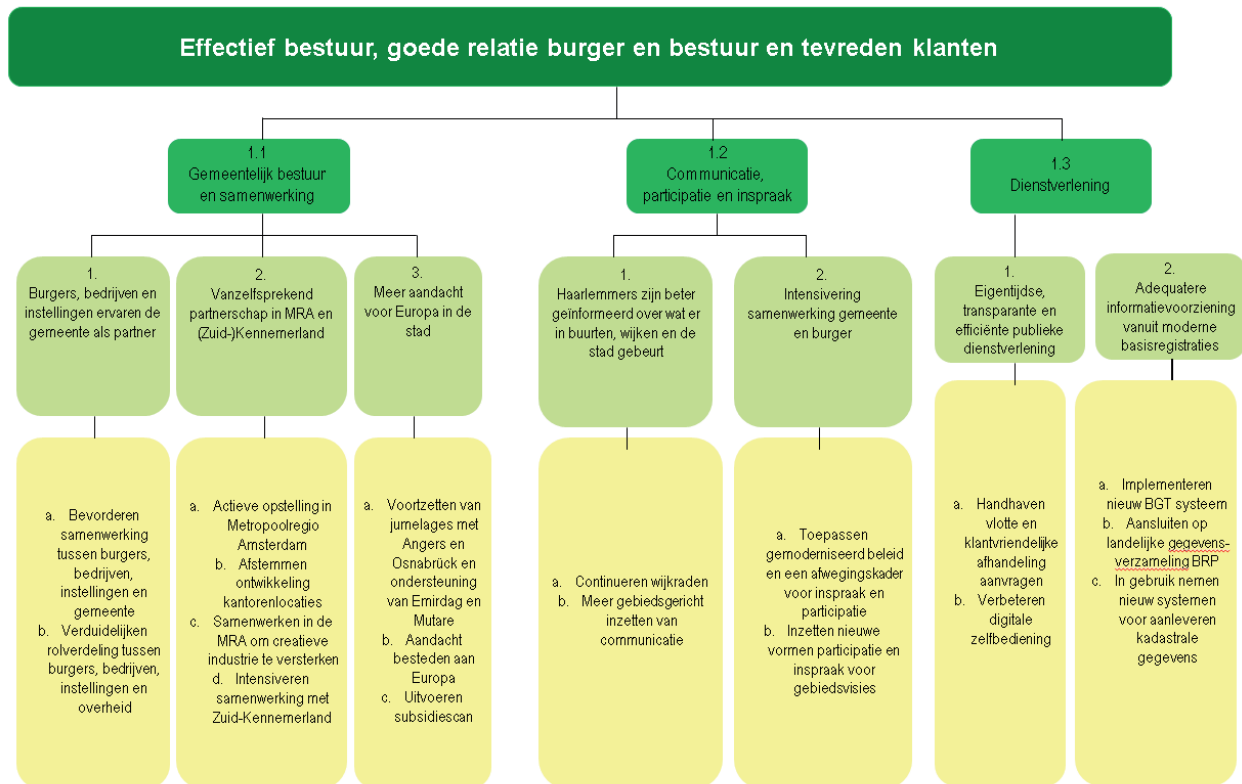
**Er zijn geen
wachtenden
voor u.**

Regel het digitaal op onze nieuwe website
haarlem.nl

Programma 1 Burger en Bestuur

Commissie	<i>Bestuur</i>
(Coördinerende) Portefeuilles	<i>Bestuurszaken en Organisatie</i>
Afdeling(en)	<i>Concernstaf, Griffie en Dienstverlening</i>

Programma 1: Burger en bestuur

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling: Effectief bestuur, goede relatie burger en bestuur en tevreden klanten.

Binnen het programma Burger en Bestuur is de afgelopen jaren gewerkt om deze programmadoelstelling te halen. Aan de hand van drie indicatoren (de plaats op de woonaantrekkelijkheidsindex, het rapportcijfer voor de dienstverlening en het vertrouwen van de burger in het bestuur) wordt gemeten of de programmadoelstelling wordt behaald. In hoofdstuk 1 (beleidsmatige resultaten) zijn de meetresultaten van deze indicatoren reeds gegeven en toegelicht.

Het beeld dat in 2013 uit de indicatoren naar voren komt is gemengd. Aan de ene kant worden goede resultaten bereikt op de woonaantrekkelijkheidsindex en zijn meer Haarlemmers tevreden over de dienstverlening van de gemeente. Aan de andere kant hebben minder Haarlemmers veel tot onbeperkt vertrouwen in het bestuur van de stad dan in 2012 (toen was dit 24%).

Beleidsveld 1.1 Gemeentelijk bestuur en samenwerking

Wat hebben we bereikt?

De doelstellingen van dit beleidsveld zijn geen op zichzelf staande doelen. Het bestuur heeft zich ingezet om bij de uitvoering van andere beleidsprogramma's aan de hier vermelde doelstellingen te voldoen.

In dit jaarverslag wordt de nadruk gelegd op de inspanningen van het college. In dit beleidsveld gaat het echter niet alleen om de inspanningen van het college, maar ook die van de raad. Hiervoor wordt verwezen naar het jaarverslag van de gemeenteraad over 2013.

Doel		2013
1. Burgers, bedrijven en instellingen ervaren de gemeente meer als partner.	Wat hebben we niet bereikt? De gemeente heeft een grote bezuinigingsopgave. De mogelijkheden van de gemeente worden hierdoor beperkt en de gevolgen worden steeds duidelijker in de stad merkbaar. Hierdoor ervaren sommigen de gemeente minder als partner.	☹️
2. Vanzelfsprekend partnerschap op meer terreinen in regionaal verband.	Wat hebben we bereikt? Haarlem is aangesloten bij de creatieve cluster van de Amsterdam Economic Board. Daarnaast zijn de intergemeentelijke structuurscan en de visie MetropoolRegio Amsterdam-West vastgesteld. De gemeente Zandvoort heeft verzocht te onderzoeken op welke wijze de ambtelijke samenwerking tussen Haarlem en Zandvoort geïntensiveerd kan worden. De mogelijkheid om op termijn (delen van) de ambtelijke organisatie van Zandvoort te integreren met de Haarlemse organisatie wordt hierbij niet uitgesloten. Een verkennend onderzoek naar de mogelijkheden op het gebied van Sociale Zaken is in 2013 afgerond.	😊
3. Meer aandacht voor Europa in de stad.	Wat hebben we bereikt? Ook in 2013 zijn Europese subsidies verworven.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat veel tot onbeperkt vertrouwen heeft in het gemeentebestuur ¹ .	22% (2009)	24% (2010) 21% (2011) 24% (2012)	21% ²	21%	Omnibusonderzoek

¹ Gemeentebestuur is gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders. Vertrouwen wordt afzonderlijk gemeten; voor de indicator is het rekenkundig gemiddelde genomen.

² In de Programmabegroting 2013-2017 is op blz. 52 een tabel opgenomen met daarin foutieve gegevens; op blz. 17 van hetzelfde document wordt de informatie wel correct weergegeven.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Bevorderen samenwerking tussen burgers, bedrijven, instellingen en gemeente.	Wat hebben we gedaan? In het kader van het sociaal domein zijn vele gesprekken gevoerd met burgers, instellingen, zorgverleners en gemeente. De resultaten hiervan zijn te vinden in de nieuwe opzet van het sociaal domein.	😊

Prestatie		2013
1b. Verduidelijken rolverdeling tussen burgers, bedrijven instellingen en overheid.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het sociaal domein is ook een voorbeeld van een onderwerp waarbij afspraken zijn gemaakt over een nieuwe rolverdeling.</p>	😊
2a. Bestendigen samenwerking in Metropoolregio Amsterdam.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 heeft Haarlem namens Zuid-Kennemerland zich bestuurlijk geprofileerd in een groot aantal metropolitane opgaven en trajecten zoals de gebiedsagenda Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Daarnaast mengt Haarlem zich in discussies over de bestuurlijke toekomst van de MetropoolRegio Amsterdam.</p>	😊
2b. Afstemmen ontwikkeling kantoren- en bedrijvenlocaties.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het programma voor Zuid-Kennemerland en IJmond is aangepast op de ontwikkelingen in de MetropoolRegio Amsterdam en er is een start gemaakt met de transformatie-opgave voor Haarlem. De realisatie van de transformatie vormt een opgave voor de komende tijd. Zie hiervoor ook programma 6.</p>	😊
2c. Samenwerken in de MRA om creatieve industrie te versterken.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 zijn de mogelijkheden verkend van de nieuwe trend en kansen op het gebied van 3D printing.</p>	😊
2d. Intensiveren samenwerking met Zuid-Kennemerland ter verbetering bereikbaarheid regio.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 zijn de raden van Heemstede, Haarlem, Bloemendaal en Zandvoort een gemeenschappelijke regeling (Mobiliteitsfonds) aangegaan met het doel de samenwerking tussen de gemeenten te formaliseren die nodig is om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren.</p>	😊
3a. Voortzetten van jumelages met Angers en Osnabrück en ondersteuning van Emirdag en Mutare.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De jumelages zijn voortgezet evenals de ondersteuning aan Emirdag en Mutare. Delegaties uit zowel Angers als Osnabrück zijn bij het bloemencorso geweest; het Haarlemse bestuur heeft de Maiwoche in Osnabrück en het straattheaterfestival in Angers bezocht.</p>	😊
3b. Aandacht besteden aan Europa.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De subsidieverordening is aangepast zodat staatssteun met het verlenen van subsidies wordt voorkomen. Er is een werkgroep in MRA-verband gestart met het thema Europa en er zijn Europese subsidies verworven. Een voorbeeld hiervan is de EFRO-subsidie voor het project Crossmedia Innovation in the Mediavalley (CIM), waarin Haarlem samen met Hilversum en de organisatie iMMovator en Syntens partner is. Het biedt Haarlem de mogelijkheden om de resultaten die bereikt zijn met het EFRO-project “Nieuwe Energie op de Creatieve As” nog steviger te funderen in de Haarlemse economie.</p>	😊
3c. Uitvoeren subsidiescan.	<p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Er is geen subsidiescan uitgevoerd (uitvoering vindt om het jaar plaats).</p>	☹️

Beleidsveld 1.2 Communicatie, participatie en inspraak

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Haarlemmers zijn beter geïnformeerd over wat er in buurten, wijken en de stad gebeurt.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Haarlemmers zijn geïnformeerd via de Stadskrant, de website, en speciale edities 'mijn Oost' en 'mijn Schalkwijk'. Deze speciale edities zijn in 2013 één keer verschenen en huis aan huis verspreid. Daarnaast zijn bewoners bij werkzaamheden in de buitenruimte in hun directe leefomgeving met bewoners- en projectnieuwsbrieven op de hoogte gebracht en gehouden.</p> <p>Eén op de vijf Haarlemmers vindt dat de gemeente voldoende doet om hen bij belangrijke onderwerpen te betrekken. Dit is lager dan in 2012 (26%), terwijl voor 2013 juist een hogere streefwaarde was gesteld. Meer onderzoek is nodig om deze daling te kunnen verklaren.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>De omslag naar gebiedsgerichte communicatie, waarbij Haarlemmers over zowel fysieke als sociale projecten in hun leefomgeving worden geïnformeerd en kunnen meepraten is voorbereid in 2013. Op de website is nu speciale aandacht voor de stadsdelen.</p>	☹️
2. Verdere samenwerking gemeente en burger.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Per stadsdeel is een gebiedsteam beschikbaar om de samenwerking tussen gemeente en burger te verbeteren. Deze teams zijn vanaf 1 mei 2013 operationeel.</p>	☹️

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat vindt dat de gemeente voldoende doet om hen bij belangrijke onderwerpen te betrekken.	26% (2006)	25% (2007) 23% (2008) 27% (2009) 28% (2010) 31% (2011) 26% (2012)	≥ 31%	20%	Omnibusonderzoek
1. Aantal (niet unieke) bezoekers startpagina. Haarlem.nl (x 1.000).	156 (2006)	179 (2007) 180 (2008) 490 (2009) 1.029 (2010) 510 (2011) 1.063 (2012)	1.400	1.087 ¹	Gemeentelijke registratie
1. Percentage lezers dat Stadskrant goed leesbaar vindt.	93% (2004)	93% (2007) 93% (2008) 95% (2010) 96% (2011) 96% (2012)	≥ 94%	96%	Omnibusonderzoek
1. Percentage Haarlemmers dat Stadskrant doorgaans ieder week bezorgd krijgt.	85% (2004)	87% (2007) 83% (2008) 79% (2010) 80% (2011) 79% (2012)	≥ 87%	81%	Omnibusonderzoek

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2. Percentage Haarlemmers dat actief meedoet aan verbeteren leefbaarheid in hun buurt.	21% (2005)	21% (2007) 19% (2009) 26% (2010) 26% (2011) 28% (2012)	>27%	28%	Omnibusonderzoek

¹ De verwachting was dat de nieuwe website medio 2013 live zou gaan en meer bezoek zou genereren. De nieuwe site is begin 2014 live gegaan.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Voortzetten wijkcontracten in alle wijken die dat op prijs stellen.	Wat hebben we gedaan? In 2013 zijn de wijkcontracten Parkwijk en Vondelkwartier volledig uitgevoerd. Er is een nieuw wijkcontract voor Meerwijk afgesloten.	😊
1b. Continueren wijkraden.	Wat hebben we gedaan? Evaluatie van de wijkraden heeft plaatsgevonden in december. In 2013 zijn twee nieuwe wijkraden opgericht: Molenwijk en de Patrimoniumbuurt. De wijkraden Oude en Nieuwe Amsterdamse buurten zijn samengegaan.	😊
1c. Meer gebiedsgericht inzetten van communicatie.	Wat hebben we gedaan? Naast het magazine Mijn Schalkwijk is er een pilot geweest met Mijn Oost. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen om in 2014 communicatie gebiedsgericht in te zetten zoals de stadsdelen pagina's op de website, de Stadskrant die gebiedsgericht is ingericht en de verdere uitbreiding van gebiedsgerichte inzet van sociale media.	😐
2a. Toepassen gemoderniseerd beleid en een afwegingskader voor inspraak en participatie.	Wat hebben we gedaan? Participatie en inspraak is toegepast bij de tracékeuze HOV Noord, inrichtingsplannen zoals Houtplein, Connexion, Openbare ruimte Aziëweg en het beheerplan Frederikspark. In Haarlem Oost is over het sociaal convenant en over de Ontwikkelvisie Haarlem Oost geparticipeerd. Daarnaast is gebruik gemaakt van digitaal participeren en inspreken, voorbeeld hiervan was de Structuurvisie Openbare Ruimte.	😊
2b. Inzetten nieuwe vormen participatie en inspraak.	Wat hebben we gedaan? In het programma 'Samen voor elkaar' is een participatiespel ontwikkeld om samen met partners en inwoners de veranderingen in het sociale domein te bespreken en voor te bereiden. Het plan Haarlemmer Kweektuin is in 2013 gereed gekomen. Dit plan is opgesteld door een voorbereidingscommissie met omwonenden.	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Aantal wijkcontracten.	5 (2007)	5 (2007) 9 (2008) 10 (2009) 10 (2010) 12 (2011) 4 (2012)	Naar behoefte van de wijken	1 nieuw wijkcontract (Meerwijk)	Gemeentelijke registratie

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1c. Aantal criteria landelijke norm waar website aan voldoet. Maximum is 47 ¹	44 (2010)	44 (2010) 44 (2011)	47	n.b. ¹	Gemeentelijke registratie
2b. Aantal inspraak trajecten waarbij een vernieuwende vorm van inspraak wordt toegepast.	2 (2013)	2 (2013)	≥ 2	2	Gemeentelijke registratie

¹ Deze landelijk norm bestaat niet meer. Er zijn nieuwe landelijke richtlijnen voor overheidswebsites. De nieuwe website is volgens die richtlijnen ingericht.

Beleidsveld 1.3 Dienstverlening

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Eigentijdse, transparante en efficiënte publieke dienstverlening.	Wat hebben we bereikt? De gemeente ziet de klanttevredenheid als belangrijkste effectindicator om het doel adequate dienstverlening en tevreden klanten te meten. Het doel om minimaal een 7,0 te halen voor klanttevredenheid is gehaald: gemiddeld over alle kanalen haalt Haarlem een 7,3.	😊
2. Adequate informatievoorziening vanuit moderne basisregistraties.	Wat hebben we bereikt? Naast alle ontwikkelingen op het gebied van elk van de basisregistraties apart, is het gebruik van de basisregistraties, zowel intern bij de gemeente als daarbuiten, verder gestimuleerd en toegenomen. Denk hierbij aan het koppelen van persoonsgegevens uit de gemeentelijke basisregistratie (GBA) aan de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG), ten behoeve van het creëren van wijkprofielen bijvoorbeeld.	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Tevredenheid over dienstverlening ¹	7,2 (2008)	7,5 (2009) 7,2 (2010) 7,4 (2011) 7,1 (2012)	≥ 7,0	7,3	Landelijke Benchmark Publiekszaken

¹ De verwachting van mensen op het gebied van dienstverlening wordt steeds hoger. Dit is een maatschappelijke trend. Mensen worden steeds kritischer en veeleisender. Om hetzelfde niveau van klanttevredenheid te behalen moet dus veel inspanning worden geleverd. Hier geldt het motto: 'stilstand is achteruitgang'. Het rapportcijfer is het rekenkundig gemiddelde van de rapportcijfers voor de gemeentelijke dienstverlening via de telefoon, balie of het digitale kanaal.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Handhaven vlotte en klantvriendelijke afhandeling aanvragen.	Wat hebben we gedaan? Vanwege het hoge aantal klachten met betrekking tot het klimaat in de Publiekshal is er een draaideur geplaatst. Hier wordt positief op gereageerd. Verder is een aantal bejaardenhuizen bezocht door medewerkers van de gemeente voor met name de aanvraag van identiteitsdocumenten.	😊

Prestatie		2013
1b. Verbeteren digitale zelfbediening.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>2013 heeft in het teken gestaan van de introductie van de nieuwe website in januari 2014. De website is ingericht op toptaken: de onderwerpen waar de meeste vraag naar is, staan het meest prominent op de site. De teksten op de site zijn verkort, vereenvoudigd en kernachtiger beschreven. Men kan makkelijk zoeken en informatie vinden. Ook de belangrijkste aanvraagformulieren zijn een stuk eenvoudiger geworden: makkelijker teksten, minder stappen en alleen het echt noodzakelijke wordt gevraagd. Het overgrote deel van de digitaal aangevraagde uittreksels kan nu ook ambtelijk volledig digitaal afgehandeld worden.</p> <p>Verder heeft een toenemend aantal burgers en bedrijven Twitter, naast de kanalen telefoon en mail, gevonden om de gemeente vragen te stellen op het gebied van de dienstverlening. Al geruime tijd twittert de gemeente over algemene en bestuurlijke zaken, maar nu krijgen burgers en bedrijven ook op hun vragen op het gebied van dienstverlening antwoord via dit kanaal.</p>	☺
2a. Implementeren nieuw BGT systeem.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente werkt aan de opbouw en implementatie van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). Dit project loopt op schema. Verder is samen met Cocensus gewerkt aan het realiseren van de koppeling Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) aan de basisregistratie Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Dit is vrijwel afgerond. Doel van deze koppeling is er voor te zorgen dat de manier waarop vastgoedobjecten in beide systemen voorkomen overeenstemt. Als een pand bij de belastingdienst bijvoorbeeld wel gesplitst was in appartementen en in de gemeentelijke administratie niet, dan kreeg een inwoner wel een belastingaanslag op 'zijn eigen' pand, maar kon zich bij de gemeente niet op datzelfde adres inschrijven. Met als gevolg verwarring en ontevredenheid bij inwoners en burgers.</p>	☺
2b. Aansluiten op landelijke gegevensverzameling BRP.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De landelijke projectplanning voor de aansluiting op de landelijke gegevensverzameling van de Basisregistratie Personen (BRP) is gewijzigd. De Wet BRP is in werking getreden op 6 januari 2014. Dat is een half jaar later dan verwacht. De gemeente heeft in 2013 het systeem in gebruik genomen dat voorwaardelijk is om de transitie te kunnen maken. De processen voor gegevensbeheer zijn aangepast en de interne gegevensdistributie is onder de loep genomen. Voorbereidingen zijn getroffen om begin 2014 te kunnen starten met een andere manier van gegevens verstrekken aan woningbouwverenigingen. De gemeente is geslaagd voor de drie jaarlijks GBA-audit.</p>	☺
2c. In gebruik nemen nieuw systemen voor uitleveren kadastrale gegevens.	<p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Ingebruikname van de systemen voor het afnemen en verwerken van kadastrale gegevens vindt in 2014 in plaats van in 2013 zoals eerder verwacht. Dit komt omdat de gemeente Haarlem hierbij afhankelijk is van de landelijke ontwikkelingen bij het Kadaster (de leverancier van de gegevens) en de softwareleveranciers die hun software hierop moeten aanpassen. De invoering van de systemen vindt ruim binnen de gestelde termijnen plaats.</p>	☺

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Gemiddelde wachttijd aan de balie in minuten voor alle handelingen	10 (2007)	10(2007) 10 (2008) 8 (2009) 10 (2010) 9 (2011) 7 (2012)	≤ 15	7	Gemeentelijke registratie

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2. Uitslag drie-jaarlijkse GBA-audit	Geslaagd (2006)	Geslaagd (2010)	Geslaagd	Geslaagd	Agentschap BPR

In de Programmabegroting 2013 staan op deze plek nieuwe indicatoren genoemd die niet als prestatie-indicator waren opgenomen, maar wel zouden worden gemeten. De wachttijd aan de telefoon voor het Klantcontactcentrum wordt sinds de in gebruik name van de nieuwe telefooncentrale in 2012 gemeten en was in 2013 47 seconden (ten opzichte van 63 seconden in 2012). Nu er van twee achtereenvolgende jaren meetgegevens bekend zijn, kan de servicenorm worden opgesteld en kan deze indicator opgenomen worden in de volgende begroting. Het percentage producten dat via het digitale kanaal (Digitaal Loket en zelfbedieningszuil) wordt verstrekt, wordt wel gemeten, maar de cijfers zijn dermate indicatief, dat ze niet in de begroting en jaarrekening kunnen worden gebruikt.

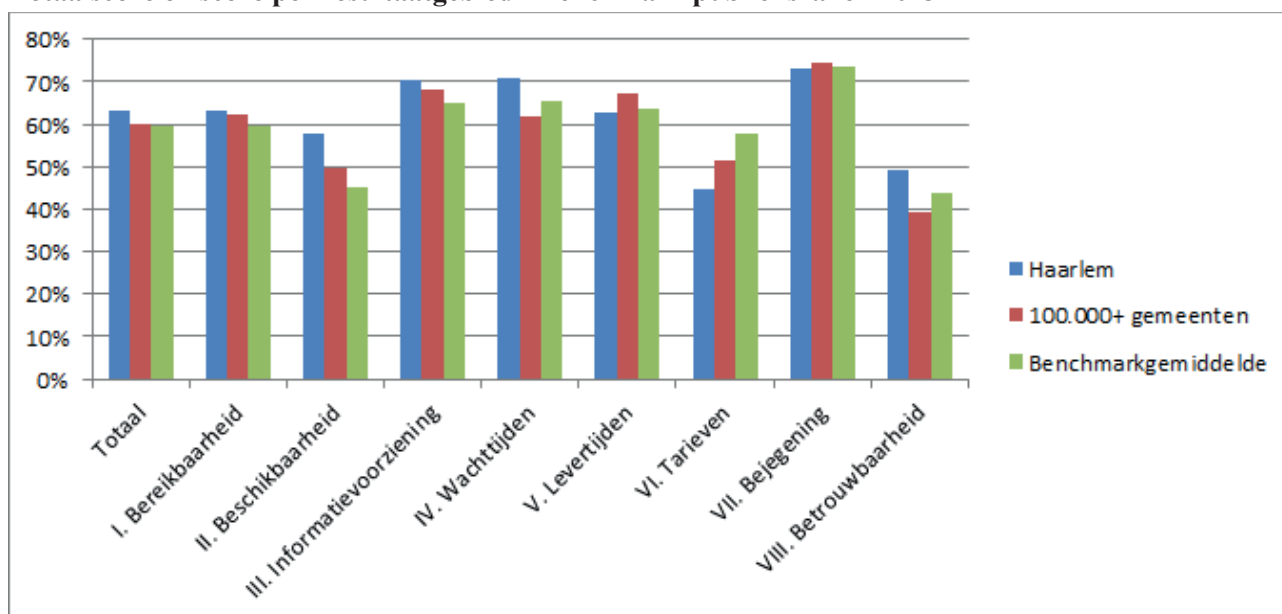
Kwaliteit van dienstverlening

Gemeenten zijn wettelijk niet meer verplicht om een Burgerjaarverslag uit te brengen. In Haarlem informeert het college de raad in dit programma echter nog wel jaarlijks over de kwaliteit van de dienstverlening.

Benchmarking Publiekszaken

'Benchmarking Publiekszaken' is een landelijk ontwikkeld meetinstrument en geeft jaarlijks een beeld van de waardering voor de totale publieke dienstverlening. Belangrijkste uitkomst van deze benchmark is de eindscore. Deze eindscore geeft in één cijfer weer wat de stand van zaken rondom de kwaliteit van dienstverlening in de gemeente Haarlem is. Hieruit blijkt dat de gemeente Haarlem in 2013 een (licht) bovengemiddelde totaalscore heeft en een 12e plaats op de lijst van 54 deelnemende gemeenten inneemt. Naast de eindscore wordt ook een score per resultaatgebied berekend. Per resultaatgebied worden objectieve gegevens, zoals openingstijden, wachttijden en tarieven gecombineerd met subjectieve klantoordelen.

Totaalscore en score per resultaatgebied - Benchmark publiekszaken 2013¹

¹ Combinatie objectieve - en subjectieve gegevens

De gemeente doet het heel goed op het gebied van 'beschikbaarheid'. Onder een goede 'beschikbaarheid' wordt verstaan: dat zoveel mogelijk klantcontacten in één keer (en foutloos) worden afgehandeld. Ook de resultaatgebieden 'bereikbaarheid' (openingstijden) en 'informatievoorziening' scoren beter dan gemiddeld. 'Bereikbaarheid' gaat over de openingstijden van de balie in telefonisch en score op de webberichtlijntest (digitaal).

Zoals gezegd wegen behalve objectieve gegevens ook subjectieve klantoordelen mee in de scores per resultaatgebied. Daartoe worden jaarlijks als onderdeel van Benchmarking publiekszaken ook klanttevredenheidsonderzoeken (KTO's) per klantcontactkanaal uitgevoerd. Haarlem scoort met een 7,3 gemiddeld voor klanttevredenheid over de drie kanalen balie, telefoon en digitaal hoger dan in 2012 en haalt daarmee de streefnorm van 7,0 of hoger.

Benchmark Publiekszaken Klanttevredenheid per kanaal ¹	Haarlem 2012	Haarlem 2013	Gemiddelde deelnemende gemeenten
Dienstverlening balie	7,4	7,5	7,8
Dienstverlening telefoon	7,0	7,1	7,4
Bestellen specifiek product via Digitaal Loket	6,8	7,2	7,1
Gemiddelde	7,1	7,3	7,4

¹subjectieve klantoordelen

Klachten

Het aantal binnengekomen officieel geregistreerde klachten in 2013 is 139. Daarvan zijn er 133 afgehandeld. Dat aantal is min of meer vergelijkbaar met 2012. Het aantal is ten opzicht van 2012 nagenoeg gelijk gebleven.

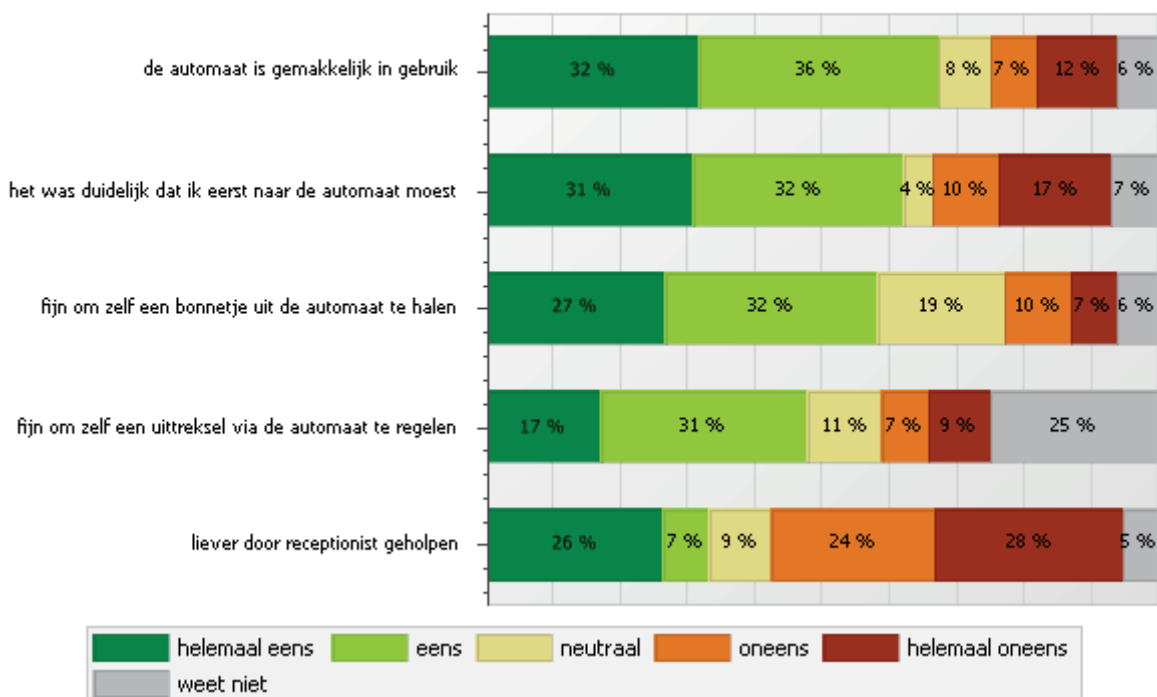
Publieke dienstverlening Afgedane schriftelijke klachten	2009	2010	2011	2012	2013
Klacht ongegrond	62	54	46	38	20
Klacht gegrond	33	49	43	41	50
Klacht deels gegrond	14	15	16	15	30
Klacht anders opgelost	14	34	10	44	33
Totaal	123	152	114	138	133

Verder wordt uit het onderstaande overzicht duidelijk dat het percentage klachten dat binnen de termijn van zes weken is afgedaan in 2013 is toegenomen. En dat de termijn langer dan tien weken aanzienlijk is gedaald.

Publieke dienstverlening Doorlooptijd afhandeling klachten	2012	2013
Minder dan zes weken	87%	91%
Langer dan zes, maar minder dan tien weken	8,5%	8,2%
Langer dan tien weken	4,5%	0,7%

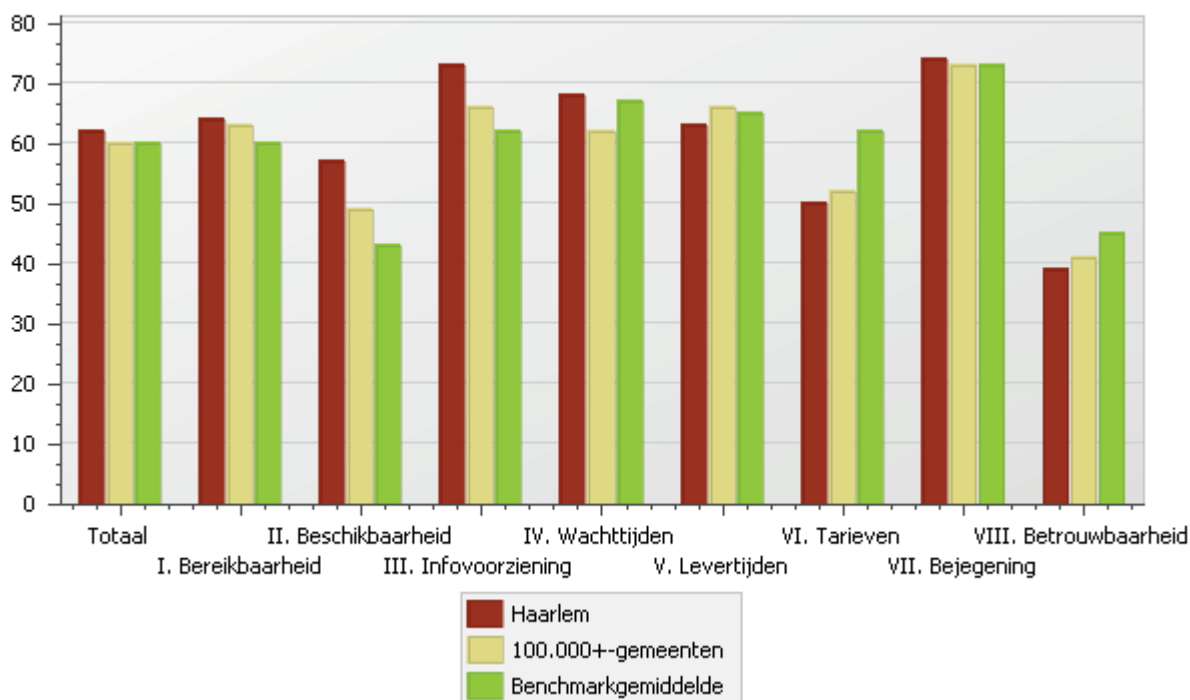
Tevredenheid zelfbedieningsbalie

Benchmarking publiekszaken 2013

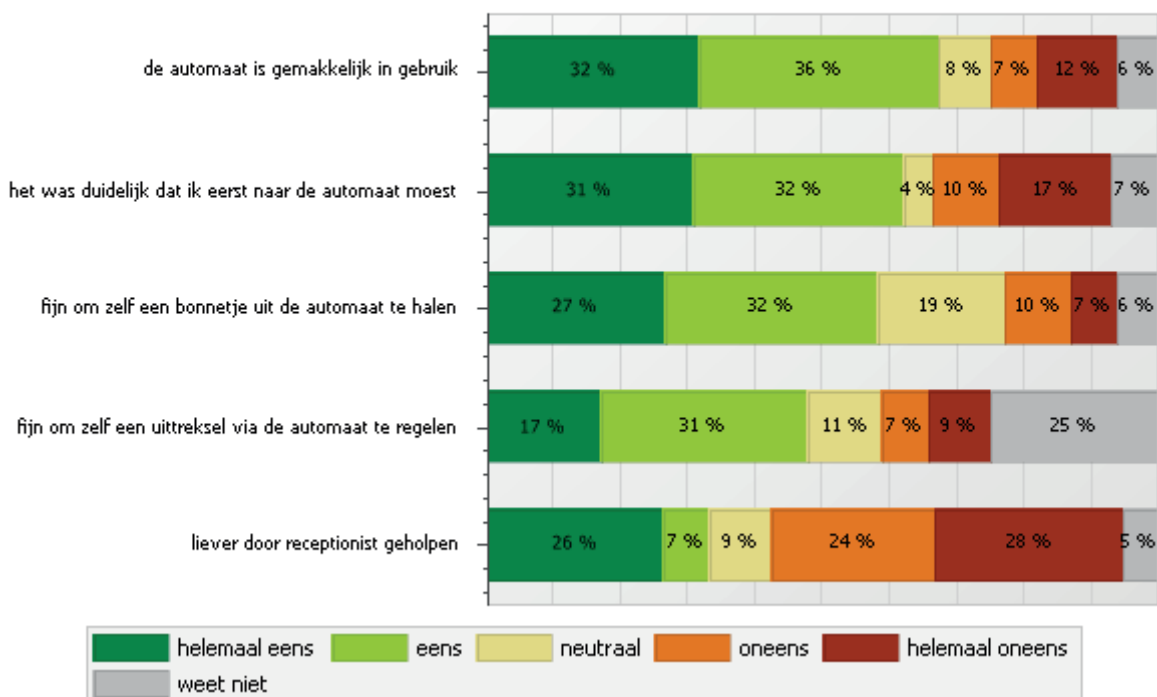
Totaalscore en score resultaatgebied

Benchmark Publiekszaken 2013

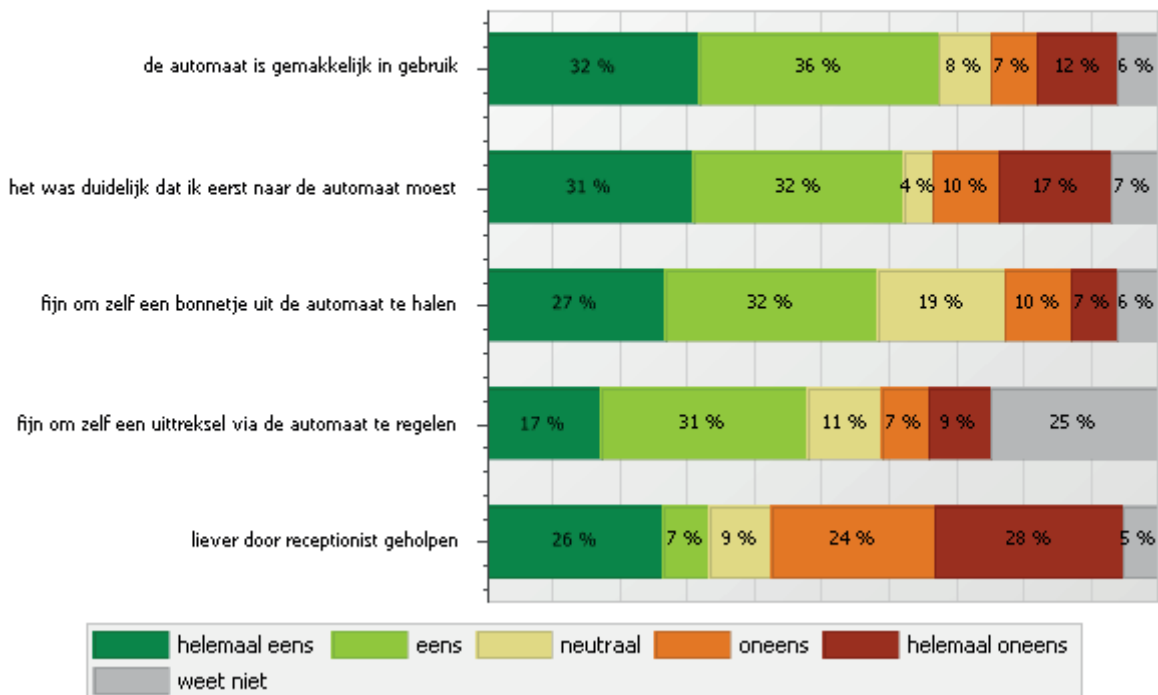
Tevredenheid zelfbedieningsbalie

Benchmarking publiekszaken 2013

Tevredenheid zelfbedieningsbalie

Benchmarking publiekszaken 2013

Beleidsvelden financieel

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Beleids- veld	Programma 1 Burger en bestuur	Rekening 2012	2013		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
1.1	Gemeentelijk bestuur en samenwerking	7.969	7.694	7.620	8.334
1.2	Communicatie, participatie en inspraak	328	153	291	276
1.3	Dienstverlening	9.562	8.807	8.833	8.759
Totaal lasten		17.859	16.654	16.744	17.369
<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
1.1	Gemeentelijk bestuur en samenwerking	677	97	97	764
1.2	Communicatie, participatie en inspraak	56	-	-	30
1.3	Dienstverlening	3.311	3.362	3.173	2.988
Totaal baten		4.044	3.459	3.270	3.782
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		13.815	13.195	13.474	13.587
Toevoeging aan reserves		50	50	80	80
Onttrekking aan reserves		90	-	12	-
Saldo inclusief mutaties reserves		13.775	13.245	13.542	13.667

Analyse saldo programma 1

Het programma Burger en Bestuur sluit met een nadelig saldo van € 13,7 miljoen. Dit is € 0,1 miljoen nadeliger dan het geraamde saldo.

Analyse per beleidsveld

(bedragen x € 1.000)

1.1 Gemeentelijk bestuur en samenwerking	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	7.694	n	
Bijgestelde Begroting 2013	7.620	n	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 74.000 verlaagd.</p> <ul style="list-style-type: none"> Het budget is met € 109.000 verhoogd vanwege een neutrale verschuiving van budget voor arbeidskosten wethouders van programma 10 naar programma 1. Voorts is het budget met € 183.000 verlaagd (diverse posten < € 100.000).

(bedragen x € 1.000)

1.1 Gemeentelijk bestuur en samenwerking	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	8.334	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 714.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">Ten behoeve van toekomstige pensioenverplichtingen aan wethouders is een voorziening gevormd van € 783.000. Het grootste deel van de storting heeft betrekking op een ontvangen waardeoverdracht (zie toelichting onder baten).Overige wijzigingen < € 100.000 met een voordeel van € 69.000.
Resultaat op lasten	714	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	97	v	
Bijgestelde Begroting 2013	97	v	Geen wijzigingen
Jaarrekening 2013	764	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 667.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">In verband met een waardeoverdracht van een wethouderspensioen zijn middelen ontvangen (€ 734.000. Deze middelen zijn gestort in een voorziening (zie toelichting onder lasten).Overige wijzigingen < € 100.000 met een nadeel van € 67.000.
Resultaat op baten	667	v	

(bedragen x € 1.000)

1.2 Communicatie, participatie en inspraak	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	153	n	
Bijgestelde Begroting 2013	291	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 138.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">het realiseren van terugdraaien van de bezuiniging op de Stadskrant en dat deze daardoor is meegenomen in de doorberekening van de centrale overheaddiverse posten van € 3.000.
Jaarrekening 2013	276	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 15.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige kleinere afwijkingen < € 100.000, per saldo € 15.000
Resultaat op lasten	15	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	-		

(bedragen x € 1.000)

1.2 Communicatie, participatie en inspraak	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	30	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerelateerde baten € 30.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">Diverse posten van € 30.000.
Resultaat op baten	30	v	

(bedragen x € 1.000)

1.3 Dienstverlening	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	8.807	n	
Bijgestelde Begroting 2013	8.833	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 36.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Overige hogere lasten ter hoogte van € 36.000.
Jaarrekening 2013	8.759	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 74.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige kleinere afwijkingen < € 100.000, per saldo € 74.000.
Resultaat op lasten	74	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	3.362	v	
Bijgestelde Begroting 2013	3.173	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 189.000 verlaagd: <ul style="list-style-type: none">Het budget is met € 189.000 verlaagd vanwege de lagere ontvangsten van leges.
Jaarrekening 2013	2.988	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 185.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">In het laatste kwartaal 2013 is een teruggang te zien in het aantal reisdocumenten en rijbewijzen. Dit leidt tot een lagere opbrengst ter hoogte van € 111.000.Overige kleinere afwijkingen van < 100.000, per saldo € 74.000.
Resultaat op baten	185	n	

(bedragen x € 1.000)

1 Burger en Bestuur mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2013	50	n	
Bijgestelde Begroting 2013	80	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 30.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Betreft een hogere toevoeging aan de reserve verkiezingen ter hoogte van € 30.000.

(bedragen x € 1.000)

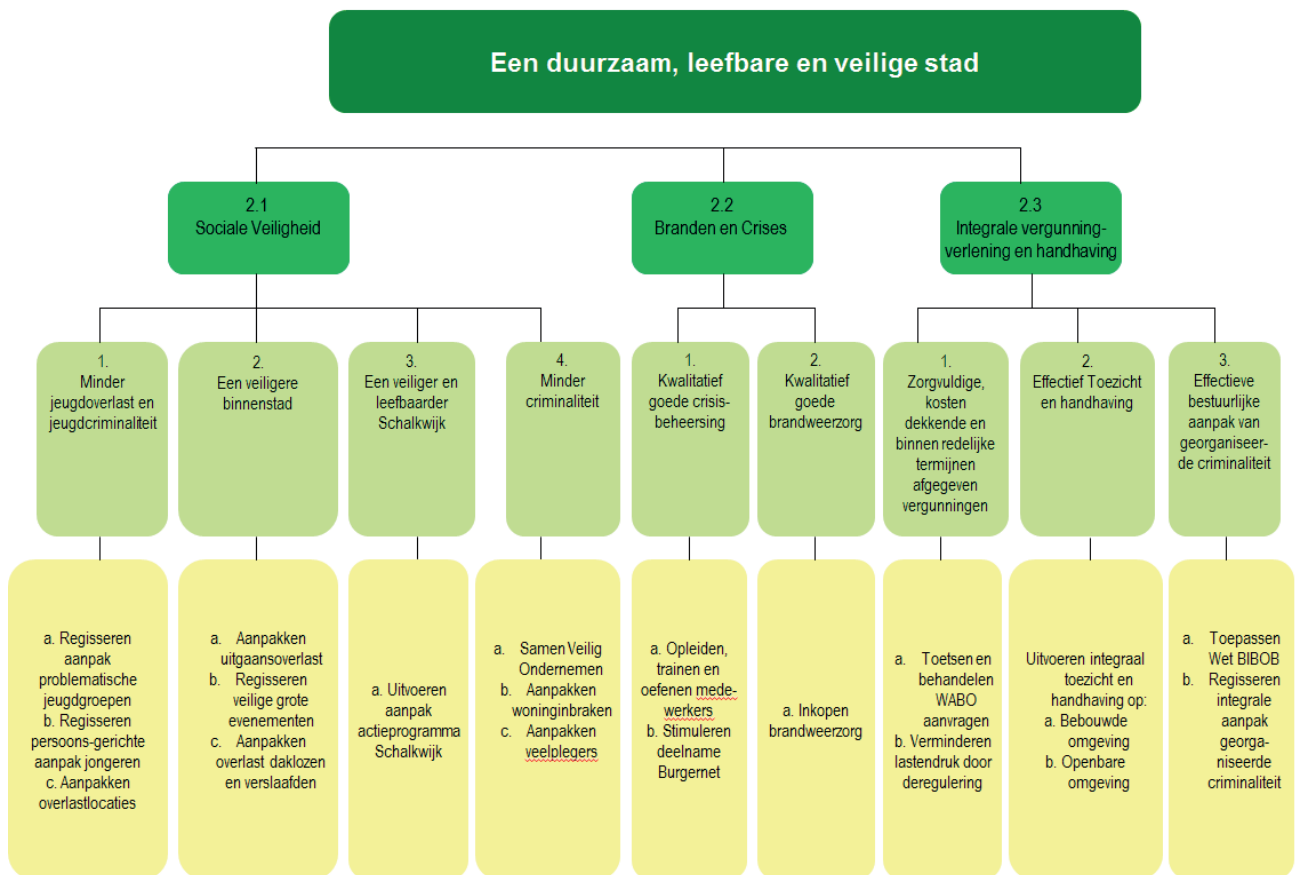
1 Burger en Bestuur mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	80	n	
Resultaat toevoeging reserves	-		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	12	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 12.000 verhoogd. <ul style="list-style-type: none">Voor onderzoek door rekenkamer wordt € 12.000 aan de reserve Lokale Rekenkamer onttrokken.
Jaarrekening 2013	-		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde onttrekkingen € 12.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">De kosten voor het onderzoek van de Rekenkamercommissie (verzelfstandiging OVO) zijn opgevangen binnen de bestaande budgetten van de rekenkamer en hoeven derhalve niet onttrokken te worden uit de reserve van de rekenkamer.
Resultaat onttrekking reserves	12	n	

Programma 2 Veiligheid, Vergunningen en Handhaving

Commissie	Bestuur
(Coördinerende) Portefeuilles	Openbare Orde en Veiligheid
Afdeling(en)	Veiligheid, Vergunningen en Handhaving

Programma 2: Veiligheid, Vergunningen en Handhaving

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

Haarlem is een veilige stad en dat moet zo blijven. De gemeente heeft zich in 2013 samen met partners actief ingezet voor duurzame sociale en fysieke veiligheid voor alle Haarlemmers en bezoekers. Prioriteiten waren daarin jeugd en veiligheid, de aanpak van veiligheid in Schalkwijk, een veilige binnenstad en de afname van overlast door adequate handhaving. Gesteld kan worden dat de actiegerichte aanpak van de laatste jaren z'n vruchten afwerpt. Op veel aspecten wordt Haarlem objectief en subjectief veiliger. Dit blijkt uit monitorgegevens van politie, justitie en de gemeente, maar ook uit het Omnibusonderzoek. Wel is een aantal problemen hardnekkig en deze vragen continue aandacht. Door het Actieprogramma Integrale Veiligheid en Handhaving dat ieder jaar wordt vastgesteld, is de monitoring hiervan geborgd.

Op het gebied van vergunningverlening is gewerkt aan kostenreductie om de kostendekkendheid van de vergunningen te vergroten.

Haarlem is toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling IJmond. Deze Milieudienst IJmond voert de inrichtingsgebonden milieutaken (vergunningverlening en toezicht) uit.

Beleidsveld 2.1 Sociale veiligheid

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
<p>1. Minder jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit.</p>	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Er is een afname van het aantal problematische jeugdgroepen in Haarlem. Eind 2013 waren in totaal zes problematische jeugdgroepen (waarvan vier hinderlijke, één overlastgevende en één criminele jeugdgroep). Eind 2012 ging het nog om negen problematische jeugdgroepen (waarvan zes hinderlijke, twee overlastgevende en één criminele jeugdgroep).</p> <p>Daar waar sprake is van jeugdoverlast wordt inzet gepleegd door politie, gemeente, veldwerkers en/of (ambulante) jongerenwerkers.</p> <p>Het aantal overlastlocaties gerelateerd aan jeugdoverlast (locaties met een opvallend hoog aantal overlastmeldingen) schommelt per periode. Eind 2012 waren er 14 overlastlocaties en in het voorjaar 2013 12 overlastlocaties.</p> <p>Uit het Omnibusonderzoek 2013 blijkt dat op de vraag of overlast van groepen jongeren (zeer) vaak voorkomt, de streefwaarde voor 2013 wordt gehaald.</p> <p>Ditzelfde geldt voor de streefwaarde op de vraag of de gemeente en politie meer aandacht moeten hebben voor overlast van groepen jongeren.</p> <p>In 2013 is intensief ingezet op de integrale aanpak van de criminele jeugdgroep. Alle 25 leden hebben een plan van aanpak op maat gekregen, gericht op de groep, de persoon en het gezin. Middels deze intensieve en integrale aanpak zijn resultaten in positieve zin terug te zien bij een groot gedeelte van deze jeugdgroep. Circa vijf jongeren blijven echter (hardnekkig) negatief gedrag vertonen.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>De criminele jeugdgroep is gelet op de jeugdgroepeninventarisatie (shortlistrapportage) en ondanks de intensieve inzet van gemeente, politie, OM en vele andere partners nog steeds aanwezig in Haarlem.</p>	<p style="text-align: center;">☺</p>
<p>2. Een veiligere binnenstad.</p>	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Om de uitgaansoverlast aan te pakken zijn in 2013 integrale handhavingsteams ingezet in de nachtelijke uren en is de inzet van Sus-teams gecontinueerd. De grote evenementen in de stad zijn behandeld in de Projectgroep Grote Evenementen (PGE) voor een gecoördineerd en veilig verloop. Er hebben zich dan ook geen incidenten voorgedaan.</p> <p>Om de overlast van alcoholisten en daklozen aan te pakken is in het Frederikspark tijdelijk een alcoholverbod ingevoerd (proef van een half jaar). Vanwege het succes van dit verbod is het nu permanent van kracht.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Het percentage Haarlemmers dat aangeeft dat de binnenstad (zeer) veilig is, is niet hoger geworden dan de voorgaande jaren. De streefwaarde voor 2013 (72%) is niet gehaald. Dit betekent dat de beleving van de veiligheid in de Binnenstad onveranderd is, ondanks de inspanningen die zijn gepleegd.</p>	<p style="text-align: center;">☺</p>

<p>3. Een veiliger en leefbaarder Schalkwijk.</p>	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>In 2013 is intensief ingezet op de integrale aanpak van de criminele jeugdgroep in Schalkwijk. Onder regie van de gemeente en met medewerking van OM, politie, reclasseringsorganisaties en vele andere partijen hebben alle 25 leden een plan van aanpak op maat gekregen, met maatregelen gericht op de groep, het individu en het gezin. Bij een deel van deze jeugdgroep zijn positieve resultaten behaald, in die zin dat zij niet meer in aanraking met de politie zijn gekomen.</p> <p>Door middel van metingen per kwartaal via het Digipanel is een vinger aan de pols gehouden ten aanzien van ervaren overlast door groepen jongeren.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>De criminele jeugdgroep is gelet op de jeugdgroepeninventarisatie (shortlistrapportage) en ondanks de intensieve inzet van gemeente, politie, OM en vele andere partners nog steeds aanwezig in Haarlem.</p> <p>Ondanks alle extra inspanningen in Schalkwijk (Actieprogramma Schalkwijk) voelt slechts 59% van de inwoners van Schalkwijk zich in de eigen woonbuurt (zeer) veilig. Dit was in 2012 nog 64%. De streefwaarde (73%) wordt hiermee (ruim) niet gehaald. Een mogelijke verklaring is te vinden in de aandacht voor (on)veiligheid in Schalkwijk. Door al de extra inspanningen en de aandacht die hieruit voortvloeit kan het zijn dat wijkbewoners onveiligheid ook meer als een knelpunt zijn gaan zien.</p>	
<p>4. Minder overlast, verloedering en criminaliteit.</p>	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De afname van het aantal problematische jeugdgroepen is besproken onder doel 1.</p> <p>Woninginbraak is één van de vier vormen van veel voorkomende criminaliteit. Uit informatie van de politie is gebleken dat de afgelopen jaren het delict woninginbraken stijgende is. Het afgelopen jaar is het delict met 13% gestegen (aantal: 896) ten opzichte van voorgaand jaar (791). De gemeente heeft in 2013 ingezet op het realiseren van bewustwording bij bewoners.</p> <p>Sinds de start van de aanpak zeer actieve (volwassen) veelplegers in het Veiligheidshuis Kennemerland in 2009 is het aantal afgenomen van 52 naar 29. Dit is bijna op het niveau van de streefwaarde voor 2013. Aangezien het inmiddels om een 'harde kern' gaat is het de vraag of dat aantal nog verder omlaag kan.</p> <p>De aanpak van hondenpoep, loslopende honden en afval is verbeterd door handhavers ook in burger te laten controleren. Handhaving in burger maakt de pakkans bij deze vormen van overlast groter. Dat betekent dat meer verbalen zijn uitgeschreven en meer uren zijn ingezet op deze thema's.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>De effecten van inzet op overlastthema's hondenpoep en afval zijn nog niet zichtbaar geworden uit de Omnibusenquête.</p>	

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat aangeeft dat overlast van groepen jongeren (zeer) vaak voorkomt.	19 % (2007)	18% (2010) 15% (2011) 15% (2012)	< 13%	12%	Omnibusonderzoek
2. Percentage Haarlemmers dat aangeeft dat de binnenstad van Haarlem (zeer) veilig is.	69% (2011)	69% (2011) 68% (2012)	72%	68%	Omnibusonderzoek
2. Aantal zeer actieve veelplegers ¹	54 (2009)	45 (2010) 31 (2011)	≤ 28	29	Politiegegevens

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
3. Percentage inwoners van Schalkwijk dat zich in eigen woonbuurt (zeer) veilig voelt.	60% (2010)	71% (2011) 64% (2012)	73%	59%	Omnibusonderzoek
4. Percentage Haarlemmers dat aangeeft dat de gemeente en de politie meer aandacht moeten hebben voor problemen in de wijk:					Omnibusonderzoek
- hondenpoep	37%	37% (2011) 39% (2012)	37%	39%	
- afval/vuil op straat	33%	37% (2011) 34% (2012)	37%	38%	
- overlast van groepen jongeren	26%	20% (2011) 18% (2012)	18%	18%	
- parkeren	20% (2009)	22% (2011) 24% (2012)	22%	26%	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Regisseren aanpak problematische jeugdgroepen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Per problematische jeugdgroep is in het jeugdgroepoverleg een integraal plan van aanpak gemaakt, waarbij groepsgerichte, persoonsgerichte en/of domeingerichte maatregelen zijn benoemd en uitgevoerd. De groepsgerichte maatregelen zijn opgepakt door de politie, de integrale handhavers van de gemeente Haarlem, veldwerkers van Streetcornerwork en (ambulant) jongerenwerk. De persoonsgerichte maatregelen zijn opgepakt door de netwerkcoördinator 12+ jeugd (zie onder prestatie 1b). De domeingerichte maatregelen (met name fysieke maatregelen) zijn opgepakt in de kernteams leefbaarheid en veiligheid van de verschillende stadsdelen.</p>	😊
1b. Regisseren persoonsgerichte aanpak jongeren.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Sinds mei 2010 is een gemeentelijke netwerkcoördinator 12+ aangesteld om een persoonsgerichte aanpak te ontwikkelen voor overlastgevende jongeren, in aanvulling op de groepsaanpak en de domeingerichte aanpak van problematische jeugdgroepen. Per jongere wordt een plan van aanpak (op maat) opgesteld, waarbij aandacht is voor de verschillende leefdomeneinen en waarbij afstemming is over de inzet van zorg/hulp en straf. Deze functionaris is tevens een schakel naar het Veiligheidshuis Kennemerland.</p> <p>In 2013 heeft, onder regie van de gemeente Haarlem, de netwerkcoördinator 12+ in nauwe samenwerking met ketenpartners zoals het OM, politie, reclasseringsorganisaties, de Raad voor de Kinderbescherming en Halt binnen het Veiligheidshuis Kennemerland zorg gedragen voor de persoonsgerichte aanpak van alle 25 leden uit de criminele jeugdgroep.</p>	😊
1c. Participeren in Veiligheidshuis.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente Haarlem is partner in het Veiligheidshuis Kennemerland (VHK). In het VHK wordt door justitiële partners, zorgpartners en de tien Kennemerland gemeenten samengewerkt aan een persoonsgerichte aanpak van zeer complexe problematiek om ernstige overlast en criminaliteit te bestrijden. De netwerkcoördinator 12+ is een schakel naar het VHK en neemt deel aan een aantal casusoverleggen in het VHK.</p> <p>In het VHK wordt tevens de nazorg van ex-gedetineerden namens de gemeente Haarlem uitgevoerd. Voor beide activiteiten levert de gemeente Haarlem een financiële bijdrage.</p>	😊

Prestatie		2013
2a. Aanpakken uitgaansoverlast.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Met het Actieprogramma Veilig Uitgaan hebben gemeente, politie, horeca, het OM en beveiliging gezamenlijk gewerkt aan het verbeteren van het uitgaansklimaat in Haarlem. Belangrijkste onderdeel van de aanpak in 2013 is meer toezicht op straat. De gemeentelijke integrale handhavingsteams zijn in 2013 ingezet tijdens 26 drukke horecanachten. Door partners en bewoners is dit positief geëvalueerd. Ook in 2014 worden de handhavingsteams weer rondom het centrum ingezet. Daarnaast is de inzet van Sus-teams in de binnenstad succesvol gebleken en gecontinueerd. De Sus-teams zijn in 2013 gezamenlijk door horeca en gemeente gefinancierd. Deze privaat-publiekrechtelijke samenwerking loopt in ieder geval tot mei 2014.</p> <p>Haarlem doet mee aan de landelijke campagne straatroven, waarbij een actie is opgezet om het stelen van mobiele telefoons tegen te gaan. Om de samenwerking tussen uitvoeringspartners op straat te bevorderen is een integrale training georganiseerd voor de horecateams van politie, gemeente, beveiliging en de ambubikers.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Er zijn geen concrete oplossingen gevonden voor het fietsparkeerprobleem tijdens uitgaansnachten.</p>	☹️
2b. Regisseren veilige grote evenementen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente heeft als regisseur grote evenementen voorbereid en geëvalueerd met politie en de VRK (waaronder brandweer en GHOR). Dit jaar zijn evenementen als Bevrijdingspop, Haarlem Jazz en het Edit-festival goed verlopen. De evaluatiepunten worden meegenomen bij de voorbereiding voor de evenementen in 2014. Een extra evenement was dit jaar het bezoek van het koningspaar. Bij dit bezoek zijn er geen incidenten geweest.</p>	😊
2c. Aanpakken overlast daklozen, verslaafden en veelplegers.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Om de overlast van alcoholisten en daklozen tegen te gaan is in het Frederikspark een alcoholverbod ingevoerd. De alcoholverbod is na een half jaar positief geëvalueerd door veiligheidspartners en omwonenden en om die reden gecontinueerd.</p> <p>De aanpak van de zeer actieve (volwassen) veelplegers vindt plaats in het justitieel casusoverleg veelplegers in het Veiligheidshuis Kennemerland (VHK). Ze krijgen allen een (strafrechtelijk en zorg) scenario vanuit het VHK, waarbij waar mogelijk afspraken worden gemaakt over (extra) inzet van partners. Alle zeer actieve (volwassen) veelplegers worden gemonitord.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Een 24-uursopvang is nog niet gerealiseerd en daarmee ook nog geen alcoholgebruikersruimte.</p>	☹️

Prestatie		2013
3a. Uitvoeren actieprogramma Schalkwijk.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In het Actieprogramma Schalkwijk 2013 zijn de activiteiten benoemd die in Schalkwijk zijn uitgevoerd onder regie van de afdeling Veiligheid en Handhaving. De activiteiten zijn onderverdeeld in verschillende thema's (veilige woon- en leefomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, en jeugd en veiligheid). Activiteiten waren onder andere: informatiegestuurd handhaven op afval en vuil op straat, beeldgestuurd reinigen door Spaarnelanden, vergroten bekendheid meldpunt Leefbaarheid, het organiseren van vier informatieavonden over preventie woninginbraken en een intensieve en integrale aanpak van de criminele jeugdgroep Schalkwijk.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Eén van de activiteiten die in het actieprogramma Schalkwijk benoemd is betrof de inzet van het instrument Ouders van Tegendraadse Jeugd door Halt, om de ouderbetrokkenheid bij de aanpak van jeugdoverlast te vergroten. In 2013 is in dit kader een aantal informatieavonden georganiseerd door Halt voor ouders, echter er was een zeer lage opkomst. Gelet hierop heeft Halt geadviseerd om naar andere manieren te kijken om de ouderbetrokkenheid te stimuleren in plaats van opnieuw een reeks informatieavonden te organiseren.</p>	☹️
4a. aanpakken overlastlocaties.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Binnen het jeugdgroepoverleg worden ook de overlastlocaties gerelateerd aan jeugdoverlast besproken en de te nemen maatregelen afgestemd tussen gemeente, politie, veldwerkers en/of (ambulant) jongerenwerk. In de kernteams leefbaarheid en veiligheid van de diverse stadsdelen worden de mogelijk te nemen fysieke maatregelen op zo'n overlastlocatie besproken (bijvoorbeeld snoeien bosschages, plaatsen van verlichting in/nabij dug-out etc.).</p>	☹️
4b. Inzetten op Samen Veilig Ondernemen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het platform Samen Veilig Ondernemen regio Noord-Holland is in 2013 ingezet om Samen Veilig Ondernemen (SVO) vorm te geven en het regionaal secretariaat te voeren. De methode SVO is een manier om in samenwerking tussen gemeente, ondernemers, politie, wijkraden, kamer van koophandel en het Hoofdbedrijfschap Detailhandel de overlast en criminaliteit aan te pakken. SVO is in zes winkelgebieden ingezet: Waarderpolder, Winkelcentrum Schalkwijk, Cronjéstraat, Beatrixplein, Marsmanplein en Binnenstad.</p>	😊
4c. Aanpakken woninginbraken.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Woninginbraak is één van de vier veel voorkomende vormen van criminaliteit. De gemeente heeft met name een rol daar waar het gaat om het realiseren van bewustwording bij bewoners. In 2013 heeft de gemeente in samenwerking met de politie en de woningcorporaties zes informatieavonden over woninginbraakpreventie georganiseerd; één in Noord, één in Oost en vier in Schalkwijk. Per avond kwamen er gemiddeld 120 bewoners op af. Bewoners kregen onder meer inzicht in de werkwijze van inbrekers en in de verschillende manieren om woningen beter te beveiligen tegen inbrekers.</p>	😊
4d. Ontwikkelen en implementeren aanpak overvallen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 is het Zorgplan Overvallen als onderdeel van SVO uitgevoerd. Het zorgplan overvallen is gericht op preventie en nazorg aan ondernemers die recent slachtoffer zijn geworden van een overval. Een overval is een zeer schokkende en traumatische ervaring. De politie en Slachtofferhulp Nederland bieden ook eerste zorg na een overval. Bij het Zorgplan Overvallen biedt daarnaast ook de gemeente en het SVO hulp in de vorm van veiligheidsscans, overvaltrainingen en informatievoorziening.</p>	😊

Prestatie		2013
4e. Zichtbaar handhaven verspreid over de stad.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Handhaving is verder ontwikkeld door de verdeling van de taken tussen een team Parkeerhandhaving en Integrale Handhaving.</p> <p>Dit betekent dat er gericht op de problematiek die zich voordoet gehandeld kan worden en dat de handhavers ook effectiever ingezet kunnen worden. Niet alleen overdag en 's avonds, maar ook projectmatig 's nachts in de uitgaansgebieden.</p> <p>Bij het informatie gestuurd handhaven wordt telkens meer een combinatie gemaakt van gericht op een bepaald stadsdeel en de in dat stadsdeel heersende problematiek.</p> <p>Met name rond overlast door afval is inzet gepleegd op hotspots. Zowel gericht op burgers die hun afval te vroeg plaatsen of buiten de ondergrondse container, als op ondernemers die afval afvoeren in strijd met hun afvalcontract. Hierbij wordt nauw samengewerkt met Spaarnelanden.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>De registratie van de inzetbare uren per stadsdeel is niet goed uit de beschikbare systemen te halen. Hierdoor is er voor 2013 geen rapportage van de verdeling van de inzet per stadsdeel mogelijk.</p>	☹️

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a, 2a, 2c, 3, 4a en 4e. Aantal directe uren handhaving op straat ingezet in Noord 15%, Centrum 40%, Zuidwest 10%, Schalkwijk 20% en Oost 15% ¹	43.665 (2011)	43.665 (2011) (2012)	41.500	41.900	Gemeentelijke registratie

¹ Door de taakstelling is het aantal directe uren handhaving op straat in 2013 lager is dan in 2011 en 2012.

Beleidsveld 2.2 Branden en crises

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Kwalitatief goede crisisbeheersing.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Haarlem voldoet aan de basisnormen van een crisisbeheersingsorganisatie, zowel met betrekking tot de gemeentelijke processen als de organisatorische voorwaarden. In 2013 is gewerkt aan een nieuwe structuur van de gemeentelijke crisisorganisatie, waarbij het opleiden en oefenen en het piket extra aandacht hebben gekregen.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Deze nieuwe opzet van de gemeentelijke crisisorganisatie is nog niet beoefend in 2013. Hier wordt in het eerste kwartaal van 2014 mee begonnen.</p>	☹️
2. Kwalitatief goede brandweezorg.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De taken worden verricht door de regionale brandweer, district Midden. De regionale brandweer maakt onderdeel uit van de Veiligheidsregio Kennemerland. Haarlem voldoet aan de basisnorm brandweezorg.</p>	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Oordeel evaluaties van oefeningen en incidenten crisisbeheersing	Negatief (2007)	Positief (2008) Positief (2010) Positief (2011) Negatief/Positief ¹ (2012)	Positief	Positief	Gemeente Haarlem, IOOV en VRK
2. Oordeel evaluaties van oefeningen en incidenten branden	Positief (2010)	Positief (2010) Positief (2011)	Positief	Positief	Gemeente Haarlem en VRK (NIFV)

¹ De inspectie heeft in 2012 de organisatie van de crisisbeheersing in de Veiligheidsregio Kennemerland getoetst.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Opleiden, trainen en oefenen medewerkers.	<p>Wat hebben we gedaan? Vanwege het werken aan een nieuwe gemeentelijke crisisorganisatie is er een beperkt aantal gemeentelijke processen opgeleid, getraind en geoefend.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? Niet alle gemeentelijke processen zijn geoefend.</p>	☹️
1b. Risicocommunicatie door VRK laten verzorgen en stimuleren deelname burgernet.	<p>Wat hebben we gedaan? In 2013 zijn meerdere acties gedaan om Burgernet onder aandacht te brengen van de Haarlemse bevolking. Hierdoor is het aantal burgers in Haarlem dat lid is van Burgernet flink toegenomen. De regionale uitgangpunten Risicocommunicatie, gemaakt door de VRK, is door het dagelijks bestuur VRK bestuurlijk vastgesteld.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? De streefwaarde van 6% burgernet deelnemers is net niet behaald.</p>	☹️
2a. Inkopen brandweezorg bij de Veiligheidsregio.	<p>Wat hebben we gedaan? De taken in de brandveiligheidsketen pro-actie, preventie, preparatie en repressie worden ingekocht bij en naar behoren uitgevoerd door de Veiligheidsregio Kennemerland.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage medewerkers opgeleid voor een taak in de crisisbeheersing ¹	40% (2008)	80% (2011)	90%	90%	Gemeente Haarlem
1b. Percentage Haarlemmers (15 jaar e.o.) dat 'deelneemt' aan Burgernet	3,5 % (2011)	3,5% (2011)	6%	5%	Politie Eenheid Noord-Holland

Beleidsveld 2.3 Integrale vergunningverlening en handhaving

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Zorgvuldige kostendekkende en binnen redelijke termijnen afgegeven vergunningen.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Om de kostendekkendheid van het product “bouwen” te verhogen zal begin 2014 de tussenrapportage naar B&W en de raad worden verstuurd. Deze afsluitende rapportage geeft een verantwoording op het gebied van flitsvergunningen, beleidsaanpassingen en bedrijfsvoering. Er is een grote slag gemaakt op het gebied van uren reductie, beleidsaanpassingen en het verbeteren van de werkprocessen. Kostendekkend is het product nog niet. Vandaar dat er nu wordt gewerkt aan de uitvoering van een motie 'bouwleges' van 27 juni 2013 met als opdracht dat het product “bouwen” volledig kostendekkend moet worden.</p> <p>Verder zijn voorstellen gedaan om de batenkant van alle producten te verhogen. Voor meerdere producten werden geen, of niet kostendekkende, leges geheven.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>De Waboproducten zijn nog niet voor 100% kostendekkend.</p>	☺
2. Toezicht en handhaving op reguliere taken.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Overtredingen en de handhaving daarop worden zo integraal mogelijk, en zo mogelijk ook interdisciplinair aangepakt. Hierdoor wordt voorkomen dat ondernemers en burgers iedere keer voor hetzelfde feit door een andere dienst, afdeling of bureau worden gecontroleerd. Binnen elk afzonderlijk taakveld, milieu, bouwen, brandveiligheid en kinderopvang worden naast reguliere controles op grond van het Integraal Veiligheid en Handhavingprogramma (IVH) ook Risicogestuurde Controles uitgevoerd.</p> <p>De effectiviteit van de parkeercontrole is vergroot door verdere digitalisering.</p> <p>De nieuwe taak op gebied van handhaving van de Drank- en horecawet is geïmplementeerd.</p>	☺
3. Effectieve bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Alle horecaverunningen zijn getoetst aan de Wet Bibob. De screening van coffeeshops aan de Wet Bibob heeft er mede toe geleid dat een aantal shops in andere handen is overgegaan. De samenwerking op gebied van aanpak van de georganiseerde criminaliteit binnen het RIEC Noord Holland heeft verder gestalte gekregen.</p> <p>De sluiting van een woning op grond van de Opiumwet is in hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in stand gebleven. Dit bevestigt de houdbaarheid van het gemeentelijk handhavingsbeleid Opiumwet.</p>	☺

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2. Percentage nalevingsgedrag bij (her)controle.	85% (2008)	96 % (2011)	97%	97%	Gemeentelijke registratie

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Optimaal verlenen vergunningen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De WABO werkprocessen zijn lean gemaakt, aangepast en vastgesteld. Daarbij worden alle reguliere aanvragen aan de oude ‘flits’ criteria getoetst. In 2013 zijn 40% van de Wabo reguliere aanvragen (oude flitsvergunning) binnen 14 dagen verleend en zijn 65% van de reguliere aanvragen binnen vier weken verleend.</p> <p>Het zaakstelsel SquitXo is voor de producten qua vergunningverlening geïmplementeerd.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Nog niet alle werkprocessen konden op efficiency worden aangepast. Een van de oorzaken betreft het ontbreken van de automatische koppeling tussen SquitXO en GFS en de automatische koppeling tussen SquitXo en Verseon. Vanwege het ontbreken van deze laatste koppeling is het nog niet mogelijk om vergunningen in Verseon te archiveren.</p>	☹️
1b. Streven naar deregulering.	<p>2013 was het laatste jaar van het project “Minder regels, meer Service”. Uit het jaarprogramma voor 2013 zijn tien onderdelen afgerond (bijvoorbeeld vereenvoudiging uitstal- en reclamebeleid), waarbij de vergunningsplicht is afgeschaft en algemene regels zijn vastgesteld.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Er is nog geen vereenvoudigde regelgeving rondom het kappen vastgesteld en voor sommige onderwerpen zijn er nog geen algemene regels vastgesteld. Dit betreft het venten, maken van foto-, filmopnamen en plaatsen van voorwerpen in de openbare ruimte. Dit zal in 2014 alsnog worden gerealiseerd.</p>	😊

Prestatie		2013
<p>2a. Uitvoeren integraal toezicht en handhaving op: Bouw, milieu brandveiligheid en kinderopvang.</p>	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het toezicht en handhaven op meldingen en vergunningen is in 2013 uitgevoerd op grond van het Integraal Veiligheid en Handhavingsprogramma 2012 – 2016. Bij het toezicht op reguliere omgevingsvergunningen, onderdeel bouw, monumentenvergunningen en sloopectiviteiten is conform afspraak het landelijk toezichtprotocol toegepast.</p> <p>Een deel van het toezicht en de handhaving wordt door externe, verbonden, partijen uitgevoerd. Gedacht moet dan worden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het toezicht op de kinderopvang door de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) van de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) uitgevoerd; - een deel van het toezicht op de brandveiligheid (grotere objecten, automatische doormelding) door de afdeling Proactie en Preventie van de VRK; - het toezicht en de handhaving op de inrichtingen die onder de Wet milieubeheer vallen door de Milieudienst IJmond (RUD). <p>De afgesproken controles, projecten op grond van bijlage 3 bij het Integraal Handhavingsbeleid 20012 – 2016 zijn uitgevoerd. Bij deze controles zijn ook, voor zover van toepassing, de brandveiligheids- en bouwkundige eisen meegenomen.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Door de ontwikkeling rond de RUD-vorming zijn geen BOA'-s in opleiding of aangewezen op het milieutaakveld. De professionaliseringseisen van het Openbaar Ministerie maakten dat een dergelijke investering niet relevant was en dat de gemeente aan deze eis gaat voldoen binnen de Regionale UitvoeringsDienst.</p>	<p>😊</p>
<p>2b. Uitvoeren integraal toezicht en handhaving op: Parkeren inclusief ontheffing/vergunningverlening.</p>	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er is een apart team Parkeerhandhaving ingesteld dat specifiek controle uitoefent op naleving van parkeerregels.</p>	<p>😊</p>
<p>2c. Uitvoeren integraal toezicht en handhaving op: Algemeen Plaatselijke Verordening (APV).</p>	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Een apart team Integrale handhaving wordt ingezet op alle handhavingstaken in de openbare ruimte. Door de verdere invoering van informatiegestuurd handhaven is de inzet van de handhavers verder versterkt. Na het uitvoeren van een proef met handhaving in burger is deze manier van werken als extra instrument ingevoerd met name voor aanpak hondenoverlast en afval.</p> <p>Met de aanwijzing van de handhavers als toezichthouder op de Drank- en horecawet is een nieuw terrein aan het takenpakket toegevoegd. Enerzijds betreft het de aanpak van jeugd die met alcohol op straat overlastgevend gedrag vertoont. Anderzijds betreft het het toezicht op de horeca zowel voor wat betreft de vergunningvoorschriften als de overlast.</p> <p>Als gevolg van de uitoefening van deze taak zijn in 2013 meer dan 40 waarschuwingen uitgedeeld en vijf sancties opgelegd op grond van het horecasanctiebeleid.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Er is een project uitgevoerd om de fietsenoverlast aan het Stationsplein te verminderen. Door intensieve handhaving zijn veel fietsen verwijderd en is de overlast deels verminderd. Echter, omdat er geen structurele oplossing voor het stallen van fietsen en het opslaan van verwijderde fietsen voor handen is, blijft de overlast telkens terugkomen.</p>	<p>😊</p>

Prestatie		2013
3a. Toepassen Wet BIBOB.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Toetsing van alle aanvragen horecaverunning aan de Wet Bibob. Verdere screening aan de Wet Bibob van de coffeeshops.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>De screening van de coffeeshops is nog niet volledig afgerond. Dit wordt voorjaar 2014 verwacht.</p>	😊
3b. Inzetten toezicht en bestuurlijke maatregelen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er is een integraal project uitgevoerd t.a.v. vermeend malafide ondernemers in Haarlem noord.</p> <p>De APV is zodanig aangepast dat het mogelijk is om aanvragers voor vergunning voor fighthevenementen te toetsen aan de Wet bibob.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage binnen wettelijke termijn verleende vergunningen	75% (2008)	75% (2008) 90% (2009) 99% (2010) 95% (2011) 97% (2012)	97%	99%	SquitXo
1. Aantal Reguliere aanvragen welke aan de oude flits criteria voldoen op jaarbasis	67 (2012)	67 (2012)	150	280	SquitXo

Beleidsvelden financieel

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Beleids- veld	Programma 2 Veiligheid, vergunningen en handhaving	Rekening 2012	2013		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
2.1	Sociale veiligheid	2.352	1.813	2.922	2.950
2.2	Fysieke veiligheid	12.966	12.129	12.879	12.700
2.3	Integrale vergunningverlening en handhaving	19.497	19.649	19.015	19.611
Totaal lasten		34.815	33.591	34.816	35.261
<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
2.1	Sociale veiligheid	699	44	735	668
2.2	Fysieke veiligheid	103	-	73	73
2.3	Integrale vergunningverlening en handhaving	6.380	5.639	4.932	6.044
Totaal baten		7.182	5.683	5.740	6.785
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		27.633	27.908	29.076	28.476
Toevoeging aan reserves		60	-	-	-
Onttrekking aan reserves		214	-	-	-
Saldo inclusief mutaties reserves		27.479	27.908	29.076	28.476

Analyse saldo programma 2

Het programma Veiligheid, Vergunningen en Handhaving sluit met een nadelig saldo van € 28,5 miljoen. Dit is € 0,6 miljoen voordeliger dan het geraamde saldo.

(bedragen x € 1.000)

2.1 Sociale Veiligheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	1.813	n	

(bedragen x € 1.000)

2.1 Sociale Veiligheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	2.922	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 1.109.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">• Een extra budget van € 735.000 is toegekend ten behoeve van het regionale informatie en expertise centrum georganiseerde criminaliteit. Hiervoor is een rijkssubsidie ontvangen (zie onder baten).• Het budget is met € 219.000 verhoogd voor de middelen die door het Rijk ter beschikking zijn gesteld voor de gemeenschappelijke kosten die nodig zijn voor een goede ketensamenwerking in het Veiligheidshuis.• Verschuiving interne uren tussen de beleidsvelden 2.1 en 2.2 wat leidt tot € 150.000 nadeel.• Overige hogere lasten ter hoogte van € 5.000.
Jaarrekening 2013	2.950	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 28.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">• Dit betreft € 217.000 hogere lasten door meer ambtelijke inzet op het actieprogramma veiligheid waardoor inhuur niet nodig is gebleken. Dit wordt volledig gecompenseerd door de lagere lasten middelen veiligheid en de lagere lasten ambtelijke inzet (uren x tarief) op het beleidsveld 'Integrale vergunningverlening en handhaving'.• Dit betreft € 101.000 lagere lasten middelen veiligheid. De doelstellingen zijn wel gerealiseerd.• Overige kleinere afwijkingen < € 100.000, per saldo € 88.000 lagere lasten.
Resultaat op lasten	28	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	44	v	
Bijgestelde Begroting 2013	735	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 691.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">• Er is een rijkssubsidie geraamd ter hoogte van € 735.000 ten behoeve van het regionale informatie en expertise centrum georganiseerde criminaliteit (zie onder lasten).• Overige lagere baten ter hoogte van € 44.000.
Jaarrekening 2013	668	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 67.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">• Overige kleinere afwijkingen van < 100.000, per saldo € 67.000 lagere baten.
Resultaat op baten	67	n	

(bedragen x € 1.000)

2.2 Branden en crisis	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	12.129	n	

(bedragen x € 1.000)

2.2 Branden en crisis	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	12.879	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 750.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Het budget is met € 441.000 verhoogd door interne verschuiving tussen de beleidsvelden 2.2 en 2.3. Het betreft hier het budget 'Externe Veiligheid'.Verschuiving interne uren tussen de beleidsvelden 2.1 en 2.2 wat leidt tot € 150.000 voordeel.Het budget is met € 860.000 verhoogd vanwege het aandeel van Haarlem in de kosten van het op orde brengen van de bedrijfsvoering van de VRK.Het budget is met € 206.000 verlaagd vanwege geraamde efficiencyvoordelen op het gebied van uitvoering taken brandveiligheid (van VRK naar gemeente).Het budget is met € 246.000 verhoogd door een structurele extra indexatie van 1,86% bij de VRK.De kapitaalslasten van de VRK à € 467.000 zijn overgeheveld naar programma 5.Overige hogere lasten ter hoogte van € 26.000.
Jaarrekening 2013	12.700	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 179.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Dit betreft € 128.000 hogere lasten ambtelijke inzet (uren x tarief). Door de implementatie van het tijdschrijven worden nu de werkelijk uren toegerekend aan het beleidsveld. Deze hogere lasten worden volledig gecompenseerd door lagere lasten ambtelijke inzet (uren x tarief)binnen de beleidsvelden.door verschuiving van interne uren welke gecompenseerd worden door verschuivingen tussen beleidsvelden binnen het programma.Jaarlijks vindt aan het eind van het boekjaar een herberekening plaats op het verstrekte voorschot FLO (functioneel leeftijdsontslag VRK). Deze herberekening leidt tot een voordeel van € 253.000.Overige kleinere afwijkingen < € 100.000, per saldo € 54.000 lagere lasten.
Resultaat op lasten	179	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	73	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 73.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Overige hogere baten ter hoogte van € 73.000.
Jaarrekening 2013	73	v	
Resultaat op baten	-		

2.3 Integrale vergunningverlening en handhaving	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	19.649	n	
Bijgestelde Begroting 2013	19.015	n	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 634.000 verlaagd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het budget is met €125.000 verhoogd met de middelen die door het Rijk ter beschikking zijn gesteld voor de transitiekosten (decembercirculaire 2012) van de overdracht van de milieutaken van de gemeente naar de Regionale Milieudienst IJmond. Het budget is verlaagd met € 100.000 vanwege het beëindigen van de doorberekening van de kosten van parkeercontrole in Schalkstad. Het effect is resultaatneutraal omdat de kosten van de parkeercontrole zijn opgenomen onder programma 2. Het budget is verlaagd met € 118.000 vanwege het uitstellen van de investering van de parkeerapplicatie. Het budget is met € 441.000 verlaagd door interne verschuiving tussen de beleidsvelden 2.2 en 2.3. Het betreft hier het budget 'Externe Veiligheid'. Overige lagere lasten ter hoogte van € 100.000.
Jaarrekening 2013	19.611	n	<p>Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 596.000 hoger zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dit betreft € 470.000 lagere lasten door openstaande vacatureruimte en verschuiving van interne uren welke gecompenseerd worden door verschuivingen tussen beleidsvelden binnen het programma. Aan de projectontwikkelaar Fortress is een dwangsom opgelegd inzake 'nieuwe energie' ter hoogte van € 1.000.000. Voor 2013 is het gehele bedrag voorzien waardoor de lasten met € 1.000.000 gestegen zijn. Afwijking is budgettair neutraal, zie ook onder baten. Overige kleinere afwijkingen < € 100.000, per saldo € 66.000 hogere lasten.
Resultaat op lasten	596	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	5.639	v	
Bijgestelde Begroting 2013	4.932	v	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 707.000 verlaagd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het budget is met € 1.170.000 verlaagd vanwege de daling van de ontvangsten bouwleges. Het budget is met € 434.000 verhoogd door hogere opbrengsten parkeer naheffingen. Overige hogere baten ter hoogte van € 29.000.

(bedragen x € 1.000)

2.3 Integrale vergunningverlening en handhaving	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	6.044	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 1.112.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">• Aan de projectontwikkelaar Fortress is een dwangsom opgelegd inzake 'nieuwe energie' ter hoogte van € 1.000.000. Voor 2013 is het gehele bedrag voorzien. Afwijking is budgettair neutraal, zie ook onder lasten.• Voor het einde van het jaar 2013 zijn een aantal grotere aanvragen afgehandeld inzake de bouwleges. De baten van de bouwleges zijn daardoor € 231.000 hoger dan werd verwacht.• Overige kleinere afwijkingen van < 100.000, per saldo € 119.000 lagere baten.
Resultaat op baten	1.112	v	

(bedragen x € 1.000)

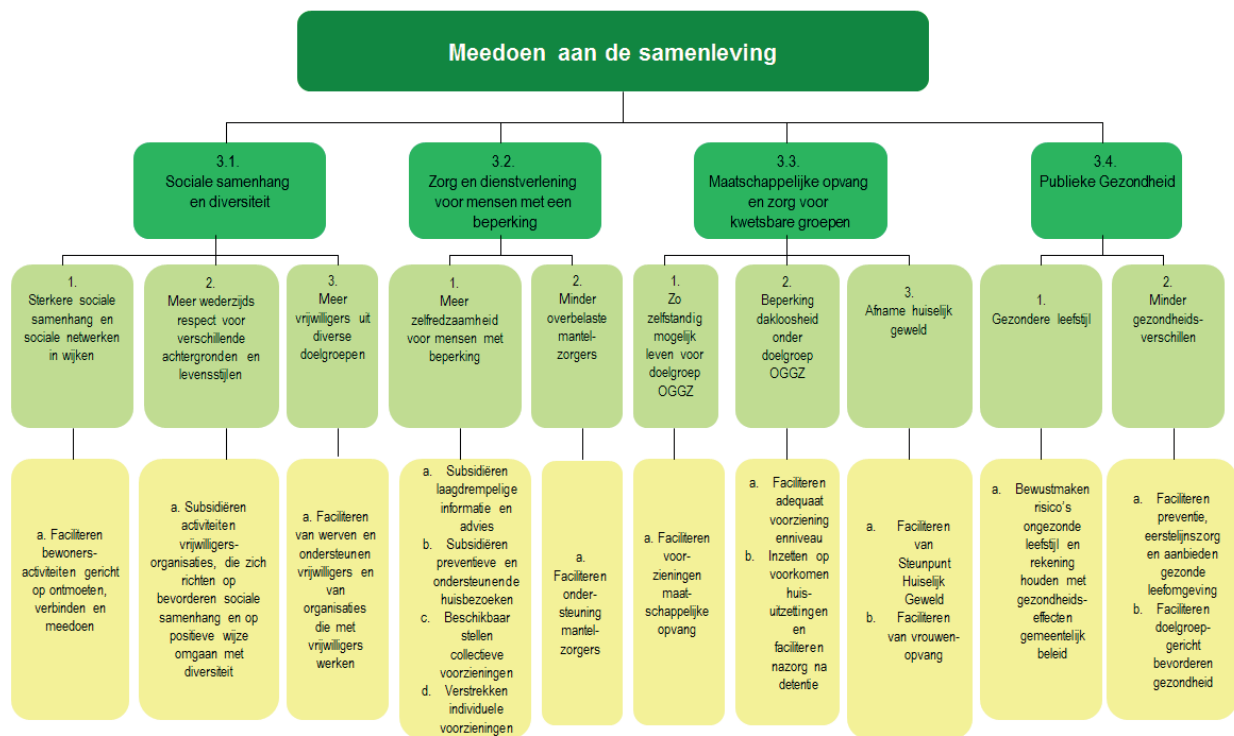
2 Veiligheid, vergunningen en handhaving	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	-		
Jaarrekening 2013	-		
Resultaat toevoeging reserves	-		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	-		
Jaarrekening 2013	-		
Resultaat onttrekking reserves	-		

Programma 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg

Commissie	Samenleving
(Coördinerende) Portefeuilles	Maatschappelijke Ontwikkeling
Afdeling(en)	Stadszaken en Dienstverlening

Programma 3: Welzijn en zorg

OGGZ = Openbare Geestelijke gezondheidszorg

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

De doelstelling van dit programma is dat Haarlem een sociale en betrokken stad is waarin iedereen mee kan doen en meetelt. Het uitgangspunt voor meedoen is de eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van mensen. Voorwaarde daarbij is dat Haarlemmers zich ook betrokken voelen bij elkaar en bij de samenleving.

De cijfers over 2013 laten zien dat de sociale staat van de stad nog altijd goed is. Het percentage dat de eigen gezondheid (zeer) goed noemt is stabiel op 78%, het kencijfer sociale kwaliteit blijft vrijwel gelijk op 6,1. Het rapportcijfer voor het eigen welzijn is gestegen van 6,5 naar 6,8. De betrokkenheid van de Haarlemmers blijft ook op een goed niveau: 40% zet zich vrijwillig in en 28% is doet actief mee bij het verbeteren van de buurt.

De tevredenheid over Wmo-voorzieningen zoals collectief vervoer of hulpmiddelen blijft goed, zo blijkt uit het Klantonderzoek wat door SGBO in 2013 is uitgevoerd.

Eén van de pijlers van de nieuwe sociale infrastructuur (vanuit sociaal domein: Samen voor Elkaar) is de vorming van sociale wijkteams. Het sociaal team biedt laagdrempelige, integrale en efficiënte ondersteuning van burgers in de wijk. Daarbij staat het bevorderen van eigen kracht en zelfredzaamheid en het versterken van het eigen netwerk centraal. Participatie, zorg en welzijn worden weer dichterbij de Haarlemmer georganiseerd. In 2013 zijn twee wijkteams van start gegaan: Boerhaavewijk/Meerwijk en Parkwijk/Slachthuisbuurt.

Beleidsveld 3.1 Sociale samenhang en diversiteit

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Sterkere sociale samenhang en sociale netwerken in wijken.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De gemeente maakt afspraken met het welzijnswerk om de sociale samenhang in de wijk, met een focus op de aandachtswijken, te faciliteren en te bevorderen. De inzet van het welzijnswerk is verder verschoven naar meedoen en zelfredzaamheid.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Het percentage Haarlemmers dat vindt niet voldoende contact te hebben is gestabiliseerd, maar wel hoger dan wat de gemeente voor ogen heeft. De cijfers worden nader geanalyseerd, vergrijzing en individualisering spelen mogelijk een rol.</p>	☹️
2. Meer wederzijds respect voor verschillende achtergronden en levensstijlen.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Haarlemmers zijn positief over het samenleven met mensen uit verschillende culturen. Het percentage dat hier neutraal of positief tegenover staat is sinds 2010 stabiel rond de 90%, in 2013 is het 92%.</p>	😊
3. Meer vrijwilligers uit diverse doelgroepen.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De vrijwillige inzet door Haarlemmers blijft met 40% onverminderd hoog. Met projecten wordt ingezet op het versterken van vrijwillige inzet door diverse doelgroepen. Met het project jongeren en vrijwillige inzet wil de Vrijwilligerscentrale samen met scholen een vervolg geven aan de maatschappelijke stage, die met ingang van het schooljaar 2015 vervalt. Voor mensen met een beperking biedt de Vrijwilligerscentrale extra begeleiding bij het vinden van een vrijwilligersplek en biedt hiervoor ondersteuning aan vrijwilligersorganisaties.</p> <p>Buuv als buurtmarktplaats voor het bieden van hulp en het stellen van vragen, is een goed voorbeeld van vrijwillige inzet die samenhang in en betrokkenheid bij de samenleving versterkt.</p>	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat het afgelopen jaar actief is geweest om de buurt te verbeteren	20% (2000)	21% (2007) 19% (2009) 26% (2010) 26% (2011) 28% (2012)	27%	28%	Omnibusonderzoek

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat vindt niet voldoende contact te hebben of meer zou willen	18% (2007)	18% (2007) 26% (2009) 27% (2010) 25% (2011) 31% (2012)	< 24%	30%	Omnibusonderzoek
2. Percentage Haarlemmers dat neutraal of positief oordeelt over het samenleven met Haarlemmers uit verschillende culturen	90% (2006)	89% (2007) 93% (2008) 89% (2009) 90% (2010) 90% (2011) 90% (2012)	≥ 90%	92%	Omnibusonderzoek
3. Percentage Haarlemmers dat aan vrijwilligerswerk doet	31% (2005)	31% (2007) 34% (2009) 35% (2010) 38% (2011) 41% (2012)	≥ 38%	40%	Omnibusonderzoek

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Faciliteren bewonersactiviteiten gericht op ontmoeten, verbinden en meedoen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Gesubsidieerd door de gemeente hebben de welzijnsorganisaties zich ingezet om bewoners en -organisaties vraaggericht te ondersteunen, bijvoorbeeld met buurtinitiatieven, wijkshouwen en beschikbaar stellen van ruimte voor bewonersactiviteiten. De inzet gaat zo veel mogelijk uit van de eigen kracht (werktafels, maatjesprojecten). Het welzijnswerk neemt deel in de sociale wijkteams die via de 'er op af methodiek' bijdragen aan het op eigen kracht oplossen van problemen die mensen ervaren. Het welzijnswerk neemt deel aan BUUV.</p> <p>De inzet van het welzijnswerk in het wijkcentrum in Meerwijk is behouden, een deel van de inzet is elders ondergebracht. De accommodatie Ringvaart is vernieuwd.</p>	😊
2a. Subsidieren activiteiten vrijwilligersorganisaties, die zich richten op bevorderen sociale samenhang en op positieve wijze omgaan met diversiteit.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het beleid zelforganisaties is vervangen door de uitvoeringsregeling diversiteitsbevordering. Diverse vrijwilligersorganisaties hebben projecten uitgevoerd die leiden tot onverwachte ontmoetingen, begrip voor verschillende leefstijlen en tot grotere sociale samenhang.</p> <p>Acht zelforganisaties hebben een bijdrage in hun huisvestingslasten ontvangen via de uitvoeringsregeling huisvesting zelforganisaties. Hierdoor kunnen zij hun bijdrage aan de sociale samenhang in Haarlem en de bevordering van de participatie van hun achterban voortzetten.</p> <p>De Stedelijke Adviesraad Multiculturele Stad (SAMS) is samen met de SoZaWe-raad en de Wmo-raad beëindigd. De advisering van het college en de gemeenteraad op de domeinen van deze raden wordt sinds september gedaan door de Participatieraad Haarlem. De Participatieraad heeft in 2013 al geadviseerd over de decentralisaties van de AWBZ, jeugdzorg en de Participatiewet en over de OV-taxi.</p>	😊

Prestatie		2013
3a. Faciliteren werven en ondersteunen vrijwilligers en organisaties die met vrijwilligers werken.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Naast de doorlopende reguliere werving van vrijwilligers is de specifieke werving van zorgvrijwilligers/maatjes ook in 2013 aandachtspunt geweest. De uitkomsten van het plan van aanpak Versterken Vrijwilligerswerk zijn onderdeel geworden van de reguliere prestatieafspraken met instellingen. Er is een subsidieregeling voor vrijwilligersorganisaties die werken met minderjarigen en/of mensen met een verstandelijke beperking waarmee zij de kosten voor een Verklaring Omtrent het Gedrag voor vrijwilligers vergoed kunnen krijgen. Dit heeft tot doel seksueel misbruik binnen het vrijwilligerswerk te voorkomen.</p> <p>Met gerichte activiteiten wordt ingezet op verdere versterking van vrijwillige inzet door diverse doelgroepen (talentbank flexibele vrijwilligers, projecten oudere vrijwilligers, zoals Samenspraak, spreekuren voor Haarlemmers die door hun achtergrond of beperking minder snel bemiddeld kunnen worden naar vrijwillige inzet).</p>	😊

Beleidsveld 3.2 Zorg en dienstverlening voor mensen met beperking

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Meer zelfredzaamheid voor mensen met beperking.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De collectieve en individuele voorzieningen om de zelfredzaamheid te behouden (van informatie tot WMO-voorzieningen zoals hulp bij het huishouden) zijn in stand gehouden. 13% van de Haarlemmers voelt zich beperkt in hun zelfredzaamheid. Er is een begin gemaakt met de 'kanteling'. Vóór eventueel een voorziening wordt verstrekt, wordt met de cliënten gekeken wat zij zelf of de omgeving nog kunnen (eigen kracht).</p>	😊
2. Minder overbelaste mantelzorgers.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Mantelzorgers hebben een nadrukkelijke rol in de hulp. De gemeente faciliteert inzet om overbelasting te voorkomen. Het percentage dat aangeeft overbelast te zijn is sinds 2009 stabiel rond de 10%. In 2013 komt dit percentage voor het eerst onder de 10% uit.</p>	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat aangeeft enigszins of ernstig beperkt te zijn in zelfredzaamheid ¹	14% (2007)	15% (2009) 14% (2010) 15% (2011) 14% (2012)	15%	13%	Omnibusonderzoek
1. Percentage thuiswonende 75+'ers t.o.v. totaal aantal 75+'ers	88% (2007)	88% (2008) 89% (2009) 88% (2010) 89% (2011) 89% (2012)	≥ 91%	n.b. ²	Gemeentelijke registratie
2. Percentage mantelzorgers dat aangeeft (zeer) vaak overbelast te zijn	12% (2009)	11% (2010) 10% (2011) 11% (2012)	9%	9%	Omnibusonderzoek

¹ Het gaat hierbij om lichamelijke zelfredzaamheid.

² Deze indicator was deels afgeleid van het bestand Bijzondere Woongebouwen. Het bijhouden van dit bestand is sinds 2013 geen gemeentelijke taak meer, waardoor dit gegeven niet meer op vergelijkbare wijze voor handen is.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Subsidiëren laagdrempelige informatie en advies.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Loket Haarlem wordt door de gemeente gesubsidieerd. Het loket is laagdrempelig bereikbaar (inloop, telefonisch en digitaal) en is voor alle (kwetsbare) burgers van Haarlem met vragen op het brede terrein van wonen, welzijn, zorg, vervoer en inkomensondersteuning.</p> <p>Het aantal klantcontacten is min of meer stabiel, maar wel lager dan de streefwaarde. De verwachte toename van de vraag (veranderingen in het sociaal domein en de economische situatie) is achterwege gebleven.</p>	😊
1b. Subsidiëren preventieve en ondersteunende huisbezoeken.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het preventief huisbezoek blijft een goede methode de zelfredzaamheid van ouderen in beeld te krijgen. Meer dan voorheen geven ouderen vanaf 75 aan het zelfstandig te redden en geen gebruik te maken van de uitnodiging voor een preventief huisbezoek. Via een pilot is de verbinding gelegd met gezondheid. Huisartsen verwijzen daarbij via 'Welzijn op recept' door naar het welzijnswerk om de zelfredzaamheid te behouden/versterken.</p>	😊
1c. Beschikbaar stellen collectieve voorzieningen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het maatschappelijk werk en het werk van sociaal raadslieden en ouderenadviseurs is door de gemeente gesubsidieerd. De uitvoering is conform de afspraken.</p> <p>De positieve ontwikkeling ten aanzien van het collectief vraagafhankelijk vervoer (OV-taxi) heeft zich doorgezet. Het aantal ritten is toegenomen en uit het Klantonderzoek 2012 (door SGBO in 2013 uitgevoerd) blijkt dat de klantwaardering is toegenomen. Keerzijde van deze ontwikkeling is de druk op de betaalbaarheid van de voorziening. De voorgestelde besparingsmaatregelen worden in 2014 van kracht.</p>	😊
1d. Verstrekken individuele voorzieningen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Individuele voorzieningen worden conform beschikking geleverd. Er zijn 9.407 mensen geholpen met een individuele- of collectieve voorziening, ten opzichte van 9.344 in 2012. Er zijn 5.406 nieuwe aanvragen in behandeling genomen.</p>	😊
2a. Faciliteren ondersteuning mantelzorgers.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente heeft Tandem gesubsidieerd om mantelzorgers in Haarlem te ondersteunen met bijvoorbeeld coaching, informatie en training. Het aantal ingeschreven mantelzorgers is gelijk gebleven. Speciale aandacht is uitgegaan naar de jonge mantelzorgers, met voorlichting op scholen over de positie en het zijn van mantelzorger op jonge leeftijd.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Aantal klantcontacten bij (digitale) Loket Haarlem.	5.183 (2007)	5.556 (2008) 5.735 (2009) 5.500 (2010) 5.879 (2011) 5.548 (2012)	≥ 6.000	5.418	Registratie Kontext
1b. Aantal preventieve huisbezoeken door welzijnsorganisaties.	181 (2005)	70 (2008) 604 (2009) 482 (2010) 521 (2011) 687 (2012)	500	494	Registratie Welzijns-organisaties

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1c. Rapportcijfer tevredenheid gebruikers voorziening collectief vervoer.	6,0 (2008)	6,4 (2009) 6,6 (2010) 7,2 (2011) 7,5 (2012)	7,2	p.m. ¹	Cliënttevredenheidonderzoek SGBO
1d. Rapportcijfer tevredenheid gebruikers over aanvraagprocedure individuele Wmo-voorziening.	6,7 (2008)	7,2 (2009) 7,0 (2010) 6,9 (2011) 6,9 (2012)	7,0	p.m. ¹	Cliënttevredenheidonderzoek SGBO
1d. Rapportcijfer tevredenheid gebruikers voorziening hulp bij het huishouden.	7,9 (2008)	7,7 (2009) 7,7 (2010) 7,6 (2011) 7,5 (2012)	7,9	p.m. ¹	Cliënttevredenheidonderzoek SGBO
1d. Rapportcijfer tevredenheid gebruikers Wmo-hulpmiddelen.	7,5 (2008)	7,3 (2009) 7,3 (2010) 7,2 (2011) 7,5 (2012)	7,3	p.m. ¹	Cliënttevredenheidonderzoek SGBO
2a. Aantal mantelzorgers dat ondersteund wordt om overbelasting te verminderen.	584 (2007)	445 (2008) 1750 (2009) 1705 ¹ (2010) 1863 (2011) 1996 (2012)	≥ 1.800	2003	Registratie Tandem

¹Deze cijfers zijn medio 2014 beschikbaar.

Beleidsveld 3.3 Maatschappelijke opvang en zorg voor kwetsbare groepen

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Zo zelfstandig mogelijk leven voor doelgroep OGGZ.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De verscheidenheid aan opvangmogelijkheden (gemeentelijke financiering en Awbz-financiering) is in 2013 vergroot en een uitbreiding van vervolgplossingen om zelfstandig leven voor de doelgroep mogelijk te maken is gerealiseerd.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>De 24-uursopvang is bestuurlijk besloten, en de zoektocht naar de locatie is in volle gang en wordt met alle zorgvuldigheid gedaan. De herhuisvesting van de voorziening voor oudere alcoholverslaafden kent een tussenoplossing in afwachting van de realisatie van de nieuwe huisvesting.</p> <p>De gemiddelde verblijfsduur in de maatschappelijke opvang (dag- en nachtopvang) is gestegen van 925 naar 1020 dagen, door knelpunten in de uitstroom, met name het gebrek aan beschikbare contingentwoningen.</p>	☺
2. Minder daklozen onder doelgroep OGGZ.	<p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Het aantal geregistreerde daklozen is gestegen tot 640. Door de economische crisis is het aantal daklozen met meervoudige problematiek toegenomen.</p>	☹

3. Afname huiselijk geweld.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het aantal meldingen van huiselijk geweld is gestegen ten opzichte van een jaar eerder. Hieruit kan worden afgeleid dat het bewustzijn dat huiselijk geweld niet acceptabel is, is toegenomen en dat men hier eerder melding van doet. Deze meldingen worden doorgezet naar het Steunpunt huiselijk geweld die vervolgens actie onderneemt. Tevens is het aantal opgelegde huisverboden gedaald. De streefwaarde is gehaald.</p>	😊
-----------------------------	--	---

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Verblijfsduur OGGZ-doelgroep in maatschappelijke opvang in dagen ¹ .	1.847 (2005)	1.127 (2007) 736 (2008) 543 (2009) 592 (2010) 747 (2011) 925 (2012)	≤ 600	1.020	Registratie Leger des Heils
2. Aantal geregistreerde daklozen.	345 (2010)	465 (2011) 582 (2012)	500	640	Veldmonitor GGD
3. Aantal incidenten huiselijk geweld in de veiligheidsregio Kennemerland ²	1.838 (2004)	1.405 (2007) 1.388 (2008) 2.026 (2010) 2.803 (2011) 2.538 (2012)	2.800	3.205	Registratie politie

¹ Het Ministerie van VWS maakt met de centrumgemeenten maatschappelijke opvang, waaronder Haarlem, nog afspraken over het monitoren van hun Stedelijke/Regionale Kompassen en daarmee van de gemaakte afspraken. De streefwaarde is in de begroting 2013 bijgesteld door het vooralsnog niet realiseren van een 24-uursopvang.

² Hier zijn de cijfers van heel Kennemerland opgenomen, omdat de gemeente Haarlem centrumgemeente is voor de regio.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Faciliteren voorzieningen maatschappelijke opvang en wonen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De opvangvoorziening voor alleenstaande ouders met kinderen in Hoofddorp (30 plaatsen) is geopend. Ook is in het kader van vervolgo oplossingen het project 'housing first' gerealiseerd (15 plaatsen).</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>De sterk verouderde locaties voor dag- en nachtopvang zijn nog in gebruik, omdat de 24-uursopvang nog niet is gerealiseerd.</p>	☹️
2a. Faciliteren adequaat voorzieningenniveau.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Daklozen zijn in beeld bij de Brede Centrale Toegang wat onder meer blijkt uit het gestegen aantal geregistreerde daklozen. Mensen in de opvang krijgen allen een trajectplan voor toeleiding naar reguliere hulp en uitstroom. Er zijn geen signalen dat overlast toeneemt.</p>	😊
2b. Inzetten op voorkomen huisuitzettingen en faciliteren nazorg.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De evaluatie van het Convenant Preventie Huisuitzettingen heeft geresulteerd in nieuwe uitvoeringsafspraken die onderdeel zijn van het Lokaal Akkoord tussen de gemeente en de woningcorporaties. Het maatschappelijk werk heeft een pilot met woningcorporaties over preventie huisuitzettingen.</p> <p>De nazorg voor ex-gedetineerden is ondergebracht in het Veiligheidshuis. Daar worden kennis, expertise en activiteiten gebundeld wat resulteert in een kwalitatieve en efficiënter werkwijze. Alle mensen die in detentie komen worden gescreend en als het nodig is krijgen zij een nazorgtraject.</p>	😊

Prestatie		2013
3 Faciliteren van:		
3a. Steunpunt Huiselijk Geweld.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De aanpak huiselijk geweld werpt zijn vruchten af. Dit heeft geleid tot een dusdanige toename van het aantal meldingen dat het Steunpunt prioritering van de behandeling heeft moeten invoeren, waarbij de veiligheid van betrokkenen in acht genomen wordt.</p>	😊
3b. Vrouwenopvang.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het aantal plaatsen in de vrouwenopvang is gehandhaafd. De instroom in de opvang wordt door toepassing van het AWARE-systeem ('noodknop') beperkt. Het aantal aansluitingen is op gelijk niveau gebleven.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>De versnelling van de uitstroom uit de opvang blijft problematisch, vanwege een tekort aan uitstroombmogelijkheden zoals contingent-woningen.</p>	😐
3c. Voorlichting, training professionals en uitvoering preventieve programma's.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld zijn bijgeschoold. Het Steunpunt huiselijk geweld heeft aan diverse organisaties voorlichting gegeven. Een pilot ouderenmishandeling is gestart, onder meer met voorlichting aan professionals. De bewustwordingscampagne huiselijk geweld is in Haarlem in 2013 herhaald.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Aantal plaatsen maatschappelijke opvang.	63 (2008)	87 (2009) 91 (2010) 91 (2011) 105 (2012)	110	113	OGGZ-monitor GGD
3a. Aantal opgelegde huisverboden in de Veiligheidsregio Kennemerland.	46 (2009)	40 (2010) 55 (2011) 80 (2012)	≥ 60	64	Huisverbod Online
3a. Aantal informatie-, advies- en hulpvragen huiselijk geweld.	540 (2004)	230 (2007) 220 (2008) 486 (2009) 546 (2010) 1.832 (2011) 2.232 (2012)	≥ 1.800	3.324	Registratie steunpunt huiselijk geweld

Beleidsveld 3.4 Publieke gezondheid

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Gezondere leefstijl.	<p>Wat hebben we bereikt? Diverse gezondheidsprojecten in de stad genereren meer aandacht voor een gezonde leefstijl. Dit vertaalt zich niet op korte termijn in een stijging van de effectindicator.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt? De inzet is minder geweest dan gepland omdat het budget is in 2013 verlaagd in verband met bezuinigingen.</p>	☹️
2. Minder gezondheidsachterstanden	<p>Wat hebben we bereikt? Er is specifiek ingezet op projecten voor doelgroepen en wijken waar de gezondheidsachterstanden groter zijn. Effecten op de gezondheid zijn pas zichtbaar op langere termijn.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt? De inzet is minder geweest dan gepland omdat het budget is in 2013 verlaagd in verband met bezuinigingen. In de stadsdelen Schalkwijk en Oost is de gezondheidsachterstand het grootst ten opzichte van het gemiddelde. Het percentage inwoners van Schalkwijk en Oost dat de eigen gezondheid (zeer) goed noemt is op hetzelfde niveau gebleven.</p>	☹️

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat eigen gezondheid (zeer) goed noemt	78% (2007)	78% (2009) 78% (2010) 78% (2011) 78% (2012)	≥ 78%	78%	Omnibusonderzoek
2. Percentage Haarlemmers in Schalkwijk dat eigen gezondheid (zeer) goed noemt	70% (2007)	73% (2009) 73% (2010) 74% (2011) 73% (2012)	74%	71%	Omnibusonderzoek
2. Percentage Haarlemmers in Oost dat eigen gezondheid (zeer) goed noemt ¹	76% (2007)	73% (2009) 73% (2010) 67% (2011) 75% (2012)	68%	74%	Omnibusonderzoek

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Bewustmaken risico's ongezonde leefstijl.	<p>Wat hebben we gedaan? De GGD heeft het Gezonde wijk-project uitgevoerd in de Slachthuisbuurt en gestart in Europawijk, waarbij zowel leefstijl als de openbare ruimte aandacht krijgen. Op diverse scholen is het project Gezonde School uitgevoerd.</p>	😊

Prestatie		2013
1b. Rekening houden gezondheidseffecten gemeentelijk beleid.	Wat hebben we gedaan? Er zijn verbanden gelegd tussen diverse beleidsterreinen naar aanleiding van (gezondheids)projecten, zoals Jongeren Op Gezond Gewicht, Groene schoolpleinen en Sport in de Wijk.	😊
2a. Faciliteren preventie, eerstelijnszorg en aanbieden gezonde leefomgeving.	Wat hebben we niet gedaan? Door verlaging van het budget gedurende het jaar zijn er geen projecten uitgevoerd.	😞
2b. Faciliteren doelgroepgericht bevorderen gezondheid.	Wat hebben we gedaan? Er zijn diverse projecten uitgevoerd, gericht op de overgewicht bij de jeugd (JOGG), seksuele weerbaarheid en gebruik van genotmiddelen. In gebieden met gezondheidsachterstanden zijn projecten uitgevoerd, zoals in Oost een project gericht op preventie bij risicogroepen (diabetes).	😊

Beleidsvelden financieel

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €
1.000)

Beleids-Programma 3 veld Welzijn en zorg	Rekening 2012	2013		
		Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>				
3.1 Sociale samenhang en diversiteit	5.330	5.181	7.017	6.788
3.2 Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking	38.120	37.849	38.285	36.294
3.3 Maatschappelijke opvang en zorg voor kwetsbare groepen	4.613	4.181	4.322	4.316
3.4 Publieke gezondheid	3.403	3.686	3.186	3.121
Totaal lasten	51.466	50.897	52.810	50.519
<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>				
3.1 Sociale samenhang en diversiteit	28	-	-	-
3.2 Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking	4.991	3.010	3.043	3.278
3.3 Maatschappelijke opvang en zorg voor kwetsbare groepen	382	-	520	520
3.4 Publieke gezondheid	-	-	-	-
Totaal baten	5.401	3.010	3.563	3.798
Totaal saldo exclusief mutaties reserves	46.065	47.887	49.247	46.721
Toevoeging aan reserves	1.864	160	770	2.286
Onttrekking aan reserves	2.283	763	2.866	2.562
Saldo inclusief mutaties reserves	45.646	47.284	47.151	46.445

Analyse saldo programma 3

Het programma Welzijn, Gezondheid en Zorg sluit met een nadelig saldo van € 46,4 miljoen. Dit is € 0,7 miljoen voordeliger dan het geraamde saldo.

(bedragen x € 1.000)

3.1 Sociale samenhang en diversiteit	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	5.181	n	
Bijgestelde Begroting 2013	7.017	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 1.836.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none"> Het budget van € 1.520.000 voor de transitie sociaal domein is overgeheveld van programma 10 naar programma 3. Het budget voor interne uren is met € 300.000 verhoogd door een neutrale verschuiving met andere beleidsvelden.
Jaarrekening 2013	6.788	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 229.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none"> De besteding van de middelen sociaal domein is in 2013 € 98.000 lager uitgevallen. Het restant vloeit terug naar de bestemmingsreserve WMO en zal in 2014 worden ingezet. Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 131.000.
Resultaat op lasten	229	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	-		
Jaarrekening 2013	-		
Resultaat op baten	-		

(bedragen x € 1.000)

3.2 Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	37.849	n	

3.2 Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	38.285	n	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 436.000 verhoogd:</p> <ul style="list-style-type: none">• Het budget is met € 379.000 verlaagd, door de budgetten (€ 164.000) en Invoeringskosten DU Awbz-begeleiding (€ 21 2014).• Het budget voor de Aanpak begeleiding zwerfjongeren is € 750.000 verlaagd door deze over te hevelen naar Programma 4.• Het budget voor interne uren is met € 300.000 verlaagd door een neutrale verschuiving met andere beleidsvelden.• Het budget is met € 480.000 verhoogd door budgetoverheveling uit 2012 van Maatschappelijke Opvang en Invoeringskosten DU Awbz-begeleiding• Het budget is met € 120.000 verhoogd in verband met Provinciale subsidie voor het ontwikkelen van een eigen Sociale Regionale Agenda 2012-2015(zie ook baten).• Het budget is met € 132.000 verhoogd in verband met de overheveling van de middelen voor het Regionaal Kompas (RIBW De Herberg) van programma 7.• Het budget is met € 1.356.000 verhoogd ten behoeve van WMO, bestaande uit Collectieve Vervoer Voorziening (€ 935.000), Aanpassing doeluitkering (€ 116.000), Budgetoverheveling uit 2012 (€ 125.000), Huishoudelijke Hulp (€ 180.000).• Het budget is voor WMO Eigen Bijdragen met € 202.000 verlaagd in verband met een systeemwijziging (zie ook baten).• Het budget is met € 21.000 verlaagd door diverse kleinere mutaties.

3.2 Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	36.294	n	<p>Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 1.991.000 lager zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doordat voor de (regionale) Maatschappelijke Opvang met diverse instellingen prestatieafspraken zijn gemaakt voor lagere subsidies en in 2012 verleende subsidies deels zijn teruggevorderd in verband met het niet realiseren van prestaties, zijn de kosten € 216.000 lager uitgevallen. • Van het budget pakketmaatregelen AWBZ zijn over 2012 verleende subsidies ter hoogte van € 109.000 teruggevorderd in verband met het niet realiseren van prestaties. • Door de daling van de kosten van de huishoudelijke hulp, met name in geld (PGB) is de besteding van de middelen met € 851.000 lager uitgevallen. • Minder aanvragen naar voorzieningen heeft geleid tot minder werk en minder inhuur externen en daardoor tot een onderbesteding van het budget WMO personeel en inhuur van € 347.000. • Door minder nieuwe aanvragen, lagere kosten en prijsafspraken is er een onderbesteding ter hoogte van € 329.000 op het budget WMO individuele voorzieningen. • Het budget WMO collectief vervoer is met € 152.000 hoger uitgevallen doordat de vraag naar collectief vervoer blijft toenemen. De afgesproken besparingsmaatregelen met provincie, gemeenten en vervoerder treden in 2014 in werking. • Een aantal innovatieve projecten zijn niet tot uitvoering gebracht waardoor de besteding van het budget projecten sociaal domein met € 127.000 lager uitvalt. • Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 164.000.
Resultaat op lasten	1.991	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	3.010	v	
Bijgestelde Begroting 2013	3.043	v	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 33.000 verhoogd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De WMO Eigen Bijdragen zijn met € 202.000 verlaagd (zie ook lasten). • Door provinciale subsidie ten behoeve van het ontwikkelen van een eigen Sociale Regionale Agenda zijn de baten met € 120.000 verhoogd (zie ook lasten). • Een verhoging van € 115.000 door diverse kleinere mutaties.

(bedragen x € 1.000)

3.2 Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	3.278	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 235.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">Er is voor € 170.000 extra teruggevorderd door het uitvoeren van een 100% controle op de besteding van het Persoonsgebonden budget (PGB's).Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 65.000.
Resultaat op baten	235	v	

(bedragen x € 1.000)

3.3 Maatschappelijke opvang en zorg voor kwetsbare groepen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	4.181	n	
Bijgestelde Begroting 2013	4.322	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 141.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Het budget voor Huiselijk Geweld/ Vrouwenopvang is incidenteel met € 170.000 verhoogd.Het budget is met € 29.000 verhoogd op basis van kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	4.316	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 6.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 6.000.
Resultaat op lasten	6	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013			
Bijgestelde Begroting 2013	520	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 520.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Dit betreft het voordelig saldo na vaststelling door het Rijk van de subsidie voor de Wet Inburgering, Veiligheid en Huiselijk Geweld (GSB-3 2005-2009).
Jaarrekening 2013	520	v	
Resultaat op baten	-		

(bedragen x € 1.000)

3.4 Publieke gezondheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	3.686	n	

(bedragen x € 1.000)

3.4 Publieke gezondheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	3.186	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 500.000 verlaagd: <ul style="list-style-type: none">Voor € 342.000 is budget Volksgezondheid structureel overgeheveld naar programma 4 ten behoeve van Centra Jeugd en Gezin.Het budget Volksgezondheid is met € 175.000 verlaagd.Voor € 110.000 is het budget VRK structureel verhoogd, aangezien in de begroting 2013 geen rekening was gehouden met de uitvoering van de preventieactiviteiten alcohol en drugsverslaving.Het budget is met € 17.000 verhoogd op basis van kleinere mutaties (< € 100.000).
Jaarrekening 2013	3.121	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 6.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 65.000.
Resultaat op lasten	65	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	-		
Jaarrekening 2013	-		
Resultaat op baten	-		

(bedragen x € 1.000)

3 Zorgzame samenleving mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2013	160	n	
Bijgestelde Begroting 2013	770	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 610.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">In verband met budgetoverheveling is € 164.000 Maatschappelijke opvang en € 215.000 DU AWBZ-begeleiding toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling (zie ook lasten).Ter hoogte van € 231.000 is toegevoegd aan reserves middels kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	2.286	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde toevoegingen € 1.516.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">Vanwege het 'hek' om de WMO worden de lagere lasten van de WMO in 2013 ter hoogte van € 1.516.000 gecorrigeerd door een hogere toevoeging aan de reserve.
Resultaat toevoeging reserves	1.516	n	

(bedragen x € 1.000)

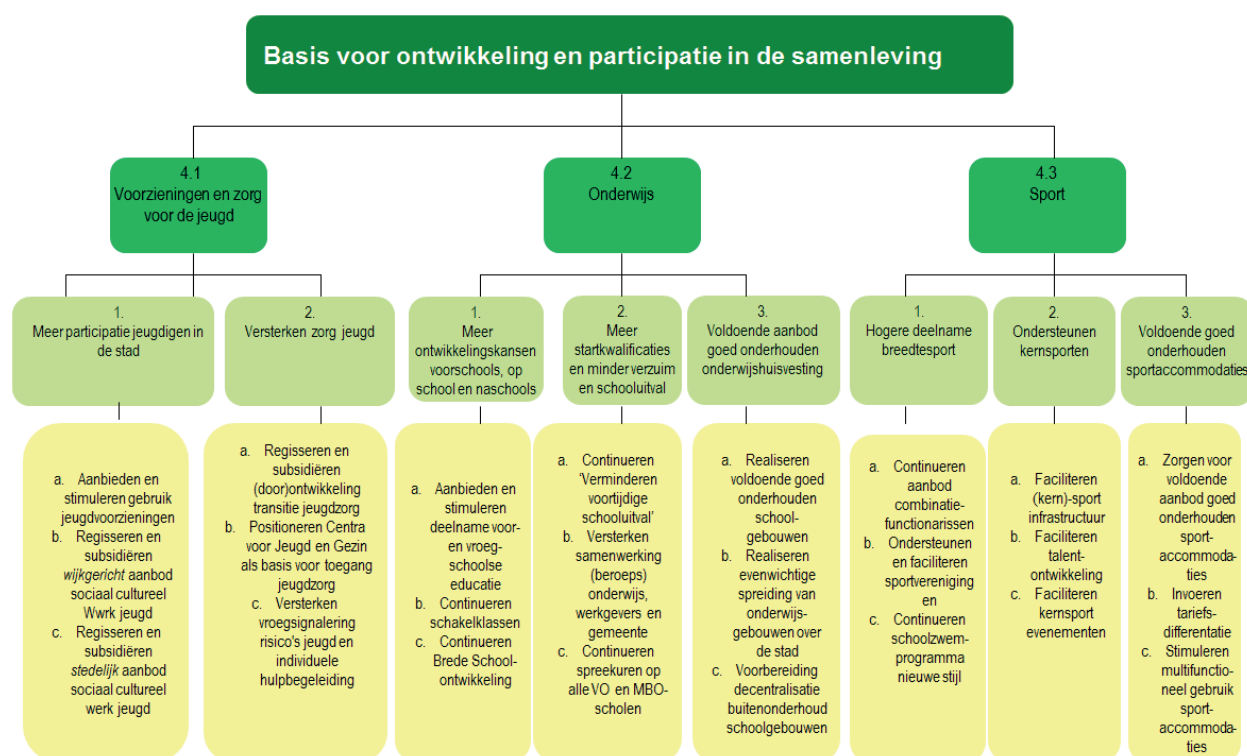
3 Zorgzame samenleving mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2013	763	v	
Bijgestelde Begroting 2013	2.866	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 2.103.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">• In het kader van de budgetoverheveling uit 2012 van DU Maatschappelijke opvang (€ 130.000), invoeringskosten AWBZ (€ 350.000) en WMO (€ 305.000) zijn de onttrekkingen verhoogd met € 785.000 (zie ook lasten).• Ten behoeve van WMO Collectieve vervoervoorziening en de korting op de WMO-budget is € 1.092.000 onttrokken.• Extra onttrekkingen van in totaal € 226.000 middels diverse kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	2.562	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde onttrekkingen € 304.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">• Vanwege het 'hek' om de WMO worden de lagere lasten en hogere baten van de WMO in 2013 ter hoogte van € 304.000 gecorrigeerd door een lagere onttrekking aan de reserve.
Resultaat onttrekking reserves	304	n	

Programma 4 Jeugd, Onderwijs en Sport

Commissie	<i>Samenleving</i>
(Coördinerende) Portefeuilles	<i>Jeugd, Onderwijs en Sport</i>
Afdeling(en)	<i>Stadszaken</i>

Programma 4: Jeugd, Onderwijs en Sport

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

De gemeente heeft zich in 2013 samen met de uitvoerende instellingen op het brede terrein van dit programma volop ingespannen om de inwoners de gelegenheid te geven zich verder te ontwikkelen en hierdoor deel te nemen aan activiteiten voor jeugdigen, onderwijs en sport in de Haarlemse samenleving. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten op deze terreinen.

De voorbereidingen voor de decentralisatie van de jeugdzorg is, in samenwerking met alle uitvoerende partners en met andere gemeenten in de regio, geïntensiveerd vanwege de invoeringsdatum 1 januari 2015. Met alle zorgaanbieders is het Regionaal Transitie Arrangement opgesteld, hetgeen een positieve beoordeling door de landelijke transitiecommissie van de rijksoverheid kreeg.

In voorbereiding op de transitie van de Jeugdzorg is het aanbod vanuit de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) versterkt. Het aantal CJG-coaches is uitgebreid om de zorg rond jeugdigen te organiseren. Hierdoor is sprake van vergroting van het aantal vindplaatsen van jeugdigen; van uitsluitend de

vindplaats in het onderwijs naar andere vindplaatsen, zoals sportvereniging Olympia en allochtone zelforganisaties. De CJG-coaches participeren vanaf de oprichting ook in de sociale wijkteams.

Afspraken over de versterking van de samenwerking tussen de aanbieders van het Sociaal Cultureel Werk Jeugd zijn gemaakt. Jongerencentrum Flinty's is eind 2013 van het Prinsen Bolwerk tijdelijk naar De Fjord aan de Paul Krugerkade in afwachting van permanente huisvesting.

Met de Lokale Educatieve Agenda 2011-2015 (L.E.A.) is de samenwerking met alle schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs in Haarlem optimaal. Zo is de uitvoering van het Strategisch Onderwijshuisvestingsplan Onderwijs 2012-2016 (S.H.O.) gecontinueerd. Ook is het vierjarig bestuursakkoord tussen Rijk en G-33 over ontwikkelingskansen voor Kwaliteit en Educatie 2011-2014 (wet O.K.E), in L.E.A.-verband samen met de schoolbesturen primair onderwijs en de besturen van voorschoolse instellingen, geïmplementeerd.

Op regionaal niveau van Zuid-Kennemerland heeft het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (R.B.O.-ZK) de aansluiting tussen primair en voortgezet onderwijs versterkt en de instroom naar HAVO-4 verbeterd. Ook is de pilot passend onderwijs in het primair onderwijs in Zuid-Kennemerland gestart, als enige in Nederland met instemming van de Inspectie van het Onderwijs en het Ministerie van OCW en vooruitlopend op het in werking treden van de wet per 1 augustus 2014. Voorbereidingen voor het passend onderwijs in het voortgezet onderwijs in de regio zijn gestart.

Het sportbeleid, dat gericht is op vergroting van de sportdeelname van de Haarlemmers, is succesvol. Meer Haarlemmers maakten actief kennis met sport door het aanbod van de sportstimuleringsactiviteiten en de inzet van de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches. Het schoolzwemprogramma, dat onderdeel uitmaakt van het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs, is gecontinueerd met een positief resultaat van 95% van de leerlingen dat met een zwemdiploma A de basisschool verlaat. Als vervolg op de Strategische Visie Sportaccommodaties is het Beleidsuitvoeringsplan Sportaccommodaties 2013-2018, in samenwerking met de sportverenigingen, SRO en Sportsupport ontwikkeld en vastgesteld. Een kostprijs gerelateerd model voor vaststelling van de huurprijzen van veld- en kleedaccommodaties en voor tariefsdifferentiatie is een feit.

Maatschappelijk effect	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
Percentage jeugd (15-24 jaar) dat Haarlem een (zeer) prettige stad vindt om op te groeien	90% (2009)	90% (2010) 84% (2011) 88% (2012)	90%	92%	Omnibusonderzoek

Beleidsveld 4.1 Jeugd

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Meer participatie jeugdigen in de stad.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>29% van de Haarlemmers is (zeer) tevreden over het aanbod van jeugdvorzieningen in Haarlem, zo blijkt uit de resultaten van het Omnibusonderzoek. Met het continueren van bestaande beleidsmaatregelen in 2013 is een streefwaarde van 40% te hoog ingeschat.</p> <p>Binnen het jongerenwerk is participatie van jeugdigen zelf een speerpunt geweest. Zo is in opdracht van Stichting Talent and Dreams (STAD) en in samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) het 'Free your mind'- magazine door jeugdigen zelf uitgegeven. STAD heeft het beheer en gebruik van de jongeren-website gecontinueerd. Met hulp van jeugdigen is Futurzz opgeknapt en de verhuizing en inrichting van Flinty's geregeld.. Zij hebben ook een actieve bijdrage geleverd aan de Week van de Opvoeding door als vliegende reporters alle activiteiten te bezoeken en hiervan verslag te doen. Generation Why heeft een klankbordgroep jeugdzorg opgericht dat advies heeft uitgebracht over het beleidskader Jeugd. Hiernaast hebben jongeren vanaf de leeftijd van 18 jaar kunnen meedoen aan de gemeentelijke Digipanelonderzoeken.</p>	😊
2. Doorontwikkeling zorg jeugd.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Met het Regionaal Transitiearrangement zijn met alle partners afspraken gemaakt over de continuïteit van de zorg in 2015, inclusief afspraken over het realiseren van de door de rijksoverheid opgelegde korting van (naar verwachting maximaal) 7%. De basis van de vernieuwde zorg voor de jeugd is verder ontwikkeld. Hierdoor is onder meer de positie voor de jeugdbescherming, jeugdreclassering, crisisdienst en Advies- en Meldpunt Kindermishandeling duidelijker geworden Ook zijn afspraken gemaakt over de regionale samenwerking om een transparante cliënt vriendelijke, laagdrempelige en goed verspreide zorgverlening te realiseren. Dit ter voorbereiding op het inwerking treden van de transitie Jeugdzorg per 2015. Zo is op regionaal niveau gekozen voor MensCentraal als volg- en registratiesysteem voor de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG).</p> <p>De CJG's zijn verder doorontwikkeld. Het aantal CJG-coaches is van 8 naar 15 uitgebreid, zodat het aantal vindplaatsen is verruimd (naast scholen nu ook zelforganisaties, Olympia en Sociale Wijkteams). Hiernaast is het aantal samenwerkingspartners, dat gebruik maakt van de Verwijsindex Risico Jeugdigen (VIR) uitgebreid. De samenwerkingsovereenkomst Multi Disciplinair Centrum kindermishandeling is ondertekend.</p>	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Haarlemmers zijn (zeer) tevreden over voorzieningen voor jongeren in de buurt ¹	33% (2005)	28% (2007) 29% (2009) 32% (2010) 32% (2011) 33% (2012)	40%	29%	Omnibus
2. Het gaat goed met jeugdigen op basis van JGZ-criteria: fysiek/mentaal/sociaal	85% (2010)	85% (2010) 85% (2011) p.m. (2012) ¹	85%	85%	Jaarverslagen Jgz-Kennemerland en GGD-JGZ

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Aanbieden en stimuleren gebruik jeugdvoorzieningen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er is uitvoering gegeven aan het voorgenomen beleid op gebied van jongerenwerk. Ook is extra geïnventariseerd in activiteiten voor jeugdigen, zoals extra openstelling in Futurzz en de Buurtbox Meerwijk Noord. Daarnaast is meer samenwerking tussen wijkgericht en stedelijk jongerenwerk tot stand gebracht, waardoor er gebruik wordt gemaakt van elkaars voorzieningen, kennis en kunde.</p> <p>Er zijn extra speelgroepen voor de jonge Haarlemmers georganiseerd, waardoor een goede aansluiting plaats vindt met het CJG-aanbod van opvoed- en gezinsondersteuning en de toeleiding wordt bevorderd naar voorzieningen Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).</p> <p>Uitvoerende organisaties gebruiken steeds beter digitale netwerken zoals Facebook en Twitter om met jeugdigen contact te hebben. Eén van de thema's was de verhoging van de alcoholleeftijd van 16 naar 18 jaar.</p>	😊
1b. Regisseren en subsidiëren wijkgericht aanbod Sociaal Cultureel Werk jeugd.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er zijn vanuit het welzijnswerk meer activiteiten ontwikkeld die passen bij de verandering van het sociaal domein. Hierdoor maken jeugdigen gemiddeld meer uur per week (116 uur) gebruik van het aanbod Sociaal Cultureel Werk Jeugd.</p>	😊
1c. Regisseren en subsidiëren stedelijk aanbod Sociaal Cultureel Werk jeugd.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De structurele herhuisvesting van Flinty's is geregeld. Er is herhuisvesting gevonden aan de Gedempte Oude Gracht 138 per 2015. Tot die tijd is Flinty's actief in De Fjord aan de Paul Krugerkade. Er zijn diverse stedelijke activiteiten uitgevoerd, zoals Luilak en Houtnacht. Stichting Stad, Flinty's en Dock hebben gezamenlijk activiteiten ondernomen.</p> <p>Dock, Haarlem Effect, Youth for Christ, Leger des Heils, Contact en Streetcornerwerk werken onder regie van de gemeente aan één samenwerkingsverband jongerenwerk. Verder worden de meeste uitvoerders getraind met het oog op modern jongerenwerk.</p>	😊
2a. (Door)ontwikkeling transitie Jeugdzorg.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Om de transitie Jeugdzorg per 2015 in werking te laten treden, is intensief samengewerkt met alle zorgaanbieders, partners in de basisinfrastructuur en de gemeenten in de regio van Haarlem. Hiertoe zijn veel bijeenkomsten georganiseerd met betrokken partners, is kennis en kunde met elkaar gedeeld en zijn ervaringen opgedaan in pilots, zoals die van de coaches van CJG en bij Olympia om de Pedagogische Civil Society te versterken. In deze pilot bij de jeugd tak van Voetbalvereniging Olympia in Haarlem werken Sport Support en het CJG samen met het (jeugd)bestuur, trainers, coaches, ouders, clubleden en vrijwilligers aan een veilige omgeving voor iedereen binnen de voetbalclub Olympia door bestaande problemen gericht aan te pakken.</p> <p>Het Regionale Transitiearrangement en het lokale Beleidskader Jeugdzorg zijn vastgesteld. Hierbij zijn de participatieraad en alle cliëntenraden van zorgaanbieders betrokken. Gestart is met het regionale project Toegang om de functie als gemeente per 1 januari 2015 van bureau Jeugdzorg over te nemen.</p>	😊

Prestatie		2013
2b. Verhogen effectiviteit Centra voor Jeugd en Gezin.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er is gestart met verandering van de structuur van de CJG, om beter in te spelen op de ontwikkelingen vanuit de transitie. Voorbereidingen om een mobiele website van het CJG te realiseren zijn getroffen. De aanzet om cliënttevredenheid te meten is gedaan. Door uitbreiding van het aantal CJG-coaches hebben zij gezinnen ondersteund, waardoor sprake is van een afnemend vraag naar specialistische zorg.</p> <p>De opvoedspreekuren worden meer flexibel ingezet, zodat het aanbod beter aansluit op de vraag.</p> <p>Het aantal bezoekers aan het (digitale) CJG is hoger dan verwacht door de resultaten van ingezette maatregelen, zoals voorlichting, regionaal gebruik van de website, gebruik van sociale media en een uitgebreider programma Week van de Opvoeding.</p> <p>Op regionaal niveau is gekozen voor het volg- en registratiesysteem MensCentraal. Voorbereidingen voor de implementatie van dit systeem zijn gestart. Vanuit de sociale wijkteams wordt door de CJG-coaches gewerkt met het MensCentraal.</p>	😊
2c. Verstrekken vroeg signalering risico's jeugd en individuele hulpverlening.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er zijn 16 nieuwe organisaties aangesloten op de Verwijsindex risicjongeren (VIR). Door een groter toezicht door de regio-coördinatoren op de processen, aanpassingen in het systeem, werven van nieuwe convenant partners, periodieke rapportages over de voortgang, ontwikkeling en werking van de VIR, zijn de uitvoerende organisaties gewezen op het belang van het gebruik van de verwijsindex. Dit heeft geleid tot een verhoging van 25% meer signalen in de VIR. Het gebruik van de VIR is gestegen van 3319 naar 4162 signalen in 2013.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Gemiddeld aantal bezoekers per week bij de jongerenwebsites (www.stad-haarlem.nl, www.inhaarlemkanalles.nl)	150 (2008)	200 (2009) 220 (2010) 1.000 (2011) 1.000 (2012)	1.100	1.100	STAD Haarlem
1b/c. Gemiddeld aantal uur per week dat jongeren gebruik kunnen maken van het aanbod Sociaal Cultureel Werk Jeugd	65 (2009)	70 (2010) 113 (2011) 116 (2012)	105	116	Jaarverslagen/ prestatieplannen
2b. Gemiddeld aantal bezoekers per week aan het (digitale) Centra Jeugd en Gezin	150 (2009)	500 (2010) 825 (2011) 1040(2012)	750	950	Stadsbibliotheek en JGZ
2c. Aantal samenwerkingspartners die aangesloten zijn op de Verwijsindex Risico's Jeugdigen	12 (2009)	15 (2010) 28 (2011) 40 (2012)	40	56	Gemeentelijke administratie

Beleidsveld 4.2 Onderwijs

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
<p>1. Meer ontwikkelingskansen voorschools, op school en naschools.</p>	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Om de onderwijsachterstanden te verminderen is de uitvoering van het beleid voor- en vroegschoolse educatie (VVE) gecontinueerd. In het kader van de gemaakte bestuursafspraken tussen de gemeente Haarlem en het ministerie van OCW zijn in samenwerking met de VVE-uitvoerders (schoolbesturen, JGZ en besturen voorschoolse VVE-instellingen) activiteiten georganiseerd om de kwaliteit van de beroepskrachten en hun organisatie, ouderbetrokkenheid en ontwikkelingskansen voor het jonge kind verder te versterken. Op 26 VVE-peuterspeelzalen en 4 kinderdagverblijven zijn integrale VVE-programma's uitgevoerd.</p> <p>Hiernaast is het aantal schakelklassen met taalvoorzieningen in het basisonderwijs van vier naar twaalf uitgebreid, waaronder de regionale voorziening de Internationale Taalklas voor anderstalige leerlingen. Deze schakelklassen dragen bij aan het vergroten van de ontwikkelingskansen voor leerlingen op de basisschool.</p> <p>Met betrekking tot de School-in-de-Wijk (Brede Schoolontwikkeling) hebben 50 tot 60 activiteiten in de verschillende stadsdelen plaatsgevonden. Zo werden voorlichting over social media en schaken in het kader van naschoolse activiteiten gegeven. Ook is het project 'Ik leer' uitgevoerd, waarbij een leerling een rugzakje krijgt om samen met een ander kind hiermee te spelen. Basis hiervoor is de uitvoeringsregeling dat in overleg met partners van het Jeugdbeleid geformuleerd is om de Brede school ontwikkeling te stimuleren.</p>	<p>😊</p>
<p>2. Meer startkwalificaties en minder verzuim en schooluitval.</p>	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>In het kader van de leerplichtwet en het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten (RMC) worden jongeren geregistreerd die het onderwijs zonder een startkwalificatie (minimaal een HAVO of MBO niveau 2 diploma) verlaten. Er is ruim 43,2% vermindering van nieuwe voortijdig schoolverlaters bereikt ten opzichte van het schooljaar 2011-2012.</p> <p>Van de 1569 RMC jeugdigen (in de leeftijdscategorie van 18 tot 23 jaar) zijn in het schooljaar 2012-2013 totaal 731 (47%) herplaatst naar scholing of leerwerktraject.</p> <p>Onder de preventieve aanpak voerden leerplichtambtenaren en RMC trajectbegeleiders gesprekken op alle scholen van Voortgezet Onderwijs en op alle locaties van het MBO in de in de regio Zuid- en Midden-Kennemerland. Scholen hebben positief gereageerd op het organiseren van deze gesprekken, aangezien zij merken dat jongeren door deze aanpak weer deelnemen aan het onderwijsprogramma.</p> <p>In het kader van de invoering van het passend onderwijs in het voortgezet onderwijs per 1 augustus 2014 zijn voorbereidingen voor de aansluiting tussen het regulier voortgezet onderwijs en Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs getroffen om zoveel mogelijk leerlingen toe te leiden naar een startkwalificatie. De streefwaarde was dat over het schooljaar 2012-2013 het percentage voortijdig schoolverlaters is verminderd met 25% ten opzichte van het peiljaar 2011-2012. Het effect van de beschreven ingezette maatregelen in het kader van VSV zorgde voor een grotere vermindering van voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2012-2013 met 43%.</p>	<p>😊</p>

3. Voldoende aanbod goed onderhouden onderwijshuisvesting.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) is in uitvoering. Het SHO heeft in 2013 bijgedragen aan voldoende aanbod van goed onderhouden schoolgebouwen en een evenwichtige spreiding van scholen over de stad. Hiertoe hebben de uitbreidingen en aanpassingen van verschillende scholen plaatsgevonden en is tot de verhuizing van Al Ikhlâas naar het Spijkerboorpad besloten.</p>	😊
--	---	---

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage VVE-geïndiceerde peuters dat deelneemt aan Voorschoolse Educatie in peuterspeelzalen en kinderopvang.	54% (2009)	61% (2010) 65% (2011) 73% (2012)	75%	73%	Jaarverslagen voorschoolse instellingen
2. Percentage vermindering aantal voortijdig schoolverlaters (VSV) t.o.v. de nulmeting.	1036 nieuwe vsv-ers ¹ (2011-2012)	1036 nieuwe vsv-ers (2011-2012)	25%	43% (2012-2013)	Ministerie OCW
2. Slagingspercentage van de deelnemers van het voortgezet algemeen volwassenen onderwijs (VAVO).	60% (2009)	70% (2010) 70% (2011) 70% (2012)	75%	75%	Ministerie OCW is verantwoordelijk i.v.m. rechtstreekse financiering

¹ Met ingang van schooljaar 2012-2013 is door de rijksoverheid een nieuwe meetsystematiek ingevoerd. Door gewijzigde rijksregelgeving is sprake van een nieuwe nulmeting schooljaar 2011-2012.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Aanbieden en stimuleren deelname voor- en vroegschoolse educatie.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Om het VVE-aanbod voor doelgroepkinderen op peuterspeelzalen en kinderdagverblijven te realiseren is een aantal maatregelen getroffen om de kwaliteit van de beroepskrachten en hun organisatie te versterken. Zo hebben beroepskrachten een taaltoets gedaan en volgden zij een taalcursus om te voldoen aan de gestelde VVE-taalnorm. Er is sprake van een kwalitatief hoogwaardig VVE-aanbod. De Inspectie voor het Onderwijs heeft haar waardering over de uitvoering van het meerjarenbeleidsplan OKE en de Bestuursafspraken OKE/VVE geuit.</p> <p>Om deelname aan genoemd VVE-aanbod te stimuleren is het toeleidingsproces met alle extern betrokken partners geëvalueerd. Extra aandacht is gegeven aan het afstemmen van het aanbod van de diverse toeleidende activiteiten en het opstellen van een monitor over het bereik van de VVE-doelgroep. Deelname aan VVE wordt gestimuleerd door onder meer de consultatiebureaus, de speelgroepen, Stapprogramma's, wijkcontactvrouwen, HomeStart en de peuterspeelzalen.</p>	😊
1b. Continueren en uitbreiden schakelklassen taalvoorzieningen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Met ingang van schooljaar 2012-2013 is het aantal schakelklassen in het basisonderwijs uitgebreid van vier naar twaalf. Het doel is om leerlingen met een achterstand in taalontwikkeling de mogelijkheid te bieden de Nederlandse taal te beheersen. Inclusief de Internationale Taalklas volgden 216 leerlingen onderwijs in deze schakelklassen.</p> <p>In de zomer van 2013 heeft, in samenwerking met alle schoolbesturen voor primair onderwijs, een pilot Zomerschool plaatsgevonden. Aan deze zomerschool hebben 15 leerlingen gedurende één week taalonderwijs gevolgd. Deze pilot is door de Kinderuniversiteit Haarlem uitgevoerd. Op basis van de positieve ervaringen zijn, in samenwerking met alle schoolbesturen, de voorbereidingen voor de zomerschool 2014 gestart.</p>	😊

Prestatie		2013
1c. Continueren Brede Schoolontwikkeling.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Om een kwaliteitsimpuls aan de School-in-de-Wijk aanpak te geven zijn, op basis van de nieuwe uitvoeringsregeling, 11 aanvragen van samenwerkende organisaties gehonoreerd uit het School-in-de-Wijk fonds. Activiteiten, vallend onder deze aanvragen zijn uitgevoerd, zoals toneelvoorstellingen, voorlichting over social media en 'Bij elkaar spelen'. Ook zijn kookworkshops georganiseerd. Hiernaast is sprake van extra sportaanbod geweest, hebben kinderen een kinderpersburo gevormd en konden zij meedoen aan de activiteiten van het Muzieklab. Voorbereidingen voor activiteiten van School-in-de-Wijk 2014 zijn getroffen, waaronder het indienen van nieuwe aanvragen.</p>	😊
2a. Continueren 'Verminderen voortijdige schooluitval'.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het meerjarenbeleidplan VSV 2011 -2014 en de aanvullende maatregelen in het VSV-programmaregeling 2013-2015 zijn uitgevoerd. Het VSV-convenant 2013-2015 is hiervoor met de schoolbesturen en het Ministerie OCW afgesloten. Op alle scholen voor voortgezet onderwijs zijn trajectgroepen ingevoerd, waarin leerlingen extra leer- en zorgondersteuning krijgen. Op het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO) zijn trajectcoaches benoemd, die leerlingen met multi-problematiek extra begeleiding bieden.</p> <p>Hiernaast zijn preventieve gesprekken op de scholen voor voortgezet onderwijs en het Middelbaar Beroepsonderwijs door het team leerplicht/RMC gerealiseerd. Voorts hebben de mentorenprojecten en schoolmaatschappelijk werk plaatsgevonden. Ook is een belteam in het kader van de zomeractie ingezet en zijn extra huisbezoeken afgelegd om leerlingen weer terug naar school te begeleiden. Inzet van jobcoaches op het MBO heeft geleid tot plaatsing van 46 leerlingen extra op leerwerkplekken.</p> <p>Door deze maatregelen is de vermindering van de VSV'ers ten opzichte van het peiljaar 2011-2012, conform de (voorlopige) gegevens van de rijksoverheid, ruim 25%. Hiermee is het streefcijfer ruimschoots gehaald.</p> <p>Een aantal leerlingen heeft geen startkwalificatie gehaald. Redenen hiervoor zijn het reeds hebben van een arbeidsplaats of het verkeren in een multi-problematische situatie.</p> <p>De pilot passend onderwijs in het basisonderwijs is per schooljaar 2013-2014 van start gegaan. Voorbereidingen voor de invoering van het passend onderwijs in het voortgezet onderwijs per augustus 2014 zijn getroffen. Samen met de schoolbesturen is, in het kader van de Regionale en Lokale Educatieve Agenda's gewerkt aan een doorgaande lijn van VMBO naar MBO en VMBO-t naar HAVO.</p>	😊
2b. Versterken samenwerking (beroeps)onderwijs, werkgevers en gemeente.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Ten aanzien van de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt is de samenwerking tussen het beroepsonderwijs, de werkgevers en de gemeente versterkt. Dit heeft er bijvoorbeeld voor gezorgd dat een jobcoachteam op het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO) is ingezet, dat leerlingen die dreigen uit te vallen, naar een stage- of leerwerkplaats worden begeleid en geplaatst. Ondanks de slechtere economische situatie heeft in 48 gevallen een succesvolle match plaatsgevonden.</p>	😊
2c. Inzetten gesprekken op alle scholen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Onder de preventieve aanpak voerden leerplichtambtenaren en RMC traject-begeleiders gesprekken op alle scholen voor voortgezet onderwijs en alle locaties van het MBO, waardoor het schoolverzuim en de voortijdige schooluitval met ruim 25% is verminderd en 60% minder leerlingen van school verzuimt. De gesprekken zijn geëvalueerd met de scholen met een positief resultaat.</p>	😊

Prestatie		2013
3a. Realiseren voldoende goed onderhouden schoolgebouwen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) is in overleg met de schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs uitgevoerd. De beschikbare capaciteit van de schoolgebouwen is goed benut door de uitvoering van de regeling 'aanmelding en toelating Voortgezet Onderwijs'.</p> <p>Vorbereidingen voor aanpassing van de programmalijn Schalkwijk, als onderdeel van het SHO, zijn genomen. Aanpassing is noodzakelijk door de veranderende economische situatie waardoor minder huizen worden gebouwd.</p> <p>Besluitvorming heeft plaatsgevonden over de uitbreidingen van de scholen De Cirkel en De Wilgenhoek. De verhuizing van de basisschool Al Ikhlasa naar het Spijkerboorpad is vastgesteld. De basisschool ML King en de speciale school voor basisonderwijs Hildebrand gaan samen verder in een klimaat neutraal schoolgebouw.</p> <p>Ook hebben aanpassingen van de speciale school voor basisonderwijs De Trapeze en de uitbreiding van de Emmaschool, De Wilgenhoek en Daaf Geluk plaatsgevonden.</p>	😊
3b. Realiseren evenwichtige spreiding van onderwijsgebouwen over de stad.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) wordt uitgevoerd. Een evenwichtige spreiding van schoolgebouwen over de stad is een doelstelling van het SHO en is uitgevoerd.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Percentage beschikbare plaatsen doelgroepkinderen Voorschoolse Educatie	52% (2007)	71% (2009) 75% (2010) 83% (2011)	100%	100%	SSP en Haarlem Effect
1b. Aantal leerlingen schakelklassen met taalvoorziening	30 (2007)	99 (2009) 99 (2010) 99 (2011) 212 (2012)	180	216 ¹	Schoolbesturen en gemeentelijke registratie
1c. Het aantal brede scholen	3 (2005)	25 (2009) 25 (2010) 25 (2011) 28 (2012)	25	26	Gemeentelijke administratie
2c. Het aantal scholen met spreekuren leerplicht	4 (2011)	4 (2011) 9 (2012)	9 VO scholen en alle MBO locaties	9 VO scholen en alle MBO locaties	Gemeentelijke registratie

¹ Het aantal schakelklassen is uitgebreid, waardoor het aantal leerlingen hoger is dan de genoemde streefwaarde.

Beleidsveld 4.3 Sport

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Hogere deelname breedtesport.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het percentage Haarlemmers dat regelmatig (minstens 1 keer per twee weken) sport loopt gestaag op. Sinds 2006, het jaar waarin gestart is met het meten van regelmatig sporten door Haarlemmers, is dit percentage met 10% toegenomen. In 2013 geeft van de Haarlemmers, die ouder dan 15 jaar zijn, 65% aan regelmatig te sporten.</p>	😊
2. Ondersteuning kernsporten.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Sportverenigingen zijn ondersteund op het terrein van het behalen van ambities, versterken van beleid en de uitvoering van talentontwikkeling. Deze ondersteuning betrof ondersteuning van trainingskampen en workshops met betrekking tot begeleiding van sporttalenten door sportverenigingen. Ook werden sporttalenten ondersteund in de vorm van mentale training, advisering naar werk en aanbieden van huisvesting.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Het heeft echter niet geleid tot een verhoging van de deelname aan kernsporten. Door voortzetting van bestaande beleidsmaatregelen is het aantal sporttalenten, dat gebruik maakt van ondersteunende activiteiten, ten opzichte van 2012 gelijk gebleven.</p>	😐
3. Voldoende goed onderhouden sportaccommodaties.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Er is voldoende aanbod van sportaccommodaties voor binnen- en buitensport. Er is geïnvesteerd in de nieuwbouw, vervanging en renovatie van sportvelden en kleedaccommodaties met de beschikbare middelen uit het Investeringsplan.</p> <p>Als vervolg op de Strategische Visie Sportaccommodaties zijn in het Beleidsuitvoeringsplan Sportaccommodaties 2013-2018 (BUPS) de beleidskeuzes met betrekking tot de eigendomssituatie van de sportaccommodaties en de tariefstructuur vastgelegd. In samenwerking met de sportverenigingen hebben voorbereidingen met betrekking tot de invoering van de kostprijs gerelateerde tariefstructuur plaatsgevonden.</p> <p>Tevens is in het BUPS het stimuleren en uitbreiden van multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties als actiepunt opgenomen.</p>	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers (> 15 jr) dat regelmatig sport (minstens 1x per 2 weken)	55% (2006)	56% (2007) 56% (2008) 59% (2009) 61% (2010) 62% (2011) 63% (2012)	63%	65%	Omnibusonderzoek
1. Percentage leerlingen die met zwemdiploma-A de basisschool verlaat	88% (2011)	88% (2011) 94% (2012)	90%	95%	VSG-monitor
2. Aantal sport-talenten dat gebruik maakt van ondersteunende activiteiten	60 (2009)	105 (2010) 180 (2011) 95 (2012)	120	95	Jaarverslag Stichting Topsport Kennemerland

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Continueren aanbod combinatiefunctionarissen.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het aanbod van de 19,3 combinatiefunctionarissen is gecontinueerd, waardoor er meer sport- en cultuuraanbod in het onderwijs, de naschoolse opvang in de wijken en bij de sportverenigingen is gerealiseerd. Combinatiefunctionarissen van Sportsupport verzorgden een aanbod voor bewegingsonderwijs, sportbuurtwerk en ondersteuning voor sportverenigingen.</p> <p>Combinatiefunctionarissen bij SRO voerden schoolzwemmen uit en bij Stichting Hart waren zij werkzaam voor de uitvoering van een cultuuraanbod op basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs. Stichting Sint BAVO verzorgde met de inzet van combinatiefunctionarissen en in samenwerking met Olympia, een sportaanbod op haar scholen.</p> <p>Naast het aanbod van de combinatiefunctionarissen op het gebied van sport en cultuur is ook een uitbreiding van de regeling gerealiseerd met 3,8 fte onder de naam buurtsportcoaches. Deze buurtsportcoaches zijn ingezet om een ruimer aanbod te creëren voor ouderen en op het gebied van aangepast sporten.</p> <p>In totaal wordt in het kader van de rijksregeling 'Brede impuls combinatiefuncties' 23,1 fte ingezet in Haarlem.</p>	😊
1b. Ondersteunen en faciliteren sportverenigingen.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>In het kader van ondersteuning van sportverenigingen heeft Sportsupport een aanbod van verschillende cursussen en workshops aangeboden met thema's over ledenwerving, een veilig sportklimaat, aanvragen van subsidie, vrijwilligers, financiën en schrijven van een beleidsplan. Deze cursussen en workshops zijn goed bezocht. Ook zijn vergaderingen voor sportbestuurders over het sportaccommodatiebeleid georganiseerd en is mede met de inzet van een provinciale subsidie het project Meer Vrijwilligers in Kortere Tijd aangeboden. Dit project heeft - in het kader van het vitaliseren van verenigingen - tot een toename van gemiddeld 33 nieuwe vrijwilligers bij de sportverenigingen geleid.</p>	😊
1c. Uitvoeren nieuw schoolzwemprogramma.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het schoolzwemprogramma als onderdeel van het bewegingsonderwijs, dat in samenwerking met de schoolbesturen voor het primair onderwijs en SRO in 2012 is ontwikkeld, is gecontinueerd. Dit programma is uitgevoerd op 24 (speciale) basisscholen. Kinderen van de groepen 6,7 of 8 deden mee aan drie lesmodules met aandacht voor sport- en spelelementen, survival en veiligheid. Van de kinderen zonder diploma heeft 82% (34 kinderen) tijdens de zwemgymles zijn of haar diploma A behaald. Hiernaast zijn nog extra 'vangnet' lessen aangeboden om kinderen na schooltijd alsnog de kans te geven hun diploma te halen.</p>	😊
2a. Faciliteren (kern-)sport infrastructuur.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>Kenamju, Kinheim, Sparks, Bato en Duiwijkstra hebben financiële ondersteuning gekregen. Ook zijn de clubs op het gebied van advies over technisch kader ondersteund. Er zijn zeven workshops georganiseerd op grond van vraag van verenigingen: drie voor clubs, één voor coaches en drie voor talenten. Daarnaast is de Baseball Academy ondersteund, zowel financieel als op het gebied van het behalen van ambities, versterken van beleid en de uitvoering van talentontwikkeling.</p>	😊

Prestatie		2013
2b. Faciliteren talentontwikkeling.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 zijn alle bestaande faciliteiten gebruikt door topsporters en talenten, via de club of direct met de uitvoerende organisatie. Zo is gebruik gemaakt van juridisch advies over ‘goed werkgeverschap’ (contracten met coaches), videoanalyses, trainingskampondersteuning en sponsorovereenkomsten. Drie topsporters zijn in contact met Randstad gebracht voor het zoeken van passend en flexibel werk. En werd mentale ondersteuning van talenten van turnvereniging BATO geregeld.</p> <p>Hiernaast is een nieuwe regeling met Wooncoöperatie Ymere gerealiseerd om sporters op kortere termijn huisvesting aan te bieden. Van deze tijdelijke huisvestingregelingen is door acht sporters gebruik gemaakt.</p> <p>In totaal zijn 320 sporters via deze faciliteiten bereikt; 95 daarvan vallen in de categorie talent, de overigen in topsporter.</p>	😊
2c. Faciliteren kernsport evenementen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Voor de kernsportevenementen Haarlemse Honkbalweek 2014 en WK Softbal 2014 zijn voorbereidingen in 2013 getroffen.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Er zijn geen kernsportevenementen in 2013 georganiseerd.</p>	😐
3a. Zorgen voor voldoende aanbod goed onderhouden sportaccommodaties.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Met de in 2013 beschikbaar gestelde kredieten uit het Investeringsplan zijn kunst- en natuurgrasvelden gerenoveerd en trainingsveldverlichting vervangen. Ook zijn voorbereidingen getroffen voor de nieuwbouw van vier kleedkamers, de scheidsrechtersruimte en massageruimte op het atletiekcomplex Pim Mulier. Zes kleedkamers voor HC Saxenburg, twee kleedkamers voor de Haarlemse kanovereniging en vier kleedkamers en twee scheidsrechtersruimten voor DSS zijn gerealiseerd. Hiernaast is op basis van een nulmeting van het conditieniveau van de kleedkamers inzicht verkregen wat nodig is om de accommodaties op normniveau drie (sober en doelmatig) te krijgen. Op basis hiervan zijn voor de buitensport de meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) uitgewerkt en per jaar geactualiseerd.</p> <p>Voor de binnensport is het MJOP's gereed en is er gestart met de vertaling hiervan op jaarbasis.</p>	😊
3b. invoeren tariefsdifferentiatie.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Omdat het tarievenstelsel uit 1993 dateerde was deze aan herziening toe, mede gelet op ‘nieuwe’ faciliteiten en een andere kostenverhouding van bijvoorbeeld kunstgras. In het Beleidsuitvoeringsplan Sportaccommodaties 2013-2018 is besloten over te gaan op een kostprijs gerelateerd model voor vaststelling van de huurprijs van veld- en kleedaccommodatie en voor differentiatie hierin. Tariefdifferentiatie geschiedt naar de soort sport, het gebruiksoppervlak en de kosten van aanleg en het onderhoud van de velden. Dit betekent dat het huurtarief wordt gebaseerd op de totale kostprijs van de door de verenigingen gehuurde velden en kleedkamers.</p>	😊
3c. Stimuleren multifunctioneel gebruik sportaccommodaties.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In het Beleidsuitvoeringsplan Sportaccommodaties 2013-2018 is het stimuleren en uitbreiden van multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties bij nieuwbouw en renovatie opgenomen. Verenigingen combineren het sportgebruik van hun complex met naschoolse opvang en schoolsport. Voorbeelden hiervan zijn de voetbalverenigingen EDO en Geel-Wit.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Aantal combinatie-functionarissen (in fte).	10,3 (2009)	10,3 (2010) 11,8 (2011) 19,3 (2012)	19,3	23,1	Jaarverslagen SportSupport en School in de Wijk
1a. Aantal deelnemers sportstimulerings-activiteiten die mede vanuit de gemeente worden geïnitieerd.	15.500 (2009)	16.000 (2010) 14.000 (2011) 17.500 (2012)	12.500	23.000 ¹	Jaarverslag SportSupport en gemeentelijke registratie
1a. Aantal kinderen 6-12 jaar dat deelneemt aan sportlessen met de JeugdSportPas.	1.565 (2008)	1.600 (2009) 1.653 (2010) 1.756 (2011) 2.034 (2012)	1.600	1.809 ² (schooljaar 2012/2013)	Jaarverslag SportSupport
2a. Aantal workshops en bijeenkomsten voor verenigingen en sporttalenten.	5 (2010)	5 (2010) 5 (2011) 5 (2012)	5	7	Jaarverslag Stichting Topsport Kennemerland
2b. Het aantal sporttalenten dat gebruik maakt van voorzieningen (waaronder huisvesting en scholing).	0 (2009)	20 (2010) 18 (2011) 25 (2012)	22	21	Jaarverslag Stichting Topsport Kennemerland
3. Het aantal sportaccommodaties met multifunctioneel gebruik.	4 (2011)	4 (2011) 5 (2012)	6	6	Gemeentelijke registratie, Jaarverslag SRO

¹ Het gerealiseerde aantal deelnemers betreft het aantal deelnemers, dat aan een sportstimulerings-activiteit heeft deelgenomen. Dit aantal geeft niet per definitie unieke deelnemers aan.

² Door gerichte voorlichting over de sportlessen met de JeugdSportPas is de realisatiewaarde hoger dan de streefwaarde.

Beleidsvelden financieel

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Beleids- veld	Programma 4 Jeugd Onderwijs en Sport	Rekening 2012	2013		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
4.1	Jeugd	9.898	10.354	13.668	13.859
4.2	Onderwijs	27.903	22.367	23.278	23.755
4.3	Sport	12.053	10.695	10.631	10.565
Totaal lasten		49.854	43.416	47.577	48.179
<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
4.1	Jeugd	1.269	4.967	4.571	4.992
4.2	Onderwijs	4.054	1.522	2.698	3.161
4.3	Sport	219	52	96	71
Totaal baten		5.542	6.541	7.365	8.224
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		44.312	36.875	40.212	39.955
Toevoeging aan reserves		636	190	555	555
Onttrekking aan reserves		2.025	544	230	230
Saldo inclusief mutaties reserves		42.923	36.521	40.537	40.280

Analyse saldo programma 4

Het programma Jeugd, Onderwijs en Sport sluit met een nadelig saldo van € 40,3 miljoen. Dit is € 0,3 miljoen voordeliger dan het geraamde saldo.

(bedragen x € 1.000)

4.1 Jeugd	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	10.354	n	

(bedragen x € 1.000)

4.1 Jeugd	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	13.668	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 3.315.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Het budget Centra Jeugd en Gezin structureel te verhogen met van € 3.974.000, waarvan € 3.632.000 vanuit programma 10 (DU) en € 342.000 vanuit programma 3 Volksgezondheid.Het budget voor Zwerfjongeren is met € 1.314.000 structureel overgeheveld vanuit programma's 3 en 7.Het budget voor Onderwijsachterstandenbeleid met € 565.000 te verhogen (zie ook baten).Het budget ten behoeve van de specifieke uitkering "bestuursafspraken OKE/VVE met € 974.000 te verlagen (zie ook baten).Het budget Peuterspeelzaalwerk voor € 1.669.000 vrij te laten vallen aangezien deze taken met rijksmiddelen gefinancierd zijn (OAB).Het budget met € 105.000 te verhogen middels diverse kleinere mutaties < € 100.000.
Jaarrekening 2013	13.859	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 191.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">Er is een nabetaling van € 131.000 gedaan aan Perspectief Leerwerkbedrijven n.a.v. de eindafrekening van de ESF subsidie voor de periode 2011-2012 door het Agentschap. Het exacte bedrag is op 5 december ontvangen en hierdoor kon de begroting niet worden bijgesteld. zie ook baten (neutraal).Overige mutaties < € 100.000 hogere lasten van in totaal € 60.000.
Resultaat op lasten	191	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	4.967	v	
Bijgestelde Begroting 2013	4.571	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 396.000 verlaagd: <ul style="list-style-type: none">Het budget voor Onderwijsachterstandenbeleid met € 565.000 verhoogd (zie lasten)Het budget ten behoeve van de specifieke uitkering "bestuursafspraken OKE/VVE" met € 974.000 te verlagen (zie lasten)Het budget met € 13.000 te verhogen middels diverse kleinere mutaties.

(bedragen x € 1.000)

4.1 Jeugd	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	4.992	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 421.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">• Er is een eindafrekening van € 131.000 ontvangen n.a.v. de eindafrekening van de ESF subsidie voor de periode 2011-2012 door het Agentschap. Het exacte bedrag is op 5 december ontvangen en hierdoor kon de begroting niet worden bijgesteld. zie ook lasten (neutraal).• Door extra inzet zijn in 2013 voor het eerst financiële bijdragen van de regiogemeenten die gebruik maken van de opvang van zwerfjongeren ter hoogte van € 140.000 geïnd..Hiermee is eerder geen rekening gehouden. Dit betreft een structurele verhoging van de baten.• Overige mutaties < € 100.000 hogere baten van in totaal € 150.000.
Resultaat op baten	421	v	

(bedragen x € 1.000)

4.2 Onderwijs	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	22.367	n	

(bedragen x € 1.000)

4.2 Onderwijs	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	23.278	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 911.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">• Het budget voor onderwijshuisvesting is met € 807.000 verhoogd om knelpunten weg te werken.• Het budget voor de dekking van de OZB voor scholen is structureel verhoogd met € 382.000• Het budget is met € 334.000 verhoogd om de afschrijving van de boekwaarde van het gesloopte schoolgebouw M. Nijhofflaan te dekken (zie ook baten).• Het budget voor VSV / Kwalificatieplicht is met € 330.000 verhoogd omdat hiervoor extra middelen door het Rijk beschikbaar zijn gesteld (zie ook baten).• Het budget van € 615.000 ten behoeve van Beleid Wet Educatie en Beroepsonderwijs is verhoogd. (overheveling vanuit programma 7, zie ook baten).• Het budget voor interne uren is met € 150.000 verlaagd door neutrale verschuiving tussen beleidsvelden.• Het budget voor kapitaalslasten is met € 1.066.000 verlaagd in verband met actualisatie van het investeringsprogramma.• In verband met de overdracht van de scholen Floris van Adrichemlaan, Terschellingpad en Korte Verspronckweg is het budget met € 149.000 verlaagd en overgeheveld naar programma 5.• Het budget voor combinatiefunctie van € 185.000 is structureel verlaagd omdat de resultaatverplichtingen naar het Rijk binnen de huidige subsidieafspraken zijn opgenomen.• Het budget is met € 7.000 verlaagd middels diverse kleinere mutaties (< 100.000).
Jaarrekening 2013	23.755	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 477.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">• De afwikkeling van de brandschade van de Albert Schweitzerschool ter hoogte van € 252.000 heeft in december op Programma 4 (in plaats van Programma 10) plaats gevonden. Hier is eerder geen rekening mee gehouden. (zie ook baten).• Er zijn voor € 149.000 meer interne uren op dit beleidsveld geschreven. Dit nadeel wordt gecompenseerd door de doorberekening van uren (zie baten).• Overige mutaties < € 100.000 hogere lasten van in totaal € 76.000.
Resultaat op lasten	477	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	1.522	v	

(bedragen x € 1.000)

4.2 Onderwijs	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	2.698	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 1.176.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Het budget met € 334.000 te verhogen om de afschrijving van de boekwaarde van het gesloopte schoolgebouw M. Nijhofflaan te dekken (zie ook lasten).Het budget voor VSV / Kwalificatieplicht met € 330.000 te verhogen omdat hiervoor extra middelen door het Rijk beschikbaar zijn gesteld (zie ook lasten).Het budget van € 615.000 ten behoeve van Beleid Wet Educatie en Beroepsonderwijs te verhogen (overheveling vanuit programma 7, zie ook lasten).Het budget met € 103.000 te verlagen middels diverse kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	3.161	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 463.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">Voor de afwikkeling van de brandschade aan de Albert Schweitzerschool is een bedrag uitgekeerd ter hoogte van de schade van € 252.000 (zie ook lasten).Voor € 247000 aan interne uren op dit beleidsveld zijn gecompenseerd vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Carel.Overige mutaties < € 100.000 hogere lasten van in totaal € 76.000.
Resultaat op baten	463	v	

(bedragen x € 1.000)

4.3 Sport	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	10.695	n	
Bijgestelde Begroting 2013	10.631	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 64.000 verlaagd: <ul style="list-style-type: none">Het budget met € 64.000 te verlagen middels diverse kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	10.565	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 66.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 66.000.
Resultaat op lasten	66	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	52	v	
Bijgestelde Begroting 2013	96	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 44.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Het budget met € 44.000 te verhogen middels diverse kleinere mutaties.

(bedragen x € 1.000)

4.3 Sport	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	71	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 25.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">• Overige mutaties < € 100.000 lagere baten van in totaal € 25.000.
Resultaat op baten	25	n	

(bedragen x € 1.000)

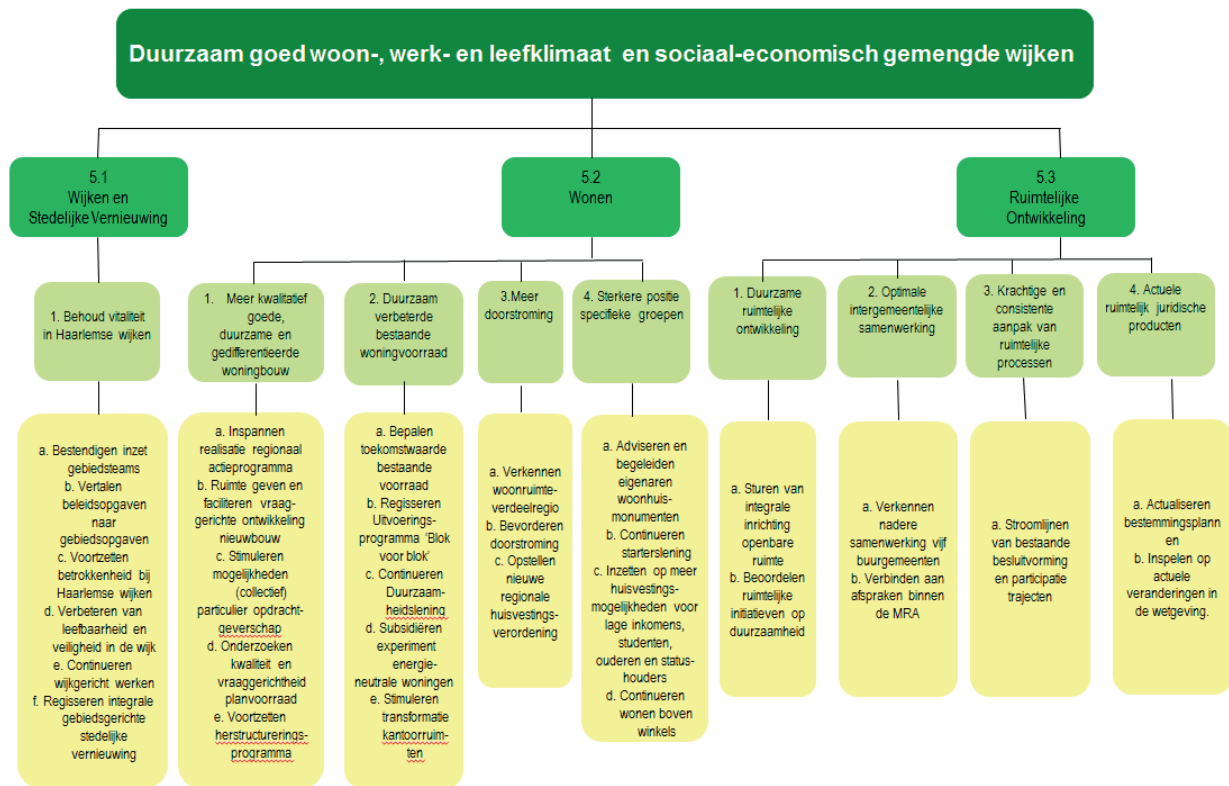
4 Jeugd, Onderwijs en Sport mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2013	190	n	
Bijgestelde Begroting 2013	555	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 360.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">• Het budget van € 272.000 ten behoeve van de compensatie sportverenigingen voor de kledacommodaties extra toe te voegen• Extra toevoegingen van in totaal € 88.000 middels diverse kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	555	n	
Resultaat toevoeging reserves	-		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2013	544	v	
Bijgestelde Begroting 2013	230	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 314.000 verlaagd: <ul style="list-style-type: none">• De onttrekking met € 544.000 te verlagen in verband met het opheffen van de bestemmingsreserves SHO en VMBO.• De onttrekking voor duurzame sportvoorzieningen met € 180.000 te verhogen. Hiervan is € 80.000 ingezet voor de compenserende maatregelen 2013.• Verlaging van onttrekkingen van in totaal € 50.000 middels diverse kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	230	v	
Resultaat onttrekking reserves	-		

Programma 5 Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling

Commissie	<i>Ontwikkeling</i>
(Coördinerende) Portefeuilles	<i>Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting</i>
Afdeling(en)	<i>Stadszaken en Gebiedsontwikkeling en beheer</i>

Programma 5: Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

In de doelstelling om Haarlem als aantrekkelijke woonstad te behouden en te versterken wordt vooral ingezet op de bereikbaarheid, de kwaliteit van de woon- en leefomgeving en economische groei. Ook in 2013 is ingezet op deze drie onderdelen.

Uit het Omnibusonderzoek blijkt dat op veel onderwerpen Haarlemmers vinden dat hun stad het goed doet; zo is de beleving van (auto- en OV) bereikbaarheid verbeterd en het rapportcijfer voor het eigen welzijn is hoger. Bijna één op de vijf Haarlemmers denkt dat hun buurt het afgelopen jaar vooruit is gegaan. Ondanks teruglopende investeringsbudgetten en bezuinigingen is de beleving van Haarlem als woonstad nog steeds positief. In de Atlas voor gemeenten 2013 staat Haarlem op een vijfde plaats (cijfers over 2012), een verbetering na de zevende plaats een jaar eerder.

In 2013 is het voorontwerp van de Structuurvisie Openbare Ruimte vastgesteld. Het definitieve document moet zorgen voor duidelijke keuzes in de openbare ruimte, waardoor gekrompen budgetten meer efficiënt kunnen worden ingezet. Ook in 2013 al is meer integraal gedacht over investeringen. Ook het gebiedsgericht werken heeft gezorgd voor een betere afstemming tussen projecten en dus tot een betere inzet van middelen. Hetzelfde geldt binnen een aantal beleidssectoren voor een goede samenwerking tussen de gemeenten in Zuid-Kennemerland.

Maatschappelijk effect	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
Percentage Haarlemmers dat denkt dat de buurt het afgelopen jaar vooruit is gegaan	23% (2005)	23% (2007) 16% (2009) 16% (2010) 20% (2011) 17% (2012)	20%	19%	Omnibusonderzoek

Beleidsveld 5.1 Wijken en Stedelijke Vernieuwing

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Meer vitaliteit in Haarlemse wijken.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Vanaf mei 2013 is het gebiedsgericht werken versterkt door het gebiedsgericht werken aan te sturen vanuit vijf gebiedsteams. De vijf gebiedsteams zijn verantwoordelijk voor het op peil houden, en daar waar nodig, verbeteren van de leefbaarheid in alle wijken. De zichtbare wijkgerichte aanpak en samenwerking vertalen zich in goede scores in het Omnibusonderzoek. Uit dat onderzoek blijkt onder meer dat in 2013 bijna één op de vijf Haarlemmers van mening is dat hun buurt het afgelopen jaar vooruit is gegaan. Dit is conform de streefwaarde. Het aandeel Haarlemmers dat actief meedoet aan het verbeteren van de leefbaarheid in hun buurt is met 28% constant gebleven.</p>	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2012	Realisatie 2012	Bron
1. Afwijking score ¹ Leefbaarometer Delftwijk t.o.v. landelijk gemiddelde	-10 (2008) Positief	-5 (2010) Positief	> -5	-4 Positief	Leefbaarometer Ministerie BZK
1. Afwijking score Leefbaarometer Zomerzone ² t.o.v. landelijk gemiddelde	-8 (2008) Matig positief	-5 (2010) Matig positief	> -5	-6 Matig positief	Leefbaarometer Ministerie BZK
1. Afwijking score Leefbaarometer Schalkwijk t.o.v. landelijk gemiddelde	-5 (2008) Matig positief	-4 (2010) Matig positief	> -4	-4 Matig positief	Leefbaarometer Ministerie BZK

¹ De score op de tweejaarlijkse Leefbaarometer (laatste gegevensdieren uit 2012) geeft aan of een gebied beter of slechter scoort dan het landelijk gemiddelde. De score is gebaseerd op een samengestelde score op 6 dimensies: woningvoorraad, publieke ruimte, voorzieningenniveau, bevolkingssamenstelling, sociale samenhang en veiligheid. De score in de tekst betreft de beoordeling van de leefbaarheid door het Ministerie van Binnenlandse Zaken op basis van een gewogen gemiddelde van scores op de 6 dimensies. De score in cijfers betreft het rekenkundig gemiddelde van scores op de 6 dimensies. Deze score kan een waarde tussen -50 (een grote negatieve afwijking) en +50 (een grote positieve afwijking) aannemen.

² De Zomerzone is niet als buurt opgenomen in de buurtindeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Daarom is een gemiddelde berekend voor de scores uit de Leefbaarometer voor de volgende buurten (CBS indeling): Oude Amsterdamsebuurt, Potgieterbuurt, Van Zeggelenbuurt, Slachthuisbuurt, Parkwijk en Zuiderpolder.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Betrokken zijn bij Haarlemse wijken.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>Leden van de gebiedsteams hebben zeer regelmatig gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers uit de wijken: wijkraden, bewonersgroepen of ondernemersverenigingen. Bestuurders hebben in hun stadsdeel structureel overleg met de wijkraden. Bestuurders zijn ook regelmatig aanwezig bij belangrijke mijlpalen in de wijk, bijvoorbeeld een eerste paal, een wijkevenement of de start van een wijkcontract</p>	😊
1b. Inzetten instrumenten aanpak problemen leefbaarheid en veiligheid.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>De beschikbare instrumenten (meldpunt, wijkgesprekken, gebiedsteams, website per stadsdeel, verbeteren participatie en communicatie bij voorbereiding fysieke projecten en ruimtelijke plannen) worden standaard ingezet. Het leefbaarheidsbudget is ingezet om initiatieven van bewonersgroepen voor kleine fysieke aanpassingen te faciliteren. Daar waar wijken meer betrokken willen worden bij leefbaarheid zijn wijkcontracten afgesloten.</p>	😊
1c. Continuëren wijkgericht werken.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>Vanaf mei 2013 is het gebiedsgericht werken versterkt door het gebiedsgericht werken aan te sturen vanuit vijf gebiedsteams. Het wijkgericht werken (van buiten naar binnen werken) is vooral zichtbaar bij wijkcontracten. Een wijkcontract is een vorm van actief burgerschap waarbij de wijk zelf bekijkt welke vragen er leven en wat de bewoners daar zelf aan kunnen bijdragen. Naast de gemeente zijn ook andere partners (corporaties, politie, welzijnsorganisaties) in beeld om een bijdrage te leveren aan de uitvoering van een wijkcontract. In 2013 zijn de wijkcontracten Parkwijk en Vondelkwartier afgerond en is een nieuw wijkcontract voor Meerwijk afgesloten. 2013 was het derde en laatste jaar van de wijkagenda voor het Rozenprieel</p>	😊

Prestatie		2013
<p>1d. Regisseren integrale gebiedsaanpak.</p>	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 is gestart met het maken van een integrale gebiedsopgave voor een periode van vier jaar (sociale, economische en fysieke opgave per gebied) en een integraal gebiedsprogramma voor het jaar 2014.</p> <p>Ter illustratie hieronder een selectie per stadsdeel van concrete bereikte resultaten.</p> <p>In de Zomerzone/Oost zijn grote vorderingen gemaakt als het om het beschikbaar komen van nieuwe woningen gaat. De bouw van eerste woningen aan de Schipholweg Zuidstrook was in 2013 in volle gang en worden in 2014 opgeleverd. De activiteiten die zullen leiden tot de start van het volgende bouwblok zijn eveneens in volle gang. De bouw van het Huis van Hendrik aan de Berlagelaan vordert gestaag. De nieuwbouw van de Maarten Luther Kingschool aan het van Zeggelenplein is gestart. De woningen aan het Peltenburg terrein zijn deels in gebruik genomen. In de Amsterdamse buurten is gewerkt aan nieuwbouw op het Drilsmalein. De planontwikkeling voor grootschalige renovatie aan het Hof van Egmond is in 2013 afgerond. Ook in Bavodorp wordt gewerkt aan grootschalige renovatie.</p> <p>Op het sociaal vlak is veel gebeurd; zo is er met behulp van preventiegelden voor Haarlem Oost een buurtbedrijf gestart dat een belangrijke rol vervult om bewoners uit Haarlem Oost aan werk te helpen. Daarnaast is het sociaal wijkteam voor de wijken Slachthuisbuurt en Parkwijk van start gegaan. De voorbereidende werkzaamheden voor het sociaal convenant zijn afgerond en worden begin 2014 getekend waarmee de resterende preventiegelden zijn geoormerkt voor projecten die bewezen hebben een belangrijke bijdrage te leveren aan het welzijn van de bewoners uit Haarlem Oost.</p> <p>In Schalkwijk zijn de eerste woningen op de Entree opgeleverd en de bouw van het zorghotel aan de Schipholweg is gestart. De natuurspeelplek Poelbroekpark is geopend en het wijkcentrum Ringvaart is volledig vernieuwd. De Geneesherenbuurt is opnieuw ingericht en het ontwerp voor het Aziepark is in de inspraak gebracht. Locatie 2 van het Aziepark is verkocht aan Sint Jacob en zij hebben de eerste paal geslagen voor hun zorg-toren. Voor het wijkcentrum in Meerwijk is een andere formule bedacht, het wordt een ontmoetingsplaats met leer-restaurant, buurtbedrijf en leer-werkplaatsen. De school aan het Terschellingpad wordt een broedplaats voor startende ondernemers in de wijk. De gesprekken over nieuwbouw op de Italielaan zijn voortvarend opgepakt door de gemeente en de woningbouwcorporatie. In 2013 heeft de PS de planvorming van Schalkstad aangepast aan de huidige markt en voor de uitvoering een drietal belangrijke partijen gecontracteerd. De uitvoering van de eerste fase kan daarmee in 2014 van start.</p> <p>In Delftwijk zijn de woningbouwprojecten De Delft (Ymere), Lyriek (HBB) en VanDelftwijk (Leyten) opgeleverd. Het nieuwe winkelcentrum (Leyten) is afgerond en volledig in gebruik. Het aansluitende wijkpark is voor 95% gereed. Het nieuwe winkelcentrum wordt zeer goed gebruikt en is voor 2014 gekandideerd voor de NRW-jaarprijs 2014 (beste winkelcentrum 2014). Het in 2012 opgeleverde woningbouwproject Slauerhoff viel dit jaar in de prijzen met de Lieve de Key-publieksprijs.</p> <p>In 2013 is door Pre Wonen een kleinschalige renovatie uitgevoerd aan het complex Van Moerkerkenstraat. De eerste schetsen van Ymere voor het sloop/nieuwbouwproject Delftlaan Zuid zijn dit jaar besproken met de ARK.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Zomerzone/Oost: het Hof van Egmond en Bavodorp lopen achter op de planning. De Drijfriemenfabriek en de Fietsfabriek zijn niet verkocht. De Amsterdamse Vaart is nog niet afgewaardeerd en de Oostradiaal is nog niet ontwikkeld.</p> <p>Schalkwijk: De school aan de Floris van Adrichemlaan is niet gesloopt. De Frankrijklaan is niet opnieuw geasfalteerd vanwege extra bezuiniging.</p>	<p>☹️</p>

Wat hebben we bereikt?

Doel	Wat hebben we bereikt?	2013
<p>1. Meer kwalitatief goede, duurzame en gedifferentieerde woningbouw.</p>	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Ook in 2013 scoort Haarlem nog goed als aantrekkelijke woonstad. De cijfers uit de Woonmonitor geven aan dat vanuit de waardestijging en waardering van bewoners het in Haarlem goed wonen is.</p> <p>In 2013 zijn ruim 800 woningen netto toegevoegd, ten opzichte van eerdere jaren is dat een toename. De gerealiseerde toename heeft plaatsgevonden in alle stadsdelen, maar vooral in Haarlem-Noord. De nieuwbouw is daarnaast gedifferentieerd naar prijsklasse en van duurzame en levensloopbestendige kwaliteit. Ten opzichte van de verwachting is er meer in de duurdere categorie (vrij op naam > € 350.000) gerealiseerd.</p> <p>In 2013 zijn op rijksniveau hervormingen op de woningmarkt in werking gezet, waaronder de verandering in de positie van de woningcorporaties en het opleggen van de verhuurdersheffing voor alle huurwoningen beneden de huurliberalisatiegrens. Ondanks dat zijn het afgelopen jaar de doelstellingen uit de Woonvisie Haarlem 2012-2016 vertaald in prestatieafspraken met de drie grote Haarlemse corporaties (Lokaal Akkoord Haarlem, ondertekend oktober 2013). Hierin zijn onder andere afspraken gemaakt over behoud en verdeling van sociale huurwoningen over de stad met het zicht op de gewenste differentiatie.</p>	<p>😊</p>
<p>2. Duurzaam verbeterde bestaande woningvoorraad.</p>	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het programma duurzame woningverbetering is zowel in de particuliere voorraad als in het corporatiebezit voortvarend uitgevoerd. Er zijn vele (particuliere) initiatieven uit de Haarlemse samenleving die tot duurzame resultaten leiden; zowel in het verbeteren van de energetische kwaliteit van de woningvoorraad zelf, als in de manier waarop mensen en organisaties met elkaar de samenwerking aangaan. Ondernemende bewoners werken samen met betrokken ondernemers en de gemeente als 'Energieke samenleving' aan energiebesparing, energieopwekking, meer groen(te) in de wijk en zorg voor elkaar. Langzamerhand ontwikkelen de initiatieven in de particuliere voorraad zich op een toekomstbestendigheid die verder gaat dan energiebesparing.</p> <p>Via het Watt voor Watt programma zijn veel corporatiewoningen energiezuiniger geworden. Ook in gebieden waar huurwoningen gemixt met particulier woning bezit voorkomen zijn met Watt voor Watt projecten opgezet.</p> <p>De kwaliteitsverbeteringen en herstructureringsingrepen in de sociale voorraad zijn ondanks crisis op de woningmarkt en de onzekerheid rond de positie van woningcorporaties doorgestaan, mede op basis van de afspraken in het Lokaal Akkoord Haarlem.</p> <p>De totale CO₂ uitstoot van de stad Haarlem wordt gemonitord en hieruit blijkt dat de gebouwde omgeving (woningeigenaren, corporaties en verhuurders) in 2012 (meest recente gegevens) 3,3% minder CO₂ produceerde bij een marginaal gestegen aantal woningen.</p> <p>Op 6 september 2013 zetten het Rijk, VNG, woningcorporaties, milieuorganisaties, elektriciteitsproducenten, werkgevers- en werknemersorganisaties hun handtekening onder het Energieakkoord. Een belangrijke pijler onder het akkoord is energiebesparing. Er komt een fonds voor het energiezuiniger maken voor particulieren en een fonds voor woningcorporaties.</p>	<p>😊</p>

Doel		2013
3. Meer doorstroming.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het gerealiseerde nieuwbouwprogramma is voor een groot deel gericht op de doorstroming (middeldure en duurdere sector, appartementen). Ook instrumenten zoals de starterslening dragen bij aan het stimuleren van de doorstroming.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>In 2013 is het aantal verkochte woningen nog steeds onder het niveau van enkele jaren terug. De doorstroming ook vanuit de sociale huursector is daardoor niet vergroot. Uit de Woonmonitor 2013 blijkt dat mensen wel willen verhuizen, maar wachten met het kopen van een andere woning. Mede hierdoor neemt het aantal vrijkomende betaalbare huurwoningen de laatste jaren af, terwijl de wachttijden gelijk blijven.</p>	☺
4. Sterkere positie specifieke groepen.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>30 starters op de woningmarkt hebben via de starterslening een woning kunnen kopen. Er zijn 33 woningen boven winkels gerealiseerd. Met de woningcorporaties zijn afspraken vastgelegd over het beschikbaar stellen van aanbod van bijzondere groepen.</p>	☺

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Rapportcijfer Haarlemmers voor eigen woning	7,6 (2005)	7,7 (2007) 7,8 (2009) 7,8 (2010) 7,9 (2011) 7,8 (2012)	7,9	7,8	Omnibusonderzoek
1. Toename woningvoorraad ¹ - sociale woningen - middeldure woningen - dure woningen - nultreden woningen - eengezinswoningen - appartement	1.792 (2009)	400 (2010) 686 (2011) 390 (2012) ²	588 ¹ > 30% 50% 10% 70% 22% 70%	808 36% 20% 43% 75% 25% 75%	CBS & Gemeentelijke registratie
1. Aantal betaalbare sociale huurwoningen	20.400 (2009)	20.500 (2011) 21.700 (2012)	> 18.000	21.500	Opgave corporaties

¹ Gebaseerd op meerjarenprogramma woningbouw 2010-2019 (basis voor RAP).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Inspannen realisatie regionaal actieprogramma.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>Alle in het Regionaal Actie Programma Zuid-Kennemerland/IJmond 2012-2016 (RAP) gemaakte afspraken worden onder aansturing van het bestuurlijk overleg van de regio's Zuid-Kennemerland en IJmond uitgevoerd.</p> <p>Met de Haarlemse woningcorporaties zijn in 2013 afspraken gemaakt over hun bijdrage aan realisatie van onder andere de woningbouwopgave van het RAP. Corporaties spannen zich in om in ieder geval zorg te dragen voor realisatie van de sociale huurwoningen in deze opgave in Haarlem.</p> <p>Via de realisatie van (flexibele) bestemmingsplannen en gebiedsgerichte samenwerking zijn diverse bouwprojecten van de grond gekomen.</p> <p>Ter stimulering van de realisatie van 370 woningen in Parkwijk en Schalkwijk is besloten een financiële bijdrage te verstrekken uit de reserve ISV-Wonen.</p>	😊
1b. Ruimte geven en faciliteren vraaggerichte ontwikkeling nieuwbouw.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>Vraaggericht ontwikkelen is gestimuleerd via de organisatie van de conferentie Bouwend Haarlem 2013, thema "vraaggericht bouwen". In 2013 is de uitvoering van het Woonwensenonderzoek gestart en is onderzoek uitgevoerd naar de woonwensen van senioren (de resultaten hiervan zijn in maart 2014 beschikbaar). Op basis van de resultaten kan vraaggericht bouwen verder worden gestimuleerd.</p>	😊
1c. Stimuleren mogelijkheden (collectief) particulier opdrachtgeverschap.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 is het besluit genomen om twee locaties met in totaal 40 – 50 kavels in een pilot-aanpak via zelfbouw te ontwikkelen (de Werfstraat en de Steve Bikostraat).</p> <p>Deze locaties zijn voortgekomen vanuit een scan van locaties en bestaande gebouwen die zich lenen voor herbestemming via zelfbouw.</p> <p>Er is een informatiepunt geopend en een nieuwsbrief uitgegeven voor geïnteresseerden voor zelfbouw en initiatieven op het gebied van (c)po.</p> <p>In het Lokaal Akkoord is opgenomen dat op een later moment wordt afgesproken op welke wijze de expertise en het netwerk van corporaties ingezet kan worden bij het stimuleren en uitvoeren van zelfbouw, zoals het organiseren en begeleiden van bouwprocessen of het fungeren als achtervang als woningen in een project uiteindelijk niet worden afgenomen.</p>	😊
1d. Onderzoeken kwaliteit en vraaggerichtheid planvoorraad.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>De projecten die met de corporaties worden ontwikkeld zijn tegen het licht gehouden, mede op basis van de kwaliteit en vraaggerichtheid. De prioriteiten binnen deze planvoorraad is vastgelegd in het Lokaal Akkoord. In de Ontwikkelingsstrategie Oost (Haarlem-Oost en Schalkwijk) zijn voor de middellange en lange termijn kansrijke projecten en ontwikkelingen in kaart gebracht die de stadsdelen versterken.</p> <p><b style="color: green;">Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Er is niet gekeken naar kwaliteit en vraaggerichtheid van de totale planvoorraad met andere ontwikkelaars gelet op de omvang en diversiteit van plannen en partijen en het feit dat de markt hierin zijn werking heeft.</p>	😐

Prestatie		2013
1e. Voortzetten herstructureringsprogramma.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Met de corporaties is in het Lokaal Akkoord afgesproken dat de herstructureringsprojecten de prioriteit krijgen binnen het totaal aan investeringen. De herstructureringsprojecten in onder andere Delftwijk, Parkwijk, Slachthuisbuurt en Boerhaavewijk zijn in 2013 voortgezet en/of verder voorbereid.</p>	😊
2a. Bepalen toekomstwaarde bestaande voorraad.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het programma duurzame woningverbetering zoals in de Woonvisie vastgelegd is uitgevoerd. Binnen de pilot woonservicewijken en de inzet van WMO-middelen krijgt de levensloopbestendigheid en mogelijkheden om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen steeds meer nadruk.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Er is geen groot onderzoek uitgevoerd naar de toekomstwaarde van de bestaande voorraad uitgevoerd omdat het vergroten van de toekomstwaarde via initiatieven vanuit duurzaamheid en wonen en zorg het meest kansrijk zijn. De inzet heeft zich daarom vooral hierop gericht.</p>	😊
2b. Regisseren Uitvoeringsprogramma 'Blok voor Blok'.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De samenwerking in het consortium Blok voor Blok/Watt voor Watt is voortgezet. De doelstelling van het consortium om in drie jaar tussen de 1500 en 3500 woningen twee labelstappen te bereiken ligt op schema.</p> <p>Door werving van mensen, het organiseren van avonden en het geven van voorlichting in samenwerking met het Buurtbedrijf is het bewonersinitiatief "groene moeders" in Haarlem-Oost ondersteund. Deze groep bewoners heeft vervolgens bij 450 adressen energiebesparingsadviezen afgegeven. Er zijn daarnaast vijf "groene ambassadeurs" opgeleid, welke bij 100 particuliere eigenaren energie-adviezen hebben gegeven.</p> <p>Het uitvoeringsprogramma duurzame particuliere woningverbetering zoals opgenomen in de Woonvisie Haarlem 2012 – 2016 is uitgevoerd. De initiatieven uit de samenleving zijn inhoudelijk en financieel ondersteund. Zo zijn nu in meer dan tien wijken bewonersinitiatieven die zich richten op energiebesparing en energieopwekking, meer groen(te) in de wijk en soms ook zorg voor elkaar. Haarlemse ondernemers hebben de Haarlemse Huizenaanpak opgericht. De Haarlemse Huizenaanpak heeft tot doel om bewoners te voorzien van goed energieadvies en vervolgens dit werk uit te voeren. De aanpak richt zich vooral op de 'kwetsbare' vooroorlogse woningvoorraad.</p> <p>In 2013 vond de eerste Haarlemse Heerlijke Huizenroute plaats. Tijdens deze dag stelden Haarlemmers hun duurzaam verbouwde woning open voor geïnteresseerden. Zo'n 300 mensen hebben deelgenomen aan de Heerlijke Haarlemse Huizenroute. Het enthousiasme onder de openstellers en deelnemers was na afloop groot.</p>	😊
2c. Continueren Duurzaamheidslening.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 zijn 40 duurzaamheidsleningen aangevraagd; 13 versterkt, 8 ingetrokken en de overige aanvragen zijn nog in behandeling. Het proces van aanvraag tot verstrekking van een duurzaamheidslening kent een aantal stappen waardoor het aantal verstrekkingen niet het beoogde aantal van 20 heeft gehaald. Er zit een groei in het aantal aanvragen. In 2013 is voor het eerst een Vereniging van Eigenaren die een energierenovatie van een flat deels financiert met een duurzaamheidslening.</p>	😊

Prestatie		2013
2d. Subsidiëren experiment energieneutrale woningen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het experiment om tien particuliere woningen te laten verbouwen tot bijna energieneutrale woningen (energiepioniers) is in 2013 ondersteund met kennis en externe deskundigheid. De eerste woningen zijn verbouwd met een zo hoog mogelijke energieambitie.</p>	😊
2e. Stimuleren transformatie kantoorruimte.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gewenste aanpak van transformatie van kantoren is in kaart gebracht. Daarbij is gekozen voor een gebiedsgerichte en objectgerichte aanpak met een "transformatie- aanjager" die specifiek voor een aantal panden in Schalkwijk en Oost met de individuele eigenaren naar een oplossing zoekt.</p> <p>In een aantal gevallen nemen eigenaren zelf reeds initiatief om kantoorpanden te transformeren. Vanuit de gemeente wordt hier positief in meegedacht. Een voorbeeld hiervan is het voormalige provinciale kantoorpand Zijlweg 245.</p>	😊
3a. Verkennen woonruimteverdeelregio.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeenten en corporaties in Zuid-Kennemerland en IJmond hebben (met ondersteuning van het Provinciaal Woonfonds) onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheden van samenwerking op het gebied van woonruimteverdeling. Alle partijen hebben de ambitie uitgesproken om op termijn naar één regionaal verdeelsysteem toe te gaan. Op basis hiervan zijn vervolgstappen gezet, waaronder de uitwerking van een pilot "huren bij de overburen" waarin de bindingseisen tussen de IJmond-gemeenten en de regio Zuid-Kennemerland worden losgelaten. In 2014 zal hierover besluitvorming plaatsvinden.</p>	😊
3b. Bevorderen doorstroming.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er is met de (regionale) woningcorporaties in beeld gebracht en afgesproken welke instrumenten beter benut zouden kunnen worden om de doorstroming te bevorderen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Betere communicatie over verschillende financiële regelingen van gemeente (starterslening) en van de corporaties in de koopsector; • Verdere samenwerking tussen corporaties in het verleiden van ouderen naar doorstroming naar een gelijkvloerse woning; • Toepassen van een pilot met flexibele huren; • Actief oppakken woonfraude. 	😊
3c. Opstellen nieuwe regionale huisvestingsverordening.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Zie ook prestatie 3a. De huidige regionale verordening is in de afzonderlijke gemeenten in Zuid-Kennemerland in 2007 vastgesteld, een nieuwe verordening zou ook weer een regionaal karakter moeten hebben.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Er is geen nieuwe huisvestingsverordening opgesteld, omdat de besluitvorming over de Huisvestingswet wederom is uitgesteld.</p>	☹️
4a. Adviseren en begeleiden eigenaren woonhuismonumenten.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 zijn eigenaren van woonhuismonumenten bijgestaan met advies en begeleiding en uitvoering van de Monumentenlening van het SvN.</p>	😊

Prestatie		2013
4b. Continuëren startersleningen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het restant budget wat na de bezuiniging voor 2013 in de reserve ISV-Wonen nog beschikbaar was voor de startersregeling is samengevoegd en is reeds in de eerste helft van 2013 belegd aan leningen. In totaal zijn 30 leningen verstrekt, lager dan de oorspronkelijke streefwaarde (door bezuinigingen). De verordening op de starterslening is begin 2013 aangepast; er geldt geen leeftijdsgrens meer. In 2013 is besloten tot een stelselwijziging voor leningen bij het SvN voor het uitgeven van startersleningen. Daardoor is het mogelijk geworden om in 2014 weer 100 nieuwe startersleningen uit te geven.</p>	😊
4c. Inzetten op meer huisvestingsmogelijkheden voor lage inkomens, studenten, ouderen en statushouders.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In het Lokaal Akkoord Haarlem zijn afspraken gemaakt over huisvesting van doelgroepen en het voorkomen van leegstand. Naar aanleiding van een motie van de gemeenteraad zijn nadere afspraken gemaakt met corporaties over het mogelijk maken van tijdelijke verhuur voor gezinnen.</p>	😊
4d. Continuëren wonen boven winkels.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 zijn via het aanjagen van eigenaren en via de subsidieregeling 33 woningen boven winkels toegevoegd aan de woningvoorraad. Daarnaast is subsidie beschikbaar gesteld uit het provinciaal Woonfonds om een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren naar realisatie van een Haarlems binnenstedelijke wonen boven winkels project.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2b en 2c. Verstrekte duurzaamheidsleningen.	17 (2010)	10 (2011) 27 (2012)	20	13	Gemeentelijke registratie
4b. Verstrekte startersleningen.	21 (2009)	52 (2010) 94 (2011) 74 (2012)	40	30	Gemeentelijke registratie
4d. Nieuwe woningen boven winkels.	9 (2009)	37 (2010) 26 (2011) 25 (2012)	30	33	Gemeentelijke registratie

Beleidsveld 5.3 Ruimtelijke ontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Duurzame ruimtelijk ontwikkeling.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Door het traject van de Structuurvisie Openbare Ruimte zijn nieuwe plannen voor de openbare ruimte meer integraal en gericht op de lange termijn. Voor bijvoorbeeld Turfmarkt/Spaarne, de Oudeweg en Spaarndamseweg zijn projecten uitgevoerd waar voetgangers, fietsers en autoverkeer een nieuwe plek hebben gekregen na integrale afweging.</p> <p>Het afgelopen jaar heeft een aantal bewoners en ondernemers zich verenigd om gezamenlijk aan de slag te gaan met hun eigen leefomgeving. De gemeente ondersteunt en faciliteert deze initiatieven. De rol van de gemeente is per initiatief anders. Voorbeelden zijn “De opgewekte club” in het Rozenprieel en “Duurzame energie” in het Ramplaankwartier. De pilots hebben de interesse gewekt vanuit het land, waaronder van het Ministerie Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Voor de doorontwikkeling is dan ook medewerking van het Rijk toegezegd. In de praktijk blijkt de aanpak een bredere invulling te krijgen doordat ondernemende bewoners en betrokken ondernemers samenwerken aan verduurzaming van de woning, maar ook hun wijk. Zo blijkt dat bewoners naast energiebesparing, ook energieopwekking, meer groen(te) in de wijk en zorg voor elkaar belangrijk vinden en daar mee aan slag willen gaan.</p>	
2. Optimale intergemeentelijke samenwerking.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De vijf gemeenten in Zuid-Kennemerland trekken vaker samen op in verschillende thema's in ruimtelijke ordening. Bij een aantal structurerende beleidssectoren is dit zeer regelmatig (wonen, economie, verkeer, landschap, detailhandel) en gaat de samenwerking op natuurlijke wijze.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Op sommige momenten is de samenwerking in de uitvoering nog voor verbetering vatbaar (erfgoed, stationslocaties). In concrete bouwprojecten zou de samenwerking wat betreft deze kleinere thema's beter kunnen.</p>	
3. Krachtige en consistente aanpak van ruimtelijke processen.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Gebiedsgericht werken zorgt voor een betere afstemming tussen projecten onderling. Ook de snelheid waarmee vragen beantwoord worden gaat hiermee omhoog.</p> <p>Om Haarlemmers in de gelegenheid te stellen, zelf actief aan de slag te gaan met hun leefomgeving is het beleid voor wat betreft participatie de laatste jaren veranderd. Haarlem presenteert geen uitgewerkte plannen meer waar op kan worden ingesproken, maar wil dat Haarlemmers in een vroeg stadium participeren in de totstandkoming van beleid. Hiertoe zijn nieuwe vormen geïntroduceerd, zoals de Stadsgesprekken die gevoerd zijn voor Nota Ruimtelijke Kwaliteit en ten behoeve van vernieuwde stedelijke vernieuwing.</p> <p>Er zijn meer reacties op beleidsdocumenten ontvangen via digitale participatie dan in beleidsdocumenten die waarin alleen analogo geparticipeerd werd.</p>	
4. Actuele ruimtelijke juridische producten.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De gemeente heeft voor nagenoeg het hele grondgebied actuele bestemmingsplannen. Haarlem is actief betrokken bij de totstandkoming van de Omgevingswet.</p>	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Uitbrengen structuurvisie Openbare ruimte.	<p>Wat hebben we gedaan? De Structuurvisie Openbare Ruimte, als deelherziening van de Structuurvisie 2020, heeft inmiddels de status bereikt van een ontwerp Structuurvisie Openbare Ruimte dat is vastgesteld in 2013 door het college van B&W.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? In 2014 wordt gestart met het Ontwerp en de plan-MER, zodat het plan verder kan worden vastgesteld.</p>	😊
2a. Verkennen nadere samenwerking vijf buurgemeenten.	<p>Wat hebben we gedaan? Op basis van de Intergemeentelijke Structuurscan uit 2012 is met portefeuillehouders Zuid-Kennemerland bekeken in hoeverre het wenselijk is om een gezamenlijke Structuurvisie op te stellen. De meningen zijn hierover verdeeld, alhoewel het idee over het algemeen positief is ontvangen. Op onderdelen (verkeer, detailhandel, erfgoed, Binnenduinrand) wordt al samengewerkt, of is samenwerking in voorbereiding.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? Er is nog niet gestart met een gezamenlijke intergemeentelijke structuurvisie</p>	😐
2b. Verbinden aan afspraken binnen de MRA.	<p>Wat hebben we gedaan? De gemeente heeft op het gebied van landschapsontwikkeling in de Binnenduinrand en in de Bufferzone Amsterdam-Haarlem meegewerkt aan het opstellen van een ontwikkelperspectief. Voor de Bufferzone is deze afgerond, de Binnenduinrand wordt in 2014 afgerond.</p> <p>Ook op het gebied van kantorenleegstand wordt gewerkt aan MRA afspraken met betrekking tot het afnemen van nieuwe vierkante meters en het omvormen van bestaande leegstaande kantoren.</p> <p>De gemeente heeft vertegenwoordiging gehad bij de G32 en de VNG en is binnen de VNG voorzitter van het traject rondom de Omgevingswet.</p>	😊
3a. Stroomlijnen van bestaande besluitvorming en participatie trajecten.	<p>Wat hebben we gedaan? Door het invoeren van gebiedsgericht werken in de gemeentelijke organisatie komen vragen en verzoeken sneller op de goede plek terecht. Daarnaast worden vragen ook meer integraal behandeld.</p> <p>Bouwaanvragen, of voorbereidingen daarvoor, worden door een vernieuwde route in de organisatie geleid. Dit leidt tot betere afstemming in de organisatie, en directere betrokkenheid van de portefeuillehouder.</p> <p>Participatie is voor de Structuurvisie Openbare Ruimte ook digitaal mogelijk geweest. Meer dan 80% van de reacties is via de website ontvangen. Digitale inspraak loont.</p>	😊
4a. Actief betrokken zijn bij herziening ruimtelijk instrumentarium en processen rijksoverheid.	<p>Wat hebben we gedaan? Door de rijksoverheid wordt gewerkt aan de Omgevingswet en de teksten zijn voor goedkeuring bij Raad van State geweest. Ter voorbereiding daarop heeft de gemeente zowel ambtelijk als bestuurlijk (via de VNG) helpen mee ontwikkelen van het document. Door werksessies en presentaties zijn praktijk en de toekomstige nieuwe wettekst dichter bij elkaar gekomen.</p>	😊

Prestatie		2013
4b. Actualiseren bestemmingsplannen.	<p>Wat hebben we gedaan? De gemeente heeft 15 bestemmingsplannen vastgesteld, zowel consoliderend als voor projecten, en de gemeente is daarmee nu voor meer dan 95% van het oppervlak gedekt met actuele plannen.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? Wat nog niet gedekt is zijn een paar kleine percelen die hersteld moeten worden (onder andere Haarlem Zuid) en het bestemmingsplan voor het Schoterbos.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1b. Aantal vastgestelde bestemmingsplannen ¹	12 (2010)	12 (2010) 2 (2011) 10 (2012)	10	15	Gemeentelijke registratie

¹ Niet alleen de kwantiteit is bij bestemmingsplannen van belang, maar juist de integraliteit en afgewogen belangen maken een bestemmingsplan tot een belangrijk instrument.

Beleidsvelden financieel

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Beleids- veld	Programma 5 Wonen, Wijken en stedelijke ontwikkelingen	Rekening 2012	2013		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
5.2	Wonen	2.907	1.088	1.853	1.663
5.3	Ruimtelijke ontwikkeling	3.549	2.399	3.367	3.342
5.4	Vastgoed	54.608	24.855	45.675	46.986
Totaal lasten		61.064	28.342	50.895	51.991
<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
5.2	Wonen	11.602	65	171	535
5.3	Ruimtelijke ontwikkeling	66	-	-	18
5.4	Vastgoed	45.256	23.670	37.063	39.312
Totaal baten		56.924	23.735	37.234	39.865
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		4.140	4.607	13.661	12.126
Toevoeging aan reserves		34.936	1.606	7.620	13.234
Onttrekking aan reserves		34.711	2.087	19.505	20.935
Saldo inclusief mutaties reserves		4.365	4.126	1.776	4.425

Analyse saldo programma 5

Het programma Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling sluit met een nadelig saldo van € 4,4 miljoen. Dit is € 2,6 miljoen nadeliger dan het geraamde saldo.

(bedragen x € 1.000)

5.2 Wonen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	1.088	n	
Bijgestelde Begroting 2013	1.853	n	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 765.000 verhoogd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het budget voor de WoonVisie 'Haarlem: duurzame, ongedeelde woonstad' is met € 1.879.000 verhoogd. Een gedeelte van het budget voor de Woonvisie over over te hevelen naar 2014 (€ 815.000) en € 225.000 in te zetten voor de compenserende maatregelen 2013. Hierdoor is het budget in 2013 met € 1.040.000 verlaagd. Het budget met € 74.000 te verlagen middels kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	1.663	n	<p>Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 190.000 lager zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> De Ontwikkelstrategie Oost is in 2013 niet tot afronding gekomen. Er resteert € 122.000 die niet aan de reserve ISV Wonen wordt onttrokken. Het project zal in 2014 met deze middelen worden voortgezet en afgerond. Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 68.000.
Resultaat op lasten	190	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	65	v	
Bijgestelde Begroting 2013	171	v	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 106.000 verhoogd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het budget is met € 106.000 middels kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	535	v	<p>Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 364.000 hoger zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> De verrekening (waaronder rente) met de rekening courant van de volkshuisvestingsregelingen bij het NRF en SVN, is € 298.000 voordelig. De besteding van de resterende € 70.000 uit de voorziening Volkshuisvesting is beoordeeld en dit heeft meer het karakter van een reserve. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt voorgesteld om deze middelen te bestemmen in een reserve. Overige mutaties < € 100.000 lagere baten van in totaal € 4.000.
Resultaat op baten	364	v	

(bedragen x € 1.000)

5.3 Ruimtelijke ontwikkeling	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	2.399	n	
Bijgestelde Begroting 2013	3.367	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 968.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Het budget voor interne uren is met € 700.000 verhoogd in verband met het wegvallen van (grote) ruimtelijke projecten.Het budget is met € 268.000 verhoogd middels diverse kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	3.342	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 25.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 25.000.
Resultaat op lasten	25	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	-		
Jaarrekening 2013	18	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 18.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige mutaties < € 100.000 lagere baten van in totaal € 18.000.
Resultaat op baten	18	v	

(bedragen x € 1.000)

5.4 Vastgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	24.855	n	

5.4 Vastgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	45.675	n	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 20.820.000 verhoogd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het onderhoudsbudget is structureel met € 500.000 verhoogd naar aanleiding van de Kadernota. • Voor de sloop van schoolpanden is in 2013 eenmalig het budget verhoogd met € 770.000. • Het budget is met € 293.000 verhoogd in verband met de actualisatie van het MJOP voor het gemeentelijk vastgoed. Dit is gedekt uit de reserve Vastgoed. • Het budget is met € 467.000 verhoogd in verband met de overheveling van de kapitaalslasten van het pand Zijlweg vanuit programma 2. • Het budget is met € 160.000 verhoogd om achterstallig onderhoud aan de podia weg te werken. Dit is gedekt uit de reserve podia. • Het budget is met € 285.000 verhoogd om asbest in het pand Koningstein te saneren. • Het budget is met € 145.000 verhoogd omdat er panden vanuit de grondexploitatie aan vastgoedbeheer zijn overgedragen. • Het budget is met € 149.000 verhoogd aangezien de beheers- en exploitatiekosten van een aantal cultuurpanden zijn overgeheveld vanuit programma 6. • Het budget is met € 500.000 verhoogd om de asbest in het pand aan de Zijlsingel voor de verkoop te saneren. • Het budget is met € 606.000 verhoogd aangezien een aantal panden niet meer voor ambtenarenhuisvesting worden gebruikt. Om belastingtechnische redenen wordt dit budget overgeheveld vanuit programma 10. • Het budget is met € 133.000 verhoogd om de resterende boekwaarde van de voormalige gemeentelijke huisvesting aan de Gedempte Oude Gracht te dekken. • Het budget is met € 150.000 verhoogd (overheveling vanuit programma 4) in verband met de overdracht van schoolgebouwen. • Het budget is met € 318.000 verlaagd in het kader van de compenserende maatregelen. • Het budget is met € 200.000 verhoogd door een correctie op de toevoeging aan de voorziening toekomstige verliezen. • Naar aanleiding van de actualisatie van de grondexploitaties is de voorziening toekomstige verliezen met € 3.399.000 opgehoogd. • Het budget is met € 485.000 verhoogd in verband met de rente-effecten van de toekomstige verliezen van de grondexploitaties. • Het budget is met € 270.000 verhoogd naaar aanleiding van de kadernota 2013 (MPG 2013). • Naar aanleiding van acutalisering van grondexploitaties zijn de uitgaven met €13.114.000 opgehoogd • Het budget is met € 18.000 verlaagd middels kleinere mutaties < € 100.000.

(bedragen x € 1.000)

5.4 Vastgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	46.986	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 2.736.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">• Hogere lasten ter hoogte van € 1.098.000, omdat de bijdrage van de verkoop van het Prinsen Bolwerk 3 aan de investeringslasten voor het Stationsplein via Programma 5 loopt. Dit heeft pas na de laatste bijstelling van de begroting plaatsgevonden. (zie ook baten).• Hogere lasten ter hoogte van € 2.522.000 aangezien de restwaarde van de materiële vaste activa (met name Zijlsingel) na verkoop van grond en opstallen zijn afgeboekt.• Lagere lasten ter hoogte van € 180.000 aangezien de verkoop en sanering van een pand aan de Zuid-Schalkwijkerweg pas in 2014 plaatsvindt. De kosten zullen dan uit de reserve Vastgoed worden onttrokken (zie ook onttrekking reserves).• Lagere lasten ter hoogte van € 7.471.678 als gevolg van vertraagde uitgaven in vrijwel alle grondexploitaties.• Aanvullende dotatie voorziening erfpacht op baiss van hertaxatie voorziening € 3.557• Hogere lasten van € 86.328 door een extra dotatie aan de voorziening toekomstige verliezen.• Hogere lasten van € 630.660 doordat meer uren x tarief zijn geboekt op grondexploitaties dan was begroot.• Hogere lasten van € 186.000 door het instellen van een voorziening voor toekomstige kosten vanuit de opgeheven grondexploitatie Raaks.• Overige mutaties < € 100.000 hogere lasten van in totaal € 49.000.
Resultaat op lasten	1.311	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	23.670	v	

(bedragen x € 1.000)

5.4 Vastgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	37.063	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 13.393.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">• De raming voor de huuropbrengst is met € 936.000 verlaagd.• De raming voor verkoopopbrengsten is met € 1.000.000 verlaagd.• De huuropbrengst voor het pand aan de Leidsevaart is met € 350.000 verlaagd door het vertrek van stichting HART.• In verband met de verkoop van het pand aan de Zijlsingel zijn de baten met € 250.000 verhoogd (eerste betaling).• De baten zijn met € 174.000 verhoogd in verband met de overheveling van de opbrengst van Opcenten benzinestations vanuit programma 10.• Vanwege toerekening van BLS gelden (Besluit Locatiegebonden Subsidies) aan grondexploitatie Aziëweg en Meerwijk Centrum wordt de voorziening toekomstige verliezen met € 1.440.000 verlaagd.• Naar aanleiding van actualisering van grondexploitaties zijn de baten met € 8.306.000 opgehoogd.• De hogere begrote lasten worden met de balanspositie voorraad gronden verrekend wat een baat oplevert van € 5.324.000.
Jaarrekening 2013	39.312	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 3.212.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">• De opbrengst van de verkoop van Prinsen Bolwerk 3 is in Programma 5 geboekt. Dit leidt tot hogere baten van € 1.134.000. Hier is eerder geen rekening mee gehouden. (Zie ook lasten).• De opbrengst van de verkoop van Zijlsingel 1 is na de laatste begrotingsbijstelling definitief geworden. Dit levert € 4.000.000 hogere baten op (zie ook lasten).• Lagere baten ter grootte van € 7.504.308 vanwege een vertraagde afname in vrijwel alle grondexploitaties.• Hogere baten ter grootte van € 3.278.060 vanwege het met een positief saldo opheffen van de grondexploitatie Raaks.• Lagere baten ter grootte van € 1.257.591 vanwege het met een negatief saldo opheffen van de grondexploitatie Fuca.• Hogere baten ter grootte van per saldo € 662.212 als gevolg van een dotatie en onttrekking aan de voorziening toekomstige verliezen.• Hogere baten van € 713.600 vanwege de vrijval van de risicovoorziening Pieter Wantenlaan.• Hogere baten van € 481.696 vanwege een verrekening met de balans.• Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 300.000.
Resultaat op baten	2.249	v	

5 Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2013	1.606	n	
Bijgestelde Begroting 2013	7.620	n	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 6.014.000 verhoogd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het resterend bedrag van € 500.000 uit de voorziening NRF is toegevoegd aan de reserve vastgoed Het resterende budget van € 126.000 voor de sloop van het voormalig schoolgebouw aan de Zwemmerslaan is toegevoegd aan de reserve Vastgoed. In de Kadernota 2013 is besloten het resterend bedrag van € 500.000 van de vrijval van de voorziening NRF toe te voegen aan de reserve vastgoed teneinde het achterstallig onderhoud op de monumenten in te lopen. Hogere dotatie aan de reserve vanwege Kadernota besluit tot dotatie van € 1.500.000 in 2014 en 2015. Vanwege toerekening van BLS gelden (Besluit Locatiegebonden Subsidies) aan grondexploitatie Aziëweg en Meerwijk Centrum wordt de voorziening toekomstige verliezen met € 1.440.000 verlaagd en aan de reserve toegevoegd. Hogere dotatie van € 1.100.000 vanwege winstname grondexploitatie Ripperda De raming van de toevoegingen aan reserves is met € 122.000 verhoogd middels kleinere mutaties.
Jaarrekening 2013	13.234	n	<p>Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde toevoegingen € 5.614.000 hoger zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Na aftrek van de verkoopkosten is de netto opbrengst van € 1.918.000 uit de verkopen aan de reserve vastgoed gedoteerd. Deze verkopen konden niet eerder worden verwerkt (zie ook baten en lasten beleidsveld 5.4). Hogere kosten ter grootte van € 3.696.075 als gevolg van de toevoeging van het positief resultaat van de opgeheven grondexploitatie Raaks aan de reserve.
Resultaat toevoeging reserves	5.614	n	
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2013	2.087	v	

5 Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	19.505	v	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 17.418.000 verhoogd:</p> <ul style="list-style-type: none">• De kosten ter hoogte van € 160.000 voor het achterstallig onderhoud aan het Patronaat worden gedekt uit de reserve podia.• De totale kosten voor de asbestsanering van de Zijlsingel1 zijn geraamd op € 500.000 en worden onttrokken aan de reserve Vastgoed. Na verkoop wordt de opbrengst gedoteerd aan de reserve Vastgoed.• Voor de inventarisatie van het gemeentelijk vastgoed is expertise ingehuurd voor in totaal € 293.000 die gedekt wordt uit de reserve Vastgoed.• Hogere onttrekking aan de reserve grondexploitatie ad € 3.399.000 ten behoeve van dotatie voorziening toekomstige verliezen na bijstelling grondexploitaties• Een onttrekking van € 200.000 uit de reserve Volkshuisvesting ten behoeve van de uitvoering van het project Wonen boven Winkels.• Een hogere onttrekking van € 912.000 uit reserve ISV/Wonen ten behoeve van het uitvoeren van de Woonvisie.• Hogere onttrekkingen ter hoogte van € 739.000 uit de reserves Volkshuisvesting (Wonen boven Winkels € 489.000) en ISV/Wonen (Startersleningen € 50.000, en transformatie kantoren, € 200.000) in verband met de compenserende maatregelen 2013.• Een hogere onttrekking van € 10.925 aan de reserve ISV (oud) in verband met de nieuwe verdeling naar de reserves ISV (Leefomgeving, Wonen en Milieu).• Hogere onttrekking in verband met de actualisatie van Grondexploitaties de ter hoogte van € 270.000.• Overige mutaties < € 100.000 hogere onttrekking van in totaal € 20.000.

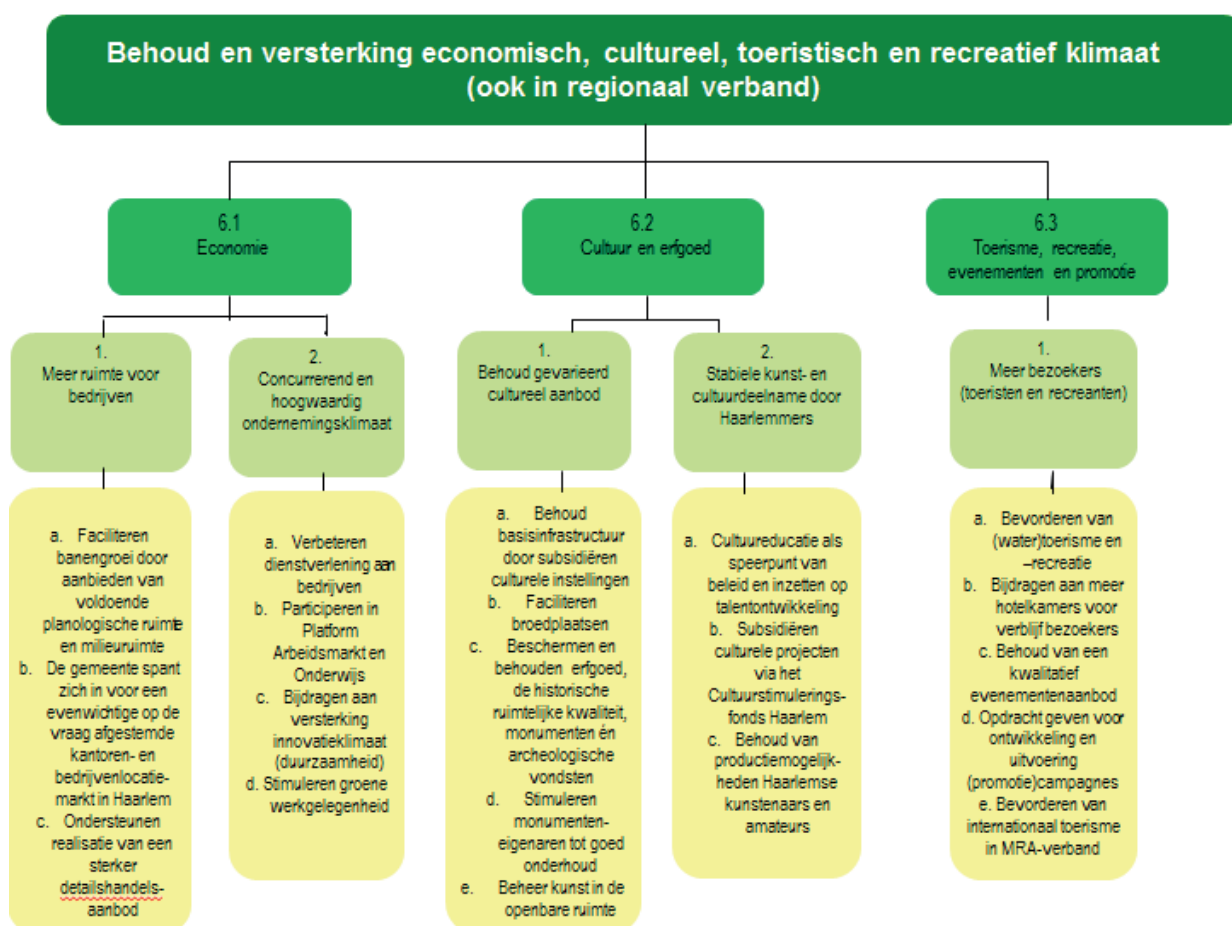
5 Wonen, wijken en stedelijke ontwikkeling mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	20.935	v	<p>Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde onttrekkingen € 1.430.000 hoger zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is voor € 122.000 minder onttrokken aan de reserve ISV Wonen(zie ook lasten). • Er is voor € 87.000 minder onttrokken aan de reserve VHV (WonenBovenWinkels) (zie lasten). • Er is voor € 180.000 minder onttrokken aan de reserve Vastgoed aangezien de verkoop en sanering van een pand aan de Zuid-Schalkwijkerweg pas in 2014 plaatsvindt. De kosten zullen dan uit de reserve Vastgoed worden onttrokken (zie ook lasten 5.4). • Hogere baten ter grootte van € 1.458.172 als gevolg van een onttrekking aan de reserve ten behoeve van een toevoeging aan de voorziening toekomstige verliezen inzake afdekking verlies <p>FUCA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hogere baten ter grootte van € 186.000 als gevolg van een onttrekking aan de reserve om een voorziening in te stellen voor toekomstige kosten die zouden worden betaald uit de opgeheven grondexploitatie Raaks. • Er is vanwege een verslechtering in de grondexploitatie Noordkop Waarderpolder door lagere subsidie een hogere voorziening toekomstige verliezen gecreëerd. Deze wordt gedekt uit een extra onttrekking aan de reserve grondexploitatie van circa € 490.000. • Lager baten ter grootte van 270.000 vanwege het niet doen van een onttrekking aan de reserve ISV. • Overige mutaties < € 100.000 lagere onttrekking van in totaal € 160.000.
Resultaat onttrekking reserves	1.430	v	

Programma 6 Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie

Commissie	Ontwikkeling
(Coördinerende) Portefeuilles	Cultuur, Economische Zaken en Stadspromotie
Afdeling(en)	Stadszaken

Programma 6: Economie, cultuur, toerisme en recreatie

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

Haarlem is een aantrekkelijke stad om te werken, wonen, bezoeken en te recreëren. Als centrumstad aan de westflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is in het economische krimpjaar 2013 bijgedragen aan het behoud van de (internationale) concurrentiepositie van de MRA. De bijdrage is geleverd door een relatief hoogopgeleide beroepsbevolking met hoge arbeidsparticipatie en sterke economische sectoren, zoals het toerisme (cultuur, evenementen, hotels, cruise-/pleziervaart), de detailhandel, de horeca, de zorg en de zakelijke en creatieve dienstverlening.

De bezoekersaantallen van de grote musea zijn goed, met een uitschieter naar boven voor het 100-jarige Frans Hals Museum. Dit jubileum is gevierd met speciale activiteiten gedurende het 'Frans-Hals-jaar', inclusief een jubileumtentoonstelling en Frans Hals-festival. Haarlem participeerde hierbij in de vele campagne en festiviteiten rond 'Amsterdam 2013' (onder andere de heropening van het Rijksmuseum). Vele bezoekers uit binnen- en buitenland bezochten het Frans Hals Museum en andere activiteiten. Bij de cultuurpodia is het effect van de bezuinigingen op cultuur al ten dele zichtbaar, waarbij ook de recessie invloed heeft. De bezoekersaantallen zijn gelijk gebleven, zo blijkt uit de Cultuurmonitor Haarlem 2013.

Beleidsveld 6.1 Economie

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Meer ruimte voor bedrijven in de topsectoren.	<p>Wat hebben we bereikt? Meer ruimte is beschikbaar gekomen voor nieuwe winkels, kantoren in de binnenstad, nieuwe bedrijven in de Waarderpolder en een creatieve broedplaats in Schalkwijk in het leegstaande schoolgebouw aan het Terschellingpad.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt? Op het terrein Nieuwe Energie in de Waarderpolder verloopt de herontwikkeling nog steeds niet in het tempo zoals oorspronkelijk bedoeld was, door vertraging bij de ontwikkelaar van dit terrein. In 2013 zijn wel harde deadlines bepaald.</p>	☹️
2. Concurrerend en hoogwaardig ondernemingsklimaat.	<p>Wat hebben we bereikt? Het ondernemingsklimaat is versterkt door digitalisering, meer service en minder regels en organisatie van diverse netwerkbijeenkomsten.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt? In 2013 was nog geen effectindicator beschikbaar voor het meten van het ondernemingsklimaat van Haarlem en die te vergelijken met die van andere gemeenten. In 2014 komt deze wel beschikbaar</p>	☹️

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2. Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid ondernemers over ondernemingsklimaat.	6,3 (2005)	6,7 (2007) 6,6 (2010)	p.m. ¹	n.b. ¹	Benchmark weer vanaf 2014 beschikbaar

¹ Streefwaarde is een met andere steden vergelijkbaar cijfer voor het ondernemingsklimaat in 2016. In 2014 wordt in G 32 verband het ondernemingsklimaat weer gemeten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Faciliteren banengroei door promotie acquisitie en aanbieden voldoende planologische ruimte en milieuruimte.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In de Waarderpolder werd de tweede fase van het project Noordkop Waarderpolder afgerond, waardoor 2,5 hectare aan bouwrijpe bedrijfskavels beschikbaar is. In de Waarderpolder vestigde zich het Japanse bedrijf DNP met 65 banen. Drukkerij Joh. Enschedé bleef als belangrijk bedrijf voor Haarlem behouden.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Door de economische recessie heeft het ruimere planologische aanbod aan ruimte nog niet geleid tot banengroei. Door een stijging van het aantal faillissementen met 4,1% in 2013 ten opzichte van het voorgaande jaar wordt ingeschat dat het aantal banen is afgenomen.</p>	☹️
1b. Inspannen voor bestending kantorenaanbod.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De herontwikkelde duurzame kantoorruimte van de provincie aan het Houtplein en de duurzame nieuwbouw van Spaarnelanden in de Waarderpolder werd opgeleverd en in gebruik genomen.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Door de gevolgen van de langdurige recessie zijn er weinig verhuizingen van kantoorgebruikers en neemt de in gebruik genomen ruimte af om kosten te besparen. De leegstand in Haarlem ligt echter onder het gemiddelde leegstandscijfer van de MRA, maar is wel toegenomen naar een leegstandspercentage van 18,2% en ligt 10% boven het maximale frictieleegstandsniveau voor kantoorruimte.</p> <p>Liander heeft als grote Haarlemse kantoorgebruiker besloten zich voor het grootste gedeelte buiten Haarlem te vestigen. Positief is dat het bedrijf in ieder geval wel behouden blijft voor de MRA. Door clustering in Amsterdam en nog meer digitale dienstverlening is het filiaal van de Kamer van Koophandel gesloten in Haarlem.</p>	☹️
1c. inspannen voor het hergebruik van leegstaande of leegkomende bedrijfsgebouwen voor creatieve bedrijvigheid.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het project 'Nieuwe energie op de Creatieve as' is afgerond met het voormalig leegstaande bedrijfspand de Gonnetstraat als centrale plek. Op het voormalig EKP terrein aan de Westergracht is een office hotel voor bedrijven gerealiseerd in een leegstaand kantoorgebouw. In Schalkwijk is een creatieve broedplaats gerealiseerd in het leegstaande schoolgebouw aan het Terschellingpad.</p>	😊

Prestatie		2013
<p>1d. Ondersteunen realisatie van een sterker detailhandelsaanbod.</p>	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 is de regionale detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland 2013-2020 in het Regionaal Economisch Overleg (REO) Zuid-Kennemerland vastgesteld evenals de startnotie voor de actualisering van de detailhandelsvisie Haarlem Winkelstad. Grootschalige winkelformules als de Zara, Apple Store, Douglas konden worden gefaciliteerd, maar ook een speciaalzaak als de juwelier Schaap en Citroen. De titel van “Beste winkelstad van Nederland” is in 2013 weer in handen van Haarlem.</p> <p>Daarnaast werd de eerste fase van het nieuwe winkelcentrum Haarlem Zuid-West aan de Westergracht opgeleverd voor het behoud van de winkelvoorzieningen in dit stadsdeel. Ook werd de realisering van een bouwmarkt in dit stadsdeel gefaciliteerd.</p> <p>Bij de evaluatie van de vrije koopzondagen bleek dat de concurrentiekracht van de Haarlemse winkels ten opzichte van de regio is toegenomen en de consument beter wordt gefaciliteerd, Dit leverde meer dan 200 extra banen op.</p> <p>De gemeente onderhoudt via de Centrummanagement Groep nauwe banden met ondernemersvereniging Haarlem Centraal. Er is een congres georganiseerd voor ondernemers in de binnenstad over innovaties in de detailhandel.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Door de economische laagconjunctuur zijn veel winkels verdwenen en is de leegstand licht toegenomen. De leegstand heeft ook voor doorstroming en nieuwe winkelformules gezorgd. Deze blijft deze relatief laag ten opzichte van het landelijk gemiddelde leegstandcijfer van 7% van de winkelruimte.</p> <p>In Haarlem stond in 2013 5,4 % van de winkelruimte leeg wat gelijk is aan frictieleegstandsniveau voor winkelruimte</p>	<p>😊</p>
<p>2a. Verbeteren gemeentelijke dienstverlening.</p>	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Versterking van het ondernemersloket door digitalisering, meer service en minder regels, zoals bij het nieuwe vergunningsvrije uitstal- en reclamebeleid. De vrije koopzondag en het door de gemeente gefaciliteerde Ondernemersfonds Binnenstad werden geëvalueerd en wegens succes geprolongeerd. In Schalkwijk werd een nieuwe ondernemersvereniging opgericht. Het nieuwe convenant binnenstad 2013-2017 werd gesloten en via de City Index wordt de economische ontwikkeling gemonitord. De doelstelling om 50 bedrijven te bezoeken is gerealiseerd. Zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau zijn de contacten aangehaald. Hierdoor kan de gemeente de vragen van ondernemers nog beter faciliteren.</p> <p>De gemeente faciliteert ondernemersfondsen in de Waarderpolder en in de binnenstad ter uitvoering van het Convenant Waarderpolder en het Convenant binnenstad. Door de convenant afspraken worden de speerpunten in de Economische Agenda 2012-2016 samen met de partners in deze prioriteitsgebieden tot uitvoering gebracht.</p>	<p>😊</p>

Prestatie		2013
2b. Participeren in Platform Arbeidsmarkt en Onderwijs.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Haarlem heeft als centrumgemeente in de arbeidsmarktregio Zuid- en Midden Kennemerland een voortrekkersrol. Het platform arbeidsmarkt en onderwijs is op deze nieuwe arbeidsmarktregio afgestemd. Het PAO vormt een belangrijke toetsingsorgaan voor gemeentelijk arbeidsmarktbeleid. Dat levert een betere aansluiting op van het onderwijs op de eisen van de markt. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en heeft de doelstelling van tachtig stageplaatsen per jaar binnen de eigen organisatie gerealiseerd.</p> <p>De gemeente heeft mede het evenement Waarderpolder Werkt georganiseerd. Dit evenement bracht de verschillende partijen in het onderwijs en bedrijfsleven samen en er zijn afspraken gemaakt ter versterking van de regionale arbeidsmarkt. Het bedrijfsleven spant zich in om 15 jongeren uit het Technisch Leerwerkcentrum van Nova College, gevestigd in de Waarderpolder, voor een half jaar een contract van minimaal 12 uur aan te bieden bij werkgevers in de Waarderpolder.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>De arbeidsmarktagenda is in 2013 niet bestuurlijk vastgesteld. Begin 2014 zal dit alsnog worden gerealiseerd.</p>	☹️
2c. Bijdragen aan versterking innovatieklimaat.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente heeft samen met onderwijs en de ondernemers (triple helix partners) bijgedragen aan de versterking van het innovatieklimaat. Netwerkbijeenkomsten zijn georganiseerd rond het thema innovatie. Een verkenning over de marktkansen is afgerond. Presentaties zijn gefaciliteerd voor diverse doelgroepen ten behoeve van kennisontwikkeling en het verbinden van de diverse initiatieven.</p>	😊
2d. Stimuleren groene werkgelegenheid.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In de Waarderpolder heeft de energiecoach voor verduurzaming van de bedrijfsgebouwen geadviseerd. De mogelijkheid van collectieve inkoop van zonnecollectoren is ook opengesteld voor eigenaren van bedrijfsgebouwen. In convenanten met het bedrijfsleven zijn duurzaamheidsafspraken gemaakt zodat ook het Haarlemse bedrijfsleven haar aandeel levert in het klimaatneutraal maken van Haarlem.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2a. Aantal bedrijvenbezoeken	>50 (2013)	>50 (2013)	50	>50	Gemeentelijke registratie

Beleidsveld 6.2 Cultuur en erfgoed

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. (Behoud van een) gevarieerd basisaanbod van cultuur en erfgoed.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Diverse organisaties op het gebied van kunst en cultuur presenteerden in 2013 een gevarieerd basisaanbod van cultuur en erfgoed, zowel in Haarlem als in de regio. De inwoners van Haarlem waarderen dit aanbod met een hoog rapportcijfer.</p>	😊

2. Stabiele kunst- en cultuurdeelname door Haarlemmers.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De deelname aan kunst en cultuur door Haarlemmers is stabiel. Wel hebben de cultuurpodia in 2013 wat minder bezoekers getrokken in vergelijking tot 2012. Het ledenaantal van de Bibliotheek Haarlem is opnieuw gestegen, vooral door een groei onder de jeugdleden.</p>	😊
---	--	---

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Oordeel Haarlemmers over cultureel aanbod in Haarlem (rapportcijfer).	7,4 (2007)	7,4 (2008) 7,4 (2009) 7,1 (2010) 7,6 (2011) 7,5 (2012)	7,5	7,6	Omnibusonderzoek
1. Aantal leden bibliotheek (x 1.000).	40 (2009)	39 (2008) 40 (2009) 39 (2010) 42 (2011) 43 (2012)	41	44	Bibliotheek
2. Aantal bezoekers diverse musea en podiumkunsten (x 1.000) ¹ .	693 (2009)	633 (2008) 693 (2009) 647 (2010) 681 (2011) 733 (2012)	680	734	Jaarverslagen instellingen

¹ Bezoekersaantallen opgeteld van Teylers Museum, Frans Hals Museum, De Hallen Haarlem, Museum het Dolhuys, Toneelschuur, Patronaat, Philharmonie en Stadsschouwburg. Bij de cultuurpodia (behalve Patronaat) worden de bezoekersaantallen per seizoen bijgehouden. Zo hebben gegevens over het jaar 2013 betrekking op het seizoen 2012/2013. Ook de overige verhuringen voor publieksactiviteiten zijn meegenomen.

De bezoekersaantallen van de overige culturele instellingen in Haarlem staan opgenomen in de Cultuurmonitor Haarlem 2013.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Subsidiëren culturele instellingen en stimuleren ondernemerschap.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente subsidieert de culturele basisinfrastructuur. Door de (rijks)bezuinigingen op cultuur is een nog groter appèl gedaan op het ondernemerschap van culturele instellingen. Zo is de grote zaal van de Philharmonie flexibel gemaakt, zodat er na het vertrek van Holland Symfonia ook andere activiteiten kunnen plaatsvinden (zoals popconcerten en beurzen). De gemeente verleende een borgtocht voor de door de Stichting Stadsschouwburg en Philharmonie Haarlem voor deze investering aangegane lening.</p>	😊
1b. Faciliteren broedplaatsen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De Gonnetstraat 26 en de Drijfriemenfabriek zijn voorbeelden van broedplaatsen en initiatieven, waarbij de gemeente Haarlem een adviserende rol heeft gespeeld. Stichting 37PK, Platform voor Kunsten, regelt in opdracht van de gemeente de toewijzing van ateliers. De gemeente heeft 89 ateliers in bezit.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Er zijn geen nieuwe broedplaatsen gerealiseerd.</p>	😊

Prestatie		2013
1c. Beschermen en behouden erfgoed, de historische ruimtelijke kwaliteit, monumenten en archeologische vondsten..	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Met de lancering van de website www.monumentengemeenten.nl werken gemeenten nationaal samen. Energiebesparing van monumenten is een actueel voorbeeld. De afhandeling van vergunningaanvragen is korter geworden. Het accent voor de kwaliteit van het gebouwd erfgoed is verschoven van pandniveau naar het niveau van gevels en blokken. De naoorlogse gebieden worden erkend in hun specifieke cultuurhistorische waarden.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Het budget voor gemeentelijke monumentenleningen is bevroren in verband met de financiële situatie van de gemeente (maatregelen Bestuursrapportage 2013-2).</p>	☹️
1d. Stimuleren monumenteigenaren tot goed onderhoud.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente verstrekt al in een vroegtijdig stadium informatie aan monumenteigenaren ten behoeve van vergunningaanvragen. Daarnaast begeleidt de gemeente eigenaren en houdt toezicht bij restauratieprojecten.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>De informatie op de gemeentelijke website is nog niet geactualiseerd.</p>	😊
1e. Beheer kunst in de openbare ruimte.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Een aantal kunstwerken in de openbare ruimte is hersteld of verwijderd. Nieuwe kunstwerken zijn aan de collectie toegevoegd, zoals Kenau-Ripperda en Harry Mulisch.</p> <p>Er is besloten tot herstel van het Hildebrandmonument in de Haarlemmerhout.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>De invoering van de procentageregeling (dit is deel van de bouwkosten labelen voor kunst in de openbare ruimte) is niet gerealiseerd, vanwege de financiële situatie van de gemeente Haarlem. Het is onzeker of deze regeling alsnog wordt ingevoerd.</p>	☹️
2a. Inzetten op talentontwikkeling	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente Haarlem is partner in het Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs, waarin in 2013 samen met de rijksoverheid en schoolbesturen is afgesproken goed cultuuronderwijs te regelen. Cultuuronderwijs is een bakermat voor talentontwikkeling. Hier wordt zowel onderwijs over kunst als over erfgoed onder verstaan.</p>	😊
2b. Realiseren nieuwe huisvesting Stichting Hart en organiseren 'Week van de cultuureducatie'.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De nieuwe huisvesting voor Hart op de locatie Kleine Houtweg 18 is gerealiseerd (oplevering locatie Kleine Houtweg nr. 24 volgt in 2014).</p> <p>Op 27 maart 2013 is in Haarlem de 'Dag van de Cultuureducatie' georganiseerd voor belangstellenden uit het onderwijsveld en vertegenwoordigers van de cultuuraanbieders.</p>	😊
2c. Subsidieren culturele projecten uit het Cultuurstimuleringsfonds Haarlem.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In de twee tranches van het Cultuurstimuleringsfonds Haarlem zijn in totaal 47 culturele projecten ondersteund.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>De derde tranche van het Cultuurstimuleringsfonds is in 2013 komen te vervallen, waardoor een aantal culturele projecten zijn geannuleerd of zonder gemeentelijk subsidie gerealiseerd.</p>	☹️

Prestatie		2013
2d. Behouden productiemogelijkheden Haarlemse kunstenaars en amateurs.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het Cultuurstimuleringsfonds Haarlem stond ook in 2013 open voor projectaanvragen van Haarlemse kunstenaars en amateurs (20 projecten in deze categorie werden gehonoreerd). De derde tranche van het Cultuurstimuleringsfonds is in 2013 komen te vervallen, vanwege de extra financiële maatregelen in 2013. 16 ingediende aanvragen zijn doorgeschoven naar de eerste tranche voor 2014.</p>	☹️

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2c. en 2d. Aantal toekenningen CSF	47 (2006)	65 (2008) 95 (2009) 95 (2010) 96 (2011) 81 (2012)	60	47	Gemeentelijke registratie

Beleidsveld 6.3 Toerisme, recreatie, evenementen en promotie

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Meer bezoekers (toeristen en recreanten).	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Er hebben minder Nederlandse toeristische dagbezoekers Haarlem bezocht als gevolg van de recessie in 2013 (en de daarmee gepaard gaande dalende consumentenbestedingen). Dit heeft ook een negatief effect op de verblijfstoeristen (mensen die overnachten). Daarnaast is Hotel Van der Valk verbouwd, waardoor tijdelijk 25% van het totaal aantal hotelkamers van 800 in Haarlem niet beschikbaar was.</p>	☹️

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Aantal toeristische dagbezoekers naar Haarlem (x 1.000).	930 (2005)	1.120 (2008) 1.163 (2009) 1.234 (2010) 1.203 (2011) 1.152 (2012)	1.200	1.057	Continu Vakantie Onderzoek (CVO)
1. Aantal verblijfstoeristen en zakelijke bezoekers (x 1.000) (mensen die overnachten).	220 (2005)	286 (2007) 289 (2008) 273 (2009) 281 (2010) 282 (2011) 292 (2012)	290	p.m. ¹	Toeristenbelasting

¹ De jaargegevens over 2013 komen pas in juli 2014 beschikbaar.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Bevorderen van (water)toerisme en -recreatie.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>De digitale portal van Haarlem Marketing, is nu ook in meerdere talen beschikbaar. Het kantoor van de VVV is verhuisd naar de Grote Markt. Het plan van aanpak Kansenskaart watertoerisme 2013-2016 is in 2013 in de inspraak geweest en begin 2014 vastgesteld. Passantensteiger Spaarndamseweg (ter hoogte van Vomar) is gerealiseerd. Het aantal riviercruiseschepen dat in Haarlem afmeert is van 2 toegenomen naar 15. Klanttevredenheidsonderzoek Pleziervaart 2013 is uitgevoerd. Varende bezoekers van Haarlem gaven de stad het rapportcijfer 7,4 voor alle aspecten van de vaarwegen. In 2010 gaven zij nog een 7,0. De verkenning naar een regionaal sloepen netwerk is uitgevoerd, met inzichten in kosten en potentiële deelnemers.</p> <p><b style="color: green;">Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Doordat geen dekking is gevonden voor de investeringen die voortvloeien uit Plan van aanpak kansenskaart 2013-2016, kon ook geen WED-subsidie (Water als Economische Drager) bij de provincie aangevraagd worden. De uitvoering is hierdoor geheel afhankelijk van investeringen uit de markt.</p>	😊
1b. Bijdragen aan meer hotels voor verblijf bezoekers.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>In de Spiegelstraat is het Local Hostel geopend met 12 kamers en 51 bedden. Er zijn in 2013 veel hotelinitiatieven uit de markt gekomen, zoals de Nieuwe Gracht, de Zijlweg en de Ripperdastraat. Samen met de accountmanagers van dienstverlening worden deze initiatieven begeleid.</p>	😊
1c. Bijdragen aan behoud evenementenaanbod.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>In de nota's Voortzetting evenementen in Haarlem 2013-2016 en Festivals in een duurzame Hout werd het evenementenaanbod geïnventariseerd en aangescherpt waardoor het kwalitatieve evenementenaanbod wordt behouden.</p> <p>Er vonden 24 evenementen plaats in 2013 met 415.000 bezoekers en is daarmee vergelijkbaar met 2012 (Cultuurmonitor 2013). Via het Digipanel Haarlem bleek dat de culturele evenementen met een ruime voldoende (7,6) goed gewaardeerd worden. In het kader van het Frans Hals jaar is onder meer het Frans Hals festival georganiseerd. Er werd ook voor het eerst een prijs voor het beste Haarlemse evenement georganiseerd, die werd gewonnen door Parksessies.</p>	😊
1d. Ontwikkelen en uitvoeren promotiecampagnes.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente heeft (promotie)campagnes laten uitvoeren (ook voor zakelijke toeristen en Haarlem als aantrekkelijke vestigingsplaats) via Haarlem Marketing (samen met bedrijfsleven, culturele instellingen, horeca, detailhandel en hoteliers). Voorbeelden zijn de marketing van de Gouden Straatjes, Haarlem Shopping Night, Frans Hals Jaar, Congresfaciliteiten (MICE), via de I Amsterdam Card voor Haarlemse musea en rondvaarten en horeca. Er is promotie gemaakt voor Haarlem op de luchthaven Schiphol.</p>	😊
1e. Bevorderen van internationaal toerisme in MRA-verband.	<p><b style="color: green;">Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente heeft samen met Haarlem Marketing (inter)nationaal toerisme bevordert door regionale samenwerking binnen de MRA onder andere in het project Amsterdam Bezoeken Holland Zien (ABHZ) en Amsterdam Cruise Port (ACP) en door intensievere samenwerking tussen Haarlem- en Amsterdam Marketing.</p>	😊

Beleidsvelden financieel

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €
1.000)

Beleids- veld	Programma 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie	Rekening 2012	2013		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
6.1	Economie	2.671	1.749	1.787	1.999
6.2	Cultuur en erfgoed	27.368	25.886	25.913	25.742
6.3	Toerisme, recreatie, evenementen en promotie	1.606	1.327	1.401	1.406
Totaal lasten		31.645	28.962	29.101	29.147
<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
6.1	Economie	1.049	-	-	-
6.2	Cultuur en erfgoed	1.034	301	368	338
6.3	Toerisme, recreatie, evenementen en promotie	71	130	130	144
Totaal baten		2.154	431	498	480
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		29.491	28.531	28.603	28.667
Toevoeging aan reserves		694	-	160	160
Onttrekking aan reserves		2.486	-	1.057	1.057
Saldo inclusief mutaties reserves		27.699	28.531	27.706	27.770

Analyse saldo programma 6

Het programma Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie sluit met een nadelig saldo van € 27,8 miljoen. Dit is € 64.000 nadeliger dan het geraamde saldo.

(bedragen x € 1.000)

6.1 Economie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	1.749	n	
Bijgestelde Begroting 2013	1.787	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 38.000 verhoogd. <ul style="list-style-type: none"> Het budget is middels diverse kleinere mutaties met € 38.000 verhoogd.

(bedragen x € 1.000)

6.1 Economie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	1.999	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 212.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">Er zijn voor € 236.000 meer interne uren op dit beleidsveld geschreven. Dit nadeel wordt gecompenseerd door een lager aantal uren op andere beleidsvelden.Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 24.000.
Resultaat op lasten	212	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013			
Bijgestelde Begroting 2013			
Jaarrekening 2013	2	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 2.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige mutaties < € 100.000 lagere baten van in totaal € 2.000.
Resultaat op baten	2	n	

(bedragen x € 1.000)

6.2 Cultuur en erfgoed	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	25.886	n	
Bijgestelde Begroting 2013	25.913	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 27.000 verhoogd. <ul style="list-style-type: none">Het budget is middels diverse kleinere mutaties (< € 100.000) met € 27.000 verhoogd.
Jaarrekening 2013	25.742	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 171.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Er zijn voor € 177.000 minder interne uren op dit beleidsveld geschreven. Tegenover dit voordeel staat een nadeel op andere beleidsvelden waar meer uren geschreven zijn dan geraamd.Overige mutaties < € 100.000 hogere lasten van in totaal € 6.000.
Resultaat op lasten	171	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	301	v	
Bijgestelde Begroting 2013	368	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 67.000 verhoogd. <ul style="list-style-type: none">De baten zijn middels diverse kleinere mutaties (€ < 100.000) met € 67.000 verhoogd
Jaarrekening 2013	338	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 30.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 30.000.
Resultaat op baten	30	n	

(bedragen x € 1.000)

6.3 Toerisme, recreatie, evenementen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	1.327	n	
Bijgestelde Begroting 2013	1.401	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 74.000 verhoogd. <ul style="list-style-type: none">Het budget is middels diverse kleinere mutaties met € 74.000 verhoogd.
Jaarrekening 2013	1.406	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 5.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige mutaties < € 100.000 lagere lasten van in totaal € 5.000.
Resultaat op lasten	5	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	130	v	
Bijgestelde Begroting 2013	130	v	
Jaarrekening 2013	144	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 14.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">Overige mutaties < € 100.000 hogere baten van in totaal € 14.000.
Resultaat op baten	14	v	

(bedragen x € 1.000)

6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	160	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 160.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">Een toevoeging van € 110.000 aan de nieuw gevormde reserve Depot FHM ten behoeve van de verhuiskosten.Een budgetoverheveling ten behoeve van Erfgoed en Ruimte van € 50.000.
Jaarrekening 2013	160	n	
Resultaat toevoeging reserves	-		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2013	-		

(bedragen x € 1.000)

6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	1.057	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 1.057.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">• Een onttrekking in verband met de overdracht eigenarenonderhoud Cultuurpodia van € 815.000.• Een onttrekking van € 242.000 ter dekking van het onderhoud Kunst in de openbare Ruimte en ten behoeve van de compenserende maatregelen 2013.
Jaarrekening 2013	1.057	v	
Resultaat onttrekking reserves	-		

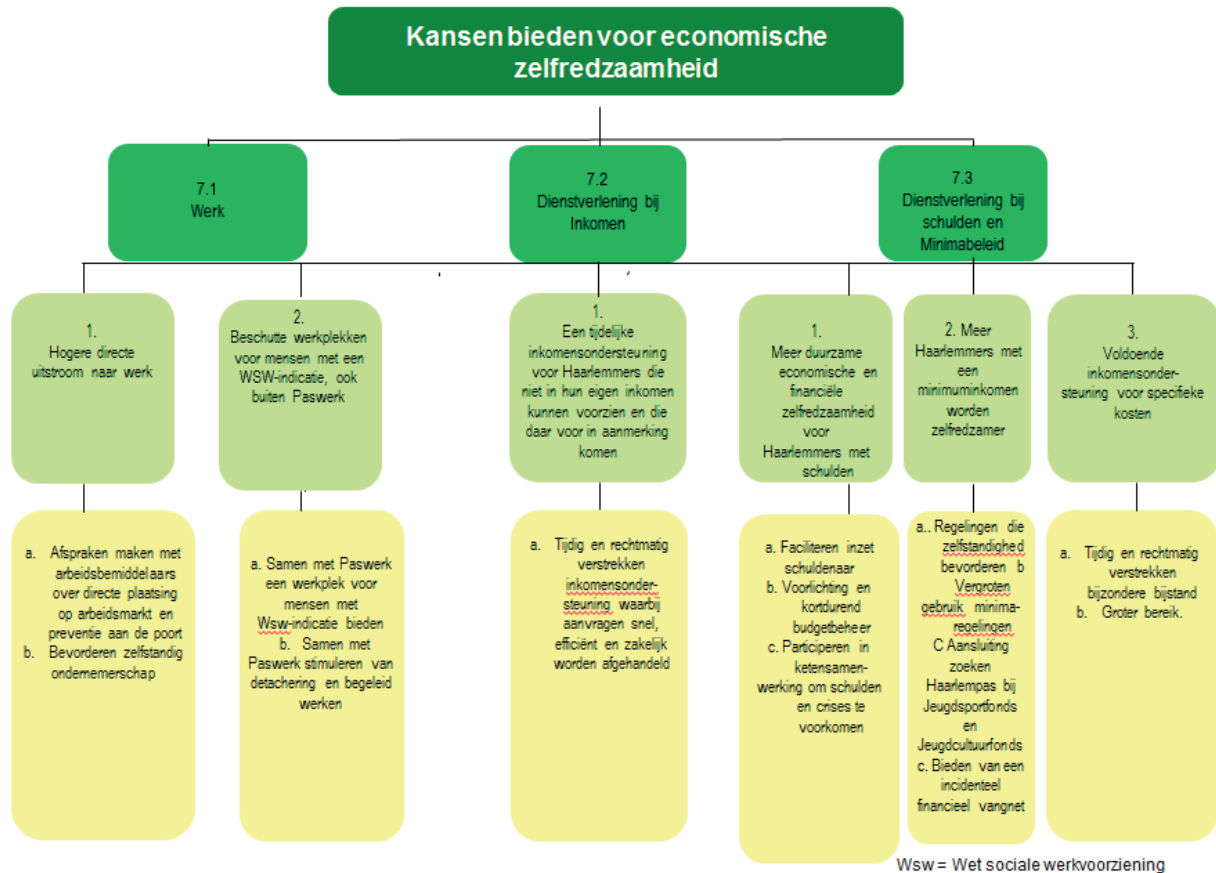

jeugd
cultuur **haarlem**
fonds

Programma 7 Werk en inkomen

Commissie	<i>Samenleving</i>
(Coördinerende) Portefeuilles	<i>Sociale Zaken</i>
Afdeling(en)	<i>Sociale Zaken en Werkgelegenheid</i>

Programma 7: Werk en inkomen

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling: Kansen bieden voor economische zelfredzaamheid.

Ook in 2013 heeft de gemeente te maken met forse bezuinigingen door het Rijk op het Participatiebudget. Dat beperkt de mogelijkheden voor inzet voor het gehele bestand. Nederland is daarnaast nog steeds niet uit de economische crisis en dat heeft zijn effect op de uitstroommogelijkheden van mensen in de bijstand. Landelijk stijgt de instroom vrijwel over de gehele linie. Ondanks deze belemmerende externe omstandigheden is het gelukt om ruim 300 Haarlemmers te begeleiden naar werk. Het overgrote deel door strategisch partner Paswerk en een deel door andere kleine contractpartners. Alleen Haarlemmers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die niet direct aan het werk kunnen, krijgen recht op een uitkering. Haarlemmers die direct bemiddelbaar zijn voor werk gaan naar Paswerk. Daarnaast wordt ingezet op een goede handhaving aan de poort, waardoor alleen zij die daar daadwerkelijk recht op hebben in aanmerking komen voor inkomensondersteuning.

2013 is ook een belangrijk jaar geweest voor de voorbereiding op de invoering van de Participatiewet in 2015. In het programma Samen voor Elkaar is vorm gegeven aan de beleidsinhoudelijke en uitvoeringstechnische consequenties van deze wetgeving onder andere door het aan de raad voorleggen van de beleidskaders Participatiewet, in samenhang met de beleidskaders Jeugd en WMO. Daarnaast is een aanvang genomen met het implementeren van de uitvoeringsorganisatie sociaal domein. Het doel van deze uitvoeringsorganisatie is, voor zover het de gemeentelijke taken betreft, de nieuwe uitvoerende taken en processen met betrekking tot de drie decentralisaties efficiënt en effectief te organiseren en uit te voeren.

De gemeente heeft tenslotte ingezet op maximale activering van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door gebruik te maken van Social Return en door de inzet van financiële middelen uit het Europees Sociaal Fonds. Social Return is het opnemen van sociale voorwaarden in een inkoop- of aanbestedingstraject. Opdrachtnemers/leveranciers dragen op deze manier bij aan de werkgelegenheid in Haarlem. Doel is dat de gemeentelijke investering een sociale winst oplevert voor de doelgroep, namelijk mensen met (grotere) afstand tot de arbeidsmarkt. Dit betekent dat de opdrachtnemer zich verplicht om 5% van de aanbestedingssom te besteden aan het inzetten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De invulling van een SR-verplichting is maatwerk. In 2013 zijn 61 Haarlemmers met een afstand tot de arbeidsmarkt via Social Return op weg geholpen naar een volwaardige plaats op de arbeidsmarkt.

In de periode 2012 – 2013 is daarnaast met inzet van Europese subsidies, waarbij sprake is van cofinanciering vanuit de gemeente, een re-integratieproject uitgevoerd voor arbeidsbelemmerden en 55-plussers. Bovendien is gebruik gemaakt om voor dezelfde doelgroep een verlengde subsidieaanvraag in te dienen voor de periode december 2013- juni 2015.

Samen met het UWV is in 2013 verder vorm gegeven aan de inrichting van een regionaal Werkplein. Alle regionale werkgeversdienstverlening wordt ondergebracht op de locatie Zijlsingel in Haarlem. Het UWV en de negen gemeenten van de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland & IJmond hebben inmiddels een intentieovereenkomst getekend voor bestuurlijke regionale samenwerking. Momenteel wordt de begane grond van het pand Zijlsingel 1 te Haarlem gereed gemaakt voor gebruik als Werkplein.

De gemeente heeft in 2013 het accent verder verlegd van schuldhelpverlening naar schulddienstverlening. Voorop staat niet meer hoe de gemeente de klant kan helpen, de klant is zoveel mogelijk zelf verantwoordelijk voor een oplossing van de financiële problemen. De gemeente ondersteunt en faciliteert waar dat mogelijk is. Daarnaast is er een belangrijke rol weggelegd voor voorlichting en preventie en is er een intensieve samenwerking met ketenpartners en vrijwilligersorganisaties aan de voorkant van het proces.

Ook op het gebied van armoedebestrijding is het afgelopen jaar een nieuwe weg ingeslagen. Het nieuwe minimabeleid ondersteunt mensen in hun groei naar zelfredzaamheid en biedt uitzicht op een financieel zelfstandig bestaan.

De vraag om ondersteuning of hulp van Haarlemmers is de basis voor de dienstverlening.

Uitgangspunt is altijd: wat kan iemand zelf óf kan de klant in het eigen netwerk een oplossing vinden.

Beleidsveld 7.1 Werk en participatie

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Meer directe uitstroom naar werk.	<p>Wat hebben we bereikt? In 2013 zijn 327 Haarlemmers direct bemiddeld naar de arbeidsmarkt. Dat is 23 minder dan de streefwaarde. Dat is een gevolg van de huidige economische crisis met lage uitstroombmogelijkheden en een hoge instroom.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt? De gemeente is er niet in geslaagd het streefgetal van 350 directe uitstroom naar werk te behalen.</p>	☹️
2. Beschutte werkplekken voor mensen met een WSW-indicatie.	<p>Wat hebben we bereikt? In 2013 zijn 673 SE (het equivalent van fte) beschutte werkplekken bij Paswerk ingevuld, hiernaast zijn 12 SE bij de regiogemeenten benut. In totaal zijn er 685 SE in 2013 door Haarlemmers bezet.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt? De wachtlijst is niet teruggedrongen.</p>	☹️

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Aantal klanten dat uitstroomt naar werk.	300 (2007)	250 (2010) 263 (2011) 490 (2012)	350	327	Gemeentelijke registratie, Paswerk en derden
2. Aantal WSW klanten.	703 (2009)	729 (2010) 729 (2011) 702 (2012)	670	685	Paswerk

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Afspraken maken met arbeidsbemiddelaars over directe plaatsing op arbeidsmarkt.	<p>Wat hebben we gedaan? In 2013 is de afspraak met Paswerk gemaakt om 250 mensen te bemiddelen naar werk. Paswerk heeft in totaal 300 plaatsingen gerealiseerd. De andere bemiddelaars zijn in staat geweest om gezamenlijk 27 klanten direct te bemiddelen naar werk. Daarmee is de streefwaarde om 350 klanten op de arbeidsmarkt te plaatsen niet gehaald.</p> <p>Daarnaast zijn 61 Haarlemmers via Social Return op weg geholpen naar een volwaardige plek op de arbeidsmarkt. Zij zijn nog niet volledig geplaatst.</p>	😊
1b. Bevorderen zelfstandig ondernemerschap.	<p>Wat hebben we gedaan? Door samenwerking met het ondernemersloket en het inzetten van Traject Eigen werk zijn 21 Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ) trajecten voor nieuwe ondernemers gestart.</p>	☹️

Prestatie		2013
2a. Samen met Paswerk een werkplek voor mensen met Wsw-indicatie bieden.	<p>Wat hebben we gedaan? In 2013 hebben 673 Wsw-ers een beschutte werkplek bij Paswerk gekregen. De overige Wsw-ers zijn bij andere Sw bedrijven in de regio geplaatst.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? De wachtlijst is niet teruggedrongen. Ultimo 2013 staan 153 mensen op de wachtlijst. De reden waarom dit aantal niet omlaag is gebracht, komt enerzijds doordat het UWV de aanvraag beoordeelt en de toelating tot de wachtlijst een externe factor is. Anderzijds stagneert de doorstroom van de wachtlijst tot de WSW door een tegenvallende uitstroom vanuit de WSW naar regulier werk als gevolg van de economische situatie.</p>	☹️
2b. Samen met Paswerk stimuleren van detachering en begeleid werken.	<p>Wat hebben we gedaan? In 2013 heeft Paswerk 2% van de Wsw klanten gedetacheerd buiten Paswerk. Dit past binnen de realisatie cijfers van voorgaande jaren.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? Als gevolg van de recessie is het niet gelukt het aantal Wsw plaatsingen buiten Paswerk te laten toenemen.</p>	☹️

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Aantal klanten geplaatst op de arbeidsmarkt.	300 (2007)	250 (2010) 263 (2011) 490 (2012)	350 ¹	327	Gemeentelijke registratie, Paswerk en derden.
1b. Aantal gestarte BBZ trajecten nieuwe ondernemers.	24 (2006)	12 (2010) 30 (2011) 1 (2012)	25	21	Gemeentelijke registratie.
2a. Aantal klanten op wachtlijst Wsw.	270 (2007)	155 (2010) 139 (2011) 130 (2012)	125	153	Gemeentelijke registratie, Paswerk.
2b. Percentage Wsw klanten dat werkt buiten Paswerk.	2% (2007)	3% (2008) 1% (2009) 1% (2010) 1,5% (2011) 2,7% (2012)	5%	2%	Gemeentelijke registratie, Paswerk.

¹ In de Programmabegroting 2013 is per abuis de verkeerde streefwaarde opgenomen bij deze indicator. De streefwaarden hadden gelijk aan die van effectindicator 1 moeten zijn.

Beleidsveld 7.2 Inkomen

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Een tijdelijke inkomensondersteuning voor Haarlemmers die niet in hun eigen inkomen kunnen voorzien en die daarvoor in aanmerking komen.	<p>Wat hebben we bereikt? Door de inzet van directe bemiddeling aan de poort van klanten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt worden klanten direct of binnen enkele maanden bemiddeld naar de arbeidsmarkt, waardoor de verstrekte inkomensondersteuning niet nodig of tijdelijk is.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt? Door de recessie is er een landelijke toename van de vraag naar inkomensondersteuning. Hierdoor is er, ook in Haarlem, een stijging ontstaan van het klantenbestand.</p>	☹️

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Aantal klanten met een aanvullende inkomensondersteuning 18 – 64 jaar.	2.458 (2008)	2.831 (2010) 2.883 (2011) 2.808 (2012)	2.970	3.273	Gemeentelijke registratie.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Tijdig en rechtmatig verstrekken inkomensondersteuning.	<p>Wat hebben we gedaan? De afhandelingsprocedure van de aanvraag is onder druk komen te staan door een sterke toename van aanvragen door de economische recessie.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? Door een ontoereikende formatie is de streefwaarde niet gehaald.</p>	☹️
1b. Versterken handhaving.	<p>Wat hebben we gedaan? Het aantal beëindigingen van lopende inkomensondersteuning naar aanleiding van handhaving en fraudeonderzoeken bedraagt 69 en is vergelijkbaar met 2012. De verklaring hiervoor is (deels) gelegen in productieverlies in de eerste helft van 2013. In de tweede helft van 2013 is het aantal beëindigingen in vergelijking met de eerste helft van het jaar weer toegenomen. Voorts is in het licht van versterkte handhaving (preventief) aan de poort een project gestart waarbij de controle van dak- en thuislozen (risicoprofiel) is geïntensiveerd. Op basis van de pilot kan geconcludeerd worden dat dit gemiddeld 60% van de aanvragen van adreslozen aan de poort tegenhoudt, waardoor noodzakelijke beëindigingen en fraudeonderzoeken voorkomen worden. De preventieve inzet van Handhaving leidt derhalve tot een verminderde repressieve inzet.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? Door tijdelijk productieverlies in de eerste helft van 2013 is de opgenomen streefwaarde van 75 beëindigingen als gevolg van fraudeonderzoeken niet geheel gehaald (69 in plaats van 75). De versterkte (preventieve) inzet van Handhaving heeft wel bijgedragen aan een verminderde repressieve inzet.</p>	☹️

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Percentage aanvragen aanvullende inkomensondersteuning binnen wettelijke 8 weken afgehandeld.	88% (2011)	88% (2011) 55% (2012)	90%	72%	Gemeentelijke registratie.
1b. Aantal lopende inkomensondersteuning nav handhaving beëindigd.	90 (2009)	72 (2010) 80 (2011) 62 (2012)	75	69	Gemeentelijke registratie.

Beleidsveld 7.3 Minimabeleid

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Meer duurzame en financiële zelfredzaamheid voor Haarlemmers.	Wat hebben we bereikt? In 2013 is het aantal cliënten budgetbeheer dat uitgestroomd is, aanzienlijk hoger dan nagestreefd. Daarmee is een grotere groep Haarlemmers begeleid op weg naar financiële zelfredzaamheid.	😊
2. Meer Haarlemmers ondersteunen in groei naar financiële zelfredzaamheid.	Wat hebben we bereikt? Het streefpercentage is behaald. De toegang tot de HaarlemPas voor de uitkeringsgerechtigden is geoptimaliseerd. Het resultaat is dat de drempel voor het gebruik van de minimaregelingen lager wordt.	😊
3. Bijzondere bijstand inkomensondersteuning voor specifieke kosten.	Wat hebben we bereikt? De streefwaarde 2013 is nog gebaseerd op de realisatie 2010. Inmiddels is door rijkswetgeving de uitvoering zodanig aangepast dat minder mensen in aanmerking komen voor bijzondere bijstand. Wat hebben we niet bereikt? De strengere voorwaarden voor toekenning hebben het effect dat het aantal toekenningen afneemt.	😞

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Doorstroom Budgetbeheer ¹	50 (2011)	50 (2011) 131 (2012)	50	62	Gemeentelijke registratie
1. Aantal cursisten dat deelneemt aan voorlichtings-bijeenkomsten SDV	30 (2009)	180 (2010) 200 (2011) 707 (2012)	600 ²	619	Gemeentelijke registratie
2. Percentage minimahuishoudens met HaarlemPas van totale doelgroep minima	52% (2011)	52% (2011) 59% (2012)	60%	61%	Gemeentelijke registratie
3. Aantal toekenningen individuele bijzondere bijstand	1.442 (2006)	1.769 (2009) 2.275 (2010) 1.881 (2011) 1.531 (2012)	2.200	1.354	Gemeentelijke registratie

¹ Doorstroom budgetbeheer naar minder intensieve vorm van begeleiding en daarna naar uitstroom. 62 klanten hebben de SDV-cursus 'omgaan met geld' gevolgd en naar aanleiding daarvan heeft doorstroom dan wel afbouw binnen budgetbeheer plaatsgevonden.

² Vanuit het nieuwe minimabeleid wordt naast de cursus 'omgaan met geld' voor klanten SDV (62 deelnemers) ook aan alle overige minima voorlichtingsbijeenkomsten 'omgaan met geld' aangeboden. Het streefaantal van 600 deelnemers wordt derhalve gevormd door deelnemers op scholen, maatschappelijke organisaties en justitiële inrichtingen en wordt ruimschoots gehaald. In 2013 werd het streefaantal van 600 deelnemers in mei 2013 behaald.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Faciliteren inzet schuldenaar.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Net als in voorgaande jaren wordt de klant met schuldenproblematiek in samenwerking met Stichting Humanitas en andere vrijwilligers geholpen bij het compleet maken van een aanvraag, het invullen van de formulieren en het op orde brengen van de administratie. In 2013 zijn van de 925 digitale aanmeldingen 677 klanten verwezen naar Humanitas. De inzet van Humanitas heeft geleid tot 424 intakes.</p>	😊
1b. Voorlichting geven en aanbieden budgetbegeleiding en budgetcursussen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 zijn wederom de cursussen en voorlichtingsbijeenkomsten 'Omgaan met geld' georganiseerd voor burgers om beter grip te krijgen op de financiële situatie. Voor klanten van schulddienstverlening is dit een vast onderdeel van het schulddienstverleningstraject. Daarnaast worden ook voorlichtingsbijeenkomsten aangeboden aan risicogroepen en minima. In dit licht wordt het onderwerp 'Omgaan met geld' in kleine groepen behandeld op scholen (lager, middelbaar en voortgezet onderwijs), maatschappelijke organisaties (Voedselbank, Blijf van Lijf) en justitiële inrichtingen. Binnen het schulddienstverleningstraject hebben 62 klanten de cursus daadwerkelijk gevolgd en dit aantal correspondeert met het streefaantal in verband met de gewenste doorstroom dan wel afbouw binnen budgetbeheer (van totaal naar plus naar basis). Het verschil van de 62 SDV-cursisten en de opgenomen effectindicator van 600 wordt gevormd door de deelnemers aan preventieve cursussen met betrekking tot het onderwerp 'omgaan met geld' op scholen, maatschappelijke organisaties, etc. In mei 2013 is de voorlichting aan 617 deelnemers gegeven.</p>	😊
1c. Participeren in ketensamenwerking om schulden te voorkomen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er is een intensieve samenwerking met ketenpartners en vrijwilligersorganisaties aan de voorkant van het proces. In 2013 is het contact met de woningbouwcorporaties geïntensiveerd en zijn er korte lijnen afgesproken met betrekking tot vroegtijdige signalering en voorkoming van schuldenproblematiek. Ook is in dit kader het convenant met de corporaties inzake preventie huisuitzetting geëvalueerd. Huurders met een huurachterstand worden in een vroeg stadium benaderd vanuit schulddienstverlening om een complexe schuldsituatie te voorkomen.</p>	😊
1d. Inzetten op kortdurend budgetbeheer.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Sinds 2012 is er sprake van drie vormen van budgetbeheer, variërend van zwaar (totaal), middel (plus) en basis, waarbij de klant binnen schulddienstverlening zelf weer zijn administratie gaat verzorgen. Het doel is dat iedere schuldenaar binnen budgetbeheer doorstroomt en uiteindelijk na maximaal drie jaar uitstroomt. Tijdens het traject van budgetbeheer wordt na het volgen van de cursus 'Omgaan met geld' bezien of doorstroom kan plaatsvinden. In 2013 hebben gemiddeld 573 personen gebruik gemaakt van de verschillende vormen van budgetbeheer.</p>	😊
2a. Vergroten gebruik minimaregelingen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De langdurigheidstoelage en toeslag chronisch zieken hebben geleid tot een groter bereik van de doelgroep en de bestede middelen. De mensen die recht hebben gehad op langdurigheidstoelage in 2012 zijn actief benaderd in 2013 om wederom een aanvraag in te dienen en dat heeft geleid tot een groter aantal aanvragen. Ondanks de wettelijke beperking tot alleen chronisch zieken is het aantal aanvragen hoger dan verwacht.</p>	😊

Prestatie		2013
2b. Aansluiting zoeken HaarlemPas bij Jeugd sportfonds en Jeugd cultuurfonds.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De gemeente Haarlem is een samenwerkingsverband aangegaan met Jeugd cultuurfonds en Jeugd Sportfonds. Dit samenwerkingsverband heeft een bijdrage geleverd aan de verdubbeling van het aantal toegekende aanvragen ten opzichte van 2012. In 2013 zijn 940 kinderen van gezinnen behorend tot de minima geholpen door een toegekende aanvraag. Het bereik is daarmee goed.</p> <p>Van deze 940 kinderen uit de beoogde doelgroep hadden 424 kinderen een HaarlemPas. Om die reden is de absolute realisatie op deze indicator lager dan de streefwaarde van 700. Feit is dat 940 kinderen participeren binnen JSF/JCF: de genoemde indicator beperkt zich slechts tot de toekenningen voor het aantal kinderen met een HaarlemPas.</p>	😊
2c. Bieden van een incidenteel financieel vangnet.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 hebben 1.758 Haarlemmers een beroep gedaan op een financiële vangnetregeling. Dit is meer dan drie maal de streefwaarde. Dit is een rechtstreeks effect van de economische recessie en kan gezien worden als prestatie die als gevolg van economische effecten nodig was.</p>	😊
3a. Tijdig en rechtmatig verstrekken bijzondere bijstand.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De realisatie 2013 is vrijwel gelijk aan de streefwaarde 2013. Door een strakke sturing op de termijnen en klantgerichtheid is het percentage aanvragen bijzondere bijstand dat binnen wettelijke acht weken is afgehandeld met 8% gestegen ten opzichte van 2012.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Aantal schuldenaren ondersteund door Stichting Humanitas	450 (2011)	450 (2011)	675	677	Gemeentelijke registratie
2b. Aantal kinderen dat via de HaarlemPas beroep doet op JSF/JCF ¹	193 (2010)	193 (2010) 378 (2011) 138 (2012)	700	424/940	Registratie JSF en JCF
2c. Aantal personen met HaarlemPas dat een beroep doet op een vangnetregeling ²	1.758 (2013)	1.758 (2013)	500	1.758	Gemeentelijke registratie
3a. Percentage aanvragen bijzondere bijstand binnen wettelijke 8 weken afgehandeld ³	92% (2011)	92% (2011) 81% (2012)	90%	89%	Gemeentelijke registratie

¹ In 2013 wordt de gemeentelijke minimaregeling sportstimulans kinderen opgenomen in het Jeugd sportfonds.

² Betreft gewijzigde regelingen Langdurigheidstoelage en Chronisch zieken.

³ De andere minimaregelingen worden grotendeels administratief afgedaan binnen vier weken.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Beleids- veld	Programma 7 Werk en inkomen	Rekening 2012	2013		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
7.1	Werk en re-integratie	27.790	28.015	26.811	26.418
7.2	Inkomen	53.743	50.676	60.640	57.350
7.3	Minimabeleid	9.317	9.384	8.710	7.943
Totaal lasten		90.850	88.075	96.161	91.711
<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
7.1	Werk en re-integratie	27.471	26.558	24.507	24.689
7.2	Inkomen	48.443	42.217	54.211	54.421
7.3	Minimabeleid	2.393	1.341	1.254	827
Totaal baten		78.307	70.116	79.972	79.937
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		12.543	17.959	16.189	11.774
Toevoeging aan reserves		4.770	-	3.337	3.430
Onttrekking aan reserves		1.247	75	2.830	2.438
Saldo inclusief mutaties reserves		16.066	17.884	16.696	12.766

Analyse saldo programma 7

Het programma Werk en Inkomen sluit met een nadelig saldo van € 12,8 miljoen. Dit is € 3,9 miljoen voordeliger dan het geraamde saldo.

(bedragen x € 1.000)

7.1 Werk en re-integratie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	28.015	n	
Bijgestelde Begroting 2013	26.811	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de lasten met € 1.204.000 verlaagd. <ul style="list-style-type: none"> De uitgaven ten behoeve van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) zijn verlaagd als gevolg van een ontvangen lager rijksbudget. Daarnaast zijn er geen additionele lasten in het ESF project begroot.
Jaarrekening 2013	26.418	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 393.000 lager zijn. <ul style="list-style-type: none"> Door een effectievere uitvoering en een toename van de doelmatige besteding onder het ESF project zijn de lasten lager uitgevallen.

(bedragen x € 1.000)

7.1 Werk en re-integratie	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Resultaat op lasten	393	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	26.558	v	
Bijgestelde Begroting 2013	24.507	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de baten met € 2.051.000 verlaagd. <ul style="list-style-type: none">De baten zijn aangepast aan een verlaging van de rijksbijdrage voor zowel de WSW als het Participatiebudget (gelden voor re-integratie).
Jaarrekening 2013	24.689	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 182.000 hoger zijn. <ul style="list-style-type: none">Doordat Zandvoort nauwelijks heeft geparticipeerd in het ESF project, samen met de inzet van de meeneemregeling van het participatiebudget zorgden voor een voordeliger resultaat op de baten.
Resultaat op baten	182	v	

(bedragen x € 1.000)

7.2 Inkomen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	50.676	n	
Bijgestelde Begroting 2013	60.640	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de lasten met € 9.964.000 verhoogd. <ul style="list-style-type: none">Op basis van de gebruikelijke methodiek zijn de uitkeringslasten aangepast aan de ontwikkeling van het rijksbudget. De stijging van het rijksbudget is doorgetrokken naar een gelijke stijging van het budget uitkeringslasten.
Jaarrekening 2013	57.350	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 3.290.000 lager zijn. <ul style="list-style-type: none">Het aantal uitkeringsgerechtigden in Haarlem is in 2013 weliswaar gestegen maar relatief minder dan de landelijke ontwikkeling. Het Haarlemse budget is gebaseerd op het definitieve rijksbudget dat die landelijke ontwikkelingen volgt. De werkelijke lasten in Haarlem zijn in 2013 wel gestegen maar dus minder dan de stijging van het bijgestelde budget.
Resultaat op lasten	3.290	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	42.217	v	
Bijgestelde Begroting 2013	54.211	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de baten met € 11.994.000 verhoogd. <ul style="list-style-type: none">De bijstelling heeft hoofdzakelijk zijn oorsprong in een verhoogd rijksbudget (inkomensdeel). Daarnaast is er minder begroot als opbrengsten debiteuren.

(bedragen x € 1.000)

7.2 Inkomen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	54.421	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 210.000 hoger zijn. <ul style="list-style-type: none">De opbrengsten van de debiteuren vallen achteraf positiever uit dan bij de bijstelling was begroot.
Resultaat op baten	210	v	

(bedragen x € 1.000)

7.3 Minimabeleid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	9.384	n	
Bijgestelde Begroting 2013	8.710	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de lasten met € 674.000 verlaagd. <ul style="list-style-type: none">De geraamde uitgaven zijn verlaagd als gevolg van de verwachte effecten van het activerende minimabeleid. Bovendien is er minder personele inzet en inhuur geraamd.
Jaarrekening 2013	7.943	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 767.000 lager zijn. <ul style="list-style-type: none">Het voordeel is ontstaan door de volgende drie oorzaken:<ol style="list-style-type: none">De taak "Opvang zwerfjongeren" is naar een ander programma overgeheveld doch het bijpassende budget van € 400.000 nog niet; de lasten zijn dus op een ander programma verantwoord.De regeling onderwijsondersteuning en het studiefonds zijn in 2013 geïntroduceerd en dus nieuw; er is slechts een beperkt beroep op gedaan.Eind 2012 is nieuw gemeentelijk beleid vastgesteld met gewijzigde normen.
Resultaat op lasten	767	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	1.341	v	
Bijgestelde Begroting 2013	1.254	v	
Jaarrekening 2013	827	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 427.000 lager zijn. <ul style="list-style-type: none">De taak "Opvang zwerfjongeren" is naar een ander programma overgeheveld doch het bijpassende budget van € 400.000 nog niet; de baten zijn dus op een ander programma verantwoord.
Resultaat op baten	427	n	

(bedragen x € 1.000)

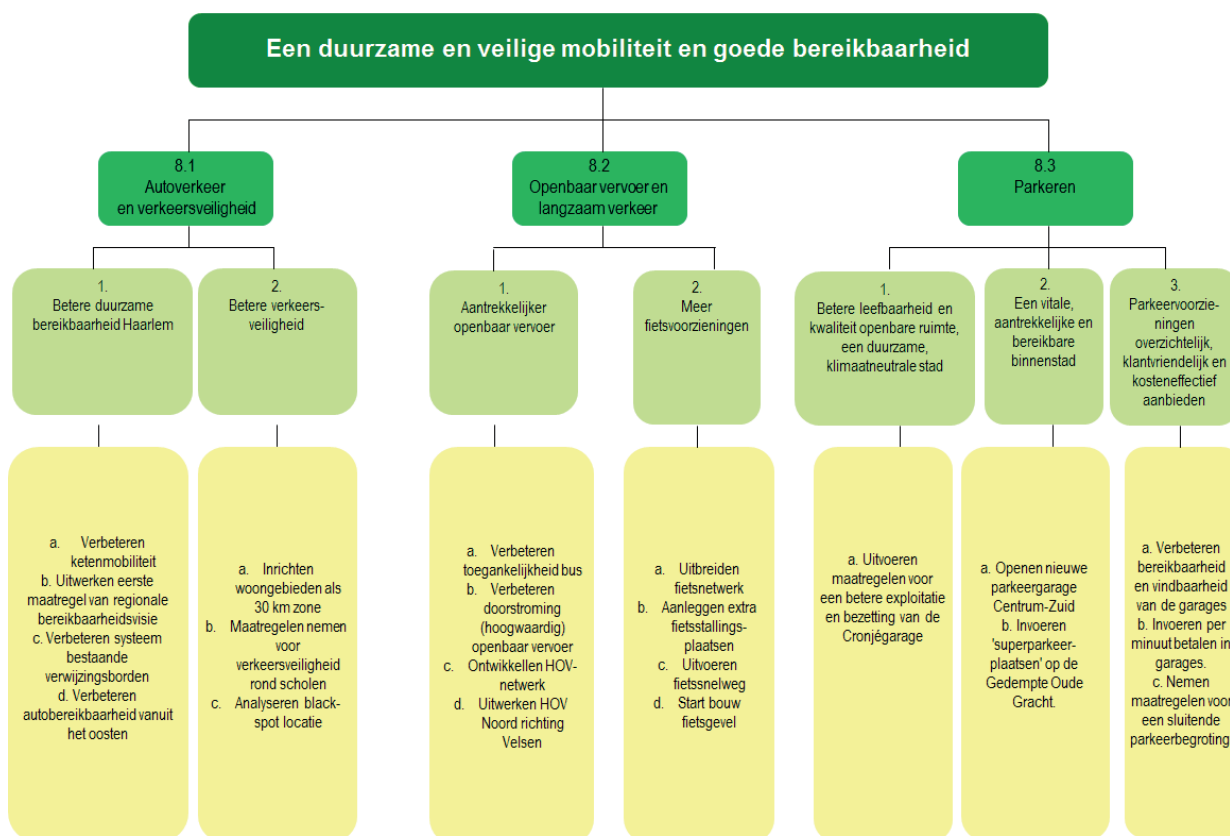
7 Werk en Inkomen mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	3.337	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de toevoeging met € 3.337.000 verhoogd. <ul style="list-style-type: none">• Door een gunstiger resultaat op de uitkeringslasten is een dotatie begroot aan de WWB reserve.
Jaarrekening 2013	3.430	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde toevoeging € 93.000 hoger is dan begroot. <ul style="list-style-type: none">• Door deze toevoeging heeft de WWB-reserve het maximum van 10% van het rijksbudget bereikt.
Resultaat toevoeging reserves	93	n	
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2013	75	v	
Bijgestelde Begroting 2013	2.830	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de onttrekking met € 2.755.000 verhoogd. <ul style="list-style-type: none">• Door een overheveling van gelden uit 2012, het volledig onttrekken van de WSW reserve en de invulling van de taakstelling, is de begrote onttrekking aan de reserves verhoogd.
Jaarrekening 2013	2.438	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde onttrekkingen € 392.000 lager zijn dan begroot. <ul style="list-style-type: none">• De invulling van de taakstelling heeft plaatsgevonden binnen de reguliere exploitatie, waardoor de begrote onttrekking niet behoefde plaats te vinden.
Resultaat onttrekking reserves	392	n	

Programma 8 Bereikbaarheid en Mobiliteit

Commissie	<i>Beheer</i>
(Coördinerende) Portefeuilles	<i>Verkeer- en vervoersbeleid</i>
Afdeling(en)	<i>Gebiedsontwikkeling en beheer</i>

Programma 8: Bereikbaarheid en Mobiliteit

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling:

De doelstelling van dit programma: een verkeersveilig, duurzaam en goed bereikbaar Haarlem. Maatschappelijke en economische functies vinden in een kwalitatief hoogwaardige en klimaatneutrale omgeving plaats. Verschillende maatregelen hebben in 2013 aan deze doelstelling bijgedragen; bij basisschool De Kring zijn maatregelen genomen om veilig oversteken mogelijk te maken, het nieuwe busstation Schalkwijk is opgeleverd en de Turfmarkt is heringericht. De Parkeervisie is vastgesteld en met een gemeenschappelijke regeling is een mobiliteitsfonds opgericht om regionale verkeersknelpunten aan te pakken. Haarlemmers geven (ruime) voldoendes aan de bereikbaarheid van de stad (een 7), de bereikbaarheid van de binnenstad (een 5,9) en aan de verkeersveiligheid in de stad (een 6,5).

Maatschappelijk effect	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
Oordeel Haarlemmers ¹ over diverse aspecten van bereikbaarheid en mobiliteit (rapportcijfer):					
a. Bereikbaarheid van de stad ²	6,5 (2007)	6,9 (2008) 6,6 (2009) 6,6 (2010) 6,6 (2011) 7,0 (2012)	7,0	7,0	Omnibusonderzoek
b. Bereikbaarheid van de binnenstad ²	5,4 (2007)	5,8 (2008) 5,4 (2009) 5,5 (2010) 5,4 (2011) 5,7 (2012)	6,0	5,9	Omnibusonderzoek
c. Verkeersveiligheid in de stad.	6,1 (2007)	6,4 (2008) 6,1 (2009) 6,1 (2010) 6,1 (2011) 6,3 (2012)	6,5	6,5	Omnibusonderzoek

¹ Het Omnibusonderzoek houdt alleen peilingen onder inwoners van Haarlem, niet onder bezoekers en ondernemers.

² Het gaat over bereikbaarheid in algemene zin van auto, bus, trein, (brom)fiets en motor.

Beleidsveld 8.1 Autoverkeer en verkeersveiligheid

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Betere duurzame bereikbaarheid Haarlem.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>In 2013 hebben we op verschillende fronten gewerkt aan een betere, duurzame bereikbaarheid van Haarlem. Belangrijke (tussenproducten van) beleidskaders voor de bereikbaarheid van Haarlem en de regio zijn bekrachtigd. De voor de toekomstige bereikbaarheid van Haarlem belangrijke Parkeervisie en het voorontwerp Structuurvisie Openbare Ruimte zijn vastgesteld. Verder heeft Haarlem, samen met Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort een mobiliteitsfonds opgericht om gezamenlijke verkeersknelpunten in de regio aan te pakken. De komende 15 jaar sparen de vier gemeenten een bedrag van € 19,5 miljoen voor het mobiliteitsfonds. Het rapportcijfer van de Haarlemmer voor de autobereikbaarheid van Haarlem is een 5,7 in 2013. De streefwaarde, een zes, is daarmee net niet gehaald. Fase 1 van dynamisch verkeersmanagement (DVM) is opgestart.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Fase 2 van DVM is nog niet opgestart. De groene golf tussen Camera Obscuraweg en Delftplein is nog niet ingericht, onder andere omdat gewacht wordt op de openstelling in twee richtingen van de Waarderbrug en de nieuwe verkeerssituatie die daar het gevolg van is.</p>	😊

2. Betere verkeersveiligheid.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De gemeente heeft een symposium georganiseerd over <i>grijze wegen</i>. Grijze wegen zijn een landelijk verschijnsel, waarbij het snelheidsregime niet overeenkomt met de inrichting van de weg. Dit levert knelpunten op met betrekking tot verkeersgedrag en snelheidshandhaving. Het oordeel van Haarlemmers over de voetgangersvoorzieningen in de binnenstad is nagenoeg gelijkgebleven.</p> <p>Ten gevolge van de landelijke onderregistratie van verkeersongevallen zijn over 2013 geen objectieve cijfers van de verkeersveiligheid voorhanden via het onlineprogramma ViaStat. De politie heeft haar verkeersveiligheidscijfers beschikbaar gesteld van de jaren 2012 en 2013. Het aantal aanrijdingen met letsel betrof respectievelijk 306 en 289; aanrijdingen met letsel is echter breder dan de door ViaStat gehanteerde groep verkeersgewonden.</p>	😊
-------------------------------	--	---

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1b. Oordeel Haarlemmers over de autobereikbaarheid van de stad (rapportcijfer).	5,3 (2007)	5,6 (2008) 5,3 (2009) 5,3 (2010) 5,3 (2011) 5,6 (2012)	6,0	5,7	Omnibusonderzoek
1b. Oordeel Haarlemse ondernemers over de autobereikbaarheid van de stad (rapportcijfer) ¹	6,6 (2005)	6,9 (2009) 6,9 (2010)	-	-	Benchmark gemeentelijk ondernemersklimaat
2. Aantal verkeersgewonden.	66 ²	59 (2009) 58 (2010) 26 (2011)	54	n.b. ³	ViaStat
2. Aantal verkeersdoden	3 (2009)	3 (2009) 5 (2010) 3 (2011)	3	4 ⁴	Politiegegevens
2. Oordeel Haarlemmers over voetgangersvoorzieningen in de binnenstad (rapportcijfer)	6,9 (2002)	6,8 (2007) 7,1 (2008) 7,2 (2009) 7,1 (2010) 7,1 (2011) 7,3 (2012)	7,3	7,4	Omnibusonderzoek

¹ Deze landelijke benchmark is in 2010 voor het laatst uitgevoerd door het ministerie van ELI. Momenteel wordt gekeken naar een lokale invulling.

² Gemiddelde van 2001 – 2006

³ Vanaf 2011 is sprake van een landelijke afname van de betrouwbaarheid van verkeersveiligheidsstatistieken van ViaStat, door een gewijzigde registratie van verkeersongevallen. De politie stelt de gemeente de ongevallencijfers van de ontbrekende jaren 2012 en 2013 ter beschikking.

⁴ Vanwege de landelijke onbetrouwbaarheid van verkeersveiligheidsstatistieken van ViaStat, is de opgave over 2013 ter beschikking gesteld door de politie.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. In samenwerking uitwerken fase 2 dynamisch verkeersmanagement.	<p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Door de verlate besluitvorming over het mobiliteitsfonds is de uitwerking van fase 2 nog niet opgestart. De uitwerking van Fase 1 is in 2013 wel opgestart, maar nog niet operationeel.</p>	☹️

Prestatie		2013
1b. Ontwikkelen duurzame verbeteringen ketenmobiliteit.	Wat hebben we gedaan? Bushaltes zijn voorzien van extra fietsenstallingen. Er zijn stappen gezet in de plannen voor de fietsgevel op het Kennemerplein. Extra bushaltes zijn toegankelijk gemaakt.	😊
1c. In samenwerking uitwerken eerste maatregelen regionale bereikbaarheidsvisie.	Wat hebben we gedaan? Samen met de provincie Noord-Holland is de uitwerking van fase 1 van het project dynamisch verkeersmanagement opgestart (DVM). Dit is één van de eerste maatregelen uit de regionale bereikbaarheidsvisie.	😊
1d. Verbeteren systeem bestaande verwijzingsborden.	Wat hebben we niet gedaan? De bestaande verwijzingsborden zijn in 2013 niet verbeterd. In 2013 is de invoeging in de verwijzingsborden van de nieuw te openen parkeergarage Dreef voorbereid.	☹️
1e. Stimuleren elektrisch vervoer en onderzoek stadsdistributie.	Wat hebben we gedaan? Met partners en belanghebbenden in de binnenstad is een start gemaakt met de planvorming voor het verbeteren van de stedelijke distributie.	😊
1f. Verbeteren autobereikbaarheid vanuit het oosten.	Wat hebben we niet gedaan? De aanleg van de fietsstraat langs de Oudeweg is gestart. Andere projecten zijn voorbereid. Plannen voor de openstelling in twee richtingen van de Waarderbrug en het verbeteren van de doorstroming en verkeersveiligheid op verschillende kruispunten op de Oudeweg zijn verder uitgewerkt. De groene golf tussen Delftplein en Camera Obscuraweg is niet ingericht.	😐
2a. Inrichten woongebieden als 30 km/h zone	Wat hebben we gedaan? De aanleg van de ventweg van de Oudeweg ter hoogte van de Sportheldenbuurt is begonnen. De ventweg krijgt een snelheidsregime van 30 km/u. De besluitvorming rond de herinrichting van de Albert Schweitzerlaan als toekomstig 30 km/u gebied is in 2013 afgerond. Wat hebben we niet gedaan? De rechtbank heeft beslist dat de door de gemeente voorgestelde inrichting tot 30 km/u zone van de Zuiderhout niet kon doorgaan. De rechtbank wil een buurtomvattend voorstel voor de 30 km/u zone. Het aandeel 30 km/u straten blijft daardoor achter bij de streefwaarde.	😐
2b. Maatregelen nemen t.b.v. verkeersveiligheid rond scholen.	Wat hebben we gedaan? Bij basisschool De Kring is een veilige oversteek over de Friese Varkenmarkt / Hooimarkt ingericht. Bij drie basisscholen zijn verkeersveiligheids campagnes en -acties uitgevoerd.	😊
2c. Analyseren en verbeteren <i>black-spot</i>	Wat hebben we niet gedaan? Vanwege de onbetrouwbaarheid van de ongevallenregistratie zijn geen black spots geanalyseerd. De black spot Prins Bernhardlaan – Zomervaart is in 2013 niet aangepakt, dit gebeurt in 2014. Een black spot is een verkeersonveilige locatie; een plek waar in de laatste drie jaar zes of meer letselongevallen hebben plaatsgevonden.	☹️

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2a. Aandeel 30 km-straten in km dat conform Duurzaam Veilig is ingericht	227,5 (2011)	227,5 (2011) 229 (2012)	240	229	Gemeentelijke registratie

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2b. Aantal scholen dat per jaar wordt voorzien van veilige routes	20 (gedaan t/m 2006)	3 (2007) 4 (2009) 4 (2010) 3 (2011) 3 (2012)	3	3	Gemeentelijke registratie
2c. Aantal black spots dat per jaar wordt geanalyseerd / verbeterd	1 per jaar (t/m 2006)	1 (2007) 1 (2008) 1 (2009) 1 (2010) 1 (2011) 0 (2012)	1	0	ViaStat ¹ / Gemeentelijke registratie

¹ Aandachtspunt is de landelijke afname van de betrouwbaarheid van verkeersonveiligheidsstatistieken van het online programma ViaStat, door een gewijzigde registratie van verkeersongevallen. Het ontbreken van onderzoeksmateriaal bemoeilijkt het analyseren van black spots.

Beleidsveld 8.2 Openbaar vervoer en langzaam verkeer

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Aantrekkelijker openbaar vervoer.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>In 2013 is het vernieuwde busstation Schalkwijk opgeleverd. Verder zijn haltes toegankelijk gemaakt en zijnabri's toegevoegd of vervangen door nieuwe exemplaren. In 2013 zijn zeven dynamische reizigersinformatiepanelen geplaatst. Hierdoor kunnen reizigers het werkelijk aantal minuten zien voordat de bus komt. Vanaf het Delftplein is een buurtbus door Bloemendaal richting Overveen geïntroduceerd. Onder de rijtuigoverkapping op NS station Haarlem, die dienst doet als wachtruimte van het busstation, zijn twee nieuwe horecaetablisementen geopend. De route van buslijn 14 is op verzoek van de dorpsraad Spaarndam gewijzigd en doet busstation Delftplein/ziekenhuis Kennemer Gasthuis-Noord weer aan. Het percentage Haarlemmers dat tevreden is over de openbaar vervoervoorzieningen is in 2013 78 %. Daarmee is de streefwaarde van 80% net niet gehaald.</p>	😊
2. Meer fietsvoorzieningen.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het fietscomfort en de fietsveiligheid op de Rode Loper tussen NS station Haarlem en de binnenstad is verbeterd; op de Kruisbrug is de voorrangssituatie verhelderd. De Verspronckweg-zuid is vernieuwd en volgens de richtlijnen van Duurzaam Veilig heringericht, met aparte fietspaden. Hetzelfde geldt voor de Spaarndamseweg fase 2, waarvan oplevering in 2014 plaatsvindt. Er is een tussentijdse evaluatie gehouden naar het gebruik van en de ervaringen met het Spaarneveer. Uit de tussentijdse evaluatie blijkt dat het gebruik van het veer hoog is. In 2013 is het percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de fietsvoorzieningen in hun buurt 47%. De streefwaarde van 52% is niet gehaald. Het oordeel van Haarlemmers over het totaal van het voorzieningenniveau voor fietsers is stabiel met een 6,5.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Besloten is het fietspad Houtmanpad niet aan te leggen. De Fietsparkeernota is als uitwerking van de Parkeervisie nog niet vastgesteld. Vaststelling wordt in 2014 verwacht.</p>	😐

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over OV-voorzieningen in hun buurt	64% (2005)	74% (2007) 76% (2009) 78% (2010) 74% (2011) 76% (2012)	80%	78%	Omnibusonderzoek
1. Oordeel Haarlemse ondernemers over de bereikbaarheid van de stad per OV (rapportcijfer)	6,6 (2005)	6,8 (2009) 6,8 (2010) 6,8 (2011)	-	n.b. ¹	Benchmark Gemeentelijk Ondernemersklimaat
2. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de fietsvoorzieningen in hun buurt	50 % (2010)	50 % (2010) 45% (2011) 48% (2012)	52%	47%	Omnibusonderzoek
2. Oordeel Haarlemmers over het totaal van het voorzieningenniveau voor fietsers (rapportcijfer)	6,2 (2009)	6,2 (2009) 6,2 (2010) 6,3 (2011) 6,4 (2012)	6,4	6,5	Omnibusonderzoek

¹ Deze landelijke benchmark wordt niet meer uitgevoerd door het ministerie van ELI. Momenteel wordt gekeken naar een lokale invulling.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Verbeteren toegankelijkheid bus.	Wat hebben we gedaan? In 2013 zijn 26 busperrons toegankelijk gemaakt. Hierdoor is het openbaar vervoer niet alleen aantrekkelijker geworden voor mensen met een visuele handicap of die minder goed ter been zijn, maar ook voor mensen met kinderwagens.	😊
1b. Verbeteren doorstroming (hoogwaardig) openbaar vervoer.	Wat hebben we gedaan? Bij verschillende projecten zijn we nagegaan of de doorstroming van het openbaar vervoer kon worden verbeterd. Op bepaalde punten, zoals busstation Schalkwijk, zijn verbeteringen voor de routing van het openbaar vervoer toegepast. Het kruispunt van de Gedempte Oude Gracht met de Turfmarkt is verruimd, waardoor bussen elkaar beter kunnen passeren.	😊
1c. deelnemen ontwikkeling HOV-netwerk.	Wat hebben we gedaan? De gemeente neemt deel aan diverse overleggen over de doorontwikkeling van regionaal Hoogwaardig Openbaar Vervoer. Daaronder vallen de buslijnen 140, 175 en 176 als toekomstige R-net lijnen.	😊
1d. Vastleggen routekeuze HOV-busverbinding.	Wat hebben we gedaan? Voor de verbinding tussen NS station Haarlem en het Delftplein is gekozen voor de route via de Rijksstraatweg.	😊

Prestatie		2013
2a. Uitbreiden fietsnetwerk.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er zijn op verschillende plekken fietspaden (Spaarndamseweg, Turfmarkt, Verspronckweg-Zuid) en fietsstraten (ventweg Oudeweg) aangelegd. Voorbereidingen voor het fietspad over de Houtvaart en langs de Westelijke Randweg richting Heemstede, de Leidsevaart en de Wagenweg zijn getroffen. De fietsroute van Schalkwijk naar de binnenstad is verbeterd door het tweerichtingsfietspad op de Schalkwijkerstraat door te trekken over de Langebrug en Turfmarkt tot aan de Melkbrug.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>De planvorming voor het Houtmanpad is stopgezet.</p>	☹
2b. Aanleggen extra fietsstallingsplaatsen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Op verschillende plekken, waaronder de Turfmarkt, zijn extra fietsstallingsplaatsen aangelegd.</p>	☺
2c. Uitvoeren fietssnelweg.	<p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Er zijn geen concrete, fysieke maatregelen genomen. Wel heeft de gemeente de praktijkproef Wisselfiets voorbereid, als onderdeel van het flankerend beleid rond de fietssnelweg Haarlem - Sloterdijk. Verwacht wordt dat de uitvoering van de proef in 2014 plaatsvindt. Verder is de verbetering van de fietsoversteek over de Prins Bernhardlaan voorbereid, in 2014 vindt de uitvoering plaats.</p>	☹
2d. Regisseren bouw fietsgevel.	<p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>De voorbereidende werkzaamheden voor de bouw van de fietsgevel hebben in 2013 nog niet tot de start van de bouw van de Fietsgevel geleid. De start van de bouw wordt in 2014 verwacht. Dat is ook de reden dat de streefwaarde van het aantal fietsstallingsplaatsen in de binnenstad in 2013 niet is gehaald.</p>	☹

¹ Lengte fietspaden wordt niet geregistreerd, wel oppervlak fietspaden. Naast fietspaden worden ook fietsstroken en fietsstraten gerealiseerd; deze staan niet in deze gegevens opgenomen.

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Aantal bushaltes dat voldoet aan de toegankelijkheidsrichtlijnen van de Wet OV.	32 (2009)	82 (2010) 85 (2011) 105 (2012)	106	131	Gemeentelijke registratie
2a. Aantal m ² x 1.000 fietspadennetwerk (-paden) in beheer bij gemeente ¹	26 (2008)	273 (2009) 277 (2010) 294 (2011) 296 (2012)	295	301	Gemeentelijke registratie
2b. Aantal fietsstallingsplaatsen (inclusief NS station Haarlem) in de binnenstad	4.675 (2004)	4.700 (2008) 5.065 (2009) 9.065 (2010) 9.200 (2011) 9.600 (2012)	10.000	9.600	Gemeentelijke registratie

Beleidsveld 8.3 Parkeren

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Meer fiets- en autoparkeermogelijkheden voor en in de binnenstad.	Wat hebben we niet bereikt? In 2013 is geen substantiële fiets- en autoparkeercapaciteit aan de binnenstad toegevoegd. Wel is de Parkeervisie vastgesteld. Hierin staat het parkeerbeleid voor Haarlem, voor zowel auto als fiets, en in samenhang met beleidsterreinen als wonen, economie en milieu. Het verbeteren van de fiets- en autoparkeermogelijkheden in de binnenstad maakt deel uit van de uitwerkingen die in de komende jaren worden opgepakt.	
2. Minder parkeeroverlast op straat.	Wat hebben we bereikt? Op diverse plekken is maatwerk verricht. Er zijn voorbereidende werkzaamheden verricht om de Cronjéstraat in 2014 door de week open te stellen, waardoor overdag meer parkeerplaatsen beschikbaar komen. Op het Stationsplein is de handhaving op foutgeparkeerde fietsen geïntensiveerd. Ook de invulling van dit doel krijgt verder gestalte met de uitwerking van de Parkeervisie. Het percentage Haarlemmers dat aangeeft overlast te ondervinden van parkeren in de eigen buurt is in 2013 iets hoger: 31%.	
3. Efficiëntere verdeling parkeerruimte.	Wat hebben we bereikt? Op diverse plekken is maatwerk verricht. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Westerhoutpark en de Van Oosten de Bruijnstraat, waar het betaald parkeren tot 21.00 is verlengd. De verdere invulling van dit doel krijgt gestalte met verschillende uitwerkingsacties van de Parkeervisie.	

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Oordeel Haarlemse ondernemers over parkeermogelijkheden in de stad (rapportcijfer).	5,9 (2005)	6,3 (2009) 6,3 (2010)	-	n.b. ¹	Benchmark Gemeentelijk ondernemersklimaat
2. Percentage Haarlemmers dat (zeer) veel overlast ondervindt van parkeren in de eigen woonbuurt.	29 % (2010)	29% (2010) 27% (2011) 28% (2012)	28%	31%	Omnibusonderzoek

¹ Deze landelijke benchmark wordt niet meer door het ministerie van ELI uitgevoerd. Momenteel wordt gekeken naar een lokale invulling.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Haalbaarheidsstudie garage binnenstad oost.	Wat hebben we niet gedaan? In de Parkeervisie is een studie als lange termijn maatregel opgenomen. Daarom is er in 2013 geen uitvoering aan gegeven. Deze maatregel gebeurt in samenhang met een verkenning naar extra P+R voorzieningen.	
1b. In samenwerking realiseren parkeergarage onder het Frederikspark.	Wat hebben we niet gedaan? Er is verder gewerkt aan de realisatie van de Dreefgarage onder het Frederikspark), maar opening heeft in 2013 nog niet plaatsgevonden. De streefwaarde voor het aantal garageparkeerplaatsen in de binnenstad is daarom niet gehaald. De opening van de Dreefgarage staat voor 2014 gepland.	

Prestatie		2013
1c. Bepalen mogelijke P+R-voorzieningen.	Wat hebben we niet gedaan? In de Parkeervisie is dit als lange termijn maatregel opgenomen. Daarom is er in 2013 geen uitvoering aan gegeven. Vandaar dat de streefwaarde 2013 voor het aantal beschikbare parkeerplaatsen op transferia aan de rand van de stad niet gehaald is. Deze maatregel gebeurt in samenhang met een verkenning naar een extra parkeervoorziening in de oostelijke binnenstad.	☹
1d. Uitwerken mogelijkheden aanpassen uitgifte abonnementen garages.	Wat hebben we niet gedaan? In 2013 heeft deze uitwerking niet plaatsgevonden. Besloten is eerste kwartaal 2014 een voorstel aan de raad voor te leggen over het uitgeven van dalurenabonnementen voor de parkeergarages.	☹
2a. Uitvoeren gerichte controle-acties.	Wat hebben we gedaan? In de belanghebbendengebieden en de binnenstad wordt dagelijks steekproefsgewijs gehandhaafd op parkeerovertredingen.	☺
2b. Stimuleren (bedrijfs-)vervoermanagement en deelautogebruik.	Wat hebben we gedaan? Haarlem stimuleert en faciliteert initiatieven voor deelautogebruik en bedrijfsvervoermanagement. In 2013 zijn parkeerplaatsen gereserveerd voor deelauto's en heeft de gemeente mogelijkheden voor deelautogebruik gepromoot.	☺
2c. Ontwikkelen en uitvoeren maatregelen om gebruik parkeergarages te stimuleren.	Wat hebben we gedaan? In 2013 zijn verschillende arrangementen uitgevoerd om het parkeren in de garages te combineren met kaartjes voor evenementen of theatervoorstellingen.	☺
2d. Invoeren kenteken-parkeren.	Wat hebben we niet gedaan? In 2013 zijn op straat geen parkeerautomaten geplaatst waarbij de parkeerder zijn kenteken invoert, zodat handhaving met kentekenherkenning kan plaatsvinden.	☹
3a. Actualiseren parkeernormen.	Wat hebben we niet gedaan? Dit is in 2013 niet gebeurd. Het is één van de acties uit de in 2013 vastgestelde Parkeervisie. De actie is als beleidslijn 1, 'een duidelijk beleid voor parkeren en bouwen' (een lange termijn maatregel), in de Parkeervisie opgenomen.	☹

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1b. Aantal garageparkeerplaatsen in de binnenstad (excl. Cronjégarage)	2.576 (2006)	1.936 (2009) 2.136 (2010) 2.892 (2011) 3.099 (2012)	3.136	3.099	Gemeentelijke registratie
1c. Aantal beschikbare parkeerplaatsen op transferia aan de rand van de stad	100 (2009)	100 (2010) 100 (2011) 150 (2012)	250	150	Gemeentelijke registratie
1d. Aantal uitgegeven niet-bewoners-abonnementen in parkeergarages (incl. Cronjégarage)	2030 (2010)	2.030 (2010) 1.520 (2011) 1.900 (2012)	1.840	1.840	Gemeentelijke registratie

Beleidsvelden financieel

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Beleids- veld	Programma 8 Bereikbaarheid en mobiliteit	Rekening 2012	2013		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
8.1	Autoverkeer en verkeersveiligheid	6.340	5.012	3.990	3.680
8.2	Openbaar vervoer en langzaam verkeer	312	473	225	259
8.3	Parkeren	10.527	10.014	10.148	10.436
Totaal lasten		17.179	15.499	14.363	14.375
<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
8.1	Autoverkeer en verkeersveiligheid	35	8	8	81
8.2	Openbaar vervoer en langzaam verkeer	184	-	30	-3
8.3	Parkeren	14.751	14.318	14.629	14.625
Totaal baten		14.970	14.326	14.667	14.703
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		2.209	1.173	-304	-328
Toevoeging aan reserves		-	415	415	415
Onttrekking aan reserves		-	-	-	-
Saldo inclusief mutaties reserves		2.209	1.588	111	87

Analyse saldo programma 8

Het programma Bereikbaarheid en Mobiliteit sluit met een nadelig saldo van € 87.000. Dit is € 24.000 voordeliger dan het geraamde saldo.

(bedragen x € 1.000)

8.1 Autoverkeer en verkeersveiligheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	5.012		
Bijgestelde Begroting 2013	3.990		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 1.022.000 verlaagd: <ul style="list-style-type: none"> Onder meer met compenserende maatregelen 2013 met € 947.000.
Jaarrekening 2013	3.680		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten 310.000 lager zijn: <ul style="list-style-type: none"> Onder meer door het niet in 2013 kunnen realiseren van de geplande verwijdering van 13 voetgangers VRI's (€ 200.000).

(bedragen x € 1.000)

8.1 Autoverkeer en verkeersveiligheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Resultaat op lasten	-310	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	8		
Bijgestelde Begroting 2013	8		
Jaarrekening 2013	81		
Resultaat op baten	-73	v	

(bedragen x € 1.000)

8.2 Openbaar vervoer en langzaam verkeer	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	473		
Bijgestelde Begroting 2013	225		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 248.000 verlaagd: <ul style="list-style-type: none">• Vanwege onder meer lagere kapitaallasten á € 225.000.
Jaarrekening 2013	259		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 34.000 hoger zijn.
Resultaat op lasten	34	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	30		
Jaarrekening 2013	3		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 33.000 lager zijn.
Resultaat op baten	33	n	

(bedragen x € 1.000)

8.3 Parkeren	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	10.014		
Bijgestelde Begroting 2013	10.148		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 135.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">• Met onder meer een toevoeging van budget vanuit handhaving (€100.000), hogere OZB lasten (€ 193.000) en een verhoging van de dotatie aan de voorziening Schalkstad (€ 215.000). Daarnaast zijn de begrote lasten verlaagd vanwege lagere kapitaallasten (€ 342.000).

(bedragen x € 1.000)

8.3 Parkeren	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	10.436		Uit de jaarrekening blijkt dat de werkelijke lasten € 288.000 hoger zijn: <ul style="list-style-type: none">• Vanwege de kosten van het invoeren van het hogere parkeertarief, hogere kosten courtage vanwege meer gebruik mobiel parkeren en hogere kosten elektra (samen € 194.000) en hogere beheerkosten aan de garages (€ 114.000).
Resultaat op lasten	288	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	14.318		
Bijgestelde Begroting 2013	14.629		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 312.000 verhoogd: <ul style="list-style-type: none">• Door het per 1 november invoeren van een hoger parkeertarief (€ 141.000) en hogere parkeerbaten in Schalkwijk (€ 215.000).
Jaarrekening 2013	14.625		Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten 4.000 lager zijn.
Resultaat op baten	4	n	

(bedragen x € 1.000)

8 Bereikbaarheid en mobiliteit mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2013	415		
Bijgestelde Begroting 2013	415		
Jaarrekening 2013	415		
Resultaat toevoeging reserves	-		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2013	-		
Bijgestelde Begroting 2013	-		
Jaarrekening 2013	-		
Resultaat onttrekking reserves	-		

Koop nu zonnepanelen!

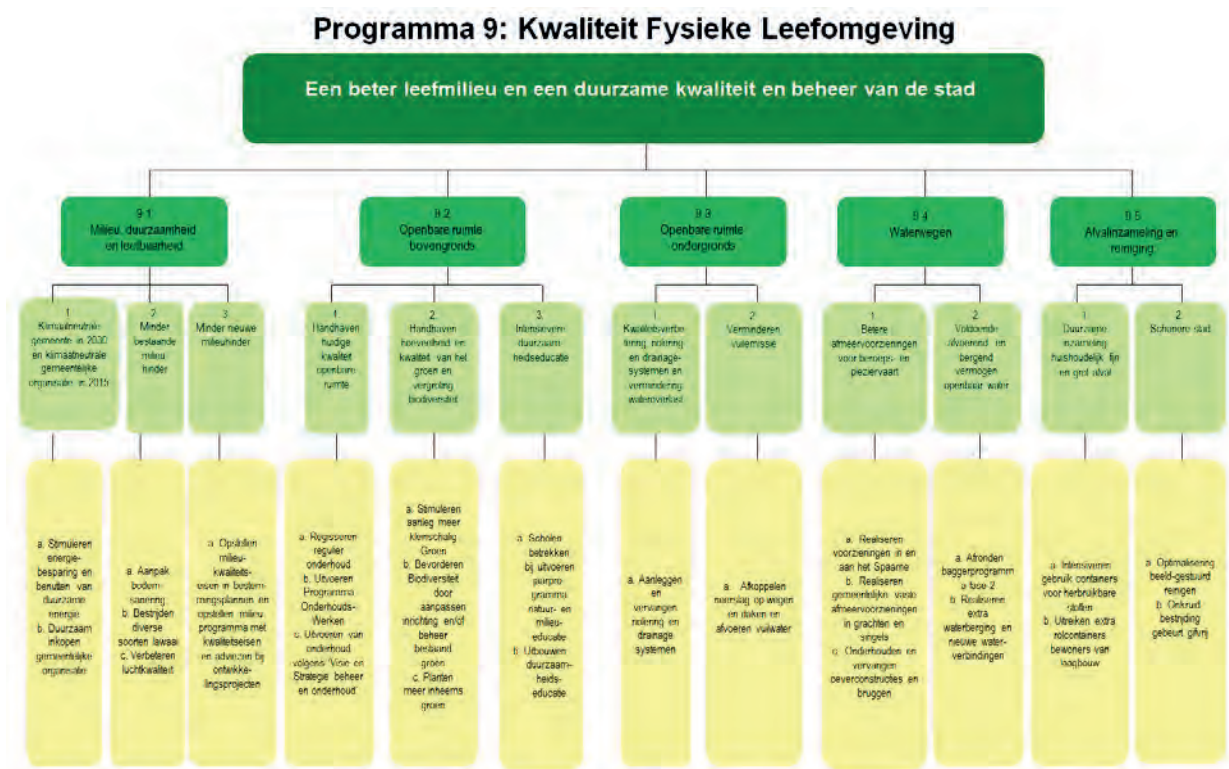
HAARLEM
kiest voor
energiebesparing

degroenemug.nl/zonnepanelen

Programma 9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving

Commissie	Beheer
(Coördinerende) Portefeuilles	Beheer en Onderhoud Openbare Ruimte, Milieu
Afdeling(en)	Gebiedsontwikkeling en beheer, Stadszaken

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling: Een beter leefmilieu en een duurzame kwaliteit en beheer van de stad.

In de afgelopen periode lijkt de trend van een steeds toenemende CO₂-uitstoot gebroken, mede door de vele uitgevoerde projecten in het kader van het programma Haarlem Klimaat Neutraal. Het oordeel van de Haarlemmers over het leefmilieu is vrijwel gelijk gebleven.

Een aantal onderhoudsprojecten is voor kortere of langere tijd uitgesteld wegens de compenserende maatregelen 2013. Dit heeft invloed gehad op het behalen van de voor 2013 gestelde doelen, waarvan een aantal is doorgeschoven naar 2014 en volgende jaren. Er moet voor worden gewaakt dat de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte terug loopt en achterstallig onderhoud ontstaat, zoals dit lange tijd voor 2006 het geval was. Toch blijkt uit het Omnibusonderzoek dat de waardering van de Haarlemmers voor de kwaliteit van de openbare ruimte in 2013 over het algemeen gelijk is gebleven. De waardering van de Haarlemmers voor de speelmogelijkheden in de buurt en de hoeveelheid en kwaliteit van het groen in de wijk is zelfs licht toegenomen. Dit is waarschijnlijk een na-ijl effect als gevolg van de verbeteringen die in de voorgaande jaren zijn gerealiseerd. Verwacht wordt dat de waardering zich bij gelijkblijvende kwaliteit zal stabiliseren.

Beleidsveld 9.1 Milieu, duurzaamheid en leefbaarheid

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Klimaatneutrale gemeente in 2030 en klimaatneutrale gemeentelijke organisatie in 2015.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Uit de CO₂-monitor 2012 blijkt dat de trend van een steeds toenemende CO₂-uitstoot is omgebogen. Ook de prognose over 2013 geeft een dergelijk beeld. De definitieve cijfers komen medio 2014 beschikbaar.</p> <p>Het percentage Haarlemmers dat aan energiebesparing doet is in 2013 71%. De gemeentelijke organisatie heeft onder andere vorderingen gemaakt bij het verduurzamen van het vastgoed en het duurzaam inkopen.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Het college heeft besloten 24 extra elektrische laadpalen te realiseren. Door de noodzakelijke procedures zal de feitelijke plaatsing in 2014 tot stand komen.</p>	😊
2. Minder bestaande milieuhinder.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het oordeel van de Haarlemmers over het leefmilieu is vrijwel gelijk gebleven. Dit blijkt uit de cijfers over geluidsoverlast en luchtverontreiniging.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Niet alle projecten van het bodemprogramma konden worden uitgevoerd. Dit komt door een korting op het door het Rijk beschikbaar gestelde budget en twee duurder uitgevallen saneringen. Een actualisatie van het bodemprogramma is in december door het college vast gesteld.</p>	😐
3. Minder nieuwe milieuhinder.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Vrijwel alle geplande werkzaamheden voor bestemmingsplannen zijn uitgevoerd. Standaard wordt daarbij aandacht besteed aan geluidhinder, lucht- en bodemverontreiniging, milieuzonering en duurzame stedelijke ontwikkeling met als doel het bereiken van een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Nieuwe ontwikkelingen bieden de beste kansen om de milieuhinder in een gebied per saldo te verminderen. Het is een toetsingsmoment voor de strengere hedendaagse eisen. Door de voortdurende recessie is het aantal ontwikkelingsprojecten sterk verminderd, waardoor geen nieuwe eisen en adviezen konden worden opgesteld.</p>	😐

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat aan energiebesparing doet	52% (2007)	56% (2008) 61% (2009) 71% (2010) 75% (2011) 70% (2012)	70%	71%	Omnibusonderzoek
2. Oordeel Haarlemmers over geluids-overlast op schaal 0 (geen overlast) tot en met 10 (zeer veel overlast).	3,8 (2007)	3,7 (2008) 4,3 (2009) 4,0 (2010) 3,8 (2011) 3,9 (2012)	3,5	3,8	Omnibusonderzoek

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2. Oordeel Haarlemmers over luchtverontreiniging op schaal 0 (geen overlast) tot en met 10 (zeer veel overlast).	3,8 (2007)	3,9 (2008) 4,3 (2009) 3,7 (2010) 3,7 (2011) 3,7 (2012)	3,5	3,9	Omnibusonderzoek
2. Concentratie NO ₂ in de lucht in microgram per m ³ .	40 (2006)	39 (2007) 41 (2008) 40 (2009) 42 (2010) 38(2011) 36 (2012)	≤ 40	36 ¹	RIVM-meetpunt Amsterdamsepoort
2. Concentratie fijn stof in de lucht in microgram per m ³ .	37 (2006)	36 (2007) 30 (2008) 29 (2009) 27 (2010) 28 (2011) 23(2012)	≤ 30	25 ¹	RIVM-meetpunt Amsterdamsepoort

¹ Het betreft voorlopige cijfers over de periode oktober 2012 tot en met september 2013.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Stimuleren energiebesparing en benutten van duurzame energie.	Wat hebben we gedaan? Het overgrote deel van de activiteiten, zoals genoemd in het onderdeel Haarlem Klimaat Neutraal van het Duurzaamheidsprogramma 2013, is uitgevoerd. Daarnaast is extra aandacht besteed aan de gezamenlijke inkoop van zonnepanelen. Dit heeft geleid tot de plaatsing van 5000 zonnepanelen. Tenslotte is de CO2-monitor 2011 en 2012 vastgesteld.	😊
1b. Duurzaam inkopen gemeentelijke organisatie.	Wat hebben we gedaan? Duurzame inkoop is een reguliere activiteit na de beleidsmatige vastlegging hiervan in 2011 in de nota Inkoop- en aanbestedingsbeleid. Bij iedere centrale inkoop hebben ook in 2013 duurzaamheidsoverwegingen een rol gespeeld.	😊
2a. Uitvoeren Programma bodemsanering.	Wat hebben we gedaan? Het bodemprogramma Haarlem 2010-2014 is in december 2013 geactualiseerd en vastgesteld door het college. De sanering Lioever is afgerond, de sanering Reinalda park is in de afrondende fase en de grondwatersanering Nassaulaan en omgeving is nog in uitvoering. De geplande nazorg is uitgevoerd, evenals enkele onderzoeken. Alle gesaneerde bodemoppervlakken en volumes, net als de grondstromen bij de gemeentelijke grondbank zijn geregistreerd.	😊
2b. Bestrijden diverse soorten lawaai.	Wat hebben we gedaan? Het college heeft in juni 2013 het zonebeheersplan vastgesteld. Volgens planning zijn bij twaalf bestaande bedrijven nieuwe maatwerkvoorschriften opgesteld. Hiermee is invulling gegeven aan het geluidreductie- en zonebeheersplan Waarderpolder.	😊

Prestatie		2013
2c. Verbeteren luchtkwaliteit.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het rijden op elektriciteit is bevorderd door het inzetten van RSL-subsidie (Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit) voor laadpalen. Voorbereidingen fietsprojecten met RSL-subsidie (Prins Bernhardlaan, Houtvaart, en Albert Schweitzerlaan) zijn gestart. Diverse andere projecten uit het Uitvoeringsprogramma fietsinfrastructuur zijn uitgevoerd (onder ander twee richtingen fietspad Turfmarkt, fietspad Verspronckweg). Gerealiseerde verbeteringen van een aantal bushaltes en uitbreiding Dynamisch Reis Informatie Systeem bevorderen het OV-gebruik. Zie ook programma 8.</p>	😊
3a. Opstellen milieu kwaliteitseisen in bestemmingsplannen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Voor alle nieuwe bestemmingsplannen is een milieuparagraaf opgesteld.</p>	😊
3b. Opstellen milieuprogramma met kwaliteitseisen en adviezen bij ontwikkelingsprojecten.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er is in totaal bij drie ontwikkelingsprojecten een milieu-advies opgesteld.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Bovengenoemd aantal blijft achter bij de verwachtingen vanwege de aanhoudende economische crisis.</p>	😞

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Aantal uitvoeringsprojecten Haarlem Klimaatneutraal	35 (2009)	33 (2010) 35 (2011) 32 (2012)	30	31	Duurzaamheidsmonitor
1b. Percentage inkopen volgens duurzaamheidscriteria	100% (2009)	99% (2010) 100% (2011)	100%	n.b. ¹	Monitor duurzaam inkopen I&M
3. Aantal nieuwe ontwikkelingsprojecten met een milieuparagraaf ²	21 (2007)	15 (2008) 10 (2009) 6 (2010) 7 (2011) 5 (2012)	10	3	Gemeentelijke registratie

¹ De landelijke monitor heeft (nog) niet plaats gevonden.

² Het feitelijk aantal is sterk afhankelijk van de marktomstandigheden.

Beleidsveld 9.2 Openbare ruimte bovengronds

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Handhaven huidige kwaliteit openbare ruimte.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Om de kwaliteit te handhaven is het regulier dagelijks onderhoud uitgevoerd en zijn de onderhoudsprojecten grotendeels conform het Programma Onderhoudswerken uitgevoerd. Het oordeel van de Haarlemse inwoners over de kwaliteit van de openbare ruimte varieert per effectindicator.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Niet alle projecten uit het Programma Onderhoudswerken zijn uitgevoerd. Een aantal verhardingsprojecten is verschoven naar het komend jaar. Op onderdelen is de kwaliteitsbeleving gedaald. Dit komt ook tot uitdrukking in de effectindicatoren.</p>	😊

2. Meer en beter groen en meer biodiversiteit.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Met woningcorporaties en maatschappelijke organisaties zijn kleinschalige groenprojecten gerealiseerd. In 2013 is de basis voor beter groen en meer biodiversiteit verder verstevigd met het tot stand komen van beheerplannen voor parken en groengebieden waarin ecologie een vooraanstaande plaats inneemt. Het percentage geplante inheemse bomen schommelt sterk door de jaren. Het beleid is gericht op een toename van het aantal inheemse bomen.</p> <p>Net als vorig jaar ligt de tevredenheid van de Haarlemmers over het groen in hun wijk boven de streefwaarde. De verklaring voor de toegenomen waardering voor de hoeveelheid en kwaliteit van het groen op de langere termijn is waarschijnlijk dat er vanaf 2006 extra geld beschikbaar is gekomen om de onderhoudsachterstanden weg te werken. Daarmee is het groen nagenoeg op het door de raad gewenste niveau gekomen.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Er is samen met externe partijen minder (inheems) groen aangeplant vanwege de teruggang in het aantal groenprojecten ten gevolge van de compenserende maatregelen.</p>	☹️
3. Meer duurzaamheid in projecten.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het toepassen van duurzame materialen is vastgelegd in de programma's van eisen die worden toegepast bij projecten, bijvoorbeeld het toepassen van FSC-gecertificeerd hout als standaard eis. Er wordt steeds een afweging gemaakt of andere materialen niet beter/duurzamer zijn.</p>	😊
4. Intensievere duurzaamheidseducatie.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Het aantal basisscholen dat deelneemt aan één of meer onderdelen van het programma Natuur- en Milieu Educatie (NME) bedraagt 90%.</p>	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over onderhoud wegen en fietspaden in hun buurt	59% (2005)	45% (2007) 46% (2009) 56% (2010) 54% (2011) 58% (2012)	60%	55%	Omnibusonderzoek
1. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over het onderhoud van de openbare ruimte in hun wijk (openbare verlichting, banken, afvalbakken)	46% (2010)	46% (2010) 47% (2011) 50% (2012)	49%	48%	Omnibusonderzoek
1. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de inrichting van de openbare ruimte in hun wijk (bestrating, openbare verlichting, banken, afvalbakken)	53% (2010)	53% (2010) 58% (2011) 58% (2012)	60%	58%	Omnibusonderzoek
1. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de speelmogelijkheden voor kinderen in hun buurt	52% (2000)	56% (2005) 53% (2007) 61% (2009) 59% (2010) 61% (2011) 62% (2012)	60%	64%	Omnibusonderzoek

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
2. Percentage Haarlemmers dat vindt dat er (ruim) voldoende groen in hun wijk aanwezig is	55% (2010)	55% (2010) 54% (2011) 61% (2012)	57%	61%	Omnibusonderzoek
2. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over de kwaliteit van het groen in hun wijk	51% (2010)	51% (2010) 51% (2011) 56% (2012)	52%	58%	Omnibusonderzoek

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Regisseren regulier onderhoud.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het dagelijks beheer en onderhoud is ondergebracht in bestekken of in de dienstverleningsovereenkomst met Spaarnelanden. In de organisatie is het in regie werken één van de uitgangspunten. Dat betekent dat in 2013 de voorbereidingen zijn gestart om voor ieder domein in de openbare ruimte óf een marktpartij te selecteren óf het geheel aan werkzaamheden bij Spaarnelanden te beleggen.</p> <p>In 2013 is het dagelijks onderhoud grotendeels volgens plan uitgevoerd, tenzij het aantal meldingen aanleiding gaf om hiervan af te wijken.</p>	😊
1b. Uitvoeren nieuwe Meerjarenonderhoudsprogramma.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het programma onderhoudswerken (voorheen Meerjarenonderhoudsprogramma) is deels uitgevoerd. Projecten zoals herinrichting Turfmarkt, Versprockweg-Zuid, Geneesherenbuurt, Spaarndamseweg, Europawijk-Zuid zijn afgerond of in uitvoering.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Een aantal projecten is vertraagd, met name het project Bakenessergracht, groot onderhoud riool Eksterlaan en vervanging walmuur Leidsevaart. Deze vertragingen zijn ontstaan door gebrek aan capaciteit dan wel procedurele tegenvallers.</p> <p>In verband met de compenserende maatregelen uit de Bestuursrapportage 2013-2 is een aantal projecten met een totale waarde van € 3 miljoen stilgelegd of verschoven naar het jaar 2014.</p>	😐
1c. Continueren aanpak achterstallig onderhoud.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Jaarlijks is ongeveer € 40 miljoen nodig voor onderhoud. Voor de komende jaren zijn de beschikbare middelen niet geheel toereikend maar de totale onderhoudsbehoefte van de openbare ruimte blijft beheersbaar.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>In verband met de compenserende maatregelen uit de Bestuursrapportage 2013-2 is in 2013 eenmalig € 3 miljoen aan onderhoudsbudget omgebogen en dus niet ingezet voor onderhoud. In 2013 is dus sprake van een toename van het achterstallig onderhoud.</p>	😐
1d. Handhaven kwaliteit openbare ruimte.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Met het uitvoeren van het dagelijks onderhoud en het Programma Onderhoudswerken is de kwaliteit van de openbare ruimte op vrijwel hetzelfde niveau gehandhaafd ondanks € 3 miljoen aan ombuigingen.</p>	😊

Prestatie		2013
1e. Regisseren stadsdeeluitvoeringsprogramma's.	<p>Wat hebben we gedaan? In 2013 zijn vijf StadsdeelUitvoeringsProgramma's (STUP's) vastgesteld door het college en vervolgens in uitvoering gebracht. Tevens is in het verslagjaar de voorbereiding ter hand genomen van gebiedsprogramma's voor ieder stadsdeel, waarin de nog activiteiten uit de STUP's opgenomen worden die doorlopen in 2014.</p>	😊
2a. Stimuleren aanleg meer kleinschalig groen.	<p>Wat hebben we gedaan? De gemeente stimuleerde en droeg in 2013 bij aan de uitvoering van kleinschalige groenprojecten samen met corporaties, IVN, bewoners en Landschap NH.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? Geveltuinenbeleid is niet gewenst vanwege toename regeldruk. Doel wordt via andere wegen, onder andere communicatie, ook behaald.</p>	😊
2b. Bevorderen biodiversiteit door aanpassen inrichting en/of beheer bestaand groen.	<p>Wat hebben we gedaan? Ecologisch beleidsplan en beheerplannen die daarvan worden afgeleid (onder andere Poelbroekpark) zijn gereed en worden toegepast. Groenonderhoudsbestekken zijn gedeeltelijk aangepast.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? Groenonderhoudsbestekken zijn gedeeltelijk aangepast. Verdere aanpassing van onderhoudsbestekken gebeurt in 2014.</p>	😐
2c. Planten meer inheems groen.	<p>Wat hebben we niet gedaan? Er zijn minder inheemse bomen geplant vanwege terugloop in het aantal projecten. De uitvoering van het Ecologisch Beleidsplan zorgt met ingang van 2014 voor de aanplant van meer inheems groen.</p>	😐
3a. Initiëren 'energie-uit-asfalt'-projecten.	<p>Wat hebben we gedaan? Er is een onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van "Energie uit asfalt" op de Kennedylaan. Er is een businesscase doorgerekend met v.o.f. Belcanto waaruit naar voren kwam dat energieopwekking in dit geval niet kansrijk was.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? Er zijn geen verdere onderzoeken gedaan.</p>	😐
3b. Toepassen hergebruik vrijgekomen materialen.	<p>Wat hebben we gedaan? Met name in bestrating is hergebruik gerealiseerd. Voorbeeld is hergebruik van klinkers in Gierstraat en Bakenessergracht. Hout dat vrijkomt bij remmingswerken wordt elders in de stad hergebruikt als meerpalen. Grond wordt zo veel mogelijk binnen het project hergebruikt (gesloten grondbalans) Indien dit niet mogelijk is wordt gebruik gemaakt van de Grondbank om de grond binnen de gemeente te kunnen hergebruiken.</p>	😊
4a. Uitvoeren jaarprogramma natuur- en milieueducatie.	<p>Wat hebben we gedaan? Vrijwel alle Haarlemse basisscholen nemen deel aan één of meer activiteiten uit het NME-programma van het Natuur- en milieucentrum.</p>	😊
4b. Uitbouwen duurzaamheidseducatie.	<p>Wat hebben we gedaan? De voorgenomen projecten en activiteiten zijn uitgevoerd, zie hiervoor de verslaglegging van het Natuur- en milieucentrum.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Kwaliteitsverbetering verharding in hectare per jaar.	22,4 (2005)	13,8 (2006) 13,1 (2007) 14,2 (2008) 17,1 (2009) 17,3 (2010) 19,7 (2011) 28 (2012)	14	14,5	Gemeentelijke registratie (SISA 2009)
1c. Onderhoudsbehoefte wegen in hectare per jaar.	156 (2009)	145 (2010) 135 (2011) 100 (2012)	125	140 ¹	Gemeentelijke registratie
2b. Kwaliteits-verbetering grootschalig groen in hectare per jaar ²	6,2 (2005)	20,8 (2006) 13,3 (2007) 19,0 (2008) 26,5 (2009) 7,8 (2010) 23,0 (2011) 20 (2012)	15,0	10,0	Gemeentelijke registratie (SISA 2009)
2c. Toepassen meer inheems groen gemeten aan de hand van het aantal geplante inheemse bomen in relatie tot het totaal in %.	23% (2011)	23% (2011) 49% (2012)	27%	15%	Gemeentelijke registratie
4a. Percentage Haarlemse basisscholen dat deelneemt aan het NME-programma.	65% (2007)	65% (2007) 90% (2011) 90% (2012)	90%	90%	Gemeentelijke registratie

¹Inspectie en kwaliteit is op basis van strengere norm beoordeeld dan in voorgaande jaren.

²Vanaf 2010 is het gehele areaal groen opgenomen (inclusief grootschalig) en vanaf 2014 vervalt de investeringspost Renovatie Grootschalig Groen.

Beleidsveld 9.3 Openbare ruimte ondergronds

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Betere riolering- en drainagesystemen.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>In 2013 is het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2014-2017 (vGRP) vastgesteld. Hierin staan de doelen voor de komende jaren beschreven. Verouderde en/of ongeschikte riolering is vervangen of gerenoveerd. Nieuwe en verruimde riolering is aangelegd. Oude drainages zijn vervangen en nieuwe drainage is aangelegd. Vervanging van bestaande huisaansluitingen is meegenomen waar nodig. Een aantal rioleringsprojecten is in voorbereiding genomen en een aantal rioleringsprojecten is afgerond in 2013. Doelmatigheid is een uitgangspunt: optimalisatie van de riolering en drainage tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Ook in 2013 zijn de rioleringswerken veelal uitgevoerd in combinatie met andere werken in de openbare ruimte. Op basis van onderzoek naar aanleiding van de wateroverlast die in de winter 2012/2013 is ondervonden is geconcludeerd dat de wateroverlast is veroorzaakt door de exceptionele regenval. Gedurende het jaar 2013 is de wateroverlast afgenomen.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Door de gemeente brede bezuinigingen zijn een groot aantal projecten vertraagd of uitgesteld. Door de gemeentebrede bezuinigingen is een groot aantal projecten vertraagd of uitgesteld.</p>	😊

2. Minder overstorten.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>In 2013 is gewerkt aan het verder terugdringen van de milieubelasting door overstorten door middel van het aanleggen van gescheiden stelsels (afkoppelen). Afkoppelprojecten zijn volgens plan uitgevoerd, grotendeels in werk-met-werk projecten. Hierdoor wordt efficiënter afvalwater afgevoerd naar de zuivering en is minder vuilemissie op oppervlaktewater.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Door de gemeente brede bezuinigingen zijn een groot aantal projecten vertraagd of uitgesteld. Daarnaast is de bouw van de nog resterende vijf bergbezinkbassins (BBB's) uitgesteld. Door beleidswijzigingen bij het Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeente Haarlem wordt de komende periode (looptijd VGRP 2014-2017) bekeken in hoeverre de bouw hiervan nog noodzakelijk is.</p>	😊
------------------------	---	---

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Aantal klachten en meldingen m.b.t. riolering in Haarlem in vergelijking met andere steden. (x 10.000 inwoners) ¹	47 (2009)	47 (2010) 46 (2011) 200+ (2012)	45	42	Landelijke Benchmark Rioleringszorg 2010

¹ Deze indicator is niet alleen afhankelijk van de kwaliteit en functioneren van het Haarlemse stelsel, maar ook bijvoorbeeld van de perceptie van de rioolgebruikers in de stad en van de meteorologische omstandigheden (droge jaren leveren minder klachten op). De indicator wint aan kracht met de tijd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Aanleggen en vervangen riolering en drainagesystemen.	Wat hebben we gedaan? In 2013 is vijf kilometer riolering onder andere in Oosterduin, Europawijk-Zuid en de Geneesherenbuurt vervangen.	😊
2a. Afkoppelen neerslag op wegen en daken en afvoeren vuilwater.	Wat hebben we gedaan? In 2013 zijn de gebieden Oosterduin, Europawijk Zuid, Geneesherenbuurt afgekoppeld. In totaal is 20 hectare afgekoppeld.	😊
2b. Aanleggen bergbezinkbassins.	Wat hebben we niet gedaan? In 2013 zijn volgens plan geen BBB's aangelegd. De aanleg van de vijf resterende BBB's staat "on-hold". Beleidswijzigingen bij Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeente Haarlem maakt dat de aanleg van de resterende BBB's nader wordt overwogen.	😞

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a/2b. Aantal km vernieuwde en verruimde riolering en drainage per jaar	16 (2009)	6,5 (2010) 12 (2011) 24,7 (2012)	p.m.	5	Gemeentelijke registratie
2a. Aantal gerealiseerde ha afgekoppelde verharding van het gemengd rioolstelsel	16 (t/m 2010)	16 (2011) 19,2 (2012)	20	20	Gemeentelijke registratie
2b. Aantal gerealiseerde bergbezinkbassins en bergbezinkleidingen (BBB/BBL) per jaar	10 (t/m 2010)	2 (2011) 4 (2012)	p.m.	0	Gemeentelijke registratie

Beleidsveld 9.4 Waterwegen

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Betere afmeervoorzeningen voor beroeps- en pleziervaart.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Vanaf 2009 zijn 1057 gestandaardiseerde afmeervoorzeningen (ringen en hekken in het water) gerealiseerd. Daarvan zijn 569 gerealiseerd in 2013.</p> <p>In oktober 2013 is een passantensteiger bij de Vomar in het Spaarne aangelegd.</p>	😊
2. Voldoende afvoerend en bergend vermogen openbaar water.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>De baggerwerkzaamheden zijn in 2013 afgerond. In de Noordkop van de Waarderpolder en in het Schoterbos zijn nieuwe waterverbindingen aangelegd.</p>	😊

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Oordeel varende bezoekers Haarlem over de kwaliteit van de waterwegen rondom Haarlem (rapportcijfer)	7 (2010)	7 (2010)	7,25	7,4	Klanttevredenheids-onderzoek <i>Pleziervaart op het Spaarne</i>
1. Aantal doorvaarten (beroeps, plezier en charter, Waarderbrug) ¹	10.360 (2009)	11.145 (2011) 10.432 (2012)	11.500	10.341	Gemeentelijke registratie (Havendienst)

¹Aantal doorvaarten waarvoor brugopeningen plaatsvonden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Realiseren voorzieningen in en aan het Spaarne.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In oktober 2013 is een passantensteiger gerealiseerd bij de Vomar in het Spaarne. Er worden voorbereidingen getroffen voor het aanleggen van voorzieningen bij het Scheepsmakerskwartier.</p>	😊
1b. Realiseren gemeentelijke vaste afmeervoorzeningen in grachten en singels.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 zijn 569 gestandaardiseerde afmeervoorzeningen voor pleziervaartuigen gerealiseerd, waardoor het totaal op 1057 gestandaardiseerde afmeervoorzeningen komt.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Het budget was niet toereikend om de overige afmeervoorzeningen (473) te realiseren.</p>	😐
1c. Onderhouden en vervangen oeverconstructies en bruggen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De Eendjesbrug is opgeknapt en de bascule van de Prinsenbrug is vervangen. Er is 4,4 km beschoeiing vervangen en 100 meter walmuur gevoegd. Het project Nieuwe Gracht is in uitvoering gegaan.</p>	😊
2a. Baggeren nog niet gebaggerde watergangen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Het hele baggerprogramma is afgerond. De werkzaamheden zijn in samenwerking met Rijnland uitgevoerd.</p>	😊
2b. Realiseren extra waterberging en nieuwe waterverbindingen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In het Schoterbos en in de Noordkop van de Waarderpolder zijn de nieuwe watergangen opgeleverd.</p>	😊

Prestatie		2013
2c. Realiseren systeem voor vasthouden schoon duinwater.	<p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>HH Rijnland verricht hiernaar onderzoek. De al benoemde projecten zijn doorgeschoven, vanwege de compenserende maatregelen 2013.</p>	☹

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1b. Totaal aantal gerealiseerde afmeervoorzieningen in grachten en singels.	0 (2005)	488 (2011) 0 (2012)	1.670	1057	Gemeentelijke registratie
1c. Onderhouds-behoefte oevers in km.	35,0 (2009)	25,0 (2010) 27,7 (2011) 14 (2012)	21	14	Gemeentelijke registratie
1c. Onderhouds-behoefte bruggen in stuks.	18 (2009)	13 (2010) 12 (2011) 11 (2012)	6	3	Gemeentelijke registratie
2b. Jaarlijks aantal ha gegraven extra waterberging.	0,0 (2004)	4,5 (2005-2009) 0,2 (2011) 0,25 (2012)	0,5	0,52	Bergings-Rekening Courant

Beleidsveld 9.5 Afvalinzameling en reiniging

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Duurzame inzameling en verwerking huishoudelijk fijn en grof afval.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Alle voorbereidende werkzaamheden zijn afgerond in 2013, zodat in 2014 besluitvorming kan plaatsvinden om duurzaam afvalbeheer dit jaar in te voeren. Haarlemmers zijn over het algemeen over de jaren even tevreden over het scheiden en ontdoen van afval; het ontdoen van grof afval wordt zelfs iets positiever beoordeeld.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>De eerder aangekondigde invoering in 2013 is niet bereikt.</p>	☹
2. Schonere stad.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Invoering van duurzaam afvalbeheer in 2013 heeft niet plaatsgevonden. Dit wordt 2014.</p>	☹

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over het ontdoen van huishoudelijk afval	80% (2007)	80% (2008) 74% (2009) 74% (2010) 75% (2011) 77% (2012)	≥ 80%	79%	Omnibusonderzoek

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1. Percentage Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over het ontdoen van grof afval	75% (2007)	75% (2008) 78% (2009) 73% (2010) 75% (2011) 75% (2012)	≥ 78%	79%	Omnibusonderzoek
1. Percentage afvalscheiding fijn afval door huishoudens	28% (2007)	29% (2008) 28% (2009) 28% (2010) 28% (2011) 29% (2012)	33%	34%	Gemeentelijke registratie
1. Percentage afvalscheiding grof afval door huishoudens	36% (2007)	51% (2008) 45% (2009) 45% (2010) 54% (2011) 55% (2012)	58%	59%	Gemeentelijke registratie
1. Hoeveelheid afval per inwoner (in kilo per jaar)	523 (2007)	525 (2008) 507 (2009) 494 (2010) 489 (2011) 485 (2012)	490	469	Gemeentelijke registratie
2. Percentage Haarlemmers dat (redelijk) tevreden is met het onderhoud van hun wijk m.b.t. straatreiniging	63% (2001)	72% (2007) 77% (2008) 76% (2009) 82% (2010) 79% (2011) 81% (2012)	≥ 80%	79%	Omnibusonderzoek
2. Objectief gemeten vervuiling zwerfafval. Schaal: 1 (zeer vuil) tot 5 (zeer schoon)	3,4 (2007)	3,5 (2008) 3,4 (2009) 3,7 (2010) 3,7 (2011) 4,1 (2012)	3,9	n.b. ¹	Zwerfafvalmonitor
2. Objectief gemeten vervuiling onkruid. Schaal: 1 (geen/gering onkruid) tot 5 (zeer zwaar onkruid)	2,1 (2007)	2,3 (2008) 2,2 (2009) 2,8 (2010) 2,6 (2011) 2,2 (2012)	2,5	n.b. ¹	Onkruidmonitor

¹ De gemeente is vanwege bezuinigingen gestopt met het meten in de Zwerfafvalmonitor en Onkruidmonitor.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Inzamelen restafval en textiel, papier, glas en kunststof via ondergrondse containers.	<p>Wat hebben we gedaan? Het aantal locaties voor de inzameling van restafval is volgens plan uitgebreid. Dit is gerealiseerd middels reshuffeling van bestaande containers voor restafval. Het aantal bakken en locaties laat nauwelijks een toename zien, het percentage Haarlemmers dat gebruikt maakt van een (ondergrondse) container is weer gestegen.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? De uitbreiding van de containers voor herbruikbare stoffen is niet gerealiseerd, dit wordt 2014.</p>	☹️
1b. Realiseren extra opslagcapaciteit te scheiden afvalfracties.	<p>Wat hebben we niet gedaan? De extra opslagcapaciteit is nog niet gerealiseerd; dit wordt naar verwachting 2014.</p>	☹️
1c. Verbeteren afhandelingsproces en scheiding op milieustraat.	<p>Wat hebben we niet gedaan? Het verbeteren van het afhandelingsproces en de scheiding van grof vuil is niet mogelijk gebleken, vanwege de nog niet functionerende milieustraat.</p>	☹️
1d. Intensivering voorlichting afvalscheiding.	<p>Wat hebben we gedaan? Er is een communicatieplan opgesteld voor het creëren van draagvlak voor afvalscheiding (bewustwording), tijdelijke opslag in de woning en prikkelen tot afvalscheiding. De uitrol hiervan is in 2014.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? De intensivering van de voorlichting is nog niet in uitvoering.</p>	☹️
2a. Implementatie beeldgestuurd reinigen.	<p>Wat hebben we gedaan? De implementatie van beeldgestuurd reinigen is afgerond.</p>	😊
2b. Afspraken maken over niet-chemische onkruidbestrijding.	<p>Wat hebben we gedaan? Er is in 2013 een plan van aanpak opgesteld en een uitvraag gedaan. Dit heeft opgeleverd dat heet water bestrijding mogelijk is, maar dat het verlangde kwaliteitsniveau niet wordt gehaald.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan? De voorbereidingen voor het seizoen 2014 zijn nog niet afgerond.</p>	☹️

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Totaal aantal ondergrondse bakken restafval	600 (2007)	700 (2007) 845 (2008) 1.043 (2009) 1.116 (2010) 1.175 (2011) 1.297 (2012)	1.358	1.360	Gemeentelijke registratie
1a. Percentage huishoudens dat gebruik maakt van een ondergrondse container voor restafval	35% (2006)	40% (2007) 49% (2008) 60% (2009) 60% (2010) 65% (2011) 74% (2012)	77%	82%	Gemeentelijke registratie

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1a. Totaal aantal ondergrondse locaties papier, glas, kunststof (cumulatief)	40 (2007)	46 (2007) 52 (2008) 81 (2009) 299 (2010) 299 (2011) 300 (2012)	330	326	Gemeentelijke registratie

Beleidsvelden financieel

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Beleids- veld	Programma 9 Kwaliteit fysieke leefomgeving	Rekening 2012	2013		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
9.1	Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid	14.177	10.209	13.423	12.733
9.2	Openbare ruimte bovengronds	46.292	34.547	37.347	37.195
9.3	Openbare ruimte ondergronds	9.789	10.330	10.288	11.917
9.4	Waterwegen	15.777	11.557	9.958	9.178
9.5	Afvalinzameling	18.511	18.596	18.953	19.646
Totaal lasten		104.546	85.239	89.969	90.669
<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
9.1	Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid	2.358	1.590	2.244	2.357
9.2	Openbare ruimte bovengronds	1.450	240	1.475	1.535
9.3	Openbare ruimte ondergronds	10.459	11.923	11.663	11.678
9.4	Waterwegen	706	723	723	871
9.5	Afvalinzameling	19.035	20.088	20.210	21.009
Totaal baten		34.008	34.564	36.315	37.450
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		70.538	50.675	53.654	53.219
Toevoeging aan reserves		1.767	3.564	16.656	17.116
Onttrekking aan reserves		6.650	1.490	13.061	12.022
Saldo inclusief mutaties reserves		65.655	52.749	57.249	58.313

Analyse saldo programma 9

Het programma Kwaliteit Fysieke Leefomgeving sluit met een nadelig saldo van € 58,3 miljoen. Dit is € 1,1 miljoen nadeliger dan het geraamde saldo.

(bedragen x € 1.000)

9.1 Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	10.209		
Bijgestelde Begroting 2013	13.423		Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 3.214.000 verhoogd vanwege onder meer: <ul style="list-style-type: none"> • kosten anterieure overeenkomsten € 453.000 • toevoeging van ISV onttrekking voor zomerzone en boerhaavewijk € 1.073.000 • uren verschuiving vanwege reorganisatie GOB € 349.000 • baggerplan uitvoeren € 580.000 • Lie-oever sanering € 181.000 • actualisatie en bijstelling bodemprogramma € 800.000 • taakstelling verlaging - € 200.000.
Jaarrekening 2013	12.733		Uit de jaarrekening blijkt dat meer kosten zijn gemaakt voor ureninzet gebiedsregie (536.000) en milieuzorg (106.000). Er zijn minder kosten gemaakt voor het bodemprogramma (880.000), het baggerplan (230.000) en kapitaallasten (271.000). Per saldo ontstaat hiermee een voordeel van € 690.000.
Resultaat op lasten	-690	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	1.590	v	
Bijgestelde Begroting 2013	2.244	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 654.000 verhoogd met onder meer: <ul style="list-style-type: none"> • hogere opbrengsten anterieure overeenkomsten € 453.000. • Lie-oever sanering staatsbosbeheer € 181.000.
Jaarrekening 2013	2.357	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de baten € 118.000 hoger zijn dan begroot. Dit wordt mede veroorzaakt door de vrijval van een voorziening grondwateresanering van € 231.000 t.g.v. de reserve bodem. Verder zijn er diverse lagere baten van per saldo € 113.000.
Resultaat op baten	-113	v	

(bedragen x € 1.000)

9.2 Openbare ruimte bovengronds	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	34.547	n	

(bedragen x € 1.000)

9.2 Openbare ruimte bovengronds	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	37.347	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten verhoogd met onder meer: <ul style="list-style-type: none">• actualisatiekapitaallasten - € 2.174.000.• onttrekking ISV leefomgeving voor diverse projecten € 3.517.000.• reorganisatie GOB verschuivingen budget - € 898.000.• extra kosten herstraten na bekabeling € 300.000.• correctie subsidie € 890.000.• Reinaldapark € 1.483.000.• hogere kosten vanwege gladheidsbestrijding € 240.000. Daarnaast zijn de begrote lasten verlaagd met bezuiniging en compenserende maatregelen a € 588.000. Per saldo zijn de begrote lasten verhoogd met € 2.801.000.
Jaarrekening 2013	37.153	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de werkelijke lasten € 194.000 lager zijn: onder meer door € 200.000 minder uitgaven aan groot onderhoud speeltoestellen door een verschuiving naar meer dagelijks onderhoud
Resultaat op lasten	-194	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	240	v	
Bijgestelde Begroting 2013	1.475	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 1.235.000 verhoogd: Met onder meer extra inkomsten van werkzaamheden voor kabels en leidingen (€ 300.000) en een correctie subsidie (€ 890.000).
Jaarrekening 2013	1.535	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de werkelijke lasten € 60.000 lager zijn dan de bijgestelde begroting.
Resultaat op baten	-60	v	

(bedragen x € 1.000)

9.3 Openbare ruimte ondergronds	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	10.330	n	
Bijgestelde Begroting 2013	10.288	n	
Jaarrekening 2013	11.917	n	Uit de jaarrekening blijkt dat € 1.629.000 meer is uitgegeven ten opzichte van de bijgestelde begroting. Dit is het gevolg van een controle op de materiële vaste activa. Deze zijn getoetst op rechtmatigheid en bestaan. Op basis hiervan is vastgesteld dat een aantal posten niet langer geactiveerd mogen worden, wat heeft geleid tot een versnelde afschrijving wat een eenmalige hogere last geeft van € 1.656.000.
Resultaat op lasten	1.629	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	11.923	v	

(bedragen x € 1.000)

9.3 Openbare ruimte ondergronds	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	11.663	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten verlaagd met een aanpassing rioolrecht (€ 151.000) en een aanpassing in heffing ivm bezuïgingen (€ 220.000). Daarnaast zijn de begrote baten verhoogd door een wijziging in de belastingen (€ 140.000). Per saldo heeft dit geleid tot een verlaging van de begrote baten met € 260.000.
Jaarrekening 2013	11.678	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de werkelijke lasten € 15.000 lager zijn dan de bijgestelde begroting.
Resultaat op baten	-15	v	

9.4 Waterwegen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	11.557	n	
Bijgestelde Begroting 2013	9.958	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 1.599.000 verlaagd met onder meer: <ul style="list-style-type: none">• actualisatiekapitaallasten - € 1.828.000• verschuiving budgetten i.v.m. reorganisatie GOB € 171.000.
Jaarrekening 2013	9.178	n	Uit de jaarrekening is gebleken dat de werkelijke kosten € 780.000 lager uitvallen dan de bijgestelde begroting, onder meer door: <ul style="list-style-type: none">• een deel van het dagelijks onderhoud van oevers en bruggen is later gegund aan de markt dan in andere jaren mede door de onzekerheid rond de compenserende maatregelen. (€ 343.000)• de wandelpromenade Molenburg is aanbesteed maar de uitvoering daarvan kon niet in 2013 geheel afgerekend worden (€ 350.000)
Resultaat op lasten	-780	v	
Baten			
Primaire Begroting 2013	723	v	
Bijgestelde Begroting 2013	723	v	
Jaarrekening 2013	871	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de werkelijke baten € 148.000 hoger zijn uitgevallen dan de bijgestelde begroting. Dit is een optelsom van diverse kleine meevallers.
Resultaat op baten	-148	v	

(bedragen x € 1.000)

9.5 Afvalinzameling	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	18.596	n	

(bedragen x € 1.000)

9.5 Afvalinzameling	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	18.953	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 357.000 verhoogd vanwege onder andere correctie van Bestuursrapportage 2012-2
Jaarrekening 2013	19.646	n	Noodzakelijk dotatie van € 645.000 als gevolg van een ingediende claim. Verder zijn de werkelijke lasten € 48.000 hoger zijn uitgevallen dan de bijgestelde begroting.
Resultaat op lasten	693	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	20.088	v	
Bijgestelde Begroting 2013	20.210	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 122.000 verhoogd vanwege verschuiving budget i.v.m. reorganisatie GOB.
Jaarrekening 2013	21.009	v	Onttrekking voorziening afvalstoffenheffing € 645.000 i.v.m. ingediende claim. Uit de jaarrekening blijkt verderr dat de werkelijke baten € 154.000 hoger zijn uitgevallen dan de bijgestelde begroting. Dit is een optelsom van diverse kleine meevallers.
Resultaat op baten	-799	v	

(bedragen x € 1.000)

9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2013	3.564	n	
Bijgestelde Begroting 2013	16.656	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen aan reserves met € 13.092.000 verhoogd. Dit betreft onder andere de volgende reserves: <ul style="list-style-type: none">• ISV reserve leefomgeving• reserve baggeren• reserve tijdelijk personeel• bestemmingsreserve ISV voor Boerhaaverwijk en Zomerzone• bestemmingsreserve budgetoverheveling• reserve milieu
Jaarrekening 2013	17.116	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de werkelijke toevoeging aan reserves € 229.000 hoger is dan de bijgestelde begroting. Dit is het gevolg van een hogere dotatie aan de reserve bodemprogramma van € 230.000.
Resultaat toevoeging reserves	460	n	
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2013	1.490	v	

(bedragen x € 1.000)

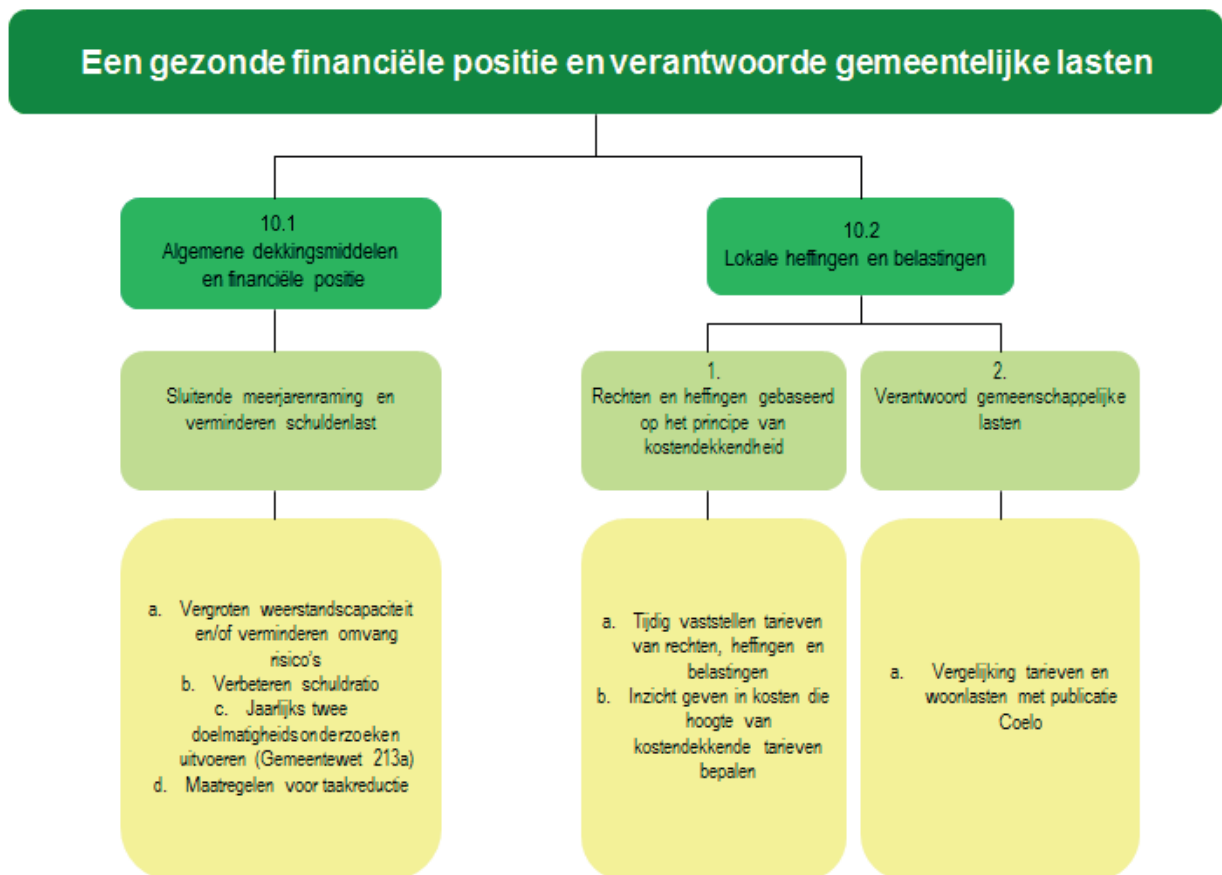
9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	13.061	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen aan reserves met € 11.571 000 verhoogd. Dit betreft onder andere de volgende reserves: <ul style="list-style-type: none">• ISV reserve leefomgeving• reserve baggeren• reserve tijdelijk personeel• bestemmingsreserve ISV voor Boerhaaverwijk en Zomerzone• bestemmingsreserve budgetoverheveling• reserve milieu
Jaarrekening 2013	12.022	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de onttrekking van de reserves € 1.039.000 lager is dan de bijgestelde begroting. Dit komt onder meer door een extra inkomst van Rijnland voor baggeren (€ 235.000), aanpassing in bodemprogramma (€ 650.000) en een lagere onttrekking voor de Zomerzone (€ 150.000).
Resultaat onttrekking reserves	1.039	n	

Programma 10 Financiën / Algemene dekkingsmiddelen

Commissie	<i>Bestuur</i>
(Coördinerende) Portefeuilles	<i>Financiën en Personeel</i>
Afdeling(en)	<i>Concernstaf, Middelen en Services</i>

Programma 10: Financiën / Algemene dekkingsmiddelen

Realisatie programmadoelstelling (missie)

Programmadoelstelling: Werken aan een gezonde financiële positie en verantwoorde gemeentelijke lasten.

In het vierde kwartaal van 2013 is Nederland uit de recessie gekomen. De verwachtingen voor 2014 en verder zijn daardoor wellicht minder pessimistisch dan de voorgaande jaren, maar dat zal nog moeten blijken. Door de economische recessie in afgelopen jaren, ook in 2013, is het noodzakelijk gebleken alle zeilen bij te zetten om tot een sluitende begroting 2013 te komen en deze begroting ook sluitend te houden. Na de derde Bestuursrapportage 2013 bedroeg het begrotingssaldo nog € 1,8 miljoen positief.

Door de aanhoudende rijksbezuinigingen, het achterblijven van baten vanwege de recessie (baten uit projecten, bouwleges, OZB ontwikkeling) en hogere lasten (zoals opbouw risicobuffer vastgoedontwikkeling en het minder doorbelasten van interne uren aan investeringen en projecten) was het ook noodzakelijk om nog in 2013, bij de tweede bestuursrapportage, voor een bedrag van ruim € 6 miljoen compenserende maatregelen te treffen om de begroting in evenwicht te houden. In die zin is vorm gegeven aan het uitgangspunt van een duurzaam gezonde financiële positie.

Onder die omstandigheden en gelet op de prioriteit de dienstverlening op peil te houden is de doelstelling om het weerstandsvermogen te vergroten of de schuldratio te verbeteren op korte termijn niet gerealiseerd. Het instellen van het investeringsplafond leidt op termijn wel tot een verlaging van de schuldenlast.

In 2013 is wel volop gewerkt aan een verbetering van de bedrijfsvoering, onder meer door uitvoering van het programma Haarlem Presteert Beter. In de Bestuursrapportage 2013-2 is uitgebreid verslag gedaan van de vorderingen bij het verder op orde brengen van de bedrijfsvoering. Voor de beoordeling van de financiële positie wordt verwezen naar paragraaf 3.1.

Verantwoorde gemeentelijke lasten verwijst naar evenwicht van baten en lasten. De toezichthouder geeft aan dat er nog geen sprake is van een materieel sluitende begroting, doordat incidentele posten worden ingezet om de begroting sluitend te krijgen. Meerjarig is wel zicht op een materieel sluitende meerjarenbegroting, mits de voorgenomen bezuinigingen worden gerealiseerd.

Voor de totstandkoming van het rekeningsaldo en een toelichting op de belangrijkste wijzigingen wordt verwezen naar paragraaf 1.3.

Beleidsveld 10.1 Algemene dekkingsmiddelen en financiële positie

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Sluitende meerjarenraming en actief verminderen schuldenlast.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Voor 2014 is een sluitende begroting vastgesteld. Conform de gemaakte afspraken is een takendiscussie voorbereid. Uitgangspunt is dat een taakreductie minimaal € 10 miljoen aan lastenverlicht oplevert. Samenhangende taken zijn in pakketten gepresenteerd op basis waarvan de raad zich kan uitspreken over behoud of afstoten (of minder intensief uitvoeren) van taken. De uitkomsten van de takendiscussie worden ingezet om een sluitende meerjarenraming te realiseren.</p> <p>Door het instellen van een investeringsplafond en door dat plafond aanzienlijk lager vast te stellen dan het investeringsniveau over voorgaande jaren. Op pagina 168 van de programmabegroting is te lezen dat de schuld op 31 december 2018 lager is dan die van 1 januari 2014.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Na 2014 is er nog geen sluitende meerjarenraming. Het verminderen van de schuldenlast verloopt trager dan oorspronkelijk gepland.</p>	😊

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Vergroten weerstandscapaciteit en/of verminderen omvang risico's.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De weerstandscapaciteit is niet vergroot, maar wel op voldoende niveau gehouden, gerelateerd aan het risicoprofiel.</p> <p>De financiële risico's worden actief gevolgd en van wijzigingen wordt verlag gedaan via de P&C documenten. Daarnaast is de inkoop verder geprofessionaliseerd, heeft een legal audit bij ruimtelijke projecten plaatsgevonden, zijn trainingen op het gebied van staatssteun en Algemene Wet Bestuursrecht gegeven en zijn bestuurlijke voorstellen strakker gescreend onder meer op financiële en juridische risico's.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>De ratio van het weerstandsvermogen is licht gedaald van 1,12 (verwachting begroting 2014) naar 1,06. De classificatie blijft overigens wel voldoende (zie paragraaf 3.3).</p>	☹
1b. Verbeteren schuldratio.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>Er is een investeringsplafond ingesteld en ook gehandhaafd om op termijn de schuldratio te verbeteren.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Om de schuldenpositie sneller af te bouwen is budgettaire ruimte nodig. In tijden van economische recessie een ingewikkelde afweging. Bij de begroting 2014 is geen budgettaire ruimte vrij gemaakt om schulden af te kunnen lossen.</p>	☹
1c. Jaarlijks twee doelmatigheidsonderzoeken uitvoeren (Gemeentewet 213a)	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In 2013 is één doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd naar onderwijshuisvesting. Het bestuurlijk traject wordt in het eerste kwartaal van 2014 doorlopen.</p> <p>Wat hebben we niet gedaan?</p> <p>Het 213a-onderzoek naar interne digitalisering en archivering heeft grote overlap met het rapport van de archiefinspectie uit 2014. Daardoor wordt dit is dit een achterhaald onderwerp voor een 213a onderzoek.</p>	☹
1d. Extra bezuinigingsvoorstellen aanbieden.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>In de Kadernota 2012 zijn voorstellen aangeboden en vastgesteld voor een bedrag van bijna € 6 miljoen, in hoofdzaak door bestemmingsreserves af te romen. In de loop van 2013 zijn nog eens voor een bedrag van € 6,1 miljoen extra compenserende maatregelen vastgesteld om een sluitende begroting voor 2013 te houden.</p>	😊

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Streefwaarde 2013	Realisatie 2013	Bron
1c. Aantal onderzoeken Gemeentewet 213a	2 (2008)	1 (2009) 1 (2010) 3 (2011) 5 (2012)	2	0	Gemeentelijke registratie

Beleidsveld 10.2 Lokale heffingen en belastingen

Dit beleidsveld omvat de uitvoering van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), de heffing van de gemeentelijke belastingen en de belangrijkste lokale heffingen. De onroerende zaakbelasting (OZB) is de belangrijkste lokale belasting waarvan de opbrengst een algemeen dekkingsmiddel is. Deze inkomsten zijn vrij te besteden door de gemeente. De belangrijkste lokale heffingen zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze inkomsten geeft de gemeente in zijn geheel uit aan respectievelijk het inzamelen van afvalstoffen en de riolering.

Wat hebben we bereikt?

Doel		2013
1. Rechten en heffingen gebaseerd op het principe van kostendekkendheid.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Mate van kostendekkendheid is inzichtelijk gemaakt door de VNG-modellen integraal op te nemen in programmabegroting en programmarekening (bijlage 6.8 jaarverslag).</p> <p>Met ingang van 2014 zijn de afval-en rioolheffing 100% kostendekkend.</p> <p>Andere heffingen worden gefaseerd meer kostendekkend gemaakt.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Niet alle heffingen zijn, conform het uitgangspunt, kostendekkend. Volledige kostendekkendheid kan op gespannen voet staan met andere beleidsdoeleinden, zoals een beperkte woonlastenontwikkeling.</p>	☺
2. Bewaken dat woonlasten rond het gemiddelde van vergelijkbare steden blijven.	<p>Wat hebben we bereikt?</p> <p>Via de kadernota en de begroting is invulling gegeven aan het voortdurend monitoren van de woonlasten en vergelijking met de andere grote gemeenten.</p> <p>Wat hebben we niet bereikt?</p> <p>Vanwege onder meer de invulling van de bezuinigingstaakstelling is er voor gekozen om ook de woonlasten meer te verhogen. De netto-woonlasten van een meerpersoonshuishouden in 2013 in Haarlem bedroeg € 736 per woning, tegen € 673 gemiddeld bij de grote gemeenten. Van de 35 grote gemeenten is Haarlem van plaats twaalf in 2011 naar plaats tien in 2013 gestegen. Dat betekent dat negen grote gemeenten hogere woonlasten hebben dan Haarlem.</p>	☺

In de Programmabegroting 2013 is geen indicator opgenomen. Meer gedetailleerde informatie over de lokale heffingen is te vinden in de paragraaf lokale heffingen in deel 3 van dit jaarverslag.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Prestatie		2013
1a. Tijdig vaststellen tarieven van rechten, heffingen en belastingen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De tarieven van de heffingen en belastingen zijn tijdig vastgesteld. Daarnaast zijn ook wijzigingen en bijbehorende verordeningen tijdig vastgesteld.</p>	☺
1b. Inzicht geven in kosten die hoogte van kostendekkende tarieven bepalen.	<p>Wat hebben we gedaan?</p> <p>De mate van kostendekkendheid is inzichtelijk gemaakt door de VNG-modellen integraal op te nemen in programmabegroting en programmarekening (bijlage 6.8 jaarverslag). In de paragraaf lokale heffingen wordt ook inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de heffingen.</p>	☺

Prestatie		2013
2a. Vergelijking tarieven en woonlasten met publicatie Coelo.	Wat hebben we gedaan? In de Kadernota 2013 en de Programmabegroting en -rekening 2013 wordt de raad actief geïnformeerd over de ontwikkeling van de woonlasten in Haarlem en de ontwikkeling van de woonlasten van Haarlem ten opzichte van het gemiddelde van de grote gemeenten. De publicatie van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) wordt hiervoor gebruikt.	😊

Beleidsvelden financieel

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

Beleids- veld	Programma 10 Financiën/ Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2012	2013		
			Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening
<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>					
10.1	Algemene dekkingsmiddelen	18.502	-3.810	7.218	11.175
10.2	Lokale heffingen en belastingen	3.954	3.707	4.288	4.394
Totaal lasten		22.456	-103	11.506	15.569
<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>					
10.1	Algemene dekkingsmiddelen	197.321	192.542	195.141	198.568
10.2	Lokale heffingen en belastingen	41.174	40.650	41.211	41.497
Totaal baten		238.495	233.192	236.352	240.065
Totaal saldo exclusief mutaties reserves		-216.039	-233.295	-224.846	-224.496
Toevoeging aan reserves		23.782	8.355	5.985	5.985
Onttrekking aan reserves		44.166	4.896	16.810	15.715
Saldo inclusief mutaties reserves		-236.423	-229.836	-235.671	-234.226

Analyse saldo programma 10

Het programma Financiën, Algemene dekkingsmiddelen sluit met een voordelig saldo van € 234,2 miljoen. Dit is € 1,4 miljoen nadeliger dan het geraamde saldo.

(bedragen x € 1.000)

10.1 Algemene dekkingsmiddelen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	-3.809	n	

10.1 Algemene dekkingsmiddelen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	7.218	n	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 11,027 miljoen verhoogd.</p> <ul style="list-style-type: none"> In de primaire begroting 2013 zijn diverse stelposten geraamd o.a. voor de ombuigingen (€ 8 miljoen), de onderuitputting kapitaallasten (€ 1,8 miljoen) en diverse taakmutaties uit de algemene uitkering. Gedurende het jaar zijn deze stelposten ingevuld (€ 5,289 miljoen). Het product saldo kostenplaatsen is met € 5,739 miljoen verhoogd vanwege tussentijdse wijzigingen op afdelingskostenplaatsen. Deze leiden tot saldi, die niet doorverdeeld kunnen worden naar de producten, omdat uurtarieven tussentijds niet worden aangepast. Het betreft een veelvoud aan wijzigingen die hier niet afzonderlijk worden toegelicht.
Jaarrekening 2013	11.175	n	<p>Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 3,957 miljoen hoger zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Een dotatie van € 3.369.000 aan voorziening fiscale risico's. De belastingdienst heeft aangegeven dat er een controle BTW/BCF over 2013 gaat plaatsvinden. Dit heeft mede aanleiding gegeven om voor de jaarrekening de fiscale risico's in beeld te brengen. De gesignaleerde risico's en de risico-inschatting is het maximaal ingeschatte risico per onderdeel . Een stelpost van € 150.000 voor de verhoging van de pensioenpremie ABP is vrijgevallen ter dekking van nadelige effecten van hogere salarislasten in de totale gemeentebegroting. Diverse posten < € 100.000 hebben geleid tot een voordeel van € 100.000.
Resultaat op lasten	3.957	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	192.542	v	
Bijgestelde Begroting 2013	195.141	v	<p>Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 2,602 miljoen verhoogd.</p> <ul style="list-style-type: none"> Verlaging van de raming algemene uitkering op basis van diverse uitgebracht circulaires van € 862.000. Het renteresultaat is met € 605.000 nadelig bijgesteld bij de actualisatie van het Investeringsplan en Grex. Vervroegde aflossing van een uitstaande lening had voordelig effect van € 200.000. Er heeft een neutrale verschuiving plaatsgevonden van rentebaten van programma 5 naar programma 10 (€ 200.000). Een voordelig resultaat 2012 voor SRO leidt tot een hogere dividenduitkering van € 485.000. Het dividend van Spaarnelanden en van de BNG is per saldo € 275.000 hoger dan oorspronkelijk geraamd. Vanwege verlaging van het mengpercentage BTW over de periode 2008-2012 is een BTW-teruggave geraamd van € 2,9 miljoen. Diverse posten < € 100.000 (- € 4.000 voordelig).

(bedragen x € 1.000)

10.1 Algemene dekkingsmiddelen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	198.566	v	<p>Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 3,425 miljoen hoger zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">• De algemene uitkering over 2011 sluit met een voordeel van € 156.000. Een belangrijk deel daarvan wordt verklaard door de definitieve vaststelling van de uitkeringsfactor op 1,537. Dat is één punt hoger dan de laatst vermelde stand.• Aanpassing van de verdeelmaatstaven <i>laag inkomen, klantenpotentieel</i> en <i>omgevingsadressendichtheid</i> leiden voor de algemene uitkering over 2012 tot een positieve bijstelling met € 101.000.• Hogere rijksuitgaven in 2013 leiden door het principe 'samen trap op, trap af' tot een voordeel op het accres van € 230.000.• Via de decembercirculaire zijn in 2013 middelen beschikbaar gesteld voor: inburgering (€ 383.000), voorbereidingskosten voor ESF-projecten (€ 100.000) en maatschappelijke opvang (€ 70.000). Gezien het late moment van beschikbaar komen, zullen de prestaties niet meer in 2013 worden uitgevoerd. Om de middelen te kunnen overhevelen naar 2014 zal een voorstel tot bestemming rekeningresultaat worden gedaan voor het totaalbedrag (€ 553.000).• Het voordelig resultaat op de kostenplaats rente van € 1,206 miljoen is met name veroorzaakt door het uitstellen van de omzetting van de korte schuld naar de lange schuld (voordeel € 1,106 mln). De wet Fido schrijft bij een overschrijding van de kasgeldlimiet een omzetting, consolidatie, van kort naar lang voor. Bij een extreem lage korte rente is een uitgestelde consolidatie bedrijfseconomisch gezien echter te prefereren. De wet Fido staat een overschrijding echter toe. Juist om in bijzondere economische omstandigheden de gemeenten ruimte te geven voor eigen beleid en zo te profiteren van de omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt.• Actualisatie van de voorziening dubieuze debiteuren leidt tot een vrijval van € 211.000.• Over de belastingteruggave m.b.t. het mengpercentage 2008-2012 is € 178.127 rentesuppletie ontvangen.• De voorziening Achterstand Archief voldoet niet aan de vereisten (BBV) voor een voorziening en het saldo (€ 584.587) valt vrij in het rekeningresultaat. Bij bestemming van het rekeningresultaat wordt voorgesteld dit bedrag te storten in een nieuw te vormen reserve.• Diverse posten < € 100.000 (- € 208.000 voordelig).
Resultaat op baten	-3.425	v	

(bedragen x € 1.000)

10.2 Lokale heffingen en belastingen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Lasten			
Primaire Begroting 2013	3.707	n	

(bedragen x € 1.000)

10.2 Lokale heffingen en belastingen	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	4.288	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote lasten met € 591.000 verhoogd <ul style="list-style-type: none">De raming is met € 441.000 verhoogd vanwege overdracht van taken naar Cocensus (parkeerheffingen). Dit wordt gecompenseerd door lagere lasten en hogere baten op de programma's 2 en 9.Overige kleinere wijzigingen van afgrond € 140.000 nadelig.
Jaarrekening 2013	4.394	n	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde lasten € 106.000 hoger zijn. <ul style="list-style-type: none">Diverse posten < € 100.000 (€ 106.000 nadelig).
Resultaat op lasten	106	n	
Baten			
Primaire Begroting 2013	40.650	v	
Bijgestelde Begroting 2013	41.211	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote baten met € 561.000 verhoogd. <ul style="list-style-type: none">Door middel van de vaststelling van de Haarlemse belastingvoorstellen in december 2012 zijn de belastingen met € 350.000 verhoogd, met inbegrip van een correctie bij de tweede Bestuursrapportage.De raming OZB-woningen is met € 377.000 verhoogd als onderdeel van de bezuinigingsmaatregelen van € 8 miljoen.Overige kleinere wijzigingen van afgrond € 166.000 nadelig.
Jaarrekening 2013	41.497	v	Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde baten € 286.000 hoger zijn. <ul style="list-style-type: none">De baten van de toeristenbelasting zijn € 141.000 lager uitgevallen dan geraamd, in hoofdzaak vanwege de verbouwing van het Van der Valk hotel.Er is een voordeel van € 606.000 vanwege een vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren. De wijze van berekenen is herijkt en sluit nu beter aan op de ontwikkelingen over de afgelopen drie jaar.De opbrengsten van de overige belastingen en heffingen zijn € 179.000 lager dan geraamd.
Resultaat op baten	-286	v	

(bedragen x € 1.000)

10 Algemene dekkingsmiddelen mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Toevoeging aan reserves			
Primaire Begroting 2013	8.355	n	

(bedragen x € 1.000)

10 Algemene dekkingsmiddelen mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Bijgestelde Begroting 2013	5.985	n	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote toevoegingen met € 2, 370 miljoen verlaagd. <ul style="list-style-type: none">• De raming is met € 4,483 miljoen verlaagd vanwege het afzien van een storting naar de Algemene Reserve van de precariobaten.• Neutrale wijziging i.v.m. opsplitsen van voormalig reserve ISV (- € 2,703 miljoen voordelig op pr.10).• Enkele budgetten, zoals bijvoorbeeld budget invoeringskosten AWBZ, zijn via een toevoeging van € 1,084 miljoen aan de reserve overgeheveld naar 2014.• In 2013 is een storting van € 3,732 miljoen geraamd in de reserve Organisatiefrieties voor frictielasten die gemoeid zijn met de formatiereductie.
Jaarrekening 2013	5.985	n	
Resultaat toevoeging reserves	-		
Onttrekking aan reserves			
Primaire Begroting 2013	4.896	v	
Bijgestelde Begroting 2013	16.810	v	Tijdens het begrotingsjaar heeft de raad de begrote onttrekkingen met € 11, 914 miljoen verhoogd. <ul style="list-style-type: none">• Aan de Algemene Reserve is € 3,732 miljoen onttrokken en toegevoegd aan de reserve Organisatiefrieties.• Ter dekking van de frictielasten is een onttrekking van € 3,732 miljoen uit de reserve Organisatiefrieties geraamd.• Als aanvullende bezuiniging is besloten tot het afromen van bestemmingsreserves (€ 2,92 miljoen).• Door achterwege blijven van de verkopen gemeentelijke huisvesting heeft vormen van reserve huisvesting niet plaats kunnen vinden waarmee ook de geraamde onttrekking van € 400.000 uit deze reserve vervalt.• In verband met de overheveling van enkele budgetten van 2012 naar 2013 is een onttrekking van € 1,895 miljoen aan de reserve budgetoverheveling geraamd.• Overige kleinere wijzigingen van afgrond € 35.000 voordelig.

(bedragen x € 1.000)

10 Algemene dekkingsmiddelen mutatie reserves	bedrag	v/n	verklaring financiële afwijkingen
Jaarrekening 2013	15.715	v	<p>Uit de jaarrekening blijkt dat de gerealiseerde onttrekkingen € 1,095 miljoen lager zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">• Uit de reserve Wmo is een onttrekking van € 1,52 miljoen begroot ten behoeve van het budget sociaal domein. De werkelijk uitgaven sociaal domein zijn in 2013 € 137.000 lager. De onttrekking uit de reserve Wmo is met hetzelfde bedrag verlaagd. (Het voordeel in de lasten is verantwoord op programma 3).• Ter dekking van opleidingskosten is een onttrekking aan de Reserve Opleidingen (IZA) geraamd. De werkelijke opleidingskosten vallen in 2013 € 101.763 lager uit. De onttrekking aan de reserve Opleidingen (IZA) is met hetzelfde bedrag verlaagd.• In 2013 was een onttrekking van € 1,074 miljoen aan de reserve Kans en Kracht geraamd. De reserve is in 2012 ingesteld om het strategisch bedrijfsplan 2011-2014 van de hoofdafdeling SZW van financiële dekking te voorzien. Het betreft een tijdelijk financiering aangezien SZW door extra bezuinigingen en toekomstige besparingen de inleg in deze reserve naar de algemene middelen laat terugvloeien. Er heeft in 2013 een onttrekking van € 234.000 plaatsgevonden aan de reserve Kans en Kracht. Reden waarom in 2013 een lagere onttrekking (€ 840.000) dan begroot heeft plaatsgevonden is dat de activiteiten voor een aantal projecten van het programma Kans en Kracht nog niet volledig zijn afgerond; voor de dekking van de kosten van verdere activiteiten zal het college in 2014 aan de raad verzoeken om een onttrekking aan deze reserve.
Resultaat onttrekking reserves	1.095	n	

Deel 3

Paragrafen

3.1 Inleiding

In dit deel van de begroting komt een aantal wettelijk voorgeschreven paragrafen aan de orde:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid.

In de paragrafen komen onderwerpen aan de orde die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie. De paragrafen bevatten de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten en de lokale heffingen en vallen daarom onder de beleidsbegroting. Via deze paragrafen kan de raad ook hier nadrukkelijk zelf de beleidsuitgangspunten vaststellen. Ook in het jaarverslag wordt over deze onderwerpen verantwoording afgelegd.

De vermindering van inkomsten van het Rijk, de vermindering van baten uit bouwactiviteiten (grondexploitaties, projecten, bouwleges) en snelle wisselende economische omstandigheden waarop gemeenten moeten anticiperen vereist inzicht in de financiële positie van de gemeente en inzicht in de flexibiliteit van het instrumentarium. Zit er bij tegenvallers nog rek in de meerjarenbegroting? Is het weerstandsvermogen toereikend om niet alleen de risico's af te dekken, maar ook om tegenvallers op te vangen en in hoeverre belemmert de schuldsituatie de gemeente om snel in te spelen op gewijzigde omstandigheden? Met name het Investeringsplan, de paragrafen Financiering en Weerstandsvermogen en de Reserves en Voorzieningen geven inzicht in de financiële positie. Een aantal van deze elementen komt terug in een stresstest. Doel van een dergelijke test is om de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente te bewaken. In het Jaarverslag en Jaarrekening 2011 is daarom voor het eerst een aantal belangrijke indicatoren geselecteerd en in verband gebracht met de financiële flexibiliteit van de gemeente.

In deze inleiding op de verplichte paragrafen wordt de meerjarenraming en jaarrekening 2013 daarom in verband gebracht met de risicoparagraaf en het weerstandsvermogen. Daarbij wordt ook de netto schuldsituatie van Haarlem betrokken.

De paragrafen geven samen met de meerjarenbegroting inzicht in een aantal belangrijke indicatoren om de financiële positie van de gemeente te kunnen bepalen. Daarbij is het van belang om inzicht te hebben in de financiële flexibiliteit van de gemeente.

Belangrijke indicatoren om de financiële positie te kunnen bepalen zijn:

- Beïnvloedbaarheid van de lokale lasten;
- Beschikbare weerstandscapaciteit;
- Onderhoudssituatie;
- Schuldratio;
- Renterisiconorm;
- Resultaten grondexploitaties;
- Meerjarenbegroting;
- Beoordeling provincie.

	Indicator	Gunstig	Neutraal	Ongunstig
1	Beïnvloedbaarheid lokale lasten			
2	Beschikbare weerstandscapaciteit			
3	Onderhoudssituatie			
4	Schuldratio			
5	Renterisiconorm			
6	Resultaten grondexploitaties			
7	Meerjarenbegroting			
8	Beoordeling provincie			

Lokale lasten

De indicator lokale lasten laat zien of mogelijke toekomstige tegenvallers opgevangen kunnen worden door een verhoging van de lokale lasten. De lokale lasten kunnen worden uitgesplitst in woonlasten en overige lasten.

De woonlasten van de grote gemeente worden jaarlijks vergeleken. In 2013 nam Haarlem de 10^e positie in op de ranglijst van de 36 grote gemeenten (in 9 gemeenten zijn de woonlasten hoger). De woonlasten in Haarlem zijn in 2013 9% hoger dan het gemiddelde van de grote gemeenten. De afval- en rioolheffing zijn met ingang van 2014 kostendekkend. De overige heffingen worden ook steeds meer kostendekkend.

Indicator:

Omdat de woonlasten in Haarlem in 2013 hoger zijn dan het gemiddelde van de grote gemeenten en de afval- en rioolheffing kostendekkend zijn, wordt een verdere stijging van de belastingcapaciteit beperkt, ook vanwege de afspraken in het coalitieakkoord. De indicator is daarom ongunstig.

Weerstandscapaciteit

In de paragraaf weerstandsvermogen is de benodigde weerstandscapaciteit op € 22 miljoen berekend. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 23,6 miljoen. Dit is uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen van 1,1 en dat is voldoende.

Indicator:

Ratio 1,4 of hoger: Groen;

Ratio hoger dan 0,8, lager dan 1,4: Oranje;

Ratio lager dan 0,8: Rood;

Omdat het ratio op 1,1 is berekend, is de indicator oranje. Dat betekent dat er nog enige flexibiliteit is om mogelijke tegenvallers op te vangen, zonder dat het weerstandsvermogen onvoldoende wordt.

Onderhoud

Een van de indicatoren om te bezien of de begroting materieel sluitend is, betreft het vermogen van de gemeente om te voorzien in het onderhoud van de kapitaalgoederen incl. gemeentelijk vastgoed (panden). In Haarlem is sprake van achterstallig onderhoud. Dat betekent dat er extra inspanningen moeten worden verricht om het achterstallig onderhoud in te lopen.

Indicator:

Uit de paragraaf kapitaalgoederen blijkt dat het achterstallig onderhoud is teruggebracht van € 84,5 miljoen in 2005 naar € 54,8 miljoen, in 2010. Het achterstallig onderhoud is in 2013 verder teruggebracht naar € 38,8 miljoen. Er is dus nog sprake van achterstallig onderhoud, maar de achterstand is fors teruggebracht. Omdat er nog sprake is van achterstallig onderhoud blijft de indicator ongunstig

Schuldpositie

Als beleid is vastgelegd dat de schuldratio (dit is de netto schuld gedeeld door de totale exploitatielasten) op termijn lager dan 100% moet zijn. Als het percentage boven de 100% komt, maar nog beneden de 150% bevindt de gemeente zich in de oranje zone (aandacht vereist) en als de schuldratio hoger dan 150% komt bevindt de gemeente zich in de rode zone (onvoldoende).

Indicator:

De schuldratio is toegenomen van 130% in 2012 naar 135% in 2013, dus indicatie neutraal.

Renterisiconorm

De maximaal toegestane omvang van langlopende financiering is gekoppeld aan de renterisiconorm. Deze geeft het maximaal geleende bedrag per jaar dat aan rentewijziging onderhavig mag zijn. Deze bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Voor Haarlem lag de norm voor 2013 op € 78 miljoen.

Indicator:

De indicator is gunstig, omdat de risico's voor herfinanciering zijn gespreid. De gemeente Haarlem blijft binnen de norm voor herfinanciering.

Grondexploitaties

De lasten en baten van grondexploitaties worden geactiveerd en leiden tot bezitsvorming (voorraad gronden). In die zin speelt de grondexploitatie geen directe rol in de financiële uitkomsten van de begroting. Dat de grondexploitaties toch van belang zijn voor de financiële positie van de gemeente vloeit voort dat positieve danwel negatieve uitkomsten van grondexploitaties wel ten goede c.q. ten laste komen van de algemene middelen.

Om deze risico's te kunnen dekken is een reserve grondexploitaties gevormd. De voordelige resultaten worden, na realisatie, aan die reserve toegevoegd en de nadelige resultaten worden, zodra bekend, hieraan onttrokken.

Ontwikkelingen 2013

- De economische crisis houdt aan en blijft invloed hebben op de verwachtingen binnen de gemeentelijke grondexploitaties.
- Het is niet duidelijk hoe de ontwikkelingen in de nieuwbouwmarkt uit gaan pakken. Het is niet eenvoudig te bepalen in hoeverre de grondopbrengst meedaalt met een lagere verkoopprijs, omdat de bouwkosten ook zakken. De meeste lopende (gecontracteerde) projecten hebben min of meer gefixeerde prijzen. In Haarlem blijft de woningprijs relatief gezien stabiel.
- Met betrekking tot de bedrijfsgronden is een geringe opleving te zien, de grondprijzen kunnen op een iets lager niveau als stabiel worden verondersteld.
- De retailsector heeft het (behoudens supermarkten e.d.) moeilijk, de trend met meer leegstand en lagere huurprijzen zet zich voort.

Indicator:

Waarderingen van de opbrengsten van grondexploitaties met stagnatie zijn conservatief – dus veilig - geraamd met de zogenaamde graszaadscenario's. Actualisatie van de grondexploitaties hebben enkele aanzienlijke verlagingen van eindresultaat laten zien. Met hulp van de dotatie uit de algemene reserve, toekenning van stimuleringsgelden, een winstuitname uit Ripperda en de uitkering van het resultaat van de geliquideerde grondexploitatie Raaks konden deze mutaties worden opgevangen. Dit heeft er ook in geresulteerd dat aan de reserve grondexploitaties afgerond € 2,7 miljoen is toegevoegd, waardoor er weer sprake is van een buffer.

De indicator is daarom op neutraal gewaardeerd.

Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting is één van de indicatoren waaruit de financiële positie van de gemeente blijkt. Is de meerjarenraming materieel sluitend en biedt de meerjarenraming ruimte om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat aanvullende bezuinigingen nodig zijn?

Indicator: De begroting voor 2014 is sluitend. Om voor de jaren na 2014 tot een sluitend meerjarenperspectief te komen, is afgesproken een takendiscussie te voeren. Tot het moment dat de uitkomsten van die discussie daadwerkelijk meerjarig geraamd kunnen worden. Tot dat moment blijft de indicator ongunstig.

Oordeel provincie

Elk jaar geeft de provincie, als toezichthouder een oordeel over de financiële positie van de gemeente.

Indicator:

De provincie heeft geen voor 2013 geen uitspraak gedaan over de financiële positie. Deze indicator kan dit jaar derhalve niet worden gebruikt.

Conclusie

Op basis van de scores van verschillende indicatoren beoordeelt het college de ontwikkeling van de financiële positie van Haarlem als ongunstiger dan bij de begroting 2013. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt doordat er geen sluitende meerjarenbegroting meer kan worden opgesteld zonder aanvullende bezuinigingen. Verdere aandachtspunten blijven het inlopen van achterstallig onderhoud van de stad, de ontwikkeling van de schuldratio en de financiële gevolgen van de decentralisaties op het gebied van het sociaal domein.

De flexibiliteit om tegenvallers op te vangen door het benutten van belastingcapaciteit neemt af, door de bezuinigingsmaatregelen, cluster inkomsten. Doordat de meerjarenbegroting niet sluitend is, het weerstandsvermogen is afgenomen en de belastingcapaciteit is verminderd, is de flexibiliteit om tegenvallers op te vangen verminderd.

3.2 Lokale heffingen

3.2.1 Inleiding

De gemeentelijke heffingen zijn, naast de doeluitkeringen van het Rijk en de algemene uitkering uit het gemeentefonds, een belangrijke bron van inkomsten. De gemeentelijke heffingen vallen in twee groepen uiteen: rechten en belastingen. Bij de rechten is sprake van een tegenprestatie van de gemeente en mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitoefening van de taak. Dat wil zeggen: de kostendekkendheid mag niet meer dan honderd procent zijn. Bij de belastingen is geen directe relatie met een prestatie van de gemeente.

Haarlem heeft de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) en het opleggen van de aanslagen en de invordering van onroerende zaakbelasting (OZB), roerende woon- en bedrijfsruimte belasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing, precariobelasting, hondenbelasting, reclamebelasting, parkeerbelasting (vergunningen en naheffing), toeristenbelasting en de heffing Bedrijfsindustriële-zones Waarderpolder (verder genoemd BIZ-heffing) ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling, te weten Cocensus. Ook kwijtscheldingsverzoeken en bezwaar-en beroepschriften handelt Cocensus af.

3.2.2 Verantwoording uitvoering

Voor de uitvoering van deze belastingen is een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Cocensus gesloten. In 2013 zijn hierin geen belangrijke wijzigingen aangebracht. De uitvoering van deze overeenkomst is conform de afspraken uitgevoerd. Met betrekking tot de uitvoering van deze overeenkomst zijn wij van oordeel dat deze conform de afspraken is uitgevoerd

Aanslagoplegging:

Met betrekking tot de aanslagoplegging is in de DVO opgenomen dat voor 1 maart van het belastingjaar 95% van de belastingplichtigen de aanslagen heeft ontvangen. In 2013 is voor 1 maart 98% opgelegd. Hiermee is aan de opgenomen doelstelling vanuit het DVO voldaan.

Afhandeling bezwaarschriften:

Over 2013 zijn in totaal 4.696 bezwaarschriften ontvangen, waarvan 2.242 gericht op de WOZ-beschikkingen (dat wil zeggen de waardebeoordeling van de onroerende zaken) en 2.454 op de verschillende heffingssoorten (de belastingaanslag als zodanig). Van de WOZ-bezwaren zijn per 1 december 1.688 afgedaan (75%) en van de heffingsbezwaren zijn 2.234 afgedaan (91%). De nog te behandelen bezwaarschriften zijn van recentere datum en afdoening wacht nog op afronding van overleg met betrokkenen.

Kwijtschelding:

Over 2013 zijn 4.983 verzoeken ontvangen. Hiervan zijn er 2.113 geautomatiseerd kwijtgescholden. Van de resterende 2.870 verzoeken zijn 2.811 afgehandeld (98%).

In 136 gevallen is tegen afwijzing administratief beroep aangetekend. Hiervan zijn 27 afgehandeld per 1 december.

Invordering:

Van de totaal in te vorderen bedragen aan belastingen en rechten is ruim 97% ingevorderd.

Voor de uitvoering van de WOZ geldt dat van de totale geraamde waarde van € 21.949 miljoen, nu € 21.767 beschikt is, dus ruim 99%. Verwacht wordt dat de beschikte waarde nog oploopt tot € 21.971 miljoen.

Daarnaast is van de Waarderingskamer een oordeel ontvangen over de uitvoering van de Wet WOZ. Op basis van het meest recente onderzoek in 2013 is het oordeel “goed”.

3.2.3 Tarievenbeleid

Het tarievenbeleid in Haarlem is gebaseerd op twee uitgangspunten: kostendekkendheid en inflatiecorrectie. De belastingtarieven zijn in 2013 verhoogd met 1,75% voor inflatie.

Voor wat betreft de heffingen wordt gestuurd op kostendekkendheid. De tarieven zijn zodanig door de gemeenteraad vastgesteld bij de belastingvoorstellen in december 2012, dat de baten niet meer dan maximaal kostendekkend zijn.

Naast deze algemene uitgangspunten van het tarievenbeleid zijn voor 2013 de volgende specifieke uitgangspunten vastgelegd:

- Het tarief OZB voor woningen is netto met 2% te verlaagd, te weten 3,75% minus 1,75% inflatiecorrectie, op basis van de WOZ-waarde die voor 2012 gold. Dit was de uitkomst van het voorstel om de investeringen in de riolering te faseren.
 - o de tarieven OZB niet-woningen zijn per 1-1-2013 met 5,25% verhoogd, te weten met 3,5% coalitieakkoord bezuinigingen en met 1,75% inflatiecorrectie.
 - o de tarieven voor de weekmarkt zijn met 13% verhoogd;
 - o de tarieven voor leges en begraafrechten zijn met 3,45% verhoogd;
 - o de parkeerbelastingen zijn met 0,5% boven inflatie verhoogd en met ingang van 1 november 2013 zijn de tarieven extra verhoogd als uitvloeisel van de Parkeervisie;
 - o de tarieven toeristenbelasting zijn met € 0,40 per overnachting voor hotels en € 0,20 per overnachting voor campings verhoogd, conform besluitvorming bij de Kadernota 2012.

De havengelden zijn met 13,45% verhoogd, te weten 1,75% inflatiecorrectie en 1,7% vanwege het meer kostendekkend maken van deze heffing, plus 10% tariefsverhoging conform de Kadernota 2012, bezuinigingstaakstelling.

De tarieven rioolheffing zijn met 11,5% verhoogd in verband met de aangebrachte fasering in de investeringen (in plaats van de oorspronkelijk geraamde verhoging van 13,7%).

In onderstaande tabellen is de kostendekkendheid van de rechten opgenomen. Daarbij zijn de ramingen 2013, na vaststelling van de belastingvoorstellen, vergeleken met de realisatie 2013..In het kader van de bepaling van de kostendekkendheid kunnen opbrengsten afwijken van het overzicht belastingen en heffingen. Bij baten en lasten wordt bijvoorbeeld ook rekening gehouden met toevoegingen en onttrekkingen aan voorzieningen, terwijl in het overzicht van belastingen en heffingen uitsluitend de belastingopbrengsten zijn vermeld.

Riolering

(bedragen x € 1.000)

Taakstelling	Begroting 2013	Rekening 2013
Baten totaal	11.629	11.646
Lasten totaal	11.961	13.180
Kostendekkendheid	97%	88%

Toelichting

De gerealiseerde rioolheffing is nagenoeg gelijk aan de geraamde baten. Het lagere dekkingspercentage is ontstaan door hogere kapitaallasten van riolering veroorzaakt door afboekingen op de materiële vaste activa riolering. Dit wordt toegelicht bij beleidsveld 9.3 openbare ruimte ondergronds.

Afvalstoffenheffing

(bedragen x € 1.000)

Taakstelling	Begroting 2013	Rekening 2013
Baten totaal	19.820	19.783
Lasten totaal	20.244	20.142
Kostendeckendheid	98%	98%

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Wabo

(bedragen x € 1.000)

Taakstelling	Begroting 2013	Rekening 2013
Baten totaal	4.447	2.766
Lasten totaal	3.635	4.140
Kostendeckendheid	82%	67%

Toelichting

Na vaststelling van de belastingvoorstellen is de raming van de baten verlaagd naar € 2.535.000. De realisatie ligt € 220.000 hoger. De lasten van vergunningverlening zijn € 500.000 hoger dan de oorspronkelijke raming.

In het beleidsveld integrale vergunningverlening en handhaving wordt het verschil tussen geraamde en gerealiseerde lasten toegelicht.

Leges dienstverlening

(bedragen x € 1.000)

Taakstelling	Begroting 2013	Rekening 2013
Baten totaal	2.932	2.778
Lasten totaal	4.507	4.576
Kostendeckendheid	65%	61%

Toelichting

De verlaging van de kostendeckendheid wordt in hoofdzaak veroorzaakt door lagere legesinkomsten. In het laatste kwartaal 2013 is een teruggang te zien in het aantal reisdocumenten en rijbewijzen.

Begraven

(bedragen x € 1.000)

Taakstelling	Begroting 2013	Rekening 2013
Baten totaal	1.011	984
Lasten totaal	1.599	1.856
Kostendeckendheid	63%	53%

Toelichting

De verlaging van de kostendeckendheid wordt met name veroorzaakt door hogere lasten. De beheerslasten van begraafplaats Noord zijn € 150.000 hoger uitgevallen dan geraamd.

Haven

(bedragen x € 1.000)

Taakstelling	Begroting 2013	Rekening 2013
Baten totaal	723	730
Lasten totaal	1.920	2.014
Kostendeckendheid	38%	36%

Toelichting

Geen bijzonderheden.

Markt

bedragen x € 1.000

Taakstelling	Begroting 2013	Rekening 2013
Baten totaal	424	380
Lasten totaal	452	477
Kostendeckendheid	94%	80%

Toelichting

De bezetting van de markten is lager geweest dan geraamd. De kostendeckendheid van 80% is daarom lager, dan bij begroting was voorzien (94%).

3.2.4 Ontwikkelingen in 2013

Precario op infrastructuur van nutsbedrijven

In de “meicirculaire” is vermeld dat een wetsvoorstel om netwerken en nutsbedrijven vrij te stellen van precariobelasting in de zomer naar de Tweede Kamer wordt gestuurd. Dit voorstel behelst een vrijstelling van precariobelasting voor netwerken en nutsbedrijven. Voor gemeenten die voor 1 januari 2012 precariobelasting voor deze netwerken in rekening brachten komt er een overgangsregeling. Hoe deze wordt vormgegeven is nog niet bekend, zodat ook de consequenties voor Haarlem nog niet duidelijk zijn.

Hondenbelasting

Inmiddels heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan inzake hondenbelasting. Gemeenten mogen hondenbelasting heffen van de Hoge Raad. Het is geen discriminatie dat gemeenten geld ophalen bij hondenbezitters, terwijl ze niet datzelfde doen bij mensen die geen hond hebben. Het kost de gemeente immers geld om de openbare weg en plaatsen voor honden schoon te maken, meent de Hoge Raad.

3.2.5 Opbrengst belastingen en heffingen

In de navolgende tabel zijn de opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en heffingen opgenomen. Daarbij zijn ter vergelijking de cijfers uit de begroting 2013 (inclusief suppletoire bijstellingen) en de rekening 2012 meegenomen. De afwijkingen van € 100.000 en meer tussen begroting en rekening worden toegelicht. De verschillen die betrekking hebben op kostendeckende heffingen zijn in de vorige paragraaf al toegelicht.

(bedragen x € 1.000)

Belastingen/heffingen	Rekening 2012	Begroting 2013	Rekening 2013	Saldo Begroting/ Rekening
Belastingen				
OZB-woningen	18.374	18.139	18.213	74
OZB- niet woningen eigenaren	8.567	9.036	8.816	-220
OZB- niet woningen gebruikers	6.110	6.235	6.099	-136
Roerende woon-en bedrijfsruimtebelasting	37	48	89	41
Hondenbelasting	499	522	509	-13
Toeristenbelasting	666	745	601	-144
Precario ondergrondse infrastructuur	4.788	4.652	4.643	-9
Overige precario	475	562	560	-2
Parkeerbelasting	6.385	6.613	6.491	-122
Reclamebelasting	521	527	508	-19
BIZ-heffing	353	338	353	15
Totaal belastingen	46.775	47.417	46.882	-535
Rechten/heffingen				
Afvalstoffenheffing	18.315	19.760	19.783	23
Rioolrecht	10.344	11.618	11.646	28
Bouwleges	4.377	2.535	2.766	231
Leges Burgerzaken	3.117	2.932	2.779	-153
Begraafrechten	897	949	984	35
Havengelden	698	722	730	8
Marktgeden	377	424	381	-43
Totaal rechten	38.125	38.940	39.069	129
Kwijtscheldingen	-896	-906	-938	-32
Mutatie dubieuze debiteuren	-295	-370	236	606
Netto-opbrengst	83.709	85.081	85.249	168

Toelichting afwijkingen

OZB-niet woningen

Door afhandeling van bezwaarschriften ten aanzien van enkele grote objecten is de WOZ-waarde verminderd ten opzichte van 2012 en ook areaaluitbreiding van niet-woningen is lager uitgevallen dan verwacht.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is lager uitgevallen dan geraamd, in hoofdzaak vanwege een verbouwing van het Van der Valk hotel.

Parkeerbelastingen

De parkeerbelastingen zijn per saldo € 122.000 lager uitgevallen vanwege minder bezetting dan geraamd.

Mutatie Dubieuze debiteuren

Er is in de jaarrekening voor een bedrag van ruim € 0,6 miljoen van de voorziening dubieuze debiteuren vrijgevallen. De wijze van berekening is herijkt en sluit nu beter aan op de ontwikkelingen over de afgelopen drie jaren.

3.2.6 Lokale lastendruk

De lokale lastendruk wordt bepaald door zowel de absolute hoogte als de verandering van de tarieven van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. In de navolgende tabel is de opbouw van de lokale lastendruk in Haarlem in 2013 ten opzichte van 2012 inzichtelijk gemaakt. Voor huurders is daarbij alleen de hoogte van de afvalstoffenheffing bepalend, aangezien zij niet worden aangeslagen voor OZB en voor rioolheffing.

De eigenaren van woningen worden voor alle drie onderscheiden belastingen aangeslagen. Bij de berekening van de OZB, is uitgegaan van een gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning in Haarlem. Omdat het hier om een gemiddelde gaat, kan de feitelijke lastenontwikkeling voor een individuele burger hiervan afwijken. Dat wordt bepaald door de feitelijke waarde - en de waardeontwikkeling - van de woning.

bedragen x € 1.000

Lokale lastendruk in 2012 en 2013	Eigenaar/bewoner		
	2012	2013	%
OZB eigenarendeel (van een gemiddelde woning)	253	249	-2
Afvalstoffenheffing	314	336	7
Rioolrecht	131	146	12
Totaal	698	731	5

Landelijke vergelijking

Uitgangspunt is dat de woonlasten van Haarlem rond het gemiddelde van de grote gemeente blijft. Hierdoor is de realisering van verhoging van woonlasten beperkt, zonder te tornen aan de kaders van het coalitieakkoord. Het belastingoverzicht grote gemeenten wordt jaarlijks in het voorjaar uitgebracht door Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden). Hieruit blijkt dat de netto-woonlasten van een meerpersoonshuishouden in 2013 in Haarlem € 736 per woning bedroeg, tegen € 673 gemiddeld bij de grote gemeenten. Van de 35 grote gemeenten is Haarlem van plaats 12 in 2012 naar plaats 10 in 2013 gestegen. Dat betekent dat 9 grote gemeenten hogere woonlasten hebben dan Haarlem.

Daarnaast vergelijkt Haarlem zich altijd met tien vaste gemeente die vergelijkbaar zijn met Haarlem. Daarbij is nummer 1 de duurste gemeente, waarbij de woonlasten op honderd procent zijn gesteld. De woonlasten van de andere gemeenten zijn hiertegen afgezet:

Woonlasten 2013 van meerpersoonshuishoudens

Gemeente	Nummer	Netto-woonlasten	Percentage
Leiden	1	751	100
Groningen	2	747	99
Haarlem	3	736	98
Breda	4	716	95
Arnhem	5	710	95
Haarlemmermeer	6	709	94
Nijmegen	7	686	91
Tilburg	8	545	73

¹ Bovenstaande gegevens zijn gebaseerd op de begrotingen 2013 van de desbetreffende gemeenten.

De gemeente Haarlem is in deze tabel één plek gestegen van 4 naar 3.

3.2.7 Kwijtscheldingenbeleid

Er zijn 4.983 verzoeken ontvangen over 2013. Hiervan zijn er 2.113 geautomatiseerd kwijtgescholden. Van de resterende 2.870 verzoeken zijn 2.811 afgehandeld (98%).

In 136 gevallen is tegen afwijzing administratief beroep aangetekend. Hiervan zijn er 27 afgehandeld per 1 december.

Sinds het afschaffen van de OZB voor de gebruikers van woningen heeft de kwijtschelding vrijwel uitsluitend betrekking op de afvalstoffenheffing (en een klein deel op de hondenbelasting). Het totaalbedrag dat daadwerkelijk is kwijtgescholden bedraagt afgerond € 938.000.

Verzoeken om kwijtschelding worden getoetst aan de hand van rijksnormen. De gemeente mag niet in gunstige zin voor belastingplichtigen van deze rijksnormen afwijken (wel strengere normen). Het is de gemeente niet toegestaan om inkomenspolitiek te voeren. Dit is voorbehouden aan de rijksoverheid.

3.3 Risico's en weerstandsvermogen

3.3.1 Inleiding

In deze paragraaf worden de risico's en de beheersing van de risico's beschreven en wordt beschreven in hoeverre de gemeente in staat is de financiële gevolgen van deze risico's op te vangen. Eerst wordt risicomanagement beschreven en een inventarisatie van de risico's gepresenteerd. Daarna wordt de weerstandscapaciteit berekend aan de hand van de algemene reserve en de ontwikkeling daarvan. Tot slot wordt een waardering gegeven over de verhouding tussen de risico's en de weerstandscapaciteit: het weerstandsvermogen.

3.3.2 Risico's

Risicomanagement

Haarlem heeft, zoals iedere organisatie, te maken met risico's en deze doen zich voor op allerlei terreinen. Omdat risico's de mogelijkheden van de gemeente (kunnen) beïnvloeden, moet hier inzicht in zijn. Voor de belangrijkste risico's moeten passende beheersmaatregelen worden getroffen. Om de financiële gevolgen, die samenhangen met deze risico's te kunnen opvangen, is er weerstandscapaciteit in de vorm van de algemene reserve. Om te kunnen bepalen of deze toereikend is, zijn de mogelijke financiële gevolgen van de risico's ingeschat. Dit gebeurt door middel van risicomanagement, met als doel het verminderen van de kans op en het effect van de onderkende risico's.

Bij risicomanagement hoort ook dat de organisatie zich er bewust van is dat de oorzaken van veel schades hun oorsprong vinden in de organisatie zelf of in haar directe omgeving. Vaak kunnen risico's al met een geringe inspanning (beter) beheersbaar of vermijdbaar worden gemaakt. Het gebruiken van risicomanagement binnen de organisatie moet leiden tot de ontwikkeling van een volledig inzicht van alle risico's, de zo goed mogelijke beheersing hiervan en een inschatting van de hierbij behorende mogelijke financiële gevolgen.

Risico-inventarisatie en risicosimulatie

Om de risico's van de gemeente in kaart te brengen, is een risico-inventarisatie opgesteld. Hierin zijn de risico's binnen de reguliere bedrijfsvoering systematisch in kaart gebracht en beoordeeld. Het betreffen resterende risico's nadat beheersmaatregelen zijn ingezet, zoals bijvoorbeeld de beschikbaarheid van een voorziening of mogelijkheden nadelen binnen de eigen bedrijfsvoering op te vangen, zonder een beroep op algemene middelen te doen. Op basis van de geïnventariseerde en gewaardeerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. Deze simulatie laat op basis van de risico's zien, hoeveel weerstandscapaciteit nodig is.

De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Een simulatie houdt op basis van een wetenschappelijk verantwoorde methodiek rekening met de kansverdeling. Daarom is de benodigde capaciteit voor een risico minder dan de vermenigvuldiging van de kans met het maximale gevolg.

Het weerstandsvermogen dat aangehouden moet worden is berekend nadat de beheersmaatregelen zijn getroffen. Voor grondexploitaties is een voorziening voor toekomstige verliezen gevormd; dit risico telt niet mee voor het weerstandsvermogen.

Bedrijfsvoeringsrisico's

De inventarisatie heeft in totaal 34 bedrijfsvoeringsrisico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht staan de tien bedrijfsvoeringsrisico's die de hoogste bijdrage leveren aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het is belangrijk om te realiseren dat een risico geen zekerheid is, maar een kans op het voordoen (hoe klein of groot ook) waar, voor zover mogelijk, passende beheersingsmaatregelen voor zijn getroffen.

In de kolom ‘inschatting benodigde capaciteit’ in de onderstaande tabel is het bedrag opgenomen dat op grond van de uitgevoerde simulatie nodig is om een risico op te kunnen vangen. Deze bedragen zijn lager dan de vermenigvuldiging van de kans met het gevolg. De simulatie houdt namelijk rekening met het feit dat niet alle risico’s tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Op grond van de inventarisatie en de simulatie is een weerstandscapaciteit nodig van tenminste € 21,1 miljoen voor de bedrijfsvoeringsrisico’s, om met negentig procent zekerheid te kunnen zeggen dat de gevolgen kunnen worden opgevangen.

Projectrisico’s

Ook projectrisico’s worden periodiek geïnventariseerd en beoordeeld. Projectrisico’s zijn alle risico’s gerelateerd aan projecten en grondexploitaties. Voorbeelden zijn vertraging van het project, relaties met externe partijen, marktontwikkelingen, subsidies en bijdragen van derden. Voor de projectrisico’s die in beeld zijn gebracht is op dezelfde manier als voor de bedrijfsvoeringsrisico’s een berekening gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit voor de geïnventariseerde risico’s voor projecten komt uit op afgerond € 0,9 miljoen.

Voor de benodigde capaciteit van de risico’s van grondexploitaties wordt per grondexploitatie bekeken of hier een positief resultaat wordt verwacht. Als dit het geval is, wordt de benodigde weerstandscapaciteit hiervoor gecorrigeerd, omdat het positieve resultaat kan worden ingezet ter dekking van de risico’s. Voor de risico’s die niet kunnen worden afgedekt door een positief resultaat wordt, nadat is bekeken of de reserve grondexploitatie (saldo per 31-12-2013 € 2,1 miljoen) voldoende toereikend is, de nog benodigde capaciteit op dezelfde manier als de bedrijfsvoeringsrisico’s en de risico’s van projecten berekend.

Ten aanzien van de grondexploitaties zijn er twee nieuwe risico's te melden.

Grondexploitatie Waarderpolder ZuidWest:

In 2013 is besloten om de huidige ontwikkelaar van Nieuwe Energie in gebreke te stellen en als gevolg daarvan loopt de gemeente een risico dat er extra kosten gemaakt moeten worden. Het risico is niet van die aard en omvang dat er een aparte voorziening voor getroffen moet worden.

Grondexploitatie Europawijk Zuid:

De woningcorporatie heeft in 2013 zijn verplichting rond afname nog niet nagekomen. Conform contract moet de corporatie rente gaan betalen. Bij het bepalen van de risico's is met een kans rekening gehouden dat die rente niet kan worden geïnd dat het contract ontbonden wordt.

Omdat de toekomstige verliezen zijn afgedekt via de voorziening toekomstige verliezen, het aantal grotere projecten terugloopt dan wel zijn afgerond en omdat er weer een positieve reserve grondexploitatie is, kunnen de risico’s voor het grootste gedeelte worden opgevangen zonder een beroep te hoeven doen op het algemene weerstandsvermogen. De benodigde weerstandscapaciteit voor de niet-gedekte risico’s voor grondexploitaties is berekend afgerond € 0,3 miljoen.

Nr	Bedrijfsvoeringsrisico's	Kans van voordoen	Maximaal gevolg in €	Inschatting benodigde capaciteit in miljoenen €
1	Rijksmaatregelen Rijksbezuinigingen, zoals taakmutaties of bijstellingen van de uitkering van het gemeentefonds of doeluitkering, leiden tot lagere inkomsten voor de gemeente. Wanneer deze niet tijdig kunnen worden opgevangen kunnen ze tot begrotingstekorten leiden. Deze bezuinigingen zijn nog niet ingevuld.	50%	€ 9.000.000	5,0

Nr	Bedrijfsvoeringsrisico's	Kans van voordoen	Maximaal gevolg in €	Inschatting benodigde capaciteit in miljoenen €
2	Taakstellingen Aan in te vullen taakstellingen voor 2014 dient nog € 8,8 miljoen gerealiseerd te worden. Van een aantal taakstellingen zijn inmiddels concrete uitwerkingen aangeboden. Een kans van niet-realiseren van 30% lijkt adequaat.	30%	€ 8.000.000	2,7
3	Sociaal Domein Vanaf 1 januari 2015 krijgt de gemeente de taken in het kader van het sociaal domein overgedragen van het Rijk. Door het Rijk wordt op de budgetten een korting toegepast. Daardoor ontstaat een risico dat de gemeente de taken niet kan uitvoeren binnen het overgedragen budget	50%	€ 4.000.000	2,2
4	Takendiscussie Voor 2015 e.v. staat een takendiscussie gepland, o.m. noodzakelijk om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen. Met name de jaarschijf 2015 sluit nog met een tekort van afgerond € 6 miljoen.	30%	€ 6.000.000	2,0
5	Onderhoud scholen In 2013 is een MJOP uitgevoerd voor het planmatig onderhouden van de schoolgebouwen. Voor 2013 is een noodzakelijk onderhoud geconstateerd van € 1.300.00, waarvan € 500.000 niet uitgevoerd kon worden vanwege ontoereikende middelen. Voor 2014 is voor noodzakelijk onderhoud € 1.700.000 nodig. In de begroting is structureel een budget van € 300.000 geraamd. opgenomen.	50%	€ 1.900.000	1,1
6	Verontreiniging Joh. Enschedé-terrein Verontreiniging Aansprakelijkheidstelling en kostenverhaal verontreiniging Joh. Enschedé, buiten haar vroegere bedrijfsterrein (Bakenessergracht e.o.). Het Hof van Amsterdam acht Joh. Enschedé in hoger beroep verantwoordelijk voor de verontreiniging, maar kent geen kostenverhaal toe. Er is vastgesteld dat onaanvaardbare verspreiding van de 'Joh. Enschedé'-verontreiniging optreedt, vanuit gemeentegrond (getoetst aan de beschikking, art. 37 Wbb). Daarom dient de locatie gesaneerd te worden door de gemeente. De saneringskosten zullen ten laste van de gemeente te komen, waarbij de kans bestaat dat deze kosten niet verhaald kunnen worden.	10%	€ 8.000.000	0,9
7	Herijking gemeentefondsuitkering Er vindt een herijking van de uitkering uit het gemeentefonds plaats voor 2015. Of Haarlem voor-of nadeel gemeente wordt is niet bekend. Het nadeel kan maximaal € 15 per inwoner bedragen.	50%	€ 1.500.000	0,8
8	Paswerk In november 2013 is de raad geïnformeerd dat de invoering van de Participatiewet negatieve financiële gevolgen heeft voor het Sociaal werkbedrijf. Vanaf 2015 is er sprake van een structureel en oplopend tekort.	80%	€ 1.000.000	0,6

Nr	Bedrijfsvoeringsrisico's	Kans van voordoen	Maximaal gevolg in €	Inschatting benodigde capaciteit in miljoenen €
9	Onderwijshuisvesting Functionele aanpassingen; Schoolbesturen primair onderwijs kunnen ten behoeve van functionele aanpassingen een beroep doen op Verordening Materiële en Financiële gelijkstelling. Met de schoolbesturen primair onderwijs wordt momenteel een geschil besproken over de uitvoering van de verordening in de jaren 2009 ad € 607,000 en 2010 ad € 417.000.	50%	€ 1.024.000	0,6
10	WMO Conform open einde regeling WMO, is er bij de alle individuele voorzieningen sprake van een open einde regeling. Dit betekent dat vraag hoger kan zijn dan het beschikbare budget. De stand van de WMO-reserve ultimo 2013 zal voldoende zijn om dit risico volledig af te dekken, maar gezien de geraamde onttrekking in 2014 zal de reserve in 2014 slechts een beperkt deel van het risico kunnen afdekken. De WMO maakt vanaf 2015 deel uit van het sociaal domein.	50%	€ 1.000.000	0,6
	Subtotaal 10 bedrijfsvoeringsrisico's met grootste benodigde weerstandscapaciteit			16,5
	Overige 24 geïdentificeerde risico's			4,6
	Risico's grondexploitatie			0,3
	Subtotaal bedrijfsvoeringsrisico's			21,4
	Projectrisico's			0,9
	Totaal benodigde weerstandscapaciteit alle risico's			22,3

Risicobeheersing

Van de top tien van de vermelde risico's is onderstaand beknopt weergegeven welke beheersmaatregelen zijn getroffen:

Nr	Risico	Beheersmaatregelen
1	Rijksmaatregelen	De rijksbezuinigingen zijn in de begroting geraamd en gedekt. De rijksbezuinigingen worden nauwlettend gevolgd en zo spoedig mogelijk in het financiële kader ingebracht. Op basis daarvan worden voorstellen om het financiële evenwicht weer te herstellen aan het bestuur aangereikt. Daarom hoeft geen voorziening te worden getroffen, maar betreft het een risico dat opgenomen is in de risicopragaraaf en meetelt voor het aanhouden van voldoende weerstandsvermogen.
2	Taakstellingen	Er wordt nadrukkelijk gestuurd op tijdig invulling van stelposten en taakstellingen. Voorstellen zijn bij de directie aangeleverd. Bij de 1e Bestuursrapportage zal al een deel van de taakstelling daadwerkelijk worden geëffectueerd.

3	Sociaal domein	Voor de invoering van de decentralisaties in het sociaal domein is een projectgroep ingericht om de gevolgen in kaart te brengen en de risico's te beperken. Indien de risico's bijgesteld moeten worden zal dit vanuit de projectgroep worden gemeld. In de Kadernota 2013 zal uitgebreid worden ingegaan op risico's en te nemen beheersmaatregelen voor het sociaal domein voor 2015 en verder.
4	Takendiscussie	De takendiscussie is voorbereid. De raad is aan zet. Bij de voorbereiding van de begroting 2015 zullen uitkomsten uit het coalitieakkoord gebruikt worden om voorstellen ter besluitvorming voor te leggen
5	Onderhoud scholen	Het gemeentebestuur in gesprek met de schoolbesturen voor oplossingen. Verder willen we onderzoek doen naar levensduurverlengend onderhoud, andere financieringsmogelijkheden en verschuivingen binnen het strategisch huisvestingsplan.
6	Aansprakelijkheidstelling en kostenverhaal verontreiniging Joh. Enschedé	Er is cassatie ingesteld. Mocht dit geen positief resultaat opleveren, dan zullen stappen worden ondernomen om middelen via het ministerie te verkrijgen.
7	Herijking gemeentefonds	Zodra meer informatie over de herijking door het Rijk beschikbaar wordt gesteld, zullen de financiële consequenties berekend worden en de raad nader geïnformeerd
8	Gemeenschappelijke regeling paswerk	Bij de Kadernota 2014 zal worden besloten op welke wijze het verwachte structurele tekort zal worden gedekt. Daarnaast kan de eigen Algemene reserve van Paswerk, ultimo 2013 circa € 6 miljoen, ook worden ingezet om de tekorten in de komende jaren op te vangen.
9	Functionele aanpassingen onderwijs	Het gemeentebestuur is in gesprek met de schoolbesturen voor oplossingen.
10	WMO	De (negatieve) gevolgen van het open einde karakter van de WMO worden in eerste instantie opgevangen door de reserve WMO. Deze buffer geeft tijd om daar waar mogelijk het beleid bij te stellen. Vanaf 2015 maakt de WMO deel uit van het sociaal domein en de beheersmaatregelen die daarvoor worden getroffen.

3.3.3 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die de gemeente heeft om risico's op te vangen. Haarlem hanteert alleen de algemene reserve als weerstandscapaciteit en niet de bestemmingsreserves, stille reserves, onbenutte belastingcapaciteit en bezuinigingsmogelijkheden. Bestemmingsreserves hebben namelijk in de meeste gevallen al een bestemming en zijn vanuit dat oogpunt niet (op korte termijn) vrijelijk beschikbaar, net zoals stille reserves. Onbenutte belastingcapaciteit is veelal niet in het lopende begrotingsjaar te realiseren, net zo min als substantiële bezuinigingsmogelijkheden.

Algemene reserve

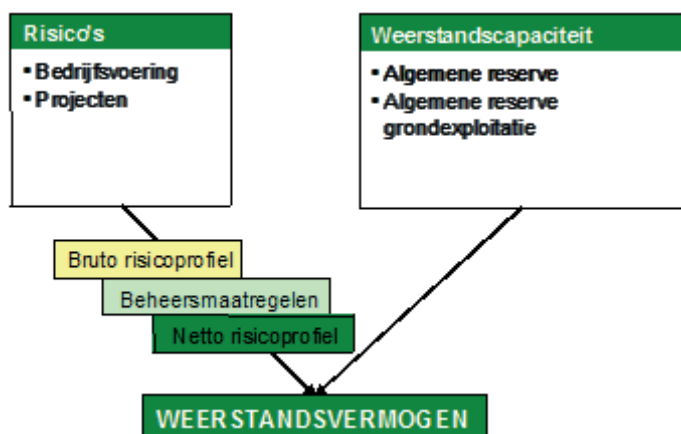
Als algemene regel geldt dat de Algemene reserve primair als buffer dient voor risico's en ter egalitatie van rekeninguitkomsten. Afzonderlijke risicoreserves, met uitzondering van egalitatie-reserves, zijn hierdoor overbodig. In het coalitieakkoord is opgenomen dat het college een gezonde financiële positie nastreeft. Hierbij is het van belang dat er voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar is. De Algemene reserve per 31-12-2013 bedraagt € 23,6 miljoen.

Overige algemene reserves

De enige overige algemene reserve is de reserve grondexploitatie. Per 31 december 2013 is de stand van de algemene reserve grondexploitatie € 2,6 miljoen. Zie voor een toelichting de paragraaf Grond- en vastgoedbeleid in deze jaarrekening. Voor risico's van grondexploitaties, die na het treffen van beheersmaatregelen (zoals batige uitkomsten grondexploitaties en voorziening toekomstige verliezen) resteren, hoeft pas weerstandsvermogen aangehouden te worden. Als de gekwantificeerde risico's hoger zijn dan het saldo van de reserve grondexploitaties.

3.3.4 Beoordeling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waartegen geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot onze financiële positie. Dit verband is in onderstaand figuur schematisch weergegeven.

Relatie weerstandscapaciteit en risico's

Het is van belang te weten of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Als het risicoprofiel bekend is, kan de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's (en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit) en de daadwerkelijk beschikbare weerstandscapaciteit worden gelegd. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, moet vastgesteld worden welke ratio Haarlem nastreeft. Hiertoe wordt de volgende waarderingstabel gebruikt. Het college heeft in 2011 aangegeven een ratio weerstandsvermogen van 1,7 na te streven.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	Groter dan 2,0	Uitstekend
B	Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
C	Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
D	Tussen 0,8 en 1,0	Matig
E	Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
F	Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

Relatie benodigde en aanwezige weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening is de ratio weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{23,6}{22,3} = 1,06$$

Conclusie

De ratio van 1,06 valt binnen de categorie C zoals vermeld in de tabel ratio's weerstandsvermogen met als classificatie 'voldoende'. De vorige verwachting is opgenomen in de begroting 2014 en berekend op 1,12. De ratio is derhalve iets gedaald.

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

3.4.1 Inleiding

De openbare ruimte is de huiskamer van iedereen. Als de openbare ruimte goed wordt onderhouden draagt dit in belangrijke mate bij aan een aantrekkelijk verblijf- en leefklimaat van de stad.

Geconcludeerd kan worden dat in Haarlem een nagenoeg stabiele onderhoudssituatie van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte ontstaat. Het gaat hierbij om wegen, bruggen, pleinen, vaarwegen, kademuuren en andere oevervoorzieningen, openbare verlichting, groenvoorzieningen, verkeerslichten en speelvoorzieningen. Het achterstallige onderhoud waar Haarlem jarenlang mee heeft geworsteld nadert nu een niveau dat er nagenoeg een stabiele onderhoudssituatie is. Dat wil zeggen dat een zekere hoeveelheid achterstallig onderhoud, een werkvoorraad, die beheersbaar is en moet bestaan om te kunnen programmeren, plannen en uitvoeren. De doelstelling om uit te komen op de achterstand van € 35 miljoen (percentage acceptabele achterstand waarde kapitaalgoederen) is niet gehaald. In verband met de maatregelen om tot een sluitende begroting 2013 te komen is voor ongeveer € 3 miljoen aan onderhoudsgeld omgebogen naar latere jaren. Het uitvoeren van onderhoud is overigens een dynamisch en altijd voort durend proces. Op basis van inspectie van de openbare ruimte wordt de onderhoudsbehoefte continu bijgesteld.

3.4.2 Onderhoudsniveau openbare ruimte

Het achterstallig onderhoud is eind 2012 op circa € 42,5 miljoen berekend. Voor eind 2013 was het de verwachting dat er op de genoemde € 35 miljoen aan achterstallig onderhoud (genoemd in de Visie en Strategie beheer en onderhoud 2013-2022) zou worden uitgekomen. In die Visie is ook berekend dat de beschikbare middelen voor onderhoud bijna gelijk waren aan de jaarlijks noodzakelijke middelen. Vanwege de compenserende maatregelen 2013 (zie Bestuursrapportage 2013-2) om tot een sluitende begroting 2013 te komen is in 2013 € 3,8 miljoen minder aan onderhoud besteed (zie tabel). Rekenmatig komt de totale achterstand dan uit op € 38,8 miljoen. De werkelijke achterstand wordt bepaald op basis van inspecties en fluctueert. Zo is in december 2013 de inspectie van de oevers afgerond en is bepaald dat de onderhoudsbehoefte ongeveer € 6 miljoen voor de komende zes jaar bedraagt.

De nota Visie en Strategie beheer en onderhoud 2013-2022, die begin 2013 door de raad is vastgesteld, vormt het beleidskader voor het uitvoeren van onderhoudswerken aan de openbare ruimte. Onderdeel van de Visie en Strategie beheer en onderhoud 2013-2022 vormen de beheerplannen voor de te onderscheiden kapitaalgoederen in de openbare ruimte. In de beheerplannen is per kapitaalgoed aangegeven hoe wordt gewerkt aan het onderhouden van het betreffende onderdeel en wat daar voor nodig is.

Uitgaven ten laste van de exploitatie, afgezet tegen de bijgestelde begroting:

(bedragen x € 1.000)

Budget 2013 per categorie (categorieën programmabegroting)	Exploitatie			Verschil
	Begroting primair	Begroting bijgesteld	Lasten werkelijk	
Kunstwerken	1.047	1.425	1.103	-322
Oevers en water	2.032	1.138	594	-544
Baggeren	219	219	219	0
Wegen	12.707	13.618	13.159	-459
Verkeersregeltechniek	1.960	1.722	1.426	-296
Openbare verlichting	2.638	1.324	1.129	-195
Riolering en grondwater	2.355	2.538	2.530	-8
Groenvoorzieningen	7.428	6.861	7.054	193
Straatmeubilair	810	195	203	8
Openbare speelvoorzieningen	779	775	626	-149
Totaal	31.975	29.815	28.043	-1.772

3.4.3 Waterwegen

Kunstwerken

De ophaalbruggen van de Buitenrustbruggen wordt met jaarlijks noodherstel in stand gehouden tot aan het groot onderhoud in 2015 en 2016. De Eendjesbrug is opgeknapt. De bascule van de Prinsenbrug is vervangen. De bedieningspost van de Langebrug is vervangen. Voor het vernieuwen van het wachthuisje en bedieningspost van de Melkbrug wordt een ontwerp gemaakt.

Oevers en water

Dit jaar is het databeheersysteem oevers geactualiseerd. Haarlem heeft binnen de openbare ruimte 131 kilometer oevers in beheer en onderhoud. De opbouw bestaat in hoofdlijnen uit; 40% natuurlijke oevers, 39% lichte constructies (beschoeiingen), 13% walmuren en 7% damwanden. Er is afgelopen jaar 77 km oever visueel geïnspecteerd. Op basis van de inspectie is vastgesteld dat 16,3 km aan oevers een onderhoudsbehoefte heeft. De onderhoudsbehoefte bij walmuren bedraagt 2,5 km. In 2014 wordt op basis van nadere technische inspecties vastgesteld welke walmuren direct vervangen moeten worden en waar een levensduur verlengende maatregel zinvol is. Indien noodzakelijk wordt de openbare ruimte achter de walmuren van slechte kwaliteit veilig gesteld om veiligheidsrisico's te voorkomen.

Het onderhouds- en vervangingsbudget oevers in 2013 bedroeg € 1,1 miljoen. Hiervan is € 0,6 miljoen besteed. De oorzaak van de onderschrijding is dat onder andere het project Leidsevaart nog niet tot uitvoering is gebracht. Het project Nieuwe Gracht (fase 1) is in 2013 in uitvoering gegaan en loopt door in 2014.

In het kader van het bestek groot onderhoud oevervoorzieningen is op een groot aantal verschillende locaties beschoeiing en damwand vervangen, waaronder de beschoeiing van de Raamvest en de Brouwersvaart. In totaal is afgelopen jaar 4,4 km beschoeiing vervangen. Ook is 100 meter voor metselingen van walmuren gevoegd waardoor de levensduur met enkele decennia verlengd is.

In het kader van de herinrichting van het Reinaldapark (fase 2) is in 2013 de verbreding van de Fuikvaart afgerond. Samen met de sanering van de tussen het Reinaldapark en de Schipholweg gelegen sloot (fase 1) is hiermee in het Reinaldapark 7.700 m² boezemwater toegevoegd. Ook de

herinrichting van de vijver in het Schoterbos is in 2013 afgerond. Deze vijver staat nu in open verbinding met de Jan Gijzenvaart. Hiermee is 1.300 m² water aan het boezemwatersysteem toegevoegd. In de Waarderpolder is bij het bouwrijp maken van de Noordkop een nieuwe watergang gegraven, die in het Noorder Buiten Spaarne uitmondt. Hiermee is 2.000 m² boezemwater gerealiseerd. Deze watergang wordt onderdeel van een centraal door de Waarderpolder aan te leggen watergang. De uitvoering staat gepland voor 2014/2015, nadat de gemeenteraad het ontwerp heeft vastgesteld. Met de realisatie en oplevering van bovengenoemde projecten is in totaal 11.000 m² extra waterberging in het watersysteem van Haarlem gecreëerd. Het realiseren van extra bergingscapaciteit in het boezemwatersysteem is nodig om de toenemende pieklasten van afstromende hemelwater (klimaatverandering) op te kunnen vangen.

In 2013 is in samenwerking met de provincie N-H, het hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeente Bloemendaal een belangrijke verbindingsduiker onder de Westelijke Randweg, ter hoogte van InnHolland verbreed. Hierdoor verbetert de afvoer van oppervlaktewater vanuit de binnenduinrand naar de Delft.

In 2013 is in samenwerking met het hoogheemraadschap van Rijnland het baggerproject fase 2 afgerond. Dat betekent dat de meeste watergangen in Haarlem op diepte zijn gebracht.

Bovengenoemde verbetermaatregelen aan het watersysteem zijn in lijn met het Integraal Waterplan Haarlem (IWP). Het afgelopen jaar is de actualisatie van het IWP afgerond en het nieuwe IWP wordt begin 2014 aan de gemeenteraad van Haarlem en het bestuur van het hoogheemraadschap van Rijnland ter vaststelling aangeboden.

3.4.4 Bovengrondse infrastructuur

Bovengrondse infrastructuur bestaat uit wegen, straten, pleinen, verkeersregelininstallaties, beweegbare afzetpalen, viaducten, bruggen, tunnels, duikers, oevervoorzieningen, openbare verlichting, etc. Op de grotere categorieën infrastructuur wordt hieronder verder ingegaan.

Wegen

Op het onderhoudsbudget voor wegen, straten en pleinen van in totaal € 13,6 miljoen is € 13,2 miljoen (97%) uitgegeven in 2013. Dit betreft de uitgaven van dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging. Daarnaast is 14,5 hectare openbare ruimte aangepakt; dat is een halve hectare meer dan de streefwaarde.

De eerder gestarte onderhouds- en herinrichtingsprojecten, zoals de Boerhaavewijk-Zuid, Europawijk-Zuid, Oosterduijn en Verspronckweg Zuid zijn in 2013 afgerond. Op een deel van de Verspronckweg (Zuid) is geluidsreducerend asfalt aangebracht. Het project Turfmarkt is grotendeels uitgevoerd in 2013.

Projecten die gedeeltelijk met subsidie zijn gefinancierd, zoals de Spaarndamseweg (fase 2) en de Albert Schweitzerlaan zijn in 2013 opgestart en hebben een doorloop naar 2014.

Verkeersregelininstallaties

In totaal heeft de gemeente 101 VRI installaties in beheer. Twee van deze installaties worden in opdracht van de gemeente Zandvoort beheerd. Onder het beheerdomein vallen ook 26 beweegbare fysieke afsluitingen, een Parkeer Route Informatie Systeem en 282 ANWB masten.

Het onderhouds- en vervangingsbudget bedroeg in 2013 totaal € 1,7 miljoen, hiervan is € 1,4 miljoen besteed. De verkeerslichten die onderdeel uitmaken van het project Turfmarkt zijn het afgelopen jaar vervangen. De onderschrijding is voornamelijk veroorzaakt door uitstel van de vervangingen

Leidsevaart/Westergracht (VRI), Spaarndamseweg/ Zaanenstraat (VRI), Tempeliersstraat/Van Eedenstraat (VRI) en verwijderden 13 verkeersregelininstallaties bij voetgangersoversteekplaatsen .

In de Kadernota 2012, is als bezuiniging voorgesteld om 13 verkeersregelininstallaties bij voetganger-oversteekplaatsen te verwijderen. In 2012 is besloten de motie “licht op groen” uit te voeren; inhoudend het besparen op de beheer en onderhoudskosten door het verwijderen van 13 Verkeersregelingen op een Overbodige Plek (VOP). Dit is in 2013 helaas niet gerealiseerd, ook in 2014 is door de bezuinigingen geen geld beschikbaar voor uitvoering van de motie. Programmering en prioritering van de motie is een aandachtspunt voor 2014 om hieraan alsnog invulling te kunnen geven.

Openbare verlichting

Voor 2013 was de doelstelling soberheid in vervanging en zoveel mogelijk gebruikmaking van LED verlichting. In afwachting besluitvorming over maatregelen voor een sluitende begroting 2013 zijn er voornamelijk technisch urgente zaken binnen het domein Openbare Verlichting opgepakt wat heeft geleid tot onderbesteding. Dit betreft bijvoorbeeld het vervangen van de verlichting aan de Pal Maletterweg, waarbij tevens LED verlichting is toegepast. Daarnaast zijn lopende projecten afgerond waar ook de openbare verlichting is meegenomen. Dit zijn onder andere Oosterduin, waarbij het gehele projectgebied is voorzien van LED verlichting, Geneesherenbuurt en Turfmarkt. Tevens is in 2013 gestart met het opstellen van een meerjaren onderhoudscontract voor het verrichten van groot onderhoud aan de openbare verlichting, waarbij indien mogelijk gekozen wordt voor LED verlichting.

3.4.5 Ondergrondse infrastructuur

De gemeentelijke ondergrondse infrastructuur bestaat voornamelijk uit het riolerings- en drainagestelsel.

Riolering en grondwater

Aan vervanging, verbetering en aanleg van milieuvoorzieningen aan het rioolstelsel is in 2013 vanuit het investeringsplan € 6,5 miljoen uitgegeven; dat is 72% van het beschikbare budget van € 9,1 miljoen. In totaal is vijf kilometer riool vervangen. Ook het aantal hectares gerealiseerde afgekoppelde verharding van het gemengde rioolstelsel is met 20 hectare toegenomen. Er zijn geen bergbezinkbassins (BBB's) gerealiseerd. De focus is de komende jaren meer gericht op afkoppelen dan op het bouwen van BBB's. Het Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (VGRP) 2014-2017 is eind 2013 vastgesteld. De focus ligt in het VGRP op onderzoek. Op basis van onderzoek kan per gebied bepaald worden welke maatregel het beste rendement levert; afkoppelen of BBB's realiseren. Tot die tijd worden nagenoeg geen nieuwe BBB's aangelegd (enkele noodzakelijke uitzonderingen daar gelaten)..

In 2013 zijn drainage en riolering vervangen en waar nodig vergroot bij projecten als Oosterduin, Geneesherenbuurt en Europawijk Zuid. In het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2007-2011 is aangegeven waar de bergbezinkbassins en rioolvervangingen- en verzwareningen zijn gepland. Door in te spelen op aangepast beleid van het Hoogheemraadschap van Rijnland en systeemoptimalisatie tegen de laagste maatschappelijke kosten, is de laatste jaren ingezet op meer afkoppelen van schone verhardingen en het ombouwen van het huidige oude gemengde stelsel naar een gescheiden stelsel. Dit betreft onder andere de wijken Oosterduin, Europawijk-Zuid, Delftwijk en de Geneesherenbuurt. In alle genoemde wijken is het in 2013 tot (gedeeltelijke) realisatie van deze plannen gekomen.

Daarnaast is op basis van een nadere optimalisatieslag onderzocht waar we verschillende milieumaatregelen kunnen combineren. Dit alles heeft ook in 2013 geresulteerd in noodzakelijke en voorgenomen aanleg van (veel) minder bergbezinkbassins en meer afkoppelprojecten.

In 2013 is een aantal riolen gerenoveerd door middel van relining. Dat is een methode waarbij het riool kan blijven liggen en het van binnenuit wordt voorzien van kunststof binnenwand. De restlevensduur van een gerenoveerd riool is even lang als dat van een nieuw aangelegd riool, indien de betonkwaliteit verder nog in orde is. Deze methode zal de komende jaren meer toegepast gaan worden (goedkoper, praktischer en het bezorgt minder overlast voor de buurt). De riolering is kwalitatief redelijk op orde en met de geplande verbeteringsmaatregelen en vervanging van oude en/of slechte riolering zit het onderhoud weer nagenoeg op normniveau.

3.4.6 Groenvoorzieningen

Aan het onderhoud van het groen is in 2013 € 7,1 miljoen uitgegeven; dit is 103% van het totaal beschikbare budget van € 6,9 miljoen. Hiervan was ongeveer € 600.000 gereserveerd voor groot onderhoud. Totaal is voor 10 hectare aan kwaliteitsverbetering gerealiseerd; dat is 5 hectare minder is dan de streefwaarde.

Voor dit bedrag zijn naast het dagelijks onderhoud van de groenvoorzieningen en realisatie van projecten ook diverse werken voorbereid en uitgevoerd binnen het projectteam Spelen&Groen. Middengebied Molenwijk is in 2013 voltooid en daarnaast is bijgedragen aan het project Delftwijk/Duinwal. Met die herinrichting is het groenonderhoud meegelift. Het speelbos in de Poelpolder is gerealiseerd en het Frederikspark is gerenoveerd. Verder werd gewerkt aan de renovatie van het Reinaldapark en de herinrichting van de Geneesherenbuurt.

Door de maatregelen om de begroting 2013 sluitend te krijgen (zie Bestuursrapportage 2013-2) zijn diverse projecten bevroren, waaronder het vervangingsprogramma groenvoorziening voor ecologisch beheer, alsmede projecten waar geen urgente technische noodzaak voor was. Ook zijn verschillende andere projecten door de gekozen strategie vertraagd, waardoor deze niet in 2013 tot uitvoering zijn gebracht.

3.4.7 Straatmeubilair

Aan het onderhoud en vervanging van het straatmeubilair is in 2013 een bedrag van € 0,2 miljoen uitgegeven. In afwachting besluitvorming over compenserende maatregelen zijn er voornamelijk technisch urgente zaken binnen het domein Straatmeubilair opgepakt.

3.4.8 Openbare speelgelegenheden

Het onderhoudsbudget van € 0,8 miljoen is in 2013 voor 80% (€ 0,6 miljoen) uitgegeven. Voor dit bedrag zijn naast het (dagelijks) onderhoud ook vervangingen van de speelvoorzieningen uitgevoerd. In 2013 zijn onder andere de volgende speelvoorzieningen, al dan niet op een integrale wijze binnen projecten, vervangen: Ambonstraat, Dr. Schaepmanstraat, Paus Leostraat, Richard Holkade en Nadorststraat.

De openbare speelvoorzieningen voldoen aan de wettelijk gestelde normen waardoor geen technische achterstand is op het onderhoud van de openbare speelgelegenheden.

3.4.9 Investerings en onderhoud schoolgebouwen

Beleidskader

Investerings in onderwijsgebouwen vindt plaats op basis van het Strategisch Huisvestingsplan 2012 (2012/130442). Het SHO is een door de gemeenteraad vastgesteld beleidsplan met als doelstelling het realiseren van voldoende huisvesting voor de leerlingen die op de scholen staan ingeschreven en in de aankomende jaren worden verwacht. Het SHO is gebaseerd op de wettelijke teldatum, de leerlingenprognoses, het noodzakelijke bruto-vloeroppervlak en het aanwezige bruto-vloeroppervlak van scholen, de landelijke trend en aanverwante ontwikkelingen zoals kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk.

De uitvoering ligt in handen van de schoolbesturen. Per wet is geregeld dat zij bouwheer zijn en de ontwikkeling moeten realiseren. Het college is bevoegd om een besluit te nemen over de kredieten opgenomen op het gemeentelijk investeringsplan.

Uitgangspunt is een sober en doelmatig ambitieniveau. Dit ambitieniveau komt overeen met de normvergoeding vanuit de Verordening Voorzieningen huisvesting Onderwijs Gemeente Haarlem 2009.

Voor de gemeentelijke verantwoordelijkheid, het grootschalig onderhoud, kan het schoolbestuur voor het primair onderwijs een vergoeding aanvragen. Een aanvraag voor groot onderhoud wordt getoetst aan de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Haarlem uit 2009.

Financieel

De middelen die de gemeente voor onderhoud beschikbaar heeft, zijn gebaseerd op meerjarenonderhoudsplannen (MJOP). In het MJOP zijn alle onderhoudsactiviteiten opgenomen waarbij per onderhoudsactiviteit de bouwkundige en technische staat van het te onderhouden object is weergegeven. Het jaarlijks in de begroting opgenomen bedrag is ingezet om de scholen te voorzien van een adequaat onderhoudsniveau.

Prestaties

In 2013 zijn investeringen gedaan ten behoeve van De Schelp en de Professor Gunningschool, scholen voor voortgezet speciaal onderwijs, basisscholen De Wilgenhoek, De Zonnewijzer, ML King / Hildebrand, Bos en Vaart en de speciale school voor basisonderwijs Trapeze.

Onderhoud aan de schoolgebouwen heeft plaatsgevonden op grond van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Haarlem uit 2009. Op diverse scholen is onderhoud uitgevoerd aan de constructie van de gebouwen. Daken en kozijnen zijn vernieuwd, boeidelen vervangen en zwam in de vloeren van scholen is verwijderd. Daarnaast was in 2013 nog de Verordening Materiële en Financiële gelijkstelling van kracht. Op grond van deze verordening kunnen schoolbesturen in het primair onderwijs aanspraak maken op een bedrag van € 800.000.

In 2013 is ook een aantal schoolgebouwen teruggenomen door de gemeente (op grond van de wettelijke verplichting). Dat leidde tot vraagstukken over de wijze waarop en voorwaarden waaronder de gemeente panden in eigendom terugkrijgt (o.a. ten aanzien van achterstallig onderhoud). Om hier betere sturing aan te geven is, in samenspraak met het onderwijs, een protocol overdracht schoolgebouwen opgesteld waarin wederzijdse rechten en plichten zijn vastgelegd.

In 2013 is gestart met de voorbereidingen op de (voorgenomen) wetswijziging onderhoud schoolgebouwen per 01-01-2015.

3.4.10 Investerings en onderhoud sportaccommodaties

Beleidskader

In mei 2012 is de strategische visie sportaccommodaties 2012-2016 (2011/ 430082) vastgesteld, waarin de missie en visie op het gebied van sportaccommodaties is vastgelegd. De strategische visie sportaccommodaties legt (bestuurlijke) speerpunten en ambities vast voor de inrichting van het sportaccommodatiebestand in relatie tot de ruimtelijke inrichting van de stad. Concrete uitwerking en financiële vertaling hiervan is vastgelegd in het uitvoeringsplan. Daarmee zijn de keuzes gemaakt voor voldoende aanbod en van goed onderhouden sportaccommodaties. De noodzakelijke middelen liggen vast in het IP en zijn gebaseerd op de meerjarige onderhoudswerkplannen voor de sportaccommodaties.

Het ambitieniveau is een sober en doelmatig onderhoudsniveau. Prioriteit is het verbeteren van de kwaliteit van de binnensportaccommodaties en het op niveau houden van de buitensportaccommodaties. Om de exploitatie, beheer en onderhoud van de accommodaties betaalbaar te houden wordt beleid voorbereid om te komen tot tariefdifferentiatie gebaseerd op een kostprijs gerelateerde tariefstructuur.

Financieel

In het jaar 2013 was voor vervanging/ vernieuwing van de sportvelden én kleedkamers een budget van totaal € 1,5 miljoen beschikbaar.

Prestaties

Buitensport: voor de periode van 2013 en verder geldt dat de *velden* van goede kwaliteit zijn, dankzij vele investeringen de afgelopen jaren. Daar waar nog (vervanging) investeringen nodig zijn, zijn deze, voor zover financieel mogelijk, opgenomen in het Investeringsplan.

De onderhoudsstaat van de kleedkamers bij diverse verenigingen loopt achter op het ambitieniveau van sober en doelmatig. Hier moet nog een inhaalslag worden gemaakt en de hiervoor opgenomen post in het Investeringsplan is nodig ter dekking van de kosten. . In 2013 zijn de werkzaamheden voor de renovatie en aanbouw van de kleedkamers bij DSS, renovatie kleedkamers bij de kanovereniging en nieuwbouw kleedkamers MHC Saxenburg afgerond. De werkzaamheden voor nieuwbouw kleedaccommodatie bij de rugbyclub Haarlem bevinden nog in de planvoorbereidingsfase.

SRO heeft haar beheerplan buitensport geactualiseerd voor alle velden op gemeentelijke sportcomplexen. Hierin staat welke investeringen in welk jaar en tegen welk geraamd budget uitgevoerd kan worden afgezet tegen de technische levensduur voor de vervanging van de velden.

Er is in 2013 een conditiemeting voor de binnensportaccommodaties en kleedkamers uitgevoerd door Vastgoedbeheer en SRO. Op basis hiervan is per object de onderhoudsstaat inzichtelijk gemaakt en is in beeld welke middelen nodig zijn voor het in stand houden van de binnensportaccommodaties en kleedkamers (werkplannen meerjarig onderhoud).

In 2013 is veel tijd en inzet gestoken in de (financiële) haalbaarheid van de nieuwbouw van de multifunctionele Duijnwijkhal. Met Duijnwijk is onder meer de toekomstige eigendomsituatie van de accommodatie besproken en zijn afspraken gemaakt over beheer en exploitatie. Eind 2013 was hierover nog geen eenduidig oordeel, ook vanwege ingewikkelde fiscale vraagstukken. De kredietaanvraag voor de bouw heeft dan ook niet meer in 2013 plaatsgevonden en de start van de bouw is hierdoor ook opgeschoven.

3.5 Financiering

3.5.1 Inleiding

De uitgaven en inkomsten van de gemeente lopen niet synchroon in de tijd. De gemeente leent soms geld om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen. De gemeentelijke treasuryfunctie voert centrale financiële taken uit binnen de kaders van de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) en het gemeentelijk kader als vastgelegd in de 212 financiële verordening.

De gemeente hanteert een systeem van centrale financiering. In dit systeem bestaat er geen direct verband tussen een bepaalde investering en het aantrekken van financieringsmiddelen. Alle rentebaten en rentelasten worden verzameld en daarna toegerekend aan de gemeentelijke producten op basis van de zogenoemde omslagrente. Voor 2013 is deze omslagrente bepaald op vijf procent.

Alle geldstromen van de gemeente lopen via de centrale treasuryfunctie. Deze werkwijze zorgt ervoor dat de gemeentelijke rentelasten zo laag mogelijk blijven.

3.5.2 Rentebeeld 2013

Kredietbeoordelaar S&P is somberder geworden over de economische groei op langere termijn en verlaagde de rating van de Nederlandse overheid van AAA naar AA+. De beide andere ratingorganisaties hanteren overigens nog steeds een AAA-rating voor ons land. Toch is de economie in het derde kwartaal ten opzichte van het tweede kwartaal, volgens de 2^e raming van het Centraal Planbureau, met 0,2% gestegen. Hierdoor is Nederland sinds het derde kwartaal officieel uit de recessie. Het vierde kwartaal heeft de positieve trend bevestigd. De inflatie bedroeg vorig jaar 2,5% en het EMU saldo 2,9%.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft het monetair beleid in 2013 tweemaal aangepast. De herfinancieringsrente werd in mei verlaagd van 0,75% naar 0,50% en in november van 0,50% naar 0,25%. De korte rente was voor de gemeente gedurende het jaar 2013 zeer laag en wel 0,20%. De lange rente, voor een 10-jaarslening, fluctueerde voor gemeenten in 2013 tussen de 2,5% en 3%.

3.5.3 Financieringsrisico's

Bij het risicobeheer op de gemeentelijke financiering wordt onderscheid gemaakt in kortlopende financiering en langlopende financiering. Kortlopende financiering (ook wel vlottende schuld genoemd) heeft betrekking op leningen met een looptijd korter dan één jaar. Leningen met een looptijd langer dan één jaar vallen onder de langlopende financiering.

Renterisico's op korte financiering (kasgeldlimiet)

Het renterisico op kortlopende financiering wordt beperkt door de kasgeldlimiet. De totale omvang van de kortlopende schuld mag maximaal 8,5% bedragen van het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet voor 2013 bedroeg voor Haarlem € 33,2 miljoen (8,5% van € 391 miljoen). De gemeente mocht gemiddeld per kwartaal geen grotere korte schuld hebben dan deze kasgeldlimiet. Conform begroting is het kasgeldniveau in het derde kwartaal binnen de gestelde limiet gebleven.

In onderstaand overzicht wordt de stand van de korte schuld weergegeven ten opzichte van de kasgeldlimiet.

(bedragen x € 1 miljoen)

Kasgeldlimiet (KGL) in 2013	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1. Vlottende schuld	79,70	57,30	36,70	53,33
2. Vlottende middelen	7,90	9,70	9,70	2,57
3. Netto vlottende schuld (1-2)	71,80	47,60	27,00	50,77
4. Kasgeldlimiet	33,20	33,20	33,20	33,20
5. Ruimte onder de kasgeldlimiet			6,20	
6. Overschrijding van de kasgeldlimiet	-36,60	-14,40		-17,57

Artikel 4.2 van de wet Fido schrijft voor dat bij de derde achtereenvolgende kwartaal overschrijding van het kasgeldlimiet de toezichthouder op de hoogte wordt gesteld. Begin 2013 is de provincie geïnformeerd. Tegelijk is gestuurd op een onderschrijding van het kasgeldlimiet in het derde kwartaal van 2013, hetgeen ook gelukt is. Elke maand wordt de kasgeldpositie gemonitord in de treasurycommissie en wordt renteprofiel en renterisico tegen elkaar afgewogen tegen de achtergrond van de materiële betekenis van artikel 4.2 van de wet Fido.

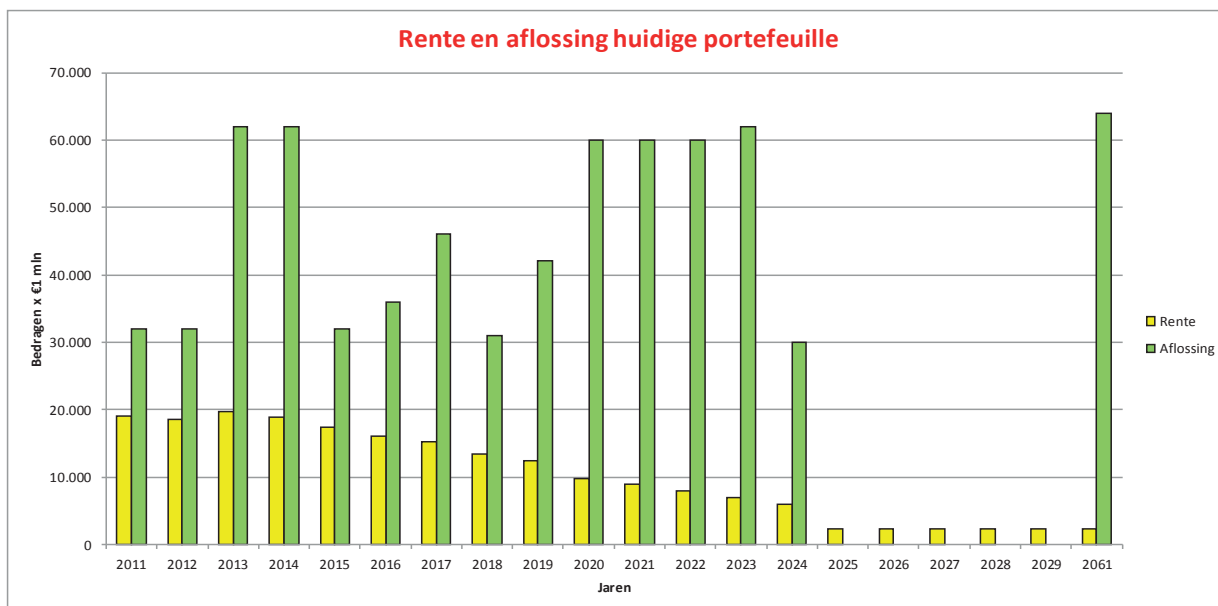
Renterisico's op langlopende korte financiering (renterisiconorm)

De maximaal toegestane omvang van langlopende financiering is gekoppeld aan de renterisiconorm. De renterisiconorm geeft het maximale geleende bedrag aan dat per jaar onderhevig mag zijn aan rentewijzigingen. De renterisiconorm bevordert de spreiding van de afloop van de kapitaalmarktleningen en daarmee de renterisico's over de jaren. De renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal. Voor het jaar 2013 bedroeg de renterisiconorm voor Haarlem € 78 miljoen.

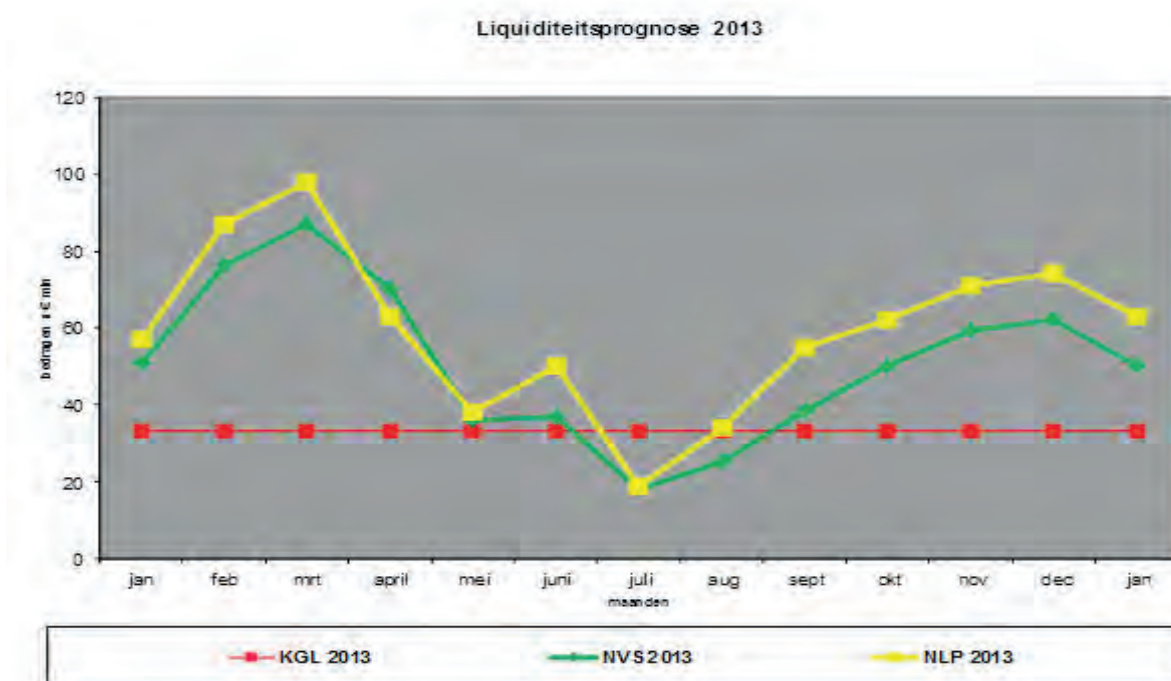
(bedragen x € 1 miljoen)

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld	2011	2012	2013
1. Begrotingstotaal	436	406	391
2. Werkelijk percentage (wet Fido)	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (1x2)/100	87	81	78
4. Renteherzieningen	0	0	0
5. Aflossingen	32	32	61
6. Bedrag waarover renterisico wordt gelopen (4+5)	32	32	61
7. Ruimte onder de renterisiconorm (3-6)	55	49	17

De grafiek op de volgende pagina biedt inzicht in de aflossing in enig jaar en de daarbij behorend renterisico bij herfinanciering. Tevens biedt grafiek inzicht in de betaalde rente in enig jaar voor de gehele leningportefeuille.

3.5.4 Gemeentefinanciering

Maandelijks wordt het verloop van de liquiditeiten gevolgd aan de hand van een prospectie. De gele lijn geeft de prospectie weer en de groene lijn geeft de gerealiseerde omvang weer. De beide lijnen hebben nagenoeg een gelijk verloop en liggen dicht tegen elkaar aan, een indicatie van de betrouwbaarheid van de prospectie.

Renteresultaat

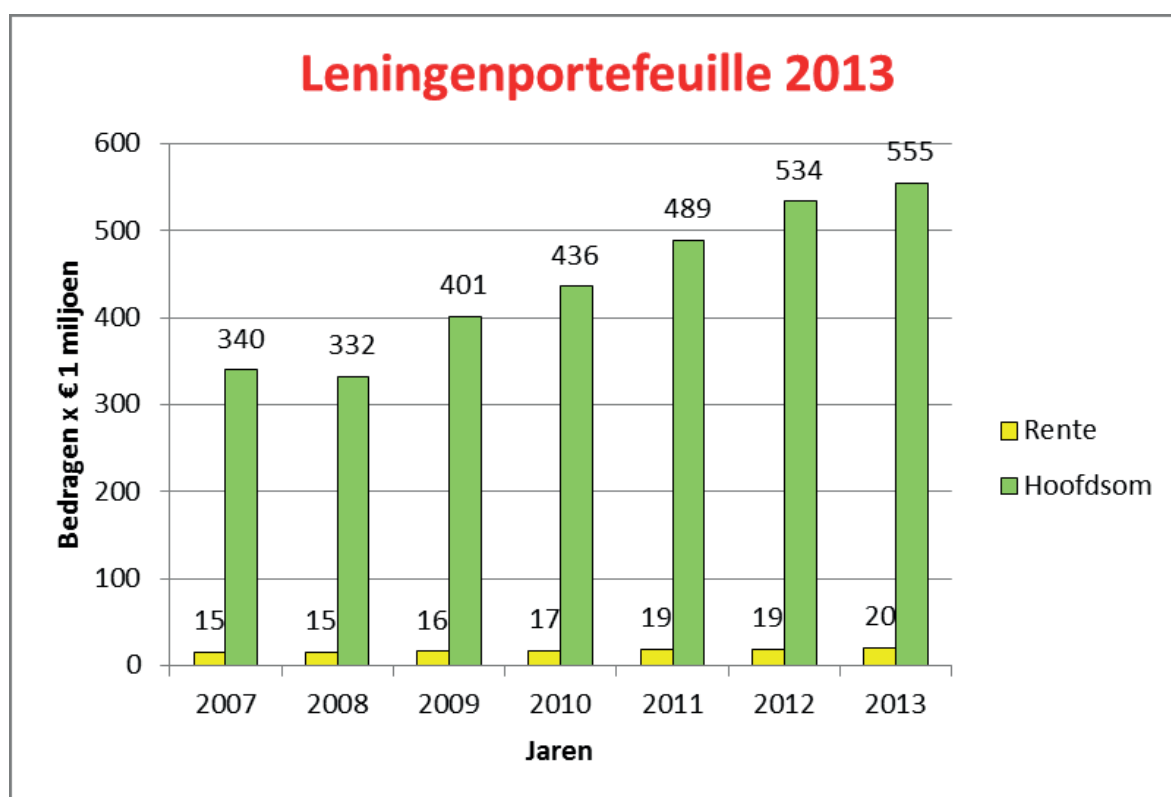
De rentelasten voor 2013 waren voor de korte en lange positie begroot op € 20,9 miljoen. De gerealiseerde rentelast bedraagt € 19,8 miljoen. Een voordeel van € 1,1 miljoen. Dit voordeel is vooral toe te schrijven aan de ingenomen kort geld positie boven de kasgeldlimiet. Een gerealiseerd voordeel dat voortdurend afgewogen is ten opzichte van een mogelijk renterisico.

Tot en met de Bestuursrapportage 2013-2 is een treasuryresultaat gemeld van € 653.000. Het gerealiseerde resultaat is € 1.206.000. Bij Bestuursrapportage 2013-3 heeft geen mutatie plaatsgevonden. Het verschil in verwacht en gerealiseerd resultaat is € 553.000. Enerzijds wordt dit veroorzaakt doordat nog niet maandelijks het resultaat gemonitord wordt, hetgeen wel de bedoeling is voor 2014. Indien wel maandelijks gemonitord wordt dan had bij Bestuursrapportage 2013-3 een hoger resultaat voorspeld kunnen worden. Anderzijds diende er nog een besluit te worden genomen waarin een afweging gemaakt moest worden tussen voldoen aan de kasgeldlimiet of overwogen gebruik te maken van kort geld en daardoor kunnen profiteren van een lagere rente. Uiteindelijk is voor het laatste gekozen, waardoor het resultaat gunstiger uitvalt.

3.5.5 Leningenportefeuille

Dit overzicht laat het verloop van de aangetrokken vaste middelen zien en de daarbij behorende rentelast per 31-12-2013.

In 2013 is voor € 61 miljoen afgelost en voor € 81 miljoen aan nieuwe leningen ontvangen. De schuldpositie bij aanvang van 2013 € 534 miljoen en aan het einde van 2013 € 555 miljoen. De rentelast behorend bij de leningenportefeuille bedroeg in 2013 € 19,7 miljoen.

Verantwoord schuldenniveau

BNG norm

Om te sturen op een verantwoord schuldenniveau hanteert Haarlem het kengetal schuldratio van de BNG. Dit kengetal geeft de netto schuld weer als aandeel van de exploitatie. Bij het bepalen van de netto schuld wordt geen rekening gehouden met langlopende leningen aan verbonden partijen en aan derden uit hoofde van de publieke taak. Bij het bepalen van de exploitatie zijn de baten exclusief de inzet van reserves het uitgangspunt. Een schuldratio kleiner dan 100% is wenselijk. Tussen de 100% en 150% is de code oranje en boven de 150% is de code rood. De schuldratio verslechtert en bevindt zich nog altijd in het oranje vlak.

(bedragen x € 1.000)

Schuldratio	Ultimo 2010	Ultimo 2011	Ultimo 2012	Ultimo 2013
A Vaste schulden	440.405	489.453	536.450	556.380
B Voorzieningen	18.714	17.629	12.080	15.364
C Vlottende schulden	104.054	94.547	90.429	71.030
D Overlopende passiva	60.792	59.107	29.424	26.609
E Langlopende uitzettingen	17.820	16.176	30.818	33.976
F Liquide middelen	8.802	1.325	283	240
G Kortlopende vorderingen	59.194	64.821	43.030	37.264
H Overlopende activa	13.404	9.969	12.491	12.664
Netto schuld (=A+B+C+D-F-E-G-H)	524.745	568.445	581.761	585.239
Exploitatie	448.140	442.067	447.026	434.646
Netto schuld/exploitatie	117%	129%	130%	135%

VNG norm

De VNG norm wordt sinds 2011 gepubliceerd en wijkt net iets af van de BNG norm. Het voordeel van de VNG norm is de beschikbaarheid van benchmarkgegevens. Bij de VNG norm beweegt de code oranje zich tussen de 100% en 130%. Eind 2012 kent Haarlem volgens de VNG norm een schuldquote van 118% en bevindt zich daarmee in het oranje vlak.

Groene financiering

In 2013 zijn twee leningen aangetrokken vanuit het ASN Groenprojectenfonds. Dit fonds financiert projecten die vallen onder de regeling groenprojecten en waarvoor door Agentschap NL een groenverklaring is afgegeven. Het eerste groenproject in 2013 is de verbouw van de toekomstige kantoren aan de Zijlpoort. Hiervoor is een groenfinanciering aangetrokken ter grootte van € 1.836.000 met een rentekorting van 0,5%. Het tweede groenproject is de energie neutrale nieuwbouw voor twee basisscholen in Haarlem Oost (DSK project). Hiermee is groenfinanciering gemoeid van

€ 2.087.504 met een rentekorting van 0,4%.

Eerder is al groenfinanciering aangetrokken ten behoeve van de realisatie Raakspoort ter grootte van € 2 miljoen met een rentekorting van 0,5%. Tegenover de rentekortingen staan uiteraard de investeringen op het gebied van duurzaamheid. In het ontwerp van de Raaks, Zijlpoort en DSK school is rekening gehouden met de duurzaamheidseisen van de groenfinanciering. Dit houdt in dat de energieprestatie 30% energiezuiniger dan het Bouwbesluit, er uitsluitend duurzaam geproduceerd hout is toegepast, er waterbesparende maatregelen zijn opgenomen en dat er aandacht is voor de kwaliteit van het binnenmilieu.

3.5.6 Kredietrisico's

De gemeente heeft in het verleden leningen en garanties aan derden verstrekt. In het coalitieakkoord is onder het kopje 'stoppen met uitvoeren van taken' opgenomen dat er, behoudens gedane toezeggingen, geen leningen meer worden verstrekt en geen garanties meer worden gegeven.

Verstrekte geldleningen

In 2013 is voor € 5,7 miljoen afgelost. Bij aanvang van 2013 was voor € 13,3 miljoen uitgezet, terwijl aan het einde van 2013 voor € 7,6 miljoen uitstaat.

(bedragen x € 1 miljoen)

Verstrekte geldleningen	Stand per 31-12-2013	Rente (gemiddeld)	Gemiddelde looptijd
Leningen aan woningbouwcorporaties	4.5	4,4%	5
Leningen aan deelnemingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Leningen aan overige organisaties	3.2	5,9%	11

Gegarandeerde geldleningen

De gemeente heeft in het verleden - onder voorwaarden - geldleningen gegarandeerd van derden, met name voor woningbouw door corporaties of het kopen van een woning door particulieren. De leningen van woningbouwcorporaties worden gegarandeerd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De leningen van particulieren worden gegarandeerd door het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Samen met het Rijk en de andere Nederlandse gemeenten zit Haarlem in de zogenoemde achtervang. Dit betekent dat de gemeente pas wordt aangesproken als deze waarborgfondsen hun verplichtingen niet kunnen nakomen. In de praktijk is dat tot nu toe niet voorgekomen.

(bedragen x € 1 miljoen)

Gegarandeerde geldleningen	Per 31-12-2012 (rekening)	Per 31-12-2013 (begroting)	Per 31-12-2013 (rekening)
Particuliere woningbouw	917	875	828
Woningcorporaties	1.030	690	972
Zorgsector	6	6	5
Culturele instellingen	1	16	16
Nationaal restauratiefonds	2	1	1
Totaal gegarandeerde geldleningen	1.956	1.588	1.822

De verstrekte garanties aan woningcorporaties zijn begroot op € 690 miljoen. Gegarandeerd zijn in 2013 garanties tot een bedrag van 972 miljoen. Woningcorporatie Ymere is verantwoordelijk voor deze stijging. Deze corporatie bezit woningen in met name Haarlem, Amsterdam en Haarlemmermeer. Ymere streeft ernaar om haar garanties pondsgewijs te verdelen over de verschillende gemeenten. Dit recht trekken van de verdeling heeft geleid tot de stijging van de gegarandeerde geldleningen door Haarlem. Deze stijging was bij het opstellen van de begroting niet voorzien.

3.5.7 Ontwikkelingen 2013

In 2013 is de maandelijkse treasury rapportage uitgebreid en versterkt. Een rentemodel is ontwikkeld en toegepast. Op grond van dit model kan het renteresultaat beter beheerst en voorspeld worden.

3.6 Bedrijfsvoering

3.6.1 Inleiding

2013 is opnieuw een jaar geweest waarin de bedrijfsvoering in alle facetten onder de aandacht is geweest. Er zijn reorganisaties doorgevoerd, taakstellingen ingevuld en veel maatregelen getroffen die bijdragen aan de basis op orde.

3.6.2 HRM

2013 heeft, wat betreft organisatieontwikkeling, in het teken gestaan van de uitvoering van een aantal grote reorganisaties: de samenvoeging van Stedelijke Projecten en Wijkzaken tot één hoofdafdeling Gebiedsontwikkeling en Beheer, de reorganisatie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de reorganisaties van de afdelingen Vastgoed en Veiligheid en Handhaving.

Met de reorganisaties zijn nieuwe manieren van werken en aansturen geïntroduceerd, zoals het gebiedsgericht werken. Tevens is invulling gegeven aan efficiency taakstellingen door het verminderen van het aantal formatieplaatsen, van het aantal managementlagen en van de ondersteuning.

De reorganisaties zijn niet zonder gevolgen voor het personeel. 71 medewerkers van wie de functie is komen te vervallen zijn niet herplaatst in de nieuwe organisatie en zijn met ingang van 1 mei 2013 bovenformatief geworden. Om dit te kunnen opvangen is een nieuwe vorm van mobiliteitsbeleid vastgesteld en uitgevoerd.

De reorganisaties hebben een grote impact gehad op de medewerkers van deze afdelingen, op het management, het overleg met Ondernemingsraad en vakbonden en op de inzet van de afdeling HRM. Reden waarom in de tweede helft van 2013 verkenningen zijn gestart voor het op een meer organische manier veranderen van de organisatie en het flexibeler inzetten van personeel.

Week van de mobiliteit

Als gevolg van de reorganisaties heeft in 2013 de focus primair gelegen op de mobiliteit van de boventalligen. Daarnaast zijn initiatieven gestart om mobiliteit en het werken aan je eigen loopbaan bij alle medewerkers onder de aandacht te brengen. Via een 'loopbaanplein' op Insite en door middel van het aanbod van opleidingen via de Haarlemse School worden medewerkers gestimuleerd na te denken over de toekomst van hun werk en loopbaan. In de week van 17 t/m 21 juni hebben de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemstede en Zandvoort een "Week van de Mobiliteit" georganiseerd. In deze week konden medewerkers deelnemen aan zeventien verschillende workshops op het gebied van mobiliteit, een 'kijkje-in-de-keuken' (korte stage) krijgen in een ander werkveld of andere functie. De doelstelling van de week was om bij te dragen aan mobiliteit en ontwikkeling van medewerkers van de deelnemende gemeenten. De week werd georganiseerd door de afdelingen HRM van de deelnemende gemeenten zelf vanuit het uitgangspunt om één en ander met zo min mogelijk middelen en budget te realiseren. In totaal 289 ambtenaren van de vijf gemeenten hebben deelgenomen: 198 namen deel aan de workshops, 91 kozen voor een korte stage. Een evaluatie onder deelnemers wees uit dat het initiatief zeer werd gewaardeerd. De week van de mobiliteit zal in 2014 opnieuw worden georganiseerd.

Individueel loopbaanbudget: investeren in ontwikkeling

Door de steeds veranderde vraag aan gemeenten en de bijbehorende wijziging van taken, is een voortdurende ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie nodig. In de CAO gemeenten is afgesproken dat ambtenaren met ingang van 1 januari 2013 recht hebben op een Individueel Loopbaanbudget (ILB) van € 500 per jaar. Deze afspraak geldt voor een periode van drie jaar (2013 - 2015). Met het ILB kunnen medewerkers de regie op zich nemen met betrekking tot eigen mobiliteit en daarmee hun inzetbaarheid vergroten. Hiermee kunnen medewerkers hun marktwaarde vergroten

en kunnen medewerkers zelf werken aan duurzame inzetbaarheid. Zodat medewerkers zich zowel binnen als buiten de organisatie kunnen gaan bewegen.

Opleidingsbeleid

In 2013 lag de focus voor het leren en ontwikkelen op maatwerktrainingen. Dit zijn trainingen die afdeling-overstijgend zijn en georganiseerd worden voor medewerkers van meerdere afdelingen. Zo zijn in het kader van de digitalisering van de documentenstroom medewerkers verder getraind in het gebruik van Verseon en als gevolg van een veranderend takenpakket op het gebied van zorg en werk zijn verschillende afdelingen van de gemeente en externe partners getraind in de kanteling van de dienstverlening aan de burger.

In het budget van € 1,2 miljoen is een ingreep gedaan ten behoeve van de invulling van incidentele taakstellingen voor 2013 en is besloten om € 256.035- te korten op het opleidingsbudget. Hierbij is de keuze gemaakt om het decentraal opleidingsbudget bij de hoofdafdelingen intact te laten en om te schrappen in de centrale opleidingsactiviteiten *Leiderschapstraject Talent in Transitie, Samen voor Elkaar, onderdeel van het sociaal domein* en diverse trainingen uit de Opleidingsgids (het open aanbod) van de Haarlemse School.

In 2013 is het aanbod van de Opleidingsgids opengesteld voor medewerkers uit de omliggende gemeenten Zandvoort, Heemstede en Bloemendaal. Dit levert niet alleen externe deelnemers op, maar ook extra inkomsten (circa € 10.000).

Stagebureau

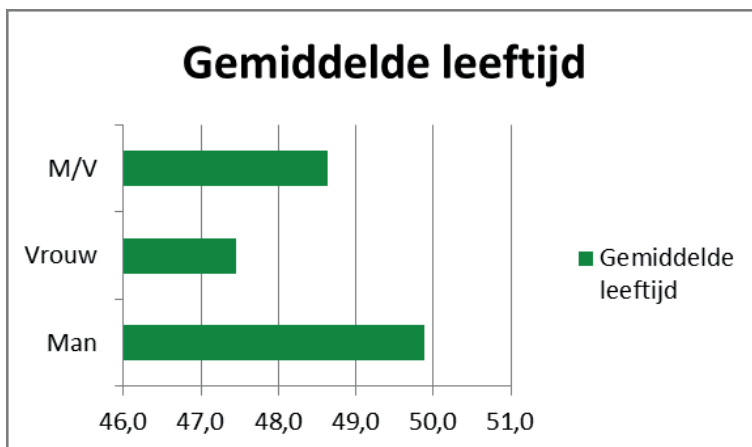
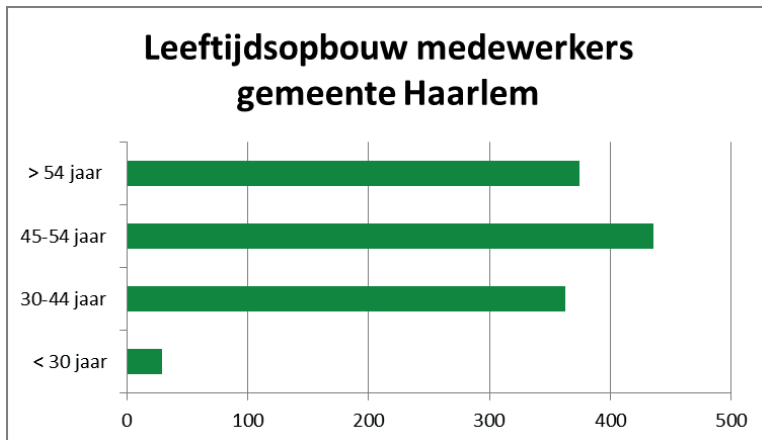
Het Stagebureau werkt sinds begin 2011 aan stages binnen de gemeente Haarlem. In 2013 hebben in totaal 100 stagiaires van 32 verschillende opleidingen stage gelopen bij de gemeente Haarlem. Ten opzichte van 2012 is dit een stijging van 5% en een stijging van ruim 30% ten opzichte van 2011. Door de goede samenwerking met verschillende onderwijsinstellingen en het contact binnen de organisatie met de stagebegeleiders is deze groei, ondanks de drukte rondom de reorganisaties, gerealiseerd. Deze samenwerking heeft in 2013 geresulteerd in de nominatie voor beste leerbedrijf en praktijkopleider van het jaar en het winnen van de titel beste leerbedrijf en praktijkopleider in de sector publieke veiligheid voor de afdeling VVH/HOO. Niet alleen VVH heeft meegewerkt aan het behalen en overstijgen van de doelstelling van 80 stagiaires per jaar, ook de andere afdelingen hebben hun bijdrage geleverd. Over de verdeling staan in onderstaande tabel een aantal cijfers.

Stagiaires per afdeling		Opleidingsniveau		Geslacht	
Concernstaf	6%	MBO	44%	Man	39%
MBO	44%	HBO	36%	Vrouw	61%
Man	39%	WO	10%		
Dienstverlening	12%	Afgestudeerd	10%		
GOB	1%				
Griffie	1%				
MenS	27%				
SZW	6%				
Stadszaken	15%				
VVH	32%				

Diversiteitsmanagement

De gemiddelde leeftijd van alle medewerkers van de gemeente Haarlem bedraagt 48,6 jaar. De gemiddelde leeftijd neemt toe. In 2012 was die nog 47,9 jaar.

De periode van reorganisaties, bezuinigingen en stagnatie op de arbeidsmarkt die in de afgelopen jaren waarneembaar is, houdt aan. De instroom bedraagt maar een derde van de uitstroom. Omdat er weinig nieuwe medewerkers bij komen, verandert de samenstelling van de organisatie nauwelijks.

Inhuur derden

De uitgaven voor externe inhuur bedroegen in 2013 in totaal € 7,2 miljoen. In 2012 bedroegen deze uitgaven nog in totaal € 17,4 miljoen. Hierin lag aanleiding voor de gemeenteraad om bij de Kadernota 2012 een motie aan te nemen om de inhuur versneld te verminderen tot maximaal € 10 miljoen in 2014. In de Informatienota Rapportage Externe inhuur van oktober 2012, werd nog uitgegaan van een inhuurplafond van €12,4 miljoen in 2013 en van € 10,9 miljoen in 2014. Het maximum van € 10 miljoen werd pas realiseerbaar geacht vanaf 2015.

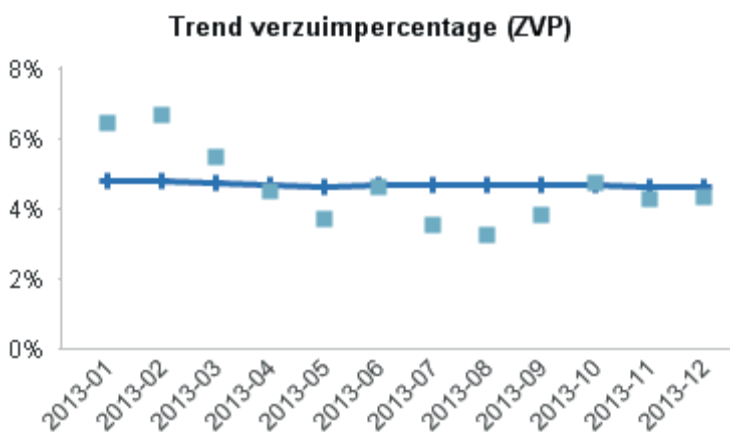
In werkelijkheid zijn dus al in 2013, 2 jaar eerder dan verwacht, de uitgaven voor externe inhuur onder het door de gemeenteraad gewenste maximum gebracht. Algemeen kunnen de volgende verklaringen worden gegeven voor de daling van de externe inhuur:

- Vanuit het college en de directie is veel strakker gestuurd op inhuur. Het uitgangspunt: nee, tenzij, is daadwerkelijk de leidraad geworden;
- Een andere oorzaak van de daling is de economische situatie. Er is minder inhuur budget beschikbaar waardoor ook minder wordt ingehuurd;
- In 2012 zijn innovatieve projecten voornamelijk met externen uitgevoerd. In 2013 is dit in eigen hand genomen en zijn deze projecten met eigen personeel uitgevoerd. Een goed voorbeeld hiervan is het organiseren van het in- door- en uitstroomproces via een digitale portal.

- Door het verhogen van de inhuurdrempel (hiermee wordt het strikte besluitvormingsproces bedoeld) wordt er meer gezocht naar alternatieve oplossingen;
- De inrichting van de processen is verbeterd, bijvoorbeeld de invoering van de Hard- en Soft Close. Hierdoor is minder capaciteit nodig voor ad-hoc correcties;
- Er is scherper op de tarieven onderhandeld. De economische crisis leidt tot lagere tarieven van externen;
- De interne organisatie omtrent vraag en aanbod van werk is inmiddels georganiseerd. Dit leidt er toe dat tijdelijke klussen onder meer door medewerkers van VLOT (het sollicitatiehuis) kunnen worden uitgevoerd;
- Een aantal externe medewerkers is in (tijdelijke) dienst genomen.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim was in 2013 gemiddeld 4,6 %. Het verzuimpercentage is hiermee, na een sterke daling in 2012 van 6,2% naar 4,8%, in 2013 min of meer gestabiliseerd en iets boven de doelstelling van 4,5% gebleven.

De gemiddelde verzuimduur is wel significant afgenomen van 22,2 naar 14,7 dagen per jaar. Dit is een gevolg van het terugdringen van het langdurig verzuim. Het kortdurend, frequent verzuim heeft in 2013 wel extra aandacht gekregen. Dit heeft nog niet tot het gewenste resultaat geleid. De verzuimfrequentie (het gemiddeld aantal keren dat een medewerker zich ziek meldt) was in 2012 1,3 en is in 2013 uitgekomen op 1,36. Dit betekent dat de medewerkers zich gemiddeld 1,36 keer per jaar ziek melden. Het landelijk gemiddelde bedraagt 1,39.

Formatieomvang

De formatieomvang is in 2013 gedaald van 1084 (begin 2013) naar 1007 fte eind 2013. Per 1 januari 2014 is de formatie verder gedaald naar 986 fte. Begin 2011 bedroeg de totale formatie van de gemeente Haarlem nog 1146 fte en is daarna verder afgenomen naar 1113 fte begin 2012 en 1084 fte begin 2013. De sterkste reductie is aldus in 2013 gerealiseerd, als gevolg van de reorganisaties van Wijkzaken en Stedelijke Projecten en Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De formatiereductie die in het coalitieakkoord 2010-2014 is opgenomen (een vermindering van 100 fte tot aan 2018) is ruimschoots en ver binnen de gestelde periode gehaald.

Bovenformatieven

Als gevolg van de reorganisaties zijn 71 medewerkers per 1 mei 2013 bovenformatief geworden. Voor de opgave om deze medewerkers te herplaatsen via een werk naar werk traject, is in 2013 gestart met een nieuw mobiliteitsbeleid. Voorafgaand aan de reorganisaties is een pilot uitgevoerd, waarna per 1 mei 2013 een zogenaamd sollicitatiehuis is ingericht. Het zwaartepunt voor de deelnemers aan het traject ligt bij de zoektocht naar nieuwe arbeid. De deelnemers dragen hun oude werkzaamheden over en verlaten hun werkplek om vanuit het sollicitatiehuis, genaamd Vlot en gevestigd in de

Brinkmannpassage, training en begeleiding te krijgen en activiteiten te ontplooiën om ander werk te vinden. Voor de begeleiding zijn uit het eigen personeel drie coaches aangesteld. Ander werk kan ook tijdelijk werk inhouden op andere plekken in de organisatie of stages en detacheringen om andersoortig werk te leren. Het sollicitatiehuis Vlot is ingericht om invulling te geven aan de in het Sociaal Statuut 2011 opgenomen voorwaarden met betrekking tot de herplaatsing van bovenformatieven. De systematiek van Vlot, in combinatie met de mobiliteitsadviseurs, begint zijn vruchten af te werpen. Naast nieuw werk zijn er ook deelnemers zowel intern als extern gedetacheerd en hebben deelnemers een interne of externe werkplek met vooruitzichten op een nieuwe functie. Het project ligt op schema. De eerste resultaten van de werkwijze van Vlot zijn positief en geven vertrouwen dat de intensieve aanpak werkt. De ontwikkeling van het aantal bovenformatieven vallend onder het sociaal statuut 2011 is in de onderstaande tabel afgebeeld.

NIEUW	2011	Q1 2012	Q2 2012	Q3 2012	Q4 2012	Q1 2013	Q2 2013	Q3 2013	Q4 2013
Per: 31-10-2010	Per: 1-1-2011	Per: 31-3-2012	Per: 30-6-2012	Per: 30-9-2012	Per: 31-12-2012	Per: 31-3-2013	Per: 30-6-2013	Per: 30-9-2013	Per: 31-12-2013
Aantal bovenformatieven							71	59	51

Uit vorige reorganisaties in de periode vóór 2011 heeft de gemeente Haarlem een aantal bovenformatieven in dienst die onder een oud sociaal statuut vallen met een hoge ontslagbescherming. Ook hiervan zijn de meeste aan het (tijdelijk) werk en vindt geleidelijk uitstroom plaats. Individueel maken deze medewerkers wanneer de gelegenheid zich voordoet gebruik van de wijze van begeleiding zoals die voor de nieuwe boventalligen is opgezet. De ontwikkeling van het aantal bovenformatieven vallend onder het oude sociaal statuut 2011 is in de onderstaande tabel afgebeeld.

oud	2011	Q1 2012	Q2 2012	Q3 2012	Q4 2012	Q1 2013	Q2 2013	Q3 2013	Q4 2013
Per: 31-10-2010	Per: 1-1-2011	Per: 31-3-2012	Per: 30-6-2012	Per: 30-9-2012	Per: 31-12-2012	Per: 31-3-2013	Per: 30-6-2013	Per: 30-9-2013	Per: 31-12-2013
Aantal bovenformatieven	89	87	60	54	50	40	38	35	28

Voor de kosten van de bovenformatieven uit de reorganisaties van 2013 is een reserve frictiekosten beschikbaar. De kosten ontwikkelen zich in lijn met het prognose-model dat in 2012 is opgesteld. Voor de bovenformatieven uit reorganisaties vóór 2011 is een voorziening beschikbaar. De beschikbare middelen voor de beide groepen bovenformatieven zijn, op basis van een meerjarige prognose op persoonsniveau, toereikend.

3.6.3 ICT automatisering, digitalisering en informatisering

Het jaar 2013 heeft voor de afdeling Informatievoorziening allereerst in het teken gestaan van het verbeteren van de bedrijfsvoering. Er is meer transparantie ontstaan en nadrukkelijker gestuurd op het contractmanagement. De infrastructuur staat en het applicatielandschap is in kaart gebracht ten behoeve van een professionaliseringslag.

Op digitaliseringsvlak is een nieuw programma in gebruik genomen voor de bewaking en afhandeling van aanvragen in het kader van de Wabo (Wet Algemene Bepaling Omgevingsrecht). Daarnaast is de gehele website van de gemeente vernieuwd en is een nieuw systeem in gebruik genomen ter ondersteuning van het RIS/BIS. Tot slot zijn nieuwe versies geïmplementeerd van het financiële systeem waardoor onder andere de nieuwe betalings- en incassoregels (IBAN en SEPA) ondersteund worden.

Ook zijn de eerste stappen gezet in het sociaal domein, digitaal werken is het Subsidieproces verder versimpeld.

Voor het Informatiebeveiligingsbeleid zijn de eerste stappen gezet in het inzichtelijk krijgen van de huidige status van de ICT-omgeving en het beleid is gereed ter vaststelling. Er is onderzoek gedaan naar onder andere de beveiliging van GBA (Gemeentelijke Basis Administratie) en SUWI (Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen). In 2014 wordt met een risicoanalyse vastgesteld welke activiteiten er moeten plaatsvinden om de privacy en beveiliging voldoende te kunnen borgen.

Tot slot is een belangrijke start gemaakt om de Zijlpoort te voorzien van de benodigde IT-voorzieningen.

Sanering archief

Het project Sanering Gemeentelijke Archieven bestaat uit de onderdelen Bewerking Archiefblok 1991-1997 en Sanering Archiefblok 1998-2008. Beide onderdelen worden in 2014 afgerond. Het projectonderdeel Sanering is in 2013 uitgebreid met het nieuwe project Archiefblok 2009 – heden. In het kader van dat project onderdeel zijn in 2013 de archieven afkomstig van de locatie Koningstein vrijwel geheel gesaneerd. 2014 staat in het teken van de komende verhuizing naar de Zijlpoort. De sanering van het archiefblok 2009 tot heden zal naar verwachting medio 2016 worden afgerond.

3.6.4 Huisvesting

Zijlpoort

De bouw van de Zijlpoort is voorspoedig en volgens schema verlopen. Het projectteam heeft een Europese openbare aanbesteding doorlopen. Tot september 2013 konden geïnteresseerde partijen zich inschrijven op zes verschillende aanbestedingspercelen. In oktober 2013 zijn definitieve overeenkomsten met de geselecteerde aannemers gesloten. Het casco wordt in februari 2014 opgeleverd, dit betekent dat de gemeente vervolgens kan beginnen met het plaatsen van de binnenwanden, lichtarmaturen, sanitaire voorzieningen etc.

Ontruiming Koningstein

In januari 2013 is met grote spoed het gebouw Koningstein ontruimd in verband met aangetroffen asbestdeeltjes in het luchtbehandelingsstelsel. 100 ambtenaren van Koningstein zijn binnen een week op hun nieuwe werkplek Klein Heiligland 84 geïnstalleerd.

Verkoop panden en gebouwen

Het gebouw Zijlsingel is op 1 december 2013 door de gemeente verkocht. De gemeente heeft daarnaast tevens een 10 jarig huurcontract met het UWV gesloten, hetgeen waarde vermeerderend is ten aanzien van de verkoopprijs van de Zijlsingel.

3.6.5 Communicatie

Interne communicatie

Interne communicatie is de Haarlemmerolie van de organisatie. In 2013 is veel aandacht gestoken in de reorganisaties bij Gebiedsontwikkeling en Beheer en Sociale Zaken en Werkgelegenheid en in de samenwerking binnen Middelen en Services. Verder zijn er voorbereidingen getroffen voor een interactief intranet. In afwachting van het nieuwe intranet is een redactieteam opgestart met vertegenwoordiging van alle hoofdafdelingen. Zo is de I-zine (het interne digitale magazine voor en door medewerkers) het startscherm van intranet en wordt deze tweewekelijks ververs met nieuwe artikelen.

Website

In 2013 is een nieuwe website gebouwd. De nieuwe website is op 8 januari 2014 in de lucht gegaan. Deze sluit aan op de eisen en wensen van de Haarlemmer en op de gemeentelijke doelstellingen. De uitgangspunten voor de nieuwe website zijn vastgelegd in de webvisie 'Haarlem.nl: Basis voor verbinding', die gebaseerd is op het coalitieprogramma, de Haarlemse visie op dienstverlening en de

huidige opvattingen over moderne overheidscommunicatie via internet. Centraal uitgangspunt is dat de website zich concentreert op de toptaken van de sitebezoeker, en daarnaast informatievoorziening op maat en e-participatie/e-conversatie met Haarlemmers en andere externe stakeholders faciliteert.

Stadskrant

In 2013 is de Stadskrant wekelijks verschenen. De Haarlemmers gaven in het Omnibusonderzoek aan de Stadskrant goed leesbaar te vinden.

3.6.6 Juridische Zaken

Inkoop en aanbesteding

In 2013 is het inkoop- en aanbestedingsbeleid bestendig. De bijgestelde inkoopstaakstelling 2013 is in de begroting verwerkt ad € 1,46 miljoen en gerealiseerd. Uit de Interne Controles van de gemeentelijke inkopen zijn geen bijzonderheden gebleken op het gebied van rechtmatigheid.

Schade, verzekeringen en advies

In 2013 zijn in totaal 447 schades afgehandeld, waarvan 254 WA-schades en de rest proceskosten veroordelingen. Dit aantal is vergelijkbaar met afgelopen jaren.

Begin dit jaar zijn er naast een aantal kleinere brand- en stormschades drie grote brandschades ontstaan bij Sportvereniging Olympia, een pand aan de Westergracht en bij de Albert Schweitzerschool. Het eigen risico leidde uiteindelijk tot een nadeel van € 675.000.

In mei 2013 is de brandverzekering opnieuw aanbesteed. Dit heeft geleid tot een hogere dekking tegen lagere kosten.

Bezwaar, beroep en klachten

Het afgelopen jaar is er veel tijd besteed aan de verwerking van de grote aantallen bezwaar- en beroepzaken. Dit is zonder extra capaciteit bewerkstelligd. De achterstanden op het gebied van bezwaarschriften Wet Werk en Bijstand zijn weggewerkt.

De aanzienlijke druk heeft er wel toe geleid dat er een kleine toename was in de proceskostenveroordelingen van 0,5% ten opzichte van 2012. Ook zijn er meer dwangsommen betaald.

3.6.7 Haarlem presteert beter

Het programma 'Haarlem presteert beter' is een programma van drie jaar en wil vijf hoofdresultaten realiseren. Om deze resultaten te bereiken zijn drie blokken met uit te voeren activiteiten benoemd. Allereerst wordt de voortgang besproken aan de hand van de te behalen resultaten. Daarna wordt per activiteitenblok een samenvatting gegeven van de in 2013 bereikte resultaten.

Resultaat 1 stelt de budgethouder centraal. De budgethouder kan vertrouwen op de informatie die uit systemen komt waardoor de budgethouder zijn budgetten kan beheersen en verantwoording over kan afleggen. De budgethouder geeft invulling aan de beheersing van zijn budgetten en de staf ondersteunt vanuit een geprotocolleerde werkwijze bij de verwerking van gegevens.

In 2013 is de samenwerking tussen budgethouder en staf aanmerkelijk verbeterd. In december waren nagenoeg alle gegevens aangeleverd door de budgethouder zoals facturen en tijdschrijfformulieren.

Een significante verbetering. De budgethouder kan steeds beter zijn budgetten beheersen.

Vereenvoudiging wordt in 2014 gerealiseerd. Gelijktijdig is er een roep om de budgethouder op de werkplek te ondersteunen. Wat in opzet en in systemen gereed is, vraagt ook om kennis en vaardigheid van de budgethouder om te kunnen toepassen. Beiden zijn nodig om budgetten te beheersen. De staf werkt steeds meer geprotocolleerd, waardoor meer zekerheid over de gegevens en over de rapportage van gegevens ontstaat. Zichtbare aansluiting als faciliteit naar de budgethouder behoeft verbetering.

Resultaat 2 wil het budgetrecht van de raad materieel invulling geven. Van de budgethouder wordt daartoe gevraagd om binnen de budgetkaders te werken en tijdig te signaleren door de kwaliteit van de budgetprospectie te verbeteren.

De drie bestuursrapportages van 2013 laten zien dat de kwaliteit van de budgetprospectie toeneemt. Gelijktijdig laten de rapportages zien dat er nog veel technische wijzigingen nodig zijn om de budgetten te beheersen. De laatste bestuursrapportage bevat ook te veel begrotingsmutaties dan idealiter wenselijk is.

Geconstateerd kan worden dat in 2013 materieel invulling is gegeven aan het budgetrecht van de raad. Gelijktijdig is de wens voor 2014 dat er meer stabiliteit komt in de budgetten opdat er minder budgetmutaties plaatsvinden.

Resultaat 3 beoogt de staf efficiënter en goedkoper laten werken.

In de samenwerking tussen budgethouder en staf en tussen staf onderling zat veel energie verlies, veroorzaakt door veel herstel werkzaamheden van wat eerder niet goed was gegaan in de gegevensverwerking. In 2013 is deze negatieve energie omgezet naar een positieve energie. De maandelijkse cadans van gegevensverwerking wordt steeds beter georganiseerd. Het ritme wordt steeds meer gevonden. Het verder voorkomen van fouten en fouterstel zal in 2014 moeten leiden tot het inboeken van een efficiency voordeel.

Resultaat 4 wil de kwaliteit van bestuurlijke besluiten doen toenemen.

Als het budget niet precies genoeg beheerst wordt, is de besteding van budgetten bij bestuurlijke besluitvorming moeilijk te toetsen. Niet voor niets is resultaat 2 randvoorwaardelijk voor resultaat 4, hoewel de kwaliteit van besluiten niet zonder meer toenemen als resultaat 2 is behaald.

In 2013 is nog veel aandacht uitgegaan naar het plat beheersen en monitoren van budgetten. Er is duidelijk verbetering zichtbaar, waardoor toetsen eenvoudiger wordt. Ook is een aantal bestuurlijke besluiten voorzien van scenario's of varianten die doorgerekend zijn. In 2013 zijn de eerste resultaten zichtbaar van de verbeterde beheersing van budgetten in de bestuurlijke besluitvorming.

Resultaat 5 beoogt de basis op orde te krijgen in het primaire proces zelf door in cadans grip te krijgen op de registratie en verwerking van gegevens in het primaire proces zelf.

In 2013 heeft dit resultaat geen verbijzonderde aandacht kunnen krijgen gelet op de beschikbare capaciteit die nodig is geweest om de eerste vier resultaten te realiseren.

De hoofdpoging voor 2013 is het realiseren van een maandelijkse cadans van gegevens aanlevering en van informatievoorziening naar vier geledingen van informatiebehoefte (informatiepiramide) na verwerking van de aangeleverde gegevens. In 2013 is de maandelijkse cadans van gegevensaanlevering gerealiseerd. Er zijn goede aanzetten tot verbetering van de informatievoorziening in 2013 gerealiseerd. Het stroomlijnen van deze gegevens tot een piramide is een opgave voor 2014.

Resultaten 2013 in drie blokken van activiteiten

Er zijn drie blokken van activiteiten gedefinieerd. Blok A plaatst de budgethouder centraal, Blok B brengt de Basis op orde in de gegevensverwerking, Blok C ziet op een verbeterde organisatiesturing en management control. Daarnaast is nog een blok D gedefinieerd en wel cultuurverandering.

Om met het laatste te beginnen. Blok D heeft wel aandacht gekregen in de samenwerking tussen staf en lijn en tussen de staf onderling voor zover in de eerste drie blokken van betekenis. Het is niet mogelijk geweest om specifiek en apart aandacht te geven in 2013 aan de cultuurverandering. Wel is veel aandacht gegeven aan een dwars culturelement: afspraak = afspraak.

Samenvatting

De voortgang van de activiteiten zijn beoordeeld naar de stand per 31 december 2013, zowel naar opzet als naar het beoogde resultaat (werking). Indien wel de opzet gereed is, maar de werking in de

praktijk nog niet vastgesteld kan worden, dan wordt er oranje gescoord. Alleen een overzicht opstellen is niet voldoende. Een overzicht dient ergens toe en dat doel moet bereikt zijn.

Blok A laat ten opzichte van de vorige rapportage bij de Bestuursrapportage 2013-2 zien dat er voortgang is bereikt waardoor de budgethouder steeds meer in positie komt. Het cyclisch werken begint vorm te krijgen. Auditrapporten en systeemverbeteringen dienen meer geïntegreerd te worden in de cyclische activiteiten. Dat betekent een systeem van continue verbetering tot een vanzelfsprekend element van de bedrijfsvoering is geworden. Niet de bedrijfsvoering op orde brengen, maar op orde houden. Een belangrijke stap vooruit die in 2013 dichterbij is gekomen om werkelijkheid te worden.

Blok A De budgethouder centraal

1.	Budgetbeheersing	
2.	Financiële pentagoon	
3.	Management-informatiecyclus	
4.	Inrichten LIAS en GFS	
5.	Kaderstelling en maandcyclus AO-IC-VIC	
6.	Versterken zelf controlerend vermogen	

	1	17%
	3	50%
	2	33%
	6	100%

In Blok B is veel gerealiseerd. Zeker als het gaat om opzet. De werking is nog de volgende stap. Veel van Blok B zal in het eerste half jaar van 2014 daadwerkelijk in de praktijk worden gerealiseerd.

Blok B De basis op orde

1.	Begrotingsbeheer	
2.	Beheer tijdschrijven	
3.	Inkoop- en betaalproces	
4.	Financial audit en IB	
5.	Rapportagebeheer	
6.	Formatiebeheer en personeelsbegroting	
7.	Beheer externe inhuur	
8.	In-, door- en uitstroom	
9.	Bovenformatieven	
10.	Informatie- en toegangsbeheer	
11.	Databeheer	
12.	Beheer elektronische dossiers	

	4	33%
	7	58%
	1	8%
	12	100%

In blok C is in 2013 met name gewerkt aan die activiteiten die de management control versterken of in opzet de organisatiesturing. Met name het versterken van risicomanagement is door gebrek aan capaciteit achter gebleven ten opzichte van het beoogde resultaat voor 2013.

Blok C Organisaties turing en Management Control

1.	Organisatie en mandaatbesluit	☹️
2.	Loongebouw en functieprofielen	😊
3.	Concemaagenda en Jaarplan	☹️
4.	Versterken risico-management	☹️
5.	Versterken treasury	😊
6.	Versterken fiscale functie	☹️
7.	Versterken paragraaf kapitaalgoederen	☹️

😊	2	29%
☹️	5	71%
☹️	0	0%
	7	100%

Steeds meer bovenliggende doelen van de drie blokken komen op groen te staan. In 2014 zal veel in werking gerealiseerd gaan worden wat aan werkzaamheden in opzet in 2013 is voorbereid. De budgethouder komt steeds meer centraal te staan. De samenwerking tussen lijn en staf en tussen de staf onderling geeft steeds meer energie in plaats van frustratie. De tijdige sturing op budgetten binnen gestelde kaders door de raad is in 2013 sterk verbeterd. In bijlage 6.11 is een nadere toelichting op de realisatie 2013 opgenomen.

Totaal voortgang HPB 2013

is op afgesproken koers	😊	7	28%
loopt achter	☹️	15	60%
dreigt niet gehaald te worden	☹️	3	12%
		25	100%

3.7 Verbonden partijen en subsidies

3.7.1 Inleiding

Deze paragraaf biedt een beknopt overzicht van het gevoerde beleid in 2013 ten aanzien van verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen waar de gemeente een relatie mee heeft. Dit is samengevat in een overzicht van de verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen.

De gemeente kan en wil niet alles zelf doen; bovendien is zelf doen ook niet altijd de meest doelmatige manier. In de kaderstellende nota Subsidiesystematiek (2012/113347) heeft de gemeente aangegeven hoe zij komt tot de keuze of zij iets zelf doet / laat doen, zij dit via inkoop / aanbesteding doet of via het verstrekken van subsidie. Het zelf laten doen kan bijvoorbeeld zijn via een gemeenschappelijke regeling met andere overheden.

Als wordt samengewerkt met een partij waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft, spreekt men van een verbonden partij. Voorbeelden zijn de gemeenschappelijke regelingen Paswerk en Cocensus. Als er alleen sprake is van een financieel belang, spreekt men van een subsidierelatie.

3.7.2 Kaders verbonden partijen

De kaders ten aanzien van verbonden partijen zijn vastgelegd in de nota *Verbonden partijen in Haarlem* vastgesteld op 22 januari 2009 (2008/226666). Volgens deze kaders is in 2013 gewerkt. In de Programmabegroting 2013 bladzijde 189 zijn de belangrijkste punten samengevat.

3.7.3 Toepassing kaders verbonden partijen

In 2012 is de kaderstellende nota 'Subsidiesystematiek in Haarlem' (2012/113347) vastgesteld. Dit theoretische kader heeft als doel een meer zakelijke (subsidie)relatie tussen de gemeente en instellingen te realiseren om op een doelmatige en doeltreffende manier te kunnen voldoen aan de beoogde effecten en doelen van de gemeente. De subsidieverstrekking en –verantwoording is nu uitgewerkt in een cyclus van in tien stappen, grofweg te verdelen in de groepen: bepalen van te bereiken effecten en doelen; kiezen van het juist instrument: inkoop of subsidie; en vraagformulering en afspraken maken over inzet. Deze cyclus wordt nu getoetst in de praktijk van de transitie in het sociaal domein. De gemeente heeft in 2013 een dialoog met de instellingen maatschappelijke effecten en beleidsdoelen voor 2014 (smart) geformuleerd die zijn vastgesteld door de raad. Aan de instellingen is vervolgens de gemeentelijke vraag voorgelegd waarop zij een aanbod kunnen doen voor hun inzet in de komende periode. De instellingen nemen daarbij hun rol van professional die het beste de inzet kunnen bepalen die bijdraagt aan de effecten en doelen die de gemeente heeft gesteld. Voor deze inzet is subsidie het beste instrument. Voor de nieuwe taken die in het kader van de transitie naar de gemeente komen wordt de afweging subsidie of inkoop nog gemaakt.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

In 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector, kortweg Wet Normering Topinkomens WNT) van kracht geworden. De wet stelt beperkingen aan de beloning van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De wet is daarom ook van toepassing op sommige verbonden partijen in Haarlem.

- Gemeenschappelijke regelingen zijn onderdeel van de publieke sector en vallen daarom rechtstreeks onder de WNT en moeten zelf informatie opnemen in hun jaarverslagen, net als de gemeente.
- Vennootschappen vallen niet onder de werking van de WNT, tenzij overheden de aandelen in bezit hebben én een vennootschap meer dan 50% van haar inkomsten uit subsidie van de overheid verkrijgt. Geen van de vennootschappen waar Haarlem aandelen in heeft voldoet aan dit laatste criterium. Haarlem heeft echter als beleid uitgesproken dat alle vennootschappen waar de gemeente aandelen in heeft zich aan de WNT houden (of nog liever daar ruim binnen blijven met

als norm het salarisniveau van de burgemeester). Haarlem heeft op twee vennootschappen direct invloed om dit af te dwingen, namelijk Spaarnelanden en SRO. Bij Spaarnelanden is in 2013 niet voldaan aan de norm, omdat er een eenmalige betaling is gedaan bij het vertrek van de directeur. Bij de werving van de nieuwe directeur is een van de uitgangspunten dat diens salaris niet uitkomt boven het maximum schaalniveau voor de gemeentesecretaris. Daarmee blijft het ruimschoots binnen de WNT én de lokale Haarlemse norm. Het salarisniveau van de directeur van SRO voldoet aan de WNT én aan de lokale Haarlemse norm. Dit dwingt Haarlem mede af via de subsidie die SRO ontvangt, waarvoor het voldoen aan de WNT een voorwaarde is. Dit is hetzelfde regime als voor grote gesubsidieerde instellingen wordt toegepast.

- Grote gesubsidieerde instellingen zijn in Haarlem gelijkgeschakeld aan verbonden partijen. Zij vallen evenwel formeel niet onder de WNT. Feitelijk wil de gemeente dat ook zij aan de WNT voldoen. Daarom is in de algemene subsidieverordening van Haarlem een bepaling opgenomen die vereist dat een instelling zich aan de WNT houdt om in aanmerking te kunnen komen voor subsidie. Het toezicht op de naleving is geregeld via de vereiste accountantsverklaring voor deze instellingen.

3.7.4 Toepassing risicoclassificatie

Als onderdeel van het intensiveren van het risicomanagement in het algemeen wordt vanaf 2011 een classificatiemethodiek toegepast, op basis waarvan inzicht wordt verkregen hoe intensief de toezichtsrelatie van de gemeente met een verbonden partij of gesubsidieerde instelling moet zijn om te waarborgen dat de gemeentelijke doelstellingen worden gerealiseerd. Door middel van vragen en antwoorden op tien aandachtsgebieden ontstaat hiervan een beeld. Afhankelijk van de uitkomst bepaalt de gemeente haar mate van toezicht, variërend van normaal (score tot 25 punten) via verhoogd (score tussen 25 en 35 punten) tot intensief (score vanaf 35 punten). Doel hiervan is om te vermijden dat gemeentelijke beleidsdoelstellingen slechts gedeeltelijk of helemaal niet worden gehaald. Dat is namelijk zowel voor de gemeente als voor een instelling een ongewenste situatie. Voor de gemeente kan dit leiden tot het niet realiseren van gewenste maatschappelijke effecten en doelen. Voor een instelling kan het niet realiseren van de in de subsidiebeschikking vastgelegde doelen en prestaties leiden tot een terugbetalingsverplichting.

Aan de hand van de classificatiemethodiek wordt een indicatie verkregen op basis van uniforme vragen. In de vormgeving van het individuele toezicht wordt rekening gehouden met het individuele verhaal van een instelling achter de uitkomst van de classificatie.

Alle formeel verbonden partijen hebben voor 2013 de kwalificatie normaal toezicht gekregen. Van de gesubsidieerde instellingen vielen de stichtingen Kontext en Hart onder verhoogd toezicht. In de volgende paragraaf is uiteengezet op welke wijze het verhoogde toezicht in 2013 vorm is gegeven.

3.7.5 Toepassing verhoogd toezicht

Stichting Kontext

Met Kontext zijn in 2013 verschillende gesprekken gevoerd. Daarbij stonden de risicoclassificatie, de Jaarrekening 2012 en de uitvoering van het Prestatieplan 2013 centraal. In bestuursrapportage 2/2013 is dit aan de raad gemeld. Binnen Kontext is de bedrijfsvoering verder op orde gebracht, inclusief kleine reorganisatie welke in 2013 tot resultaat heeft geleid. Dit komt onder meer tot uiting in verbeterde registraties: de aansluiting tussen begrote en gerealiseerde productie is inmiddels op orde. Gelet hierop is het verhoogde toezicht per 1 januari 2014 beëindigd.

In 2013 is het beroepsschrift in verband met frictiekosten als gevolg van het verlagen van de subsidie door de rechtbank in het voordeel van Kontext beslecht. Dat heeft geleid tot een nabetaling € 78.675,- van de gemeente aan Kontext.

In 2013 is een aanpassing gedaan, een geringe verlaging van de prestaties ten behoeve van het realiseren van capaciteit als gevolg van de deelname van Kontext aan de sociaal wijkteams die vorig

jaar zijn gestart. Daarnaast heeft de gemeente Kontext uitgenodigd om het projectleiderschap over te nemen over de pilots woonservicegebieden.

Stichting Hart

In 2013 is regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg geweest tussen de gemeente en het stichtingsbestuur. Dit overleg was onder meer gericht op verbetering van de financiële situatie van de stichting. In 2013 heeft de stichting een Meerjarenbeleidsplan 2013-2016 gepresenteerd en een sluitende begroting 2013. Begin 2013 is door de gemeenteraad besloten de stichting te huisvesten op de Kleine Houtweg. De Popschool blijft voorlopig nog achter in de Egelantier. De verwachting is dat de stichting bij een volgende classificatie weer onder normaal toezicht komt te vallen.

3.7.6 Overzicht verbonden partijen

In onderstaand overzicht staat per verbonden partijen aangegeven wie de deelnemers / aandeelhouders zijn, wat het doel is, wat het Haarlems belang/risico is en wat de Haarlemse financiële bijdrage in 2013 is geweest. Bij de verbonden partijen Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Spaarnelanden nv en NV SRO staat het aandelenkapitaal vermeld. In het overzicht is de risicoclassificatie vermeld.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam:	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)
Vestigingsplaats:	Haarlem
Openbaar belang:	Uitvoeren van taken op het terrein van regionale Brandweezorg, Meldkamer, Rampenbestrijding, GGD en GHOR (ongevallen en rampen)
Programma:	2 Veiligheid, vergunningen en handhaving 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg 4 Jeugd, Onderwijs, Sport
Deelnemers:	Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort
Bijdrage 2013:	€ 10.397.745 Bijdrage regionale brandweertaken; € 2.443.180 Bijdrage GGD basispakket.
Resultaat 2013:	€ 1.700.000
Vermogen:	Eigen vermogen per 31-12-2012 € 34.409.000 en per 31-12-2013 nog niet bekend Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 27.685.000 en per 31-12-2013 nog niet bekend
Belang Haarlem:	31%
Risicoclassificatie:	21,5 → normaal toezicht
Ontwikkelingen	- Vanaf 1 januari: nieuwe structuur organisatie brandweer Kennemerland (inkrimping lijn en staf) - Voorbereiding overgaan Meld-, Informatie- en Coördinatiecentrum Kennemerland (<i>MICK</i>) naar Landelijke Meldkamerorganisatie
Website:	www.vrk.nl
Naam:	Werkvoorzieningschap Zuid-Kennemerland (Paswerk)
Vestigingsplaats:	Cruquius
Openbaar belang:	Uitvoering en behartiging van de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening
Programma:	7 Werk en inkomen
Deelnemers:	Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Zandvoort
Bijdrage 2013:	€ 17.583.205 reguliere bijdrage
Resultaat 2013:	Nog niet bekend. Er wordt ten opzichte van de begroting geen tekort verwacht.
Vermogen:	Eigen vermogen per 31-12-2012 € 5.928.673 en per 31-12-2013 nog niet bekend Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 10.478.332 per 31-12-2013 nog niet bekend
Belang Haarlem:	85%

Risicoclassificatie: 23,3 → normaal toezicht
Ontwikkelingen: De landelijke wijzigingen in de wet- en regelgeving over de sociale werkvoorziening hebben ingrijpende gevolgen voor Paswerk. Dit geldt zowel voor het aantal als de aard van de geplaatste SW- medewerkers, evenals voor de inhoud van de werkzaamheden van Paswerk. Ook voor de ambtelijke medewerkers heeft dit gevolgen. Ook wordt onderzocht wat de gewenste juridische vorm is waarin Paswerk haar werk zo optimaal mogelijk kan doen.
Website: www.paswerk.nl

Naam: **Recreatieschap Spaarnwoude**
Vestigingsplaats: Velsen-Zuid
Openbaar belang: Besturen en beheren van het recreatiegebied Spaarnwoude
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Deelnemers: Amsterdam, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Velsen, Provincie Noord-Holland
Bijdrage 2013: € 277.519
Resultaat 2013: € nog niet bekend
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 18.578.274 en per 31-12-2013 € 17.400.000
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 1.366.488 en per 31-12-2013 € 1.366.488
Belang Haarlem: 13%
Risicoclassificatie: 21,4 → normaal toezicht
Ontwikkelingen: Een meerderheid van het AB Spaarnwoude heeft ingestemd met de verdere ontwikkeling van Landal-huisjes/Fort Benoorden Spaarndam. De gemeente Velsen onderzoekt de verkeersafwikkeling over eigen grondgebied. Eind 2013 heeft het AB de verkenningsfase van het programma Duurzaam Spaarnwoude, om Spaarnwoude, (financieel) toekomstbestendig te maken, afgerond. Een combinatie van maatregelen om de inkomsten te verhogen en besparingen te realiseren wordt de komende maanden verder uitgewerkt.
Website: www.recreatienoordholland.nl

Naam: **Noord Hollands Archief**
Vestigingsplaats: Haarlem
Openbaar belang: Beheren en beschikbaar stellen van rijks-, provinciale-, regionale- en gemeentelijke archieven
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Deelnemers: Haarlem, Velsen en het Rijk
Bijdrage 2013: € 1.781.383
Resultaat 2013: Nog niet bekend
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 571.101 en per 31-12-2013 nog niet bekend
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 1.446.273 en per 31-12-2013 nog niet bekend
Belang Haarlem: 32,3%
Risicoclassificatie: 18,14 → normaal toezicht
Ontwikkelingen: Het bestuur heeft het beleidsplan 2013-2016 gepresenteerd. Daarin ligt meer nadruk op advisering aan gemeenten over de archivering van digitale bestanden en op de ontwikkeling e-depots en de virtuele studiezaal.
Website: www.noord-hollandsarchief.nl

Naam: **Cocensus**
Vestigingsplaats: Hoofddorp
Openbaar belang: Uitvoerende werkzaamheden met betrekking tot het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen
Programma: 10 Financiën en algemene dekkingsmiddelen
Deelnemers: Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan en Wormerland.

Bijdrage 2013: € 2.937.000
Resultaat 2013: Nog niet bekend, naar verwachting ongeveer 0
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € - 4.019. en per 31-12-2013 nog niet bekend
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 4.840.000 en per 31-12-2013 nog niet bekend
Belang Haarlem: 38 %
Risicoclassificatie: 21,2 → normaal toezicht
Ontwikkelingen: In 2014 wordt de Gemeenschappelijke regeling uitgebreid door toetreding van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Graft-de Rijk, Heerhugowaard, Langedijk en Schermer.
Website: www.cocensus.nl

Naam: Schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten
Vestigingsplaats: Haarlem
Openbaar belang: Centrale Administratie- en registratie Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten en Leerplicht
Programma: 4 Jeugd, Onderwijs, Sport
Deelnemers: Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort
Bijdrage 2013: € 250.000
Resultaat 2013: Nog niet bekend
Vermogen: Niet van toepassing
Belang Haarlem: De gemeente Haarlem is centrumgemeente voor CAREL en beheert de middelen, coördineert het beleid en koopt de (regionale) uitvoering in.
Risicoclassificatie: De uitvoering van deze regeling is onderdeel van de gemeentelijke organisatie van Haarlem. Daarom is het niet mogelijk om een risicoclassificatie op te stellen.
Ontwikkelingen: Per 1 januari 2014 is de gemeenschappelijke regeling Carel vervangen door de gemeenschappelijke regeling schoolverzuim en VSV regio West.
Website: www.rmc-westkennemerland.nl

Naam: Bereikbaarheid Zuid-Kennemerland
Vestigingsplaats: Haarlem
Openbaar belang: Aanpak van regionale bereikbaarheidsknelpunten uit de Regionale Bereikbaarheidsvisie “Zuid-Kennemerland, bereikbaar door samenwerking”.
Programma: 8
Deelnemers: Haarlem, Heemstede, Bloemendaal en Zandvoort
Bijdrage 2013: € 415.000
Resultaat 2013: Betreft een fonds, geen exploitatie, dus geen resultaat.
Vermogen: per 31-12-2013 € 590.000
Belang Haarlem: 70%
Ontwikkelingen: In december 2013 is de gemeenschappelijke regeling met het regionale mobiliteitsfonds van start gegaan. De eerste storting is gebeurd
Website: www.zklbereikbaar.nl

Stichtingen

Naam: Stichting Parkmanagement Waarderpolder
Vestigingsplaats: Haarlem
Openbaar belang: De ontwikkeling van het gebied Waarderpolder tot een volwaardig bedrijvenpark
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Deelnemers: Gemeente Haarlem, Industrie Kring Waarderpolder
Bijdrage 2013: € 40.000

Resultaat 2013: € 19.318 (voorlopig)
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 23.961 en per 31-12-2013 € 43.279 (voorlopig)
Vreemd vermogen per 31-12-2012 5 49.004 en per 31-12-2013 5 59.395
Belang Haarlem: 50%
Risicoclassificatie: De omvang van de stichting (organisatie en financiën) en het financiële belang van Haarlem erin zijn van een dusdanig beperkte omvang dat het opstellen van een risicoclassificatie niet zinvol is.
Ontwikkelingen: Er worden geen veranderingen in de relatie tussen Haarlem en de stichting verwacht.
Website www.waarderpolder.nu

Vennootschappen

Naam: **NV SRO**
Vestigingsplaats: Amersfoort
Openbaar belang: De exploitatie van sport-, recreatie-, onderwijs- en welzijnsfaciliteiten en het ter beschikking stellen van ruimte, faciliteiten, techniek en logistiek. Het verrichten van werkzaamheden en het verrichten van diensten en adviezen op het gebied van sport, recreatie, onderwijs en welzijn daaronder begrepen het organiseren van evenementen
Programma: 4 Jeugd, Onderwijs, Sport
Deelnemers: Haarlem, Amersfoort
Belang Haarlem: 50%
Aandelenkapitaal: € 3.958.000
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 8.359.000 en per 31-12-2013 nog niet bekend
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 14.240.000 en per 31-12-2013 nog niet bekend
Resultaat 2013 : nog niet bekend
Risicoclassificatie: 23,1 → normaal toezicht
Ontwikkelingen: In de regio Kennemerland is SRO in overleg met Zandvoort om daarvoor het beheer, exploitatie en onderhoud te gaan doen van circa 40 maatschappelijke accommodaties. Het gaat daarbij niet alleen om sportaccommodaties, maar ook om welzijns- en cultuurpanden. Voor haar lokale vestiging gaat SRO in de loop van 2014 inhuizen in de nieuwbouw van Spaarnelanden.
Website: www.sro.nl

Naam: **Spaarnelanden NV**
Vestigingsplaats: Haarlem
Openbaar belang : Verzorgen van de huisvuilinzameling en (straat)reiniging
Programma: 9 Kwaliteit fysieke leefomgeving
Deelnemers: Haarlem
Belang Haarlem: 100%
Aandelenkapitaal: € 7.704.000
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 5 11.454.000 en per 31-12-2013 nog niet bekend
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 19.436.000 en per 31-12-2013 nog niet bekend
Resultaat 2013 : nog niet bekend
Risicoclassificatie: 23,7 → normaal toezicht
Ontwikkelingen: In 2013 is afscheid genomen van de directeur van Spaarnelanden. Naar aanleiding daarvan is een wijziging van de topstructuur van de onderneming doorgevoerd, op basis waarvan de werving van een nieuwe directeur is gestart. Medio 2013 heeft Spaarnelanden haar nieuwbouw aan de Mincklersweg betrokken. Wegens een verzakking kon het nieuwe milieuplein nog niet worden afgebouwd; dat gebeurt in 2014 en tot die tijd wordt het oude plein nog gebruikt. Naar de laatste inzichten

kan het zonder overschrijding van het beschikbare bouwbudget worden gerealiseerd, met een levensduur conform het ontwerp van tenminste 20 jaar. In 2014 worden tussen de gemeente en Spaarnelanden nieuwe dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) opgesteld. Doel is meer duidelijkheid te creëren over wat Spaarnelanden moet doen tegen welke kosten en hoe daar verantwoording over wordt afgelegd. De DVO's treden per 1 januari 2015 in werking.

Website: www.spaarnelanden.nl

Naam: **Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)**
Vestigingsplaats: Den Haag
Openbaar belang : Bancaire dienstverlener overheid
Programma: 10 Financiën en algemene dekkingsmiddelen
Deelnemers: Nederlandse gemeenten, provincies en het Rijk
Belang Haarlem: 0,41%
Aandelenkapitaal: € 29.000
Vermogen: Vanwege het geringe belang van Haarlem geen gegevens opgenomen.
Resultaat 2013 Nog niet bekend (2012: € 332 miljoen winst)
Risicoclassificatie: Vanwege het geringe belang van Haarlem in de BNG is geen classificatie opgesteld.
Ontwikkelingen: Er worden geen veranderingen in de relatie tussen Haarlem en de BNG verwacht.
Website: www.bng.nl

Naam: **N.V. Nuon Energy**
Vestigingsplaats: Amsterdam
Openbaar belang: Productie en leveringsbedrijf van energie
Programma: 10 Financiën en algemene dekkingsmiddelen
Deelnemers: Nederlandse gemeenten, provincies en het Rijk
Aandelenkapitaal: Op 25 juni 2009 is besloten om het gemeentelijk aandelenpakket in Nuon N.V. te verkopen aan Vattenfall volgens de daarvoor geldende afspraken. Tegelijkertijd is de gemeente toegetreden tot het nieuwe bedrijf N.V. Nuon Energy. Volgens de fusieafspraken vindt de overdracht van de gemeentelijke aandelen plaats in enkele tranches over een periode, die eindigt op 30 juni 2015. Tot en met 2015 wordt jaarlijks €100.000 dividend ontvangen (behalve in 2014).
Belang Haarlem: 0,1%
Vermogen: Vanwege het geringe belang van Haarlem geen gegevens opgenomen
Resultaat 2013 Nog niet bekend
Risicoclassificatie: Vanwege de verkoop van de aandelen door Haarlem is geen classificatie opgesteld.
Ontwikkelingen: Naast de veranderingen wegens verkoop van aandelen worden geen veranderingen in de relatie tussen Haarlem en NUON verwacht.
Website: www.nuon.nl

Naam: **Alliander N.V.**
Vestigingsplaats: Arnhem
Openbaar belang : Netbeheer (aanleg, onderhoud en het beheer van het energienetwerk), daarnaast distribueren en transporteren van elektriciteit en gas voor producenten en afnemers
Programma: 10 Financiën en algemene dekkingsmiddelen
Deelnemers: Nederlandse gemeenten, provincies en het Rijk
Belang Haarlem: 0,1%
Vermogen: Vanwege het geringe belang van Haarlem geen gegevens opgenomen.
Resultaat 2013 Nog niet bekend (2012: € 224 miljoen winst)

Risicoclassificatie: Vanwege het geringe belang van Haarlem in Alliander is geen classificatie opgesteld.
Ontwikkelingen: Er worden geen veranderingen in de relatie tussen Haarlem en Alliander verwacht.
Website: www.liander.nl

3.7.7 Overzicht grote gesubsidieerde instellingen

De relatie die de gemeente heeft met grote instellingen die meer dan € 0,5 miljoen per jaar subsidie van de gemeente ontvangen, wordt op dezelfde wijze vormgegeven als die met een formele verbonden partij. Het verschil met een formele verbonden partij is dat de gemeente bij de gesubsidieerde instellingen *niet* in het bestuur (directie of raad van toezicht) zit. Deze instellingen zijn dus bestuurlijk geheel zelfstandig; de gemeente geeft subsidie omdat de instellingen bepaalde werkzaamheden verrichten. Van de zestien grote gesubsidieerde instellingen vielen alleen de stichtingen Hart en Kontext in de categorie verhoogd toezicht.

Naam: **Stichting Blijfgroep**
Openbaar belang: Bieden van preventie, opvang en ambulante hulp bij huiselijk geweld
Programma: 3 Welzijn, gezondheid en zorg
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 €2.030.674
Vreemd vermogen per 31-12-2012 €108.420
Subsidie 2013: € 1.533.156
Resultaat 2012: € 23.823
Risicoclassificatie: 22,3 → normaal toezicht
Website: www.blijfgroep.nl

Naam: **Leger des Heils**
Openbaar belang : Opvang van dak- en thuislozen
Programma: 3 Welzijn, gezondheid en zorg
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 1.996.209
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 5.291.325
Subsidie 2013: €1.702.750
Resultaat 2012: € 315.323
Website: www.legerdesheils.nl

Naam: **Stichting Zorgbalans**
Openbaar belang: Bieden van hulp aan mensen met een zorgbehoefte om zolang mogelijk en op eigen wijze vorm en inhoud te geven aan hun leven, zowel thuis als in diverse zorglocaties.
Programma: 3 Welzijn, gezondheid en zorg
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 22.000.000
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 47.000.000
Subsidie 2013: € 572.812
Resultaat 2012: € 5.700.000
Website: www.zorgbalans.nl

Naam: **Stichting Dock**
Openbaar belang: Stimuleren van zelfredzaamheid en actief burgerschap
Programma: 3 Welzijn, gezondheid en zorg
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 236.996
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 1.213.543
Subsidie 2013: € 2.655.951

Resultaat 2012: € 90.793
Website: www.dock.nl

Naam: **Haarlem Effect**
Openbaar belang: Verzorgen van wijkgericht welzijnswerk in Haarlem
Programma: 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg 4 Jeugd, Onderwijs en Sport
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 5 205.573
Vreemd vermogen per 31-12-2012 5 461.397
Subsidie 2013: € 2.035.685
Resultaat 2012: € 47.192
Website: www.welzijnswerk-haarlem.nl

Naam: **Stichting Kontext**
Openbaar belang: Het bieden van maatschappelijke ondersteuning aan inwoners die zich in een kwetsbare positie bevinden
Programma: 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg en 4 jeugd, Onderwijs en Sport 7 Werk en inkomen
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 - € - 127.706
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 1.198.269
Subsidie 2013: € 2.156.260
Resultaat 2012: € 138.953
Website: www.kontext.nl

Naam: **Jeugdgezondheidszorg Kennemerland (onderdeel van Viva zorggroep)**
Openbaar belang: Jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen in de gemeente Haarlem.
Programma: 4 Jeugd, onderwijs en sport
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 520.360
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 1.257.256
Subsidie 2013: € 3.033.790
Resultaat 2012: € 148.000
Website: www.vivazorggroep.nl

Naam: **Stichting Spaarne Peuters**
Openbaar belang: Exploiteren van meerdere peuterspeelzalen in Haarlem en Spaarndam
Programma: 4 Jeugd, Onderwijs en Sport
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 604.546
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 0
Subsidie 2013: € 2.144.660
Resultaat 2012: € 104.482
Website: www.spaarnepeuters.nl

Naam: **Stichting SportSupport Kennemerland**
Openbaar belang: Ontwikkelen en ondersteunen van breedtesport in Haarlem
Programma: 4 Jeugd, onderwijs en sport
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 127.232
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 240.142
Subsidie 2013: € 600.671
Resultaat 2012: € 90.951
Website: www.sportsupport.nl

Naam: **Stichting Hart**
Openbaar belang: Kennis bijeen brengen en overdragen op het gebied van kunst-, cultuur- en erfgoededucatie en mensen en initiatieven samenbrengen

Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
 Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 5 4.434
 Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 1.251.006
 Subsidie 2013: € 1.689.943
 Resultaat 2012: € 1.013
 organisaties: Volksuniversiteit, Muziekschool Zuid-Kennemerland en Hart..
 Website: www.hart-haarlem.nl

Naam: **Stichting Bibliotheek Zuid-Kennemerland**
 Openbaar belang: Bibliotheekvoorziening, bereiken van groepen burgers met een informatieachterstand, ontmoetingsplaats voor stedelijke en regionale initiatieven en activiteiten, dienstverlening aan scholen, bedrijven en de overheid (zgn. Leasebibliotheek).

Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
 Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 5 1.393.850
 Vreemd vermogen per 31-12-2012 5 3.101.808
 Subsidie 2013: € 4.659.605
 Resultaat 2012: € 405.377
 Website: www.sbhaarlem.nl

Naam: **Stichting City Marketing Haarlem**
 Openbaar belang: Bevorderen van toerisme, recreatie en vrijetijdsbesteding
 Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
 Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 137.000
 Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 264.000
 Subsidie 2013: € 709.992
 Resultaat 2012: € 34.019
 Website: www.vvvhhaarlem.nl

Naam: **Stichting Frans Hals Museum | De Hallen Haarlem**
 Openbaar belang: Kunstmuseum met een breed opgezette collectie. Moderne en hedendaagse kunst worden in wisselende tentoonstellingen gepresenteerd in De Hallen
 Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
 Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 664.856
 Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 2.069.188
 Subsidie 2013: € 3.177.791
 Resultaat 2012: € 154.015
 Website: www.franshalsmuseum.nl

Naam: **Stichting Patronaat**
 Openbaar belang: Verzorgen van optredens in het poppodium
 Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
 Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € - 110.551
 Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 729.342
 Subsidie 2013: € 1.741.601
 Resultaat 2012: € 1.000
 Website: www.patronaat.nl

Naam: **Stichting Stadsschouwburg en Philharmonie Haarlem**
 Openbaar belang: Verzorgen van culturele programma's in de concertzalen en schouwburg
 Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
 Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 106.559
 Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 4.398.640

Subsidie 2013: € 5.928.042
Resultaat 2012: € 104.851
Website: www.theater-haarlem.nl

Naam: **Stichting Toneelschuur**
Openbaar belang: Verzorgen van theater en filmvoorstellingen
Programma: 6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie
Vermogen: Eigen vermogen per 31-12-2012 € 194.459
Vreemd vermogen per 31-12-2012 € 1.057.873
Subsidie 2013: € 2.367.543
Resultaat 2012: € 1.057.873
Website: www.toneelschuur.nl

3.8 Grond- en vastgoedbeleid

3.8.1 Inleiding

De gemeente is eigenaar van grond en gebouwen die nodig zijn om ruimtelijke en/of maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Het Haarlemse grond- en vastgoedbeleid is het kader waarbinnen het gemeentelijk vastgoed wordt ontwikkeld en geëxploiteerd. In de nota Grondbeleid (2013/74991) is het grond- en vastgoedbeleid gezien tegen de achtergrond van de visie en ambitie van Haarlem en de wijze waarop de gemeente de regiefunctie in de stedelijke ontwikkeling vormgeeft. In deze Nota wordt een antwoord gegeven op de huidige marktsituatie met nieuwe inzichten op de regiefunctie.

In de Financiële verordening (2012/481949) zijn de algemene financiële spelregels opgenomen voor de gemeente Haarlem. Daarin zijn onder meer uitgewerkt de richtlijnen voor de waardering en exploitatie van gronden en overig vastgoed, de bevoegdheden van college en raad en de regels die gelden voor toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves voor grondexploitatie, erfpacht en vastgoed.

Ontwikkelingen

- De economische crisis houdt aan en blijft invloed hebben op de verwachtingen binnen de gemeentelijke grondexploitaties.
- Het is niet duidelijk hoe de ontwikkelingen in de nieuwbouwmarkt uit gaan pakken. Het is niet eenvoudig te bepalen in hoeverre de grondopbrengst mee daalt met een lagere verkoopprijs, omdat de bouwkosten ook zakken. De meeste lopende (gecontracteerde) projecten hebben min of meer gefixeerde prijzen. In Haarlem blijft de woningprijs relatief gezien stabiel.
- Met betrekking tot de bedrijfsgronden is een geringe opleving te zien, de grondprijzen kunnen op een iets lager niveau als stabiel worden verondersteld.
- De retailsector heeft het (behoudens supermarkten en dergelijke) moeilijk, de trend met meer leegstand en lagere huurprijzen zet zich voort.
- De ingezette graszaadsscenario's die in de stagnerende grondexploitaties zijn toegepast hebben hun waarde bewezen. Het betreft hier de alle grondexploitaties Waarderpolder en Spoorzone en het Deli-terrein.

3.8.2 Grondexploitaties

Voor gebiedsontwikkelingen stelt de gemeente de kaders vast in de vorm van projectdocumenten, waarin naast het te realiseren programma ook afspraken worden gemaakt over de planning en de financiële gevolgen van de projectuitvoering.

Grondexploitaties zijn een middel om de ambities van ruimtelijke en maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Te denken valt aan woningbouw, maatschappelijke zaken en infrastructurele zaken ten dienste van de gemeente. De grondexploitatie is onder meer nodig om de financiën (baten, lasten en risico's) van deze langdurige projecten actueel en overzichtelijk te houden en vergelijkingen te kunnen maken op reële waarden.

Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG)

In 2012 is middels de Financiële verordening besloten om het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) voortaan vast te laten stellen bij de Kadernota. Tot 2012 werd dit document slechts ter informatie aangeboden. Ook is besloten geen kredieten meer af te geven per grondexploitatie maar jaarbudgetten bij de begroting vast te laten stellen. Op deze manier wordt het verloop van de grondexploitaties volledig verankerd in de gemeentelijke planning en control cyclus. De cyclus is in 2013 in gevoerd. In de programmabegroting 2014 is de jaarschijf 2014 van het MPG vastgesteld. Bij de jaarafsluiting 2013 zullen alle openstaande grex-kredieten vervallen.

In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de resultaten van het afgelopen jaar inclusief het MPG 2013. Daarbij wordt ook ingegaan op de verwachte toekomstige resultaten van de grondexploitaties, op basis van de resultaten van het afgelopen jaar en inschattingen van toekomstige ontwikkelingen. Het aldus vernieuwde Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG 2014-2019) wordt als bijlage van de kadernota aan de raad aangeboden ter vaststelling.

Grondexploitaties

Hieronder in het kort een beschrijving van de mutaties in de grondexploitatieprojecten ten opzichte van het MPG 2013.

Ripperda

De ontwikkelcombinatie Ripperda heeft moeite met de realisatie van de laatste fase. Na een poging met een alternatief programma wordt deze getemporiseerd. In de markt wordt thans gezocht naar nieuwe mogelijke afnemers van de laatste kavels. De grondexploitatie wordt daarom niet afgesloten. Bij de Bestuursrapportage 2013-2 is besloten om een winstuitname van € 1,1 miljoen uit te voeren ten gunste van de reserve grondexploitaties.

Raaks

De grondexploitatie Raaks is in oktober beëindigd ('geliquideerd') met Raadsbesluit (2013/507707). Het eindresultaat bedroeg € 3,6 miljoen en is toegevoegd aan de Reserve grondexploitaties. Twee van de drie bouwfases zijn afgerond. In verband met de verslechterde economische omstandigheden wordt een nieuwe ruimtelijke envelop voor de derde bouwfase ontwikkeld (locatie Lantaarn/Veste). Wanneer de markt aantrekt, kan deze locatie in de verkoop gebracht worden en zal een nieuwe grondexploitatie worden geopend.

Deliterrein

Binnen het project Deli wordt al langer gerekend met een "graszaadscenario". Dit houdt in dat de opbrengsten voorzichtigheidshalve zijn verlaagd en ver in de tijd naar achteren zijn geschoven. De kostenprognoses zijn voorzichtigheidshalve verhoogd. Het project kan worden herstart zodra er mogelijkheden in de markt zich zullen voordoen.

DSK

De bouw van de school is gestart. Er is interesse in de woningen, wat in 2014 verder wordt uitgewerkt. Als een en ander voorlopig tot niets leidt, zal de grondexploitatie na de nieuwbouw van de school worden afgerond.

Badmintonpad

De nieuwbouw van de school (project "VMBO vernieuwt") is gereed. De voorbereiding van de Duinwijkhal is in 2013 gestart. Dit nieuwbouwproject wordt uitgevoerd als investeringsproject en maakt geen deel uit van de grex. De verwachtingen van het woningen programma

FuCa

In het funderingsherstel / cascoherstel project zijn in 2013 de Westergracht-panden opgeleverd en de kavels aan de Ruychaverstraat verkocht. Het project eindigt met een tekort, waarvoor de afgelopen jaren reeds een voorziening is getroffen.

Waarderpolder

De drie grondexploitaties in de Waarderpolder zijn Revitalisering Noord Oost, Revitalisering Noord West en Revitalisering Zuid West.

Het bouwrijp maken van de Noordkop is in 2013 voltooid. Hierdoor is het areaal aan uit te geven grond met ongeveer 2 hectare uitgebreid. Een lagere inschatting van de tekortsubsidie leidt in 2013 tot een lager resultaat (contante waarde) van € 490.000.

In Waarderpolder Zuid-West vond op 29 januari 2014 de officiële oplevering plaats van de nieuwe huisvesting Spaarnelanden. Het milieuplein kan nog niet in gebruik worden genomen. De voorgenomen sloop en sanering van de oudbouw is daarom uitgesteld. Het college werkt aan een ontvlechting van de relatie met ontwikkelaar Fortress op het Nieuwe Energie terrein. De juridische procedure trekt een wissel op de grondexploitatie. Alle acties zijn erop gericht de oudbouw op het terrein te behouden en de verantwoordelijkheid daarvoor bij de eigenaar te laten. Er is zicht op een nieuwe overeenkomst met een nieuwe eigenaar.

In Noord West wordt een graszaadscenario gehanteerd. In 2014 zal de mate waarin deze wordt toegepast worden herzien waarbij het percentage van 10% naar 15% verandert. In Zuid West wordt momenteel nog rekening gehouden met een dotatie aan het omslagfonds Waarderpolder. Aangezien deze inmiddels (door oplevering Fly-over) niet meer nodig en rechtmatig is wordt dit in 2014 uit de grondexploitatie gehaald. In Zuid West wordt vooralsnog rekening gehouden met het eerder uitvoeren van de industriehavenbrug, dit zal echter pas bij het MPG 2014 worden voorgelegd. Ook is hier in 2013 sprake geweest van een herverkaveling waarbij door een grondruil met SPAarnelanden N.V. de gronden langs de oude weg beschikbaar zijn gekomen als uitgeefbare grond. Dit heeft geen financiële effecten op de grondexploitatie.

Schalkwijk

Binnen Schalkwijk 2000+ zijn vanaf 2013 nog drie actieve grondexploitaties aanwezig, namelijk 023 Haarlem (de Entree), Meerwijk-Centrum en Aziëweg. In opstartfase is de publiek-private samenwerking met de sVVE Projectmaatschappij Schalkstad, waarin gemeente Haarlem samen met de private partners de grondexploitatie gaat uitvoeren. Voor de Entree (023) is in maart 2014 een collegebesluit genomen en voorgelegd aan de raad voor aanpassing van het contract waardoor programma en aflossingsschema worden veranderd. Dit wordt in 2014 in de grondexploitatie verwerkt wat een neerwaarts effect van circa € 6,0 miljoen op het resultaat (contante waarde) heeft ten opzichte van het MPG 2013.

Spoorzone

In de Spoorzone zijn vier afzonderlijke grondexploitaties actief. Scheepmakerskwartier fase 1 en 2 hebben beide een verwacht negatief resultaat, waarvoor een voorziening wordt getroffen. De bouwfase van Scheepmakerskwartier 1 is opgestart, de eerst paal wordt in het eerste kwartaal 2014 geslagen. Voor fase II is er interesse uit de markt gesignaleerd. Dat kan in 2014 leiden tot een versnelling in de ontwikkeling. Bij Oostpoort Fase 2 en Oostpoort West zijn geen bijzonderheden te melden, behalve dat deze opgenomen gaan worden in de Ontwikkelvisie Haarlem-Oost (Oostradiaal). Hierbij is een groot deel van het kantorenprogramma omgezet in diverse bestemmingen wat reeds in de cijfers is verwerkt. In 2014 wordt daarvan een rapportage verwacht.

Delftwijk

Het project Delftwijk 2020 bestaat uit acht grondexploitaties en kan worden gezien als één gebied met een stedenbouwkundige samenhang. Het saldo van de acht grondexploitaties opgeteld is positief. De deelprojecten Delftlaan-Noord, Slauerhoff en Marsmanplein zijn technisch afgerond. Deze projecten zullen daarom in 2014 worden geliquideerd. De inrichting van het Wijkpark is afrondende fase en de start van twee projecten in Delftwijk-Zuid is in voorbereiding. Aan deze grondexploitatie worden (conform raadsbesluiten) bijdragen gedaan uit de reserve ISV-Leefomgeving ten behoeve van de openbare ruimte waardoor de grondexploitatie ook een positiever beeld vertoont.

Zomerzone

De nieuwbouw van de woningen in de Zuidstrook is in volle gang. Wel is de planning van de hierna volgende fasen onzeker. Aan de grondexploitatie Zuidstrook worden (conform raadsbesluiten) bijdragen gedaan uit de reserve ISV-Leefomgeving ten behoeve van de openbare ruimte waardoor de grondexploitatie ook een positiever beeld vertoont.

De ontpachting van het Slachthuisterrein is in 2013 uitgevoerd. Het project is volgens planning opgestart. Het resultaat van het project is in de loop van 2013 herzien en vertoont thans een flink

tekort, door de verhoging van de verwachte ontpachtingskosten en bijstelling van de woningenopbrengst. Hiervoor is volgens de regels een voorziening getroffen.

Land in zicht

Het project Land in Zicht-Schoterbrug is in de afrondende fase. In 2013 is voor dit project alsnog een grondexploitatie geopend, zodat het project voor het eerst in het MPG gepresenteerd wordt. In maart 2014 is door het college een aangepaste grondprijs vastgesteld welke € 200.000 lager uitvalt op basis van een iets aangepast programma. Dit kan echter worden opgevangen binnen de grondexploitatie en zal worden verwerkt in het MPG in 2014.

Totaal overzicht MPG: overzicht mutaties

Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een aantal financiële verschuivingen in de begroting voor 2013, de prognoses 2014 en verder, alsmede een wijzigingen in de eindresultaten. Hieronder wordt de MPG lijst weergegeven met de toelichting begroot-werkelijk 2013.

(bedragen x € 1.000)

Negatief = opbrengst CW = Contante Waarde per 1 januari	MPG 2013 Prognose 2013	20130701 Prognose 2013	20131231 Werkelijk 2013	Vershil Berap2 - einde jaar	Toelichting
Totaal:	3.155	4.613	4.529	305	
Centrum					
014 Raaks	161	188	-11	<100	
Zuid- West					
028 FUCA Ld Buurt-Roz Prieel - Transvlbr	-1.783	-1.783	-1.445	338 extra sloopkosten, correctie subsidie	
Oost					
005 Waarderpolder, revitalisering, Noord	3.711	3.711	4.086	375 Provincie subsidie naar 2014	
007 Waarderpolder, revitalisering, Noord	342	342	90	-252 Fasering wrm naar 2014	
010 Waarderpolder, revitalisering, Zuid-	-734	-734	-915	Meerkosten programma WP en juridische kosten i.z. -182 Fortress	
115 Spoorzone Oostpoort Oost fase 2	206	206	211	5 < 100	
094 Spoorzone Oostpoort West Oudeweg	-100	-100	-283	-184 Resultaat tijdelijk beheer 2013 hoger dan begroot	
113 Spoorzone Scheepmakerskwartier	-2.967	-1.844	175	2.019 Inkomsten contract naar 2014 /BRM naar 2014	
159 Scheepmakerskwartier Fase 2	1.216	1.217	38	-1.178 Boekwaarde Drijfriem niet in 2013 verplaatst	
091 DSK	963	-90	-21	70 fasering naar 2014	
141 Zomerzone Zuidstrook	-17	313	-1.516	fasering naar 2014, ingekomen Trafo bijdrage -1.829 vervroegd	
142 Slachthuissterrein - Oorkondelaan	2.190	2.217	1.569	-649 uitkering ontpachtingsom naar 2014	
Schalkwijk					
036 SW2000 Europawijk-Z	63	63	439	376 Kosten wrm naar voren (IVOREZ)	
037 "023" Haarlem	310	310	-535	-845 Fasering brm naar achteren	
042 Azieweg	-3.965	-2.963	-505	2.458 Verkoop prognose naar 2014	
043 Meerwijk-Centrum	-619	362	285	-77 Fasering wrm naar 2014	
Noord					
017 Ripperda	166	398	707	Winstuitname 1.100 / teruggave claim Dekker 130/ 309 fasering	
079 Deliterrein	511	444	401	-43 Vrijval VTU budget	
157 Badmintonpad	855	188	71	-117 Civiele kosten naar 2014	
160 Land in Zicht			911	911 GrEx in 2013 gestart	
130 Delftwijk Programma	-1.345	-880	-781	99 Fasering naar 2014	
131 A Delftlaan Noord	480	280	135	-145 Civiele kosten naar 2014	
132 B Slauerhoffstraat	27	36	8	-27 < 100	
133 Winkelcentrum	667	657	176	-482 Uitvoering wrm naar voren	
134 Wijkpark, Middengebied	2.815	2.073	1.239	-834 IP bijdrage in GrEx, niet voorzien in jaarschijf 2013	
135 Delftplein	2	2	2	<100	
136 Delftlaan Zuid					
138 A. van der Leeuwstraat					
Subtotaal Delftwijk	2.646	2.168	778	-1.390	

Toekomstige verliezen

De voorziening toekomstige verliezen is als negatieve post onder de balanspost voorraden opgenomen en heeft betrekking op complexen waarvan op basis van de herziene exploitatieberekeningen een nadelig saldo (verlies) wordt verwacht. Toevoegingen aan de balanspost (negatieve) voorraden worden ten laste van de reserve grondexploitaties getroffen. Hieronder wordt het overzicht in het verloop van de geprognosticeerde eindresultaten weergegeven. Indien een resultaat met een tekort muteert, wordt hierop de voorziening aangepast. In de bestuursrapportages 2013-2 en 2013-3 zijn er een aantal mutaties vastgesteld. In de ronde van de jaarafsluiting kan er voor € 1,5 miljoen verslechtering worden gerapporteerd. Deze is voornamelijk te wijten aan verlaging van het eindresultaat van FuCa,

Waarderpolder Noordkop, Scheepmakerskwartier, Aziweg en Meerwijk-Centrum. De voorziening toekomstige verliezen grex komt per 31-12-2013 op een stand van € 21,3 miljoen.

(bedragen x € 1.000)

Negatief = opbrengst CW = Contante Waarde per 1 januari	MPG 2013 Resultaat CW 0101	Berap-2 Resultaat CW 0101	MPG 2014 Resultaat CW 0101	Verschil einde jaar	20131231 voorziening totaal ult 2013	Toelichting
Totaal:	-10.983		-7.707		-21.273	
Centrum						
014 Raaks	-2.629	-2.639		2.629		Geliquideerd 2013
Zuid- West						
028 FUCA Ld Buurt-Roz Prieel - Transvlbr	1.428	1.428		-1.428		extra sloopkosten, correctie subsidie
Oost						
005 Waarderpolder, revitalisering, Noord	3.663	3.683	4.538	875	-4 538	Bijstelling graszaadscenario, rente effecten, bijstelling prognose subsidie
007 Waarderpolder, revitalisering, Noord	-248	-221	-507	-259		Rente effecten
010 Waarderpolder, revitalisering, Zuid-	-2.588	-2.307	-3.386	-798		Meerkosten programma WP en juridische kosten i.z. Fortress
115 Spoorzone Oostpoort Oost fase 2	-2.160	-1.914	-2.714	-555		Herzien graszaadscenario
094 Spoorzone Oostpoort West Oudeweg	-1.051	-1.060	-1.368	-318		Resultaat tijdelijk beheer 2013 hoger dan begroot
113 Spoorzone Scheepmakerskwartier	349	222	782	433	- 782	Rente effecten fasering naar achteren, verlaging opbrengstprog., risico Stoelinga
159 Scheepmakerskwartier Fase 2	167	487	241	74	- 241	Rente effecten, bijstelling verkoopopbrengst (overb naar 113)
091 DSK	-761	-854	-750	11		< 100
141 Zomerzone Zuidstrook			-232	-232		Rente voordelen trafo bijdrage
142 Slachthuisterrein - Oorkondelaan	-28	1.158	1.221	1.249	-1 221	Verslechtering inkomstenverwachting, ophoging kosten ontpachting
Schalkwijk						
036 SW2000 Europawijk-Z	-142	-169	-281	-140		Vrijval VTU
037 "023" Haarlem	-16.161	-15.859	-15.863	298		Verhoging VTU door juridische kosten en eigen extra kosten
042 Aziweg	4.522	5.796	5.136	614	-5 136	bijstelling woningenprogramma laatste fase / Rente effecten fasering naar achteren
043 Meerwijk-Centrum	4.493	5.141	5.047	553	-5 047	Rente effecten fasering naar achteren
Noord						
017 Ripperda	-3.255	-3.258	-2.489	766		Winstuitname 1.100 / teruggave claim Dekker 130/ rente effecten
079 Deliterrein	1.706	1.692	1.759	53	-1 759	< 100
157 Badmintonpad	2.586	2.639	2.549	-38	-2 549	< 100
160 Land in Zicht			-1.362			GrEx in 2013 gestart
130 Delftwijk Programma	-8.478	-8.586	-6.949	1.529		Rente effecten agv verplaatsen IP bijdragen naar deelprojecten 730/ opname BTW risico's ca 960/ vrijval wrm -140
131 A Delftlaan Noord	-35	-225	-35			< 100
132 B Slauerhoffstraat	121	129	100	-21		< 100
133 Winkelcentrum	-257	-266	-371	-114		Bijstelling progn wrm / IP bijdrage
134 Wijkpark, Middengebied	6.727	6.675	6.161	-566		Vrijval / extra bijdragen IP / rente effecten
135 Delftplein	34	34	35	2		< 100
136 Delftlaan Zuid	735	735	756	21		< 100
138 A. van der Leeuwstraat	276	276	276	-1		< 100
Subtotaal Delftwijk	-876	-1.227	-27	849		

Algemene reserve grondexploitaties

De algemene reserve Grondexploitaties is een risicoreserve ter dekking van risico's van grondexploitaties. De voordelige resultaten op geliquideerde grondexploitaties worden aan deze

reserve toegevoegd en nadelige resultaten worden er aan onttrokken. Zodra een risico wordt voorzien of muteert wordt dit volgens de regels direct opgenomen als mutatie in de reserve. Dit wordt in het jaarverslag voorgelegd en verwerkt in de kadernota (met daarin het MPG: Meerjaren Perspectief Grondexploitaties). Hieronder het overzicht van de mutaties 2013. Ultimo 2013 komt de stand van de reserve grondexploitaties op € 2,2 miljoen.

(bedragen x € 1.000)

Bedrag	Omschrijving
	0 Stand Reserve GrEx MPG 2013
-3.399	BeRap 2013-2 Mutatie voorziening tk verliezen MPG 2013> BeRap 2013-2
1.500	BeRap 2013-2 Uitkering van Alg Reserve conform Kadernota 2013
1.100	BeRap 2013-2 Uitname Ripperda
1.148	BeRap 2013-3 Vermindering tekort Azieweg (BLS subsidie)
292	BeRap 2013-3 Vermindering tekort Meerwijk-Centrum (BLS subsidie)
3.593	Liquidatie Raaks 2013 conform RB 2013 445059
103	Verschil boekwaarde Raaks per 20131231 (-3.696.075)
-186	Dotatie voorziening Raaks 2014
-1.948	Mutaties Jaarafsluiting tov BeRap-3
2.203	Totaal reserve GrEx Stand ultimo 2013
21.273	Stand Voorziening t.k. verliezen ultimo 2013

Conclusie

Waarderingen van de opbrengsten van grondexploitaties met stagnatie zijn conservatief – dus veilig - geraamd met de zogenaamde graszaadscenario's. Actualisatie van de grondexploitaties hebben enkele aanzienlijke verlagingen van eindresultaat laten zien. Met hulp van de dotatie uit de algemene reserve, toekenning van stimuleringsgelden, een winstuitname uit Ripperda en de uitkering van het resultaat van de geliquideerde grondexploitatie Raaks konden deze mutaties worden opgevangen. In het MPG 2014-2019 zal een prognose van het verloop van de reserve grondexploitaties nader geanalyseerd worden.

3.8.3 Vastgoedexploitaties

Het jaar 2013 heeft in het teken gestaan om naast de doorvoering van de reorganisatie van Vastgoed de portefeuille inzichtelijk te maken en helderheid te krijgen welke middelen nodig zijn voor het in stand houden van het gemeentelijk Vastgoed. Dit heeft geresulteerd dat bij de Kadernota 2013 structureel extra middelen beschikbaar worden gesteld voor de periode 2013 -2023 oplopend vanaf 2015 € 1 miljoen per jaar. Tevens is gestart met het afstoten van gemeentelijk Vastgoed want ook dat zal in de komende tien jaar een opbrengst moeten genereren van circa € 25 miljoen boven boekwaarde.

De contracten voor de verhuur van het gemeentelijk bezit zijn actueel gemaakt en voor zover noodzakelijk aangepast op btw of gebruiker. Op basis van toevoeging van een unieke code (BAG) is het bezit 100% in beeld en wordt de koppeling begin 2014 aangebracht met GFS.

Voor het uitvoeren van het onderhoud aan de panden is in het 4de kwartaal gestart met het Europees aanbesteden van het onderhoudswerk en de contracten zullen in 2014 getekend worden. Het betreft 3 basis contracten (gevels, daken en installaties) met een jaaromzet van circa € 4 miljoen. De nieuwe MJOP's (opgesteld zomer 2013) zullen op deze manier verder uitgevoerd worden.

3.8.4 Erfpacht

Op dit moment heeft de gemeente nog ongeveer vierhonderd erfpachtrelaties. Doelen van de uitgifte van gronden in erfpacht zijn:

- Behoud van toekomstige waardestijging van de grond voor de gemeenschap;
- Behoud van toekomstige beschikking en sturing;
- Behoud van een (door indexering en waardebeoordeling bij het verstrijken van tijdvakken) relevante gemeentelijke inkomstenbron.

Reserve Erfpachtgronden

De reserve erfpachtgronden heeft in 2013 geen veranderingen ondergaan en er staat een batig saldo van afgerond € 247.500.

Ten aanzien van het erfpacht is in 2013 een deel van de grondwaardes van de verschillende canons herberekend. Gebleken is dat bij de herziening van de 75 jarige canon niet de juiste grondslag is gebruikt en dat mogelijk burgers te veel aan canon betalen of bij afkoop erfpacht te veel hebben betaald. De eerste terugbetalingen zijn eind 2013 teruggestort. Hiervoor was bij de jaarrekening van 2012 een voorziening opgenomen.

3.9 Sociaal domein

Begin 2013 heeft de raad de kaderstellende nota ‘Samen voor elkaar: op weg naar een nieuwe sociale infrastructuur’ vastgesteld. Hierin staat beschreven langs welke weg de transitie sociaal domein wordt vormgegeven.

Per 2015 wordt de begeleidingsfunctie uit de Awbz overgeheveld naar gemeenten. Ook de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg wordt vanuit het Rijk en de provincie overgeheveld naar gemeenten. De huidige Wet werk en bijstand wordt vervangen door de Participatiewet waaronder de Wajong en de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) wordt gebracht.

Deze drie decentralisaties gaan gepaard met grote kortingen. Deze kortingen zijn veel groter dan eerder was aangekondigd toen het kabinet Rutte II eind 2012 aantrad. Was eerst sprake van een korting van 10% op de te decentraliseren Awbz-functies, deze bedraagt inmiddels 25%. Ook de decentralisatie van de jeugdzorg kent een korting van 4% in 2015, oplopend naar 15% in 2015. De participatiewet betekent in ieder geval een flinke financiële taakstelling voor de Wsw. Bovendien wordt verder bezuinigd op het Participatiebudget en daarmee op de re-integratiemiddelen. De korting op Hulp bij het Huishouden is uitgesteld en vindt eveneens nu plaats per 2015, het kortingspercentage is verlaagd van 60 naar 40%.

Ook in 2013 is er nog geen zicht op de uitkomsten van het wetgevingstraject op de drie decentralisaties. Ook ontbreken de exacte gegevens betreffende de verdeelmodellen en de over te hevelen decentralisatiebudgetten. Dat neemt niet weg dat onverkort wordt doorgegaan met de voorbereidingen op de nieuwe verantwoordelijkheden. De gemeente moet op 1 januari 2015 klaar staan voor de uitvoering van de nieuwe taken en verantwoordelijkheden.

Om voorbereid te zijn op de nieuwe verantwoordelijkheden en de rijksbezuinigingen, heeft de raad besloten tot een transitie voor het gehele sociale domein onder de noemer ‘Samen voor elkaar’. Begin 2013 stelde de raad de nota ‘Samen voor Elkaar, op weg naar een nieuwe infrastructuur’ vast. In deze nota staan de contouren geschetst waarlangs de herinrichting van het gehele sociaal domein wordt uitgevoerd. Deze zijn vertaald in de clusters Basisinfrastructuur, Sociaal wijkteam, Informatie, advies en doorverwijzing, Specialistische ondersteuning en Gedragsverandering. Elk cluster heeft of krijgt zijn eigen transitieplan. In het geval van het cluster Gedragsverandering is dat een jaarlijks communicatieplan gericht op de stad en een ontwikkelplan voor onze eigen front-officemedewerkers.

Een nieuw onderdeel binnen het sociaal domein is de invoering van sociaal wijkteams. Twee zijn in 2013 gestart, de stedelijke uitrol is voorzien per 2015.

De basisinfrastructuur is met partners in de stad onder de loep genomen. Welke innovaties en investeringen zijn er nodig om een antwoord te geven op de vragen van de komende jaren? Door middel van subsidiedialogen heeft de gemeente per leefdomein de maatschappelijke doelen en effecten uit de programmabegroting geactualiseerd. In november heeft de raad deze bij de begrotingsbehandeling vastgesteld. Zij vormen de basis voor de subsidie-uitvraag aan de basisinfrastructuur voor de komende periode. In dit proces wordt ook voorzien in het onderbrengen van BUUV en de sociaal wijkteams bij één of meerdere partners in de stad.

Ook heeft de raad ingestemd met de investeringsagenda die noodzakelijk is voor de voorbereiding en realisatie van transitie sociaal domein. Deze investeringsagenda heeft enerzijds betrekking op investeringen in de basisinfrastructuur, zoals de structurele inbedding van BUUV en de realisatie van de sociaal wijkteams. Anderzijds moet de gemeente haar eigen uitvoeringsorganisaties per 1 januari 2015 op orde hebben. Bovendien worden er kosten gemaakt voor de verwerving van nieuwe producten en diensten in het kader van jeugdzorg en begeleiding.

Deze investeringsagenda wordt gedekt uit incidentele middelen en er is sprake van een proces ‘nieuw voor oud’ waarbij de gemeente aan partners in de stad vraagt om voor circa € 1,6 miljoen aan subsidies in de basisinfrastructuur te realloceren.

Voor 2013 was een programmabudget beschikbaar van circa € 1,5 miljoen. Er is geïnvesteerd in externe capaciteit en expertise om de voorbereidingen goed op de rails te krijgen. De externe capaciteit is vanaf het najaar 2013 afgebouwd. Met het programmabudget zijn ook de kosten van BUUV en de eerste twee sociaal wijkteams gedekt. Ook is het innovatieprogramma uitgevoerd. Voor de beschikbare € 400.000 zijn veel aanvragen ingediend, waarvan er uiteindelijk twintig konden worden gehonoreerd. Verwacht wordt dat de resultaten van deze innovatieve projecten begin 2014 gepresenteerd kunnen worden. Tot slot is veel geïnvesteerd in de externe communicatie en het organiseren van participatieve bijeenkomsten met burgers en organisaties in de stad.

2014 is het jaar van de implementatie. Implementeren betekent steeds nadrukkelijker het maken van keuzes. Om die reden is de programmastructuur ‘Samen voor elkaar’ in september 2013 los gelaten en is deze teruggebracht in de lijnorganisatie.

Deel 4

Jaarrekening

4.1 Balans

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA	31-12-2013	31-12-2012
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Materiële vaste activa met een economisch nut	532.421	528.162
Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	93.748	98.360
	626.169	626.522
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	12.470	11.709
Verstrekte leningen aan:		
woningcorporaties	4.451	5.314
deelnemingen	-	3.000
Overige langlopende leningen	10.359	11.918
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	9.506	7.003
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.641	188
	38.427	39.132
Totaal vaste activa	664.596	665.654
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werken, inclusief bouwgronden in exploitatie	16.773	12.827
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	25.528	26.537
Verstrekte kasgeldleningen	-	4.500
Rekening-courant niet-financiële instellingen	2.763	2.698
Overige vorderingen	8.973	9.295
	37.264	43.030
Liquide middelen		
Kassaldi	135	158
Banksaldi	105	717
	240	875
Overlopende activa		
Nog te ontvangen subsidies overheidslichamen	2.794	4.389
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaald	9.438	8.102
	12.232	12.491
Totaal vlottende activa	66.509	69.223
Totaal ACTIVA	731.105	734.877

(bedragen x € 1.000)

PASSIVA	31-12-2013	31-12-2012
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	25.822	40.902
Bestemmingsreserves	28.390	34.394
Resultaat voor bestemming	1.997	-9.394
	56.199	65.902
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	20.143	12.422
Egalisatievoorzieningen	-	-
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	-692	-342
	19.451	12.080
Vaste schulden		
Obligatieleningen	70	71
Onderhandse leningen aan:		
pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen	-	11
binnenlandse banken en financiële instellingen	554.874	534.189
Door derden belegde gelden	1.436	2.129
Waarborgsommen	-	50
	556.380	536.450
Totaal vaste passiva	632.030	614.432
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
Kasgeldleningen	41.000	60.000
Banksaldi	8.530	592
Overige schulden	21.500	30.429
	71.030	91.021
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	17.519	16.729
Vooruit ontvangen subsidies overheidslichamen	7.579	9.277
Overige vooruit ontvangen bedragen	2.947	3.418
	28.045	29.424
Totaal vlottende passiva	99.075	120.445
Totaal PASSIVA	731.105	734.877
Borg- en garantstellingen	1.821.400	1.958.000

4.2 Programmarekening

(bedragen x € 1.000)

Programma	Rekening 2012	2013			
		Primaire begroting	Begroting na wijziging	Rekening	
Lasten					
1	Burger en bestuur	17.859	16.654	16.744	17.369
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	34.815	33.591	34.816	35.261
3	Welzijn en zorg	51.466	50.897	52.810	50.519
4	Jeugd Onderwijs en Sport	49.854	43.416	47.577	48.179
5	Wonen, Wijken en stedelijke ontwikkelingen	61.064	28.342	50.895	51.991
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	31.645	28.962	29.101	29.147
7	Werk en inkomen	90.850	88.075	96.161	91.711
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	17.179	15.499	14.363	14.375
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	104.546	85.239	89.969	90.669
10	Financiën/ Algemene dekkingsmiddelen	22.456	-103	11.506	15.569
	Totaal lasten	481.734	390.572	443.942	444.790
Baten					
1	Burger en bestuur	4.044	3.459	3.270	3.782
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	7.182	5.683	5.740	6.785
3	Welzijn en zorg	5.401	3.010	3.563	3.798
4	Jeugd Onderwijs en Sport	5.542	6.541	7.365	8.224
5	Wonen, Wijken en stedelijke ontwikkelingen	56.924	23.735	37.234	39.865
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	2.154	431	498	480
7	Werk en inkomen	78.307	70.116	79.972	79.937
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	14.970	14.326	14.667	14.703
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	34.008	34.564	36.315	37.450
10	Financiën/ Algemene dekkingsmiddelen	238.495	233.192	236.352	240.065
	Totaal baten	447.027	395.057	424.976	435.089
Saldo per programma					
1	Burger en bestuur	13.815	13.195	13.474	13.587
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	27.633	27.908	29.076	28.476
3	Welzijn en zorg	46.065	47.887	49.247	46.721
4	Jeugd Onderwijs en Sport	44.312	36.875	40.212	39.955
5	Wonen, Wijken en stedelijke ontwikkelingen	4.140	4.607	13.661	12.126
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	29.491	28.531	28.603	28.667
7	Werk en inkomen	12.543	17.959	16.189	11.774
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	2.209	1.173	-304	-328
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	70.538	50.675	53.654	53.219
10	Financiën/ Algemene dekkingsmiddelen	-216.039	-233.295	-224.846	-224.496
	Totaal resultaat voor bestemming	34.707	-4.485	18.966	9.701
	Totaal toevoegingen aan reserves	68.559	14.340	35.578	43.261
	Totaal onttrekkingen aan reserves	93.872	9.855	56.371	54.959
	Totaal resultaat na bestemming	9.394	-	-1.827	-1.997

4.3 Toelichting op de jaarrekening

4.3.1 Inleiding

De jaarrekening van de gemeente Haarlem is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

4.3.2 Grondslagen voor de waardering

Algemeen

De waardering van de activa en de passiva vindt plaats op basis van de historische kosten. Tenzij hierna bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, zijn de activa en de passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen en specifiek van derden ontvangen investeringsbijdragen en -subsidies.

Er is onderscheid gemaakt tussen materiële vaste activa met een economisch nut en materiële vaste activa met een maatschappelijk nut. Materiële vaste activa met een economisch nut (dat zijn alle investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of die verhandelbaar zijn) moeten worden geactiveerd. Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut mogen worden geactiveerd.

In de tabel afschrijvingstermijnen behorend bij de Financiële beheersverordening gemeente Haarlem is per categorie vaste activa vermeld of het een investering met economisch dan wel maatschappelijk nut betreft en is de maximale afschrijvingstermijn aangegeven. In de verordening is geen overgangsbepaling voor nieuwe investeringen opgenomen.

De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, derhalve in gelijke jaarlijkse termijnen. Bij wijze van uitzondering is afschrijving volgens het annuïtaire systeem toegepast, waarbij de som van rente en afschrijving gedurende de gehele looptijd gelijk blijft (bij ongewijzigde rentevoet). Hiertoe is zo nodig besloten.

Bij de waardering is in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Indien het bestaan van een investering niet kan worden vastgesteld of de investering is vervangen door een andere investering (groot onderhoud), is de investering afgewaardeerd.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen leningen verstrekt aan derden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Deelnemingen en effecten zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde.

Langlopende vorderingen zijn, onder aftrek van eventuele voorzieningen voor oninbaarheid, tegen de nominale waarde gewaardeerd. De voorziening voor oninbaarheid is statisch bepaald al naar gelang de ouderdom en de volwaardigheid van de openstaande vordering.

Voor debiteuren Sociale Zaken is de voorziening berekend op 80% van het uitstaande bedrag.

Vorraden

De voorraad nog niet in exploitatie genomen bouwgronden, de zogenaamde slapende gronden, is gewaardeerd tegen historische kostprijs vermeerderd met bijgeschreven rente. Verwachte verliezen zijn direct genomen door het treffen van een voorziening die in mindering is gebracht op de balanswaardering.

De overige voorraden grond- en hulpstoffen zijn gewaardeerd tegen de aanschaffings- en vervaardigingsprijs, eventueel onder aftrek van een voorziening voor incurante voorraden.

De in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de historische kostprijs vermeerderd met de bijgeschreven exploitatieresultaten en gedane investeringen en verminderd met de opbrengsten uit verkopen. Bij de waardering is rekening gehouden met de toekomstige uitgaven en resultaten op deze in exploitatie genomen gronden, zoals vastgelegd in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties bij de rekening. Verwachte verliezen zijn direct genomen door het treffen van een voorziening die in mindering is gebracht op de balanswaardering. Winsten op grondexploitaties zijn genomen bij afsluiting van de betreffende complexen.

Vorderingen

Vorderingen zijn, onder aftrek van eventuele voorzieningen voor oninbaarheid, tegen de nominale waarde gewaardeerd. De voorzieningen voor oninbaarheid zijn statisch bepaald op basis van de ouderdom en de volwaardigheid van de openstaande vordering.

Voor de algemene debiteuren is de voorziening als volgt berekend:

Ouderdom	% uitstaande vordering
ouder dan 180 dagen	10
ouder dan 1 jaar	30
ouder dan 2 jaar	65
ouder dan 3 jaar	90
ouder dan 4 jaar	100

Voor de belastingdebiteuren is de berekening van de voorziening als volgt:

Ouderdom	% uitstaande vordering
ouder dan 1 jaar	10
ouder dan 2 jaar	20
ouder dan 3 jaar	30
ouder dan 4 jaar	50
ouder dan 5 jaar	75
6 jaar en ouder	100

Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn de op het moment van het opmaken van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en risico's opgenomen, voor zover hiervan de omvang redelijkerwijs kan worden ingeschat. Kostenegalisatievoorzieningen zijn opgenomen ter gelijkmatige verdeling van lasten over boekjaren. Tevens zijn specifieke bestedingsverplichtingen voor van derden verkregen middelen voorzien.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume is geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is gelijk aan die van de meerjarenraming en bedraagt vier jaar. Bij (eenmalige) schokeffecten, bijvoorbeeld als gevolg van een reorganisatie, is een voorziening voor hieruit voortvloeiende verplichtingen opgenomen.

Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden zijn begrepen de schulden met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer. Schulden met een looptijd van korter dan één jaar maken deel uit van de vlottende passiva.

4.3.3 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de historische kosten. De lasten en baten zijn toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Alle lasten en baten die betrekking hebben op het boekjaar en ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekend zijn, zijn in het boekjaar verwerkt.

Lasten en verliezen

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, zijn in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten zijn in beginsel toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Uitzondering hierop vormen de lasten uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Doordat hiervoor geen voorzieningen of schulden mogen worden getroffen, zijn deze personeelslasten toegerekend aan het boekjaar waarin de uitbetaling plaats vindt.

Baten en winsten

Baten en winsten zijn slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld.

4.3.4 Toelichting op de balans

Voor alle toelichtingen geldt dat de genoemde bedragen in duizenden euro's zijn opgenomen. Daar waar de cijfers in de Jaarrekening 2013 ten opzichte van 2012 zijn geherrubriceerd, zijn de vergelijkende cijfers op overeenkomstige wijze aangepast.

Materiële vaste activa

Bestaanscontrole Materiële Vaste Activa:

In 2011 en 2012 is een intensieve bestaanscontrole op de activa uitgevoerd. In 2013 is een aanvullend onderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek is gebleken dat activa met een aanschaffingswaarde van € 4.185.339 onterecht op de balans zijn geactiveerd. De boekwaarde per 31-12-2013 van deze activa van € 2.560.675 is conform het directiebesluit in 2013 afgeboekt ten laste van de exploitatie. Tevens heeft naar aanleiding van interne beoordeling diverse herrubriceringen plaatsgevonden. Voor wat betreft eerste inrichting onderwijshuisvesting heeft de accountant ingestemd dit als financiële vaste activa, bijdrage in activa derden, te bestempelen. Dit betekent dat er een herrubricering van de boekwaarde van in totaal € 1.562.846 van materiële vaste activa naar financiële vaste activa heeft plaatsgevonden per 31-12-2013. Hieruit volgen geen financiële consequenties.

Land in zicht:

De investeringen die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van de grondpercelen voor woningen voor Land in Zicht waren met de gerealiseerde opbrengsten opgenomen onder de investeringen met een economisch nut in gronden en terreinen. Tot de bijkomende investeringsuitgaven behoren de uitkoopkosten van de gevestigde bedrijven en de verplaatsing van de haven.

De raad heeft besloten om met ingang van 2013 voor het ontwikkeldeel van Land in Zicht een grondexploitatie te openen. Overheveling van materiële vaste activa naar de grondexploitatie heeft in 2013 plaatsgevonden.

Materiële vaste activa met een economisch nut

Materiële vaste activa met een economisch nut betreffen activa die verhandelbaar zijn en/of opbrengsten (kunnen) genereren.

Het verloop van de boekwaarden van materiële vaste activa met een economisch nut kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2012	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2013
Gronden en terreinen	14.083	395	947			13.531
Woonruimten	4.392			247		4.145
Bedrijfsgebouwen	381.325	20.750	2.801	11.668	70	387.536
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	90.923	6.527	1.656	3.074		92.720
Vervoermiddelen	55	61		26		90
Machines, apparaten en installaties	10.880	1.052	1	1.634		10.297
Overige materiële vaste activa met economisch nut	26.504	2.769		3.705		25.568
Totaal	528.162	31.554	5.405	20.354	70	533.887

Gronden en terreinen

Per 31-12-2013 is van de gronden en terreinen voor € 2.075.000 (2012: € 2.123.000) in erfpacht uitgegeven.

Per 31-12-2013 heeft een herrubricering plaatsgevonden. In het volgende overzicht is de aansluiting naar de cijfers op de balans per 31-12-2013 zichtbaar gemaakt:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde voor herrubricering 31-12-2013	Herrubricering	Boekwaarde na herrubricering 31-12-2013
Gronden en terreinen	13.531		13.531
Woonruimten	4.145		4.145
Bedrijfsgebouwen	387.536	97	387.633
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	92.720		92.720
Vervoermiddelen	90		90
Machines, apparaten en installaties	10.297		10.297
Overige materiële vaste activa met economisch nut	25.568	-1.563	24.005
Totaal	533.887	-1.466	532.421

Bedrijfsgebouwen:

- Restauratie Hoofdwacht van Financiële vaste activa, bijdrage activa in eigendom derden

Overige materiële vaste activa met economisch nut:

-1e inrichting onderwijs huisvesting naar Financiële vaste activa, bijdrage activa in eigendom derden.

De belangrijkste investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden gespecificeerd:

<i>Gronden en terreinen</i>	
Land in Zicht (na rubricering)	92
Kavels Ruychaverstraat	303
	<u>395</u>
 <i>Bedrijfsgebouwen</i>	
Kantoorhuisvesting Zijlpoort	10.981
Nieuwbouw M.L. Kingschool / Hildebrandschool	5.024
Huisvesting Koningin Emmaschool	803
Kleedacommodatie Hockeyclub Saxenburg	410
Kinderdagverblijf De springplank	325
Aanbouw 4 kleedkamers DSS	378
Levensverlengend onderhoud "t Pand	123
Uitbreiding gebouw school De Schakel	123
Aanpassing gebouw school De Trapeze	118
Uitbreiding gebouw school Cirkel/Sterrekijker	647
Uitbreiding gebouw school de Wilgenhoek	381
Aanpassen gebouw school de Gunning vso	1.093
Renovatie toren Nieuwe Kerk	108
Overige investeringen	236
	<u>20.750</u>
 <i>Grond-, weg en waterbouwkundige werken</i>	
Rioleringen	6.527
	<u>6.527</u>
 <i>Vervoermiddelen</i>	
2 Volkswagens Caddy voor Dienstverlening	61
	<u>61</u>
 <i>Machines, apparaten en installaties</i>	
Toegangscontrole parkeergarages	550
Brandmeldinstallaties parkeergarages	76
Parkeersystemen parkeergarages	220
Aanpassing bewaking/brandmeldingsinstallatie	118
Overige investeringen	88
	<u>1.052</u>
 <i>Overige materiële vaste activa met economisch nut</i>	
Investeringen sportaccommodaties	1.046
Inrichting depot FHM	171
Vervangingen Cultuurpodia	1.411
Overige investeringen	141
	<u>2.769</u>

De belangrijkste desinvesteringen met een economisch nut kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Gronden en terreinen :

Activa Land in Zicht naar grondexploitaties 893

Bedrijfsgebouwen:

Verkoop Zijlsingel 2.178

Sloop, verkoop en afboeking overige panden 507

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:

Desinvesteringen n.a.v. bestaanscontrole 1.655

Overige desinvesteringen 172

5.405

De boekwaarde van Land in Zicht van € 893.000 is conform het raadsbesluit gedesinvesteerd en opgenomen in de Grondexploitatie.

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut betreffen activa die geen directe opbrengsten genereren en niet verhandelbaar zijn. Dit betreffen met name investeringen in de openbare ruimte.

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2012	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2013
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	96.654	3.104	834	6.164	590	92.170
Overige materiële vaste activa met maatschappelijk nut	1.706	187		315		1.578
Totaal	98.360	3.291	834	6.479	590	93.748

De belangrijkste investeringen met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Renovatie grootschalig groen 2013	770
Automatische brugbediening Schouwbroekerbrug	705
Vervanging walmuur Nieuwe Gracht	1.210
Vervanging beschoeiing en steigers	752
Prinsenbrug vernieuwen bascule	106
Herinrichting Reinaldapark	717
Verkeersmaatregelen Oudeweg	541
Fly-over Waarderpolder Fase 3	91
Waarderhaven	123
Vervanging steiger havenkantoor	191
Stationsomgeving	-2.231
Bakensegracht herstel walmuur	74
Overige investeringen	242
	<u>3.291</u>

Op de investeringen Stationsomgeving zijn in mindering gebracht de (netto) opbrengst verkoop Prinsen Bolwerk voor € 898.000 en voor € 1.624.000 bijdragen uit reserves.

De bijdrage van derden bestaat uit ontvangen subsidies van de provincie Noord-Holland voor de Haalbaarheidsstudie Zuid-tangent van € 184.000 en € 406.000 voor de herinrichting Reinaldapark.

Onder de hiervoor genoemde materiële vaste activa met zowel een economisch als een maatschappelijk nut, is een totaal bedrag van €58.075.000 opgenomen aan investeringen die nog in aanbouw of ontwikkeling zijn. Het betreft de volgende grote onderhanden werken die nog niet finaal zijn opgeleverd en waarvoor het krediet nog niet is afgesloten:

Gem. kantoorhuisvesting Zijlpoort	36.636
Nieuwbouw ML King / Hildebrand	5.147
Sportschool in Zijlpoort	3.044
Aanpassing Gunningschool VSO	1.093
Stationsomgeving	3.496
Prinsenbrug (vern. Bascule)	3.852
Walmuren Nieuwe Gracht	1.403
Overige onderhanden werken	3.404
	<u>58.075</u>

Financiële vaste activa

Het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2012	Herrubricering	Verstrekt	Ontvangen	Boekwaarde 31-12-2013
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	11.709	761			12.470
Leningen aan:					
woningcorporaties	5.314			863	4.451
deelnemingen	3.000			3.000	-
Overige langlopende leningen	11.918		492	2.051	10.359
Overige uitz. met rentetypische looptijd 1 jaar of langer	7.003	-761	3.952	688	9.506
Bijdragen in activa in eigendom van derden	188	1.465		12	1.641
Totaal	39.132	1.465	4.444	6.614	38.427

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Hieronder is de verkrijgingsprijs opgenomen van de deelnemingen waarin de gemeente Haarlem een financieel belang heeft. In paragraaf 3.7 Verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen is een nadere toelichting opgenomen.

De herrubricering van € 761.404 betreft de voorheen onder Overige uitzettingen opgenomen aandelen in deelnemingen.

	2013	2012
Spaarnelands N.V.	7.704	7.704
SRO N.V.	3.958	3.958
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	606	29
Alliander	177	-
SDH Schalkstad Beheer B.V.	9	9
Certificaten Dataland	16	8
	<u>12.470</u>	<u>11.709</u>

Leningen aan woningcorporaties

Deze leningen zijn in het verleden verstrekt voor de (her-)financiering van onder meer restauraties en groot onderhoud, afgeloste rijksleningen en gemeenteleningen. Er worden geen nieuwe leningen meer verstrekt. Een nadere toelichting op deze leningen is opgenomen in paragraaf 3.5 Financiering.

	2013	2012
Woningcorporatie Ymere	1.717	2.188
Woningcorporatie Pré-woondiensten	2.734	3.126
	<u>4.451</u>	<u>5.314</u>

De gemiddelde rente is 4,5% en de gemiddelde restant looptijd bedraagt 4 jaar.

Leningen aan deelnemingen

De kapitaalmarktlening aan Spaarnelanden N.V. is verstrekt op grond van afspraken uit het verzelfstandigingsconvenant uit 2004. Deze lening is bestemd voor de financiering van de ondergrondse containers. Deze lening kent een rentepercentage van 4,088% en is in 2013 vervroegd afgelost.

	2013	2012
Spaarnelanden N.V.	-	3.000

Overige langlopende leningen

De overige langlopende leningen zijn als volgt opgebouwd:

	2013	2012
Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting / Nationaal Restauratie Fonds	7.190	6.898
Yarden N.V.	2.894	3.020
Strukton Projektontwikkeling B.V.	-	1.900
Stichting Sportpark Ruud van der Geest	48	73
HC Saxenburg	2	2
Stichting Alliance	25	25
Noord Hollands Archief i.v.m. HART	200	-
	<u>10.359</u>	<u>11.918</u>

De leningen via Nationaal Restauratie Fonds (NRF) en Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN) zijn aan particulieren verstrekt voor de thema's duurzaamheid, startersregeling en funderingsherstel. Het gaat om "revolving funds". Dit betekent dat aflossingen van uitgezette leningen weer voor nieuwe leningen worden ingezet tot het moment dat de raad anders besluit. Aflossingen op deze leningen vloeien terug naar de rekening-courant met NRF en SVN. Deze zijn opgenomen onder rekeningen-courant onder de rubriek rekening-courant niet financiële instellingen.

De lening aan Yarden N.V. vloeit voort uit de publiek-private samenwerking met de uitvaartbranche met als doel een crematorium in Haarlem te realiseren. De lening bestaat uit drie delen die samenhangen met de verschillende afschrijvingstermijnen van respectievelijk de inventaris, de ovens en de gebouwen. De aflossingen vinden overeenkomstig de afschrijvingstermijnen plaats in 10, 20 en 40 jaar. Het gemiddelde rentepercentage bedraagt 6,77%.

De kapitaalmarktlening aan Strukton Projektontwikkeling B.V. is verstrekt in het kader van de realisatie van het project Land in Zicht. De lening is in 2013 afgelost.

In 2013 is aan het Noord Hollands Archief een lening verstrekt met een looptijd van 10 jaar en een rentepercentage van 5%.

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

De overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer zijn als volgt opgebouwd:

	2013	2012
N.V. NUON Energy	2.030	2.030
Projectontwikkelaar - Zijlpoort	4.856	3.662
Voorziening projectontwikkelaar - Zijlpoort	-4.856	-3.662
Vordering verkoop Zijlsingel	3.750	-
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	-	576
Alliander	-	177
Kredietverstrekking Stadsbank	-	4
Overige effecten	277	286
Vorderingen SZW	17.013	17.233
Voorziening vorderingen SZW	-13.564	-13.303
	<u>9.506</u>	<u>7.003</u>

Bij de splitsing van NUON heeft de gemeente een belang van € 177.000 verkregen in het netwerkbedrijf Alliander. Het aandelenkapitaal in NUON van € 633.000 is in 2009 verkocht aan het bedrijf Vattenfall AB. Indien Vattenfall niet aan haar betalingsverplichting kan voldoen, krijgt de gemeente de mogelijkheid om de reeds verkochte aandelen terug te kopen voor de nominale waarde. Naar verwachting zal in 2014 de laatste tranche verkochte aandelen NUON worden ontvangen.

De vordering Projectontwikkelaar - Zijlpoort betreft de vordering op de ontwikkelaar die resteert op het moment dat de verbouwing van het pand Zijlpoort is gerealiseerd. Als gevolg van een herwaardering van de vordering is deze in 2013 opgehoogd met € 1.194.000. Voor het volledige bedrag is een voorziening gevormd vanwege de onzekerheid over de inbaarheid van deze vordering.

De vordering verkoop Zijlsingel betreft de in termijnen in 2014 en 2016 te ontvangen verkoopsom. Over de termijn in 2016 te ontvangen wordt een overeengekomen rentevergoeding berekend.

De vorderingen SZW betreffen vorderingen inzake krediethypotheeken, leenbijstand, fraude op uitkeringen en alimentatie en onderhoudsplicht van kinderen. Voor deze vorderingen is een voorziening voor oninbaarheid getroffen. De grondslagen hiervoor zijn nader toegelicht in de grondslagen voor de waardering. De voorziening is als gevolg van een statische waardering van de inbaarheid, totaal 80% van de uitstaande vordering.

De vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2013	2012
Fraudevordering	6.082	6.105
Leenbijstand	5.652	5.882
Terugvordering	2.280	2.368
Krediethypotheek	1.584	1.553
Alimentatie en onderhoudsverplichting	658	528
Overige vorderingen	757	797
	<hr/> <hr/> 17.013	<hr/> <hr/> 17.233

Bijdragen in activa in eigendom van derden

De bijdragen in activa in eigendom van derden betreffen bijdragen aan monumenten.

De herrubricering betreft de vanuit de Materiële vaste activa overgehevelde 1e inrichting huisvesting onderwijs (boekwaarde € 1.563.000) en de naar de Materiële vaste activa overgehevelde restauratie Hoofdwacht (boekwaarde € 97.000).

Vorraden

Onderhanden werken, waaronder bouwgronden in exploitatie

De bouwgronden in exploitatie betreffen de volgende complexen met de volgende boekwaarden:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde Investe-		Opbrengst	Winst	Boekwaarde	Voorziening	Balanswaarde
	31-12-2012	ringen		uitname	31-12-2013	31-12-2013	31-12-2013
Ripperda	-1.798	- 138	255	1.100	-1.091		-1.091
Raaks	-3.601	- 11		3.612	0		0
Deli	3.528	493	92		3.929	1.759	2.170
DSK	-1.845	2	22		-1.865		-1.865
Badmintonpad	962	68	-2		1.032	2.549	-1.517
Waarderpolder Revit. Noord Oost	5.494	4.085			9.579	4.538	5.041
Waarderpolder Revit. Noord West	294	124	34		384		384
Waarderpolder Revit. Zuid West (EBH)	2.527	335	1.251		1.611		1.611
Leidse Buurt c.a.	3.282	464	2.213	-1.533	0		0
Europawijk-Zuid	-802	722	283		-363		-363
023 Haarlem	-1.300	134	669		-1.835		-1.835
Aziëweg	9.045	613	1.118		8.540	5.136	3.404
Meerwijk Centrum	5.241	285	-		5.526	5.047	479
Spoorzone Oostpoort West	5.761	362	645		5.478		5.478
Spoorzone Scheepsmakerskwartier	3.333	175			3.508	782	2.726
Spoorzone Oostpoort Oost Fase II	4.013	211			4.224		4.224
Spoorzone Scheepsmakerskwartier Fase 2	63	18	-20		101	241	-140
Delftwijk	-2.309	2.922	2.144		-1.531		-1.531
Oorkondelaan-Slachthuisterrein	83	1.569			1.652	1.221	431
Zomerzone Zuidstrook	-228	167	1.683		-1.744		-1.744
Land in Zicht		1.444	533		911		911
Totaal	31.743	14.044	10.920	3.179	38.046	21.273	16.773

De voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie heeft betrekking op complexen waarvan op basis van de herziene exploitatieberekening een nadelig saldo wordt verwacht. Op de overige complexen worden op basis van de herziene exploitatieberekeningen positieve eindresultaten verwacht. Zie hiervoor ook de bijlage 6.7 Verantwoordingsinformatie MPG.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand	Stand
	31-12-2013	31-12-2012
Vorderingen op openbare lichamen	25.528	26.537
Verstrekte kasgeldleningen	-	4.500
Rekening-courant niet-financiële instellingen	2.763	2.698
Overige vorderingen	8.973	9.295
Totaal	37.264	43.030

Vorderingen op openbare lichamen

	2013	2012
BTW Compensatiefonds	24.476	25.702
Overige BTW op aangifte en nog te bestemmen	362	63
Overige vorderingen op openbare lichamen	690	772
	<u>25.528</u>	<u>26.537</u>

De balanspost te vorderen BTW Compensatiefonds uit 2012 is in 2013 ontvangen.

Het saldo BTW Compensatiefonds 2013 bestaat uit de BCF aangifte 2013 inclusief een suppletie aangifte met betrekking tot de jaren 2008-2012. Deze laatste post betreft een nacalculatie op de in die jaren gehanteerde mengpercentages. In januari 2014 is bericht ontvangen van de Belastingdienst dat zij akkoord gaan met de onderliggende bedragen zoals opgenomen in de suppletie.

Verstrekte kasgeldleningen

	2013	2012
Verstrekte kasgeldleningen	<u>-</u>	<u>4.500</u>

De aan Spaarnelanden N.V. verstrekte kasgeldlening is in 2013 volledig afgelost.

Rekening courant niet financiële instellingen

	2013	2012
Rekening courant niet financiële instellingen	<u>2.763</u>	<u>2.698</u>

Overige vorderingen

Onder de overige vorderingen zijn de volgende posten opgenomen:

	2013	2012
Debiteuren algemeen	8.378	8.610
Voorziening oninbare debiteuren algemeen	-3.375	-2.398
Belastingdebiteuren	4.419	3.966
Voorziening oninbare belastingdebiteuren	-618	-1.111
Overige posten	170	228
	<u>8.973</u>	<u>9.295</u>

Debiteuren algemeen

Onder debiteuren algemeen zijn de overige gefactureerde vorderingen aan derden opgenomen. Op basis van de ouderdom van de vordering is een voorziening getroffen voor oninbaarheid. De grondslagen hiervoor zijn nader toegelicht in de grondslagen voor de waardering.

Belastingdebiteuren

De belastingdebiteuren betreffen de vorderingen uit hoofde van de lokale belastingen en heffingen. Op basis van de ouderdom van de vordering is een voorziening getroffen voor oninbaarheid. De grondslagen hiervoor zijn nader toegelicht in de grondslagen voor waardering.

Overige posten

Dit betreft onder meer de vorderingen uit hoofde van parkeervergunningen en naheffingen, onder aftrek van de hiervoor gevormde voorziening dubieuze debiteuren.

Liquide middelen

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand 31-12-2013	Stand 31-12-2012
Kassaldi	135	158
Banksaldi	105	717
Totaal	240	875

Banksaldi

De bankrekeningen (saldi per 31 december) zijn als volgt te specificeren:

	2013	2012
BNG Bank	-	-
Overige banken	4	559
Betalingen onderweg	101	158
	<u>105</u>	<u>717</u>

De negatieve banksaldi bij de BNG Bank zijn volgens de richtlijnen BBV als kortlopende schulden gepresenteerd. De vergelijkende cijfers 2012 zijn als gevolg hiervan aangepast.

Overlopende activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand 31-12-2013	Stand 31-12-2012
Nog te ontvangen subsidies overheidslichamen	2.794	4.389
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaald	9.438	8.102
Totaal	12.232	12.491

Nog te ontvangen subsidies overheidslichamen

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand 31-12-2012	Nieuw recht	Ontvangst	Correctie	Stand 31-12-2013
<u>SISA-regelingen:</u>					
D1 RMC Voortijdig schoolverlaters	-	987	987	-	-
D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011 - 2014 (OAB) aanv.reg.	-	4.968	4.968	-	-
E3 Subsidie sanering verkeers- en spoorweglawaaï	355	-	235	-	120
E11B Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	-	-	-	-	-
E25 Beleidsregeling subsidies BIRK	800	-	1.900	1.10 0	-
E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	1.504	1.011	2.428	1.27 1	1.359
G1C-1 en G1C-2 Wet Sociale Werkvoorziening		17.620	17.620	-	-
G3 Besluit Bijstand Zelfstandigen 2004 (Budget- & declaratiedeel)		825	691	- 134	-
G5 Wet Participatiebudget		7.104	7.104	-	-
<u>Overige regelingen:</u>					
Vooruitontvangen subsidies overheidslichamen	1.730	3.584	4.953	95 5	1.315
Totaal	4.389	36.099	40.886	3.19 2	2.794

Een gedetailleerde verloopstaat is opgenomen in bijlage 6.10 B Nog te ontvangen subsidies.

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaald

Hieronder zijn de volgende posten opgenomen:

	2013	2012
Bibliotheek- vooruitbetaalde subsidie 1e halfjaar	2.092	2.084
Frans Halsmuseum - vooruitbetaalde subsidie 1e halfjaar	1.245	1.256
Belastingen - nog op te leggen	526	73
Verzekeringspremies - vooruitbetaald	748	248
Rentebaten leningen u/g nog te ontvangen	262	404
Automatiseringskosten - vooruitbetaald	987	363
Mulderboetes - te vorderen	373	324
WMO - Centraal Administratiekantoor	620	513
Omgevingsvergunningen - nog te factureren	479	641
Verkoop Overtonstraat - nog te ontvangen	-	230
Spaarnelanden - nog te factureren huur	-	270
Parkeerbatens - nog te ontvangen	187	149
Abonnementen woonwerkverkeer - vooruitbetaald	105	99
Projectkosten Schalkstad - nog te ontvangen	734	-
Nacalculatie FLO - nog te ontvangen	253	158
Nedvang - afvalinzameling nog te ontvangen	276	-
Contributie VNG - vooruitbetaald	174	-
Overige posten	378	1.290
	<u>9.438</u>	<u>8.102</u>

Eigen vermogen

Het verloop en de boekwaarde van het eigen vermogen kan als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)

	Algemene reserve			Overige bestemmings-reserves	Resultaat voor bestemming	Eigen vermogen totaal
	in enge zin	grond-exploitatie	totaal			
Saldo per 1 januari 2013	40.902	-	40.902	34.394	-9.394	65.902
Bestemming resultaat jaarrekening 2012	-11.022		-11.022	1.628	9.394	-
Toevoegingen	1.048	7.737	8.785	32.847		41.632
Onttrekkingen	-7.297	-5.545	-12.842	-40.487		-53.329
Nog te bestemmen resultaat jaarrekening 2013					1.997	1.997
Saldo per 31 december 2013	23.630	2.192	25.822	28.380	1.997	56.199

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand 31-12-2012	Resultaat 2012	Toevoeging	Onttrekking	Stand 31-12-2013
Algemene Dekkingsmiddelen:					
Algemene reserve	40.902	-9.394	1.048	8.925	23.630
Reserve Grondexploitatie	-		7.737	5.545	2.192
Overige Bestemmingsreserves:					
Verkiezingen (P1)	40		80		120
WMO (P3)	5.370		1.867	3.299	3.937
Beheer Welzijnsaccomodaties (P3)	152			110	42
Duurzame Sportvoorzieningen (P4)	331		72	180	223
Achterstand Onderhoud Dolhuijs (P6)	622				622
Omslagwerken Waarderpolder (P5)	120				120
Erfpachtgronden (P5)	247			247	-
Volkshuisvesting (P5)	889			402	487
Vastgoed (P5)	324		4.378	1.543	3.159
Archeologisch onderzoek (P6)	267				267
Depot Frans Hals Museum (P6)	-		110		110
Kunstaankopen monumentale kunst (P6)	287			242	45
Onderhoud Cultuurpodia (P5)	1.139		150	1.054	235
WWB inkomensdeel (P7)	3.924		2.486	1.256	5.153
Kans en Kracht (P10)	1.074			234	840
Cofinanciering WSW (P7)	1.024			1.024	-
Rotonde Raaksbruggen (P9)	48			48	-
Inhuur tijdelijk personeel (P9)	466		-63	403	-
Baggeren (P9)	401		219	165	455
			1.13		
Bodemprogramma 2010-2014 (P9)	1.534		2	1.976	690
Lasten Lokale rekenkamer (P10)	20				20
Opleidingen (opheffingen IZA) (P10)	1.315			148	1.167
Afbouw precario ondergrondse leidingen (P10)	1.200			1.200	-
Budgetoverheveling (P10)	2.977		5.445	2.889	5.533
Organisatiefricties (P10)	683		3.732	4.415	-
Bestemmingsreserve ISV (P10)	9.890			9.890	-
ISV Milieu (P9)	-		2.290	1.600	690
ISV Leefomgeving (P9)	-		6.645	6.257	388
ISV Wonen (P9)	-		4.628	1.265	3.363
Beheer en Onderhoud Openbare Ruimte (P9)	-		889	590	299
Regionale Mobiliteit (P8)	-		415		415
Nieuw Beleid (P10)	50			50	-
Resultaatbestemmingsreserve:					
Resultaat voor bestemming 2012	-9.394	9.394			-
Nog te bestemmen resultaat 2013			1.997		1.997
Totaal	65.902	-	45.257	54.957	56.199

Het volledige overzicht van het verloop per reserve en een toelichting op de aard en strekking van de reserves is opgenomen in bijlage 6.4 Reserves en voorzieningen.

Voorzieningen

Het verloop en de boekwaarde van de voorzieningen kan als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)

	voor verplichtingen en risico's	egalitatie	m.b.t. middelen derden	Voor- zieningen totaal
Saldo per 1 januari 2013	12.422	-	-342	12.080
Toevoegingen	14.879		508	15.387
Vrijval	-1.723		-789	-2.512
Aanwending	-5.436		-68	-5.504
Saldo per 31 december 2013	20.143	-	-692	19.451

Enkele voorziening zijn, na toetsing aan BBV, geherrubriceerd naar voorziening m.b.t. middelen derden. De vergelijkende cijfers 31-12-2012 zijn daarmee tegelijk aangepast.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand 31-12-2012	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand 31-12-2013
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's:					
Grafleges (P9)	1.714	367	233		1.848
Wachtgeld en boventalligen (P10)	2.494	1.213		1.943	1.764
Volkshuisvesting (P5)	106		106		-
Archief wegwerken achterstand (P10)	482	247	619	110	-
Parkstad - VVE Schalwijk (P10)	1.585	758	2		2.341
Woonaanpassingen WMO (P3)	802	1.932		1.622	1.112
Afkoopsom onderhoud Rijnland (P9)	1.226			967	259
					-
VRK FLO v.j. (P2)	663			663	-
Juridische risico's (P4)	200	200			400
		113			-
Juridische risico's (P5)	600		713		-
Juridische risico's (P9)	50		50		-
Voorziening Erfpacht (P5)	2.500	3.557		131	5.926
Voorziening Wethouderspansioen (P1)	-	783			783
Risicovoorziening Afvalverwerking (P9)	-	1.290			1.290
Fiscale risico's (P10)	-	3.369			3.369
Liquidatie grex Raaks (P5)	-	211			211
Boventalligen nieuw 2013(P10)	-	839			839
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de besteding gebonden is:					
			72		-
Egalisatie Afvalstoffenheffing (P9)	-640	492	5		873
		16			6
Waterbergingen (P9)	48				4
					4
Monitoring Rookmakerterrein (P5)	53			13	0
Fietsknooppunt (P5)	90			24	66
			1		-
Brongersmafonds (P6)	13		3		-
					1
Onderhoud Beiaard (P6)	14			2	2
			5		-
Cursus wet Inburgering (P7)	80		1	29	-
Totaal	12.080	15.387	2.51	5.504	19.45
			2		1

Het volledige overzicht van het verloop per voorziening en een verdere toelichting is opgenomen in bijlage 6.4.

Vaste schulden

Het verloop en de boekwaarde van de vaste schulden kan als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2012	Opgenomen	Afgelost	31-12-2013
Obligatieleningen	71		1	70
Onderhandse leningen van:				
pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen	11		11	-
binnenlandse banken en financiële instellingen	534.189	81.923	61.237	554.875
Door derden belegde gelden	2.129		694	1.435
Waarborgsommen	50		50	-
Totaal	536.450	81.923	61.993	556.380

De met de vaste schulden samenhangende rentelasten bedragen in 2013 € 19.784.000 (2012: € 19.580.000). In paragraaf 3.5 Financiering is een nadere toelichting opgenomen omtrent het gevoerde financieringsbeleid.

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en financiële instellingen

In 2013 zijn langlopende leningen aangetrokken voor in totaal € 81.923.000. Bij de bepaling van de looptijd van deze leningen is rekening gehouden met een spreiding van de aflossingsverplichtingen over toekomstige jaren. Het streven is jaarlijks een gelijk bedrag aan leningen te moeten aflossen en herfinancieren. Dit zorgt voor stabiliteit en minder gevoeligheid voor schommelingen van de rentestand. Er zijn in totaal zeven leningen opgenomen.

Nr.	Bedrag	Looptijd	rente%
1	€ 18.000.000	10 jaar	2,400%
2	€ 20.000.000	10 jaar	2,745%
3	€ 1.836.000	10 jaar	1,812%
4	€ 10.000.000	6 jaar	2,330%
5	€ 10.000.000	7 jaar	2,520%
6	€ 20.000.000	10 jaar	2,653%
7	€ 2.087.000	10 jaar	2,200%

Door derden belegde gelden

De door derden belegde gelden betreffen de langlopende verplichtingen aan particulieren en woningcorporaties in het kader van het Besluit Woninggebonden Subsidies (€ 1.283.000) en de geldleningen inzake het Nationaal restauratiefonds (€ 152.000).

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand 31-12-2013	Stand 31-12-2012
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	71.030	91.021
Overlopende passiva	28.045	29.424
Totaal	99.075	120.445

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand	Stand
	31-12-2013	31-12-2012
Kasgeldleningen	41.000	60.000
Kas- en Banksaldi	8.530	592
Overige schulden	21.500	30.429
Totaal	71.030	91.021

Kasgeldleningen

Per 31 december 2013 zijn er twee kasgeldleningen opgenomen van resp. € 29.000.000 (BNG) rentepercentage 0,3% en € 12.000.000 (BNG) rentepercentage 0,65%.

Banksaldi

	2013	2012
Banksaldi	8.530	592

De negatieve banksaldi bij de BNG Bank zijn volgens de richtlijnen BBV als kortlopende schulden gepresenteerd. De vergelijkende cijfers 2012 zijn als gevolg hiervan aangepast.

Overige schulden

	2013	2012
Crediteuren	14.293	15.850
Schulden aan openbare lichamen	7.207	14.595
Overigen	-	-16
	<u>21.500</u>	<u>30.429</u>

Crediteuren

Onder de crediteuren zijn de schulden uit hoofde van ontvangen inkoopfacturen van leveranciers en inkoopfacturen voor uitbesteed werk voor investerings- en aannemingsprojecten en onderhoud, alsmede voor openstaande inkoopfacturen voor diverse exploitatielasten opgenomen.

Schulden aan openbare lichamen

De schulden aan openbare lichamen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2013	2012
Belastingdienst	4.454	4.297
Provincies en gemeenten	1.746	9.019
Algemene uitkering Rijk	1.007	1.279
	<u>7.207</u>	<u>14.595</u>

De schuld aan de belastingdienst betreft de verschuldigde afdracht loonbelasting over de maand december 2013.

De post Provincie en gemeenten is een terug te betalen subsidie aan de provincie van € 1.200.000 fietsenstallingen Stationsplein en € 546.480 fietsverbinding Houtmanpad.

De schuld aan het Rijk betreft de teveel ontvangen algemene uitkering 2012 en 2013.

Overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand	Stand
	31-12-2013	31-12-2012
Nog te betalen bedragen	17.519	16.729
Vooruit ontvangen subsidies overheidslichamen	7.579	9.277
Overige vooruit ontvangen bedragen	2.947	3.418
Totaal	28.045	29.424

Nog te betalen bedragen

De nog te betalen bedragen betreffen de over 2013 nog verschuldigde exploitatielasten waarvoor de facturen na 31 december 2013 worden ontvangen en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2013	2012
Belastingen	43	319
Advisering, onderzoeken en ondersteuning jaarrek.	-	227
Rente langlopende rekeningen o/g	10.977	11.110
WMO voorzieningen /huish. hulp/collectief vervoer	1.462	2.006
SRO sloop Zwemmerslaan	-	441
Leerlingenvervoer	201	177
Werkzaamheden vastgoedbeheer	77	132
Railscherm Zuidtak (milieuzorg)	268	-
Woonrijp maken Delftlaan Noord	-	149
Directievoering/ toezicht bouwproject DEO NEO	96	96
Reconstructie Europawijk zuid	244	-
Openbare verlichting	300	-
Vervanging riool Oosterduin	115	-
Reconstructie Oudeweg	199	-
Bouw en renovatie Zijlpoort	2.119	-
Aanvragen langdurigheidstoelage	119	-
Reg. Informatie en Expertise Centrum ZAWA	20	150
FLO/frictie Veiligheidsregio	-	101
GGD inspectie kinderopvang	40	-
Westelijk tuinbouwgebied	-	138
Voormalig personeel	58	-
Overige posten	1.181	1.683
	<u>17.519</u>	<u>16.729</u>

Vooruit ontvangen subsidies overheidslichamen

Dit betreft vooruit ontvangen subsidies waarvoor een terugbetalingsverplichting geldt.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand 31-12-2012	Afgewikkeld voorschotten	Nieuwe voorschotten	Stand 31-12-2013
<u>SISA-regelingen:</u>				
C3 Brede Doel Uitkering Grote Steden Beleid Sociaal Integratie Veiligheid	2.384	-524	-1.860	-
D1 RMC Voortijdig schoolverlaters	431	-840	740	331
D5 Verbetering binnenklimaat primair onderwijs 2009	449	-449	-	-
D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011 - 2014 (OAB) aanv.reg.	2.739	-4.619	4.967	3.087
E3 Subsidie sanering verkeers- en spoorweglawaaï	-	-	-	-
E6 Bodemsanering	459	-459	-	-
E11B Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	576	-7	-	569
E25 Beleidsregeling subsidies BIRK	-	-	1.100	1.100
E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	248	-2.367	2.291	17
G1C-1 en G1C-2 Wet Sociale Werkvoorziening	13	-17.633	17.620	2
G3 Besluit Bijstand Zelfstandigen 2004 (Budget- & declaratiedeel)	-	-306	557	-
G5 Wet Participatiebudget	1.105	-7.329	7.101	251
H10 Brede Doel Uitkering Centra voor Jeugd en gezin	62	-	-	878
H10 Brede Doel Uitkering Centra voor Jeugd en gezin	62	-	-	62
<u>Overige regelingen:</u>				
Vooruitontvangen subsidies overheidslichamen	811	-1.801	2.116	1.126
Totaal	9.277	-36.334	34.635	7.579

Een gedetailleerde verloopstaat is opgenomen in bijlage 6.10A Vooruitontvangen subsidies.

Overige vooruit ontvangen bedragen

De overige vooruit ontvangen exploitatiebatens kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2013	2012
Bijzondere regelingen SZW	-	280
Vastgoed huur januari	194	195
Preventiegelden 40+ woningbouwcoöperaties	304	347
Parkeerabonnementen	60	35
Afkoopsommen erfpachten	134	139
Verplichting spaaruren	314	456
Allegro inzake schuldhulpverlening	1.574	1.749
GR Regionale Mobiliteit	175	-
Overige posten	192	217
	<u>2.947</u>	<u>3.418</u>

Om de bereikbaarheid van Haarlem en de regio de komende jaren te verbeteren is samen met de regiogemeenten een regionaal mobiliteitsfonds opgericht. De bijdragen van deze regiogemeenten worden beheerd door de gemeente Haarlem. Deze gelden zijn als vooruitontvangen bedragen verantwoord en hebben een langdurig karakter. Qua voorschriften BBV is de presentatie onder deze post de meest logische en doet geen afbreuk aan de getrouwheid van de jaarrekening.

4.3.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Hierna worden de belangrijkste overeenkomsten met financiële verplichtingen uiteengezet voor zover deze niet nader zijn opgenomen in de toelichting bij de balans.

Inkoopverplichtingen

Het totaal bedrag aan aangegane inkoopverplichtingen tot en met het boekjaar 2013 bedraagt € 15,2 miljoen. Van dit bedrag heeft € 12,5 miljoen betrekking op investeringen, € 1,4 miljoen op grondexploitaties en € 1,3 miljoen op exploitatielasten.

Huurovereenkomsten

De gemeente Haarlem heeft lopende huurovereenkomsten voor de verschillende locaties. De hieruit voortvloeiende verplichtingen bedragen € 1,2 miljoen.

Operational lease

Voor ICT en voertuigen zijn er lopende operational lease contracten. De hieruit voortvloeiende verplichtingen bedragen € 0,9 miljoen per jaar.

ICT, telecommunicatie en overige faciliteiten

De jaarlijkse verplichting voortvloeiend uit overeenkomsten voor onderhoud van hard- en software bedraagt € 2,8 miljoen en het gebruik van print- en kopieerapparatuur bedraagt € 0,5 miljoen. Voorts lopen er contracten voor vaste en mobiele telecommunicatie ter grootte van € 0,9 miljoen per jaar. De jaarlijkse contractuele verplichting voor catering, schoonmaak, beveiliging, onderhoud gebouwen etc., kantoorbenodigdheden en drankautomaten bedraagt € 9,3 miljoen.

Publieke taken

De uitvoering van diverse publieke taken is ondergebracht bij diverse verbonden partijen, onder meer:

- parkeerbeheer, afvalinzameling, aannemingswerken en (straat)reiniging (Spaarnelanden N.V.);
- exploitatie van sport-, recreatie-, onderwijs- en welzijnsfaciliteiten (N.V. SRO);
- heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen (Cocensus);
- uitvoering wet sociale werkvoorziening (Paswerk);
- regionale brandweezorg, meldkamer, rampenbestrijding, GGD en GHOR (VRK).

Paragraaf 3.7 Verbonden partijen en subsidies geeft een nadere toelichting op de verbonden partijen. Voorts heeft de gemeente contracten met derden voor zorgvervoer uit hoofde van de WMO.

Borg- en garantstellingen

De gemeente Haarlem heeft geldleningen verstrekt aan woningbouwcorporaties en particulieren voor woningen. Deze worden gegarandeerd door respectievelijk het Waarborgfonds Eigen Vermogen en het Waarborgfonds Eigen Woningen. De gemeenten en het Rijk worden aangesproken als deze waarborgfondsen hun verplichtingen niet kunnen nakomen (achtervang).

Voorts zit de gemeente Haarlem in de achtervang voor borgstellingen van de Nationale Hypotheekgarantie voor de garanties die de gemeente heeft verstrekt voor 1 januari 2011.

Garanties op leningen van de zorgsector, culturele instellingen, het Nationaal Restauratiefonds en het nutsbedrijf zijn verstrekt onder hypothecaire zekerheid.

(bedragen x € 1 miljoen)

Gegarandeerde geldleningen	Per 31-12-2013	de looptijd in jaren gemiddeld
Particuliere woningbouw	827,7	div
Woningcorporaties	972,4	20
Zorgsector	5,1	5
Sport, welzijn en nuts instellingen	15,8	10
Nationaal restauratiefonds	0,4	div
Totaal gegarandeerde geldleningen	1.821,4	

4.3.6 Toelichting op de programmarekening

Algemeen

In deel 2 van het Jaarverslag van de gemeente Haarlem zijn de baten en lasten per programma toegelicht in relatie tot de begroting. In bijlage 6.1 zijn de baten en lasten van de rekening per programma en beleidsveld weergegeven.

De baten en lasten die in directe relatie staan tot de programma's, worden rechtstreeks aan de programma's toegerekend. De indirecte lasten en baten, dit betreft onder meer de indirecte apparaatskosten en algemene kosten, worden aan de programma's toegerekend overeenkomstig de kostenverdelingsystematiek die in de begroting is gehanteerd.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering gemeentefonds

De algemene uitkering voor 2013 uit het gemeentefonds is berekend op basis van de decembercirculaire 2013 van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De samenstelling van de verantwoorde algemene uitkering kan als volgt worden weergegeven:

	2013	2012
Algemene uitkering 2013	177.374	
Algemene uitkering 2012	1.387	180.998
Algemene uitkering 2011	156	755
Algemene uitkering 2010	-	-48
	<u>178.917</u>	<u>181.706</u>

Lokale belastingen en heffingen

De gemeentelijke belastingen en heffingen bedragen € 84.535.000 en zijn nader gespecificeerd en toegelicht in paragraaf 3.2 Lokale heffingen. Een deel van de belastingen en heffingen is bestedingsgebonden en mag de werkelijke kosten van de gemeente niet overstijgen. De belangrijkste zijn de afvalstoffenheffing, het rioolrecht, de bouwleges en de leges van Burgerzaken. In bijlage 6.8 Kostenonderbouwing heffingen conform model VNG zijn deze heffingen en de daarmee samenhangende kosten toegelicht.

De belangrijkste niet-bestedingsgebonden gemeentelijke belastingen en heffingen zijn de onroerende zaakbelasting (€ 33.128.000), de parkeerbelasting (€ 5.838.000) en de precario ondergrondse infrastructuur (€ 4.643.000).

Renteresultaat

De gemeente hanteert een omslagrente van 5%. Deze omslagrente is berekend over de reserves die specifiek in stand moeten worden gehouden voor de dekking van bestaande kapitaallasten, alsmede over de materiële vaste activa en de grondexploitaties.

Het renteresultaat over 2013 kan als volgt worden samengevat:

	2013
Toegerekende omslagrente 2013	
- aan specifieke reserves	-952
- rente Fortress	-96
- vrijval Fortress en vrijval dubieuze debiteuren	-210
Saldo van rentebaten en -lasten	-12.995
	<hr style="width: 50%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> -14.255 <hr style="width: 50%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/>

Het werkelijke renteresultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door het verschil tussen de gemiddelde rente op uitstaande en verschuldigde gelden van 3,5% en de gehanteerde omslagrente van 5%.

In paragraaf 3.5 Financiering is een nadere toelichting gegeven op de financieringspositie van de gemeente. Afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn in programma 10 nader toegelicht.

Eigen bijdragen Centraal Administratie Kantoor

De berekening, oplegging en incasso van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in het kader van de huishoudelijke verzorging wordt door het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgevoerd. Het CAK verstrekt aan de gemeente een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Door het ontbreken van inkomensgegevens, is de door het CAK verstrekte informatie ontoereikend voor de gemeente om de juistheid op persoonsniveau en de volledigheid van de eigen bijdragen als geheel vast te kunnen stellen. Volgens de wetgever is de gemeente hiervoor ook niet verantwoordelijk en beschikt de gemeente vanwege privacyregulering niet over de inkomensgegevens.

Personeelslasten

De personeelslasten over 2013 bedragen € 74.636.000 (2012: € 77.513.000). De werkelijke bezetting over 2013 is 1.053 fte (2012: 1.104 fte). De toegestane formatie, bezetting en werkelijke personeelslasten van bestuur en hoofdafdelingen zijn nader gespecificeerd in bijlage 6.2 Personeelsformatie. Paragraaf 3.6 Bedrijfsvoering geeft een nadere toelichting op de personele bezetting en het personeelsbeleid van de gemeente.

Incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten over 2013 bedragen respectievelijk € 14.000.000 en € 5.249.000. In bijlage 6.9 Incidentele baten en lasten zijn deze per programma gespecificeerd.

Wet Normering Topinkomens

Bij de samenstelling van de in deze paragraaf opgenomen verantwoording uit hoofde van de WNT zijn de beleidsregels toepassing WNT d.d. 27 februari 2014, inclusief de wijziging van 12 maart 2014, van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als uitgangspunt gehanteerd. De gemeente Haarlem herkent de door de Minister van BZK in zijn kamerbrief d.d. 27 februari 2014 onderkende uitvoeringsproblemen met betrekking tot externe niet topfunctionarissen. In lijn met

paragraaf 6 van de (gewijzigde) Beleidsregels toepassing WNT legt de gemeente geen verantwoording af over externe niet- topfunctionarissen.

Openbaar te maken gegevens op basis van de WNT.

Voor alle topfunctionarissen, ongeacht beloningsniveau:

Naam	Beloning	Vaste en variabele onkosten	Voorzieningen	Functie	Duur van de aanstelling
J. Scholten	€ 128.206	€ 660	Geen	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Geheel 2013
A. van Noort	€ 112.538	€ 814	Geen	Loco-secretaris / directeur	Geheel 2013
B. Nijman	€ 84.982	€ 1.229	Geen	Griffier	Geheel 2013

4.4 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Haarlem

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2013 van de gemeente Haarlem gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de programmarekening over 2013 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SISA-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het College van Burgemeester en Wethouders

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Haarlem is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de 'Beleidsregels toepassing Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)' alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het College van Burgemeester en Wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de 'Beleidsregels toepassing WNT', inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

PwC is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226369), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene inkoopvoorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 0,5% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is door de Gemeenteraad bij raadsbesluit 2011/429478 vastgesteld. Voor de in de toelichting opgenomen verantwoording uit hoofde van de WNT zijn de in de 'Beleidsregels toepassing WNT', inclusief het controleprotocol WNT opgenomen controletoleranties gehanteerd.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Haarlem een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de 'Beleidsregels toepassing WNT'.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van externe niet-topfunctionarissen

In overeenstemming met de aanvullende beleidsregels van 12 maart 2014, hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de functionarissen zoals genoemd in art. 4.2 lid 2 letter c WNT (externe niet-topfunctionarissen).

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder de Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 8 april 2014
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

R. Geldstein RA

Deel 5 Besluit

5.1 Besluit

De raad van de gemeente Haarlem

Gelezen het verslag van de Rekenkamercommissie over het Jaarverslag 2013;
Gelezen het verslag van bevindingen van de accountant over de Jaarrekening 2013;
Gelezen de reactie hierop van college van burgemeester en wethouders;

Besluit:

1. Vast te stellen de Jaarrekening 2013 en de lasten en baten te bepalen op:
 - de lasten op € 488.051.000 (exploitatie € 444.790.000 en reserves € 43.261.000);
 - de baten op € 490.048.000 (exploitatie € 435.089.000 en reserves € 54.959.000).
2. Kostenoverschrijdingen betreffende lasten 2013 die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd, alsnog te autoriseren. Een specificatie van deze lasten (categorie 3), is opgenomen in bijlage 6.6 Begrotingscriteria rechtmatigheid.
3. In te stemmen met de in bijlage 6.5 van het jaarverslag opgenomen bijlage Single information/single audit (SiSa) en de toelichting daarop. De SiSa-bijlage wordt na vaststelling van het jaarverslag door de raad aangeboden aan de staatssecretaris van BZK.
4. Vast te stellen het Jaarverslag 2013.
5. De bestemming van het rekeningresultaat 2013 te betrekken bij de vaststelling van de Kadernota 2014.

Gedaan in de vergadering van 12 juni 2014,

De voorzitter,

De griffier

Deel 6

Bijlagen

6.1 Rekening naar programma's, beleidsvelden en producten

(bedragen x € 1.000)

Programma Beleidsveld Product	Jaarrekening 2012			Begroting 2013 voor wijziging			Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1 Burger en bestuur	17.859	4.044	13.815	16.654	3.459	13.195	16.744	3.269	13.475	17.370	3.782	13.588
<i>1.1 Gemeentelijk bestuur en samenwerking</i>	7.969	677	7.292	7.694	97	7.597	7.620	97	7.523	8.334	764	7.571
01.01.01 Gemeenteraad	2.309	172	2.137	2.325	27	2.299	2.257	27	2.231	2.200	18	2.182
01.01.02 College van Burgemeester en wethouders	1.801	459	1.342	1.658	0	1.658	1.743	0	1.743	2.465	734	1.731
01.01.03 Bestuursondersteuning	3.859	46	3.813	3.711	70	3.641	3.620	70	3.550	3.670	12	3.658
<i>1.2 Communicatie, participatie en inspraak</i>	328	56	272	153	0	153	291	0	291	276	30	246
01.02.01 Communicatie, participatie en inspraak	328	56	272	153	0	153	291	0	291	276	30	246
<i>1.3 Dienstverlening</i>	9.562	3.311	6.251	8.807	3.362	5.445	8.833	3.173	5.661	8.759	2.988	5.771
01.03.01 Burgeraangelegenheden	6.737	3.287	3.450	6.459	3.352	3.107	6.487	3.163	3.324	6.292	2.972	3.320
01.03.02 Klantencontactcentrum	2.564	24	2.540	2.236	10	2.226	2.234	10	2.224	2.447	17	2.430
01.03.03 Verkiezingen	260	0	260	113	0	113	113	0	113	20	-1	21
2 Veiligheid, vergunningen en handhaving	34.815	7.181	27.634	33.591	5.683	27.908	34.815	5.739	29.076	35.260	6.784	28.476
<i>2.1 Sociale veiligheid</i>	2.352	699	1.653	1.813	44	1.769	2.922	735	2.187	2.950	668	2.281
02.01.01 Sociale veiligheid	2.352	699	1.653	1.813	44	1.769	2.922	735	2.187	2.950	668	2.281
<i>2.2 Fysieke veiligheid</i>	12.966	103	12.863	12.129	0	12.129	12.879	73	12.806	12.700	73	12.627
02.02.01 Fysieke veiligheid	797	103	695	24	0	24	365	73	293	469	73	397
02.02.02 Brandweer en rampenbestrijding	12.169	0	12.169	12.105	0	12.105	12.513	0	12.513	12.230	0	12.230
<i>2.3 Integrale vergunningverlening en handhaving</i>	19.497	6.380	13.118	19.649	5.639	14.010	19.015	4.932	14.083	19.611	6.044	13.567
02.03.01 Vergunningen	7.131	5.173	1.959	6.753	4.395	2.358	6.731	3.288	3.443	6.572	3.504	3.068
02.03.02 Handhaving en toezicht	12.366	1.207	11.159	12.896	1.244	11.652	12.284	1.644	10.640	13.039	2.540	10.499
3 Welzijn en zorg	51.466	5.401	46.065	50.897	3.010	47.887	52.811	3.563	49.247	50.520	3.798	46.722
<i>3.1 Sociale samenhang en diversiteit</i>	5.330	28	5.302	5.181	0	5.181	7.017	0	7.017	6.788	0	6.788
03.01.01 Activiteiten sociale samenhang wijken	4.295	0	4.295	4.198	0	4.198	5.977	0	5.977	5.781	0	5.781
03.01.02 Inburgering en integratie	579	18	561	438	0	438	487	0	487	477	0	477

Programma Beleidsveld Product	Jaarrekening 2012			Begroting 2013 voor wijziging			Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
03.01.03	Vrijwilligers en mantelzorgers	455	10	445	545	0	545	554	0	554	530	0	530
3.2	<i>Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking</i>	38.120	4.991	33.129	37.849	3.010	34.838	38.285	3.043	35.241	36.294	3.278	33.016
03.02.01	WMO voorzieningen	38.120	4.991	33.129	37.849	3.010	34.838	38.285	3.043	35.241	36.294	3.278	33.016
3.3	<i>Maatschappelijke opvang en zorg voor kwetsbare groepen</i>	4.613	382	4.230	4.181	0	4.181	4.322	520	3.802	4.316	520	3.796
03.03.03	Huiselijk geweld	4.613	382	4.230	4.181	0	4.181	4.322	520	3.802	4.316	520	3.796
3.4	<i>Publieke gezondheid</i>	3.403	0	3.403	3.686	0	3.686	3.186	0	3.186	3.121	0	3.121
03.04.01	Publieke gezondheid	3.403	0	3.403	3.686	0	3.686	3.186	0	3.186	3.121	0	3.121
4	Jeugd Onderwijs en Sport	49.854	5.542	44.312	43.415	6.541	36.874	47.577	7.366	40.212	48.179	8.223	39.956
4.1	<i>Jeugd</i>	9.898	1.269	8.628	10.354	4.967	5.387	13.668	4.571	9.098	13.859	4.992	8.868
04.01.02	Kinderopvang, spel en exploratie	4.183	102	4.080	9.507	4.967	4.540	7.363	4.571	2.792	7.421	4.633	2.788
04.01.03	Zorg voor jongeren	5.715	1.167	4.548	847	0	847	6.305	0	6.305	6.439	359	6.080
4.2	<i>Onderwijs</i>	27.903	4.054	23.849	22.367	1.522	20.845	23.278	2.698	20.580	23.755	3.161	20.594
04.02.01	Onderwijsachterstandenbeleid	6.108	2.477	3.631	2.856	39	2.817	3.022	635	2.387	3.093	618	2.475
04.02.02	Voorkomen schooluitval	1.253	1.248	6	1.589	1.027	562	1.949	1.354	595	1.937	1.318	619
04.02.03	Onderwijshuisvesting	20.542	329	20.213	17.921	455	17.466	18.307	709	17.598	18.725	1.224	17.501
4.3	<i>Sport</i>	12.053	219	11.834	10.695	52	10.643	10.631	96	10.535	10.565	71	10.494
04.03.01	Sportstimulerende maatregelen	1.102	219	883	1.080	52	1.028	1.085	96	989	994	71	924
04.03.03	Sportaccommodaties	10.951	0	10.951	9.615	0	9.615	9.546	0	9.546	9.570	0	9.570
5	Wonen, Wijken en stedelijke ontwikkelingen	61.064	56.924	4.140	28.342	23.735	4.607	50.895	37.235	13.660	51.992	39.865	12.127
5.2	<i>Wonen</i>	2.907	11.602	-8.696	1.088	65	1.023	1.853	171	1.682	1.663	535	1.129
05.02.01	Wonen	2.907	11.602	-8.696	1.088	65	1.023	1.853	171	1.682	1.663	535	1.129
5.3	<i>Ruimtelijke ontwikkeling</i>	3.549	66	3.483	2.399	0	2.399	3.367	0	3.367	3.342	18	3.324
05.03.01	Ruimtelijke plannen	3.306	19	3.287	2.206	0	2.206	3.171	0	3.171	3.113	0	3.113
05.03.02	Regio- en stedelijke visies	243	47	196	193	0	193	195	0	195	229	18	210
5.4	<i>Vastgoed</i>	54.608	45.256	9.353	24.855	23.670	1.185	45.675	37.063	8.611	46.986	39.312	7.674
05.04.01	Vastgoedbeheer	24.358	14.868	9.490	15.638	14.720	918	19.460	13.043	6.417	27.272	19.069	8.203
05.04.02	Grondexploitatie en vastgoedontwikkeling	30.251	30.388	-137	9.217	8.950	267	26.215	24.020	2.195	19.714	20.243	-529

Programma Beleidsveld Product		Jaarrekening 2012			Begroting 2013 voor wijziging			Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
6	Economie, cultuur, toerisme en recreatie	31.645	2.155	29.491	28.961	431	28.530	29.101	497	28.604	29.146	481	28.666
6.1	<i>Economie</i>	2.671	1.049	1.622	1.749	0	1.749	1.787	0	1.787	1.999	-2	2.001
06.01.01	Economie	2.671	1.049	1.622	1.749	0	1.749	1.787	0	1.787	1.999	-2	2.001
6.2	<i>Cultuur en erfgoed</i>	27.368	1.034	26.334	25.886	301	25.585	25.913	368	25.546	25.742	338	25.403
06.02.01	Bibliotheek Haarlem en omstreken	4.782	0	4.782	4.669	0	4.669	4.707	0	4.707	4.765	0	4.765
06.02.02	Frans Hals Museum	3.254	0	3.254	3.135	0	3.135	3.238	0	3.238	3.260	0	3.260
06.02.03	Podiumkunsten	11.158	694	10.465	10.260	59	10.201	10.818	51	10.767	10.794	58	10.736
06.02.04	Amateurkunst en Cultuureducatie	3.131	226	2.906	2.884	242	2.642	2.445	294	2.151	2.242	260	1.983
06.02.05	Beeldende kunst en architectuur	691	0	691	601	0	601	793	0	793	811	5	806
06.02.06	Evenementen en projecten Cultuur	1.383	112	1.271	1.091	0	1.091	1.038	23	1.015	1.141	12	1.129
06.02.07	Monumenten en archeologie	1.088	2	1.086	1.422	0	1.422	1.050	0	1.050	930	2	928
06.02.08	Archief (historisch)	1.879	0	1.879	1.825	0	1.825	1.825	0	1.825	1.799	2	1.797
6.3	<i>Toerisme, recreatie, evenementen en promotie</i>	1.606	71	1.534	1.327	130	1.197	1.401	130	1.271	1.406	144	1.262
06.03.01	Recreatie	599	71	528	451	130	322	524	130	395	501	144	357
06.03.02	Toerisme en Promotie	926	0	926	889	0	889	890	0	890	835	0	835
06.03.03	Volksfeesten en herdenkingen	81	0	81	-14	0	-14	-14	0	-14	70	0	70
7	Werk en inkomen	90.850	78.306	12.544	88.075	70.116	17.959	96.161	79.972	16.189	91.712	79.937	11.775
7.1	<i>Werk en re-integratie</i>	27.790	27.471	320	28.015	26.558	1.457	26.811	24.507	2.304	26.418	24.689	1.729
07.01.01	Re-integratie en sociale activering	9.041	8.736	305	9.860	8.455	1.406	9.176	6.924	2.252	8.756	7.069	1.687
07.01.03	WSW	18.749	18.735	15	18.155	18.103	51	17.635	17.583	51	17.661	17.620	42
7.2	<i>Inkomen</i>	53.743	48.443	5.300	50.676	42.217	8.459	60.640	54.211	6.429	57.350	54.421	2.929
07.02.01	Bijstandsverlening WWB	50.848	46.367	4.481	47.318	41.149	6.169	57.893	53.357	4.536	54.397	53.512	886
07.02.02	Bijzondere regelingen	2.894	2.076	819	3.358	1.068	2.290	2.747	853	1.893	2.953	909	2.044
7.3	<i>Minimabeleid</i>	9.317	2.393	6.924	9.384	1.341	8.043	8.710	1.254	7.457	7.943	827	7.117
07.03.01	Voorzieningen minimabeleid	2.580	42	2.539	2.673	0	2.673	2.514	0	2.514	2.349	0	2.349
07.03.02	Verstrekkings bijzondere bijstand	3.922	1.880	2.042	3.654	890	2.764	3.284	944	2.340	2.799	475	2.324
07.03.03	Schuldhelpverlening	2.815	471	2.344	3.057	451	2.606	2.912	310	2.602	2.796	352	2.444

Programma Beleidsveld Product		Jaarrekening 2012			Begroting 2013 voor wijziging			Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
8	Bereikbaarheid en mobiliteit	17.178	14.970	2.209	15.498	14.325	1.173	14.363	14.666	-303	14.375	14.704	-329
8.1	<i>Autoverkeer en verkeersveiligheid</i>	6.340	35	6.305	5.012	8	5.004	3.990	8	3.983	3.680	81	3.599
08.01.01	Wegverkeer	6.194	35	6.159	4.860	8	4.852	3.832	8	3.824	3.564	64	3.499
08.01.02	Verkeersveiligheid	145	0	145	152	0	152	159	0	159	116	17	99
8.2	<i>Openbaar vervoer en langzaam verkeer</i>	312	184	128	473	0	473	225	30	195	259	-3	262
08.02.01	Openbaar vervoer	33	59	-26	39	0	39	12	0	12	14	0	14
08.02.02	Fietsverkeer, voetgangers en overig	279	125	154	434	0	434	213	30	183	245	-3	248
8.3	<i>Parkeren</i>	10.527	14.751	-4.225	10.014	14.318	-4.304	10.148	14.629	-4.481	10.436	14.625	-4.190
08.03.01	Parkeerbeleid	10.527	14.751	-4.225	10.014	14.318	-4.304	10.148	14.629	-4.481	10.436	14.625	-4.190
9	Kwaliteit fysieke leefomgeving	104.546	34.009	70.537	85.238	34.563	50.675	89.969	36.314	53.655	90.669	37.451	53.218
9.1	<i>Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid</i>	14.177	2.358	11.820	10.209	1.590	8.619	13.423	2.244	11.179	12.733	2.357	10.376
09.01.01	Gebiedsregie	4.773	-11	4.783	3.080	0	3.080	4.478	453	4.025	4.868	535	4.333
09.01.02	Natuur- en milieueducatie	1.076	11	1.064	1.099	16	1.082	1.448	16	1.432	1.406	32	1.374
09.01.03	Lijkbezorging	2.045	1.115	930	1.815	1.241	574	1.933	1.179	755	2.092	1.216	876
09.01.04	Dierenbescherming	104	0	104	122	0	122	129	0	129	111	0	111
09.01.05	Verzorgen openbare hygiëne	209	0	209	224	0	224	224	0	224	239	0	239
09.01.06	Bodembeheer	3.740	666	3.074	2.540	333	2.207	3.671	552	3.119	2.323	706	1.617
09.01.07	Milieuzorg	2.231	576	1.656	1.329	0	1.329	1.539	44	1.495	1.693	-132	1.825
9.2	<i>Openbare ruimte bovengronds</i>	46.292	1.450	44.842	34.547	240	34.307	37.347	1.475	35.871	37.195	1.535	35.660
09.02.01	Onderhoud wegen, straten en pleinen	32.182	1.346	30.836	21.453	190	21.263	24.056	1.425	22.631	24.038	1.556	22.482
09.02.02	Wegbebakening en markering	436	0	436	478	0	478	478	0	478	456	0	456
09.02.03	Beheer en onderhoud openbaar groen	12.523	105	12.419	11.309	50	11.259	11.238	50	11.188	11.277	-21	11.298
09.02.04	Onderhoud vrije speelgelegenheden	948	0	948	1.106	0	1.106	1.133	0	1.133	983	0	983
09.02.05	Gladheidsbestrijding	203	0	203	201	0	201	441	0	441	442	0	442
9.3	<i>Openbare ruimte ondergronds</i>	9.789	10.459	-671	10.330	11.923	-1.593	10.288	11.663	-1.374	11.917	11.678	239
09.03.01	Riolering en grondwaterstanden	9.789	10.459	-671	10.330	11.923	-1.593	10.288	11.663	-1.374	11.917	11.678	239
9.4	<i>Waterwegen</i>	15.777	706	15.071	11.557	723	10.834	9.958	723	9.235	9.178	871	8.307

Programma Beleidsveld Product	Jaarrekening 2012			Begroting 2013 voor wijziging			Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
09.04.01	Bruggen en waterwerken	13.693	0	13.693	9.638	0	9.638	7.819	0	7.819	7.070	91	6.979
09.04.02	Waterwegen en woonschepen	2.085	706	1.378	1.913	723	1.191	2.139	723	1.416	2.107	780	1.327
09.04.03	Verwijderen drijvend vuil openbare wateren	0	0	0	6	0	6	0	0	0	0	0	0
9.5	<i>Afvalinzameling</i>	18.511	19.035	-525	18.596	20.088	-1.492	18.953	20.210	-1.257	19.646	21.009	-1.363
09.05.01	Inzamelen en afvoeren huishoudelijk afvalstof	14.886	19.035	-4.149	14.859	20.088	-5.228	15.216	20.210	-4.993	16.003	21.009	-5.006
09.05.02	Verwijderen weg afval en ledigen bakken	3.624	0	3.624	3.736	0	3.736	3.736	0	3.736	3.643	0	3.643
10	Financiën/ Algemene dekkingsmiddelen	22.456	238.494	-216.038	-102	233.191	-233.294	11.506	236.353	-224.847	15.568	240.064	-224.495
10.1	<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>	18.502	197.321	-178.818	-3.810	192.541	-196.351	7.218	195.143	-187.925	11.175	198.566	-187.392
10.01.01	Algemene uitkering	0	181.706	-181.706	0	178.739	-178.739	0	177.877	-177.877	0	178.918	-178.918
10.01.02	Financiering	0	13.437	-13.437	0	12.851	-12.851	0	12.741	-12.741	0	14.255	-14.255
10.01.03	Dividenden, deelneming, schenkingen etc.	5	1.359	-1.354	0	951	-951	0	4.524	-4.524	3.374	4.809	-1.435
10.01.04	Stelposten en taakstellingen	11.541	818	10.723	-5.043	0	-5.043	246	0	246	839	0	839
10.01.05	Saldo kostenplaatsen	6.956	0	6.956	1.233	0	1.233	6.972	0	6.972	6.961	585	6.377
10.2	<i>Lokale heffingen en belastingen</i>	3.954	41.174	-37.220	3.707	40.650	-36.943	4.288	41.211	-36.922	4.394	41.497	-37.104
10.02.01	Belastingheffing	3.954	41.174	-37.220	3.707	40.650	-36.943	4.288	41.211	-36.922	4.394	41.497	-37.104
	Saldo begroting/ rekening voor bestemming	481.733	447.026	34.707	390.569	395.054	-4.485	443.941	424.975	18.966	444.790	435.088	9.702

Onttrekkingen/toevoegingen reserves
(bedragen x € 1.000)

Programma Beleidsveld Product	Jaarrekening 2012			Begroting 2013 voor wijziging			Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013			
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	
1	Burger en bestuur	50	90	-40	50	0	50	80	12	68	80	0	80
1.1	<i>Gemeentelijk bestuur en samenwerking</i>							0	12	-12			
01.01.01	Gemeenteraad							0	12	-12			
1.3	<i>Dienstverlening</i>	50	90	-40	50	0	50	80	0	80	80	0	80
01.03.03	Verkiezingen	50	90	-40	50	0	50	80	0	80	80	0	80
2	Veiligheid, vergunningen en handhaving	60	214	-154	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Programma Beleidsveld Produkt		Jaarrekening 2012			Begroting 2013 voor wijziging			Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013		
		Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
2.2	<i>Fysieke veiligheid</i>	0	169	-169									
02.02.01	Fysieke veiligheid	0	169	-169									
2.3	<i>Integrale vergunningverlening en handhaving</i>	60	45	15									
02.03.02	Handhaving en toezicht	60	45	15									
3	Welzijn en zorg	1.864	2.283	-419	160	763	-603	770	2.866	-2.096	2.286	2.562	-276
3.1	<i>Sociale samenhang en diversiteit</i>	0	84	-84				0	110	-110	0	110	-110
03.01.01	Activiteiten sociale samenhang wijken	0	84	-84				0	110	-110	0	110	-110
3.2	<i>Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking</i>	1.808	2.035	-227	160	763	-603	730	2.700	-1.970	2.246	2.396	-150
03.02.01	WMO voorzieningen	1.808	2.035	-227	160	763	-603	730	2.700	-1.970	2.246	2.396	-150
3.3	<i>Maatschappelijke opvang en zorg voor kwetsbare groepen</i>	56	164	-108				40	56	-16	40	56	-16
03.03.03	Huiselijk geweld	56	164	-108				40	56	-16	40	56	-16
4	Jeugd Onderwijs en Sport	636	2.025	-1.390	190	544	-354	555	230	325	555	230	325
4.1	<i>Jeugd</i>	0	125	-125	100	0	100	215	0	215	215	0	215
04.01.02	Kinderopvang, spel en exploratie	0	125	-125	100	0	100	75	0	75	75	0	75
04.01.03	Zorg voor jongeren							140	0	140	140	0	140
4.2	<i>Onderwijs</i>	236	873	-638	65	544	-479						
04.02.03	Onderwijshuisvesting	236	873	-638	65	544	-479						
4.3	<i>Sport</i>	400	1.027	-627	25	0	25	340	230	110	340	230	110
04.03.03	Sportaccommodaties	400	1.027	-627	25	0	25	340	230	110	340	230	110
5	Wonen, Wijken en stedelijke ontwikkelingen	34.936	34.711	225	1.606	2.087	-481	7.620	19.505	-11.885	13.234	20.935	-7.701
5.2	<i>Wonen</i>	4.869	741	4.128				970	12.776	-11.806	970	12.527	-11.557
05.02.01	Wonen	4.869	741	4.128				970	12.776	-11.806	970	12.527	-11.557
5.4	<i>Vastgoed</i>	30.067	33.970	-3.903	1.606	2.087	-481	6.650	6.729	-79	12.264	8.408	3.856
05.04.01	Vastgoedbeheer	2.489	8.139	-5.650	1.606	2.087	-481	2.610	3.060	-450	4.528	2.860	1.668
05.04.02	Grondexploitatie en vastgoedontwikkeling	27.577	25.831	1.747				4.040	3.669	371	7.736	5.549	2.187

Programma Beleidsveld Produkt	Jaarrekening 2012			Begroting 2013 voor wijziging			Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013		
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming
6 Economie, cultuur, toerisme en recreatie	694	2.486	-1.792	0	0	0	160	1.057	-897	160	1.057	-897
6.1 <i>Economie</i>	0	2.406	-2.406									
06.01.01 Economie	0	2.406	-2.406									
6.2 <i>Cultuur en erfgoed</i>	694	80	614				160	1.057	-897	160	1.057	-897
06.02.02 Frans Hals Museum							110	0	110	110	0	110
06.02.03 Podiumkunsten	657	0	657				0	815	-815	0	815	-815
06.02.05 Beeldende kunst en architectuur	0	55	-55				0	242	-242	0	242	-242
06.02.07 Monumenten en archeologie	37	25	12				50	0	50	50	0	50
7 Werk en inkomen	4.770	1.247	3.524	0	75	-75	3.337	2.830	506	3.430	2.438	991
7.1 <i>Werk en re-integratie</i>	2.280	1.049	1.231	0	25	-25	944	2.830	-1.887	944	2.438	-1.495
07.01.01 Re-integratie en sociale activering	1.256	25	1.231	0	25	-25	944	1.806	-863	944	1.414	-471
07.01.03 WSW	1.024	1.024	0				0	1.024	-1.024	0	1.024	-1.024
7.2 <i>Inkomen</i>	2.490	148	2.342				2.393	0	2.393	2.486	0	2.486
07.02.01 Bijstandsverlening WWB	2.490	148	2.342				2.393	0	2.393	2.486	0	2.486
7.3 <i>Minimabeleid</i>	0	50	-50	0	50	-50						
07.03.03 Schuldhulpverlening	0	50	-50	0	50	-50						
8 Bereikbaarheid en mobiliteit	0	0	0	415	0	415	415	0	415	415	0	415
8.1 <i>Autoverkeer en verkeersveiligheid</i>				415	0	415	415	0	415	415	0	415
08.01.01 Wegverkeer				415	0	415	415	0	415	415	0	415
9 Kwaliteit fysieke leefomgeving	1.767	6.650	-4.883	3.564	1.490	2.074	16.656	13.061	3.595	17.116	12.022	5.094
9.1 <i>Milieu, leefbaarheid en duurzaamheid</i>	1.475	4.636	-3.160	0	911	-911	3.697	7.226	-3.529	4.157	6.187	-2.029
09.01.01 Gebiedsregie	1.225	2.808	-1.582	0	261	-261	734	2.600	-1.866	734	2.450	-1.716
09.01.06 Bodembeheer	250	1.750	-1.500	0	650	-650	673	4.571	-3.897	1.134	3.235	-2.102
09.01.07 Milieuzorg	0	78	-78				2.290	55	2.235	2.290	502	1.788
9.2 <i>Openbare ruimte bovengronds</i>	0	1.965	-1.965	3.220	529	2.691	12.740	5.835	6.905	12.740	5.835	6.905
09.02.01 Onderhoud wegen, straten en pleinen	0	1.035	-1.035	3.220	529	2.691	10.740	5.423	5.317	10.740	5.423	5.317

Programma Beleidsveld Produkt	Jaarrekening 2012			Begroting 2013 voor wijziging			Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013			
	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	Lasten	Baten	Saldo voor bestemming	
09.02.03		0	930	-930			2.000	412	1.588	2.000	412	1.588	
9.3		219	0	219	294	0	294	219	0	219	219	0	219
09.03.01		219	0	219	294	0	294	219	0	219	219	0	219
9.4		72	0	72									
09.04.02		72	0	72									
9.5		0	50	-50	50	50	0						
09.05.02		0	50	-50	50	50	0						
10	Financiën/ Algemene dekkingsmiddelen	23.782	44.166	-20.383	8.355	4.896	3.459	5.985	16.810	-10.825	5.985	15.715	-9.730
10.1	Algemene dekkingsmiddelen	23.279	42.766	-19.487	3.483	3.696	-213	5.596	15.110	-9.513	5.596	14.015	-8.419
10.01.01	Algemene uitkering	0	600	-600									
10.01.04	Stelposten en taakstellingen	21.030	39.048	-18.018	3.483	3.190	293	5.001	12.709	-7.708	5.001	12.557	-7.556
10.01.05	Saldo kostenplaatsen	2.249	3.118	-869	0	506	-506	595	2.401	-1.806	595	1.458	-863
10.2	Lokale heffingen en belastingen	503	1.400	-897	4.872	1.200	3.672	389	1.700	-1.311	389	1.700	-1.311
10.02.01	Belastingheffing	503	1.400	-897	4.872	1.200	3.672	389	1.700	-1.311	389	1.700	-1.311
	Totaal onttrekkingen/toevoegingen reserves	68.558	93.871	-25.313	14.340	9.855	4.485	35.577	56.371	-20.793	43.260	54.959	-11.699
	Saldo begroting/rekening na bestemming	550.291	540.897	9.394	404.909	404.909	0	479.518	481.346	-1.827	488.050	490.047	-1.997

6.2 Personeelsformatie

(bedragen x € 1.000)

Hoofdafdeling	Toegestane formatie in fte	Bezetting in fte	Totaal begrote personeelslasten	Totaal werkelijk personeelslasten
Bestuur				
Raad			1.092	1.067
College van Burgemeester en Wethouders			1.673	1.623
Totaal bestuur			2.765	2.690
Huidig personeel				
Directie	2	3	265	344
Concernstaf	42	36	3.150	2.907
Griffie	6	5	430	424
Middelen en Services	238	253	21.431	20.532
Stadszaken	168	172	11.343	12.005
Wijkzaken (tot 01/05/2013)			2.106	2.206
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	114	129	7.331	7.679
Dienstverlening	133	128	7.363	7.674
Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	170	166	10.450	10.374
Stedelijke projecten (tot 01/05/2013)			1.511	1.578
GOB (vanaf 01/05/2013)	134	153	6.651	6.223
Totaal huidig personeel	1.007	1.045	72.031	71.946
Voormalig personeel en boven de sterkte ¹		8		
Totaal generaal	1.007	1.053	74.796	74.636

¹De personele lasten voormalig personeel en boven de sterkte zijn ten laste gebracht van de daarvoor bestemde voorzieningen.

6.3 Investeringskredieten

(bedragen x € 1.000)

Programma nr.	IP nr.	IP naam	Krediet	Uitgegeven tm 31-12-2012	Uitgegeven t/m 31-12-2013	Restant krediet	
1	AR.02	Verv. Bedr. auto geo-informatie	58	0	62	-4	
	11.04	Pin-apparaten	25	0	15	10	
Totaal 1 Burger en Bestuur			83	0	77	5	
4	76.01	VMBO scholen	64.937	64.794	31	112	
	76.02	Duinwijck mult. Hal	185	0	113	72	
	77.01	SHO Bouw Beatrix (Incl gymzaal)		2.494	2.493	0	2
		SHO Bouw De Dreef		2.810	2.827	0	-17
		SHO Bouw Kon. Emmaschool		1.488	725	803	-41
		SHO Bouw De Cirkel		670	24	648	-2
		SHO Bouw De Ark (incl. grond)		6.958	6.938	0	20
		SHO bouw Wilgenhoek		411	30	381	0
		SHO Bouw De Schelp		1.983	99	0	1.884
		SHO Bouw Coornhert		1.535	1.535	0	0
		SHO Vrije School/Tetterode		845	827	2	16
		SHO Bouw De Schakel		2.400	233	10	2.157
		Gunningschool voorber.krediet		1.140	0	1.093	47
		Beatrixsch meubil. Olp		13	0	13	0
		Ter cleeff meubil. Olp		13	0	13	0
		Trapeze krediet		118	0	118	0
		Parkrijk voorbereid.krediet		15	0	15	0
	Al lkhklaas voorber. krediet		1.749	0	60	1.689	
	SHO Bouw M.L.Kingschool		5.933	196	4.951	786	
	SHO Bouw Bos en Vaart		2.746	1.055	0	1.691	
	81.06	Vervanging veldverlichting trainingsveld De Brug		9	0	9	0
		Vervanging toplaag Haarlem Kennemerland		66	0	66	0
		Vervanging beregeningspomp Haarlem		12	0	12	0
		Renovatie hoofdveld (natuurgras) DIO		103	0	0	103
		Renovatie voetbal- en softbalveld		15	0	0	15
		Renovatie veld 2 DIO		103	0	0	103
	81.07	Aanp Sportp Alliance'22		159	88	69	1
	81.20	Sportpark Pim Mulier		-3.538	-1.237	16	-2.316
		Sportpark Pim Mulier Abris Tennisbanen		55	47	0	8
	81.27	Achterst. Onderh. Sportacc		2.006	555	603	848
	81.28	Renovatie hoofdveld De Brug		100	0	100	0
		Toplaagrenovatie softbalveld Onze Gezellen		53	0	0	53
		Kunstgrasveld veld 2 Onze Gezellen toplaag		250	0	250	0

		Kunstgrasveld veld 2 Onze Gezellen onderbouw	149	0	149	0
		Sparks honkbalvelden toplaagrenovatie	166	0	0	166
		HFC EDO Veldhekwerk	18	0	18	0
		Pim Mulier h.bal verv.paddings	69	0	41	28
		Pim Mulier ren. topl half vh.v	93	0	56	37
		Pim Mulier DSS cal.pad	35	0	35	0
		Pim Mul recoat.topl en bel.atl	195	0	0	195
81.29		Van der Aart sportpark	0	46	-46	0
SZ.93		Vervanging toplaag veld 2 DSS Kennemerland	291	0	0	291
SZ.94		Vervanging toplaag veld 2 Geel Wit	291	0	0	291
SZ.96		Vervanging toplaag veld HKC Haarlem	104	0	104	0
SZ.97		Vervanging toplaag veld C.S.V. Rapid Kleinhout	104	0	104	0
SZ.104		HC Saxenburg verv. kleedgebouw	420	10	410	0
Totaal 4 Jeugd, Onderwijs en Sport			99.766	81.285	10.244	8.237
5	SZ.111	Vervangings investeringen.Patronaat	600	599	1	0
		Patronaat verv.automat. 5 jr.	101	0	101	0
	SZ.114	Verbouwing Patronaat	320	310	10	0
	SZ.117	Huisvesting HART	410	0	41	369
	SZ.118	Huisvesting HART	330	0	0	330
	VG.ON	Levensduurverlengend onderhoud gemeentelijk eigendommen't Pand 2	198	74	123	1
		Levensduurverl. Onderh.gem. eigendom Toren Nieuwe Kerk Subsidie	-453	-291	-70	-92
		Levensduurverl. Onderh. Gem. eigendom. Toren Nieuwe Kerk Kosten	619	533	117	-32
	53.01	Verplaatsing Kdv Springplank	325	0	325	0
	84.01	Schouwburg	650	0	305	345
	84.03	Toneelschuur	1.302	0	1.005	297
FH.11	FHM-asbestsanering	100	96	1	3	
FH.12	FHM Inventaris kunstdepot	590	3.000	171	119	
Totaal 5 Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling			5.092	1.621	2.131	1.340
6	70.99	Afmeerlocatie Nw.Gracht 80	24	20	0	4
Totaal 6 Economie Cultuur en Toerisme			24	20	0	4
8	12.09	KL-investeringen	61	0	22	39
	12.11	Raaksgarage	41.638	41.564	0	74
	12.13	Cronjé garage Bouw rendabel	146	24	-75	198
	12.15	Onderhoud parkeergarages	923	8	864	51
	WZ.08	Waarder polder: Maatregel. Oudeweg	1.041	405	541	95
	67.33A	FietsonderdrngBuitenrustbrggn	0	0	3	-3
	67.34g	Versnellingsmaatregelen Regionet Rot. Raaksbruggen	48	0	0	48
	67.40b	Waarderpolder Oeververbinding Brug	28.319	25.370	63	2.886
	67.40c	Waarderpolder Oostweg	13.829	11.162	13	2.654
	67.40e	Fly Over	24.735	18.451	91	6.193
	67.40I	Land in Zicht verkoop ¹	0	-4.675	0	4.675

	67.70c	Stationsplein e.o.	30.389	26.270	329	3.790
Totaal 8 Bereikbaarheid en Mobiliteit			141.129	118.579	1.851	20.700
9	SZ.79	Waarderhaven	1.012	307	123	582
	WZ.05	Buitenrustbrug verv. Ophaalbrug	0	0	0	0
	WZ.12	Verv. Minigraver begraafplaatsen	28	0	28	0
	61.41	Herinrichten Reinaldapark	11.045	5.911	3.462	1.672
	62.02	Aanpassing brugbediening	1.728	686	96	947
	62.05	Verv. brugdekken Prinsenbrug	3.908	3.758	106	44
	62.09	Verv.sprogramma bruggen	1.154	0	952	202
	63.03	Verv. walmuur Nieuwe Gracht	2.633	377	1.211	1.045
	63.08	Verv. walmuren	984	0	94	890
	63.09	Vernieuwing beschoeiingen	1.878	0	754	1.124
	63.19	Verv. rioleringen Rioleringen	9.043	0	6.512	2.531
	64.04	Integraal Waterplan Haarlem	200	290	0	-90
	65.10C	Speelvoorzieningen	173	0	186	-14
	65.18	Renovatie grootschalig groen	890	0	770	119
67.32	Zuid Tangent BONRoute	0	0	-184	184	
67.52	Uitvoering woonomgeving en 30-km-zone	81	0	70	11	
Totaal 9 Kwaliteit fysieke leefomgeving			34.755	11.329	14.178	9.248
10	25.08	Concernhuisvesting	80.793	64.673	10.495	5.624
	MS.97	Beveiliging Stadhuis	175	0	118	57
Totaal 10 Financien en algemene dekkingsmiddelen			80.968	64.673	10.614	5.681
Eindtotaal			361.817	277.507	39.095	45.215

¹Getoond wordt de opbrengst 2012.

Per 01-01-2013 is dit een grondexploitatie, waardoor deze opbrengst 2012, via de boekwaarde is overgeheveld naar de grex.

Deze opbrengst bestaat in 2013 niet meer in het IP.

6.4 Reserves en voorzieningen

Staat van Reserves (x € 1.000)		Stand per	Toevoeging	Onttrekking	Stand per	Toelichting aard
Prg	Soort reserve	31-12-2012			31-12-2013	
Algemene Reserves:						
10	Algemene Reserve	40.902	1.048	18.319	23.630	De algemene reserve dient als buffer om schommelingen in het resultaat op te vangen en onverwachte tegenvallers te dekken.
9	Reserve Grondexploitatie	-	7.737	5.545	2.192	Het doel van de reserve is het dekken van risico's die uit de grondexploitatie voortvloeien.
Totaal Algemene Reserves		40.902	8.785	23.864	25.822	
Overige Bestemmingsreserves :						
1	Verkiezingen	40	80	-	120	Reserve ten behoeve van gelijkmatige spreiding van verkiezingskosten
3	WMO	5.370	1.867	3.299	3.937	De reserve dient fluctuaties in het kader van WMO/WVG op te vangen.
3	Beheer Welzijnsaccommodaties	152	-	110	42	De reserve (eerder voorziening) dient voor het incidenteel opvangen van knelpunten in de exploitatie van welzijnsorganisaties
4	Duurzame Sportvoorzieningen	331	72	180	223	Reserve dient als dekking voor subsidies die Haarlemse sportverenigingen kunnen aanvragen voor duurzame sportvoorzieningen.
5	Archeologisch onderzoek	267	-	0	267	Reserve ten behoeve van het afdekken van kosten van archeologisch onderzoek bij sloop van panden.
5	Erfpachtgronden	247	-	247	-	Het jaarlijkse voor- of nadelige resultaat van de exploitatie van erfpachtgronden wordt ten gunste/ten laste van deze reserve gebracht. Een eventueel negatief saldo op deze reserve wordt afgedekt door de reserve grondexploitatie.
5	Volkshuisvesting	889	-	402	487	Reservering van middelen voor de nog gewenste inzet en bijdragen aan bestuurlijk gewenste projecten en activiteiten.
5	Vastgoed	324	4.378	1.543	3.159	Het dekken van afwaarderingen als gevolg van het verlagen van boekwaarden van panden naar de marktwaarde.
5	Achterstand Onderhoud Dolhuijs	622	-	-	622	De reserve (eerder voorziening) dient voor het opvangen van incidentele schade aan en achterstallig onderhoud van museum het Dolhuijs.

Staat van Reserves (x € 1.000)		Stand per	Toevoeging	Onttrekking	Stand per	Toelichting aard
Prg	Soort reserve	31-12-2012			31-12-2013	
5	Onderhoud Cultuurpodia	1.139	150	1.054	235	De reserve (eerder voorziening) dient ter dekking van de onderhoudskosten.
6	Kunstaankopen monumentale Kunst (KIOR)	287	-	242	4 5	De reserve heeft als doel middelen af te zonderen voor gerichte kunstaankopen en verbetering van de kwaliteit van kunst in de openbare ruimten.
6	Depot Frans Halsmuseum	-	110	-	110	Reservering voor de verhuiskostenkunstcollectie van het Frans Halscollectie naar een extern depot
7	WWB inkomensdeel	3.924	2.486	1.256	5.153	Risicoreserve mbt besteding rijksbudget uitkeringen.
7	Cofinanciering WSW	1.024	-	1.024	-	Reserve ten behoeve van de cofinanciering van de herstructurering van Paswerk op basis van een nader in te dienen voorstel na toekenning van de herstructureringsfaciliteit
8	Regionale Mobiliteit	-	415	-	415	Reserve gevormd om middelen te reserveren voor een in te stellen regionaal Mobiliteitsfonds ten behoeve van bereikbaarheid in regionaal verband
9	Omslagwerken Waarderpolder	120	-	-	120	De reserve is bestemd voor de uitvoering van omslagwerken (infrastructureel c.q. ontsluiting) buiten de plangrenzen van het industriegebied Waarderpolder.
9	Rotonde Raaksbruggen	48	-	48	-	Reserve ten behoeve van bijdragen in de kosten van het uitvoeren van werkzaamheden aan de rotonde Raaksbruggen
9	Inhuur tijdelijk personeel	466	-63	403	-	De reserves is gevormd voor de aanpak van achterstallig onderhoud
9	Bodemprogramma 2010-2014	1.534	1.132	1.976	690	Reserve ten behoeve van uitvoering bodemprogramma 2010-2014
9	Baggeren	401	219	165	455	De reserve (eerder voorziening) dient voor uitvoeren van grote baggerprojecten
9	ISV Leefomgeving	-	6.645	6.257	388	Reserve ten behoeve van de Woonagenda. Gevormd uit reserve ISV na actualisatie ISV programma's
9	ISV Milieu	-	2.290	1.600	690	Reserve ten behoeve van Milieu, onderdeel van het Bodemprogramma. Gevormd uit reserve ISV na actualisatie ISV programma's
9	ISV Wonen	-	4.628	1.265	3.363	Reserve ten behoeve van Leefomgeving dat grotendeels samenhangt met openbare ruimte. Gevormd uit reserve ISV na

Staat van Reserves (x € 1.000)		Stand per	Toevoeging	Onttrekking	Stand per	Toelichting aard
Prg	Soort reserve	31-12-2012			31-12-2013	
						actualisatie ISV programma's
9	Beheer en Onderhoud Openbare Ruimte	-	889	590	299	Reservering van middelen voor het opvangen van periodieke uitschieters en jaren met grote onderhoudsopgave met betrekking tot beheer en onderhoud van de openbare ruimte
10	Lasten Lokale rekenkamer	20	-	-	20	De reserve dient ter dekking van verrichten van (groot) onderzoek op het terrein van financiële middelen mocht de rekenkamer daartoe besluiten.
10	Opleidingen (opheffingen IZA)	1.315	-	148	1.167	De reserve is gevormd door de teruggaaf IZA en bestemd voor de opleiding en vorming van personeel
10	Afbouw precario ondergrondse leidingen	1.200	-	1.200	-	Van uit het kabinet was het voornemen om de belasting op kabels en leidingen af te schaffen. De begroting is hierop aangepast. De reserve diende als buffer voor de komende jaren
10	Budgetoverheveling	2.977	5.445	2.889	5.533	Door middel van deze reserve worden budgetten doorgeschoven naar volgend jaar
10	Organisatieficties	683	3.732	4.415	-	De reserve (eerder voorziening) dient voor opvangen van organisatieficties
10	Bestemmingsreserve ISV	9.890	-	9.890	-	De jaarlijkse uitkering ISV van het Rijk werd aan deze reserve toegevoegd voor uitvoering van de Wet Stedelijke vernieuwing. Inmiddels is de reserve omgezet naar 3 nieuwe reserves: ISV Leefomgeving, ISV Milieu en ISV Wonen.
10	Nieuw Beleid	50	-	50	-	De reserve heeft als doel besteding budget Nieuw Beleid
10	Kans en Kracht	1.074	- 4	23	840	De reserve heeft als doel de transitie van de hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid om nieuwe wetgeving, bezuinigingen en maatschappelijke ontwikkelingen in het domein werk en inkomen op te vangen.
Totaal Overige Bestemmingsreserves		34.394	34.475	40.487	28.380	
Resultaatbestemmingsreserve:						
	Resultaat voor bestemming 2012	-9.394		-9.394	-	Resultaat van het voorgaande boekjaar
	Resultaat boekjaar nog te bestemmen				1.997	Resultaat boekjaar nog te bestemmen
Totaal Resultaat na bestemming		-9.394	0	-9.394	1.997	

Staat van Reserves (x € 1.000)		Stand per	Toevoeging	Onttrekking	Stand per	Toelichting aard
Prg	Soort reserve	31-12-2012			31-12-2013	
	Totaal Reserves	65.902	43.260	54.957	56.199	

Prg	Staat van voorzieningen	Stand per	Toevoeging	Vrijval - onttrekking	Aanwendungen	Stand per	Toelichting aard en omvang
	Soort voorziening	31-12-2012				31-12-2013	
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's:							
9	Grafleges	1.714	367	233		1.848	De voorziening is ingesteld om van het huidige kasstelsel van afkoopsommen voor onderhoud en huur van graven over te gaan naar het stelsel van baten en lasten.
1	Wethouders pensioen	0	783			783	Pensioenvoorziening voor Wethouders waarvoor geen verzekering meer kan worden afgesloten .
10	Wachtgeld en boventalligen	2.494	1.213		1.943	1.764	Verplichtingen voortvloeiende uit wachtgeldregelingen en kosten boventalligen (reorganisaties voor 2013)
9	Risicovoorziening Afvalverwerking	0	1.290			1.290	Claims afval
2	VRK FLO v.j.	663			663	0	Ten behoeve van afrekening Belastingdienst over niet betaalde eindheffing FLO Brandweer- en ambulancepersoneel 2008-2010. Afrekening belastingdienst ontvangen en verwerkt.
3	Woonaanpassing WMO	802	1.932		1.622	1.112	Voorziening voor toegekende en vastgelegde woonvoorzieningen van individuele woonaanpassingen, verhuiskosten en aanpassing voorraad.
4	Juridische risico's	200	200			400	Claims overschrijdingsvergoeding bijzonder onderwijs
5	Juridische risico's	600	113	713		0	Claims financiële schade woningcorporatie zijn afgewikkeld
9	Juridische risico's	50		50		0	Claims ligplaatsvergoeding zijn afgewikkeld
5	Liquidatie grex Raaks	0	211			211	Liquidatie grondexploitatie Raaks, B&W 2013/445059
5	Volkshuisvesting	106		106		0	De voorziening is gevormd door opheffing van een aantal balansposten van oude Volkshuisvestingregelingen. De voorziening is in 2013 afgewikkeld.
5	Erfpacht	2.500	3.557		131	5.926	Risico claims teveel betaalde erfpachtcanons
10	Parkstad - VVE Schalkwijk	1.585	758	2		2.341	Voorziening in het kader van de ontwikkeling van het winkelcentrum Schalkwijk.
9	Afkoopsom onderhoud Rijnland	1.226			967	259	Voorziening n.a.v. het onderhoudsplan waterstaatwerken welke door Rijnland wordt uitgevoerd. RB 2009/231105

Prg	Staat van voorzieningen	Stand per	Toevoeging	Vrijval - onttrekking	Aanwendungen	Stand per	Toelichting aard en omvang
	Soort voorziening	31-12-2012				31-12-2013	
10	Fiscale risico's	0	3.369			3.369	Financiële risico ter dekking gevolgen onderzoek fiscale beheersing (BTW)
10	Boventalligen nieuw 2013	0	839			839	Verplichtingen voortvloeiende uit kosten boventalligen (reorganisatie 2013)
10	Archief wegwerken achterstand	482	247	619	110	0	In verband met een wettelijke verplichting heeft de inspectie verzocht de achterstand uit de jaren 2002-2007 in te lopen. Tevens is het noodzakelijk i.v.m. de digitalisering van het archief. Wordt vanaf 2014 via exploitatie en reserve afgewikkeld.
Totaal verplichtingen en risico's		12.422	14.880	1.723	5.436	20.143	
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de besteding gebonden is							
9	Egalisatie Afvalstoffenheffing	-640	492	725		-873	Voorziening dient ter egalisatie van de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing
9	Waterbergingen	48	16			64	Compensatie waterbergingen DSK en Roemer Visserstraat in het kader van stedelijke wateropgave
5	Monitoring Rookmakerterrein	53			13	40	Monitoring van milieuvuiling op dit terrein of dit stabiel is. Indien nodig wordt er aanvullend onderzoek gedaan
5	Fietsknooppunt	90			24	66	Onderhoud bebording fietsroutenetwerk in de regio Zuid-Kennemerland
6	Brongersmafonds	13		13		0	Legaat voor financiële hulp aan studenten. Uitvoering loopt via Stichting Studiefonds Haarlem. Voorziening is opgeheven. Saldo is overgemaakt aan de Stichting Hulp aan Studerende te Haarlem.
6	Onderhoud Beiaard	14			2	12	Ontvangen bijdrage van de Vrienden Grote Kerk t.b.v. restauratie beiaard.
7	Cursus wet Inburgering	80		51	29	0	Voorziening voor bonussen na afronding van het inburgeringstraject ter hoogte van de geïnde eigen bijdrage. Is in 2013 volledig afgewikkeld.
Totaal voorzieningen voor middelen van derden		-342	508	789	68	-692	
Totaal Voorzieningen		12.080	15.388	2.512	5.504	19.451	

6.5 Single information / single audit

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Departement	Nummer	uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa				
					I N D I C A T O R E N				
J&V	B2	(ex) Zorgwet voorwaardelij ke vergunning tot verblijf (VVTV)	Vreemdelinge nwet 2000	Gemeenten	Aantal vergunninghou ders per maand in (jaar T) van 18 jaar en ouder	Besteding (jaar T) (aantal vergunninghouders van 18 jaar of ouder * normbedrag) = A	Aantal vergunninghouders per maand in (jaar T) jonger dan 18 jaar	Besteding (jaar T) (aantal vergunninghouders jonger dan 18 jaar * normbedrag) = B	Totaal besteding (jaar T) alle vergunninghouder s (A + B)
					<i>Aard controle D1</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle D1</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
					<i>Indicatorenummer: B2 / 01</i>	<i>Indicatorenummer: B2 / 02</i>	<i>Indicatorenummer: B2 / 03</i>	<i>Indicatorenummer: B2 / 04</i>	<i>Indicatorenummer: B2 / 05</i>
					januari	1		0	
					februari	1		0	
					maart	1		0	
					april	1		0	
					mei	1		0	
juni	1		0						
juli	1		0						

			augustus	1		0		
			september	1		0		
			oktober	1		0		
			november	0		0		
			december	0		0		
					€ 7.203		€ 0	€ 7.203
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Gemeenten	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicatornummer: D1 / 01</i> € 842.110	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicatornummer: D1 / 02</i> € 432.944				
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbelasting 2011-2014 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01</i>	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02</i>	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04</i>		

			€ 3.696.741	€ 698.500	€ 223.608	€ 2.738.933	
M&I	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawai (inclusief bestrijding spoorweglawai)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen
		Subsidieregeling sanering verkeerslawai	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 05</i>
M&I	E6	Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)					
		1	BSV 2009066539	€ 100.000	€ 84.863	Nee	€ 0
		Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009	Besteding (jaar T) ten laste van Wbb	Eindverantwoording Ja/Nee			
	Wet bodembescherming (Wbb), Besluit financiële bepalingen bodemsanering en Regeling financiële bepalingen	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E6 / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E6 / 02</i>				
		€ 0	Nee				
		Aantal saneringen	Aantal bodemonderzoeken	Aantal m2 gesaneerd oppervlakte (inclusief SEB)	Aantal m3 gesaneerde grond (inclusief SEB)	Aantal m3 gesaneerd verontreinigd grondwater (inclusief SEB)	
		in te vullen zodra de prestaties	in te vullen zodra de	in te vullen zodra de prestaties behaald	in te vullen zodra de prestaties behaald	in te vullen zodra de prestaties behaald	

		bodemsanering Provincies en gemeenten	behaald zijn <i>Aard controle D1 Indicatornummer: E6 / 03</i>	prestaties behaald zijn <i>Aard controle D1 Indicatornummer: E6 / 04</i>	zijn <i>Aard controle D1 Indicatornummer: E6 / 05</i>	zijn <i>Aard controle D1 Indicatornummer: E6 / 06</i>	zijn <i>Aard controle D1 Indicatornummer: E6 / 07</i>	
M&I	E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr) (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen <i>Aard controle R Indicatornummer: E11B / 02</i>	Besteding (jaar T) ten laste van eigen middelen <i>Aard controle R Indicatornummer: E11B / 03</i>	Besteding (jaar T) ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente) <i>Aard controle R Indicatornummer: E11B / 04</i>	Besteding (jaar T) ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL <i>Aard controle R Indicatornummer: E11B / 05</i>	Teruggestort/verrekenend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen <i>Aard controle R Indicatornummer: E11B / 06</i>

		1	2008-41558	€ 3.498	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	2009-75275	€ 2.871	€ 2.871	€ 0	€ 1.139	€ 0
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van eigen middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente) tot en met (jaar T)		
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording sinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
			<i>Indicatornummer: E11B / 07</i>	<i>Indicatornummer: E11B / 08</i>	<i>Indicatornummer: E11B / 09</i>	<i>Indicatornummer: E11B / 10</i>		
		1	2008-41558	€ 84.323	€ 0	€ 0		
		2	2009-75275	€ 5.331	€ 5.331	€ 0		

			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording sinformatie	Cumulatief teruggestort/verrekennd in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 14</i>
1	2008-41558	€ 0	€ 0	Nee		
2	2009-75275	€ 9.464	€ 0	Nee		

M&I	E27B	Brede doeleitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoording informatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 05</i>
1			2009-74521	€ 360.285	€ 288.229	-€ 45.760	€ 45.760
2			2011-01054	€ 62.512	€ 36.274		
3			2011-14884	€ 139.244	€ 23.670		
4			2011-38020	€ 69.968	€ 25.979	€ 116.287	€ 86.618
5			2012-23933	€ 13.036	€ 10.408		
6			2012-23934	€ 12.616	€ 12.257		
7			2012-14758	€ 0	€ 0		
8			2013-31516	€ 276.691	€ 338.518		
9			2012-31517	€ 0	€ 0		
10			80732/182931	€ 0	€ 0		
11			80733/182963	€ 0	€ 0		
12			148073/150665	€ 186.528	€ 185.073		
13			289417-290291	€ 15.663	€ 15.663		
14			70362/70362	€ 8.961	€ 8.961		
15			136516/176069	€ 0	€ 0		
16			136517/192492	€ 7.773	€ 0		

		17	138659/145369	€ 16.981	€ 16.981		
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording informatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10</i>
		1	2009-74521	€ 427.165	€ 366.303		Ja
		2	2011-01054	€ 1.803.525	€ 1.286.621		Ja
		3	2011-14884	€ 153.124	€ 23.670		Ja
		4	2011-38020	€ 552.862	€ 152.410		Ja
		5	2012-23933	€ 74.393	€ 58.729		Ja
		6	2012-23934	€ 199.097	€ 195.180		Ja
		7	2012-14758	€ 54.299	€ 54.299		Ja
		8	2013-31516	€ 276.691	€ 338.518		Nee
		9	2012-31517	€ 0	€ 0		Nee
		10	80732/182931	€ 0	€ 0		Nee
		11	80733/182963	€ 0	€ 0		Nee
		12	148073/150665	€ 186.528	€ 185.073		Nee
		13	289417-290291	€ 15.663	€ 15.663		Nee
		14	70362/70362	€ 8.961	€ 8.961		Ja
		15	136516/176069	€ 0	€ 0		Nee

			16	136517/192492	€ 7.773	€ 0		Nee
			17	138659/145369	€ 52.343	€ 52.343		Nee
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord voor (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1 / 02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G1 / 03</i>			
				0,00	1,00	Nee		

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoord en hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 44.091.685	€ 1.539.283	€ 1.432.909	€ 10.798	€ 186.510	€ 2.363
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.		
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderho	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderho	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)			

			ud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	ud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i>		
			€ 163.487	€ 0	€ 26.223	Ja		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) _gemeente 2013 Besluit bijstandverle	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 415.803	€ 227.143	€ 4.836	€ 219.705	€ 58.743	€ 0

		ning zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorde n hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskost en Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze. <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>	
			€ 0	€ 0		
					Ja	

SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2013	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen
		Wet participatiebudget (WPB)	Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering
		Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/02 <i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: G5 / 01</i>
			3640

			Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) Regelluw
			De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/03 tot en met G5/07					Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk
			Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze					
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicatornummer: G5 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 06</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 07</i>
			Ja	€ 7.323.568	€ 616.083	€ 0	€ 0	€ 0

6.6 Begrotingscriteria rechtmatigheid

Begrotingsafwijkingen en -overschrijdingen (beleidsmatig en/of financieel) behoeven autorisatie door de gemeenteraad. Indien een wijziging niet meer in het jaar zelf is voorgelegd zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Toch kan vaststaan dat begrotingsoverschrijdingen binnen de beleidskaders van de gemeenteraad vallen. Deze dienen goed herkenbaar in de jaarrekening te worden opgenomen. Door het vaststellen van de rekening door de raad waarin die uitgaven wel zijn opgenomen, worden de desbetreffende uitgaven alsnog geautoriseerd. Begrotingsoverschrijdingen binnen het bestaande beleid worden door de accountant niet betrokken in de afweging om een goedkeurende verklaring af te geven.

Het toetsen van begrotingsrechtmatigheid is ingewikkelder dan het op het eerste gezicht lijkt. Er kunnen zeven verschillende begrotingsoverschrijdingen worden onderscheiden. Onderstaand is weergegeven wat naar de mening van de Commissie BBV de consequentie van de betreffende overschrijding moet zijn voor het accountantsoordeel (Kadernota Rechtmatigheid 2013):

Er wordt een onderscheid gemaakt in zeven categorieën:

1. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten zoals subsidies.
2. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd. Bijvoorbeeld vanwege een open einde (subsidie)regeling. Vaak blijken dergelijke zaken pas in het kader van het opmaken van de jaarrekening.

Deze overschrijdingen zijn wel onrechtmatig, maar tellen niet mee in het oordeel van de accountant.

De volgende overschrijdingen zijn eveneens onrechtmatig en worden wel meegenomen in het oordeel van de accountant.

3. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gemeld.
4. Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten, die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.
5. Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en rentelasten in het jaar van investeren. Hogere afschrijvings- en rentelasten in latere jaren zijn wel onrechtmatig, maar tellen niet mee voor het oordeel. Indien geconstateerd tijdens het verantwoordingsjaar is de overschrijding onrechtmatig en telt mee voor het oordeel. Indien geconstateerd na verantwoordingsjaar is de overschrijding onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.
6. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd, omdat dit uit nader onderzoek van een subsidieverstrekker, belastingdienst, toezichthouder etc. blijkt. Het gaat dan vaak om interpretatieverschillen. Als dit in het verantwoordingsjaar wordt geconstateerd telt de overschrijding wel mee in het accountantsoordeel. Na het verantwoordingsjaar telt de overschrijding niet mee in het accountantsoordeel.
7. Kostenoverschrijdingen van activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.

Overschrijdingen begrote lasten 2013

In de financiële beheersverordening is in artikel 4, lid 4, het volgende opgenomen: “Indien het college voorziet dat een geautoriseerde last of baat op beleidsveldniveau dreigt te worden overschreden met meer dan € 50.000, wordt dit in de eerstvolgende tussenrapportage of via een separaat voorstel aan de raad gemeld.”

De kostenoverschrijdingen zijn geconstateerd na verantwoordingsjaar. Conform de hiervoor genoemde criteria worden onderstaand de overschrijdingen ten opzichte van de geraamde lasten in de begroting na wijziging toegelicht:

Programma 1 Burger en Bestuur

Gemeentelijk bestuur en samenwerking

Overschrijding € 714.000

Toelichting:

Ten behoeve van toekomstige pensioenverplichtingen aan wethouders is bij de jaarrekening een voorziening gevormd van € 783.000. Het grootste deel van de storting heeft betrekking op een ontvangen waardeoverdracht van € 734.000. De kostenoverschrijding wordt derhalve gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. **Categorie 1**

Programma 2 Veiligheid, Vergunningen en Handhaving

Integrale vergunningverlening en handhaving

Overschrijding € 596.000

Toelichting:

Aan de projectontwikkelaar Fortress is een niet geraamde dwangsom opgelegd inzake 'nieuwe energie' ter hoogte van € 1.000.000. Voor 2013 is het gehele bedrag voorzien waardoor de lasten met € 1.000.000 zijn overschreden. De dotatie aan de voorziening wordt derhalve gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. **Categorie 1**

Programma 4 Jeugd, Onderwijs en Sport

Voorzieningen en zorg voor de Jeugd

Overschrijding € 191.000

Toelichting:

Er is een van € 131.000 nabetaald aan Perspectief Leerwerkbedrijven naar aanleiding van de eindafrekening van de ESF subsidie voor de periode 2011-2012 door het Agentschap. Het exacte bedrag is op 5 december ontvangen en hierdoor kon de begroting niet worden bijgesteld. De kostenoverschrijding wordt derhalve gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. **Categorie 1**

Onderwijs

Overschrijding € 477.000

Toelichting:

De overschrijding wordt veroorzaakt door de afwikkeling van de brand van de Albert Schweitzerschool voor een bedrag van € 252.000 en vanwege het realiseren van meer interne uren voor een bedrag van € 149.000.

Deze kostenoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, te weten de ontvangen schadevergoeding van € 252.000 en een bijdrage vanuit de Gemeenschappelijke regeling Carel voor compensatie van interne uren voor een bedrag van € 247.000. De kostenoverschrijdingen

worden derhalve gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. **Categorie 1**

Programma 5 Wonen, wijken en Stedelijke Ontwikkeling

Vastgoed

Overschrijding € 1.311.000

Toelichting:

De overschrijding is veroorzaakt door een extra benodigde dotatie aan de voorziening erfpacht van € 3,5 miljoen. Vaak blijken dergelijke zaken pas in het kader van het opmaken van de jaarrekening. Deze overschrijdingen zijn wel onrechtmatig, maar tellen niet mee in het oordeel van de accountant.

Categorie 2

Programma 6 Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie

Economie

Overschrijding € 212.000

Toelichting:

De overschrijding is in hoofdzaak veroorzaakt doordat er voor € 236.000 meer interne uren op dit beleidsveld zijn geschreven. Dit nadeel wordt gecompenseerd door een lager aantal uren op andere beleidsvelden. De kostenoverschrijding past binnen het bestaande beleid, maar is ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 3**

Programma 8 Bereikbaarheid en Mobiliteit

Parkeren

Overschrijding € 288.000

Toelichting:

De overschrijding is in hoofdzaak veroorzaakt door niet voorzienbare hogere kosten betalingsverkeer vanwege meer gebruik mobiel parkeren, aanpassing tarieven en parkeerautomaten en hogere kosten elektra. De kostenoverschrijding past binnen het bestaande beleid, maar is ten onrechte niet tijdig gemeld. **Categorie 3**

Programma 9 Kwaliteit Fysieke Leefomgeving

Openbare ruimte ondergronds

Overschrijding € 1.629.000

Toelichting:

Uit de bestaanscontrole van de Materiële Vaste Activa is gebleken dat een aantal in het verleden geactiveerde investeringen versneld moeten worden afgeschreven. Dit geeft een eenmalige overschrijding in de exploitatie in 2013 van € 1.656.000. Het betreft een kostenoverschrijding op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en rentelasten in het jaar van investeren. **Categorie 5** (betreft onrechtmatigheid in verband met eenmalige last in 2013, geconstateerd na verantwoordingsjaar, telt niet mee voor het oordeel).

Afvalinzameling

Overschrijding € 693.000

Toelichting:

De overschrijding wordt veroorzaakt door een noodzakelijke dotatie van € 645.000 aan de risicovoorziening vanwege een ingediende claim. Deze kostenoverschrijding wordt geheel gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (onttrekking aan voorziening egalisatie afvalstoffenheffing). **Categorie 1**

Programma 10 Financien/Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen en financiële positie

Overschrijding € 3.957.000

Toelichting:

Er is een voorziening van € 3,37 miljoen getroffen voor fiscale risico's. Voor de jaarrekening zijn de fiscale risico's geïnventariseerd, mede omdat er over 2013 een controle BTW/BCF gaat plaatsvinden. De risico-inschatting betreft een mogelijk maximaal nadeel. Vaak blijkt bij het opmaken van de jaarrekening dergelijke niet eerder geconstateerde noodzaak tot het treffen van een voorziening. De overschrijding is wel onrechtmatig, maar telt niet mee in het oordeel van de accountant. **Categorie 2**

Voorts is een bedrag van € 839.000 toegevoegd aan de voorziening boventalligen. Vaak blijken dergelijke zaken pas in het kader van het opmaken van de jaarrekening. De kostenoverschrijding wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (ten laste van reserve frictielasten) **Categorie 1**

Lokale heffingen en belastingen

Overschrijding € 106.000

Toelichting:

De lasten van het beleidsveld zijn met € 106.000 overschreden vanwege diverse kleinere overschrijdingen voor wat betreft de heffing en invordering van belastingen. De kostenoverschrijding wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten **Categorie 1**

Overschrijding kredieten

In de financiële beheersverordening is in artikel 4 lid 4 het volgende opgenomen: “Indien het college voorziet dat een geautoriseerde last of baat of investeringskrediet dreigt te worden overschreden met meer dan € 50.000, wordt dit in de eerstvolgende tussenrapportage of via een separaat voorstel aan de raad gemeld.”

Op basis van dit artikel worden alle niet aan de raad gemelde overschrijdingen > €50.000 als financieel onrechtmatig aangemerkt.

In 2013 zijn geen overschrijdingen van investeringskredieten te melden van € 50.000 of meer.

6.7 Verantwoordingsinformatie MPG

(bedragen x € 1.000)

Negatief = opbrengst CW = Contante Waarde per 1 januari	20121231		20131231		MPG 2013	MPG 2014	20131231
	Boekwaard e ultimo 2013	Mutaties 2013	Boekwaard e ultimo 2013	Resultaat CW 0101	Resultaat CW 0101	voorzienin g totaal ult 2013	
Totaal	33.590		38.044	-10.986	-7.706	-21.273	
Centrum							
014 Raaks	-3.601	3.601	xx	-2.629			
Zuid- West							
028 FUCA Ld Buurt-Roz Prieel - Transvlbr	3.283	-3.283	xx	1.428			
Oost							
005 Waarderpolder, revitalisering, Noord	5.494	4.086	9.579	3.663	4.538	-4.538	
007 Waarderpolder, revitalisering, Noord	294	90	384	-248	-507		
010 Waarderpolder, revitalisering, Zuid-	2.527	-915	1.611	-2.588	-3.386		
115 Spoorzone Oostpoort Oost fase 2	4.013	211	4.224	-2.160	-2.714		
094 Spoorzone Oostpoort West Oudeweg	5.761	-283	5.477	-1.051	-1.368		
113 Spoorzone Scheepmakerskwartier	3.333	175	3.509	349	782	- 782	
159 Scheepmakerskwartier Fase 2	62	38	100	167	241	- 241	
091 DSK		-1.865	-1.865	-761	-750		
141 Zomerzone Zuidstrook	-228	-1.516	-1.744		-232		
142 Slachthuisterrein - Oorkondelaan	83	1.569	1.651	-28	1.221	-1.221	
Schalkwijk							
036 SW2000 Europawijk-Z	-802	439	-363	-142	-281		
037 "023" Haarlem	-1.300	-535	-1.835	-16.161	-15.863		
042 Azieweg	9.045	-505	8.539	4.522	5.136	-5.136	
043 Meerwijk-Centrum	5.242	285	5.527	4.493	5.047	-5.047	
Noord							
017 Ripperda	-1.798	707	-1.091	-3.255	-2.489		
079 Deliterrein	3.528	401	3.930	1.706	1.759	-1.759	
157 Badmintonpad	962	71	1.032	2.586	2.549	-2.549	
160 Land in Zicht		911	911		-1.362		
130 Delftwijk Programma	-5.196	-781	-5.977	-8.478	-6.949		
131 A Delftlaan Noord	-517	135	-382	-35	-35		
132 B Slauerhoffstraat	100	8	108	121	100		
133 Winkelcentrum	-936	176	-761	-257	-371		
134 Wijkpark, Middengebied	4.207	1.239	5.445	6.727	6.161		
135 Delftplein	34	1	35	34	35		
136 Delftlaan Zuid				735	756		
138 A. van der Leeuwstraat				276	276		
Subtotaal Delftwijk	-2.308	779	-1.532	-877	-27		

6.8 Kostenonderbouwingen heffingen conform model VNG

Afvalstoffenheffing

Activiteiten	Bedrag	Gemengde activiteit	Toe-rekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Inzameling					
Kapitaallasten voertuigen	€ -				€ -
Exploitatie voertuigen	€ -				€ -
Exploitatie inzamelmiddelen	€ -				€ -
Personeelskosten	€ 218.268	Nee	100%	Uren x tarief	€ 218.268
Inzamelcontract (uitbesteding)	€ 13.730.705	Ja	100%	Deels verwerkingskosten	€ 13.730.705
Overige inzamelkosten	€ 3.443.785	Ja	33%	Straatreiniging	€ 1.136.449
Inzameling milieukosten	€ -				€ -
Verwerking					
Overslag- en transportkosten	€ -				€ -
Verwerkingskosten	€ -				€ -
Opbrengsten	€ 500.857-/-		100%		€ 500.857 -/-
Contract (uitbesteding)	€ 13.730.705	Ja	0%	Deels inzamelkosten	€ -
Beleidskosten					
Personeelskosten	€ 170.540	Nee	100%	Uren x tarief	€ 170.540
Onderzoek en advies (inhuur)	€ -				€ -
Overige Beleidskosten	€ 56.357	Nee	100%		€ 56.357
Communicatie					
Personeelskosten	€ -				€ -
Onderzoek en advies (inhuur)	€ -				€ -
Overige communicatiekosten (materiaal, advertentie)	€ 43.532		100%		€ 43.532
Handhaving					
Personeelskosten	€ -				€ -
Inhuur derden	€ -				€ -
Overige handhavingskosten (materiaal)	€ -				€ -
Opruimen en verwerken clandestiene stort	€ -				€ -
Overige					
perceptiekosten afvalstoffenheffing	€ 1.048.645	Ja	27%	Cocensus	€ 283.000
Doorbelasting andere afdelingen	€ -				€ -
Toerekenbare BTW	€ 3.008.983	Nee	100%		€ 3.008.983
Kwijtschelding	€ 938.316	Ja	100%		€ 938.316
Bijdrage afvalfonds	€ -				€ -
Meerjarig perspectief					
Mutatie voorziening	€ 1.056.542	Nee	100%		€ 1.056.542

Totaal kosten € 20.141.835

Totaal opbrengst € 19.782.717

Bijdrage alg.middelen € 359.118

Dekkingsgraad 98,2%

Rioolheffing

Activiteiten	Bedrag	Gemengde activiteit	Toe-rekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Vervanging/aanleg/verbetering					
Kapitaallasten tot jaar 2012	€ 9.244.427	Nee	100%		€ 9.244.427
vervanging riool 2013		Nee	0%	via kapitaalslasten	€ -
nieuwe aansluitingen 2013	€ 350.000	Nee	100%	onderdeel exploitatie begroting	€ 350.000
verplaatsing gemaal		Nee	0%	via kapitaalslasten	€ -
aanleg waterdoorlatende verhardingen					
aanleg WADI					
Renovatie					
riolering, incl. gemengd stelsel					
relining					
hemelwatervoorzieningen					
grondwater					
Onderhoud en reparatie					
onderhoud drukriolering					
onderhoud kolken					
herstel kolken en kolkleidingen					
doorspuiten verstoppingen	€ 143.246	Nee	100%	onderhoud rioolputten +beheer	€ 143.246
reparaties	€ 918.249	Nee	100%	divers	€ 918.249
inspectie en reiniging	€ 144.921	Nee	100%		€ 144.921
pompen en gemalen	€ 130.610	Nee	100%		€ 130.610
elektriciteit+overige kosten pompen en gemalen					
aanschaf apparatuur en gereedschappen					
onderhoud IBA's					
straatreiniging	€ 3.379.573	Ja	33%		€ 1.127.000
onderhoud bermsloten					
onderhoud stedelijke waterpartijen	€ -	Nee	100%	Baggeren + kosten onderhoud stedelijke waterpartijen	€ -
onderhoud WADI					
onderhoud waterdoorlatende verharding					
onkruidbestrijding					
Begeleiding en berichtgeving					
voorbereiden plannen uit GRP					

Activiteiten	Bedrag	Gemengde activiteit	Toe-rekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
klachtenafhandeling communicatie toezicht op werk actualiseren GRP opdrachtgeving van opdrachten uit GRP en incidenteel salarissen en sociale lasten	€ 620.515	Nee	100%	totaal doorberekende uren afdelingen	€ 620.515
Overige					
doorbelastingen andere afdelingen	€ 31.682-	Nee	100%	Bloemendaal en Zandvoort	€ 31.682-
belastingen, bijdragen en contributies	€ 354.275	Nee	100%	Op basis expl. (niet investeringen)	€ 354.275
toerekenbare BTW	-				
bijdrage afkoppelsubsidie	€ 1.048.645	Ja	17%	Cocensus	€ 178.000
perceptiekosten rioolheffing	-				
meerjarig perspectief	€ -		100%		€ -
onttrekking/toevoeging reserve					
onttrekking/toevoeging voorziening					

Totaal kosten € 13.179.561

Totaal opbrengst geraamd € 11.646.457-

Aanvullende opbrengst voor 100% dekking € 1.533.104

Dekkingsgraad 88,4%

Wabo

Omgevingsvergunning (Wabo 1112,1113)	Uren	Uur-tarief	Gemengde activiteit	Toe-reke-ning	Toelichting	Verhaalbare kosten	Kosten-dekkend heid
Activiteit Bouwen							
Beschikkingen	21.122	100	nee	100%	Uren x tarief	€ 2.112.190	
Handhaving Bebouwde Omgeving 1e controle	467	100	nee	100%	Uren x tarief	€ 46.650	
Ruimtelijk Beleid	2.631	131	nee	100%	Uren x tarief	€ 344.661	
Stadszaken advies verkeer	55	100	nee	100%	Uren x tarief	€ 5.450	
Stadszaken milieu	658	92	nee	100%	Uren x tarief	€ 60.513	
Geo basisadministratie	1.334	94	nee	20%	Uren x tarief	€ 125.374	
Software cosa/filemaker/squit			nee	100%	materiële kosten	€ 50.000	
Planologische strijdig gebruik	2.705	101	nee	100%	Uren x tarief	€ 273.155	
Brandveilig Gebruik	967	103	nee	100%	Uren x tarief	€ 99.627	
Slopen (incl meldingen)	728	100	nee	100%	Uren x tarief	€ 72.845	
Reclame	163	100	nee	100%	Uren x tarief	€ 16.250	
Kap (excl. Advies)	632	100		100%	Uren x tarief	€ 63.014	
Monument	1.777	101	nee	100%	Uren x tarief	€ 179.281	
Aanleggen	34	100		100%	Uren x tarief	€ 3.400	
Uitrit	72	99		100%	Uren x tarief	€ 7.077	
Milieu (incl meldingen)	2.116	102				€ 216.195	
Totale lasten WABO excl. Dienstverlening						€ 3.675.682	75%
Dienstverlening	10.101	94	nee	100%	Uren x tarief	€ 949.494	
Totale lasten WABO incl. Dienstverlening						€ 4.625.176	60%
Totale lasten activiteit Bouwen excl. Dienstverlening						€ 3.190.464	87%
Totale lasten activiteit Bouwen incl. Dienstverlening						€ 4.139.958	67%
Totale baten Bouwen						€ 2.765.567	

Marktgelden

Markten	Uren	Uur-tarief	Gemengde activiteit	Toe-rekening	Toelichting	Verhaalbare kosten	Kosten-dekkend heid
Elektra			Nee	100%	Materiële kosten	€ 50.249	
(Technisch) uitbesteed werk			Nee	100%	Materiële kosten	€ 100.725	
Software			Nee	100%	Materiële kosten	€ 9.000	
Overige diensten			Nee	100%	Materiële kosten	€ 40.004	
Dotatie voorziening Debiteuren			Nee	100%	Materiële kosten	€ 6.499	
Kapitaalslasten			Nee	100%	Materiële kosten	€ 10.767	
Toerekenbare uren	2.627	99	Nee	100%	Uren x tarief	€ 260.073	
Totale lasten Markten						€ 477.317	80%
Totale baten Markten						€ 380.399	

Leges

Lasten	Lasten	Gemengde activiteit	Toerekening	Toelichting	Netto lasten
Salarislasten					
Toegerekende uren direct en indirect personeel	3.370.463	Nee	100%	Kosten zitten in uren x tarief	3.370.463
Buitengewoon ambtenaar Burgerlijke stand					
Automatisering					
Specifieke software voor Burgerzaken incl. kapitaallasten	200.107	Nee	100%		200.107
Rijksleges - lasten					
	944.573	Nee	100%		944.573
Materiaal en overige kosten					
Materiaal en overige kosten	61.548	Nee	100%		61.548
Totaal lasten					4.576.691
Totaal opbrengsten					-2.778.140
Dekkingsgraad					61%

Vergunningen

Vergunningen overig (1101,1102)	Uren	Uur-tarief	Gemengde activiteit	Toe-rekening	Toelichting	Verhaalbare kosten	Kosten-dekkend heid
Huisvesting & leegstand (1101)	408	99		100%	Uren x tarief	€ 40.392	
Horeca (incl. APV Horeca) (1102)	1.154	99		100%	Uren x tarief	€ 114.246	
APV (1102)	6.242	99		100%	Uren x tarief	€ 617.958	
Wet op de Kansspelen (1102)	15	99		100%	Uren x tarief	€ 1.485	
Registratie Kinderopvang (1102)	470	99		100%	Uren x tarief	€ 46.530	
Totale lasten						€ 820.611	24%
Totale baten						€ 196.209	

Lijkbezorgingsrechten

Activiteiten	Bedrag	Gemengde activiteit	Toe-rekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
Verlenen van rechten					
bijhouden register	€ -	NEE	100%	Kosten zitten in uren x tarief	€ -
kapitaallasten tot jaar 2011	€ 34.378	NEE	100%	is inclusief de kapitaalslasten uit de verwachte investering 2011	€ 34.378
Onderhoud					
DVO Spaarnelanden	€ 32.002	NEE	100%		€ 32.002
Beheer begraafplaatsen Noord	€ 247.359	NEE	100%		€ 247.359
Beheer begraafplaatsen Kleverlaan	€ 61.862	NEE	100%		€ 61.862
Begeleiding en berichtgeving					
salarissen en sociale lasten	€ 1.213.014	NEE	100%	totaal doorberekende uren afdeling	€ 1.213.014
Overige					
doorbelastingen andere afdelingen	€ 131.998	NEE	100%	Huisvesting	€ 131.998
toerekenbare BTW	€ -	NEE	100%	Op basis expl (niet investeringen)	€ -

Activiteiten	Bedrag	Gemengde activiteit	Toe-rekening	Toelichting	Verhaalbare kosten
perceptiekosten	€ -	NEE	0%	Zitten in uren x tarief	€ -
meerjarig perspectief					
onttrekking/toevoeging reserve	pm				
onttrekking/toevoeging voorziening	€ 135.436	NEE	100%		€ 135.436

Totaal kosten € 1.856.050

Totaal opbrengst € 984.023-

Bijdrage uit alg. middelen € 872.026
Dekkingsgraad 53%

6.9 Incidentele baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Pr.	Overzicht incidentele baten en lasten Omschrijving	Begroting 2013		Rekening 2013	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
1	Burger en bestuur n.v.t.				
2	Veiligheid, Vergunningen en Handhaving Budget regionale informatie en expertise centrum georganiseerde criminaliteit			668 n	
	Rijksbijdrage regionale informatie en expertise centrum georganiseerde criminaliteit				-735 v
3	Welzijn, Gezondheid en Zorg Onttrekking aan de reserve WMO				-488 v
4	Jeugd, onderwijs en sport n.v.t.				
5	Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling Verkoop van niet-strategisch bezit				-167 v
	Verkoop Zijlsingel 1			2.179 n	-4.000 v
	Toevoeging voorziening erfpacht i.v.m. mogelijk te hoge canon of koopsom			3.557 n	
6	Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie Productiehuis Toneelschuur (nieuw beleid)	140 n		200 n	
7	Werk en inkomen n.v.t.				
8	Bereikbaarheid en mobiliteit Fietsenstalling Station	180 n			
	Oudeweg	1.050 n		0 n	
9	Kwaliteit Fysieke Leefomgeving Tijdelijk personeel i.v.m. achterstallig onderhoud	466 n		63 n	
	Onttrekking reserve inhuur tijdelijk personeel				-403 v
	Budget voor achterstallig onderhoud	2.100 n		104 n	
	Beheer en onderhoud vormen bestemmingsreserve	2.000 n		500 n	
	Aframing budgetten beheer- en onderhoudsprogramma	-1.220 v		0 v	

Pr.	Overzicht incidentele baten en lasten Omschrijving	Begroting 2013		Rekening 2013	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
10	Financiën / Algemene dekkingsmiddelen				
	Onttrekking reserve Afbouw precario ondergrondse leidingen		-1.200 v		-1.200 v
	Hogere pensioenpremie ABP	500 n		0 v	
	Onttrekking algemene reserve (voorheen BCF)		-760 v		-760 v
	Dividend NUON Energy NV		-100 v		-38 v
	Terugstorten onttrekking 2011 Wmo (amendement Kadernota 2011)	500 n		500 n	
	Nationaal Uitvoeringsprogramma AU	280 n		280 n	
	Rentenadeel vanwege hogere leningenportefeuille dan oorspronkelijk ingeschat	2.000 n		952 n	
	Onttrekking algemene reserve (frictiekosten nw.bovenformatieven)				-3.732 v
	Eenmalige onttrekking i.v.m. sluitend maken jaarschijf				-2.420 v
	Financiële consequenties besluitvorming afwaardering MVA	-3.000 v		-320 v	
	Dotatie aan Algemene Reserve (beheer en onderhoudsprogramma)	1.220 n		0 n	
	Onttrekking algemene reserve (nieuw beleid)		-65 v		-65 v
	Bezuinigingen € 8 mln. in 2013 en 2014	-8.000 v		-2.420 v	
	Totaal van de programma's	-1.784 v	-4.059 v	5.249 n	-14.000 v

6.10 Vooruitontvangen en nog te ontvangen subsidies

6.10 A Vooruitontvangen subsidies

Omschrijving grootboekrekeningnummer (bedragen x € 1.000)	SiSa regeling	Stand 31-12-2012	Afgewikkelde voorschotten in 2013	Nieuwe voorschotten in 2013	Stand 31-12-2013
Wet Inburgering (WI) 2007-2009	C3 Brede Doel Uitkering Grote Steden Beleid Sociaal Integratie Veiligheid	-2.032	172	1.860	0
Grote Steden Beleid -ASHG steunpunt huisel.gew	C3 Brede Doel Uitkering Grote Steden Beleid Sociaal Integratie Veiligheid	-234	234	0	0
Pardon -regeling BDU-siv	C3 Brede Doel Uitkering Grote Steden Beleid Sociaal Integratie Veiligheid	-118	118	0	0
Regionaal Meld- en coördinatiecentra (RMC)	D1 RMC Voortijdig schoolverlaters	-92	462	-438	-68
Kwalificatieplicht	D1 RMC Voortijdig schoolverlaters	-339	378	-302	-263
Binnenklimaat Primair Onderwijs	D5 Verbetering binnenklimaat primair onderwijs 2009	-449	449	0	0
Uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011 - 2014 (OAB)	-1.592	3.943	-3.322	-970
AOB Bestuursafspraken	D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011 - 2014 (OAB) aanv.reg.	-1.147	675	-1.646	-2.117
Sanering rail- verkeerslawaaï	E3 Subsidie sanering verkeers- en spoorweglawaaï	0	0	0	0
Grondwatersanering EBH-terrein	E6 Bodemsanering	-459	459	0	0
Lokale lucht kwaliteit maatregelen tranche 3	E11B Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	-452	3	0	-448
Regionale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit provincie	E11B Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	-124	3	0	-121
Budget Investeringen Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) Spaarne 2005	E25 Beleidsregeling subsidies BIRK	0	0	-1.100	-1.100
ANWB Streetwise	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	8	-12	-4
VerkeersLokaal 2013	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	0	-8	-8
Snelfietsroute Hlem-Adam.-W jaarplan 2013	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	16	-16	0
Fietsonderdoorgang Buitenrustbruggen	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	538	-538	0
Ring Meerwijk - herinrichting	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-23	270	-246	0
Zuiderzee- Groningen- en Betuwelaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	0	0	0

Reconstructie Kleverlaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	256	-256	0
Schouwteslaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	-38	38	0
Spaarndamseweg-Zuid	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-97	63	0	-34
Fietspad VMBO 023 Schipholweg	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	0	0	0
Wagenweg N208 - Heemstede	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-34	61	-28	0
Fietsdoorsteek Garenkokerskade	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	0	0	0
Toegankelijkheid bushalteplaatsen	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	314	-314	0
Verspronckweg Zuid	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-113	186	-73	0
Julianalaan e.o.	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-16	74	-58	0
Toegankelijkheid bushaltes lijn 4	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	139	-143	-4
Wenenstraat eo fietsstr	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	14	-14	0
Italielaan herinrichting	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	13	-13	0
Woon-schoolrouteprj. (VerkLok.)	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	9	-10	-1
Snelfietsroute Hlm-Ams W 2011	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	-35	35	0
Fietspad Claus Sluterweg	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	0	0	0
Turfmarkt & Spaarne Kl.InfrStr	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	277	-335	-58
Snelfietsroute Haarlem-Amsterdam-West jaarplan 212	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	35	17	-52	0
Spaarndamseweg 2e Fase	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	187	-250	-63
Doorstroming openbaar vervoer Zijlvest	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	0	0	0
A. Schwetzerln Kl. Infrastructuur A&B	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	0	0	0	0
Wet Sociale Werkvoorziening *	G1C-1 en G1C-2 Wet Sociale Werkvoorziening	-13	17.633	-17.620	0
Besluit Bijstand Zelfstandigen	G3 Besluit Bijstand Zelfstandigen 2004 (Budget- & declaratiedeel)	0	306	-557	-250
Overschot Wet Werk en Bijstand (werkdeel)	G5 Wet Participatiebudget	-1.104	7.328	-7.104	-880
Brede Doel Uitkering centrum Jeugd en Gezin	H10 Brede Doel Uitkering Centra voor Jeugd en gezin	-62	0	0	-62
Sisa-regelingen:		-8.466	34.533	-32.519	-6.452

Omschrijving grootboekrekeningnummer (bedragen x € 1.000)	Overige vooruitontvangen subsidies	Stand 12-2012	31- Afgewikkelde voorschotten in 2013	Nieuwe voorschotten in 2013	Stand 31-12-2013
EIF Taalplein		0	120	-120	0
Divosa-proj Ond.st. Wwnv 2012		0	2	-2	0
Reïntegratie jongeren		0	131	-131	0
Railscherm Zuid tak gevelmaatregelen		-9	0	9	0
Railscherm Zuid tak gevelmaatregelen		0	10	-10	0
Binnenduinrand		-21	18	-15	-18
Water als Economische Drager Nautische voorzieningen in de Scheepmakerskwartier, 1e fase		-12	12	0	0
Water als Economische Drager projecten Faciliteiten riviercruisevaarten		0	0	0	0
Regionaal Actie Programma Wonen 2011-2015		0	30	-30	0
Kennis maken, kennis delen		-27	16	0	-11
Diverse BRIM subsidies		-22	68	-95	-48
HRB Herstruc Waarderpold. Fige		0	0	-395	-395
Proj. 2012ESFN269 (2012-2013)		-414	25	0	-389
HIRB Herontwikkelen Bottelier		0	0	0	0
Wecycle Comm.Prj.Hrlm.Mil.Held		0	25	-25	0
Fietsroutenetwerk Hrlm-A'dam		-30	0	30	0
Pilot Woonservicegebieden		0	32	-84	-52
Actieve Burgers en begeleiding		0	82	-96	-14
Zachte landingsgldn.cult.educ.		0	52	-52	0
Provinciale Subsidie Watt voor Watt (energiebesp. maatregelen)		0	65	-170	-105
Subsidie Nova College, programmagelden VSV 2012/2016		0	165	-165	0
Provinciale Subsidie Fondsenopdracht Haarlem (Duurz. energie)		0	0	-20	-20

Woonwensen & recente verhuisbeweging ZKH		0	0	-59	-59
Wonen boven winkels		0	0	-16	-16
Prov. NH PF2 Externe Veiligheid		0	73	-73	0
RIEC 2012-2013 (RegInf&ExpertC)		0	668	-668	0
Verkeersonderzoek Turfmarkt		0	18	-18	0
Fietsverbinding Houtmanpad		-276	-271	546	0
Besluit Rijkssubsidiering Instandhouding Monumenten Haarlemmerhout		0	50	-50	0
Busstrook Schipholweg		0	8	-8	0
Reinaldapark-groene verb		0	385	-385	0
Quickwin doorstroming Schipholweg		0	17	-17	0
Aanleg snelle fietsroute Waarderplolder naar Haarlem CS		0	0	0	0
Herstructurering Noordoosthoek Waarderplolder		0	0	0	0
Overige vooruitontvangen subsidies:		-811	1.801	-2.116	-1.126
T O T A A L vooruit ontvangen subsidies:		-9.277	36.334	-34.635	-7.579

6.10 B Nog te ontvangen subsidies

Omschrijving grootboekrekeningnummer (bedragen x € 1.000)	SiSa regeling	Vordering 31-12-2012	Correctie vooruitontv. Subsidie 2012	Vorderi- ngen	Ontvangsten 2013	Correctie vooruitontv. Subsidie 2013	Vordering 31-12-2013
Regionaal Meld- en coördinatiecentra (RMC)	D1 RMC Voortijdig schoolverlaters			466	466		0
Kwalificatieplicht	D1 RMC Voortijdig schoolverlaters			521	521		0
Uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011 - 2014 (OAB)			3.322	3.322		0
AOB Bestuursafspraken	D9 Onderwijsachterstandenbeleid 2011 - 2014 (OAB) aanv.reg.			1.646	1.646		0
Sanering rail- verkeerslawaaai	E3 Subsidie sanering verkeers- en spoorweglawaaai	355			235		120

Lokale lucht kwaliteit maatregelen tranche 3	E11B Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit			24			24	0
Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) Spaarne 2005	E25 Beleidsregeling subsidies BIRK	800	1.100			1900		0
ANWB Streetwise	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer				15	12	3	0
VerkeersLokaal 2013	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	1	-1	15		8	7	0
Snelfietsroute Hlem-Adam.-W jaarplan 2013	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer				35	12	19	4
Fietsonderdoorgang Buitenrustbruggen	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	331	494			825		0
Fiets- Voetpont Belgiëlaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	36				36		0
Ring Meerwijk - herinrichting	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		246			246		0
Zuiderzee- Groningen- en Betuwelaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	402	398	-398		402		0
Reconstructie Kleverlaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	72	256			328		0
Schouwteslaan	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	1	49	-50				0
Spaarndamseweg-Zuid	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	-1	460				460	0
Fietspad VMBO 023 Schipholweg	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	70	86	-86		70		0
Wagenweg N208 - Heemstede	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		28			28		0
Fietsdoorsteek Garenkokerskade	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	7	22				22	7
Toegankelijkheid bushalteplaatsen	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	113	691				377	427
Kleverparkbuurt 30km gebied	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	29				29		0
Verspronckweg Zuid	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		120				47	73
Julianalaan e.o.	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		58			58		0
Fietspad Badmintonpad	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	92				92		0
Toegankelijkheid bushaltes lijn 4	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	14	186				42	157
Project Verkeerslokaal	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer							0
Wenenstraat eo fietsstr	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	61	42				28	75
Italielaan herinrichting	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	186	51				38	199
Woon-schoolrouteprj. (VerkLok.)	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		12			10	2	0
Snelfietsroute Hlm-Ams W 2011	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer	90	110				146	55

Fietspad Claus Sluterweg	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		25			25	0	
Turfmarkt & Spaarne Kl.InfrStr	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer		370		276	35	59	
Snelfietsroute Haarlem-Amsterdam-West jaarplan 212	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer			72		20	52	
Spaarndamseweg 2e Fase	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer			833		583	250	
Doorstroming openbaar vervoer Zijlvest	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer			367		367	0	
A. Schweitzerlaan, Kl. Infrastructuur, A&B	E27B Brede Doel Uitkering Verkeer & Vervoer			210		210	0	
Wet Sociale Werkvoorziening *	G1C-1 en G1C-2 Wet Sociale Werkvoorziening			17.620	17.620		0	
Besluit Bijstand Zelfstandigen	G3 Besluit Bijstand Zelfstandigen 2004 (Budget- & declaratiedeel)			825	691	134	0	
Overschot Wet Werk en Bijstand (werkdeel)	G5 Wet Participatiebudget			7.104	7.104		0	
Sisa-regelingen:			2.659	4.827	32.515	35.933	2.586	1.479

Omschrijving grootboekrekeningnummer (bedragen x € 1.000)		Overige vooruitontvangen subsidies	Vordering 31-12-2012	Correctie vooruitontv. Subsidie 2012	Vordering n 2013	Ontvangsten 2013	Correctie vooruitontv. Subsidie 2013	Vordering 31-12-2013
EIF Taalplein	n.v.t.		94	173			53	214
Divosa-proj Ond.st. Wwnv 2012	n.v.t.		1	7		8		0
Reïntegratie jongeren	n.v.t.			264	131	395		0
Duurzaam energiepakket NH 2011	n.v.t.		12			12		0
Railscherm Zuid tak gevelmaatregelen	n.v.t.			26	-26			0
Regionale Economische Stimuleringsprogramma 2009 t/m 2011	n.v.t.		50		-16	24		10
Binnenduinrand	n.v.t.			15		15		0
Nieuwe Energie op de Creatieve As	n.v.t.		217			217		0
Water als Economische Drager Nautische voorzieningen in de Scheepmakerskwartier, 1e fase	n.v.t.			588			588	0
Water als Economische Drager projecten Faciliteiten riviercruisevaarten	n.v.t.		475			475		0

Regionaal Actie Programma Wonen 2011-2015	n.v.t.			30	24	6
Kennis maken, kennis delen	n.v.t.		18		18	0
Diverse BRIM subsidies	n.v.t.	-1	101	-10	48	42
HRB Herstruc Waarderpold. Figee	n.v.t.	5	500		400	105
Proj. 2012ESFN269 (2012-2013)	n.v.t.	-1	1.560			1.560
HIRB Herontwikkelen Bottelier	n.v.t.		1.114			1.114
Wecycle Comm.Prj.Hrlm.Mil.Held	n.v.t.			30		5
Pilot Woonservicegebieden	n.v.t.	43	115		126	32
Actieve Burgers en begeleiding	n.v.t.		120		96	24
Zachte landingsgldn.cult.educ.	n.v.t.		52		41,4	10
Provinciale Subsidie Watt voor Watt (energiebesp. maatregelen)	n.v.t.			213	170	43
Subsidie Nova College, programmagelden VSV 2012/2016	n.v.t.			165	149	17
Provinciale Subsidie Fondsenopdracht Haarlem (Duurz. energie)	n.v.t.			80	20	60
Woonwensen & recente verhuisbeweging ZKH	n.v.t.			74	59	15
Wonen boven winkels	n.v.t.			32	16	16
Prov. NH PF2 Externe Veiligheid	n.v.t.			73	58	15
RIEC 2012-2013 (RegInf&ExpertC)	n.v.t.	119	28	735	735	95
Verkeersonderzoek Turfmarkt	n.v.t.			18	18	0
Schotervijver herinrichting	n.v.t.	100				100
Fietsverbinding Houtmanpad	n.v.t.	1	1.153		1154	0
Besluit Rijkssubsidiering Instandhouding Monumenten Haarlemmerhout	n.v.t.	100	200			150
Busstrook Schipholweg	n.v.t.	200	8		208	0

Reinaldapark-groene verb	n.v.t.	315	385				700
Quickwin doorstroming Schipholweg	n.v.t.(Prov.)			46		30	17
Aanleg snelle fietsroute Waarderplolder naar Haarlem CS	n.v.t.(Prov. Impuls Fiets 2 Noord-Holland 2013)			510		510	0
Herstructurering Noordoosthoek Waarderplolder	n.v.t.(Prov.)			1.500	486	1.015	0
Overige vooruitontvangen subsidies:		1.730	6.429	3.584	4.953	5.472	1.315
Totaal nog te ontvangen subsidies		4.389	11.255	36.099	40.886	8.059	2.794

6.11 Haarlem Presteert Beter

Blokken in het programma

Het programma Haarlem Presteert Beter is met ingang van 2013 naar de volgende blokken ingedeeld:

- A. De Budgethouder Centraal
- B. De Basis op Orde
- C. Organisatiesturing en Management Control
- D. Cultuurverandering

Voor elk blok van het programma is het bovenliggend doel met concrete projecten gedefinieerd. Per project zijn de te behalen resultaten met een planning en verantwoordelijke rapporteur gedefinieerd.

A. De Budgethouder Centraal

Dit onderdeel heeft als bovenliggend doel:

- de budgethouder komt in positie om te sturen en te verantwoorden
- de staf vult hiervoor de randvoorwaarden in

De volgende projecten zijn binnen dit blok voor 2013 gestart:

1. Budgetbeheersing
2. Financiële Pentagoon
3. Managementinformatiecyclus
4. Inrichten LIAS en GFS
5. Kaderstelling en maandcyclus AO-IC-VIC
6. Versterken zelf controlerend vermogen

B. De Basis op Orde

Dit onderdeel heeft als bovenliggend doel dat de gegevensfabriek met routine, gestandaardiseerd en beveiligd werkt.

Dit blok heeft de volgende projecten voor 2013:

1. Begrotingsbeheer
2. Beheer tijdschrijven
3. Inkoop- en betaalproces
4. Financial audit en IB
5. Rapportagebeheer
6. Formatiebeheer en personeelsbegroting
7. Beheer externe inhuur
8. In-, door- en uitstroom
9. Bovenformatieven
10. Informatie- en toegangsbeheer
11. Databeheer
12. Beheer elektronische dossiers

C. Organisatiesturing en Management Control

Dit onderdeel heeft als bovenliggend doel het versterken van de concernsturing en concernbeheersing.

Dit blok kent de volgende projecten voor 2013:

1. Organisatie en mandaatbesluit
2. Loongebouw en functieprofielen
3. Concernagenda en Jaarplan
4. Versterken risicomanagement
5. Versterken treasury
6. Versterken fiscale functie
7. Versterken paragraaf kapitaalgoederen

D. Cultuurverandering

Dit onderdeel van het programma wordt in overleg met de veranderkundige expertise van PwC opgezet en heeft nog niet haar definitieve vorm.

Voortgang per programmablok en gedefinieerd project

Per gedefinieerd project zijn voor 2013 deelresultaten gedefinieerd die projectmatig door de organisatie worden aangestuurd. Hierna zijn per project beknopt de voortgang en de resultaten weergegeven.

De in de rapportage opgenomen verkeerslichten bij de regels met een resultaat en planning voor 2013 geven voor zowel planning als het genoemde resultaat aan of het project op koers ligt:

resultaat en planning:	
	zijn op afgesproken koers
	lopen achter
	dreigen niet gehaald te worden

De in de rapportage opgenomen verkeerslichten bij de regels met bijdrage aan bovenliggend doel geven alleen voor het bovenliggend doel aan of het gehele project op koers ligt:

bijdrage aan bovenliggend doel:	
	is op afgesproken koers
	loopt achter
	dreigt niet gehaald te worden

Blok A De budgethouder centraal

Bijdrage aan bovenliggend doel		<ul style="list-style-type: none"> • de budgethouder in positie om te sturen en te verantwoorden • de staf vult randvoorwaarden in voor positie van de budgethouder 			
	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	
1.	Budgetbeheersing	afbouwen schaduwadministraties	Q4	De kwaliteit en betrouwbaarheid van gegevensverwerking en rapportage zijn sterk toegenomen. Uitvraag naar schaduwadministraties heeft in december plaatsgevonden op hoofdafdelingsniveau. Resultaat van inventarisatie is dat er geen schaduw administraties meer worden bijgehouden	😊
		voorzien in informatiebehoefte budgethouders	Q4	informatiebehoefte moet nog worden opgehaald	😐
		onderscheiden beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare budgetten	Q4	projectonderdeel moet nog starten	😐
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgethouder sturing en vereenvoudiging		De sturing door de budgethouder wordt steeds beter mogelijk gemaakt. Vereenvoudiging is in opzet gerealiseerd en wordt in 2014 in werking gezet. De structurering van de informatiebehoefte in een piramide structuur maakt vereenvoudigde sturing vanuit verschillende informatie behoefte lagen mogelijk. Deze informatiepiramide zal in 2014 worden gerealiseerd.	😐
2.	Financiële pentagoon	taakidentificatie en beschrijving bedrijfsbureau, financiën, kwaliteit en controle en concerncontrol	Q3	de taakidentificatie en beschrijving afdelingen op basis van de vastgestelde uitgangspunten afgerond	😊
		basis op orde M&S uitbouwen naar taakovername o.b.v. criterium efficiency	Q4	De basis bij M&S van gegevensinname en gegevensverwerking wordt steeds beter. Het overnemen van activiteiten die zich kenmerken door standaard en efficiency is de volgende stap voor het jaar 2014.	😐
		herinrichten driehoek	Q4	De inrichting van de vijfhoek of pentagoon is uitgesteld tot de basis, ook in werking, op orde is bij M&S. In 2014 zal de inrichting van de vijfhoek vanuit perspectief van overheadontwikkeling	😞

	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	
				aandacht krijgen. Het terugdringen van de overhead vraagt om een efficiënte en strakke inrichting.	
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgethouder sturing, helderheid taaktoedeling en eigenaarschap driehoek, kostenbesparing		Het bovenliggend doel van helderheid in taaktoedeling, eigenaarschap en kostenbesparing is nog niet gerealiseerd in 2013 en zal in 2014 vanuit het perspectief overheadontwikkeling opvolging krijgen.	☹
3.	Management-informatiecyclus	actief informatie leveren naar 4 niveaus: budgethouder, MT hoofdafdeling, concern en portefeuillehouder financiën	Q3	De budgethouders hebben in 2013 maandelijks een rapportage van de afdeling Financiën ontvangen. Daarnaast zijn in 2013 zijn voorafgaand aan de P&C-gesprekken informatiesets verstrekt aan MT en concern. De aansluiting op de informatiepiramide is nog niet gerealiseerd in 2013 en zal ook voor 2014 nog tijd vragen.	☺
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgetbeheersing, sturing hoofdafdeling en concern		Bovenliggend doel is ten dele in 2013 gerealiseerd	☺
4.	Inrichten LIAS en GFS	meerjarenbegroting voor elke hoofdafdeling	Q3	De meerjarenbegroting is voor alle budgethouders beschikbaar. Naast de meerjarenbegroting exploitatie is er ook een meerjarig overzicht van de reserves te raadplegen.	☺
		intracomptabele beheersing meerjaren- begrotingsmutaties	Q3	Vanaf de 2 ^{de} bestuursrapportage 2013 wordt gewerkt met intracomptabele begrotingsmutaties in LIAS.	☺
		vereenvoudiging rekeningschema in GFS	Q3	Per 1 januari 2014 wordt gewerkt met het nieuwe rekeningschema.	☺
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgetbeheersing, foutreductie, kostenbesparing		De inrichting en werking van LIAS draagt bij aan de foutreductie en kostenbesparing. Tevens zijn begrotingsmutaties tijdig verwerkt en zichtbaar voor de budgetbeheersing. Na gereedkomen van rekeningschema in GFS, is dit onderdeel op orde.	☺
5.	Kaderstelling en	AO: alle hoofdprocessen beschreven	Q1	Nagenoeg alle hoofdprocessen zijn beschreven en	☺

	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	
	maandcyclus AO-IC-VIC			vastgesteld.	
		IC: kwaliteit sterk verbeterd en tijdig beschikbaar	Q2	De interne controle van de accountant wijst uit dat de kwaliteit van de IC verbeterd is. Het niveau behorend bij zelf controlerend vermogen is nog niet bereikt. De verwachting is dat in 2014 dit niveau gehaald gaat worden.	☹
		VIC: inrichten en uitvoeren. EDP speerpunt.	Q4	Voor IT Audit en EDP is intern geen expertise aanwezig en is nog uitbesteed aan PwC. Controle is uitgevoerd en heeft geleid tot aanbevelingen. In kader van informatiebeveiliging is het uitvoeren van IT audit van wezenlijk belang. Het regulier inbedden van deze audits staat op de agenda van 2014.	☹
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. getrouwheid en rechtmatigheid budgetten, budgetbeheersing, operationele sturing versterken		Op basis van de hard close van 31-05 en IC/VIC 1 ^e halfjaar is getrouwheid en rechtmatigheid nog niet op orde. Voor goede budgetbeheersing zijn getrouwe realisatiecijfers per afsluitingsmoment een belangrijke voorwaarde voor de prospectie.	☹
6.	Versterken zelf controlerend vermogen	opzetten financial audit	Q4	Met ingang van het 2 ^e halfjaar 2013 is financial audit ingevoerd en is op basis van het kader een financial auditplan ontwikkeld. De accountant PwC verzorgt trainingen aan de audit medewerkers.	☺
		overdragen uitvoering financial audit	Q2	overdracht heeft plaats gevonden	☺
		kennis- en vaardigheidsoverdracht samenstellen dossiers	Q2	Bij de hard close van 31 augustus is extra ondersteuning verleend door de auditafdeling om dossiers zo op te stellen dat ze gereed zijn voor controle. De kwaliteit t.o.v. de eerste hard close is verbeterd. Er is nog een stapextra nodig om alle dossiers op controle niveau te krijgen	☹
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. foutdetectie en systemische verbetering		De cyclische betekenis van financial audit is in 2013 verbeterd en leidt tot toename van de kwaliteit van controle dossiers. De adviesfunctie van Financial audit bij het verkrijgen van systemische verbeteringen, vraagt voor het jaar 2014 om meer aandacht.	☹

Blok B De basis op orde, inclusief vervolgacties 2^e halfjaar 2013

Bijdrage aan bovenliggend doel	<ul style="list-style-type: none"> De ‘gegevensfabriek’ werkt met routine, gestandaardiseerd en beveiligd
--------------------------------	--

	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	Status
1.	Begrotingsbeheer	begrotingsmutaties conform AO met paraaf budgethouder	Q3	De begrotingsmutaties worden met de ingerichte workflow door de budgethouder geautoriseerd in de begrotingsmodule (LIAS).	😊
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgethouder centraal		De ingerichte workflow in het systeem dwingt de juiste autorisatie af.	😊
2.	Beheer tijdschrijven	kaderstelling tijdschrijven	Q3	Concerncontrol ontwikkelt in 2014 de kaderstelling voor het tijdschrijven in afstemming met HRM en Financiën.	😞
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. capaciteit sturing = budgetbeheersing		Tijdschrijfinformatie is up-to-date en betrouwbaar voor capaciteit sturing.	😞
3.	Inkoop- en betaalproces	opdracht en verplichting	Q4	In het 4 ^e kwartaal 2013 zijn kaders ontwikkeld om het inkoopproces voor de budgethouder eenvoudiger en gebruiksvriendelijker te maken met behulp van rapportages omtrent compliance, instructies over het tijdig aanmaken van verplichtingen en een format inkooporder.	😐
		opdracht en contract	Q4	Contracten worden geïnventariseerd en vastgelegd. Het contract wordt gekoppeld aan de inkooporder	😊
		contracten in contractenbank	Q4	In 2013 heeft een gemeentebrede inventarisatie plaatsgevonden om contracten vast te leggen in de contractenbank. Koppeling binnen de inkooporders met het contractnummer in Verseon maakt het analyseren van eventuele inconsistenties mogelijk via QlikView. Deze uitbreiding wordt via instructies blijvend in het werkproces geïntegreerd. Het project wordt begin 2014 afgerond.	😐
		inkoopvoorwaarden Haarlem	Q4	Alle verstrekte opdrachten moeten worden vertaald in een inkooporder waaraan de inkoopvoorwaarden zijn gekoppeld. Dit is in 2013 nog niet volledig	😞

	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	Status
				gerealiseerd.	
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgetbeheersing		Alle betalingen worden in de administratie gerelateerd aan contract, bestelling en verplichting. Alle facturen worden tijdig betaald en komen tijdig in behandeling bij de besteller.	☹️
4.	Financial audit en IB	IB plan per hoofdafdeling maart 2013 gereed	Q3	Het DT heeft de IB plannen per hoofdafdeling en een aangepast rapportageformat vastgesteld. Beide deelprojecten zijn hiermee afgerond. Gemeentebreed is voor de significante processen een risicoanalyse uitgevoerd. Het financial auditkader, het auditplan, de uitgewerkte auditaanpakken en de werkprogramma's zijn in juli door het DT vastgesteld.	😊
		financial auditplan aanscherpen in maandcyclus	Q4	Met ingang van het tweede halfjaar 2013 wordt cyclisch gewerkt aan de hand van het financial auditplan. De werking wordt in 2014 vastgesteld.	☹️
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. management en budgethouder sturing en budgetbeheersing		Financial audit gedurende het jaar maakt het mogelijk de budgethouder te attenderen op verbeteringen in de onderbouwing van zijn budgetrealisatie en eindejaarverwachting. Daarmee neemt gedurende het jaar de budgetbeheersing toe, maar op grond van de constatering is dit nog niet gereed.	☹️
5.	Rapportagebeheer	inrichten standaard rapporten QlikView	Q3	Het personeels- en financieel informatiesysteem is in 2013 beschikbaar gekomen.	😊
		eigenaarschap actief en periodiek verspreiden beleggen en doen uitvoeren	Q3	Alle rapportages worden opgemaakt in QlikView en na beproefde werking beschikbaar gesteld aan de budgethouders. Dit project is in het 4 ^e kwartaal 2013 afgerond.	😊
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. management en budgethouder sturing en budgetbeheersing		Stuurinformatie wordt ontwikkeld die aansluit op de informatiebehoefte van het management. Dit blijft een continu punt van aandacht.	😊
6.	Formatiebeheer en	beheersing formatie	Q2	Een maandelijks controle op aansluiting tussen het	😊

	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	Status
	personeelsbegroting			personele en financiële bronsysteem heeft geleid tot een ingebedde beheersing van budget en formatie.	
		beheersing salarisbegroting	Q2	De aansluiting op de P-begroting in GFS is volledig en correct.	😊
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgetbeheersing			De formatie in PIMS is up-to-date. Formatiewijzigingen worden volledig aangeleverd en doorgevoerd. De aansluiting op de P-begroting in GFS is volledig en correct. Maandelijks wordt de compliance vastgesteld.
7.	Beheer externe inhuur	afweging intern, bovenformatief	Q2	Maandelijks wordt de stand van zaken externe inhuur gerapporteerd aan de directie. Op het inhuurplafond vindt bewaking en sturing plaats.	😊
		handhaving kaders	Q2	Directie en portefeuillehouder zien strikt toe op de gestelde kaders.	😊
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgetbeheersing			Inhuur wordt volledig geregistreerd. Hiermee worden formatie en bezetting voldoende beheerd om reductie van de kosten van inhuur mogelijk te maken.
8.	In-, door- en uitstroom	preventief waarborgen dat de bezetting tussen PIMS, GFS (tijdschrijven), toegangspassen, ICT accounts en rechten applicaties consistent blijft	Q3	Met de digitale workflow van het proces 'Aanvraag tijdelijk werk' en 'In-, door- en uitstroom' wordt gewaarborgd dat de data in de betreffende systemen consistent kunnen blijven. Uitrol vindt procesgewijs plaats. Na afronding van de testfase vindt de implementatie plaats in 2014.	😐
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. informatiebeveiliging			Aanvraag en bewaking van toegangspas, account, autorisaties, e.d. vindt plaats in één procesgang/portal, waardoor de kans op fouten en ongemak wordt teruggebracht.
9.	Bovenformatieven	training en ondersteuning	Q4	HRM biedt trainingen aan de boventallige medewerkers aan. Er zijn van-werk-naar-werk contracten opgesteld. Verdere ondersteuning wordt geboden door detachings- en uitzendbureaus en andere gemeenten en organisaties voor vacatures te benaderen.	😊

	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	Status
		managementsturing op reductie	Q4	Rapportage op sturing en verantwoording is beschikbaar en daarmee verifieerbaar. De budgethouders krijgen in 2014 de beschikking over de stuurinformatie.	☹
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. goed werkgeverschap en budgetbeheersing		Op persoonsniveau (status, kosten, kostenplaats) is de basis op orde. Formatie en bezettingsinformatie maken reductie van de kosten van bovenformatieven mogelijk. Actieve sturing is nog niet zichtbaar.	☹
10. 11.	Informatie- en toegangsbeheer* Databeheer (* is onderdeel van 11)	beheersing en controle autorisatiefunctie	Q1	De gebruikersautorisaties zijn op orde. Er wordt gemonitord op inactieve accounts. Uitbreiding naar beheersing van alle autorisatiefunctie op basis van functiescheiding en AO is nog benodigd. Verankering in de processen wordt vastgesteld met de IT Audit van PWC.	☹
		verhogen beveiligingsbewustzijn	Q3	Plan van aanpak voor de verhoging van het beveiligingsbewustzijn is gereed. De uitrol vindt in 2014 plaats.	☹
		upgrade GFS 9.0	Q3	De update inclusief de verbetering van de toegangs- en autorisatiebeveiliging is volgens planning gereed. De interne beheersing wordt begin 2014 ingebed in de processen.	☹
		actualisatie informatiebeveiligingsbeleid	Q4	Het vernieuwde informatiebeveiligingsbeleid is in concept gereed. Vaststelling door B&W vindt plaats in 2014. Het wachtwoordbeleid is in 2013 uitgerold.	☹
		continuïteits- en herstelplan voor kritieke systemen	Q4	Het continuïteits- en herstelplan voor de kritieke systemen (GFS, Verseon, PIMS, GWS4ALL en QlikView) is gereed. Voor 2014 is budget beschikbaar om de uitwijkomgeving te realiseren.	☹
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. informatiebeveiliging en borgen continuïteit kritieke processen		Met het opgezette beveiligingsbeleid is de informatiebeveiliging geborgd. De werking moet nog worden vastgesteld. Indien de uitwijkomgeving niet wordt gerealiseerd, is de continuïteit niet geborgd.	☹

	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	Status
12.	Beheer elektronische dossiers	raadplegen on demand	Q4	Voor Verseon gebruikers is dit gerealiseerd. Verdere beschikbaarheid is mede afhankelijk van de aanlevering van fysieke documenten. Project wordt in 2014 afgerond.	☹
		beheersing primaire en bedrijfsvoeringprocessen	Q4	Doelstelling is dat alle primaire processen medio 2014 geheel digitaal verlopen. Inmiddels wordt een aantal processen bij Dienstverlening geheel digitaal uitgevoerd. Vanaf eind 2013 voert GOB haar primaire processen volledig digitaal uit. De overige hoofdafdelingen worden in 2014 aangesloten op Verseon,	☹
		voldoen aan Archiefwet	Q4	In de Kadernota 2013 zijn de middelen beschikbaar gesteld om het verbeterplan 'Onderweg naar resultaat' uit te voeren. Met dit plan wordt in de komende twee jaar op een gestructureerde wijze toegewerkt naar een organisatie die volledig digitaal werkt en haar digitale beheeromgeving volledig op orde heeft.	☹
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. proces en informatie beheersing , naleving wetgeving		Er is een vastgesteld overzicht van relevante processen en werkstromen. Alle dossiers van de relevante werkprocessen zijn vastgelegd in Verseon. Het verbeterplan om te voldoen aan de Archiefwet wordt geïmplementeerd.	☹

Blok C Organisatiesturing en Management Control

Bijdrage aan bovenliggend doel		• Versterken concernsturing en concernbeheersing			
	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	Status
1.	Organisatie en mandaatbesluit	organisatiestatuuut actualiseren	Q3	Na vaststelling van mandaatbesluit wordt het Organisatiestatuuut geactualiseerd.	😊
		mandaatbesluit herinrichten en actualiseren	Q3	Opzet voor heringericht mandaatbesluit is gereed. Verdere uitwerking en besluitvorming door college vindt in Q1 2014 plaats na bespreking OR. De budgethoudersregeling volgt op vaststelling mandaatbesluit en organisatiestatuuut..	😊
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgethoudersturing en begrotingsrechtmatigheid			Met de realisatie van organisatiestatuuut en mandaatbesluit wordt aan het bovenliggend doel voldaan.
2.	Loongebouw en functieprofielen	structuur en inrichting loongebouw	Q3	Er wordt onderzoek gedaan naar doorontwikkeling van de organisatie zonder grote reorganisaties te hoeven toepassen. Voorstellen te verwachten Q2.	😞
		standaardisering profielen (HR 21)	Q3	Er wordt onderzoek gedaan naar manieren waarop binnen de huidige systematiek met meer standaardisering kan worden gewerkt. Voorstel, afgezet tegen voor- en nadelen van invoering HR21, in Q2.	😞
		trede 9 begroten gericht op verjongingsbeleid	Q3	De verhoging van de P-begroting naar trede 10 is besloten in de begroting 2014. De begrotingswijziging is verwerkt. Een notitie over de beheersing van de nieuwe P-begroting wordt in maart 2014 geagendeerd.	😊
		toetsing en rapporteren functioneringscyclus	Q3	Rapportage over de uitvoering in 2013 en voorstellen voor verbetering wordt in maart geagendeerd.	😞
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. aantrekkelijk en goed werkgeverschap, budgetbeheersing			Alle hierboven genoemde onderwerpen zijn onderdeel van het werkprogramma van HRM waarover in maart met directie afspraken worden gemaakt.

	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	Status
3.	Concernagenda en Jaarplan	plannen DT jaaragenda	Q1	Wordt geïntegreerd in het Concernwerkplan (afdeling S&B). In voorbereiding; gereed in Q1.	☹️
		plannen beleidsagenda	Q1	Wordt geïntegreerd in het Concernwerkplan (afdeling S&B). In voorbereiding, gereed in Q1.	☹️
		plannen termijnagenda raad	Q1	Gerealiseerd (afdeling BMO)	😊
		plannen prestaties, budgetten, capaciteit hoofdafdeling	Q1	Jaarplannen hoofdafdeling tijdig gereed. In 2014 waar nodig verder aanscherpen en verbeteren.	☹️
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. realisatie doelstellingen programmabegroting binnen gesteld budgettair kader		Voor 2014 is een Concernwerkplan in voorbereiding. De termijnagenda voor de raad is gereed. Ook de jaarplannen (en daarvan afgeleid de tussenrapportages) waren tijdig gereed, maar vragen nog wel om inhoudelijke aanscherping. Zie ook punt A3.	☹️
4.	Versterken risico- management	risico bewustzijn in de hoofdafdeling vergroten	Q4	Start is verschoven naar medio 2014.	☹️
		actief volgen risico's uit risicoparagraaf door concern	Q4	De risico's worden uitgevraagd bij begroting en rekening. Daarbij wordt tevens gebruik gemaakt van de lawyersletter. Bij de bestuursrapportages worden risico's geactualiseerd. Verder wordt bij (raads)voorstellen een paragraaf risico's en kanttekeningen ingevoerd.	😊
		vergroten bewustzijn juridische risico's	Q4	Bewustzijn prikkels zijn en worden geleverd bij 213a onderzoek contractering, bij de toetsing van de bestuurlijke besluiten in ABC commissie en het bespreken van beheersing van grote risico's in de P&C directie gesprekken.	😊
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. bewuste risicoafweging en budgetbeheersing		Het hoger liggend doel kan eerst volledig bereikt worden na de geplande activiteiten in 2014	☹️
5.	Versterken treasury	actief volgen risico's verstrekte leningen, garanties en achtervang posities	Q2	Taken zijn, na vaststelling van de nota Garanties en Geldleningen, belegd. Blijvende aandacht vanuit concern en ondersteuning is nog wel wenselijk.	😊
		beheersing renteresultaat m.b.v. ontwikkeld model	Q2	Gebleken is dat het cash flow model werkt. Bij de	☹️

	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	Status
				begroting 2013 zijn al liquiditeitsprognoses opgeleverd. Aandacht is nog nodig voor verankering op de werkvloer.	
		actief beheersen trade off korte en lange termijn liquiditeitsposities	Q2	De afweging gebeurt binnen treasuryoverleg.	😊
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgetbeheersing en risico beheersing			😊
6.	Versterken fiscale functie	verlagen mengpercentage	Q4	Gereed. Met ingang van 2013 zijn de mengpercentages verlaagd. Hiermee is ook invulling gegeven aan de taakstelling.	😊
		terughalen BCF 5 jaar hoger mengpercentage	Q4	Afgerond Belastingdienst is akkoord met gekozen systematiek en opzet. In februari 2014 heeft belastingdienst de ingediende herziening gehonoreerd en is tot betaling overgegaan.	😊
		fiscale risicobewustzijn vergroten en beheersen	Q4	Lopend: Het bewustzijn maakt onderdeel uit van de totale project. Project zit nog in inventarisatie fase en risicoanalyse.	😊
		inrichten horizontaal toezicht	Q4	Lopend maar vertraagd: Op 1 mei is projectleider gestart, projectgroep loopt en belastingdienst is aangehaakt bij het traject. Doorlooptijd project is, door latere aanvang, naar achter geschoven, verwachte afronding Q2 2014.	😞
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. budgetbeheersing		Uitgangspunten en doel project ongewijzigd. Op dit moment geen aanleiding om afwijking te melden behoudens latere realisatie zie vorige punt.	😊
7.	Versterken paragraaf kapitaalgoederen	beheersplannen alle type kapitaalgoederen	Q4	Beheersplannen zijn voor alle kapitaalgoederen behalve de onderwijslocaties beschikbaar. Gelet op de wetwijziging overdracht buitenonderhoud naar primair onderwijs heeft dit geen nut meer.	😊
		doen beheersen en rapporteren op voortgang prestaties i.s.m. budgetten	Q4	De nieuwe MJOP's van gemeentelijk vastgoed zijn ingericht op onderhoudsniveau NEN3 zoals vastgesteld in de nota onderhoud vastgoed. Beschikbare budgetten zijn daar ook aan gekoppeld. Voor onderhoud openbare ruimte zijn reeds kengetallen opgenomen onder programma 9 van de	😊

	Project	Resultaten 2013	Planning gereed	Toelichting op de voortgang	Status
				begroting. In samenspraak met Spaarnelanden worden voor de bestaande dienstverleningsovereenkomsten herijkt en gekoppeld aan prestaties. Dit zal in 2014 vorm krijgen en de nieuwe DVO's zullen per 1 januari 2015 gaan lopen	
		bijdrage aan bovenliggend doel: t.b.v. instandhouding kapitaalgoederen en budgetbeheersing		De koppeling van budgetten en prestaties en wijze waarop dit wordt bereikt vraagt aandacht.	☹

6.12 Afkortingenoverzicht / Begrippenlijst

Afkortingenoverzicht

A	
AO / IC	Administratieve Organisatie / Interne Controle
AR	Algemene Reserve
ASV	Algemene Subsidie Verordening
AU	Algemene Uitkering
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
B	
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BGGE	Beheerverordening Grond- en Gebouwenexploitatie
BIBOB	Bevordering Integriteits Beoordeling door het Openbaar Bestuur
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOS	Buurt Onderwijs Sport
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
C	
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CCVT	Centrum voor Cultuureducatie en Vrije Tijd
CS	Concernstaf
CVS	Cliënt Volgstelsel
CWI	Centrum Werk en Inkomen
D	
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
F	
Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
Flo	Functioneel leeftijdsontslag
Fte	Full time equivalent
G	
GEM	Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij
GGD	Geneeskundige Gezondheids Dienst
GGP	Gemeentelijk grondwaterplan
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GreX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GSB	Grote Steden Beleid
H	
HDK	Hulpverlenings Dienst Kennemerland
I	
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IP	Investeringsplan

ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
	J
JGZ	Jeugd Gezondheids Zorg
	M
MPG	Meerjaren Perspectief Grondexploitatie
MenS	Hoofdafdeling Middelen en Services
	O
OM	Openbaar Ministerie
OPO	Onderwijscommissie Primair Onderwijs
OPH	Ontwikkelings Programma Haarlem
OV	Openbaar Vervoer
OVO	Onderwijscommissie Voortgezet Onderwijs
OZB	Onroerende Zaakbelasting
	P
PO	Primair Onderwijs
P&O	Personeel en Organisatie
POP	Persoonlijk Ontwikkelings Plan
PPS	Publiek-Private Samenwerking
	R
RKC	Rekenkamercommissie
ROC	Regionaal Opleiding Centrum
	S
SAMS	Stedelijke Adviesraad Multiculturele Stad
SHO	Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realiseerbaar en Tijdgebonden
SRO	Sport, Recreatie en Onderwijsvoorzieningen
STUP	Stadsdeeluitvoeringsprogramma
Sw	Sociale werkvoorziening
	U
UP	Uitvoeringsprogramma
	V
VINEX	Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VRK	Veiligheids Regio Kennemerland
	W
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WI	Wet Inburgering
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WIW	Wet Inschakeling Werkzoekenden
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw

WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen

Begrippenlijst

accres

Jaarlijkse groei van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Het accres staat los van de toevoegingen aan het Gemeentefonds uit hoofde van onder meer decentralisatie van rijkstaken.

administratieve organisatie

Geheel van maatregelen, enerzijds gericht op het systematisch verzamelen, vastleggen en verwerken van gegevens, anderzijds op het verstrekken van informatie voor:

- a. de beleidskeuzen, het doen functioneren en beheersen van de gemeente;
- b. de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.

algemene uitkering

Uitkering van het Rijk die elke gemeente ontvangt uit het Gemeentefonds op basis van objectieve verdeelmaatstaven zoals inwonertal, aantal woonruimten, aantal bijstandsontvangers, lengte van (vaar)wegen, enz. Het is de belangrijkste gemeentelijke inkomstenbron; de algemene uitkering is een algemeen dekkingsmiddel en kan vrij besteed worden. Zie ook *gemeentefonds*.

begroting

Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn.

De begroting wordt door de gemeenteraad vastgesteld en heeft vier functies:

- autorisatiefunctie (machtiging aan burgemeester en wethouders om uitgaven te doen en inkomsten te realiseren);
- keuze- of afwegingsfunctie;
- beheersfunctie;
- controlefunctie.

beleidsbegroting

Met ingang van de begroting 2004 geldt dat ingevolge het Besluit Begroting en Verantwoording (17 januari 2003) een andere vormgeving aan de gemeente begroting moet worden gegeven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen een beleidsbegroting en productraming. De beleidsbegroting gaat met name in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op de belangrijkste onderdelen van het beheer. In de productraming zijn alle producten ondergebracht met waar mogelijk per product een nadere toelichting.

begrotingswijziging

Een aanpassing van de begroting tijdens het begrotingsjaar. Alleen de gemeenteraad kan de begroting volgens de het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wijzigen (zie ook *budgetrecht* en *suppletoire begroting*).

besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies (BBV)

Met ingang van 17 januari 2003 is het BBV in werking getreden. Het besluit bevat voorschriften voor de begrotings- en verantwoordingsdocumenten, uitvoeringsinformatie en informatie voor derden. Het besluit treedt in de plaats van het besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995.

budgetrecht

Wettelijke bevoegdheid van de gemeenteraad de begroting vast te stellen en te wijzigen. De gemeenteraad is binnen het gemeentelijk bestel het enige orgaan met die bevoegdheid. Zie ook: *suppletoire begroting*.

decentralisatie-uitkering

Uitkering waarbij geen termijn van de overgang van de uitkering naar de algemene uitkering is vastgesteld. Hierdoor kunnen gelden met een specifieke verdeling, naast het normale verdeelstelsel in het gemeentefonds worden gehangen.

eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming van de gemeente, zoals dat volgt uit de jaarrekening.

gemeentefonds

Fonds van het Rijk waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Hieruit worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn vrij besteedbaar. Zie ook *algemene uitkering*.

incidenteel

Eénmalige, niet jaarlijks terugkerende uitgave of inkomst.

integratie-uitkering

Uitkering waarbij de termijn van overgang naar de algemene uitkeringen is vastgesteld, maar de generieke verdeling nog niet (geheel) is bepaald, danwel gedurende enkele jaren wordt nagegaan of de generieke verdeling juist is bepaald.

jaarrekening

Verantwoording van de in een kalenderjaar gerealiseerde baten en lasten, opgezet volgens de voorschriften uit het BBV. Ook wordt de gemeentelijke vermogenspositie (bezit, vorderingen en schulden) per 31 december opgenomen. De jaarrekening wordt door de gemeenteraad vastgesteld.

jaarverslag

Rapportage over de uitvoering van beleid over een kalenderjaar. Jaarverslag en jaarrekening vormen samen de jaarstukken.

jaarstukken

Jaarrekening en jaarverslag.

meicirculaire

Jaarlijkse circulaire van het ministerie Binnenlandse Zaken over de omvang van het Gemeentefonds en de wijze van verdeling van deze middelen over de gemeenten. Naast de meicirculaire is er ook de septembercirculaire. Zie ook *algemene uitkering*, *gemeentefonds*.

omslagrente

Binnen de gemeente gebruikte rekenrente. Deze wordt bepaald aan de hand van te betalen rente van alle in het Financieringsfonds ondergebrachte leningen. Deze wordt gebruikt bij het ter beschikking stellen van gelden uit het financieringsfonds aan de sectoren en de berekening van de rentelasten van investeringen.

programmabegroting

Een begroting waarin de gemeentelijke activiteiten zijn geordend naar programma's. Met ingang van de begroting 2004 is deze indeling ingevolge het BBV leidend voor de gemeentebegroting. Het staat gemeenten vrij om zelf de indeling naar programma's en het aantal er van vast te stellen. In Haarlem worden tien programma's gehanteerd. Deze zijn nader onderverdeeld in domeinen/beleidsvelden.

structureel

Jaarlijks terugkerend, in tegenstelling tot incidenteel. Zie ook: *incidenteel*.

solvabiliteit

Verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal.

suppletoire begroting

Begrotingswijziging in de loop van het jaar. De gemeenteraad stelt de wijziging vast, waarmee deze onderdeel van de begroting wordt. Zie *budgetrecht*.

uitgangspuntenbrief

Brief van B&W aan de sectoren en gesubsidieerde instellingen met richtlijnen voor het opstellen van de volgende begroting. De brief komt jaarlijks in januari uit en bevat onder andere percentages voor loon- en prijsstijgingen, materiële lasten, energieverbruik, etc.

vreemd vermogen

Het vreemd vermogen bestaat uit de verplichtingen en de schulden van de gemeente.

Colofon:
Dit is een uitgave van
de gemeente Haarlem

Eindredactie:
Concernstaf
Concerncontrol

Drukwerk:
Mediabureau Haarlem

Fotografie:
Michel Campfens
Hans Guldemond
Marisa Beretta
Susan Dekker
Hart - Haarlem

Adres:
Postbus 511
2003 PB Haarlem

Tel.: 023 - 511 3000

Oplage:
65 exemplaren

April 2014